

วิทยาลัยสงฆ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 BUDDHISTIC EDUCATION COLLEGE OF
 NORTH - EASTERN

ห้องสมุด

นาย วชิรินทร์ งาม โคกสูง

000328

09008

24 กค 2531

วิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต

สาขา วิชาสถาปัตยกรรม ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม

คณะ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง

ปีการศึกษา 2531

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่... ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น ถ้าทั้งหมดมี A020089... และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิทยานิพนธ์เรื่อง
ชื่อนักศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยาลัยสงฆ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
นาย วชิรินทร์ งานโคกสูง
อาจารย์ ชีวิน เปสตันยี

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ กรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ได้ตรวจพิจารณาและเห็นชอบแล้ว
จึงอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษิตตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตประจำปีการ
ศึกษา 2531

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คุณหญิง วนิดา ชูปะเทมย์)
คณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

จากนโยบาย การพัฒนาสังคมในค่านิยมคุณภาพคนและวัฒนธรรม ซึ่งรวมไปถึงนโยบายของกรมการศาสนาในการพัฒนาการศาสนา ซึ่งกำหนดแนวทางที่จะพัฒนาคุณภาพของประชากร ทางค่านิยมจริยธรรมและวัฒนธรรม โดยมีพระภิกษุสงฆ์ เป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งเป็นการชี้แนะและเผยแผ่พระพุทธศาสนา อันเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นหน่วยพื้นฐานในการพัฒนาและสืบต่อความเป็นเอกลักษณ์ของชนชาติไทย

การพัฒนาพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น มิได้มุ่งเพียงการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของชีวิตที่กินการให้ดีขึ้นเท่านั้น หากแต่อีกด้านหนึ่งที่ได้มีความพยายามที่จะยกระดับมาตรฐานของสภาพจิตใจของประชาชน โดยเน้นไปยังพระภิกษุสงฆ์ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาการค่านิยมจริยธรรมและวัฒนธรรม หมายถึง ศาสนา (พุทธศาสนา) อันเป็นสถาบันที่สำคัญสูงสุดที่ประกอบด้วยชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

การจัดตั้ง "วิทยาลัยสงฆ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" ขึ้นนี้ก็เพื่อต้องการที่จะบรรลุนโยบายดังกล่าว เพื่อต้องการให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาและเผยแผ่ และเป็นแหล่งรวบรวมวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา ทั้งระดับชุมชน, ระดับท้องถิ่น, ระดับภูมิภาคจนถึงระดับชาติตามลำดับ โดยมีวัตถุประสงค์หลักในอันที่จะส่งเสริมพัฒนาความรู้ สติปัญญา แก่พระภิกษุสงฆ์ นำไปประยุกต์เพื่อเผยแผ่แก่พุทธศาสนิกชนให้มีความเข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้องตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ตามสภาพสังคมในปัจจุบัน อันจะทำให้พระพุทธศาสนาได้ดำรงสืบต่อไปอย่างต่อเนื่องและถูกต้อง

สภาพของปัญหา

จากการศึกษาพบว่า ความสนใจของประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับความเชื่อถือและการปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาได้เปลี่ยนไป ทั้งนี้เนื่องจากไม่ได้รับการกระตุ้นทางจิตใจ หรือการส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เหมาะสม อันเป็นผลมาจากสภาพการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาทางสังคม และอริยธรรมที่แตกต่างจากเดิม ตามสภาพการณ์ที่เป็นจริงแล้ว รัฐบาล จำเป็นที่จะต้องเป็นผู้ริเริ่มโครงการดังกล่าว โดยการจัดให้มีสถาบันที่ทำเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้าที่เฉพาะด้านการศาสนาขึ้นโดยตรง ทั้งนี้เพื่อที่จะได้ทำการให้การศึกษา การอนุรักษ์ และ
เผยแผ่พระพุทธศาสนา แพร่ภิกษุ-สามเณร และพุทธศาสนิกชนโดยทั่วไป และประโยชน์ที่จะ
ได้รับ อันจะเป็นการให้ความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องของพุทธศาสนา เพื่อที่จะนำไปปฏิบัติ
ได้ถูกต้อง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อหาแนวทางในการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือขึ้นไปในพื้นที่ภูมิ-
ภาคแถบนี้ สำหรับให้เป็นสถานการศึกษาทางพุทธศาสนาของภาคและจังหวัด ตลอดจนเป็น
สถานที่แสดงศิลปะและวัฒนธรรมทางพุทธศาสนา เป็นสถานที่เพื่อการพักผ่อน และให้เป็นสถาน
ที่ศึกษาหาแนวทาง การพัฒนาการ เผยแผ่พระพุทธศาสนา

วิธีดำเนินการศึกษา

การดำเนินการศึกษาสำหรับโครงการวิทยาลัยสงฆ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลที่ต้องการได้แก่ ข้อมูลค่านโยบาย, การศึกษา
สังคม, เศรษฐกิจและกายภาพตามลำดับ
2. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล คือนำผลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวมาจัดรูปแบบ
กิจกรรมของวิทยาลัยสงฆ์ เพื่อนำเสนอรูปแบบที่เหมาะสม สามารถสนองตอบความต้องการ
ของผู้ใช้โครงการ เช่น นิสิตนักศึกษา (พระภิกษุ-สามเณร) เจ้าหน้าที่ และประชาชนทั่ว ๆ
ไป รวมถึงการวิเคราะห์หาที่ตั้งโครงการที่เหมาะสม เพื่อสร้างรูปแบบอาคารทางสถาปัตย-
กรรมที่สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพเป็นสำคัญ
3. ขั้นการออกแบบ ได้แก่ การจัดโปรแกรมการออกแบบ, แนวความคิดในการ
ออกแบบ, ข้อกำหนด, ผัง, เทศบัญญัติที่เกี่ยวข้องในการออกแบบ เพื่อนำเสนอรูปแบบที่เหมาะสม
ในการสร้างงานสถาปัตยกรรมของโครงการ
4. ขั้นสรุปผลและการนำเสนอ ประกอบด้วยรายงานผลการวิจัย, ศึกษาระบวน
การศึกษาวิจัย, กระบวนการออกแบบและแบบทางสถาปัตยกรรม, ทุนจำลอง

ขอบเขตของการศึกษา

ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ขอบเขตทางด้านการศึกษาเป็นการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นทั้งกล่าว ทั้งระดับประเทศ, ระดับภาคและระดับจังหวัดหรือชุมชน โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นข้อมูลที่จะสนับสนุนข้อมูลทางด้านการออกแบบต่อไป

2. ขอบเขตทางด้านการออกแบบ เป็นการกำหนดโปรแกรมการออกแบบ และการสร้างงานโดยจัดรูปแบบกิจกรรมหรือองค์ประกอบที่เหมาะสมสำหรับโครงการ ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะสนองต่อความต้องการอันเกิดจากสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหานั้นที่กำหนดเอาไว้

ผลที่ได้รับจากการศึกษา

1. สามารถเสนอแนวทางการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ ที่ดำเนินการได้สอดคล้องกับนโยบายที่ได้ทำการศึกษาก่อนหน้านี้

2. เป็นวิทยาลัยสงฆ์ที่มีกิจกรรมอันเหมาะสม สามารถให้บริการด้านการศึกษา และเผยแผ่ อนุรักษ์ ตลอดจนการส่งเสริมวัฒนธรรมทางพุทธศาสนาในระดับภาคอย่างมีประสิทธิภาพ

3. เป็นแนวทางที่จะได้กำหนดรูปแบบของวิทยาลัยสงฆ์ในระดับภาค ที่มีความเหมาะสมในโอกาสต่อไป เพราะสอดคล้องกับสภาพความเชื่อถือทางพุทธศาสนา

บทสรุป

สามารถสรุปผลและวิธีการที่จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาต่อไปได้ ดังนี้ คือ

1. การบริการทางการศึกษากันวิชาการ, กำนพระปฏิบัติธรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ควรที่จะรีบเร่งกระทำกันแต่โดยเร็ว ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลง และเป็นการสืบต่อเนื่องวัฒนธรรมทางศาสนา ซึ่งสามารถกระทำได้โดยการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ นี้

2. การศึกษาและการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ควรศึกษาสภาพความต้องการของสภาพทางพุทธศาสนาอย่างละเอียดรวมทั้งความต้องการทางสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายที่ให้การคำไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการนั้น ๆ เป็นสำคัญ

3. การออกแบบรูปทรงอาคาร ควรแสดงออกถึงเอกลักษณ์และลักษณะสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นทางศาสนาพุทธและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของ เมืองและที่ตั้ง

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาข้อมูล ควรกระทำโดยละเอียดและใช้เวลาอย่างเหมาะสม และเน้นเฉพาะข้อมูลที่สำคัญกับโครงการ

2. อาคารของวิทยาลัยสงฆ์ เป็นอาคาร เพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษา ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะและควรจัดให้มีกิจกรรมและรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์ทางศาสนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิติ กรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์และจากความร่วมมือแนะนำช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากบุคคลหลายท่าน ดังรายชื่อต่อไปนี้

อาจารย์ ชีวิน เปสคันยี	อาจารย์ที่ปรึกษา
คุณ ภิรมยา อินทรกำแหง	เจ้าหน้าที่นักวิชาการ การศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด นครราชสีมา
นาย มงคล ศรีไพรวรรณ	อธิบดีกรมการศาสนา
เจ้าหน้าที่กรมการศาสนา	กองแผนงาน กรมการศาสนา
พระมหานคร เขมปาลี	อธิการบดี มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระมหาจรรยา อินวโส	คณบดีคณะพุทธศาสตร์
พระมหานิพนธ์ ชุมมขโร	คณบดีคณะพุทธศาสตร์วิทยาเขต นครราชสีมา
เจ้าหน้าที่	กองแผนงาน สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา
เจ้าหน้าที่	กองออกแบบและวางแผน สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา

รวมทั้งเพื่อนและน้อง ๆ อีกหลายท่านที่กรุณาช่วยเหลือด้วยที่
ข้าพเจ้าขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	๒
สารบัญตารางประกอบ	๓
สารบัญภาพประกอบ	๔
บทที่ 1. บทนำ	1
1.1 คำนำ	1
1.2 เหตุผลในการ เสนอโครงการวิทยานิพนธ์	2
1.3 ความเป็นมาของปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา	3
1.3.1 ความเป็นมาของปัญหา	5
1.3.2 แนวทางการแก้ปัญหา	6
1.4 วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์	7
1.4.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ	7
1.4.2 วัตถุประสงค์ของการ เสนอวิทยานิพนธ์	8
1.5 ขอบเขตของการศึกษาวิทยานิพนธ์	9
1.5.1 ขอบเขตทางด้านการศึกษาข้อมูล	9
1.5.2 ขอบเขตทางด้านการออกแบบ	10
1.6 วิธีการดำเนินการศึกษาข้อมูล	12
1.7 คำนิยามศัพท์	15
1.8 แหล่งข้อมูล	17
1.9 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิทยานิพนธ์	18

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรื่อง

หน้า

บทที่ 2. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
2.1 การศึกษาข้อมูลค่านโยบาย, คำนการศึกษา, คำนสังคม คำนเศรษฐกิจและคำนกายภาพในระดับประเทศ	19
2.2 การศึกษาข้อมูลค่านโยบาย, คำนการศึกษา, คำนสังคม, คำนเศรษฐกิจและคำนกายภาพในระดับภาค	24
2.3 การศึกษาข้อมูลค่านนโยบาย, คำนการศึกษา, คำนสังคม, คำนเศรษฐกิจและคำนกายภาพในระดับจังหวัด	28
2.4 เอกสารและวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
2.4.1 ประวัติความเป็นมาของวิทยาลัยสงฆ์	31
2.5 การศึกษาอาคารตัวอย่าง	33
2.6 การศึกษาอาคารทางศาสนา	60
บทที่ 3. การศึกษาและรวบรวมข้อมูล	64
3.1 ค่านนโยบาย	64
3.1.1 นโยบาย ระดับประเทศ	64
3.1.2 นโยบาย ระดับภาค	73
3.1.3 นโยบาย ระดับจังหวัด	77
3.2 คำนการศึกษา	79
3.2.1 การศึกษา ระดับประเทศ	79
3.2.2 การศึกษา ระดับภาค	80
3.2.3 การศึกษา ระดับจังหวัด	82
3.3 คำนสังคม	85
3.3.1 สภาพสังคม ระดับภาค	85
3.3.2 สภาพสังคม ระดับจังหวัด	85
3.4 คำนเศรษฐกิจ	87
3.4.1 สภาพเศรษฐกิจ ระดับประเทศ	87
3.4.2 สภาพเศรษฐกิจ ระดับภาค	89
3.4.3 สภาพเศรษฐกิจ ระดับจังหวัด	92

เรื่อง

หน้า

3.4.4	การศึกษางบประมาณ ความช่วยเหลือของรัฐบาล	95
3.5	ค่านายท่วย	99
3.5.1	ลักษณะทั่วไปค่านายท่วยของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	99
3.5.2	ลักษณะทั่วไปค่านายท่วยของจังหวัดนครราชสีมา	112
3.5.3	ลักษณะทั่วไปค่านายท่วยของที่ตั้งโครงการ	121
3.6	ข้อมูลเชิงสถาปัตยกรรม	132
3.6.1	ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของวิทยาลัยสงฆ์	132
3.6.2	ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานทั่วไปของวิทยาลัยสงฆ์	132
3.6.2.1	ลักษณะทั่วไปทางการบริหารงาน	133
3.6.2.2	โครงสร้างขององค์กร	145
3.6.2.3	การศึกษารายละเอียดค่านายท่วยบุคคล และหน้าที่บุคคลากร	147
3.6.3	ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้อาคาร	149
3.6.3.1	ประเภทผู้ใช้อาคาร	149
3.6.3.2	พฤติกรรมของผู้ใช้อาคาร	150
3.6.3.3	การศึกษาจำนวนผู้ใช้อาคาร	152
3.6.4	ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบ ของวิทยาลัยสงฆ์	154
3.6.4.1	องค์ประกอบพื้นฐานของโครงการ โดยทั่วไป	154
3.6.4.2	ศึกษารายละเอียดองค์ประกอบของวิทยาลัยสงฆ์	155
3.6.4.3	ศึกษารายละเอียดพื้นที่ใช้สอยขององค์ประกอบ	160
	ที่สำคัญ	
3.7	ข้อมูลเชิงเทคนิค	190
3.7.1	ระบบโครงสร้าง	190
3.7.2	ระบบสุขาภิบาล	198
3.7.3	ระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง	203
3.7.4	ระบบปรับอากาศ	210
3.7.5	ระบบป้องกันอัคคีภัยและการดับเพลิง	213
3.7.6	ระบบเสียงและการป้องกันเสียง	217

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีก 3.7.7 ให้ระบบรักษาความปลอดภัยเองถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการ 224 ใช้

เรื่อง	หน้า
บทที่ 4. การวิเคราะห์ข้อมูล	232
4.1 วิเคราะห์นโยบายด้านการศาสนา	232
4.2 วิเคราะห์การศึกษาด้านการศาสนา	235
4.3 วิเคราะห์ค่านิยม	243
4.3.1 สรุปสภาพสังคมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	243
4.3.2 สรุปสภาพสังคมของจังหวัดนครราชสีมา	244
4.3.3 การวิเคราะห์ค่านิยม	245
4.4 วิเคราะห์ค่านิยมเศรษฐกิจ	261
4.4.1 ค่านิยมเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	261
4.4.2 ค่านิยมเศรษฐกิจของจังหวัดนครราชสีมา	264
4.4.3 งบประมาณการศึกษาของคณะสงฆ์	265
4.5 วิเคราะห์ค่านิยมกายภาพ	266
4.5.1 ลักษณะทั่วไปของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	266
4.5.2 ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดนครราชสีมา	268
4.5.3 ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการเลือกตั้งโครงการ	269
4.6 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถาปัตยกรรม	280
4.6.1 วิเคราะห์บทบาทและหน้าที่ของวิทยาลัยสงฆ์	280
4.6.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิทยาลัยสงฆ์	281
4.6.2.1 วิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของการบริหารงาน	281
4.6.2.2 โครงสร้างขององค์กร	282
4.6.2.3 หน้าที่และอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ภายใน	283
วิทยาลัยสงฆ์	
4.6.3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้อาคาร	293
4.6.3.1 ประเภทผู้ใช้อาคาร	293
4.6.3.2 พฤติกรรมของผู้ใช้อาคาร	293
4.6.3.3 จำนวนผู้ใช้อาคาร	298

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.6.4	วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของ วิทยาลัยสงฆ์	299
4.6.4.1	รายละเอียดกิจกรรมภายในองค์ประกอบ	299
4.6.4.2	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ก). องค์ประกอบหลัก ข). องค์ประกอบย่อย	308
4.6.4.3	การวิเคราะห์เนื้อหาที่ใช้อยู่ของวิทยาลัยสงฆ์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	317
4.6.4.4	วิเคราะห์เนื้อหาที่ใช้อยู่ของวิทยาลัยสงฆ์	336
4.7	การวิเคราะห์ข้อมูลด้านเทคนิค	344
4.7.1	การวิเคราะห์ระบบโครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง	344
4.7.2	ระบบสุขาภิบาล	347
4.7.3	ระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง	349
4.7.4	ระบบปรับอากาศ	350
4.7.5	ระบบป้องกันอัคคีภัยและการดับเพลิง	353
4.7.6	ระบบเสียงและการป้องกันเสียง	354
4.7.7	ระบบรักษาความปลอดภัย	357
บทที่ 5.	การออกแบบ	358
5.1	การวางผังและการออกแบบทางสถาปัตยกรรม	358
5.1.1	ปรัชญาและแนวความคิดในการออกแบบ	358
5.1.2	การวางผังและการออกแบบ	359
5.1.2.1	แนวความคิดในการวางผังโครงการ	359
5.1.2.2	การวิเคราะห์การจราจรและการเข้าสู่อาคาร	361
5.1.2.3	รูปทรงอาคาร	364
5.1.2.4	ส่วนประกอบของอาคาร	371

เรื่อง	หน้า
บทที่ 6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	382
6.1 บทสรุปการทำวิทยานิพนธ์	382
6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิทยานิพนธ์	383
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	384
พระราชบัญญัติคณะสงฆ์	384
วินัยบัญญัติของสงฆ์	388
หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิต	405

สารบัญตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
3.2.2.1 การเปรียบเทียบระดับการศึกษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	81
3.2.3.-1 จำนวนโรงเรียน, นักเรียนและครู จังหวัดนครราชสีมา	82
3.2.3.-2 การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดนครราชสีมา	83
3.4.2.-1 การขยายตัวทางเศรษฐกิจรายภาค พ.ศ. 2515-2523	89
3.4.2.-2 การขยายตัวทางเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รายสาขาการผลิต	91
3.4.3.-1 แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดนครราชสีมา	93
3.6.2.3.-1 แสดงบุคลากรและหน้าที่ของวิทยาลัยสงฆ์	147
3.6.3.3.-1 จำนวนวัด, พระภิกษุ - สามเณร	152
3.6.3.3.-2 จำนวนพระภิกษุ-สามเณร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	152
3.6.3.3.-3 แสดงคาพยการณจำนวนวัด, พระภิกษุ-สามเณรในปี พ.ศ. 2531-2535 เฉพาะภาค	153
4.3.3.2.-1 จำนวนวัด, พระภิกษุ สามเณร ทั้งประเทศ	250
4.4.1.-1 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์และรายไ้ก่ของคน พ.ศ. 2523	261
4.4.1.-2 ความเคลื่อนไหวของดัชนีราคาของภาค	263
4.5.1.-1 แสดงการใช้ที่ดินภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	267
4.5.3.2.-1 แสดงค่าความสัมพันธ์ของข้อพิจารณาการ เลือกที่ตั้ง โครงการ	274
4.6.4.4.-1 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยของโครงการ	336
4.7.1.-1 การ เลือกระบบโครงสร้าง	345
4.7.1.-2 แสดงการ เลือกวัสดุก่อสร้าง	346
4.7.2.-1 แสดงการ เปรียบเทียบระบบน้ำประปา	347
5.1.2.2-1 การวิเคราะห์การจราจรและการ เข้าสู่อาคาร	363
5.1.2.3-1 แสดงการวิเคราะห์รูปทรงอาคาร	368

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่ควรนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์อื่นใด

5.1.2.4-2 แสดงข้อเปรียบเทียบการ จักกลุ่มห้อง เรียน ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
3.1.2.-1	โครงสร้างผังภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3.6.2.1.-1	ระบบบริหารการศึกษาของคณะสงฆ์
3.6.2.1.-2	แผนภูมิระบบการศึกษาของคณะสงฆ์
3.6.2.2.-1	ระบบการบริหารการศึกษา
3.6.4.2.-1	การกำหนดองค์ประกอบของโครงการ
4.2.-1	ระบบการศึกษาของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
4.2.-2	ระบบการศึกษาของมหามกุฏราชวิทยาลัย
4.6.2.-1	แสดงโครงสร้างการบริหารงาน
4.6.2.-2	แสดงการบริหารงานภายในวิทยาลัยสงฆ์

สารบัญรูปภาพประกอบ

ภาพที่		หน้า
3.5.1.1-1	ลักษณะภูมิประเทศ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	102
3.5.1.1-2	ลักษณะภูมิอากาศ	103
3.5.1.1-3	การใช้ที่ดิน	104
3.5.1.1-4	โครงข่ายถนนในปัจจุบันของภาค	105
3.5.1.1-5	เส้นทางรถไฟในปัจจุบัน	106
3.5.1.1-6	เส้นทางการบินสายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	107
3.5.1.1-7	ปริมาณการจราจร เฉลี่ยต่อวัน	108
3.5.1.1-8	บริเวณเมืองหลัก เมืองรอง	109
3.5.1.1-9	การจัดลำดับความสำคัญของชุมชนและความสัมพันธ์	110
3.5.1.1-10	รัศมีบริเวณชุมชน	111
3.5.2.1-1	ตำแหน่ง เมืองนครราชสีมา	113
3.5.2.1-2	การแสดงเขตการปกครอง	114
3.5.2.1-4	การใช้ที่ดินของจังหวัด	118
3.5.3.1-1	ตำแหน่งที่ตั้ง โครงการ	124
3.5.3.1-2 ก.	แสดงที่ตั้งและอาณาเขตที่ตั้ง 1	125
3.5.3.1-2 ข.	แสดงสภาพพื้นที่ที่ตั้ง 1	126
3.5.3.1-3 ก.	แสดงที่ตั้งและอาณาเขตที่ตั้ง 2	127
3.5.3.1-3 ข.	แสดงสภาพพื้นที่ที่ตั้ง 2	128
3.5.3.1-4 ก.	แสดงที่ตั้งและอาณาเขต ที่ตั้ง 3	129
3.5.3.1-4 ข.	แสดงสภาพพื้นที่ ที่ตั้ง 3	130
3.5.3.1-5	ทัศนียภาพของที่ตั้ง 1, 2, 3,	131
4.3.3.2-1	แสดงเขตปกครองคณะสงฆ์	249

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1.

บทนำ

1.1 คำนำ

บนโลกที่เราอาศัยอยู่ทุกวันนี้บนพื้นฐานของการดำรงอยู่ร่วมกัน ต่างก็มีศาสนา เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ และยึดถือปฏิบัติ ทุก ๆ ศาสนาต่างก็มุ่งหวังที่จะให้ผู้ที่นับถือใน ศาสนาเป็นคนดี อยู่รวมกันกับคนอื่นโดยสันติ สอนให้ทุกคนละเว้นจากความชั่ว มุ่งทำแต่ความดี ประกอบอาชีพที่สุจริต ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า ศาสนาเป็นส่วนหนึ่งthatแสดงถึงความเจริญในค่าน ารยธรรมของโลกเราทุกวันนี้

ในพุทธศาสนา นักบวชในศาสนาเรียกว่า "พระสงฆ์" นั้น มีหน้าที่ศึกษาปฏิบัติ ตามคำสั่งสอนของพระบรมศาสดา คือ พระพุทธเจ้า แล้วนำไปเผยแผ่แก่ประชาชนอีกทอด หนึ่ง พระสงฆ์จึงเปรียบเสมือนผู้สืบศาสนาในการดำรงอยู่มาจนถึงปัจจุบันนี้

ในสมัยพุทธกาล การศึกษาเล่าเรียนของพระสงฆ์เป็นไปโดยการใช้วิธีจดจำ คือ ได้รับจากพระโคตมครูของพระบรมศาสดาโดยตรง แล้วจดจำไว้ เหตุที่ต้องทำเช่นนั้น เพราะวิชา การหนังสือยังไม่เจริญพอที่จะจดไว้เป็นหลักฐานได้ ในคัมภีร์ต่าง ๆ ของพุทธศาสนา จึงมักจะ พบว่ามีการแบ่งพระภิกษุเป็นหมวดหมู่ เช่นจะพบว่ามี การแบ่งเป็น 5 พวก คือ

1. สุตคันทิก คือ ผู้ทรงจำสุตตันต (คือหมวดพระสุตตันตปิฎก)
2. วินัยขร คือ ผู้ทรงจำพระวินัยปิฎก
3. มาติกาขร คือ ผู้ทรงจำมาติกา (พระอภิธรรม)
4. ชรรณิก คือ ผู้ทรงจำชรรณกถา (พระอภิธรรม)
5. ทัชฌานิก คือ มัชฌิมกถา ผู้แถลง ทัชฌานิกาย มัชฌิมนิกาย
(คือนิกายทั้งห้าหมวดในพระสุตตันตปิฎก)

ในกาลามสูตร พระพุทธองค์ทรงตรัสไว้ว่า

อย่าเชื่อถือ โดยฟังตามกันมา

อย่าเชื่อถือ โดยคิควาสืบ ๆ กันมา

อย่าเชื่อถือ โดยตนชาวเราถือ

อย่าเชื่อถือ โดยอ้างว่ามีอยู่ในตำรา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบให้สำหรับใช้ในการเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้คำแนะนำและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะเห็นว่าพุทธศาสนับสนุนให้มีการศึกษาค้นคว้าให้ตัว เองมีความก้าวหน้าอยู่เสมอ และการตีความหมายแห่งการศึกษาทางพุทธศาสนานั้น หากตีความความเป็นผู้มีสติปัญญาและการแสวงหาความรู้เพียงเท่านั้น ไม่แต่ยังต้องเป็นผู้มีสติทางจริยธรรมและทางสังคมอยู่ด้วย

การศึกษาของพระภิกษุสงฆ์ในไทย ได้เจริญรุ่งเรืองมาโดยลำดับ สถานที่ศึกษา คือ ที่วัดนั่นเอง มีการเรียกสถานศึกษาว่า สำนักวัด ครั้นในสมัย พ.ศ. 2434 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งวิทยาลัยที่เล่าเรียนพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูงขึ้นสองสถาน คือ

1. วัดบวรนิเวศน์วรวิหาร เป็นที่เล่าเรียนของสงฆ์ฝ่ายธรรมยุติกนิกาย พระอารามหลวงพระราชทานนามว่า "มหามกุฏราชวิทยาลัย" เป็นที่เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมราชชนกนาถพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

2. วัดมหาธาตุราชวรมหาวิหาร เป็นที่เล่าเรียนของสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย พระอารามหลวงพระราชทานนามว่า "มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย"

ปัจจุบันนี้ สถานศึกษาทั้งสองแห่งได้เจริญรุ่งเรืองและได้ปรับปรุงวิธีการสอนตลอดจนหลักสูตร มีพระสงฆ์สำเร็จการศึกษา ไปทำการเผยแผ่ศาสนาแล้วเป็นจำนวนมาก แต่สถานศึกษายังคงอยู่ในวัดทั้งสองนั้นเอง ซึ่งไม่สะดวกแก่การที่จะขยายการศึกษาต่อไปในภายหน้า จึงสมควรที่จะมีการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ขึ้นในส่วนภูมิภาค เพื่อเป็นการกระจายการศึกษาของสงฆ์และเพื่อเป็นการเผยแผ่พุทธศาสนาให้กว้างขวางออกไปยิ่งขึ้น

1.2 เหตุผลในการ เสนอโครงการวิทยานิพนธ์

ค่านโยบาย

เพื่อสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล ตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ในอันที่จะส่งเสริมเผยแผ่ เทิดทูนและรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เพื่อให้บังเกิดความสุข ความเจริญแก่ประเทศชาติและประชาชน

ค่านการศึกษา

เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพทางการศึกษาในปัจจุบันของสงฆ์ และดำเนินการตามแผนงาน และ โครงการของกรมการศาสนา ในอันที่จะให้ความรู้แก่พระสงฆ์ซึ่งจะเป็นผลดีในการศึกษาและนำความรู้เกี่ยวกับศาสนาไปเผยแผ่แก่พุทธศาสนิกชนได้อย่างถูกต้อง มีหลักการไม่ว่าร้ายใคร่ทั้งสิน อีกทั้งยังมีให้คิดแปลงเนื้อหา และต่ออ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้ ซึ่งจะเป็นการสืบทอดและอนุรักษ์ศาสนาให้ดำรงอยู่ตลอดไป

คำนึงถึง

เพื่อหาแนวทางในการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมในภูมิภาคนั้น ๆ

คำนึงเศรษฐกิจ

การจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ รัฐบาลไม่สามารถดำเนินการได้ โดยลำพัง เพราะขาดงบประมาณที่เพียงพอจึงจำเป็นต้องขอความช่วยเหลือจากภาคเอกชน และเงินรายได้จากการใช้ประโยชน์ของศาสนาสัมบัติ

คำนึงกายภาพ

เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมทางกายภาพของชุมชน โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมกับปัญหาและผลกระทบ อันอาจเกิดขึ้นจากการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์

1.3 ความเป็นมาของโครงการ

เป็นระยะเวลาที่ยาวนาน นับแต่เริ่มประวัติศาสตร์ของชาติไทย ที่ศาสนาพุทธได้รับการยอมรับ นับถือจากประชาชนชาวไทยเสมอมา ครั้นจนถึงปัจจุบัน จนถึงไคว่ เป็นสถานที่สำคัญยิ่ง อันมีสถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์ คำสอนจากพุทธศาสนา เป็นคำสอนที่ปวงชนชาวไทยได้ยึดถือปฏิบัติ เพื่อความเป็นอยู่ที่มีคุณธรรม และอยู่ร่วมกันโดยสันติ หลังจากที่ยังคงศรัทธาได้เสด็จสวรรคตแล้ว พระสงฆ์ ก็คือผู้ที่ทำหน้าที่ถ่ายทอด เผยแพร่และทำนุบำรุงรักษาให้ศาสนาดำรงอยู่สืบมา

สมัยก่อน การบวชพระนั้น ก็เพื่อต้องการ เรียนรู้และศึกษาพระธรรม โดยมีการเรียนการสอนหนังสือทั่วไปด้วย ปัจจุบันการบวช ก็เป็นอีกทางหนึ่งนอกเหนือจากการเรียนในโรงเรียน นอกจากนั้นพระสงฆ์ต้องศึกษาถึงพระไตรปิฎก เพื่อจะนำมาสั่งสอนบรรดาพุทธศาสนิกชนทั้งหลายแล้ว ยังจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้วิชาการในด้านต่าง ๆ ของทางโลกให้ทราบถึงสภาพภาวะความเป็นไป ให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม

จากนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินต่อรัฐสภาว่า

— จะสนับสนุน ส่งเสริม เผยแพร่กิจการศาสนา เพื่อสนับสนุนในการฟื้นฟูศีลธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมของชนในชาติ และจะส่งเสริมให้ประชาชนประพฤติปฏิบัติตามครรลองของศีลธรรม จริยธรรม ตลอดจนเสริมสร้างความสามัคคีในหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยที่ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รัฐบาลมีเจตนารมณ์ในการ เติบโตและรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และ การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ส่วนนโยบายของกรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีแนวทางในการดำเนินการ เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาล ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 พอสังเขป คือ การทำนุบำรุงและส่งเสริมช่วยเหลือและพัฒนาศาสนา เพื่อให้ศาสนาได้ เป็นหลักยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน จึงมีการดำเนินการและประสานงานกับหน่วยงานรัฐ และเอกชน เพื่อประโยชน์ในการ เผยแพร่พระพุทธศาสนาต่อไป

เพื่อให้การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกรมศาสนา เป็นไปตามนโยบาย ของรัฐ และตามแผนพัฒนาฉบับที่ 5 จึงได้กำหนดแผนงานและโครงการ 1) เพื่อที่จะให้ บรรลุตามเป้าหมายจึงเสนอให้มีการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ขึ้น 2) โดยอาศัยเงินทุนจากงบ - ประมาณแผ่นดินส่วนหนึ่งและเงินผลประโยชน์ของกรมศาสนาเองส่วนหนึ่ง อันได้แก่ ศาสนา สมบัติ การเช่าเพื่อทำธุรกิจ เงินถวายจากการประกอบพิธีกรรมและเงินจากการบริจาคของพ พุทธศาสนิกชน เป็นต้น

การจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ ในส่วนกลางนั้น ได้มีสถานศึกษาของสงฆ์ที่สำคัญอยู่ 2 แห่ง ซึ่งได้กล่าวมาแล้ว แต่ยังคงขาดสถานศึกษาของสงฆ์ ในระดับภูมิภาคที่มีความ - สมบูรณ์ จึงควร เปิดโอกาสให้พระสงฆ์ที่อยู่ตามภูมิภาคได้ศึกษา ค้นคว้า แสวงหาความรู้ เพื่อ พัฒนาความรู้ ความสามารถ ค่านิยมที่ดี และนำความรู้ความสามารถนั้นไปใช้ประกอบการ เผยแพร่ ศาสนาให้แก่พุทธศาสนิกชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพมีแบบแผน ซึ่งได้กำหนดแนวนโยบาย ของรัฐ ดังกล่าว

1) "แผนงานและโครงการของนโยบายของกรมศาสนา" กระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับงาน พัฒนาการศาสนาศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

2) "แผนพัฒนาคน สังคม และวัฒนธรรม" แผนพัฒนาฉบับที่ 6

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3.1 ความเป็นมาของปัญหา

ค่านโยบาย

การให้การศึกษาพระปริยัติธรรมไม่แพร่หลายทั่วถึง ซึ่งจำนวนวัดมีมากโดยเฉพาะในภูมิภาคและชนบท ซึ่งยังขาดหน่วยงานเฉพาะที่ให้การศึกษาของสงฆ์โดยตรง ทำให้พระภิกษุสามเณรที่ต้องการเล่าเรียน หลังไหลจากชนบทเข้ามาศึกษาในกรุงเทพฯ

ค่านการศึกษา

ระบบการศึกษาของพระสงฆ์ในปัจจุบันเป็นระบบที่ไม่สามารถทำให้ผู้ที่เข้ามาเรียนเห็นคุณค่าและเกิดความสนใจ เพราะเป็นหลักสูตรเก่า ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง .. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และการจัดการศึกษายังไม่เป็นที่แพร่หลาย

ค่านสังคม

จากสภาพสังคมไทยที่ได้เปลี่ยนไปจากเดิม คือมีการนำเอาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ในกิจการต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น แต่สถาบันทางศาสนาไม่ได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน เนื่องจากไม่ได้มีการนำเอาวิทยาการสมัยใหม่มาใช้ช่วยเลย บทบาทของวัดและพระสงฆ์ที่เคยมีต่อสังคมจึงได้ลดน้อยลงไป ทำให้คนจำนวนมากเห็นว่าศาสนาเป็นเรื่องล้าสมัย

ค่านเศรษฐกิจ

การให้ความสนับสนุนทางค่านงบประมาณของทางรัฐบาลยังไม่เพียงพอต่อการจัดตั้งศาสนศึกษาแก่พระสงฆ์ และทางคณะสงฆ์ซึ่งมีรายได้จากการประกอบพิธีกรรมหรือศาสนสมบัตินั้น ยังไม่สามารถนำเงินไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมของคณะสงฆ์

ค่านกายภาพ

การสร้างวัดหรือศาสนศึกษาหรือการก่อสร้างเสนาสนะ ซึ่งเป็นอาคารทางศาสนาในปัจจุบัน ได้มีการเน้นค่านวัตถุการก่อสร้าง เพื่อให้มีความใหญ่โต และไม่คำนึงถึงสภาพแวดล้อมและผลกระทบของอาคารทางศาสนาต่อสภาพแวดล้อมข้างเคียง

1.3.2 แนวทางการแก้ปัญหา

จากเหตุผลต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พอที่จะสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาดังนี้

1. ค่านโยบาย

– จัดตั้งวิทยาลัย ในระดับภูมิภาคขึ้น โดยอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานทางราชการและเอกชน พหุศาสนิชนทั้งหลาย เพื่อเป็นการสกัดกั้นการหลั่งไหลของพระภิกษุสามเณร ที่ต้องการ เข้ามาศึกษาที่ส่วนกลาง

– ปรับปรุงระบบการบริหาร งานภายในวิทยาลัยสงฆ์ ให้เหมาะสมกับการบริหารการศึกษาและอัตรากำลังในการปฏิบัติงาน

2. ด้านการศึกษา

– จัดการศึกษาเพิ่มเติม นอกเหนือจากการศึกษาในหลักสูตร เช่น กำนวชิราชีพ และอาศัยวิทยาลัย ที่จัดตั้งขึ้นเป็นตัวอย่างในการให้บริการและความรู้แก่พหุศาสนิชนผู้สนใจ

3. ด้านสังคม

– เน้นการประสานงานบริการกับสังคมเพิ่มขึ้น โดยการ จัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ มีระบบการบริหารงานเป็นของตนเอง สามารถดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ซึ่งจะส่งผลดีต่อการให้บริการ เพื่อสนองความต้องการของสังคมและยังเป็นการกระตุ้นจิตใจ ในการนับถือศาสนาให้มั่นคง

4. ด้านเศรษฐกิจ

– จากการ จัดตั้งวิทยาลัยก็จะมีผลทำให้มีหน้าที่ในการช่วยเหลือทางด้านการเงินของคณะสงฆ์ อันมาจากการมีการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา การ เช่าที่ดินจาก – เอกชน

5. ด้านกายภาพ

– จัดหาสถานที่ตั้งที่เหมาะสม เพื่อเสริมสร้างสภาพภูมิทัศน์ของพื้นที่อื่น นอกเหนือจากการศึกษาหาความรู้และยังสามารถให้เป็นแหล่งการพักผ่อน หย่อนใจในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวจนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์

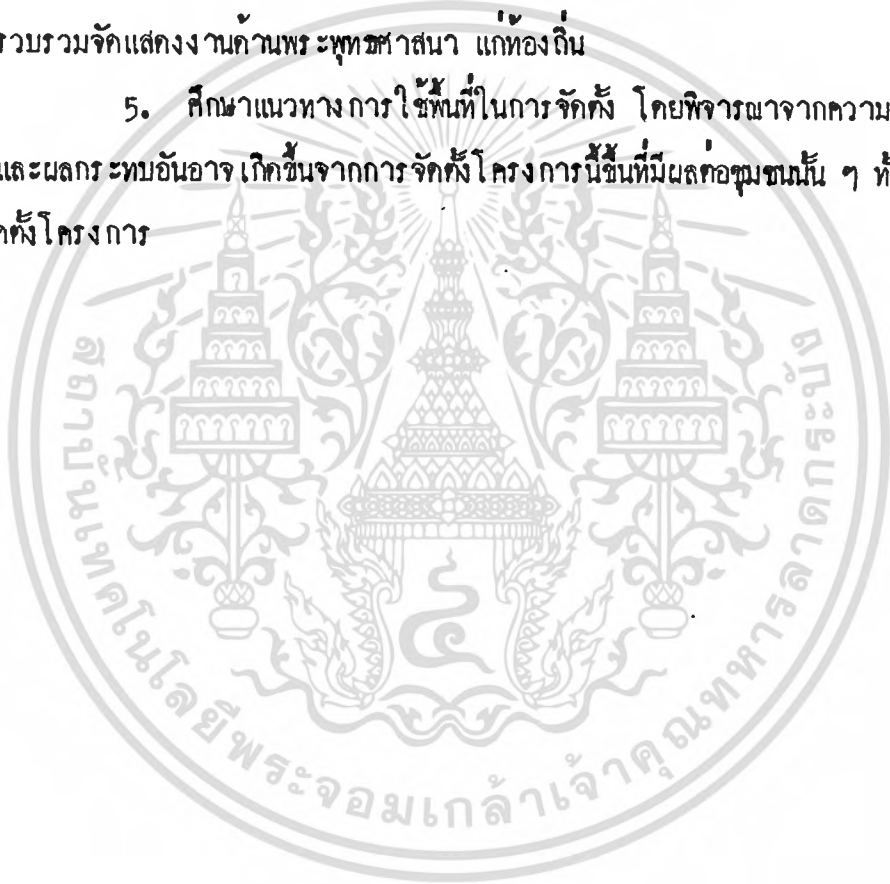
1.4.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ

วัตถุประสงค์ทั่วไปของวิทยาลัยสงฆ์ คือ เพื่อเสริมสร้างพระภิกษุ สามเณร ให้มีความรู้ ความเข้าใจในพระพุทธศาสนา พร้อมทั้งหลักศาสนาและวิชาการอย่างอื่น อันจะช่วยให้สามารถดำรง วัชรังศาสนา และนำพุทธธรรมไปเผยแพร่ให้เกิดสันติสุขแก่ประชาชนโดยทั่วไป อาจจำแนกได้ ดังนี้

1. เพื่อให้พระภิกษุ สามเณร ได้รับการศึกษาชั้นสูงอันจะทำให้
 - เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ ในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง
 - เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติชอบ ดำรงอยู่ในสมณธรรมสมควรแก่ภาวะ
 - เป็นผู้สามารถในการประกาศศาสนาธรรม ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และ ความเลื่อมใส ศรัทธาแก่ชาวโลกสมัยปัจจุบัน เป็นประโยชน์เกื้อกูลในการ ดำรงชีวิต ทั้งตนและแก่สังคม
2. เพื่อผลิตครูผู้สามารถในการสอน มีความประพฤติดีงาม ถูกต้องตามหลักศีลธรรม และนักเผยแพร่ผู้สามารถในการประกาศธรรมปฏิบัติ
3. เพื่อส่งเสริมคุณธรรม คือ ความเมตตากรุณา และความมีน้ำใจเสียสละ สนับสนุน ให้พระภิกษุสงฆ์ทำเพื่อศาสนกิจ เป็นกัลยาณมิตร และเป็นผู้นำทางจิตใจของประชาชน ในกิจการทางศาสนา ทางสังคม และวัฒนธรรม อันจะเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของพหุชน

1.4.2 วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์

1. ศึกษาความสำคัญและแนวทาง ในการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ เพื่อให้บริการด้าน การศึกษาแก่สงฆ์ ทามนโยบายการศึกษาของกรมการศาสนา
2. ศึกษาแนวทางการจัดระบบการศึกษาของวิทยาลัยสงฆ์
3. ศึกษาขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม จำนวนพระภิกษุ สามเณร และ จำนวนประชากร ในระดับภาค ระดับจังหวัดและระดับชุมชนที่ตั้งโครงการ
4. ศึกษางบประมาณและการดำเนินการ การให้บริการและส่งเสริมให้เป็น แหล่งรวบรวมจัดแสดงงานด้านพระพุทธศาสนา แก่ท้องถิ่น
5. ศึกษาแนวทางการใช้พื้นที่ในการจัดตั้ง โดยพิจารณาจากความเหมาะสม ปัญหาและผลกระทบอันอาจเกิดขึ้นจากการจัดตั้งโครงการนี้ขึ้นที่มีผลต่อชุมชนนั้น ๆ ทั้งก่อนและหลัง การจัดตั้งโครงการ

1.5 ขอบเขตของวิทยานิพนธ์

จากวิธีการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ สามารถนำมาพิจารณาถึงขอบเขตของวิทยานิพนธ์ โดยแยกออกเป็น 2 กรณี ดังนี้

1.5.1 ขอบเขตทางการศึกษา

ทำการศึกษาระดับ ๑ คือ ระดับประเทศ ระดับภาค และระดับจังหวัด อันเป็นที่ตั้งของโครงการ ดังนี้

- ศึกษาด้านนโยบาย ด้านการศึกษา ด้านสังคม-เศรษฐกิจ และกายภาพ ในระดับประเทศ อันมีผลต่อการจัดตั้งโครงการ เพื่อหาแนวทางในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งให้มีผลสมบูรณ์ และมีคุณภาพดียิ่งขึ้น

- ศึกษาด้านนโยบาย การศึกษา สังคม-เศรษฐกิจ และกายภาพ ในระดับภาค โดยศึกษาถึงรูปแบบ การบริหารงานด้านการศึกษาของวิทยาลัย ทั้งในระดับประเทศ ระดับภาค เพื่อนำมาหาข้อสรุปและข้อเปรียบเทียบที่จะนำไปสู่การออกแบบวิทยาลัยให้เหมาะสม ทั้งด้านการบริหาร การปฏิบัติ สภาพแวดล้อม

- ศึกษาด้านนโยบาย ด้านการศึกษา สังคม เศรษฐกิจและสภาพทางกายภาพ ของชุมชน ที่มีความพร้อมในการจัดตั้งหน่วยงานดังกล่าว ศึกษาถึงความต้องการให้เกิดโครงการ และความจำเป็นที่จะต้องมีการ

1.5.2 ขอบเขตทางด้านการออกแบบ

นำเอาเหตุผลทางด้านนโยบาย ด้านการศึกษา ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านกายภาพ อันเป็นเหตุทำให้เกิดโครงการมาประกอบการพิจารณา ในการออกแบบหาพื้นที่ใช้สอยของวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลักของโครงการดังต่อไปนี้

1. ส่วนบริหาร
2. ส่วนการศึกษา
3. ส่วนพักอาศัย
4. ส่วนบริการ
5. ส่วนศาสนสถาน
6. ส่วนจอดรถ

ซึ่งสามารถแยกออกเป็นองค์ประกอบย่อยได้ดังต่อไปนี้

ส่วนบริหาร

- คณบดี
- รองคณบดี
- อธิการ
- เอกสารการพิมพ์
- ประชุม
- ห้องฝ่ายปกครอง
- วิชาการ
- ห้องโถง

๓ ล ๓

ส่วนการศึกษา

- อาคารเรียน
- ห้องพักครู
- ห้องสวดมนตร์
- ห้องฝึกสมาธิ
- ห้องโถงนิทรรศการ
- ห้องเก็บของ
- ห้องสมุด
- ห้องโสตทัศนศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนบริการ

- ห้องโถง
- หอพักกลาง
- เก็บอุปกรณ์
- จอกรด
- อาสนศาลา
- ห้องน้ำ-ห้องสุขา
- ยาม

ส่วนพักอาศัย

- ภูมิพระ
- หอพักนักศึกษา
- ภูมิพระอาคันตุกะ
- พักคนงาน

ส่วนศาสนสถาน

- เขตพุทธวาส
- เขตสังฆวาส
- เขตสาธารณะ
- ลานพระพุทธรูป

ส่วนจอกรด

- จอกรดโครงการ
- จอกรดทั่วไป
- จอกรดบริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6 วิธีดำเนินงานวิทยานิพนธ์

เริ่มจากการรวบรวมข้อมูล, การวิเคราะห์, การสังเคราะห์, สรุปผลและการนำเสนอ เพื่อกำหนดรูปแบบและแนวทางที่เหมาะสม แนวความคิดทางการออกแบบ โดยมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ชั้นศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นการรวบรวมโดย

- ก) การเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นปฐมภูมิ จากการสังเกต, สัมภาษณ์
- ข) การเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นทุติยภูมิ จากเอกสารและรายงานที่เกี่ยวข้อง เช่น รายงานการศาสนา, หลักสูตรปริยัติธรรมของวัดมหาธาตุ เป็นต้น

ข้อมูลที่ต้องการ

ข้อมูลทางด้านนโยบาย

- นโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6
- นโยบายของแผนการศึกษาระยะที่ 6

ข้อมูลทางการศึกษา

- หลักสูตร, รูปแบบการศึกษาของสงฆ์
- ศาสตร์พัฒนารูปแบบการศึกษาของสงฆ์
- การให้ความช่วยเหลือทางการศึกษา จากหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยราชการอื่น ๆ

ข้อมูลทางสังคม

- การศึกษาสภาพความต้องการของชุมชนทั้งในระดับภาคและระดับชุมชน ระดับท้องถิ่น

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

- การช่วยเหลือทางด้านงบประมาณ จากหน่วยงานของทางราชการ รัฐบาล
- การศึกษาในเรื่องผลประโยชน์ที่ได้รับจากศาสนสมบัติ
- การศึกษาในเรื่องการใช้จ่ายและการหารายได้จากหน่วยงานที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

ข้อมูลด้านกายภาพและเทคนิค

- ลักษณะภูมิประเทศ สภาพแวดล้อมทั่วไปในระดับภาค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลด้านกายภาพและเทคนิค

- ลักษณะภูมิประเทศ สภาพแวดล้อมทั่วไปในระดับภาค
- ลักษณะภูมิประเทศ สภาพแวดล้อมทั่วไปในระดับจังหวัด
- ลักษณะภูมิประเทศ สภาพแวดล้อมทั่วไปในระดับที่ตั้ง
- งานอันเนื่องกับระบบวิศวกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาคาร

2. ขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามกระบวนการด้านการใช้กระบวนการตัดสินใจ (DESIGN MAKING PROCESS) ดังต่อไปนี้

ข้อมูลด้านนโยบาย ใช้การพิจารณาการประกอบการวางแผน ด้วยเหตุผลหรือหลักการแก้ปัญหา (SOLUTION) โดยคำนึงถึงเป้าหมายที่นโยบายนั้น ๆ ได้กำหนดขึ้น

ข้อมูลทางด้านการศึกษา ใช้การพิจารณาการประกอบการวางแผนด้วยเหตุผลหรือหลักการจากการแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงเป้าหมายที่นโยบายทางการศึกษานั้น ๆ ได้กำหนดขึ้น

ข้อมูลทางด้านสังคม แบ่งกระบวนการวิเคราะห์เป็น 2 กรณี

ก. การคาดการณ์ล่วงหน้า (FORECASTING PROCESS) โดยยึดแนวโน้มด้านการขยายตัวตามลักษณะโครงการที่มีผลต่อชุมชน

ข. พิจารณาความต้องการ (NEEDS) ตลอดจนแนวทางสำหรับมาตรฐานทางพุทธศาสนา มาตรฐานทางด้านกฎหมาย, ระเบียบ, ข้อบังคับและจากสถิติ ทั้งนี้เพื่อกำหนดองค์ประกอบ (ELEMENT) พื้นที่ (AREA) และความเป็นไปได้ของความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ (ORGANIZATION)

ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ พิจารณาจากค่าสถิติ ข้อมูลและแนวโน้มภาวะทางเศรษฐกิจที่จะส่งผลกระทบต่อโครงการ โดยใช้วิธีการคำนวณและแปลค่าสถิติ

ข้อมูลทางด้านกายภาพ พิจารณาจากการเลือกที่ตั้งโครงการในระดับภาค ระดับชุมชน จังหวัด ระดับท้องถิ่น จนถึงบริเวณที่ตั้ง โดยวิธีการสร้างทางเลือก (ALTERNATIVE) และกำหนดมาตรฐานที่สำคัญของการออกแบบโครงการ จากการแจกแจงค่าคะแนนหรือค่าน้ำหนัก (WEIGHT)

ชั้นการเสนอแนะและการออกแบบ

1. โปรแกรมการออกแบบ
2. แนวความคิดในการออกแบบ
3. ข้อกำหนด พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง
4. การออกแบบอาคารและสภาพแวดล้อม

ชั้นนำเสนอ

1. ภาคข้อมูลและบทวิเคราะห์
2. ขบวนการออกแบบ และวิธีดำเนินการของโครงการ
 - แผนภูมิ
 - ภาพถ่าย
 - ตาราง และค่าความสัมพันธ์
3. แนวทางสถาปัตยกรรม
 - ผังบริเวณ
 - แปลน
 - รูปด้าน, รูปตัด
 - ทัศนียภาพ
 - หุ่นจำลอง

**ห้องสมุด
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม**

1.7. คำนิยามศัพท์

ภายในโครงการวิทยาลัยสงฆ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือนี้ นับว่ามีความจำเป็น
อยู่บ้างบางประการในการใช้คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนาหรือศัพท์เฉพาะ และในโครงการนี้
จึงได้นิยามศัพท์บางตัว ทั้งนี้เพื่อที่จะทำให้เกิดความเข้าใจที่ตรงประเด็นและสอดคล้องกับ
ความต้องการของผู้อาวุโศบาย คำนิยามดังกล่าว พอสรุปได้ดังนี้ คือ

1. พระมหาเถรสมาคม หมายถึง กลุ่มการบริหารงานสูงสุดของทางพระพุทธศาสนา
ซึ่งมีหน้าที่ปกครอง ดูแลควบคุมให้การพระศาสนา
ดำเนินไปตามกฎ ข้อบังคับ (พระวินัย)
2. วิทยาลัยสงฆ์ภาคฯ หมายถึง วิทยาลัยสงฆ์ให้การบริการด้านการศึกษา
แก่พระภิกษุ-สามเณร เฉพาะในภาคตะวันออกเฉียง
เหนือ
3. "นิสิต" "นักศึกษา" หมายถึงพระภิกษุหรือสามเณร หรือผู้ซึ่งทางวิทยา-
ลัยอนุมติให้เข้าศึกษาได้ และได้ขึ้นทะเบียนเรียบร้อยแล้ว
แล้ว มี 2 ประเภท คือ
 - ก. นิสิตสามัญ หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาประโยค
มัธยมศึกษาตอนปลายของ โรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา
 - ข. นิสิตพิเศษ หมายถึง ผู้ที่วิทยาลัยอนุมติให้เข้าศึกษา
เป็นกรณีพิเศษ
4. พระปริยัติธรรม หมายถึง วิชาพื้นฐานสำหรับพระภิกษุ-สามเณร ที่เป็น
เนื้อหาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เฉพาะ
5. พระวินัย หมายถึง ข้อกำหนดหรือข้อห้ามทางพระพุทธศาสนา
สำหรับพระภิกษุ ซึ่งมีทั้งสิ้น 217 ข้อ (รายละเอียด
อยู่ในภาคผนวก)
6. พระภิกษุ หมายถึง "ผู้ชาย" ซึ่งเป็นผู้ดำรงสมณเพศ บวชถือศีล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องแจ้งให้ทราบทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๐๐๐๐๐๐ ๐๐๐๐๐๐

7. บุคคลากร หมายถึง อาจารย์ผู้สอนหนังสือ โดยอาจจะเป็น
พระสงฆ์ หรือ นักวิชาการจากภายนอก
8. เจ้าหน้าที หมายถึง เจ้าหน้าที่ภายในวิทยาลัยสงฆ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งเจ้าหน้าที่ประจำและชั่วคราว

1.8 แหล่งข้อมูล

1. ประเภทเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- แผนพัฒนาแห่งชาติ ฉบับที่ 6
- หลักสูตรการศึกษาของพระสงฆ์
- สถิติที่เกี่ยวข้องกับศาสนา
- แผนที่ระดับภาค, จังหวัด และชุมชน

2. หน่วยงานที่สามารถค้นคว้าข้อมูลได้

- กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
- มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยวชิรญาณวิहार
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุ
- วิทยาลัยสงฆ์ วังน้อย อยุธยา
- วิทยาลัยสงฆ์ จ.ชลบุรี
- ห้องสมุดของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ

1.9 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำวิทยานิพนธ์

เมื่อการศึกษาวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลง จะได้รับประโยชน์ในทางการค้าการณ
ดังนี้

1. สามารถที่จะหาแนวทางการตอบสนองนโยบายของรัฐบาล โดยเฉพาะนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 รวมทั้งแผนการส่งเสริมการพัฒนาการศึกษา
2. สามารถที่จะหาแนวทางการออกแบบอาคารที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมในคำของพระพุทธศาสนา อันได้แก่ การศึกษาหาความรู้ การพักผ่อน และยังสามารถที่จะเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าในคำพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนทุกระดับ
3. กำหนดแนวทางส่งเสริมการใช้พื้นที่ได้อย่างเหมาะสม และสร้างสภาพทางทัศนียภาพที่ดีของเมือง โดยเฉพาะบริเวณที่ตั้งโครงการและสภาพแวดล้อมใกล้เคียง
4. สามารถที่จะนำความรู้ที่ได้จากการศึกษา ทั้งปัญหา ข้อเสนอการแก้ไขต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานออกแบบอาคารประเภทเดียวกัน

บทที่ 2

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การศึกษาข้อมูลในระดับประเทศ

2.1.1 ด้านนโยบาย

สาระสำคัญของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 มีจุดมุ่งหมายหลัก จะยกระดับการพัฒนาประเทศ ให้เจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต ควบคู่ไปกับการแก้ไขปัญหาทาง เศรษฐกิจและสังคมที่สะสมมาแต่อดีต ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนชาวไทยมีรายได้ คุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่และสภาพจิตใจที่ดีขึ้น ดังนั้นประเด็นหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ก็คือ ทำอย่างไรจึงจะสามารถยกระดับการพัฒนาประเทศ เพื่อให้ เศรษฐกิจของไทยขยายตัวสูงกว่าในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ที่ผ่านมา โดยคำนึง ถึงทั้งอัตราและลักษณะการขยายตัวทาง เศรษฐกิจที่จะไม่ก่อให้เกิดความบั่นทอน ความมั่นคงและเสถียรภาพ ทางเศรษฐกิจการเงินการคลัง ซึ่งจะต้องช่วยแก้ปัญหาการขาดดุลการค้าและการคลัง ตลอดจนให้มีการ เพิ่มการจ้างงาน นอกจากนี้ จะต้องคำนึงการแก้ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการเสริมสร้างความเป็นธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวไทย ให้ทั่วถึงอีกด้วย ซึ่งแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 จึงได้กำหนด แผนงานในการพัฒนาประเทศไว้ 10 แผนงาน ดังนี้ คือ

1. แผนพัฒนาเศรษฐกิจส่วนรวม
2. แผนพัฒนาคน สังคมและวัฒนธรรม
3. แผนพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. แผนพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
5. แผนปรับปรุง ระบบบริหารและทบทวนบทบาทของรัฐ
6. แผนพัฒนา รัฐวิสาหกิจ
7. แผนพัฒนาระบบการผลิต การตลาด และการสร้างงาน
8. แผนพัฒนาระบบบริการพื้นฐาน
9. แผนพัฒนา เมืองและพื้นที่เฉพาะ
10. แผนพัฒนาชนบท

2.1.2 ด้านการศึกษา

ในด้านการศึกษานั้น ได้มีการพัฒนาการศึกษามาตั้งแต่ปี 2504 เป็นต้นมา รัฐได้กำหนดแผนการศึกษา ติดต่อกันมาเป็นระยะ ๆ และสอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ทุก ๆ ฉบับ การพัฒนาที่ผ่านมา นับว่าได้ผลเป็นที่น่าพอใจ โดยเฉพาะการพัฒนาการศึกษาในระดับพื้นฐาน ได้ยึดประเด็นหลัก 3 ประการ คือ

1. การกระจายระบบการศึกษาจากส่วนกลางสู่ภูมิภาค
2. การยกระดับความเสมอภาคทางการศึกษา
3. การพัฒนาระบบการศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

แต่ทั้งนี้และทั้งนั้น การพัฒนาการศึกษาในระดับประเทศ ก็ยังมีปัญหาสำคัญ ๆ ที่พอสรุปได้ดังนี้ คือ

1. ในช่วงปี พ.ศ. 2500-2520 เป็นระยะที่ประเทศไทยมีอัตราการเพิ่มของประชากรสูงสุด โดยเฉพาะประชากรในวัยเรียน มีผลทำให้การจัดการศึกษาถูกเร่งรัดให้เพิ่มในด้านปริมาณนักเรียนเป็นสำคัญ จนประมาณการศึกษาส่วนใหญ่จึงถูกไปใช้ในการขยายที่เรียน และเงินอุดหนุน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร

2. การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย เป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผลมาจากความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี หากแต่การศึกษายังไม่สามารถจะพัฒนาคุณภาพคน ให้มีความสามารถในการรู้จักตนเอง ชีวิตและสังคม รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับสภาวะการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ประชากรวัยแรงงานเพิ่มขึ้นมาก ภาวะทางเศรษฐกิจของไทยในระยะหลังได้ชะงักงัน การขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทย จึงมิได้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ประกอบกับได้มีการเพิ่มขยายปริมาณนักเรียนเป็นจำนวนมาก ในระยะเวลาที่ผ่านมา ทำให้เกิดผลกระทบต่อสภาพการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับและประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สำเร็จการศึกษาที่เป็นกำลังคนระดับกลางและ ระดับสูงของประเทศ

การจัดการศึกษาในระยะเวลาที่ผ่านมา ยังไม่มีการประสานงานกันอย่างจริงจัง ในระหว่างหน่วยงานที่จัดการศึกษาในระดับและประเภทต่าง ๆ ในการที่จะใช้ทรัพยากรร่วมกัน รวมทั้งยังขาดการระดมกำลังและความร่วมมือจากฝ่ายต่าง ๆ

ดังนั้น ในการวางแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) จึงได้วางแนวทางในการพัฒนาการศึกษา ดังนี้

1. การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และสังคม จัดและส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชนและประชาชนให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย และมีทักษะในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจและสังคม
2. การศึกษาตลอดชีวิต จัดและส่งเสริมการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษา นอกระบบโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ
3. ความเสมอภาคทางการศึกษา จัดและส่งเสริมการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ด้อยฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งผู้ที่อยู่ในชนบท ได้มีโอกาสรับการศึกษาที่สูงขึ้นและมากขึ้น
4. คุณภาพการศึกษา เร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่เพียงพอในการประกอบอาชีพตรงต่อความต้องการในการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
5. ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโดยการ พัฒนาโครงสร้างและ ระบบบริหารให้เอื้อต่อการกระจายการบริหารและการวางแผนไปสู่ส่วนภูมิภาค
6. การระดมและการใช้ทรัพยากร ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ รวมทั้งปรับปรุงการจัดสรรและการใช้ทรัพยากรเพื่อพัฒนาการศึกษา

2.1.3 ด้านสังคม

ในระยะเวลาที่ผ่านมา แผนพัฒนาฯ ฉบับต่าง ๆ มักให้ความสำคัญแก่การพัฒนาสังคม โดยเน้นการขยายบริการพื้นฐานทางสังคม เช่น การศึกษา สาธารณสุข ฯลฯ ซึ่งแม้จะได้ดำเนินการไปมากแล้วก็ตาม แต่ปัญหาทางด้านสังคมบางเรื่องกลับรุนแรงและมีความสลับซับซ้อนเพิ่มขึ้น ดังนั้น แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 จึงเห็นสมควรปรับแนวทางการพัฒนาสังคมส่วนรวม อันได้แก่ บริการพื้นฐานทางสังคม ดังกล่าวมา เน้นความสำคัญแก่การพัฒนาสังคมในระดับพื้นฐาน คือ ตั้งแต่ระดับคน ครอบครัว และชุมชน อันเป็นส่วนย่อยของสังคมให้มากขึ้น โดยสนับสนุนให้มีขนาดและโครงสร้างของประชากรที่เหมาะสม และมุ่งพัฒนาคนให้เป็นคนที่มีความสามารถและมีบทบาทที่เหมาะสมต่อการพัฒนาประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้ประเทศมีประชากรในขนาดและโครงสร้างที่เหมาะสมในระยะยาว โดยให้อัตราจากการเพิ่มประชากรลดลง ขณะเดียวกันก็ให้มีแผนการกระจายตัวของประชากรที่เหมาะสม โดยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเมืองศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาค พื้นที่เฉพาะควบคู่ไปกับการพัฒนากรุงเทพฯ และเขตปริมณฑล

- เสริมสร้างความสงบสุขในสังคม และป้องกันอาชญากรรม โดยการขยายงานด้านชุมชนสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชน ครอบครัวและชุมชน มีบทบาทและส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

- มุ่งบรรเทาปัญหาการว่างงาน โดยเร่งพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสาร ทรัพยากรมนุษย์ และการมีงานทำ

- ให้ความเอาใจใส่ต่อปัญหาแรงงาน

- สนับสนุนให้องค์กรภาคเอกชน ชุมชนและครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมมากยิ่งขึ้น

2.1.4 ด้านเศรษฐกิจ

สาระสำคัญในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจในระดับประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ได้ยึดถือในเรื่องของแผนพัฒนาเศรษฐกิจส่วนรวมเป็นหลัก โดยมีประเด็นที่สำคัญ ๆ พอสรุปได้ดังนี้

- ปรับระบบการผลิตด้านต่าง ๆ ให้สามารถเพิ่มอัตราความเจริญเติบโต เพื่อรองรับแรงงานที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น พร้อมทั้งรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ

- เร่งระดมเงินออมให้สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาครัฐบาล

- สนับสนุนให้ภาคเอกชนมีบทบาทในการพัฒนาเพิ่มขึ้น โดยลดภาระของภาครัฐบาลลง และเพิ่มการลงทุนของภาคเอกชน

- พิจารณาใช้มาตรการทางการเงิน การคลังและด้านอื่น ๆ เพื่อให้มีส่วนสนับสนุนการพัฒนาในสาขาและกิจกรรมที่จำเป็นมีลำดับความสำคัญสูง เช่น การผลิตเพื่อส่งออก การท่องเที่ยว ฯลฯ

- ปรับปรุงโครงสร้างภาษีอากรให้เข้าใจง่าย อัตราเหมาะสม มีฐานภาษีกว้าง เพื่อให้รัฐบาลมีรายได้เพิ่มขึ้น เสริมสร้างความเป็นธรรมและเพื่อสนับสนุนการลงทุนให้สามารถ

แข่งขันกับต่างประเทศได้
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่เผยแพร่เพื่อการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- พิจารณาจัดสรรงบประมาณโดยให้ความสำคัญแก่กิจกรรมที่สอดคล้องกับแนวทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ในส่วนที่จะช่วยแก้ปัญหาการว่างงาน การขาดดุลการค้า ดุลบัญชีเดินสะพัด เช่น การพัฒนาชนบท การเกษตร อุตสาหกรรมการเกษตร อุตสาหกรรมในชนบท การตลาด และการบริการต่าง ๆ เป็นต้น

2.1.5 ด้านกายภาพ

ตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ในด้านกายภาพนั้น สำคัญที่ควรมุ่งยึดถือเป็นประเด็นหลักในการพัฒนานั้น ศึกษาจากแผนพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ได้คำนึงถึงสภาพปัญหาที่สำคัญ

2 ประการ คือ

1. การใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่แล้งมาเป็นไปอย่างขาดระบบ ทำให้เกิดความเสื่อมโทรม
2. มีการจัดแย้งอย่างรุนแรง ระหว่างการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ กับปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม

ฉะนั้น การพัฒนาตามแผนพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงมีแนวทางดำเนินงานที่สำคัญดังต่อไปนี้

- ปรับปรุงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติให้ได้ผลมากขึ้น
- ดำเนินการเพื่อจัดให้มีกรรมสิทธิ์ที่ดินประเภทต่าง ๆ อย่างเหมาะสม
- จัดให้มีการแสวงหาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- จัดให้มีเครื่องมือในรูปของแผนแม่บทและแผนที่ เพื่อประโยชน์ในการวางแผนทรัพยากร

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การทำแผนที่ที่ดินให้มีมาตรฐานเดียวกัน การทำแผนแม่บทของเขตอุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า การทำแผนแม่บทของการใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจของทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งทะเล รวมทั้งการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาสารพิษ

- ปรับปรุงการจัดระบบการบริหารและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความสมบูรณ์ และอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน โดยจะสนับสนุนให้องค์กรในระดับท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดกับทรัพยากรธรรมชาติ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มากยิ่งขึ้น

2.2 การศึกษาข้อมูลในระดับภาค

2.2.1 ด้านนโยบาย

เนื่องจากรัฐบาลมีเจตนารมณ์ในการเทิดทูนและรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ, ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและดำเนินการ ทุกวิถีทางที่จะบังเกิด ความสุขความเจริญแก่ประชาชน เพื่อผลของการพัฒนา ตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ในด้านการพัฒนาคน สังคมและวัฒนธรรม อันมีผลต่อความมั่นคงของชาติ

โดยรัฐบาลมุ่งที่จะสร้างคามยุติธรรมทางสังคม ยกฐานะชีวิตของประชาชนให้มีคุณภาพ สูงขึ้นทั้งทางด้านการศึกษา การพัฒนาสุขภาพอนามัยและการให้หลักประกันความมั่นคงในชีวิตของ ประชาชน พัฒนาและส่งเสริมด้านจิตใจและร่างกาย ส่งเสริมให้ประชาชนมีศีลธรรมและดำรงไว้ซึ่ง วัฒนธรรมชาติ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้แถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2526 ดังนี้

- เร่งการขยายแหล่งความรู้ในระดับภาค จังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน โดย
 1. สนับสนุนส่งเสริมเผยแพร่กิจการทางศาสนา ตลอดจนการมีเสถียรภาพ ในการเลือก นับถือศาสนา ส่งเสริมขันติธรรม และความสมานฉันท์ระหว่างผู้นับถือศาสนาต่างกัน เพื่อผลในการฟื้นฟู ศีลธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม ของชนในชาติ
 2. ส่งเสริมให้ประชาชนประพฤติตามครรลองของศีลธรรม จริยธรรม เป็นพิเศษ โดย กวดขันความประพฤติของข้าราชการให้เป็นที่ยึดถือศรัทธา และเป็นตัวอย่างที่ดั่งามของประชาชน ตลอดจนเสริมสร้างให้เด็กและเยาวชนสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบ

2.2.2 ด้านการศึกษา

การศึกษา ปัจจุบันให้บริการด้านการศึกษาในทุกระดับแก่ประชากรในภาค คิดเป็นร้อยละ 20.30 ของประชากรรวมทั้งภาค โดยเฉพาะการบริการในจังหวัดขอนแก่น และจังหวัดมหาสารคาม เนื่องจากมีสถานบันการศึกษาขั้นมูลฐาน ถึงขั้นอุดมศึกษา โดยทั่วไปในทุกจังหวัดจะมีสถานบันการศึกษาใน ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอาชีวศึกษา ส่วนวิทยาลัยครู วิทยาลัย พณิชยการ วิทยาลัยเทคโนโลยี มีเฉพาะในบางจังหวัด และระดับอุดมศึกษา มีเฉพาะที่จังหวัดมหาสารคาม และขอนแก่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.3 ด้านสังคม

การปกครองและประชากรภาคตะวันออกเฉียงเหนือแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 17 จังหวัด และแบ่งการปกครองออกเป็น 2 ส่วน คือ การปกครองส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย 17 จังหวัด 206 อำเภอ 38 กิ่งอำเภอ 2,292 ตำบล และ 25,097 หมู่บ้าน และการปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งการปกครองออกเป็น เทศบาลเมือง 17 แห่ง เทศบาลตำบล 9 แห่ง และสขาภิบาล 236 แห่ง

จากสถิติของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ในปี พ.ศ. 2530 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีประชากรรวมทั้งสิ้น 18,884,192 คน คิดเป็นร้อยละ 35.05 ของประชากรทั้งประเทศ เป็นชาย 9,480,002 คน และหญิง 9,404,190 คน จำนวนผู้ชายคิดเป็นร้อยละ 50.20 ของประชากรทั้งหมด ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของประชากรจะรวมตัวหนาแน่นในลุ่มแม่น้ำมูลและแม่น้ำชีบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างและรอยต่อระหว่างภาค ความหนาแน่นเฉลี่ยของประชากรประมาณ 111.84 คนต่อตารางกิโลเมตร การเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วง 5 ปีที่ผ่านมามีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นประมาณ 16.27 คน ต่อจำนวนประชากร 1,000 คน

การคมนาคมและการขนส่ง

การขนส่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นระบบการขนส่งที่ผสมผสานระหว่างทางรถยนต์ ทางรถไฟ และทางอากาศ ทางรถยนต์นับเป็นวิธีการขนส่งที่ได้รับความนิยมมากที่สุด เนื่องจากมีโครงข่ายยาวมากกว่า 5 หมื่นกิโลเมตร เส้นทางที่สำคัญได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 หรือถนนมิตรภาพ เชื่อมระหว่างภาคกลางกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 เชื่อมระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับภาคเหนือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 23 เป็นเส้นทางหลวงสายประธาน เชื่อมระหว่างตอนกลางและตะวันออกเฉียงเหนือของภาค

ทางรถไฟสายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความยาวทั้งสิ้น 1,119 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 27 ของทางรถไฟรวมทั้งประเทศ แยกออกยากทางรถไฟสายเหนือที่ชุมทางบ้านภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผ่านจังหวัดสระบุรี เข้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่จังหวัดนครราชสีมา แล้วแยกออกเป็น 2 สาย ที่ชุมทางถนนจิระผ่านจังหวัดขอนแก่น อุดรธานี ไปสิ้นสุดที่จังหวัดหนองคายสายหนึ่ง และอีกสายหนึ่งผ่านจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ ไปสิ้นสุดที่จังหวัดอุบลราชธานีอีกสายหนึ่ง

การสาธารณสุขโลก

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีแหล่งพลังงานอยู่ 2 ชนิดคือ พลังงานไฟฟ้าและก๊าซธรรมชาติ โรงไฟฟ้าส่วนใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นโรงไฟฟ้าพลังน้ำ ซึ่งผลิตได้จาก 5 เขื่อนสำคัญ ได้แก่ โรงไฟฟ้าจากเขื่อนอุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น เขื่อนสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี เขื่อนน้ำพอง จังหวัดสกลนคร เขื่อนจุฬาภรณ์และเขื่อนห้วยกุ่ม ในจังหวัดชัยภูมิ นอกจากโรงไฟฟ้าพลังน้ำแล้ว ยังมีโรงไฟฟ้ากังหันก๊าซอีก 2 โรง คือ โรงไฟฟ้าที่จังหวัดนครราชสีมาและอุดรธานี ในปีงบประมาณ 2520 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการไฟฟ้า 485 แห่ง มีการใช้กระแสไฟฟ้าทั้งสิ้น 1,578,975,000 กิโลวัตต์-ชั่วโมง

2.2 ด้านเศรษฐกิจ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้แก่ ป่าไม้ และสัตว์ต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ในระยะเวลาที่ผ่านมา พื้นที่ป่าของภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ลดลงอย่างรวดเร็ว จาก 41,494 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 24.58 ของพื้นที่ภาคใน พ.ศ.2519 ลดลงเหลือเพียง 24,224 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 14.35 ใน พ.ศ.2528 สำหรับทรัพยากรแร่ มีบทบาทต่อเศรษฐกิจของภาคในปัจจุบันไม่มากนัก เนื่องจากแหล่งแร่ส่วนใหญ่เป็นแหล่งแร่ขนาดเล็ก ซึ่งปัจจุบันอยู่ในระหว่างการหาผู้ที่จะพัฒนาให้เป็นประโยชน์อย่างเหมาะสม

จากสถิติของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2528 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีมูลค่าผลิตภัณฑ์ (GRP) ราคาตลาด รวมทั้งสิ้นประมาณ 146,434.5 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 13.98 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมทั้งประเทศ จังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์รวม (GPP) สูงที่สุด คือ จังหวัดนครราชสีมา มีมูลค่ารวม 23,115.6 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.79 ของภาค การขยายตัวทางเศรษฐกิจในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมามีอัตราเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 5.68 ต่อปี มูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อบุคคลของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (Per Capita GRP.) ประมาณ 8,124 บาท ซึ่งต่ำกว่ามูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อบุคคลของประเทศ (Per Capita GNP.) ซึ่งเท่ากับ 20,263 บาท จังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อบุคคลสูงที่สุดคือ จังหวัดนครราชสีมา เท่ากับ 10,731 บาท

2.2.5 ค่านกนภาพ

ขนาดและที่ตั้ง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้น 168,854.35 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 32.91 ของพื้นที่รวมทั้งประเทศ มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ทิศตะวันออก ติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ทิศใต้ ติดต่อกับประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย จังหวัดปราจีนบุรี และนครนายก

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดสระบุรี ลพบุรี เพชรบูรณ์ และพิษณุโลก

ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

มีลักษณะเป็นที่ราบสูง เกิดจากการยกตัวของแผ่นดินด้านตะวันตกและด้านใต้ โดยมีเทือกเขาเพชรบูรณ์และทิวเขาพนมดงรัก ซึ่งเป็นเส้นกั้นแยกภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ออกจากภาคเหนือ ทอดตัวเป็นแนวยาวด้านตะวันตก เทือกเขาสันทาแพงและพนมดงรัก ซึ่งกั้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและกัมพูชาประชาธิปไตย

ภาคนี้ อากาศจะหนาวจัดเพราะได้รับลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนืออย่างเต็มที่ ฤดูร้อนจะร้อนจัด เพราะพื้นดินแห้งแล้งและห่างไกลทะเล อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปีระหว่าง 26-27 องศาเซลเซียส โดยทั่วไปแล้ว ภาคตะวันออกเฉียงเหนือสามารถแบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 บริเวณ คือ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ประกอบด้วยจังหวัดคำ ๗ 6 จังหวัด คือ จังหวัดนครพนม เลย สกลนคร หนองคาย อุดรธานี และมุกดาหาร มีเนื้อที่ประมาณ 58,804.54 ตารางกิโลเมตร

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประกอบด้วยจังหวัดต่าง ๆ 5 จังหวัด คือ จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ มหาสารคาม และร้อยเอ็ด มีเนื้อที่ประมาณ 44,202.16 ตารางกิโลเมตร

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประกอบด้วยจังหวัดต่าง ๆ 6 จังหวัด คือ จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ สุรินทร์ ยโสธร และอุบลราชธานี มีเนื้อที่ประมาณ 70,847.65 ตารางกิโลเมตร

ในวาระนี้ได้นำข้อสังเกตที่พบเห็นและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 การศึกษาข้อมูลในระดับจังหวัด

2.3.1 ค่านโยบาย

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 กำหนดให้จังหวัด นครราชสีมา เป็นเมืองหลักในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ต้องพัฒนาต่อเนื่องพร้อมกับ เมืองขอนแก่นและอุดรธานี ให้เป็นศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาค เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ในการแพร่กระจายการพัฒนาจากเมืองหลัก โดยข้อได้เปรียบจากสภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ของจังหวัด จึงได้กำหนดแผนพัฒนาของจังหวัด เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายแผนพัฒนา ฉบับที่ 6 ไว้ดังต่อไปนี้

- กระจายความเจริญไปสู่ชนบท การส่งเสริมชุมชนเมืองในบางแห่ง ให้มีบทบาท เป็นศูนย์กลางรองและพัฒนาชุมชนที่มีอยู่ไกลจากชุมชนเมืองในปัจจุบัน ให้เป็นชุมชนเมืองศูนย์กลางในชนบท
- พัฒนาเพื่อการปรับสภาพความเป็นอยู่และเพิ่มคุณภาพชีวิต
- การจัดสร้างโครงสร้างการบริการพื้นฐาน โดยกระจายและขยาย การคมนาคมให้ทั่วถึง ทั้งด้านสาธารณูปการ และสาธารณูปโภค
- การส่งเสริมกิจการให้การศึกษาที่ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ
- การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและโบราณสถาน โบราณวัตถุ เพื่อการ ส่งเสริม การอุตสาหกรรมบริการด้านการท่องเที่ยว

2.3.2 ค่านการศึกษา

มีสถานบันการศึกษา เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา จนถึง ระดับปริญญาตรี มีทั้งสถานบันการศึกษาของรัฐบาลและเอกชน และยังมีศึกษานอกระบบ เปิดบริการทางการศึกษาให้แก่ประชาชนทั่วไปด้วย

การศึกษาในระบบโรงเรียน มีสถานบันการศึกษาทั้งของรัฐบาลและ เอกชน สังกัดกรมสามัญ จำนวน 1,848 แห่ง นักเรียน 448,501 คน

การศึกษานอกโรงเรียน มีสถานบันการศึกษาทั้งของรัฐบาลและ เอกชน ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ และการศึกษาศาสนา

2.3.3 กำนันสังคม

ลักษณะการปกครองและการบริหาร แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ

1. การบริหารส่วนกลาง มีหน่วยราชการระดับเขต ภาครัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นหน่วยอิสระ ขึ้นตรงกับส่วนกลาง
2. การบริหารส่วนภูมิภาค แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ

3. การบริหารส่วนท้องถิ่น แบ่งการบริหารออกเป็น 3 รูปแบบ คือ เทศบาล, องค์การบริหารส่วนจังหวัด และสุขาภิบาล

ประชากร จังหวัดนครราชสีมา มีประชากรรวม 2,298,024 คน แยกเป็นชาย 1,156,547 คน หญิง 1,147,477 คน จำนวน 427,574 ครัวเรือน ร้อยละ 85 อาศัยอยู่ในเขตชนบท ที่เหลืออยู่ในเขตเมือง ส่วนใหญ่ตั้งถิ่นฐานอยู่อย่างหนาแน่นบริเวณตอนกลางและตอนเหนือของจังหวัด ความหนาแน่นของประชากรของจังหวัด 107 คนต่อตารางกิโลเมตร การเพิ่มของประชากรปี 2520-2524 มีอัตราเพิ่มร้อยละ 2.1 ปี 2525-2531 มีอัตราการเพิ่มร้อยละ 1.5 ต่อปี

อาชีพ ร้อยละ 85 มีอาชีพในทางการเกษตรกรรม รองลงมาคือการค้า การบริการและอุตสาหกรรม

ศาสนา ประชากรกว่าร้อยละ 98 นับถือศาสนาพุทธ ที่เหลือร้อยละ 2 นับถือศาสนาคริสต์ อิสลาม และอื่นๆ

สาธารณสุข มีสถานบริการสาธารณสุขทั้งของรัฐและเอกชน เปิดบริการแก่ประชาชนทั่วไป

2.3.4 กำนันเศรษฐกิจ

จังหวัดนครราชสีมา ถือได้ว่าเป็นจังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมมากที่สุด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2525-2529 จำแนกได้มาจากด้านเกษตร 53% อุตสาหกรรม 12% การค้าและบริการ 45% การสาธารณสุขและการอุปโภค 10%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจของจังหวัด มีอยู่หลายลักษณะ คือ

– การเกษตร พื้นที่ทำการเกษตรของจังหวัดมีประมาณ 8,695,970

ไร่ พืชเศรษฐกิจหลัก ที่สำคัญได้แก่ ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง และปอแก้ว ถั่วลิสง

– การประมง เป็นการจับสัตว์น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ส่วนใหญ่ใช้

บริโภคภายในจังหวัด

– ปศุสัตว์ เป็นการเลี้ยงตามธรรมชาติ มีอยู่ในทุกท้องที่ เพื่อใช้แรงงาน

– การอุตสาหกรรม การประกอบกิจการอุตสาหกรรมมีจำนวนทั้งสิ้น

3,895 ราย ใช้เงินทุนประกอบการทั้งสิ้น 4,716,398 บาท ใช้คนงาน 31,198 คน

– การค้า การค้าภายในจังหวัด มีทั้งการค้าประเภทขายส่งและขายปลีก การค้าส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเมือง และกระจายอยู่ในท้องที่อำเภอต่าง ๆ

2.3.5 ด้านกายภาพ

จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 14-16 องศาเหนือ และ
เส้นแวงที่ 101-103 องศาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 150-300 เมตร
มีขนาดพื้นที่ 20,548 ตารางกิโลเมตร หรือ 12,842,600 ไร่

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดชัยภูมิ และขอนแก่น

ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดปราจีนบุรี และนครนายก

ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดสระบุรี

ลักษณะสภาพดินทั่วไป เป็นดินร่วนและดินร่วนปนทราย ความอุดมสมบูรณ์
ของดินต่ำ พื้นที่บางส่วนเป็นดินเหนียว ซึ่งเหมาะกับการทำนา บริเวณลุ่มน้ำลำตะคอง
ลุ่มน้ำลำพระเพลิง นอกนั้นเป็นดินพื้นที่เชิงเขา ที่เหมาะสมต่อการปลูกพืชไร่ และดิน
ที่ไม่เหมาะกับการเพาะปลูก บริเวณตอนเหนือของจังหวัด แหล่งน้ำที่สำคัญมีคั่นน้ำมูล
ซึ่งเป็นแม่น้ำที่สำคัญที่สุดของภาค เกิดจากเทือกเขาทางพญาเป็นไหลลงสู่แม่น้ำโขง
สาขาที่สำคัญ คือ ลำมูล และลำตะคอง โดยเหตุที่แหล่งน้ำธรรมชาติที่มีไม่เพียงพอ
และใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ จึงได้จัดให้มีแหล่งน้ำก่อสร้างขนาดใหญ่ 3 แห่ง คือ
การชลประทานทุ่งสัมฤทธิ์, ลำพระเพลิง และลำตะคอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จังหวัดนครราชสีมา มีป่าไม้รวมเนื้อที่ทั้งสิ้น 3,036 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณร้อยละ 14.31 ของพื้นที่จังหวัด

คานทรพยากรธรณี มีการพบแร่ธาตุต่าง ๆ คือ ทองแดง เหล็กหิน ยิบซั่ม ลกไนท์ ฯลฯ

สภาพภูมิอากาศ มี 3 ฤดู ความลักษณะภูมิอากาศของประเทศและมี ปริมาณน้ำฝน เฉลี่ยรวม 1,315.4 มิลลิเมตร ต่อปี

2.4 เอกสารและวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 ประวัติความเป็นมาของวิทยาลัยสงฆ์

การศึกษาในพระพุทธศาสนา ดำเนินตามแนวไตรสิกขาโดยยึดถือพุทธพจน์ คือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าเป็นหลัก มีความมุ่งหมายสำคัญเพื่อให้ประพฤติปฏิบัติตาม คำทรงรักษาและเผยแผรพรหมจรรย์ อันเป็นระบบการดำเนินชีวิตตามหลักการแห่งพระ ธรรมวินัย ต่อมาได้แยกออกเป็นฝ่ายคันถธุระและฝ่ายวิปัสสนาธุระ ซึ่งเน้นหนักทาง ภาควิชาและภาคปฏิบัติตามลำดับ การศึกษาเล่าเรียนในฝ่ายคันถธุระเน้นไวยาวัจ พระคตรปิฎกเป็นพื้นฐานและใช้คัมภีร์ที่อธิบายความในพระไตรปิฎกเป็นเครื่องมือถอดความ จนถึงปัจจุบัน การศึกษาระบบนี้เรียกว่า "พระปริยัติธรรม" ในประเทศไทย สมัยกรุงศรี อยุธยา ได้จัดระบบการศึกษาพระปริยัติธรรมนี้โดยแบ่งชั้นเป็นบาลาเรียนตรี เรียนพระสูตร บาลาเรียนโท เรียนพระวินัย และบาลาเรียนเอก เรียนอภิธรรม ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้เปลี่ยนระบบชั้นเรียน โดยแบ่งออกเป็นเปรียญ 3 ถึง 9 ประโยค

นอกจากวิชาพระปริยัติธรรมโดยตรงแล้ว ในรัชกาลต่าง ๆ ไป แต่เดิมมา ได้มีการศึกษาศิลปวิทยาต่าง ๆ ที่เป็นความรู้ประกอบสำหรับดำรงรักษาวัตรบาง ที่เป็น ขนบธรรมเนียมของวัตรบาง โดยเฉพาะวิชาช่างก่อสร้าง ช่างฝีมือ และศิลปต่าง ๆ ซึ่งรวมทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม ตลอดจน นิติศาสตร์ เกษตรกรรม พงศาวดาร ตำนานบ้านเมืองและท้องถิ่น เป็นต้น แต่ศิลปวิทยาเหล่านี้ มิได้มีการสืบทอด ถ่ายทอดอย่างเป็นระบบ และมีได้มีการยอมรับอย่างเป็นทางการ เมื่อมีความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ทำให้ประชาชนหันเหความสนใจไปในด้านอื่น ๆ ในสมัยก่อน ๆ มา ศิลปวิทยาเหล่านี้ ก็เสื่อมสูญหรือค่อย ๆ เลือนลางหายไป

เอกสารแนบเอกสารที่ส่งในโครงการแข่งขันเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้มีความริเริ่มที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงศาสนศึกษาเป็นครั้งใหญ่ ได้โปรดให้ย้ายการสอนพระปริยัติธรรมที่หน้าวัดพระศรีรัตนศาสดารามในพระบรมมหาราชวัง มาจัดตั้งเป็นบาลีวิทยาลัยขึ้นที่วัดมหาธาตุ เรียกว่า มหาธาตุวิทยาลัย เป็นวิทยาลัยแห่งแรกในประเทศไทย และเป็นการเริ่มจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ ในรูปสถาบัน ต่อมาไม่นานก็ได้ทรงเปิดมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยมีโครงการว่า สถาบันศาสนศึกษาสองแห่งนี้ จะเป็นแหล่งที่พระภิกษุและสามเณรได้ศึกษาพระปริยัติธรรมที่มีพระไตรปิฎกเป็นแกนและวิชาชั้นสูงอย่างสมัยใหม่ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้ทรงเริ่มจัดการศึกษาอย่างสมัยใหม่สำหรับพระภิกษุสามเณรในมหามกุฏราชวิทยาลัย และในช่วงเวลาใกล้เคียงกันนั้นก็ได้ทรงริเริ่มจัดตั้งการศึกษาพระปริยัติธรรมขึ้นมาใหม่อีกระบบหนึ่ง เรียกว่า นักธรรม (และธรรมศึกษา) แบ่งเป็น 3 ชั้น คือ นักธรรมชั้นตรี นักธรรมชั้นโท และนักธรรมเอก

ภายหลังการสิ้นพระชนม์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี และนักธรรมของคณะสงฆ์ไทยได้ดำเนินต่อเนื่องเรื่อยมา โดยมีได้มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลักการและวิธีการทั้งในหลักสูตรและแบบเรียน การกำหนดหลักสูตรและการวัดผล เป็นหน้าที่ของแม่กองบาลีสนามหลวง และแม่กองธรรมสนามหลวงตามลำดับ ส่วนการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของวัดแต่ละวัดทั่วประเทศ การบริหารการศึกษาขึ้นกับคณะสงฆ์ส่วนกลาง การอุปถัมภ์การศึกษาอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยได้รับเงินงบประมาณอุดหนุนของรัฐส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งได้จากศาสนสมบัติกลาง และการจัดหาทุนของวัดนั้น ๆ

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 6 ระบบการศึกษาของรัฐและของคณะสงฆ์ก็ได้แยกออกจากกัน นับแต่นั้นมา การศึกษาของฝ่ายบ้านเมืองก็ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เจริญรุดหน้ามาตามลำดับ

พระเถระหลายท่านที่เป็นผู้นำในวงการคณะสงฆ์ก็ได้พยายามแก้ไข โดยได้จัดให้มีการศึกษาตามระบบมหาวิทยาลัยสงฆ์ขึ้น สืบทอดเจตนารมณ์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช รัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งนอกจากจะสอดคล้องกับประเพณีบวชเรียนทั้งเก่าแล้ว ยังเป็นการปรับปรุงวิธีการศึกษาพระปริยัติธรรมให้เหมาะสมกับกาลสมัย เพื่อผลิตพระภิกษุสามเณรที่มีคุณภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับอ้างอิง ไม่ควรนำเอกสารนี้ไปใช้ประโยชน์ในการค้า ไม่ควรนำเอกสารนี้ไปใช้เพื่อการค้า และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาในสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย เมื่อพุทธศักราช 258๖ และในมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณ เมื่อพุทธศักราช 249๐ แต่รัฐยังไม่รับรองวิทยฐานะ จนถึง พ.ศ. 2527 จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. 2527 ขึ้น ซึ่งได้ให้การรับรองอย่างเป็นทางการ ทั้งผู้ที่ศึกษาสำเร็จตามหลักสูตรที่คณะสงฆ์จัดดำเนินการมาแต่เดิม คือ พระปริยัติธรรม และแผนกบาลีสันามหลวง เปรียญธรรม เก่าประโยค และแก่อุสวสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรที่จัดขึ้นใหม่ตามระบบมหาวิทยาลัยสงฆ์ คือ หลักสูตรปริญญาศาสนศาสตรบัณฑิตของสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณ ในพระบรมราชูปถัมภ์

2.5 การศึกษาอาคารตัวอย่าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณ ในพระบรมราชูปถัมภ์

วัดมหาธาตุ พระนคร

เป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์ ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ทรงสถาปนาไว้ เมื่อพระทานนามนามว่า "มหาธาตุวิทยาลัย" ซึ่งได้เปิดการศึกษามาตั้งแต่วันที่ 18 พฤศจิกายน ร.ศ. 108 ภายหลังได้มีการประกาศราชโองการพระราชนามใหม่ว่า "มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณ" เพื่อให้การศึกษาชั้นสูงแก่คณะสงฆ์ไทยต่อไป

พระพิมลธรรม อธิการบดีสงฆ์วัดมหาธาตุ ได้ประกาศทั้งการศึกษาชั้นสูงในรูปมหาวิทยาลัยสงฆ์ขึ้น เมื่อวันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2490 และได้เปิดดำเนินการสอนวิทยาการชั้นสูงทางศาสนา ตั้งแต่วันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2490 เป็นต้นมา

ความมุ่งหมายในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์ คือ เพื่อจะให้พระภิกษุสามเณร ได้รับการศึกษาพุทธธรรม และศาสนธรรมชั้นสูง เพื่อประโยชน์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และท้าวางไว้ซึ่งพระพุทธศาสนา และเพื่อสันติสุขของปวงชน

การบริหารการศึกษา โดยยึดเอาวิชาพระพุทธศาสนา ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต เป็นแกนหลักของหลักสูตรการเรียนการสอน มีวิชาสามัญทั่วไปที่พระภิกษุสามเณร ควรศึกษาเพื่อประโยชน์ทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นวิชาประกอบ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

— คำนการศึกษาคึกการศึกษาเป็น 3 ระดับ คือ

1. การศึกษาระดับปริญญาตรีและอนุปริญญา ที่เรียกว่า บาลิอุคมศึกษา
แบ่งเป็น 4 คณะ คือ คณะพุทธศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์
2. การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี เป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาในระดับ
ปริญญาตรี ต่อไป

3. การศึกษาพิเศษ มี 3 ประเภท คือ

3.1 การศึกษาพระอภิธรรม ไก่แก อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย
มุ่งให้ผูสนใจไคศึกษาพระอภิธรรมเป็นหลัก มีผู้ศึกษาทั้ง
บรรพชิตและคฤหัสถ์

3.2 การศึกษาและปฏิบัติวิปัสสนา

3.3 การศึกษาพุทธศาสนาสำหรับเยาวชน

— คำนการเผยแพรพระพุทธศาสนา ไคทำการเผยแพรพระพุทธศาสนา
ทั้งในประเทศและนอกประเทศ

— การจักพิมพ์ตำราทางพระพุทธศาสนา

— การส่งเสริมการปฏิบัติธรรม และปฏิบัติศาสนกิจเพื่อพระศาสนา

ลักษณะรูปแบบอาคารเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บริเวณภายในวิทยาลัย

บริเวณและลักษณะรูปทรงของอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาคารอำนวยการ

ระเบียงทางเดิน ของอาคารเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องพักอาจารย์ การส่วนการทำงาน

ลักษณะการจัดห้องเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์
วัดบวรนิเวศน์มหาวิหาร พระนคร

สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ เปิดดำเนินการสอนในรูปมหาวิทยาลัยสงฆ์ ในรอบปี 2529 ได้ดำเนินการดังนี้

ด้านการศึกษา ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ระดับ

1. การศึกษาระดับมัธยม

มีโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ตั้งแต่ชั้นมัธยมปีที่ 1 ถึงมัธยมปีที่ 6 หลักสูตร เน้นหลักพระวินัยและวิชาสามัญที่ไม่ขัดกับพระธรรมวินัย

2. การศึกษาระดับวิทยาลัย

ทำการสอนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุธวิทยาลัย อ.วังน้อย พระนครศรีอยุธยา

3. การศึกษาระดับอุดมศึกษา

จัดการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศาสนศาสตร์บัณฑิต ของสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ กำหนดเวลาเรียนภาควิชาการ 4 ปี และภาคปฏิบัติอีก 1 ปี เรียน 144-148 หน่วยกิต เปิดทำการสอน 4 คณะ

คณะศิลปศาสตร์

คณะศาสนาและปรัชญา

คณะสังคมศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์

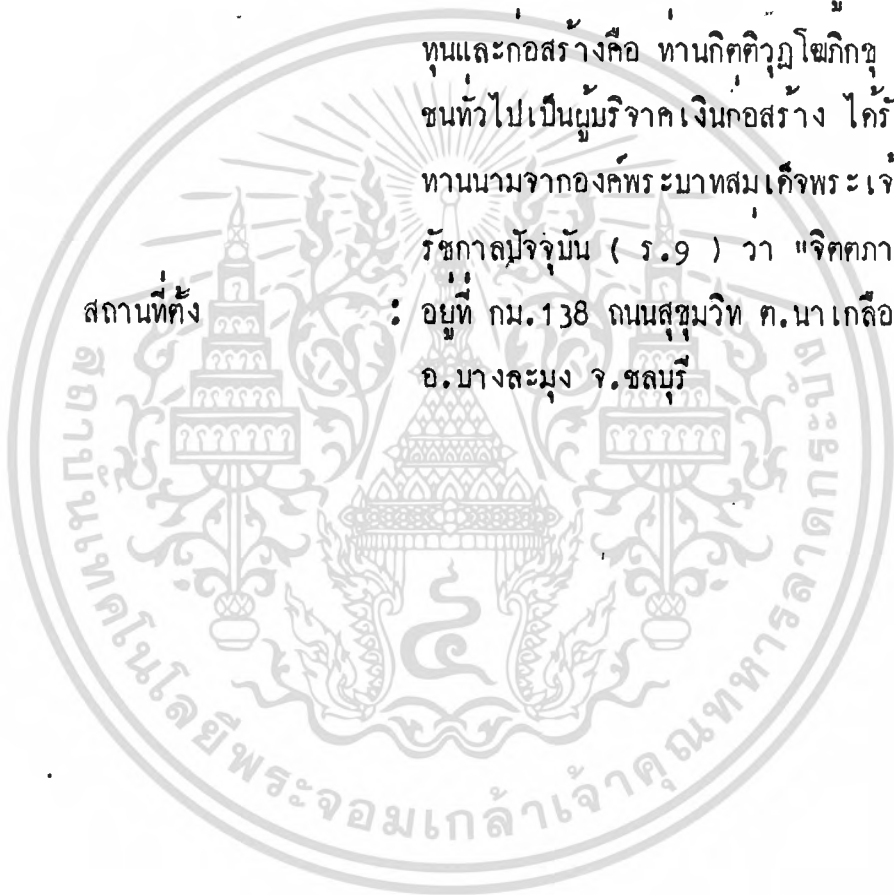
4. สำนักฝึกอบรมสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย

4.1 ฝึกอบรมครูพระปริยัติธรรม

4.2 ฝึกอบรมพระสังฆาธิการชั้นสูง

จิตตกวันวิทยาลัย

- เจ้าของ : มูลนิธิ อภิธรรมมหาธาตุวิทยาลัย
- ประวัติโดยย่อ : เริ่มก่อตั้งเมื่อปีพุทธศักราช 2510 โดยสมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณฺณสิริ) และได้มีผู้ถวายที่ดินให้ และได้ดำเนินการก่อสร้าง และมีผู้ดำเนินงานหาทุนและก่อสร้างคือ ทานกิตติวิภูโฆภิกขุ โดยมีสาธุชนทั่วไปเป็นผู้บริจาคเงินก่อสร้าง ได้รับพระราชทานนามจากองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน (ร.9) ว่า "จิตตกวัน"
- สถานที่ตั้ง : อยู่ที่ดิน 138 ถนนสุขุมวิท ต.นาเกลือ อ.บางละมุง จ.ชลบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อของมูลนิธิ ๗

มูลนิธินี้ชื่อว่า "มูลนิธิ ๗ อภิธรรมมหาธาตุวิทยาลัย "

วัตถุประสงค์ของมูลนิธิ ๗

วัตถุประสงค์ของมูลนิธิ ๗ เป็นการกุศลทางพระพุทธศาสนา มีรายการดังต่อไปนี้

1. ชำระและแปลคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา เช่น อรรถกถา ภิกขา อนุภิกขา โยชนา และสัททาวิเสส จากอักษรขอมเป็นอักษรไทย เป็นอักษร โรมัน เพื่อประโยชน์แก่ การศึกษาค้นคว้าหาความเข้าใจในคำสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
2. เพื่อเผยแพร่พระธรรมอันเป็นคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
3. ออกหนังสือวารสาร เกี่ยวกับพุทธศาสนา เพื่อส่งเสริมศีลธรรมอันดีงาม แก่ประชาชน
4. เพื่อบำรุงการศึกษาหลักธรรมตามแนวพระไตรปิฎกแก่พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา
5. จัดตั้งหอ หรือห้องสมุดของพระพุทธศาสนา
6. จัดให้มีการแสดงธรรม ปาฐกถา เปิดอภิปราย เรื่อง เกี่ยวกับหลัก ธรรมทางพระพุทธศาสนา
7. เพื่อบำรุงหรือส่งเสริมการปฏิบัติสมณะและวิปัสสนาตามหลักพระไตรปิฎก อรรถกถา ภิกขา

โครงการของจิตตภาวันวิทยาลัย
ค.นาเกลือ อ.บางละมุง จ. ชลบุรี

การก่อสร้าง

การดำเนินงานก่อสร้างนี้ มีคณะบุคคลที่ร่วมในแผนกต่าง ๆ ดังนี้

1. องค์ประธานดำเนินงาน	สมเด็จพร ะอริยวงศาคุณาณ (ปุ่น ปุณณสิริ)
2. ประธานอุปถัมภ์การก่อสร้าง	พลฯ จอมพลถนอม กิตติขจร และท่าน คุณหญิง จงกล กิตติขจร
3. ผู้ดำเนินงานหาทุนและก่อสร้าง	กิตติวุฒิชัย ภิกขุ
4. สถาปนิก	นายภิญโญ สุวรรณศิริ สถา.บ. (จุฬา)
5. สถาปนิกที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ม.ร.ว.แหลมदान หัสสินทร
6. วิศวกร	นายมนู ศิริมัย
7. ผู้ควบคุมการก่อสร้าง	นายวรชาติ สุวรรณโชติ
8. ชุกรการ	นายสุกใจ อินทรมงคล
9. ผู้ตรวจการดูแลความเรียบร้อย	นายวรวิชัย สุวรรณโชติ
10. เทรย์ญิก	คุณหญิง เชิญ พิศลบุตร
11. ผู้บริจาคเงินก่อสร้าง	สาธุชนทั่วไป

วิธีการจัดการศึกษา

ทางวิทยาลัยจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นปฐมพุทธศาสตร์ ถึงอุดมพุทธศาสตร์
ตามระดับการศึกษา ดังนี้

1. ระดับปฐมพุทธศาสตร์ใช้เวลาการศึกษา 3 ปี คือ ปฐมพุทธศาสตร์
ปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3
2. ระดับมัธยมพุทธศาสตร์ใช้เวลาการศึกษา 3 ปี คือ มัธยมพุทธศาสตร์
ปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ระเบียบเตรียมอุดมพุทธศาสตร์ใช้เวลาการศึกษา 2 ปี คือ เตรียมอุดมพุทธศาสตร์ ปีที่ 1 ปีที่ 2

4. ระเบียบอุดมพุทธศาสตร์ใช้เวลาการศึกษา 4 ปี คือ อุดมพุทธศาสตร์ปีที่ 1 ปีที่ 2 ปีที่ 3 ปีที่ 4

ระเบียบอุดมพุทธศาสตร์

ระเบียบอุดมพุทธศาสตร์นี้ ทางวิทยาลัยจะจัดตั้งคณะต่าง ๆ ขึ้นในระยะแรก 6 คณะ และจะยกฐานะของสถาบันนี้เป็นมหาวิทยาลัย คณะที่จะจัดตั้งขึ้นมาดังนี้

1. คณะศาสนศาสตร์ นอกจากมีความรอบรู้พระธรรมวินัยแล้ว ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อให้พระภิกษุศึกษาเรื่องศาสนา และลัทธิปรัชญาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ในคำสอน ของทุก ๆ ศาสนา คณะนี้นั้นหนักไปในด้าน สมถะ และวิปัสสนา

2. คณะครูศาสตร์ นอกเหนือจากศึกษาพระธรรมวินัยแล้ว มีวัตถุประสงค์ให้พระภิกษุมีความรู้ความสามารถช่วยเหลือการศึกษาแก่ประชาชนด้วย คณะนี้นั้นหนักไปทาง บริหารการศึกษาและวิชาครู

3. คณะภาษาศาสตร์ นอกเหนือจากศึกษาพระธรรมวินัยแล้ว คณะนี้มีวัตถุประสงค์ให้พระภิกษุ มีความรู้ความสามารถในภาษาต่าง ๆ คณะนี้นั้นหนักไปทาง ภาษา ปรัชญา และสังคม

4. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ นอกจากศึกษาพระธรรมวินัยแล้ว คณะนี้มีวัตถุประสงค์เน้นหนักไปในเรื่องปัญหาทางสังคม และสงเคราะห์ แก้ไขปัญหาสังคม เพื่อให้เกิดความสงบสุข

5. คณะนวัตรรมศาสตร์ นอกจากศึกษาพระธรรมวินัยแล้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อให้พระภิกษุสงฆ์มีความรอบรู้ในค่านิยม คติธรรม ประเพณี จิตกรรม คณะนี้นั้นหนักไปในทางออกแบบก่อสร้างถาวรวัตถุทางพระพุทธศาสนาและรักษาพุทธศิลป์ต่าง ๆ

6. คณะสังฆาธิการ นอกจากศึกษาพระธรรมวินัยแล้วมีวัตถุประสงค์ให้พระภิกษุมีความรอบรู้ในด้านการปกครอง การเป็นผู้นำทางจิตใจแก่ประชาชนการบริหาร การนำประชาชนพัฒนาในค่านิยมและจิตใจ เพื่อแก้ปัญหาวิกฤตการณ์และสมภาร ที่มีความสามารถ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ในการพัฒนาอีก ไม่สามารถใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระยะเวลาของการศึกษา

การศึกษาในชั้นปฐมพุทธศาสตร์มี 3 ชั้น เวลาการศึกษา 3 ปี
 การศึกษาในชั้นมัธยมพุทธศาสตร์มี 3 ชั้น เวลาการศึกษา 3 ปี
 การศึกษาในชั้นเตรียมอุดมพุทธศาสตร์ 2 ชั้น เวลาการศึกษา 2 ปี
 การศึกษาในชั้นอุดมพุทธศาสตร์มี 6 คณะ เวลาการศึกษา 4 ปี
 รวมเวลาการศึกษาตั้งแต่ชั้นปฐมถึง อุดมพุทธศาสตร์ 12 ปี

การจัดทำหลักสูตร

หลักสูตรของวิทยาลัย มี 2 สาย คือ

1. สายศาสนา เป็นวิชาบังคับ ทางวิทยาลัยตั้งกองวิชาการ เชิญผู้ทรงคุณวุฒิทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ที่เป็นบัณฑิตร่วมสร้างหลักสูตร และมีพระมหาเถระเป็นกรรมการที่ปรึกษา
2. สายสามัญ เป็นวิชาการ ทางวิทยาลัยตั้งกองวิชาการ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญในด้านการศึกษาร่างหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกันกับการศึกษาของชาติและมีความรู้ในสายสามัญระดับเดียวกัน

คณะอาจารย์ที่ทำการสอน

วิชาทางศาสนา วิทยาลัยได้คัดเลือกพระภิกษุและคฤหัสถ์ที่เป็นบัณฑิตทางพระ พุทธศาสนาใน คำนต่าง ๆ มาสอน

วิชาสายสามัญ วิทยาลัยได้คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิและมีจิตใจเสียสละเพื่อการศึกษา มาสอนในวิชาที่ตนถนัด

ทุนในการดำเนินงาน

การดำเนินงานในด้านการศึกษา การบำรุงพระภิกษุสามเณรในท่านปัจจุบัน 4 ได้รับจากการบริจาคของสาธุชนทั่วไป จากกอกผลในกองทุนมูลนิธิ ฯ จากกอกจกผล - ประโยชน์ของวิทยาลัย

การจัดตั้งวิทยาลัย

กัณฑ์ทางวิทยาลัยมีโครงการจัดเป็นมหาวิทยาลัยในกนาศก การจัดตั้งวิทยาลัย เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า จึงจัดในระดับมหาวิทยาลัย เพื่อให้เป็นสถานการศึกษาที่สมบูรณ์และเป็นศรีสง่าแก่พระบรมมหาราชวัง ไม่ควรกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พุทธศาสนาในโลก

วิทยาลัยจะต้องใช้เนื้อที่อย่างน้อย 100 ไร่ (ปัจจุบันมีประมาณ 82 ไร่)
ประกอบด้วยอาคารต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. อาคารเรียนคณะอุคมพุทธศาสตร์ 6 คณะ	2 อาคาร
2. อาคารเตรียมอุคมพุทธศาสตร์และมัธยม	1 อาคาร
3. อาคารเรียนปฐมพุทธศาสตร์	1 อาคาร
4. อาคารหอสมุดหรือหอพระธรรม	1 อาคาร
5. หอประชุมใหญ่	1 หลัง
6. อาคารตึกโรงพยาบาลจุใจ 80 เตียง	2 หลัง
7. อาคารตึกอำนวยการ โรงพยาบาล	1 หลัง
8. อาคารหอพักนักศึกษาหญิงละ 200 องค์	15 หลัง
9. อาคารหอฉันจุใจ 3,000 องค์	1 หลัง
10. อาคารหอพักคณาจารย์หญิง	2 หลัง
11. อาคารหอพักคณาจารย์ชาย	2 หลัง
12. อาคารปรุงอาหารถวายพระแด่	2 หลัง
13. แผนกบริการ เครื่องดื่มและเครื่องใช้	1 หลัง
14. สถานปฏิบัติธรรมสำหรับคฤหัสถ์	20 หลัง
15. อาคารหอพักอาคันตุกะ	1 หลัง
16. อาคารเครื่องจักรไฟฟ้าและประปา	1 หลัง
17. อาคารสำหรับพระสงฆ์ทำสังฆกรรมขนาดใหญ่จุได้ 3,000 องค์ (สามพันองค์)	1 หลัง
18. อาคารปฏิบัติงานแผนกต่าง ๆ	1 หลัง
19. จัดสถานที่พักผ่อนเป็นส่วนทั่วบริเวณ	1 หลัง
20. พลับพลาที่ประทับ	2 หลัง
21. อาคารโรงพิมพ์	1 หลัง
22. อาคารวิทยาศาสตร์	1 หลัง
23. อาคารอำนวยการ	1 หลัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การบริหารวิทยาลัยปัจจุบัน

การบริหารวิทยาลัยในปัจจุบัน คู่มือผังการบริหารวิทยาลัยในปัจจุบัน
ผลที่จะได้รับจากการศึกษาของพระสงฆ์ที่สำเร็จจากคณะต่าง ๆ

การจัดการศึกษาออกไปเป็นคณะต่าง ๆ 6 คณะนี้ ก็เพื่อให้พระภิกษุมีความรอบรู้ชำนาญงานในค้ำนต่าง ๆ องค์ละค้ำน และร่วมกันทำงานให้เป็นประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ทั้งนี้ก็เพราะงานของพระพุทธศาสนามีหลายค้ำนด้วยกัน และงานทุกค้ำนล้วนแต่มีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนาด้วยกันทั้งสิ้น การประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และรับผิดชอบของงานที่กระทำ จะเป็นกำลังอันมหาศาลแก่พระพุทธศาสนาและเป็นประโยชน์ต่อโลกส่วนรวมด้วย

พระภิกษุสามเณรที่ศึกษาในวิทยาลัยนี้ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะทำงานให้แก่พระพุทธศาสนาและสงเคราะห์ต่อชาวโลกได้อย่างกว้างขวางต่อไป โดยทำหน้าที่เป็นผู้ให้ด้วย ไม่ใช่รับอย่างเดียว โดยจะสามารถทำหน้าที่ในค้ำนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ผู้สำเร็จจากสายศาสนศาสตร์ ทำหน้าที่สอนศาสนาและอบรมจิตใจในค้ำนสมณะ และวิปัสสนากัมมัฏฐาน

ผู้สำเร็จจากสายครูศาสตร์ ทำหน้าที่บริหารการศึกษาทั้งฝ่ายภิกษุและประชาชน ทำหน้าที่เป็นครูสอนในวิชาต่าง ๆ ที่ไม่ผิดพระธรรมวินัยด้วย

ผู้สำเร็จจากสายภาษาศาสตร์ ทำหน้าที่สอนภาษาต่าง ๆ และเผยแผ่พระธรรมด้วยภาษาต่าง ๆ ในท้องถิ่นนั้น

ผู้สำเร็จสายสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ทำหน้าที่ทำเคราะห์สังคม วิจัยปัญหาทางค้ำนสังคมและแก้ปัญหาสังคมนั้น ๆ อย่างมีหลักการ

ผู้สำเร็จจากสายสังฆาธิการ ทำหน้าที่ปกครอง บริหารวัด พัฒนาวัดและแนะนำประชาชนพัฒนาท้องถิ่น อาชีพ อนามัย เพื่อให้บังเกิดผลดีแก่ส่วนรวม

ผู้ที่สำเร็จจากสายนวกกรรมศาสตร์ ทำหน้าที่ก่อสร้างถาวรวัตถุ รักษาพุทธศิลปและปูชนียสถานไว้ ทั้งสร้างพุทธศิลป์ใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระเบียบของวิทยาลัย

ความเป็นอยู่ของนักศึกษา

วิทยาลัยไม่รับนักศึกษาที่ไปกลับ นักศึกษาทุกคนต้องพักภายในวิทยาลัยที่ทางวิทยาลัยจัดให้ ทุกหอพักมีอาจารย์ผู้ปกครองคอยดูแลความเรียบร้อย ความประพฤติ.

ค่าบำรุงการศึกษา

ทางวิทยาลัยไม่เก็บค่าใด ๆ ทั้งสิ้น ปัจจุบัน 4 ทางวิทยาลัยจัดถวายทั้งหมด รวมทั้งอุปกรณ์การศึกษา ภัตตาหาร เว้นแต่ความจำเป็นที่นอกจากวิทยาลัยจัดถวาย - นักศึกษาต้องใช้จ่ายเอง

การรับนักศึกษา

บุคคลที่เข้าศึกษาในวิทยาลัย จะต้องบรรพชาเป็นสามเณรทั้งหมด แม้เป็นสามเณรมาแล้วก็ต้องลาสิกขาบรรพชาใหม่ อายุต้องไม่ต่ำกว่า 10 ปี ไม่เกิน 12 ปี สำหรับชาวต่างประเทศอย่างต่ำ 15 ปี อย่างสูง 16 ปี ทุกคนต้องจบชั้นประถมศึกษาจนกิจวัตรประจำวันของภิกษุสามเณรนักศึกษา

05.00 น.	ระฆังปลุกตื่นจากจำวัตร ทำสรีรภิกษาให้เรียบร้อย
05.30 น.	ทำวัตรเช้า เสร็จแล้วทำสมาธิ 30 นาที
06.15 น.	กลับหอพัก ทำความสะอาดบริเวณหอพัก รกน้ำต้นไม้
07.00 น.	ฉันภัตตาหารเช้า
07.45 น.	เจริญชงชาติ ขงธรรมจักร ขงประจำวิทยาลัยขึ้นสู่ยอดเสาศา ประชุมเช้าแถวพร้อมกันหน้าเสาศง สวดชัยมงคลคาถา ฟังโอวาท 5 นาที
08.00 น.	เข้าห้องเรียน
10.50 น.	พักเรียน ฉันภัตตาหารเพล
12.00 น.	เคินจงกรม ทำสมาธิ
12.30 น.	กลับหอพัก เตรียมเข้าห้องเรียน
13.00 น.	เข้าห้องเรียนภาคบ่าย
16.00 น.	พักเรียนภาคบ่าย กลับหอพัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 16.15 น. ทำงานภายในบริเวณวิทยาลัย ตามคำสั่งของคณะกรรมการ
 18.45 น. ฉันน้ำปานะ เสร็จแล้วพักผ่อนตามอัธยาศัย หรือท่องเที่ยวหนังสือ
 ทำการบ้าน
 20.30 น. ทำวัตรค่ำและทำสมาธิ
 21.00 น. ระฆังสัญญาณจำวัตร

ภิกษุสามเณรทุกรูปต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบนี้ทั้งหมดเว้นแต่วันที่มีงานเป็นกรณีพิเศษ หรือได้รับอนุญาตจากอาจารย์ผู้ปกครอง

หอสมุดวิจารณ์ธรรม เป็นหอสมุดกลางประจำวิทยาลัย ตั้งอยู่ด้านหลัง -
 หลวงพ่อพุทธรูปทองทิพย์ เป็นอาคารแบบทรงไทย กว้าง 12.30 เมตร ยาว 17.50 ม. มีทั้งหมด 3 ชั้น ชั้นบนเป็นที่รวบรวมพระไตรปิฎก มีทั้งภาษาไทยชุดต่าง ๆ และภาษาต่างประเทศ ได้แก่ภาษาอังกฤษ พม่า เขมร ลาว สันสกฤต ฮินดี ทางด้านทิศใต้เป็นที่ปฏิบัติงานของ -
 เจ้าหน้าที่ ชั้นกลางเป็นที่รวบรวมหนังสือวิชาการต่าง ๆ ซึ่งได้จัดไว้ตามระบบของทิวี่ นอกจากนี้อีกส่วนหนึ่งยังเป็นที่รวบรวมหนังสืออ้างอิงชุดต่าง ๆ และหนังสือที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ด้วย ชั้นล่างสุดทางทิศเหนือเป็นที่รวบรวมเกี่ยวกับหนังสือวารสาร หนังสือพิมพ์รายวัน หนังสือพิมพ์สัปดาห์ ทางทิศใต้เป็นห้องประชุม

โรงพยาบาลจิตตกวัน ตั้งอยู่ทางด้านทิศใต้ของวิทยาลัย บริเวณโรง -
 พยาบาลประกอบด้วยตึกคนไข้ กว้าง 16 เมตร ยาว 65 เมตร มีสองชั้น สามารถรับคนไข้ได้ 48 เตียง ซึ่งต่อไปจะขยายรับคนไข้ได้ถึง 200 เตียง ด้านหน้าของตึกคนไข้ใช้เป็นตึกจ่ายยาและตึกเภสัช ซึ่งใช้สำหรับจ่ายยา

โรงพิมพ์ ตั้งอยู่ทางด้านหน้าของโรงรถ เป็นอาคาร 2 ชั้น ชั้นล่างเป็นสถานที่พิมพ์หนังสือ เก็บรวบรวมวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการพิมพ์ ส่วนชั้นบนเป็นที่พักของพระสงฆ์ที่มาอบรมพระหน่วยพัฒนาการทางจิต สามเณรที่มาบวชอยู่ก่อน รวมทั้งบางครั้งใช้เป็นที่พักของคณะทนายสาธุชนที่เดินทางมาประชุมสัมมนาในงานต่าง ๆ

โรงรถ ตั้งอยู่ทางด้านเหนือสุดของวิทยาลัย ใช้เป็นสถานที่ซ่อมแซมพาหนะของวิทยาลัย รวมทั้งเป็นที่เก็บรถวิศุคอุปกรณ์ที่จะใช้ประโยชน์ เช่นพวกเหล็ก ไม้ และเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภายในโรงรถก็ยังเป็นที่ตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้า และจ่ายน้ำประปาอีกด้วย ในบริเวณโรงรถ ยังมีอาคารที่พักของพนักงานขับรถ และช่างที่ซ่อมแซมรถอีกด้วย

ตึกสำนักผู้อำนวยการ (ตึกนุศสาระ) อยู่ทางด้านทิศใต้ของ โรงพิมพ์ใช้เป็น ี่ประสานงานเกี่ยวกับการบริหารงานทางวิทยาลัย เป็นที่ตั้งของกองเลขานุการแผนกทะเบียน ประวัติ เป็นอาคารทรงไทย 2 ชั้น

หอประชุมวิสาข ตั้งอยู่ติดกับทะเล เป็นหอประชุมซึ่งสามารถจุได้กว่า 3,000 ที่นั่ง มีความกว้าง 30 เมตร ยาว 46 เมตร ในปัจจุบันนี้ใช้เป็นห้องอบรม สัมมนา งานต่าง ๆ รวมทั้งใช้ประกอบพิธีกรรมในงานสำคัญ ๆ นอกจากนี้ทางด้านหลังของห้องประชุมยังเป็นที่ยกน้ำฝนไว้ค้ำอีกด้วย

อาคารมัธยมพุทธศาสตร์ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอาคารอุดมพุทธศาสตร์ เป็น อาคารทรงไทย มี 5 ชั้น กว้าง 14 เมตร ยาว 99 เมตร

บ้านวิปัสสนา มีทั้งหมด 14 หลัง ตั้งอยู่ทางทิศใต้สุดของวิทยาลัย แต่ละหลัง มีความกว้าง 6 เมตร ยาว 6.50 เมตร บ้านวิปัสสนานี้สร้างขึ้นมา เพื่อเป็นสถานที่ปฏิบัติ ธรรมของสาธุชนที่มีความประสงค์จะบำเพ็ญกรรมฐาน

ตำหนักสมเด็จพระสังฆราช สร้างตำหนักสมเด็จพระสังฆราชขึ้นเพื่อเป็นถาวรสถานแก่ สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณณสิริ) และเพื่อเป็นที่ประดิษฐานพระรูปของพระองค์ ตั้งอยู่ ด้านหลังอาคารอุดมพุทธศาสตร์ มีลักษณะอาคาร เป็นแบบทรงไทยประกอบด้วยชั้นใต้ดิน ซึ่ง ใช้เป็นที่ต้อนรับพระเถระที่เดินทางมาจិតทภาวัน ชั้นบนเป็นที่ประดิษฐานพระแท่นเศวตฉัตร และพระรูปของสมเด็จพระสังฆราช ประทับทั้งบนมณฑปถึงกับใต้เศวตฉัตรนั้น ทางด้านหลัง ของพระรูป เป็นห้องบรรทม และห้องทรงพระอักษร ห้องโถงด้านหน้าใช้เป็นที่ประชุมของ สภา การศึกษาของจิตทภาวัน และประกอบศาสนกิจที่สำคัญ

การจัดตั้งของโครงการ มีการแยกส่วนของอาคารในส่วนต่าง ๆ เช่น ส่วนการศึกษา (ห้องบรรยาย, ห้องประชุม), ส่วนห้องสมุด, โรงฝึกงานและส่วนบริการอื่นๆ เช่น โรงอาหาร ใช้ถนนเป็นทางคั่นคั่นระหว่างส่วนต่าง ๆ

บริเวณทางเข้าด้านหน้ามีส่วน LAND MARK ของโครงการคือ พระ ี่ประธานของจิตทภาวันวิทยาลัย มีถนนใหญ่เป็นแกนสำคัญ มุ่งเข้าหาอาคารห้องสมุดและการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีถนนขวางแยกไปยังส่วนต่าง ๆ ของโครงการ มีถนนบริการแยกอยู่ข้างหาก สามารถเข้า
ได้จากประตูถัดมาทางคันขวาของประตูใหญ่ แต่ปัจจุบันปิดตายไม่ได้ใช้ประโยชน์ ถนนบริการ
นี้จะเข้าถึงสวนโรงอาหาร, โรงฝึกงานและสวนหอพักนักศึกษาได้

ถัดจากอาคารห้องสมุดมาทางคันขวามือเป็นอาคาร เรือน ส่วนทางคันซ้าย
มือ เป็นโรงพยาบาลของจิตตภาวัน

พื้นที่คันหลังสวนติดกับทะเลปัจจุบันมีการก่อสร้างอุโบสถกลางน้ำ พื้นที่ใกล้
เคียง เป็นบ้านวิปัสสนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปผลการศึกษา

– มีการนำเอารูปแบบของสถาปัตยกรรมไทยประเภทวัดมาใช้ทำให้ตัวอาคารมีลักษณะเหมาะสมกับ เป็นสถานศึกษาพระพุทธศาสนา

– การใช้ SPACE แบบไทย ๆ มีระเบียงรอบตัวอาคาร เป็นตัวเปลี่ยนความรู้สึกจากภายนอกอาคารเข้าสู่ภายในอาคาร การทำเสาลอยตัวทำให้อาคารรู้สึกโปร่งขึ้น

– การใช้แสงธรรมชาติช่วยให้แสงสว่างในห้องเรียน โดยการเปิดผนังด้านข้างของห้องเรียนเต็มที่ (ใช้ประโยชน์เพิ่ม)

– การจัดภูมิสถาปัตย์ ยังไม่สัมพันธ์กับตัวอาคาร ทำให้การใช้สอยค่อยลงไปไม่สามารถให้ทัศนียภาพที่สวยงามเท่าที่ควร

– การจัดผังบริเวณมีลักษณะกระจายตัว (อาจเนื่องมาจากทุนในการก่อสร้างมาจากการบริจาค ไม่สามารถหาทุนได้คราวละมาก ๆ จึงต้องสร้างอาคารทีละหลัง) จึงขาดความสัมพันธ์กันระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของโครงการทำให้การติดต่อและการใช้งานเป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่องสมบูรณ์เท่าที่ควร

– ส่วนห้องเรียนมีพื้นที่น้อยเมื่อเทียบกับจำนวนนักศึกษาในแต่ละห้อง

– ทางเดินที่ระเบียง, โถงทางเข้า, ความกว้างของบันไดแคบเกินไปทำให้การสัญจรลำบาก

– ส่วนครัวที่ประกอบอาหาร มีลักษณะเป็นสถานมีหลังคาคลุมมีสภาพเสื่อมโทรม และลักษณะการประกอบอาหารไม่เหมาะสม มีสภาพไม่นาฏู ไม่มีความเป็นสัดส่วน ส่วนที่ล้างจานไม่มี ไม่มีที่ทิ้งขยะที่มีคชค

– ส่วนเก็บของของครัวไม่มีสัดส่วน ไม่แยกของสดของแห้ง โรงเก็บมีสภาพทรุดโทรม สกปรก

– ส่วนโรงฝึกงาน ไม่ได้มาตรฐานการจัดโรงฝึกงาน มีสภาพไม่เหมาะสมในการทำงาน มีแสงสว่างไม่เพียงพอ การจัดวางของและส่วนเก็บของไม่เป็นสัดส่วน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนบทพร้องที่กล่าวมาเป็นเพราะขาดการบำรุงรักษาและการบริการที่ดีพอ
ทำให้อาคารและสภาพแวดล้อมทั่วไปมีสภาพทรุดโทรมไม่น้อย ถ้ามีการจัดการดูแลบำรุง
รักษาให้ทั่วถึงและเพียงพอจะช่วยให้สภาพดีขึ้นได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทางเข้าวิทยาลัย .

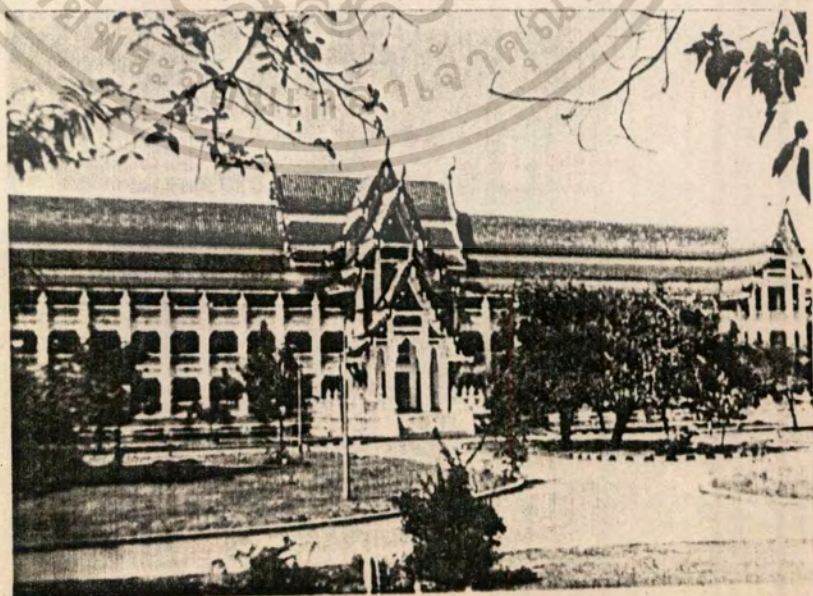

ลักษณะรูปทรงอาคาร ตึกอำนวยการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะภายนอกอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

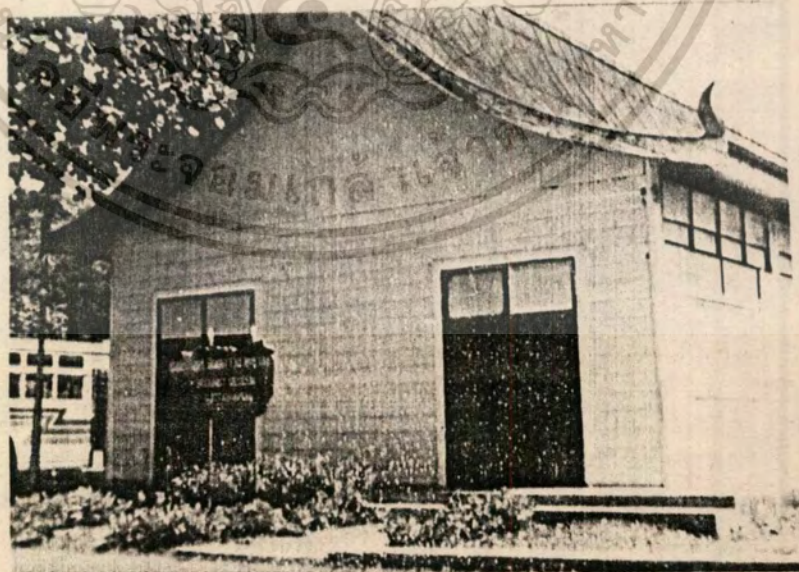

อาคารเรียน กับการจัดผังบริเวณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

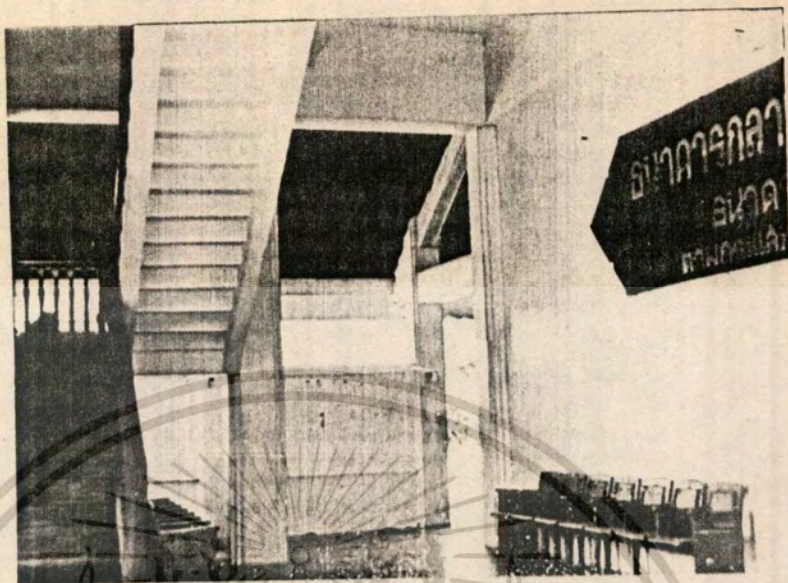

อาคารหอประชุม.

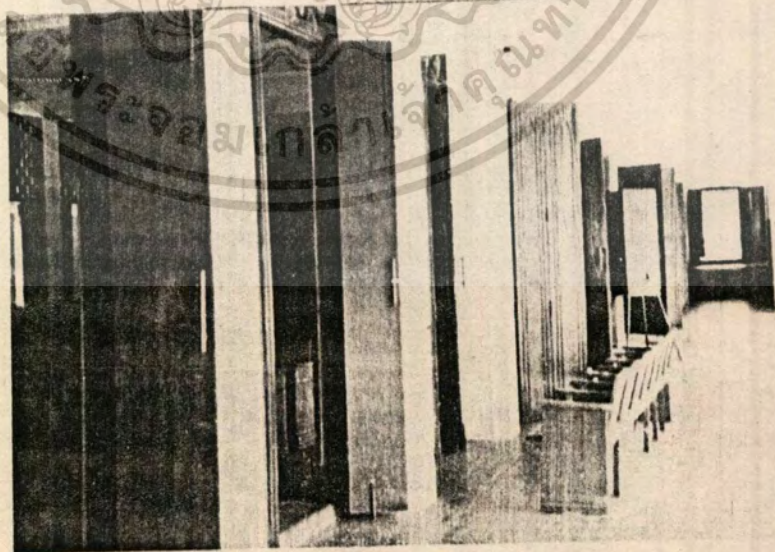

อาคาร พิพิธภัณฑ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพภายในอาคาร

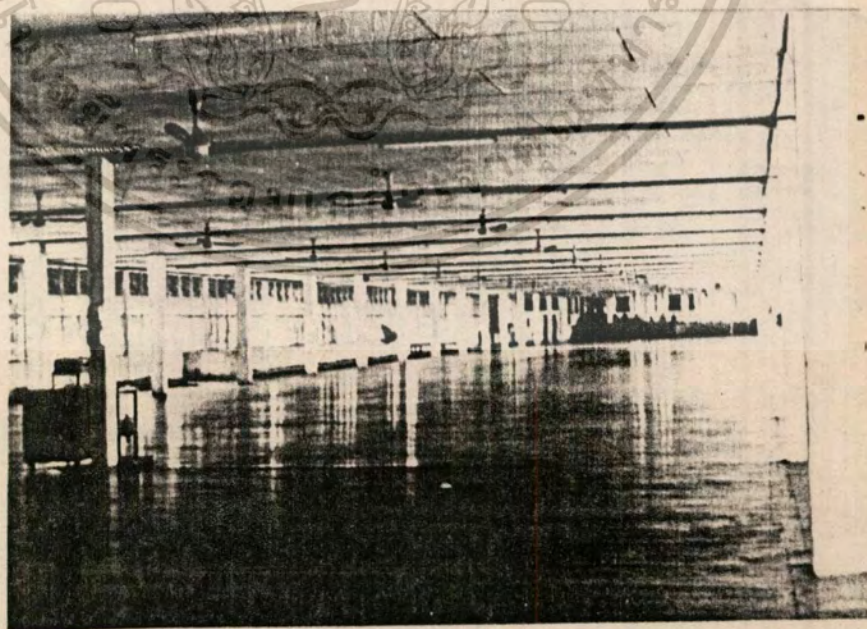

ทางสัญจรภายในอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

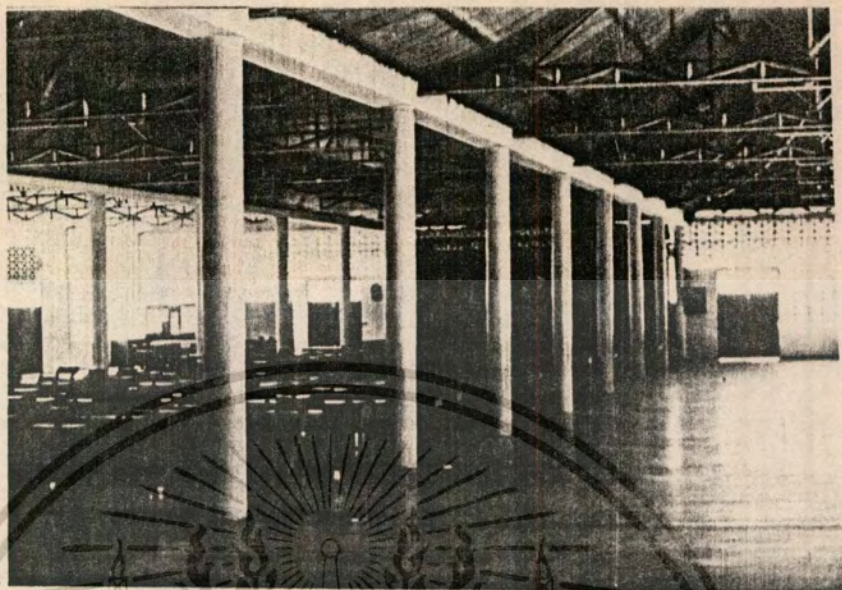

ห้องเรียน

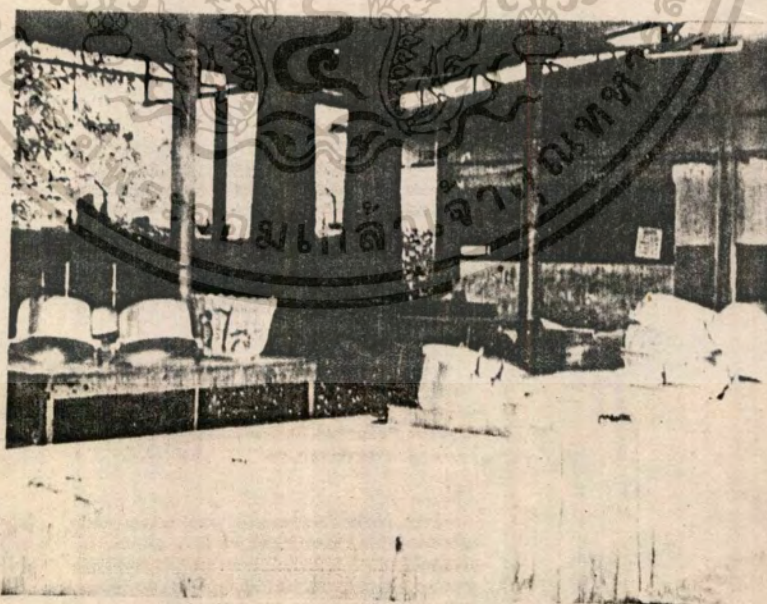

โถงโรงอาหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดง ประชุม.

โรงทำ ครัว .

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 การศึกษาข้อมูลด้านสถาปัตยกรรมทางพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่นใดก็ตาม ย่อมจะมีไ้มีความสำคัญอยู่จำเพาะ แต่เพียงหลักธรรมอันเป็นคำสั่งสอนดังกล่าวเท่านั้น ศาสนา ย่อมประกอบขึ้นด้วย หลักการอื่น ๆ ประกอบรวมเข้าด้วยกัน เป็นเอกภาพอันสำคัญของคฤศนแห่งพระพุทธ ศาสนา มีดังนี้ คือ

๑. พระพุทธศาสนา มีพระบรมศาสดาผู้ประกาศ ผู้บัญญัติหลักธรรม คำสั่งสอน

๒. พระพุทธศาสนา มี พระธรรมคำสั่งสอน คือธรรมจรรยา และ กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการกระทำ การปฏิบัติเพื่อบรรลุผลอันถึงงามของสังคม คือ พระ ไตรปิฎก

๓. พระพุทธศาสนา มีผู้สืบทอดพระศาสนา ส่วนมากเรียกว่า พระ ภิกษุ พระสงฆ์หรือนักบวช ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ปฏิบัติพิธีกรรมต่าง ๆ ในพระพุทธศาสนา กวบ

๔. พระพุทธศาสนา เป็นศาสนาที่ดำรงอยู่บนพื้นฐานแห่งเหตุผล อันเป็นปัจจัยรวมเป็นไปตามกฎแห่งธรรมชาติโดยแท้ เป็นศาสนาที่เชื่อถือได้กวบ เหตุผลแห่งตน ความเชื่อในทางพุทธศาสนาส่วนใหญ่ จึง เป็นไปในลักษณะการพิจารณา เหตุและผลกวบสติปัญญาของปัจเจกชนโดยแท้

— เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประดิษฐ์พระพุทธศาสนาในสังคม

— เพื่อเป็นปูชนียสถานอันมีความสำคัญแก่ความนับถือและการสักการะบูชา

— เพื่อเป็นสถานที่พำนักแห่งคณะสงฆ์

— เพื่อเป็นศูนย์กลางทางการศาสนศึกษา

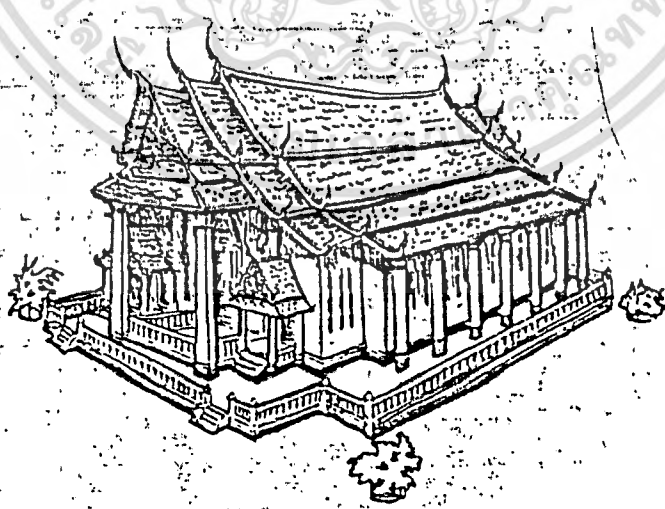
— เพื่อเป็นศูนย์กลางแห่งประชาคมของคนในสมัยก่อนที่ใช้ให้เป็น ประโยชน์ในกิจกรรมต่าง ๆ อันแสดงออกทางค่านประเพณี ขนบนิยมต่าง ๆ ซึ่ง เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา และยังคงเป็นสถานที่อันคนทั้งหลายพึงแสดงออกถัน ความศรัทธา เตื่อมใส และความเชื่อกวบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความหมายของสถาปัตยกรรมทางพุทธศาสนา

สถาปัตยกรรมทางพุทธศาสนา หมายถึง อาคารสถานที่สร้างขึ้น โดยมีลักษณะที่เป็นทั้งอาคารสถานประเภทต่าง ๆ และปูชนียสถานแบบต่าง ๆ สร้างขึ้นเป็นองค์ประกอบรวมกันเป็นเอกภาพบนพื้นที่ซึ่งกำหนดให้เป็นศาสนจักร หรือเขตกำหนดให้เป็นวิสุคามสีมา โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะใช้อาคารสถานและปูชนียสถานเหล่านั้นให้เป็นประโยชน์ทางพระพุทธศาสนาโดยตรง

สถาปัตยกรรมทางพระพุทธศาสนาที่สร้างขึ้นให้มีลักษณะเป็นอาคารสถาน คือ สถาปัตยกรรมแบบเปิด กล่าวคือ อาคารสถานประเภทนี้ ได้ถูกสร้างขึ้น โดยกำหนดให้มีพื้นที่บริเวณว่างขึ้นภายในตัวอาคาร ให้เพียงพอเหมาะแก่หน้าที่ และประโยชน์แก่คนจะได้เข้าไปพำนักและทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์แห่งอาคารนั้น เป็นต้นว่า พระอุโบสถ พระวิหาร ศาลาการเปรียญ หอไตร กุฏิ หอระฆัง ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในส่วนที่สร้างขึ้นใหม่มีลักษณะเป็นปูชนียสถาน คือ สถาปัตยกรรมแบบปึก กล่าวคือ เป็นสิ่งก่อสร้างที่ประกอบขึ้นด้วยโครงสร้างและรูปทรงที่บดบัง ไม่มีพื้นที่บริเวณว่างภายใน แสดงความสำคัญให้เห็นด้วย รูปทรงภายนอก และคุณค่าถูกกำหนดด้วยกระบวนการแห่งรูปแบบที่ตกแต่งบนรูปทรงนั้น ๆ เป็นคนว่า พระสุญฺเจกีย พระปรารังคปริวาร ชุมเสมา กำแพงแก้ว ฯลฯ

ประเภทของสถาปัตยกรรมทางพระพุทธศาสนา

จำแนกประเภทออกไคตามหน้าที่และความสำคัญไคดังนี้

1. สถาปัตยกรรมประเภทเจกียสถาน คือสิ่งก่อสร้างขึ้นไคยกำหนดไคให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเจกียสถาน คือ สถานที่อันมีความสำคัญควรแก่การสักการะบูชา หรือ น้อมจิระลึกถึง หรือเป็นอนุสรณ์สถานที่ควรสำนึกถำนึ่งถึง สถาปัตยกรรมประเภทนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. สถาปัตยกรรมประเภทพุทธสถาน คือ สิ่งก่อสร้างขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับความสำคัญของพระบรมศาสนา คือ สมเด็จพระมหาสมณเจ้าโคดมกับ พุทธศาสนิกชนโดยตรง ก่อสร้างขึ้นเพื่อประดิษฐานพระพุทธรูปปฏิมากร เป็นต้นว่า พระอุโบสถ พระวิหารต่าง ๆ ศาลาการเปรียญ

3. สถาปัตยกรรมประเภทสังฆสถาน คือ สิ่งก่อสร้างขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ให้เป็นสถานที่สำหรับอยู่อาศัยของพระภิกษุ และคณะสงฆ์เป็นประจำ เป็นอาหารสถานที่แยกต่างหากออกไปจากสิ่งก่อสร้างหรือสถาปัตยกรรมประเภทพุทธสถาน สถาปัตยกรรมประเภทนี้มีเป็นต้นว่า กุฏิ หอฉัน หอกลอง ฯลฯ

4. สถาปัตยกรรมประเภทบริวารสถาน คือ สิ่งก่อสร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการส่งเสริมความสำคัญของสถาปัตยกรรมประเภทเจดีย์สถานและพุทธสถาน เป็นต้นว่า พระระเบียง ทุ่มเสมา กว้างแกว เขื่อน เสาเฉลียง ศาลาท่าน้ำ ศาลาบาตร ทางเดินจงกรม

5. สถาปัตยกรรมประเภทอนุสรณ์สถาน คือ สิ่งก่อสร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในทางอนุสรณ์ คือ เป็นที่หมายของสิ่งสำคัญอันควรแก่ความระลึกคำนึงถึง

บทที่ 3

การศึกษาและรวบรวมข้อมูล

3.1 ค่านโยบายระดับประเทศ

จากวัตถุประสงค์และแนวทางการพัฒนาทั้งกล่าว ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ รวม 10 แผนงาน โดยมีแผนงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ คือ แผนงานพัฒนาคน สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งอยู่ในกลุ่มการปรับปรุงประสิทธิภาพการพัฒนา ยังมีรายละเอียดของแผนงานดังต่อไปนี้

แผนพัฒนาคน สังคม และวัฒนธรรมนี้จะประกอบด้วยแผนเกี่ยวกับขนาดและการกระจายตัวของประชากร แผนพัฒนาคุณภาพคนและแรงงาน แผนเสริมสร้างความสงบสุขในสังคม แผนปรับปรุงกลไกการพัฒนาสังคม ให้ความสำคัญ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย นโยบาย และกลไกในการพัฒนาคน สังคม และวัฒนธรรม ไว้ดังนี้

วัตถุประสงค์ เพื่อให้คนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตและมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทาง เศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

เป้าหมาย พัฒนาคุณภาพคนให้ เป็นคนที่มีความสามารถและให้มีบทบาทที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถพัฒนาสังคมให้ก้าวหน้า มีความสงบสุข เกิดความเป็นธรรมสอดคล้องและสนับสนุนการพัฒนาประเทศส่วนรวม พร้อม ๆ กับการสร้างไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของชาติ ค่านิยมอันดีงามและยกระดับมาตรฐานคุณภาพชีวิตของคนในชนบทและในเมืองให้ไปตามเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน

แนวทาง

1. ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพของคนให้มีความรู้ความสามารถที่เอื้อต่อการพัฒนาชีวิต อาชีพและสังคมที่มุ่ง เน้นการพึ่งตนเองและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเป็นหลัก

2. พัฒนาสังคมให้ควบคู่ประสานสัมพันธ์กันไปกับอาชีพและการพัฒนาเศรษฐกิจ

3. เสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย พัฒนาจิตใจให้มีคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้ในเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการค้า
ในที่มีคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรม และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. สนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เพื่อร่วมรับ
 ฝอยอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวและส่งเสริมการประหยัดและการออม

กลวิธี

เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาสังคมสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาและ
 สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ได้กำหนดกลวิธีการพัฒนาไว้ ดังนี้

1. พัฒนาคุณภาพคนและแรงงาน โดยรักษามาตรฐานและการกระจายตัว
 ประชากรให้เหมาะสม เพื่อเปิดโอกาสการพัฒนาคุณภาพ การส่งเสริมคุณภาพ
 การปรับปรุง การศึกษาและฝึกอบรม ที่มุ่งเน้นเพื่อการอาชีพ ตลอดจนการพัฒนา
 จิตใจและพัฒนาแรงงานให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น
2. เสริมสร้างความสงบสุขในสังคม โดยป้องกันอาชญากรรม อุบัติภัย
 และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนปรับปรุงการ
 จัดสวัสดิการสังคมให้มีประสิทธิภาพ
3. ปรับปรุงกลไกการพัฒนาสังคม โดยปรับบทบาทองค์การบริหาร
 ของรัฐ สนับสนุนให้เอกชน ชุมชน และครอบครัวมีส่วนร่วมในการพัฒนาให้มากยิ่งขึ้น
 ตลอดจนให้มีการใช้แผนพัฒนาคน สังคม และวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือในการ
 ประสานงานให้มีเป้าหมาย และทิศทางเดียวกัน

แผนงานหลัก

จากกลวิธีการพัฒนาสังคมดังกล่าวข้างต้น แผนพัฒนาคน สังคม และ
 วัฒนธรรม ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ประกอบด้วย 4 กลุ่มแผนงาน และ 10
 แผนงานหลัก ดังนี้

1. กลุ่มแผนงานเกี่ยวกับขนาดและการกระจายตัวประชากร ประกอบ
 ด้วย 2 แผนงานหลัก ได้แก่
 - 1.1 แผนงานลดอัตราเพิ่มประชากร
 - 1.2 แผนงานกระจายตัวประชากร
2. กลุ่มแผนงานพัฒนาคุณภาพคน และแรงงาน ประกอบด้วย 4 แผนงาน
 หลัก ได้แก่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 2.1 แผนงานพัฒนาการศึกษาและฝึกอบรม
 - 2.2 แผนงานส่งเสริมคุณภาพ
 - 2.3 แผนงานพัฒนาจิตใจ และวัฒนธรรม
 - 2.4 แผนงานบริหารและพัฒนาแรงงาน
 3. กลุ่มแผนงานเสริมสร้างความสงบสุขในสังคม ประกอบด้วย
 - 2 แผนงานหลัก ได้แก่
 - 3.1 แผนงานความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
 - 3.2 แผนงานสวัสดิการสังคม
 4. กลุ่มแผนงานปรับปรุงกลไกการพัฒนาสังคม ประกอบด้วย 2
 - แผนงานหลัก ได้แก่
 - 4.1 แผนงานปรับบทบาทของรัฐ
 - 4.2 แผนงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
- จากแผนงานหลักทั้ง 10 แผนงาน พอสรุปแผนงานที่เกี่ยวข้องกับ
โครงการ คือ
- 2.1 แผนงานพัฒนาการศึกษาและฝึกอบรม
 - 2.3 แผนงานพัฒนาจิตใจ และวัฒนธรรม
- รายละเอียดของแผนงาน มีดังต่อไปนี้

2.3 แผนงานพัฒนาจิตใจและวัฒนธรรม

1. วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสังคม ในการพัฒนาจิตใจให้เกิดจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม ชยันต์ตนตั้ง พึ่งตนเองได้ อย่างมีศักดิ์ศรี ร่วมมือร่วมใจกันในการทำงาน ตลอดจนทำนุบำรุงและธำรงไว้ซึ่ง เอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติ เพื่อเป็นฐานอันสำคัญที่รักษาไว้ซึ่งความ มีเอกภาพ ความรัก ความหวงแหนประเทศ ความสามัคคี ความสงบสุข และ ความเจริญก้าวหน้าของคน สังคม และประเทศชาติ

2. เป้าหมาย

2.1 วิชาสนธรรมเป็นหลักในการพัฒนาจิตใจ โดยเน้น คุณธรรม 4 ประการตามพระบรมราโชวาท ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ และการลดละอบายมุข เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติหน้าที่การงาน อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2.2 ให้มีหมู่บ้านที่ปลอดจากอบายมุข มีความสงบสุข เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าทั้งทางโลกและทางธรรม ให้แพร่กระจายออกไปครอบคลุม ทุกพื้นที่ทั้งใน เมืองและชนบท

2.3 ให้มีการดำรงรักษา พื้นฟู และพัฒนาซึ่งโบราณสถาน ที่สำคัญ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม ตลอดจนเอกลักษณ์ที่ แสดงถึงความเป็นไทยทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น

3. แนวทาง

3.1 ส่งเสริมปลูกฝังศีลธรรมและจริยธรรม ค่านิยมอันดีงาม ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ

3.2 ส่งเสริมการเรียนรู้ การเผยแพร่และการปฏิบัติตาม หลักธรรมทางศาสนา

3.3 พื้นฟู อนุรักษ์ พัฒนาขนบธรรมเนียมประเพณี และศิลป วัฒนธรรมของชาติ เพื่อธำรงไว้ซึ่งวิถีชีวิตที่ดีงามของไทย ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. มาตรการ

เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย และนโยบายดังกล่าวข้างต้น
ได้กำหนดมาตรการไว้ดังนี้

4.1 ผูกอบรมเชิงปฏิบัติและสอศแทรกเรื่องการพัฒนาจิตใจ
ด้านคุณธรรมและค่านิยมไว้ในหลักสูตรการศึกษา อบรม ทั้งในและนอกระบบ
รวมทั้งผู้บริหารการศึกษา โดยเน้นการประหยัด อุดมและนิยมไทย การพึ่ง
ตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย
ปฏิบัติหน้าที่อันพึงมีต่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์

4.2 ให้หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องให้บริการ
ด้านการพัฒนาจิตใจในระดับครอบครัว รวมทั้งผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดความอบอุ่น
และความมั่นคงภายในครอบครัว

4.3 ให้หน่วยงานของรัฐ สถาบันทางสังคมต่าง ๆ รวมทั้ง
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ร่วมมือกันดำเนินการประชาสัมพันธ์
โดยการใช้สื่อทุกประเภท เรื่องการพัฒนาจิตใจและศีลปวัจนธรรมของชาติทุกสาขา

4.4 ส่งเสริมบทบาทของศาสนสถานให้เป็นศูนย์กลางของ
การพัฒนาจิตใจ และศีลปวัจนธรรมของชุมชน โคนเน้นบทบาทของพระภิกษุ
นักบวชในศาสนาอื่น ๆ ตลอดจนผู้นำศาสนาให้เป็นผู้นำในการฝึกอบรม พร้อมทั้ง
ให้มีการปรับปรุงและกระจายอำนาจการบริหารงานของคณะสงฆ์ให้มีความคล่อง
ตัว และเอื้ออำนวยต่อการศึกษา เผยแพร่ และให้คณะสงฆ์ได้ทำงานมั่นคงในพระ
ธรรมวินัย ส่งเสริมศาสนศึกษา ทุกระดับชั้นสำหรับพระภิกษุสามเณร และขยาย
การดำเนินงานของพระธรรมทูต ตลอดจนส่งเสริมการประสานงานอย่างใกล้ชิด
ระหว่างบ้าน ศาสนสถาน และโรงเรียน

4.5 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ
สำนักงาน ก.พ. สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย สภาสตรีแห่งชาติ
ขยายการเผยแผ่วิทยากรและพระภิกษุ วิทยากรทางด้านการพัฒนาจิตใจหรือ
จริยธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.6 ให้กระทรวง ทบวง กรม และรัฐวิสาหกิจดำเนินการ
ฝึกอบรมการพัฒนาจิตใจแก่ข้าราชการ พนักงานทุกระดับ เน้นระดับผู้บริหาร และ
ระดับปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการแก่ประชาชน โดยประสานงานกับส่วน
ราชการที่เกี่ยวข้องในด้านการจัดหลักสูตร วิธีการและวิทยาการการฝึกอบรม
พร้อมทั้งหาทางยกย่องส่งเสริมสถาบันและตัวบุคคลที่ดำเนินการ หรือประพฤติก
ปฏิบัติด้านการพัฒนาจิตใจตามครรลองค่านิยมทางศาสนา

4.7 ให้มีการปรับปรุงการประสานงานและการร่วมรับภาระ
ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ชุมชน และครอบครัวในการส่งเสริมการพัฒนา
จิตใจ การปลูกฝังศาสนธรรม การอนุรักษ์และการพัฒนาวัฒนธรรมทางวัตถุ

4.8 ปรับปรุงการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของชาติในส่วนภูมิภาค
ให้กว้างขวางขึ้น และส่งเสริมให้ประชาชนนอกกระบวนการศึกษาได้มีโอกาสรับการ
ฝึกอบรม

4.9 ให้มีการอนุรักษ์ ทำนุบำรุงศิลปวัตถุ โบราณสถานและ
โบราณวัตถุ

4.10 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา
จัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมทางขนบธรรมเนียมประเพณีไทยระหว่างภาคใน
ประเทศ และระหว่างประเทศ เพื่อให้ประชาชนแต่ละภาค แต่ละท้องถิ่นได้มีความรู้
ความเข้าใจซึ่งกันและกัน

4.11 ให้มีการวางแผนการพัฒนาจิตใจและแผนวัฒนธรรม ทั้งเป็น
แผนระยะยาว แผนระยะสั้น แผนระดับชาติ แผนระดับท้องถิ่น เชื่อมโยงกันอย่างเป็น
ระบบ โดยเน้นการกระจายการบริหารงานการพัฒนาจิตใจและวัฒนธรรมออกสู่ภูมิภาค
และให้มีการระดมสรรพกำลังคนและทรัพยากรกันอื่น ๆ ระหว่างหน่วยงานของรัฐ
และระหว่างประเทศ

4.12 รณรงค์เสริมสร้างและปลูกฝังค่านิยมในการเคารพยกย่อง
เห็นคุณค่าของความรู้และประสบการณ์ของผู้สูงอายุ ที่สามารถจะถ่ายทอดให้เกิด
ประโยชน์แก่สังคมและครอบครัว

แผนพัฒนาการศาสนา ปี 2532-2534 ของกรมการศาสนา

แนวทางการพัฒนาศาสนาในแผนระยะที่ 6 โค้งส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาจิตใจ ในด้านความเชื่อ ศักดิ์ศรัทธา อุดมการณ์ ค่านิยม และจริยธรรม คุณธรรมของประชาชน เพื่อกำหนดเป็นแบบแผนการดำเนินชีวิต และเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาค่าง ๆ ของสังคม

วัตถุประสงค์

เพื่อทำนุบำรุงและส่งเสริมพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองมั่นคงสืบไป โดยมุ่งเน้นการปรับปรุงการบริหารงานการศาสนาให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาการศึกษาระดับสูงให้เจริญก้าวหน้า ทั้งทางโลกและทางธรรม เผยแพร่พระพุทธศาสนาให้เยาวชนและประชาชนมีศีลธรรม จริยธรรม คุณธรรม และประพฤติตามครรลองของศาสนา ให้การอุปถัมภ์ศาสนาอื่นที่ทางราชการรับรอง และตั้งมั่นอยู่ในประเทศ ทั้งนี้ เพื่อให้เยาวชนและประชาชนมีคุณธรรม สามารถพัฒนาชีวิตการอาชีพและสังคมให้มีมาตรฐานการดำรงชีวิตที่สูงขึ้นและอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข

นโยบายในแผนพัฒนาการศาสนา ระยะที่ 6 (2532-2534)

1. ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานการศาสนาและอัตรากำลังให้เหมาะสม กว้างขวาง เร่งรัดให้มีการจัดทำแผนพัฒนา การบริหาร/โครงการ และการประเมินผล ปรับปรุงระบบข้อมูล สถิติ และสารสนเทศ ตลอดจนส่งเสริมให้มีการดำเนินการวิจัย/อุทธรณ์การวิจัยและใช้ผลการวิจัยเพื่อกำหนดแผน และการบริหารงานการศาสนา
2. ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาของคณะสงฆ์และการศึกษาสงเคราะห์ ให้สอดคล้องกับภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคม ปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ในด้านหลักสูตรการเรียน การสอน และการวัดผล ตลอดจนการบริหาร การศึกษาให้เกิดความเสมอภาค
3. สนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทย ทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ มีความรู้และความเข้าใจ เคารพยึดมั่น ศรัทธา ประพฤติและดำเนินชีวิต ตามแนวหลักธรรมของศาสนาอย่างถูกต้อง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาจิตใจ ไม่วาการณ์ใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังต้องปรับเปลี่ยนเนื้อที่ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้ ของประชาชนให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม และคุณธรรมนำไปสู่การ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่สามารถนำเอกสารนี้ไปทำซ้ำหรือเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พัฒนาคุณภาพชีวิต ครอบครัว สังคม และเอื้ออำนวยต่อการประกอบ
สัมมาชีพ

4. ปรับปรุงระบบการบริหารและการปกครองคณะสงฆ์ให้มีการปกครอง
ควบคุมและบังคับบัญชาอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ทำนุบำรุง พัฒนาและส่งเสริม สถาบันทางศาสนาให้เป็นศูนย์กลาง
กิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนให้กระตือรือร้นที่เป็นที่พึ่งทางใจ เป็นผู้นำ
ในการพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. ให้ความอุปถัมภ์แก่ศาสนาอื่นที่ตั้งมั่นอยู่ในประเทศ และเป็นศาสนาที่
ทางราชการรับรอง ตลอดจนจกให้มีการประชุมสัมมนาระหว่างศาสนา
ต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนชาวไทยที่
นับถือศาสนาต่าง ๆ

3.1.1 แนวนโยบายการศึกษาของคณะสงฆ์

ก. นโยบายทั่วไป

1. บำรุงส่งเสริมและดำเนินงานศาสนศึกษา
2. จัดและส่งเสริมให้มีการจัดหลักสูตรและกิจกรรม
ศาสนศึกษาที่ประกอบพร้อมด้วยปริยัติและปฏิบัติ
3. จัดและส่งเสริมให้ศาสนศึกษาดำเนินไปในแนวทาง
ที่จะเป็นเครื่องอบรมกล่อมเกลาศาธุระภิกษุสามเณรให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ
ในศาสนกิจพร้อมไปกับการมีศีลอาจารย์ และความเจริญเพิ่มพูนแห่งศรัทธา
4. จัดและส่งเสริมศาสนศึกษาโดยเนนการฝึกอบรมพระ
ภิกษุสามเณรให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถที่จะสั่งสอนคุณธรรมและจริยธรรม
อย่างไคณลล หรือการศึกษาเพื่อความเป็นครูที่สามารถสอนให้ศาสนิกชนนำธรรม
ไปใช้ปฏิบัติต่อชีวิตและสังคมอย่างไคณลจริง
5. จัดและสนับสนุนให้ศาสนศึกษาสัมพันธ์และเกื้อกูลกัน
กับงานอณยแพร่พระพุทธศาสนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. จัดให้มีเอกภาพในระบบและนโยบายการบริหารการศึกษา

7. จัดการศาสนศึกษาและส่งเสริมการศึกษาอื่นให้เกื้อหนุนแก่

แนวนโยบาย

8. การจัดการศึกษาสงเคราะห์แก่ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ให้ได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง

9. สนับสนุนให้การอุปถัมภ์บำรุงพระศาสนาของประชาชนเป็นไปเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

10. จัดและสนับสนุนให้มีการผลิตและเผยแพร่พระคัมภีร์ ตำรา บทเรียน และเอกสารทางพระพุทธศาสนาอย่างกว้างขวาง

11. ส่งเสริมสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยทางพระพุทธศาสนา และวิชาการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การศึกษาทางพระพุทธศาสนาเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

12. จัดศาสนศึกษาให้มีส่วนช่วยเสริมสร้างความสำนึกในคุณค่าความรับผิดชอบและความสามารถที่จะดำรงส่งเสริมพระพุทธศาสนา ศีลธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม

13. จัดศาสนศึกษาให้มีส่วนช่วยเสริมสร้างความสำนึกในคุณค่าและความรับผิดชอบในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

14. สนับสนุนให้วัดมีบทบาทอย่างจริงจังในการส่งเสริมเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา จริยธรรม และวัฒนธรรม

15. ส่งเสริมให้วัดและสถานศึกษาของคณะสงฆ์จักอำนวยความสะดวกศาสนศึกษาและจริยศึกษาให้แก่ชุมชนและแก่สังคม และสนับสนุนให้วัดมีบทบาททางการศึกษา ทางจริยธรรมและทางศิลปวัฒนธรรม ก่อชุมชนในท้องถิ่นตามแนวนโยบายของรัฐและคณะสงฆ์

16. จัดดำเนินการศาสนศึกษา โดยประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบการศึกษาของรัฐ เพื่อให้สอดคล้องเกื้อหนุนต่อกัน ตามนโยบาย แผนงาน และโครงการต่าง ๆ ของรัฐและของคณะสงฆ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. นโยบายเร่งด่วน

1. ขยายและส่งเสริมการขยายศาสนศึกษาให้สมบูรณ์ โดยจะจัดให้มีหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษา ทั้งประกาศนียบัตรชั้นสูง ปริญญาโท และปริญญาเอก ภายในระยะเวลาเร็วที่สุด เพื่อแก้ปัญหาความขาดแคลน วิทยากรทางพระพุทธศาสนา
2. จัดให้มีหลักสูตรศาสนศึกษาเบื้องต้น ซึ่งเป็นการศึกษา พื้นฐานสำหรับพระภิกษุสามเณร
3. จัดและสนับสนุนการจัดให้มีหลักสูตรการฝึกอบรมระยะ สั้น อันเหมาะสมสำหรับผู้ฆราวาส
4. จัดให้สำนักศาสนศึกษาต่าง ๆ มีครูอาจารย์ผู้สามารถ ให้การศึกษาตามมุ่งหมายตามแผนการศึกษาของคณะสงฆ์ เพื่อการนี้จะจัด และส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมครูศาสนศึกษาหรือครูสอนพระปริยัติธรรม ทั้งใน รูปของหลักสูตร เพื่อปริญญาและประกาศนียบัตร ในสถาบันอุดมศึกษาของคณะสงฆ์
5. เร่งแก้ปัญหาคะขาดแคลนภาพทางการศึกษา โดยจะ จัดดำเนินการให้การศึกษาแก่โรงเรียนสำหรับพระภิกษุสามเณรทุกระดับและทุกรูปแบบ มีความต่อเนื่องหรือเชื่อมต่อกันในเชิงวิชาการ เข้ามารวมอยู่ในระบบใหญ่แห่งศาสน ศึกษาและโครงสร้างการบริหารทั่วไป
6. เร่งปรับปรุงหลักสูตรศาสนศึกษา

3.1.2 นโยบายระดับภาค

แนวทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยส่วนรวมนั้น เป็นการกำหนดแนวทางพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาคือเป็นอยู่ในปัจจุบัน และเตรียมรับ สถานการณ์ที่คาดหมาย ไ้มุ่งหนักไปในแนวทาง 4 ด้าน คือ

1. การพัฒนาการผลิต

เร่งรัดการเติบโตทางเศรษฐกิจด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพ ในการผลิตและทวีมูลค่าเพิ่มให้สูงกว่าที่เป็นอยู่จากกระทรวงมหาดไทย โดยเน้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่ใช่มติของคณะรัฐมนตรีหรือมติของคณะกรรมการ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพื่อการบริโภคภายในและการส่งออก รวมทั้งอุตสาหกรรมบริการให้เพียงพอที่จะเลี้ยงดูประชากรภายในภูมิภาคและ เป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาในอนาคต

2. การพัฒนาประชากรและคุณภาพชีวิต

เร่งดำเนินการลดอัตราการเพิ่มประชากรลงอย่างต่อเนื่อง พร้อมกันไปกับการเพิ่มคุณภาพชีวิตประชากร ให้ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับผลประโยชน์การ เศรษฐกิจและเข้าถึงบริการทางสังคมอย่างทั่วถึง สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ทันท่วงที การพึ่งพาตนเองและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศมากที่สุด

3. การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

ส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบตอสสิ่งแวดล้อม และในขณะเดียวกันให้มีการคำนึงการ สงวนและอนุรักษ์ทรัพยากร ความรู้วิวัฒนาการเพื่อการรักษาสภาพแวดล้อมและการสำรวจไว้ใช้ประโยชน์ในอนาคต

4. การกระจายรายได้

มุ่งกระจายรายได้และทรัพย์สิน เพื่อลดช่องว่างระหว่างกลุ่มรายได้ โดยเน้นกลุ่มชนยากไร้ในเมืองและในชนบท

แนวทางในการวางผังภาค

ผังภาค เป็นการแปรนามธรรมของแนวทางการพัฒนาภาคโดยส่วนรวม ที่ได้กำหนดไว้ให้เป็นรูปธรรมในพื้นที่ อันจะเป็นแม่บทให้แก่การจัดทำผังอนุภาค ผังโครงสร้างจังหวัดและผัง เมืองรวม ซึ่งจะดำเนินการในลำดับต่อไป โดยกำหนดเป็นแนวทางในการวางผังที่สำคัญ 7 แนวทาง คือ

1. การพัฒนาเมือง
2. การพัฒนาชนบท
3. การใช้ที่ดินและทรัพยากร

ดูรายละเอียดจากผัง เมืองรวม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กองผัง เมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. การพัฒนาทรัพยากรน้ำ
5. อุตสาหกรรมการผลิตและหัตถกรรม
6. การพัฒนาการท่องเที่ยว
7. การคมนาคมและขนส่ง

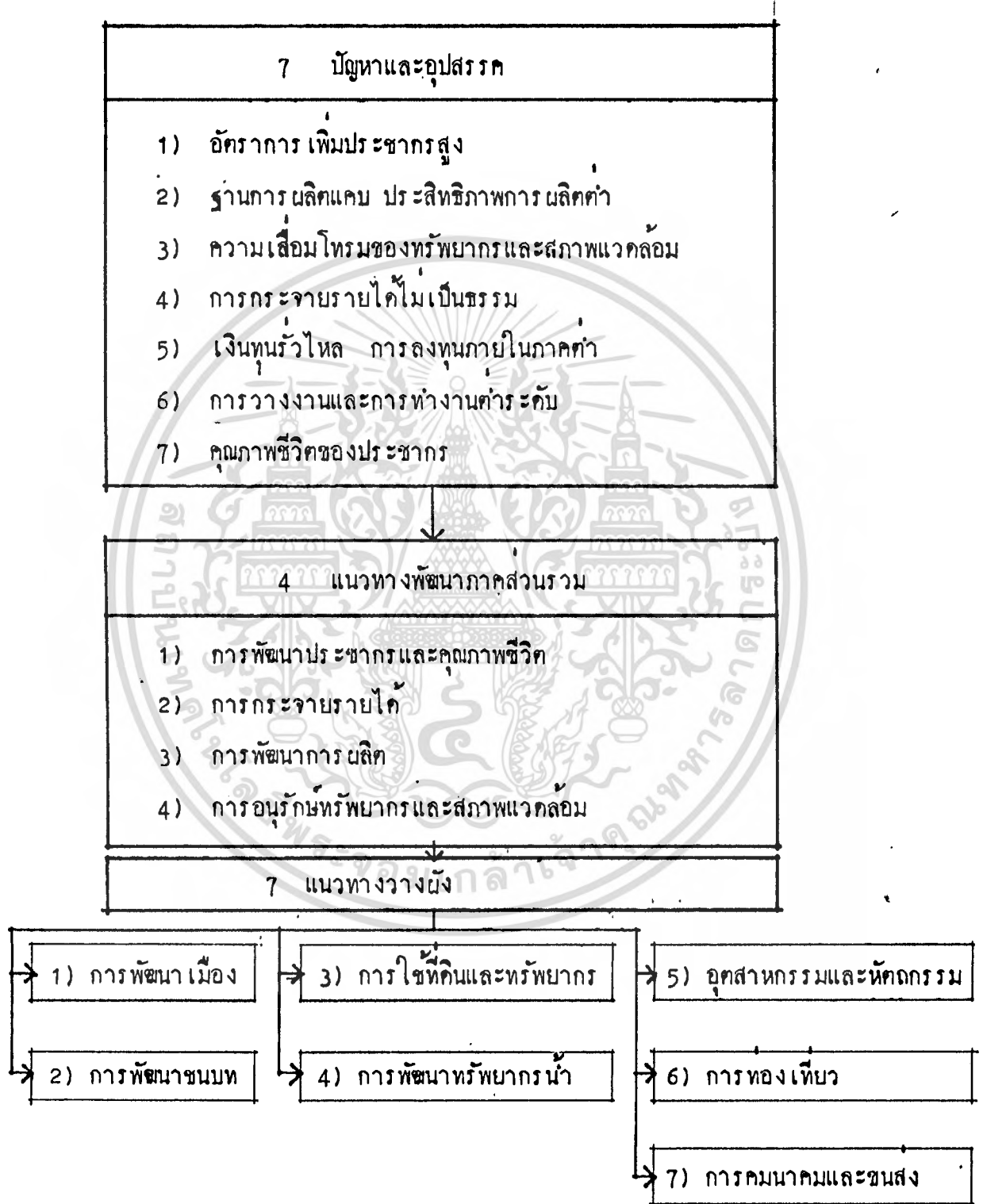
การกำหนดแนวทางวางผังข้างต้น ตั้งอยู่บนบรรทัดว่า การพัฒนาภาค จะดำเนินไปบนพื้นฐานของการพัฒนาการเกษตร ซึ่งเป็นสาขาการผลิตที่สำคัญและแหล่งรองรับประชากรส่วนใหญ่ของภาค ควบคู่ที่เงื่อนไขทางกายภาพและทรัพยากรของภาคไม่มีความแตกต่างกันนัก การพัฒนาเมืองซึ่งประกอบด้วยเมืองหลัก เมืองศูนย์กลางความเจริญและระบบเมืองบริการจะเป็นกลไกอันสำคัญในการเหนี่ยวนำให้เกิดการพัฒนาและแพร่กระจายความเจริญออกไปยังพื้นที่รอบข้างจนครอบคลุมทั่วทั้งภูมิภาค ในขณะที่เดียวกันก็ต้องดำเนินการพัฒนาชนบทควบคู่กันไปให้เป็นฐานที่มั่นคงสำหรับการพัฒนาภาคและเมือง

การพัฒนาชนบทของภาคนี้ยังผูกพันกับการใช้ที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งน้ำ การพัฒนาภาคในระยะเวลาดังกล่าวได้ละเลยต่อความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศน์ จนทำให้สถานการณ์ตกอยู่ในภาวะวิกฤต การวางแผนการใช้ที่ดินและทรัพยากร จึงเป็นประเด็นการพัฒนาที่ควรจะต้องให้ความสำคัญและดำเนินการให้บังเกิดผลอย่างจริงจัง ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศน์ยังส่งผลถึงแหล่งน้ำ การพัฒนาในอนาคตบนพื้นฐานของเกษตรกรรมไม่อุตสาหกรรม และเมืองจะมีความต้องการใช้น้ำสูงขึ้น การพัฒนาแหล่งน้ำจึงเป็นประเด็นการพัฒนาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม พื้นที่เกษตรเขตประทานจึงจะเพิ่มมากขึ้นจากการพัฒนาแหล่งน้ำมีไม่มากนัก ประกอบกับการเพิ่มผลผลิตโดยการขยายพื้นที่เกษตรกรรมเกือบจะเต็มขีดจำกัด ดังนั้น จึงต้องแสวงหาหนทางที่จะหว่านเมล็ดเพิ่มของภูมิภาค โดยการประสมประสานการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อการบริโภคภายในภาค และการส่งออก การพัฒนาหัตถกรรม การพัฒนาการท่องเที่ยวควบคู่กัน กิจกรรมทางเศรษฐกิจเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่ต้องพึ่งพาเมืองหรือใช้เมืองเป็นฐานจึงนับเป็นปัจจัยที่สนับสนุนการพัฒนาเมืองอีกทางหนึ่ง กิจกรรมด้านคง ๆ นี้จะถูกเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน

เอกสารนี้และเชื่อมโยงกับภูมิภาคอื่นๆ โดยระบบการคมนาคมและขนส่งไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภูมิที่ 3.1.2.-1 โครงสร้างเชิงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทิศทางการ ซึ่งเน้นความสัมพันธ์ทั้งกับกรุงเทพฯ และกับกลุ่มประเทศ สหพันธ์อินโดจีน จะทำให้รูปแบบการพัฒนาพื้นที่แตกต่างจากทิศทางแรก คือพื้นที่ จังหวัดชายแดน นอกเหนือจากเมืองหลักและศูนย์กลางความเจริญจะมีบทบาทใน เชิงเศรษฐกิจสูงขึ้นจากการขยายตัวทางการค้า การบริการ อุตสาหกรรมการผลิต เพื่อรองรับความสัมพันธ์ทาง เศรษฐกิจระหว่างประเทศ

3.1.3 นโยบายจังหวัดนครราชสีมา

ตามที่รัฐบาลได้กำหนดแผนพัฒนาชนบท ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม ฉบับที่ 6 ทางจังหวัดนครราชสีมาได้มีนโยบายแผนพัฒนาจังหวัดตาม นโยบายของรัฐบาลพอสังเขป คือ

1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยพื้นฐานการผลิตและการตลาด
2. พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร
3. ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิต รายได้และการมีงานทำ
4. พัฒนาการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน
5. ส่งเสริม ขยายงานสาธารณสุขมูลฐาน
6. ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด

จากแผนงานการพัฒนาการศึกษา ทางจังหวัดได้กำหนดนโยบายในการ พัฒนาการศึกษาศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ไว้ดังนี้ คือ

1. นโยบายด้านความเสมอภาคทางการศึกษา
2. นโยบายด้านคุณภาพการศึกษา
3. นโยบายด้านจริยศึกษา
4. นโยบายด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี
5. นโยบายด้านการศึกษานอกโรงเรียน
6. นโยบายด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ
7. นโยบายด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคม
8. นโยบายด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาสุขภาพ
9. นโยบายการศาสนา และศิลปกรรม
10. การระดมสรรพกำลังเพื่อพัฒนาการศึกษา ศาสนาและศิลป วัฒนธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น ยกเว้นแต่มีเหตุอันสมควร และต้องอยู่ภายใต้การนำของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นโยบายทั้ง 11 นโยบาย ต่างก็มีวัตถุประสงค์ในแต่ละด้าน ซึ่งจากการศึกษาถึงความเกี่ยวข้องของนโยบายกับการจัดตั้งโครงการ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2. นโยบายด้านคุณภาพการศึกษา

- ยกย่องมาตรฐานคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทของภาครัฐและเอกชนทั้งในเมืองและชนบทให้ใกล้เคียงกัน

5. นโยบายการศึกษานอกระบบโรงเรียน

- ส่งเสริมให้บุคคลที่พลาดโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียน ไต่ระดับและคุณค่าของการเข้ารับการศึกษาระบบการศึกษานอกโรงเรียน
- เร่งรัดในการศึกษานอกระบบโรงเรียน พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบทอย่างทั่วถึงและจริงจัง

9. นโยบายการศาสนาและศิลปวัฒนธรรม

- ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ความศรัทธาของศาสนา
- ส่งเสริมให้มีความร่วมมือกันในการพัฒนาศาสนาและศิลปวัฒนธรรม

10. การระดมสรรพกำลัง เพื่อพัฒนาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

- ส่งเสริมให้มีการร่วมมือ ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทางการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม
- ส่งเสริมให้มีความร่วมมือระหว่างทุกหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน ในการจัดการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษาทุกระดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 การศึกษา

3.2.1 การศึกษาในระดับประเทศ

การศึกษาในประเทศไทยมีการศึกษาในระบบโรงเรียนและการศึกษาออกโรงเรียน โดยการกำหนดระบบการศึกษาแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา

การศึกษาก่อนประถมศึกษา

เป็นการศึกษาก่อนการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จัดเป็นชั้นอนุบาล 2 ปี หรือชั้นเด็กเล็ก 1 ปี ที่มุ่งอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพื่อเตรียมเด็กให้มีความพร้อมทุกด้านก่อนที่จะเข้ารับการศึกษาต่อไป

การศึกษาระดับประถมศึกษา

เป็นการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถขั้นพื้นฐาน จัดสถานศึกษาเป็นตอนๆ ทยอยออก ระยะเวลาเรียนประมาณ 6 ปี

การศึกษาระดับมัธยมศึกษา

เป็นการศึกษาหลังระดับประถมศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจและความถนัด เพื่อให้แต่ละบุคคลเข้าใจและรู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ระยะเวลาเรียนตอนละ 3 ปี

การศึกษาระดับอุดมศึกษา

การศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นการ studia หลังระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มุ่งพัฒนาความเจริญของงานทางสติปัญญาและความคิด เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ มุ่งสร้างสรรค์กำลังคนในระดับวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอันมีคุณค่าแก่บุคคล สังคมและประเทศชาติ

การจัดสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา อาจจัดเป็นมหาวิทยาลัย มหา-วิทยาลัย หรือสถาบันเฉพาะอย่างก็ได้ และอาจจัดในรูปแบบที่อิสระต่อการเรียนในลักษณะต่าง ๆ โดยผู้เรียนไม่จำเป็นต้องมาเรียนในสถานศึกษาก็ได้ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดการศึกษาของแต่ละระดับ อาจจัดในลักษณะและประเภทต่าง ๆ ตามความเหมาะสมกับความต้องการอันจำเป็นของสังคมไทย ได้แก่ การฝึกหัดครู การอาชีวศึกษา การศึกษาวิชาชีพพิเศษ การศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาสงเคราะห์และการศึกษาพิเศษ เป็นต้น

3.2.2 สภาพการศึกษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นภาคซึ่งมีประชากรที่ได้รับการศึกษาภาคบังคับ มีอัตราค่าสุดของประเทศ คือร้อยละ 13.5 ในขณะที่อัตราเฉลี่ยของประเทศร้อยละ 22.4 ทั้งนี้เนื่องมาจากปัญหาภัยจน และโอกาสในการศึกษาต่อ สดวบันการศึกษาในภาคมีตั้งแต่ระดับเด็กเล็กไปจนถึงอุดมศึกษาและส่วนมากเป็นสถานศึกษาของรัฐ การศึกษาในระดับประถมศึกษา ปัจจุบันกล่าวได้ว่าครอบคลุมประชากรวัยเรียนทั้งหมด และกำลังประสบปัญหาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก เนื่องจากแนวโน้มเด็กที่เกิดใหม่ลดลง ส่วนการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายนั้น มีการเข้าเรียนร้อยละ 34.1 และร้อยละ 18.4 ของประชากรวัยเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐมีอยู่ทุกอำเภอและกิ่งอำเภอ และรัฐได้พยายามกระจายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาไปสู่ชนบทมากขึ้น เพื่อให้ประชากรในชนบทมีโอกาสดูแลเรียนต่อ รวมถึงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ และการศึกษาออกโรงเรียนด้วย การศึกษาในระดับสูงมีอัตราการเข้าเรียนร้อยละ 3.8 ของประชากรวัยเรียน สถานับการศึกษาในระดับนี้ส่วนมากได้แก่ โรงเรียนหรือวิทยาลัยเทคนิค เกษตรกรรม อาชีวศึกษา วิทยาลัยครู และมหาวิทยาลัย สถานับการศึกษาค้นการ เกษตรกรรม อันจะปูพื้นฐานความรู้ในวิชาชีพซึ่งเป็นอาชีพหลักของภาคยังมีไม่ครบทุกจังหวัด สถานับการศึกษาระดับสูงส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในตัวจังหวัด การศึกษาระดับมหาวิทยาลัยมีเฉพาะที่จังหวัดขอนแก่นและมหาสารคาม ซึ่งทั้งสองแห่งนี้จัดว่าเป็นศูนย์กลางการศึกษาของภาค อย่างไรก็ตาม การศึกษาในระดับปริญญาตรีมีเปิดสอนในวิทยาลัยครู ซึ่งเปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยด้วย นอกจากนี้แล้ว รัฐยังมีโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยใหม่ในภูมิภาคนี้ที่จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อเป็นการกระจายโอกาสการศึกษาต่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สัดส่วนการได้รับบริการด้านศึกษาส่วนใหญ่จัดอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานและไม่แตกต่างกันมากนัก โดยเฉพาะระดับประถมศึกษาที่มีสัดส่วนครูต่อนักเรียน 1 : 21 และห้องต่อนักเรียน 1:24 ส่วนระดับมัธยมศึกษาที่มีสัดส่วนครูต่อนักเรียน 1:19 และห้องต่อนักเรียน 1:41 โรงเรียนมัธยมในเมืองใหญ่จะมีบทบาท รับนักเรียนจากอำเภอรอบนอกและชนบท เนื่องด้วยค่านิยมในการมาเรียนในเมืองและโอกาสการศึกษาที่แตกต่างกันระหว่างเมืองกับชนบท จึงทำให้จำนวนนักเรียนต่อห้องมีจำนวนสูงในจังหวัดใหญ่ ซึ่งเป็นเมืองศูนย์กลางความเจริญของภาค

ตารางที่ 3.2.2 - 1 การเปรียบเทียบด้านการศึกษา

จังหวัด	ร.ร. มัธยม		วิทยาลัยครู		ว. พลศึกษา		ว. สังกศรรณ อาชีวฯ		ว. เทคโนโลยี		สถาบัน อุดมศึกษา	
	นักเรียน	แห่ง	นศ.	แห่ง	นศ.	แห่ง	นศ.	แห่ง	นศ.	แห่ง	นศ.	แห่ง
อุตรธานี	26,000	19	2,367	1	—	—	5,277	3	—	—	—	—
หนองคาย	9,235	8	—	—	—	—	1,472	2	—	—	—	—
สกลนคร	16,391	14	—	—	—	—	1,095	1	—	—	—	—
เลย	8,527	8	1,217	1	—	—	1,115	2	—	—	—	—
ขอนแก่น	7,146	17	—	—	—	—	1,959	3	1,774	1	3,595	1
มหาสารคาม	18,080	12	2,825	1	—	—	1,829	2	—	—	2,969	1
ร้อยเอ็ด	19,246	13	—	—	—	—	1,153	2	—	—	—	—
กาฬสินธุ์	16,528	10	—	—	—	—	895	1	456	1	—	—
นครราชสีมา	29,216	27	—	—	—	—	2,258	2	3,081	1	—	—
บุรีรัมย์	16,973	15	2,331	1	—	—	948	1	—	—	—	—
สุรินทร์	14,594	10	—	—	—	—	1,482	1	481	1	—	—
ชัยภูมิ	15,279	14	—	—	—	—	758	1	—	—	—	—
อุดรธานี	26,038	24	2,119	1	—	—	4,546	3	—	—	—	—
ศรีสะเกษ	14,937	9	—	—	545	1	922	1	—	—	—	—
บึงกาฬ	7,427	8	—	—	—	—	1,190	1	—	—	—	—
นครพนม	13,140	14	—	—	—	—	817	1	—	—	—	—
ยอดรวมชุมชน	278,757	223	10,859	5	545	1	27,716	27	5,792	4	6,564	2
ยอดรวมทั้งภาค	325,895		17,074	8	2,294	3	32,541	35	5,792	4	6,564	2
% ชุมชน	85.54	55.61	63.60	62.52	23.76	33.33	85.17	77.14	100	100	100	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม้ว่ากรรมสิทธิ์ที่ดิน ยากิ่งห้ามมิให้ตัดแปรรูปเนื้อไม้ และห้ามมิให้นำไปใช้ของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.3 สถานะการศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา

มีสถาบันการศึกษา เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา จนถึงระดับปริญญาตรี มีทั้งสถาบันการศึกษาของรัฐบาล และเอกชน และยังมี การศึกษานอกระบบ เปิดบริการทางการศึกษาให้แก่ประชาชนทั่วไปด้วย

การศึกษาในระบบโรงเรียน มีสถาบันการศึกษาทั้งภาคราชการ และเอกชน สังกัดกรมสามัญ จำนวน 1,848 แห่ง นักเรียน 448,501 คน

ตารางที่ 3.2.3-1 จำนวนโรงเรียน, นักเรียนและครู

ที่	สังกัด	จำนวน โรงเรียน	จำนวน ห้องเรียน	จำนวน นักเรียน	จำนวน ครู
1.	สปช.	1,351	12,004	32,574	14,516
2.	กรมสามัญศึกษา	56	1,407	58,114	2,863
3.	กรมการฝึกหัดครู	1	60	2,303	210
4.	วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา	1	133	3,485	230
5.	กรมอาชีวศึกษา	3	166	6,045	274
6.	เทศบาล	10	216	7,326	244
7.	กรมการศาสนา	358	432	15,135	866
8.	ศษ.	66	436	32,773	1,506
9.	กระทรวงสาธารณสุข (วิทยาลัยพยาบาล)	1	5	1,045	63
10.	ทบวงมหาวิทยาลัย(วิทยาลัยวงษ์วลิตกุล)	1	7	201	36
	รวม	1,848	15,371	448,501	20,973

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2.3 - 2 การศึกษานอกโรงเรียน

ที่	รายการ	จำนวน โรงเรียน	จำนวน ห้องเรียน	จำนวน นักเรียน	จำนวน ครู
1.	โรงเรียนสารพัดช่างนครราชสีมา	1	182	3,350	53
2.	โรงเรียนศูนย์ศึกษาพุทธศาสนา วันอาทิตย์	3	33	1,154	77
3.	โรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ (สช.)	1	1	50	13
4.	โรงเรียนประเภททววิชา (สช.)	4	3	100	14
5.	โรงเรียนประเภทอาชีพศึกษา (สอนพิมพ์ดีด เสริมสวย ฯลฯ สช.)	22	85	2,488	33
6.	โรงเรียนประเภทสอนศิลปศึกษา (สช.)	1	1	50	10
7.	วิชาชีพในศูนย์ (กศน.)	—	174	2,127	32
8.	วิชาชีพเคลื่อนที่ (กศน.)	—	46	1,100	42
9.	วิชาชีพพร้อมกับหน่วยงานอื่น (กศน.)	—	70	2,086	44
11.	การศึกษาเปิดเสรี ระดับ 1-2 (กศน.)	—	12	241	15
12.	การศึกษาเปิดเสรี ระดับ 3-4	—	62	2,798	259
13.	การศึกษานานาชาติ ระดับ 5 (กศน.)	—	14	545	36
14.	การศึกษาประเภทบุคคลภายนอก	—	19 กลุ่ม	890	25
15.	กลุ่มสนใจ (กศน.)	—	118 กลุ่ม	2,903	85
16.	การศึกษาทางวิทยุไปรษณีย์ (กศน.)	—	21	446	19
17.	การปฏิบัติงานโสตทัศนศึกษา (กศน.)	—	23 ครั้ง	ผู้เข้ารับบริการ 11,445	
18.	ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน	844 แห่ง	—	—	—
19.	ที่อ่านหนังสือสุประจำหมู่บ้าน	440 ีบ	หนังสือ 35,200 เล่ม	—	—
20.	ศูนย์รับบริจาคหนังสือ (กศน.)	4 แห่ง	ได้นหนังสือ 76,600 เล่ม	—	—

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่ควรนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่	รายการ	จำนวน โรงเรียน	จำนวน ห้องเรียน	จำนวน นักเรียน	จำนวน ครู
21.	ห้องสมุดประชาชนจังหวัด(กศน.)	1 แห่ง	มีหนังสือ 21,841 เล่ม	ผู้เข้ารับบริการ 57,600 คน	
22.	จัดรายการวิทยุและประชาสัมพันธ์	การศึกษานอกโรงเรียน	6	ชั่วโมง	
23.	ห้องสมุดประชาชนอำเภอ (กศน.)	5 แห่ง	มีหนังสือ 611,400 เล่ม	ผู้เข้ารับ- บริการ 180,000 คน	
24.	มีการประชุมอบรมสัมมนาประชาสัมพันธ์ และประสานงานการศึกษานอก- โรงเรียน (กศน.)	8 ครั้ง		ผู้เข้ารับการ สัมมนา 503 คน	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 สังคม

3.3.1 สภาพสังคมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เกี่ยวกับสภาพทางสังคมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือประชาชนส่วนใหญ่เป็นคนไทยอีสาน มีขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมคล้ายคลึงกันกับคนลาว นอกจากนี้ยังมีคนไทยเผ่าอื่นอีก เช่น ส่วย เขมร ญวน ฯลฯ ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ พุทธภาษาท้องถิ่น ซึ่งเป็นภาษาไทยอีสาน มีนิสัยโอบอ้อมอารี ซื่อสัตย์ ขยันหมั่นเพียร มีความมานะ อดทนในการทำงานหนัก ประกอบอาชีพในทางการเกษตร เป็นส่วนใหญ่ และยังมีการประกอบอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น ทอผ้า ทอเสื่อ จักสาน เลี้ยงไหม ฯลฯ

3.3.2 สภาพสังคมของจังหวัดนครราชสีมา

ประชากร มีจำนวนทั้งหมด 2,293,024 คน แยกเป็นหญิง 1,141,477 คน ชาย 1,156,547 คน (สถิติ ธันวาคม 2530)

การปกครอง มีการบริหารราชการแผ่นดินที่ทำการอยู่ในพื้นที่ 3 รูปแบบ คือ

1. การบริหารส่วนภูมิภาค แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ
 - ก. ระดับจังหวัด ประกอบด้วยหน่วยราชการ สังกัดส่วนภูมิภาค ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดจำนวน 27 หน่วยงาน
 - ข. ระดับอำเภอ ประกอบด้วย 21 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ 245 ตำบล 2,759 หมู่บ้าน
2. การบริหารราชการส่วนกลาง ได้แก่ หน่วยงานระดับเขตภาค และรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งกองบังคับการตำรวจนครบาลจังหวัด ฯลฯ
3. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย
 - ก. องค์การบริหารส่วนจังหวัด
 - ข. เทศบาล มี 4 แห่ง ได้แก่ เทศบาลเมืองนครราชสีมา, เทศบาลตำบลโนนสูง, เทศบาลตำบลบัวใหญ่, เทศบาลตำบลปากช่อง
 - ค. สุขาภิบาล มี 28 แห่ง

การเมือง มีผู้แทนราษฎรไท่จำนวน 15 คน แบ่งเขตการ
เลือกตั้งออกเป็น 5 เขต

การสาธารณสุข มีโรงพยาบาลประจำจังหวัดและอำเภอรวม
23 แห่ง และโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงหรือหน่วยงานอื่น นอกจากนี้ยังมี
โรงพยาบาลเอกชน 8 แห่ง

การสาธารณูปโภค การประปาในเขตเทศบาลเมือง ดำเนิน
การโดยเทศบาลเมือง ปัจจุบันกำลังการผลิตน้ำได้ 1,300 ลูกบาศก์เมตรต่อ
ชั่วโมง หรือ 31,200 ลูกบาศก์กิโลกรัม โดยใช้น้ำดิบจากลำตะคอง

การไฟฟ้า กระแสไฟฟ้าที่นำมาจำหน่ายในจังหวัดเป็นกระแส
ไฟฟ้าที่ซื้อมาจากไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย มีสายส่งไฟฟ้าระบบแรงดันสูง
115,000 โวลต์ และมีสถานีไฟฟ้าย่อย 4 แห่ง

การคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร การคมนาคมมีการติดต่อ
กับจังหวัดต่าง ๆ รวม 3 ทาง คือ

ก. ทางรถยนต์ ในเขตเทศบาล 11 เส้นทาง ระหว่าง
จังหวัดและอำเภอ 46 เส้นทาง ระหว่างจังหวัดกับจังหวัดอื่น ๆ 28 เส้นทาง

ข. ทางรถไฟ มี 3 ทาง คือ สายกรุงเทพฯ-อุบลราชธานี
สายกรุงเทพฯ-หนองคาย, และสายแก่งคอย-บัวใหญ่

ค. ทางอากาศ เปิดบริการโดยบริษัทเคเออาทไทย
นครราชสีมา-กรุงเทพฯ

การติดต่อสื่อสาร

ก. การไปรษณีย์โทรเลข มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขอยู่ 33
แห่ง ที่ทำการศูนย์ไปรษณีย์ 1 แห่ง ที่ทำการไปรษณีย์ของเอกชน 27 แห่ง

ข. ชุมสายโทรศัพท์ มี 8 แห่ง คือ อำเภอเมือง บัวใหญ่
ปักธงชัย ปากช่อง ครบุรี ห้วยแถลง โชคชัย และสีคิ้ว

3.4 เศรษฐกิจ

3.4.1 สภาพเศรษฐกิจระดับประเทศ

การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้ง 5 แผน ในระยะเวลา 25 ปีที่ผ่านมา ได้ช่วยยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศไทยและความเป็นอยู่ของประชาชนให้สูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ ในแง่รายได้ประชาชาติส่วนรวมได้เพิ่มขึ้นถึง 18 เท่าตัว จากประมาณ 58,900 ล้านบาทในปี 2504 เป็น 1,047,500 ล้านบาท ในปี 2528 ในขณะที่รายได้เฉลี่ยต่อคนเพิ่มขึ้นเกือบ 10 เท่าตัว จาก 2,150 บาท ต่อคนในปี 2504 เป็น 20,420 บาทต่อคนในปี 2528

แม้ว่าการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยทั่วไปจะบังเกิดผลดีพอสมควร แต่ก็ยังมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เกิดขึ้นเป็นระยะ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเริ่มตั้งแต่ในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนา ฉบับที่ 4 เรื่อยมาจนถึงแผนพัฒนา ฉบับที่ 5 ซึ่งจากการประเมินผล ปรากฏว่าอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 5 ชะยาบเฉลี่ยได้เพียงร้อยละ 4.9 ต่อปี เท่านั้น เพียงก็มที่เกยขยายตัวได้เกินร้อยละ 7 ของแผนพัฒนา ที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าค่าลงไปมาก และต่ำกว่าเป้าหมายร้อยละ 6.6 ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา ฉบับที่ 5 อีกด้วย เหตุที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะได้เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำขึ้นทั่วโลก มีการแข่งขันและกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศอย่างรุนแรงขึ้น จึงทำให้อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกได้เพียงร้อยละ 2.5 เท่านั้น นับว่าอัตราการขยายตัวของประเทศไทยดังกล่าวยังสูงกว่าอัตราการขยายตัวของโลกถึงหนึ่งเท่าตัว

ในช่วงของแผนพัฒนา ฉบับที่ 5 ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาทางเศรษฐกิจหลายด้าน ทั้งปัญหาที่สะสมมาเป็นเวลานาน เช่น ปัญหาการกระจายรายได้ และปัญหาความยากจน ฯลฯ และปัญหาที่เกิดขึ้นอันเนื่องจากความผันผวนของระบบเศรษฐกิจของโลกที่กล่าวมาข้างต้น ในภาวะการดังกล่าว ประเทศไทยจำเป็นต้องใช้มาตรการทางเศรษฐกิจหลายด้าน เพื่อคลี่คลายปัญหา ในขณะที่โอกาสที่ประเทศไทยจะขยายการส่งออกมีข้อจำกัดอย่างยิ่ง การแก้ปัญหาหลายอย่างจึงเป็นไปได้

ด้วยความยากลำบาก อย่างไรก็ตามในช่วงหลังของแผนพัฒนา ฉบับที่ 5 ผลจากการแก้ปัญหาอย่างจริงจัง ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะราคาน้ำมันและอัตราดอกเบี้ยในตลาดโลกที่ลดลง ทำให้ประเทศไทยสามารถคลี่คลายปัญหาทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ๆ ไปได้หลายประการ เช่น ภาวะเงินเฟ้อและการขาดดุลการค้า ซึ่งในปี 2529 คาดว่าจะขาดดุลการค้าเพียง 29,700 ล้านบาท เทียบกับที่ขาดดุล 62,500 ล้านบาทในปี 2528

แม้ประเทศไทยสามารถจะคลี่คลายปัญหาไปได้หลายด้าน ทั้ง ๆ ที่สถานการณ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไม่สู้จะอำนวยนัก แต่ปัญหาสำคัญ ๆ ทางเศรษฐกิจที่สำคัญอีกหลายประการยังคงมีอยู่ โดยเฉพาะการขาดดุลการค้า ความยากจนและการว่างงาน ตลอดจนการหนีของประเทศไทยที่สะสมมากขึ้น ซึ่งจำเป็นที่จะต้องได้รับการแก้ไขต่อไป อย่างไรก็ตามในช่วงของแผนพัฒนา ฉบับที่ 6 คาดว่าสถานการณ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศจะเปิดโอกาสให้ประเทศไทยสามารถแก้ปัญหาเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นพร้อม ๆ กับจะคงพยายามผลักดันให้ระบบเศรษฐกิจมีอัตราการขยายตัวสูงขึ้นกว่าในระยะของแผนพัฒนา ฉบับที่ 5

โอกาสสำคัญที่จะเปิดช่องทางให้แก่เศรษฐกิจของประเทศไทยในระยะของแผนพัฒนา ฉบับที่ 6 ได้แก่ โอกาสในการส่งออกซึ่งเกิดขึ้นจากการดำรงนโยบายค่าเงินตราที่เหมาะสม ประกอบกับประเทศที่เป็นตลาดสำคัญในระบบการค้าของโลกเริ่มที่จะมีมาตรการจำกัดการส่งออกจากผู้ขึ้นและประเทศอุตสาหกรรมใหม่อย่างจริงจังมากขึ้น สถานการณ์เช่นนี้ย่อมจะก่อให้เกิดโอกาสให้แก่ประเทศไทยในการแข่งขันในตลาดโลกได้ดียิ่งขึ้นกว่าในระยะของแผนพัฒนา ฉบับที่ 5 อย่างไรก็ตามการแข่งขันในตลาดโลกดังกล่าว ไม่ใช่สิ่งที่จะทำได้โดยง่าย ดังนั้นแผนพัฒนา ฉบับที่ 6 จึงจำเป็นต้องเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการพัฒนาเป็นพิเศษที่จะเพิ่มฐานะการแข่งขันของไทยในตลาดต่างประเทศเป็นเป้าหมายสำคัญ

จะเห็นว่าระบบเศรษฐกิจของประเทศ จากการพัฒนาของแผน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
พัฒนา ที่ผ่านมามีการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูงขึ้น
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.2 สภาพเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การเติบโตทางเศรษฐกิจระหว่างภาค

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีมูลค่าผลิตภัณฑ์ใน พ.ศ. 2523 เป็น จำนวน 42,994 ล้านบาท ณ ราคาคงที่ พ.ศ. 2515 คิดเป็นร้อยละ 14.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งประเทศในปีเดียวกัน การขยายตัวทางเศรษฐกิจของภาคนี้ในระยะเวลา 4 ปีที่ผ่านมาใน อัตราร้อยละ 6.7 ต่อปี ใกล้เคียงกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยส่วนรวมทั้งประเทศใน อัตราร้อยละ 6.6 ต่อปี (ดูตารางประกอบ)

ตารางที่ 3.4.2.1 การขยายตัวทางเศรษฐกิจรายภาค พ.ศ. 2515-2523

ภาค	2509		2523		อัตราเพิ่ม ร้อยละต่อปี
	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	
กรุงเทพฯ	67,992	30.7	100,270,	34.2	10.2
กลาง	64,850	29.3	81,161	27.7	5.8
ใต้	22,406	10.1	30,236	10.3	8.7
ตะวันออกเฉียงเหนือ	33,180	15.0	42,994	14.7	6.7
เหนือ	32,797	14.9	38,191	13.1	3.9
รวมทั้งประเทศ	221,225	100.0	292,852	100.0	6.6

ที่มา : สศช.

โครงสร้างการผลิต

เกษตรกรรมเป็นสาขาเศรษฐกิจที่มีความสำคัญสูงสุดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ มีส่วนแบ่งคิดเป็นร้อยละ 45.3 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งภาค สาขาเศรษฐกิจที่มีความสำคัญรองลงมาได้แก่ การค้าส่งและปลีก การบริการและอุตสาหกรรม ซึ่งมีส่วนแบ่งของผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งภาคเป็นร้อยละ 18.6, 10.1 และ 7.1 ตามลำดับ

การผลิตในสาขาเกษตรกรรมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่สำคัญได้แก่ การทำนา ซึ่งใช้พื้นที่ร้อยละ 65 ของพื้นที่ทำการเกษตรรวมทั้งภาค ผลผลิตคือไผ่ยังอยู่ในอัตราที่ต่ำคือ 22 ถึงต่อไร่ พื้นที่ที่มีความสำคัญรองลงมาได้แก่ ปอ ซึ่งภาคนี้ผลิตไผ่ร้อยละ 80-90 ของประเทศ แต่ก็มีแนวโน้มที่จะลดการผลิตลงเนื่องจากเกษตรกรหันไปเพาะปลูกมันสำปะหลัง ซึ่งได้ราคาดีกว่า พืชที่สำคัญอื่น ๆ ของภาค ได้แก่ มันสำปะหลัง ฝ้าย ยาสูบ และข้าวโพด

ส่วนการผลิตสาขาอุตสาหกรรมของภาคนี้ มีการขยายตัวในอัตราที่ใกล้เคียงกับสาขาการเกษตร เนื่องจากอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เช่น ต้นและอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดมลพิษทางการเกษตร ได้แก่ โรงสีข้าว โรงงานผลิตมันสำปะหลัง โรงงานน้ำตาล โรงงานทอกระสอบ เป็นต้น โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของภาคมีอยู่เป็นจำนวนน้อยและรวมตัวอยู่แค่เพียงในจังหวัดนครราชสีมา ขอนแก่นและอุดรธานี

รายได้คน

ฐานะทางเศรษฐกิจของประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยเฉลี่ยต่ำกว่าประชากรในภาคอื่น ๆ ของประเทศ กล่าวคือ รายได้คนต่อหัวปีของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ 3,248 บาท ในพ.ศ.2519 และ 5,806 บาท ในพ.ศ.2523 และ 7,830 บาท ในปี 2530 รายได้คนต่อหัวเป็นรายจังหวัดในภาคนี้มีความแตกต่างกันไม่มากนัก จังหวัดส่วนใหญ่จะมีรายได้คนต่อหัวต่ำกว่ารายได้คนต่อหัวของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากจังหวัดเลย อุดรธานี หนองคาย ขอนแก่นและนครราชสีมา แต่ยังมีรายได้คนต่อหัวต่ำกว่าส่วนเฉลี่ยทั้งประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.4.2.-2 การขยายตัวทางเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รายสาขาการผลิต พ.ศ. 2519-2523 ณ ราคาครั้งที่ พ.ศ. 2515

สาขาการผลิต	2519		2523		อัตราเพิ่ม ร้อยละต่อปี
	ล้านบาท	%	ล้านบาท	%	
เกษตรกรรม	16,259	49.1	19,493	45.3	4.6
กลีกรรม	12,303	37.1	16,015	37.2	6.8
ปศุสัตว์	2,672	8.1	2,802	6.5	1.2
ประมง	492	1.5	391	0.9	-5.6
ป่าไม้	792	2.4	285	0.7	-22.5
เหมืองแร่	276	0.8	365	0.8	7.2
อุตสาหกรรม	2,190	6.6	3,066	7.1	8.8
ก่อสร้าง	1,951	5.9	2,484	5.8	6.2
สาธารณูปโภค	207	0.6	339	0.8	13.1
คมนาคมและขนส่ง	1,029	3.1	1,823	4.2	15.4
การค้าส่งและปลีก	6,530	19.7	8,000	18.6	5.2
การธนาคาร	406	1.2	765	1.8	17.2
ที่พักอาศัย	512	1.5	570	1.3	2.7
การบริหารและ ป้องกัน	1,198	3.6	1,760	4.1	10.1
การบริการ	2,622	7.9	4,329	10.1	13.4
รวมทั้งภาค	33,180	100.0	42,994	100.0	6.7

ที่มา : สศช.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การกระจายรายได้

นอกจากความแตกต่างทางฐานะทางเศรษฐกิจระหว่างภาคแล้ว ภายในภาคเองก็ยังมีปัญหาความแตกต่างทางฐานะเศรษฐกิจระหว่างกลุ่ม ความฐานะรายได้ คือ กลุ่มยากจน กลุ่มค่อนข้างยากจน และกลุ่มฐานะดี ผลการสำรวจ แสดงว่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีครอบครัวฐานะยากจนถึงร้อยละ 43.32 ของครอบครัวทั้งหมด และเมื่อรวมเข้ากับกลุ่มครอบครัวที่ค่อนข้างยากจนด้วยแล้ว จะมีสัดส่วนถึงร้อยละ 70 ในขณะที่มีครอบครัวฐานะค่อนข้างดีและฐานะดีร้อยละ 22.30 และ 7.34 ตามลำดับ ครอบครัวยากจนเหล่านี้กระจายตัวอยู่ทั้งในเขต เมืองและชนบท พื้นที่ซึ่งมีปัญหาค่าเงินรุนแรง ได้แก่ เขตชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.4.3 สภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจของจังหวัดนครราชสีมา

สภาพเศรษฐกิจของจังหวัดนั้นสามารถแยกออกตามลักษณะการประกอบอาชีพ และตามรายได้ของแต่ละท่านดังนี้

– การเกษตร มีพื้นที่การเกษตรของจังหวัดประมาณ 8,095,970 ไร่ แยกเป็นพื้นที่นา 3.04 ล้านไร่ เนื้อที่ปลูกพืชไร่ 2.2 ล้านไร่ ที่เหลือเป็นพื้นที่ปลูกไม้ผลยืนต้นและพืชผักต่าง ๆ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง และปอแก้ว ข้าวฟ่าง ถั่วลิสง ถั่วเหลือง พืชผักอื่น ๆ

– การประมง เป็นการจับสัตว์น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ส่วนใหญ่ใช้บริโภคภายในจังหวัด

– ปศุสัตว์ เลี้ยงสัตว์เพื่อใช้แรงงาน เช่น โค กระบือ และเลี้ยงเพื่อใช้บริโภค ซึ่งเป็นการเลี้ยงตามธรรมชาติที่มีอยู่ในทุกท้องที่

– การอุตสาหกรรม การประกอบกิจการอุตสาหกรรมในจังหวัดมีจำนวนทั้งสิ้น 3,893 ราย ใช้เงินทุนประกอบการทั้งสิ้น 4,716,398 บาท ใช้คนงาน 31,198 คน

– การค้าภายในจังหวัด มีทั้งการค้าประเภทขายส่งและขายปลีก การค้าส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตอำเภอเมือง และกระจายอยู่ในท้องที่อำเภอต่าง ๆ

แหล่งพักการค้าใหญ่ที่รองจากอำเภอเมือง สินค้าส่งออกได้แก่ ผลิตภัณฑ์ทางการค้า เกษตร โดยจะส่งเข้าสู่ตลาดกรุงเทพฯ จะมีสินค้าข้าวเปลือกและข้าวสารเท่านั้น ที่ขายส่งไปทางจังหวัดบาง

– สถาบันการเงิน มีสาขานาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน
อื่น ๆ เปิดดำเนินการอยู่จำนวน 68 แห่ง

จังหวัดนครราชสีมา ถือได้ว่าเป็นจังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมมาก
ที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมตามตลาดในช่วงปี
2525-2529 จำแนกได้มาจากด้านเกษตรประมาณ 33% อุตสาหกรรม 12%
คานธนาการ การคา การบริการ 45% คานไฟฟ้า ประปา 10%

ตารางที่ 3.4.3-1 แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดนครราชสีมา (ราคาถ่วงตลาด)
ปี 2525-2529

สาขาการผลิต	ปี 2525	ปี 2526	ปี 2527	ปี 2528	ปี 2529
เกษตรกรรม	5,280.8	7,355.9	6,025.4	5,627.0	6,219.4
กลัการรรม	4,328.3	6,063.9	4,839.7	4,540.6	5,071.0
ปศุสัตว์	896.2	1,262.6	1,153.0	991.5	1,018.7
ประมง	36.7	24.0	28.4	93.5	96.2
ป่าไม้	19.6	5.4	4.3	1.4	3.5
เหมืองแร่และ ขอยหิน	357.8	329.5	368.7	382.7	397.4
อุตสาหกรรม	1,478.4	1,317.6	1,948.6	1,844.8	1,883.8
การก่อสร้าง	1,223.4	1,775.9	1,854.9	1,892.3	1,884.4
การไฟฟ้าและ การประปา	328.0	372.4	430.5	489.2	569.7
การคมนาคมและ การขนส่ง	863.5	918.7	1,094.5	1,242.8	1,326.6
การค้าส่งและ การค้าปลีก	4,828.5	5,186.9	5,990.0	4,739.7	5,063.3
การธนาคาร ประกันภัยและ ธุรกิจอสังหาริม ทรัพย์					
ที่อยู่อาศัย	247.3	293.6	320.1	338.6	374.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ภายในเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไมออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไมวารถนใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาขาการณัติ	ปี 2525	ปี 2526	ปี 2527	ปี 2528	ปี 2529
การบริหาร ราชการและ ป้องกันประเทศ	1,251.8	1,486.4	1,469.5	1,617.3	1,665.8
การบริการ	1,389.7	1,683.4	1,780.3	1,938.4	2,023.9
ผลิตภัณฑ์รวม	18,050.0	21,795.6	22,441.2	21,287.8	22,624.6
ผลิตภัณฑ์เฉลี่ย ต่อคน(บาท)	8,896	10,539	10,595	9,882	10,150

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.4 การศึกษางบประมาณความช่วยเหลือของรัฐบาล

จากนโยบายการพัฒนาคนการศึกษาของกรมการศาสนา จากบทที่ 3 ในหัวข้อ 3.1.1 ในอันที่จะทำนุบำรุงและส่งเสริมพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองมั่นคงสืบไป

เพื่อให้การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกรมการศาสนาเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลและนโยบายเป้าหมายตามแผนพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 6 พ.ศ.2530-2534 จึงได้กำหนดเป็นแผนงาน งาน และโครงการ ที่จะดำเนินการ เพื่อที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ จึงเสนอให้มีการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ขึ้น สำหรับในปีงบประมาณ 2529 ซึ่งได้รับงบประมาณ 243,496,200 บาท ดังนี้ คือ

ก.แผนงานบริหารศาสนาศิลป วัฒนธรรม	7,796,100 บาท
งานบริหารทั่วไป	7,796,100 บาท
ข.แผนงานส่งเสริมศาสนา ศิลป วัฒนธรรม	227,997,900 บาท
งานบูรณะและพัฒนาวัด	82,538,500 บาท
งานพุทธมณฑล	57,151,800 บาท
งานพัฒนาการศาสนศึกษา	23,732,800 บาท
งานบริหารพระสังฆาธิการ	31,124,800 บาท
งานส่งเสริมเผยแพรพระพุทธศาสนา	19,800,800 บาท
งานดูแลรักษาและปรับปรุง	
การจัดระเบียบศาสนสมบัติ	3,569,400 บาท
งานส่งเสริมพระราชาคณะ	3,146,700 บาท
งานปรับปรุงส่งเสริมการบริหาร	
และการปกครองคณะสงฆ์	1,080,700 บาท
งานประสานกิจการศาสนาและ	
อุปถัมภ์ศาสนาอื่น	5,852,400 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค. แผนงานส่งเสริมจริยศึกษา 7,702,200 บาท

งานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของประชาชน 4,402,200 บาท

โครงการจัดตั้งโรงเรียนวัดสอนเค็กกอนเกนท์ 1,800,000 บาท

โครงการจัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนาวินวาทิย์ 1,500,000 บาท

โดยแผนงานและโครงการที่ดำเนินการในการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์

คือ งานพัฒนาการศาสนศึกษา ซึ่งมีแผนงานหลัก ๆ คือ

1. โครงการสนับสนุนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

วัตถุประสงค์

- เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาของพระภิกษุสามเณร ให้มีความรู้ในวิชาสามัญ ควบคู่ไปกับการศึกษาวิชาพระปริยัติธรรม อันเป็นประโยชน์ในการเผยแผ่พระศาสนาสู่ประชาชน

เป้าหมาย

- ดำเนินการอุดหนุนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
 - คึกคักตามประเมินผล
 - ตรวจเยี่ยม เพื่อการจัดตั้งและขยายชั้นเรียน
 - จัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม
- งบประมาณในปี 2529 970,000 บาท

2. โครงการฝึกอบรมครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

วัตถุประสงค์

- เพื่อปรับปรุงคุณภาพ บุคคลากร ตลอดจนจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ
- เพื่อส่งเสริมวิทยฐานะครู
- แลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ ความรู้ เพื่อปรับปรุงการศึกษา
- เพื่อให้ครูสอนได้เรียนรู้พระปริยัติธรรมอย่างเพียงพอในการสั่งสอนประชาชน

งบประมาณในปี 2529

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. โครงการฝึกอบรมพระภิกษุ ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม และบาลี

วัตถุประสงค์

- เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการเรียนการสอนให้มีความรู้ความสามารถ
 - เพื่อขจัดปัญหาการขาดแคลนครู
 - เพื่อยกระดับการศึกษาให้ไ้มาตรฐานตามความต้องการของคณะสงฆ์
 - เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์ในการเรียนการสอน
- งบประมาณในปี 2529

4. โครงการจัดทำแผนการศึกษาและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาคณะสงฆ์

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้การจัดการศึกษาคณะสงฆ์เป็นเอกภาพและสอดคล้องกับการศึกษาของรัฐ
- เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรคณะสงฆ์

5. โครงการอุดหนุนการศึกษาพระปริยัติธรรมทั่วไป

วัตถุประสงค์

- อุดหนุนสำนักเรียนพระปริยัติธรรมทั่วไปและตัวอย่างในการจัดการศึกษา
- อุดหนุนนิยภัตครูสอนพระปริยัติธรรม

6. อุดหนุนมหาวิทยาลัยสงฆ์

วัตถุประสงค์

- เพื่อฝึกอบรมพระภิกษุ สามเณรให้เป็นธรรมวิทยากร ทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยโครงการที่กล่าวมาทั้ง 6 โครงการนั้นมีเป้าหมายที่จะสนับสนุน และส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ แผนกสามัญศึกษาธรรมและบาลี ที่มีอยู่ทั่วราชอาณาจักรให้เจริญยิ่งขึ้นไป ซึ่งโครงการดังกล่าวเป็นแผนงานการ ค่าเนิการของวิทยาลัยสงฆ์

การวิเคราะห์งบประมาณด้านศาสนา

จากงบประมาณของกรมศาสนา ได้รับจากภาครัฐบาล เพื่อนำไป ค่าเนิการตามแผนงานทั้ง 5 แผน และ 45 โครงการ ตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) ในปี 2531 รวมทั้งสิ้น 212,440,400 บาท โดยแยก ตามแผนงาน คือ

1. แผนบริหารศาสนาและศิลปวัฒนธรรม 36,073,000 บาท
2. แผนอนุรักษ์ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม 74,030,000 บาท
3. แผนส่งเสริมศาสนาและศิลปวัฒนธรรม 6,867,000 บาท
4. แผนเผยแพร่ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม 32,743,000 บาท
5. แผนพัฒนาศาสนาและศิลปวัฒนธรรม 29,426,800 บาท

และงานปกติ กำนเงินเดือน ค่าวัสดุ สาธารณูปโภคอื่น ๆ 33,300,400 บาท

3.5 ด้านกายภาพ

3.5.1 ลักษณะทั่วไปด้านกายภาพของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.5.1.1 ข้อมูลทั่วไประดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประวัติความเป็นมา

เดิมพื้นที่ในดินแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีชนชาติลาว (ชา, ชมุ) ใคมีอำนาจปกครองอยู่ก่อนพวกขอม มีความเจริญรุ่งเรืองในการปกครองในอาณาจักร โคครบูร มีเมืองหลวงที่เมืองนครพนม ต่อมาได้เสื่อมความเจริญลงขอมได้แกอำนาจเข้ามาปกครอง ต่อในราว พ.ศ. 1400 ได้ขับไล่ลาวไปอยู่ที่อื่น ต่อมา พ.ศ. 1553 พม่าได้ยกทัพมารุกรานขอม ได้กวาดต้อนผู้คนไปที่เหลือก็กระจัดกระจายกันไป ต่อมาราว พ.ศ. 1900 พระพระเจ้าฟ้างุ้ม กษัตริย์ล้านช้างได้ยกทัพมาปกครองจึงเกิดเป็นเมืองร้างไว้ผู้คนตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาเกิดเป็นป่าดง แต่ยังคงเป็นที่อยู่อาศัยของคนป่าที่สืบเชื้อสายจากขอมเรียกว่า ชาส่วย กวย ซึ่งมีจำนวนไม่มากนักอาศัยอยู่ตามภูเขาและป่าที่บเคื่อนที่อยู่เสมอจนได้ชื่อว่า "ชาทองเหลือง" หรือ "คนทองเหลือง" ครึ่งเมื่อชนชาติไทยลาวที่อยู่ทางเหนือได้อพยพลงมาตามลุ่มแม่น้ำโขงแล้ว แ่นขยายไปตามสายน้ำที่ไหลแยกออกจากแม่น้ำโขง คนพวกนี้ได้บุกเบิกสร้างเมืองขึ้นตามแหล่งน้ำ บริเวณที่มีคนอยู่มากให้มีหัวหน้าปกครองยกเป็นเมือง โดยถือ-ลักษณะการปกครองแบบกรุงศรีสัตนาคนหุตเป็นหลัก คณะปกครองมีเจ้าเมือง อุปราช ราชวงศ์ ราชบุตร เรียกกันว่า คณะอาญาสี่เทียบกับจตุสดมภ์ของกรุงศรีอยุธยา คือ เวียงวัง คลัง นา

ชนชาติไทยลาวที่อพยพเข้ามานี้เริ่มแรกก็ทยอยเข้ามาเป็นหมู่เล็ก ๆ เริ่มจะอพยพเข้ามามากในสมัย "ท่านพระครู โพนเสม็ด" อพยพประชาชนและเจ้าหน่อกษัตริย์ไปอยู่ที่นครจำปาศักดิ์ในราวปี พ.ศ. 2314 ผู้คนเหล่านี้ได้สร้างบ้านเรือนสร้างความเจริญรุ่งเรืองสืบต่อมานับได้ว่าเป็นต้นตระกูลของชาวอีสานปัจจุบัน

3.5.1.2 สภาพในปัจจุบันของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. การแบ่งเขตการปกครอง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 168,854 ตารางกิโลเมตร หรือ 105.5 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 33.12 ของพื้นที่รวมทั้งประเทศ แบ่งออกเป็นเขตการปกครองตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดินส่วนภูมิภาค รวม 17 จังหวัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับอ้างอิงเท่านั้น ไม่อนุญาตให้แก้ไขประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ลักษณะทางกายภาพ

2.1 ภูมิประเทศ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะเป็นที่ราบสูง (คูแผนที่ 3.5.1.1 ประกอบ) เกิดจากการยกตัวของแผ่นดินค้ำตะวันตกและค้ำไนต์แยกตัวออกไปจากที่ราบภาคกลาง โดยมีภูเขายกตัวขึ้นตามขอบที่ราบสูงอันไต่แก่ เทือกเขาเพชรบูรณ์ และคงพญาเป็นทอดตัวเป็นแนวยาวค้ำตะวันตกและเทือกเขาสันกำแพง พนมทอศตัวเป็นแนวยาวค้ำไนต์ นอกจากบริเวณพื้นที่ค้ำไปทางตอนบนของภาคยังมีเทือกเขาภูพานทอดตัวยาวตามแนวตะวันตกเฉียงเหนือ-ตะวันออกเฉียงใต้ จากจังหวัดเลยถึงจังหวัดนครพนมแบ่งพื้นที่ภาคออกเป็น 2 บริเวณ ไค่แก่ แอ่งสกล (SAKOM MAK MOM DASIN) และแอ่งโคราช (KORAT DASIN)

แอ่งสกลมีพื้นที่ประมาณ 1 ใน 3 ของพื้นที่ภาค มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบเฉียงลาด จากเทือกเขาภูพานลงสู่แม่น้ำโขง มีแม่น้ำสายเล็ก ๆ ไค่แก่ แม่น้ำเหือง เลย สงคราม และห้วยน้ำก่า ส่วนพื้นที่แอ่งโคราชนั้นมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลูกฟูก เอียงลาดลงจากทิศเหนือ ทิศตะวันตก และทิศใต้ ลงสู่ตอนกลางของภาค มีแม่น้ำสายสำคัญไค่แก่แม่น้ำชี และแม่น้ำมูล ซึ่งไหลมาบรรจบกันที่จังหวัดอุบลราชธานี ก่อนที่จะไหลลงสู่แม่น้ำโขง

2.2 ภูมิอากาศ จากลักษณะภูมิประเทศของภาคที่มีเทือกเขาสูงทวงค้ำไนต์และตะวันตก จึงปกค้ำกระแสน้ำอากาศที่มีไอน้ำและความชื้นจากทะเล ทำให้ภาคนี้มีฝนน้อยและไม่สม่ำเสมอ ส่วนใหญ่จะไค่รับฝนระหว่าง 1,000-1,600 มิลลิเมตรค้ำปี ฝนจะค้ำน้อยทางค้ำตะวันตกของภาคและค้อย ๆ ค้ำมากขึ้นในค้ำตะวันออกของภาค โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดหนองคาย สกลนครและนครพนม มีฝนค้ำมากกว่า 1,600 มิลลิเมตรค้ำปี (คูแผนที่ 3.5.1.1-2 ประกอบ) ภาคนี้ในฤดูหนาวอากาศหนาวจัด เพราะไค่ไค่รับลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนืออย่างเต็มที่ ฤดูร้อนก็ร้อนจัด เพราะพื้นดินแห้งแล้งและทางไกลทะเล อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดค้ำปี พิสัยระหว่าง 26-28 องศาเซลเซียส

2.3 การใช้ที่ดิน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 30 ของพื้นที่ภาค เป็นการท่วนา รองลงมาไค่แก่การปลูกพืชไร่ จากการตรวจสอบโดยภาพถ่ายดาวเทียมของกรมพัฒนาที่ดิน (คูแผนที่ 3.5.1.1-3 และตารางที่ 3.4.2-2 ประกอบ) พบว่ามีส่วนแบ่งถึงร้อยละ 20 เหตุที่ข้อมูลในนี้ไค่ยวกันของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สำเนาไว้สำหรับใช้ในงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อการค้า
 ไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อการค้า
 ไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อการค้า

ทั้งพื้นที่ซึ่งไม่จำแนกจึงมีสัดส่วนค่อนข้างสูง สำหรับพื้นที่ป่าไม้ที่นั้นถูกทำลายลงเป็นอันมากใน เวลา 15 ปี ที่ผ่านมาก็คงจะเห็นได้ว่า พื้นที่ป่าไม้ได้ลดลงจากร้อยละ 38 เหลือเพียงร้อยละ 25 ของพื้นที่ภาค

2.4 การคมนาคม มีทั้งทางบกและทางอากาศ โดยที่ทางบกมีรถยนต์ และรถไฟ ทางหลวงแผ่นดินสายตะวันออกเฉียงเหนือที่สำคัญคือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (มิตรภาพ) เริ่มตั้งแต่จังหวัดสระบุรี ผ่านจังหวัดนครราชสีมา ขอนแก่น อุดรธานี ไปสิ้นสุดหนองคาย รวมระยะทางทั้งสิ้น 508 กิโลเมตร

นอกจากนี้แล้วยังมีทางหลวงแผ่นดินเชื่อมระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ และทางหลวงแผ่นดินติดต่อระหว่างกันทุกจังหวัดในภูมิภาค และยังมีทางหลวงแผ่นดินจังหวัด ทางหลวงชนบท รพช. ฯลฯ

ทางรถไฟ แบ่งออกเป็น 2 สาย คือ สายกรุงเทพ-หนองคาย ระยะทาง 624 กิโลเมตร และสายกรุงเทพ-อุบลราชธานี ระยะทาง 575 กิโลเมตร

ทางอากาศ ได้ดำเนินการโดยบริษัทเดินอากาศไทย ปัจจุบันมีการเปิดเส้นทางติดต่อระหว่างกรุงเทพฯ-ขอนแก่น-พิษณุโลก, กรุงเทพฯ-อุบลราชธานี-อุดรธานีและ กรุงเทพฯ-ขอนแก่น-อุบลราชธานี และมีของบริษัทเอกชนเปิดระหว่างกรุงเทพฯ-สุรินทร์อีกด้วย

แผนที่ ภาควัฒนออกเจียงเพนือ

ประเทศลาว

สัญลักษณ์:

	มาตราส่วน
ทิศเหนือ	1:40000

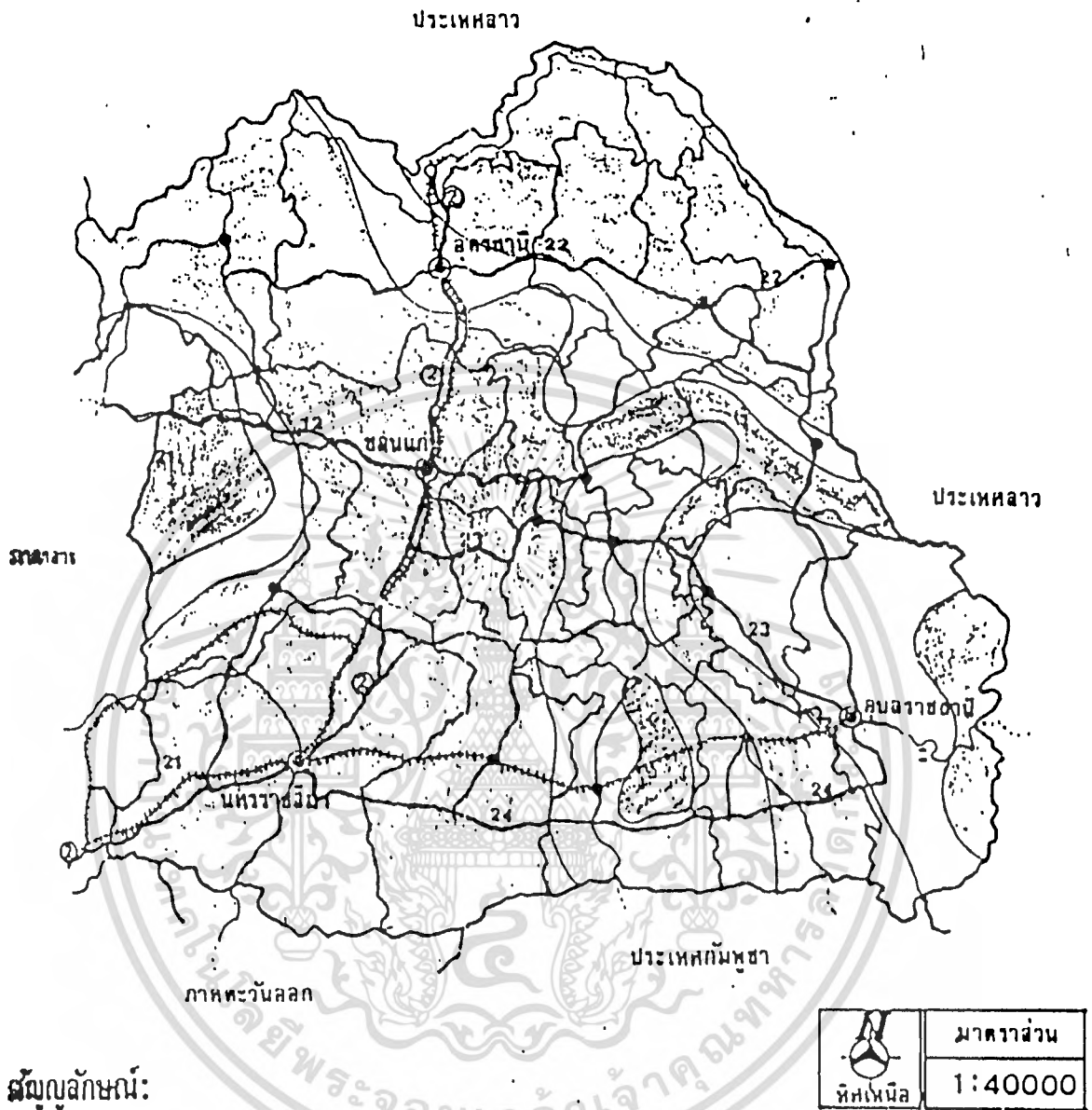
	ความสูง 1,500 - 2,000 เมตร
	ความสูง 1,000 - 1,500 เมตร
	ความสูง 500 - 1,000 เมตร
	200 - 500 เมตร
	0 - 200 เมตร

ภาพประกอบที่ 3.5.1.1-1

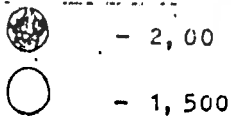
จัดทำ	ลักษณะภูมิประเทศ
เอกสารประกอบ:	การทบทวนข้อมูลสำหรับการวางแผนเพื่อการพัฒนาพื้นที่บนพื้นฐานของข้อมูลทางกายภาพ 2 ลักษณะภูมิประเทศ

เอกสารประกอบ: การทบทวนข้อมูลสำหรับการวางแผนเพื่อการพัฒนาพื้นที่บนพื้นฐานของข้อมูลทางกายภาพ 2 ลักษณะภูมิประเทศ

แผนที่ ภาควะวันออกเฉียงเหนือ

สัญลักษณ์:

บริเวณที่ฝนเฉลี่ยต่อปี

ฉบับประกอบที่ 3.5.1.1-2

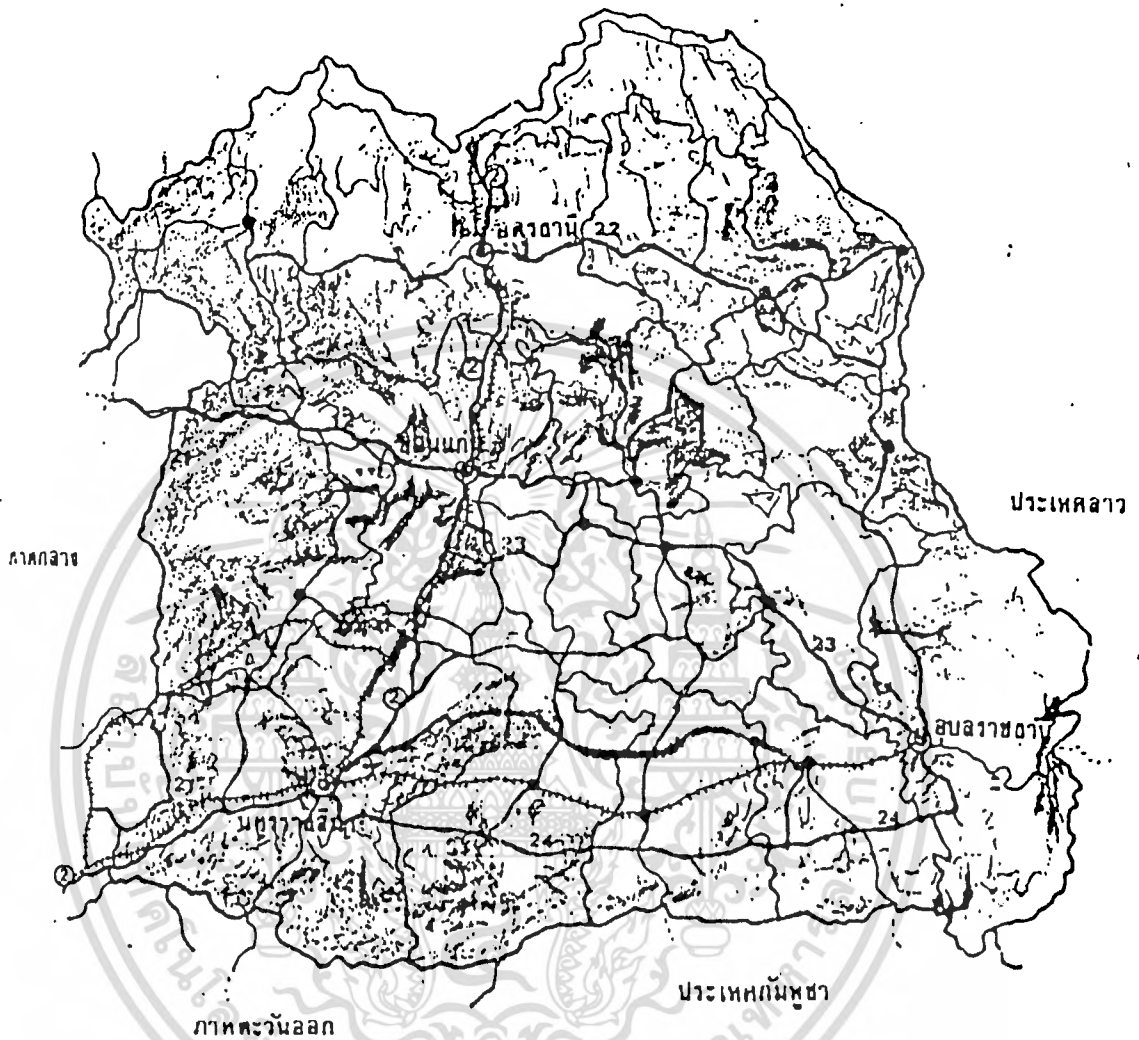
ผลิต: สำนักพิมพ์อากาศ พ.ศ. 2494-2518

ตรวจสอบ:

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่กองทัพอากาศฝ่ายวางแผนจัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการวางแผนการรบ ไม่ควรนำเอกสารนี้ไปใช้ประโยชน์อื่นใดโดยไม่ได้รับอนุญาตจากกองทัพอากาศ

แผนที่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปะเทศลาว

สัญลักษณ์:

- เขตชุมชน
- ที่นา
- ป่าไม้
- ชิงไร่
- ไม้ผลและไม้ยืนต้น
- หุบเขา เลี้ยงสัตว์
- น้ำ
- ถนน

ภาพประกอบที่ 3.5.1.1-3

	มาตราส่วน
ทศเหนือ	1:40000

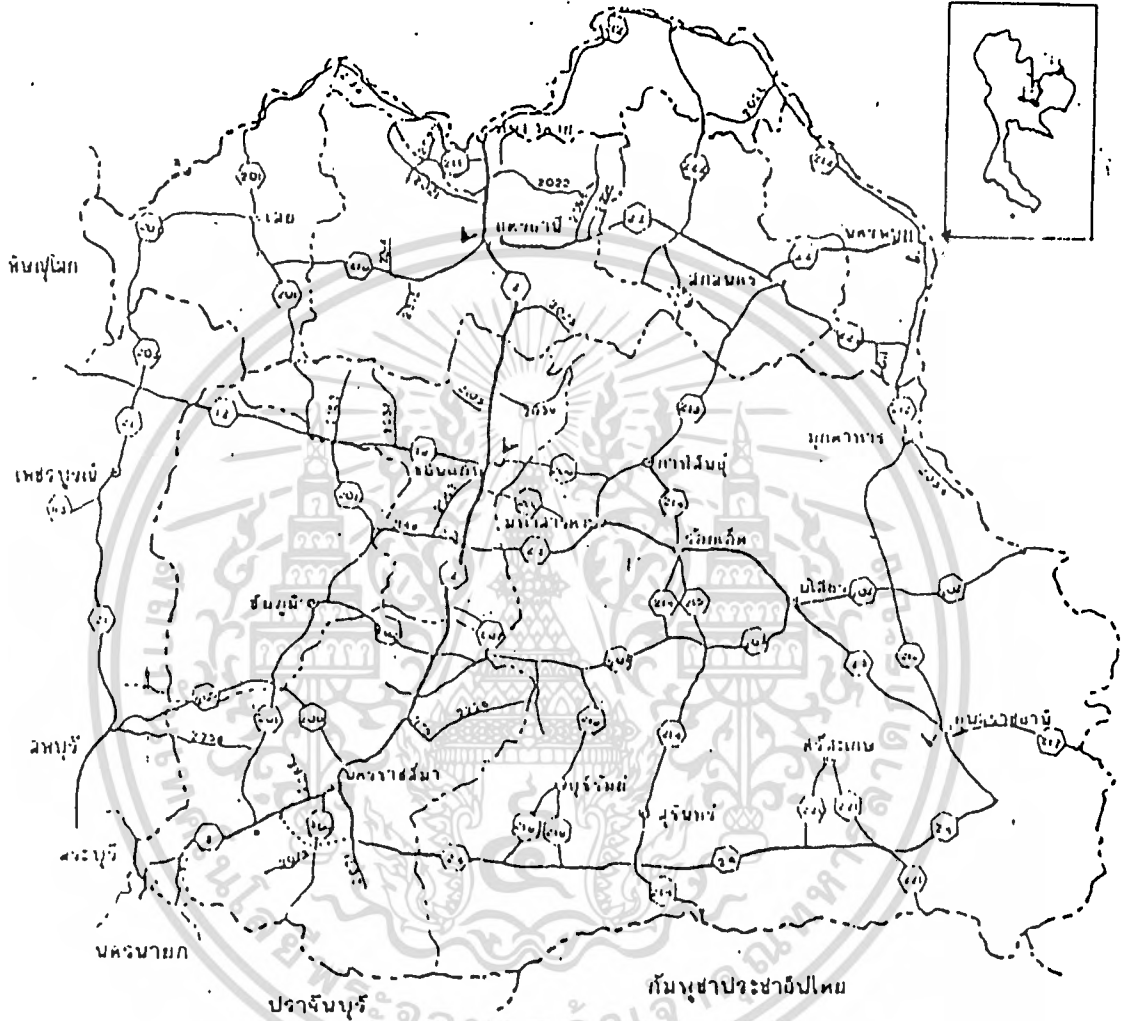
แหล่ง:

การใช้ที่ดิน 2520

เอกสารนี้เป็นของส่วนราชการสงวนไว้สำหรับการใช้ภายใน ไม่อนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
กองกึ่งภาค ภาคทางถึง 2 ลักษณะทั้งเรื่อง
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีมติให้เปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องขออนุญาตก่อนออกสารคดีซึ่งมีการแก้ไขได้

แผนที่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ภาพประกอบที่ 3.5.1.1-4

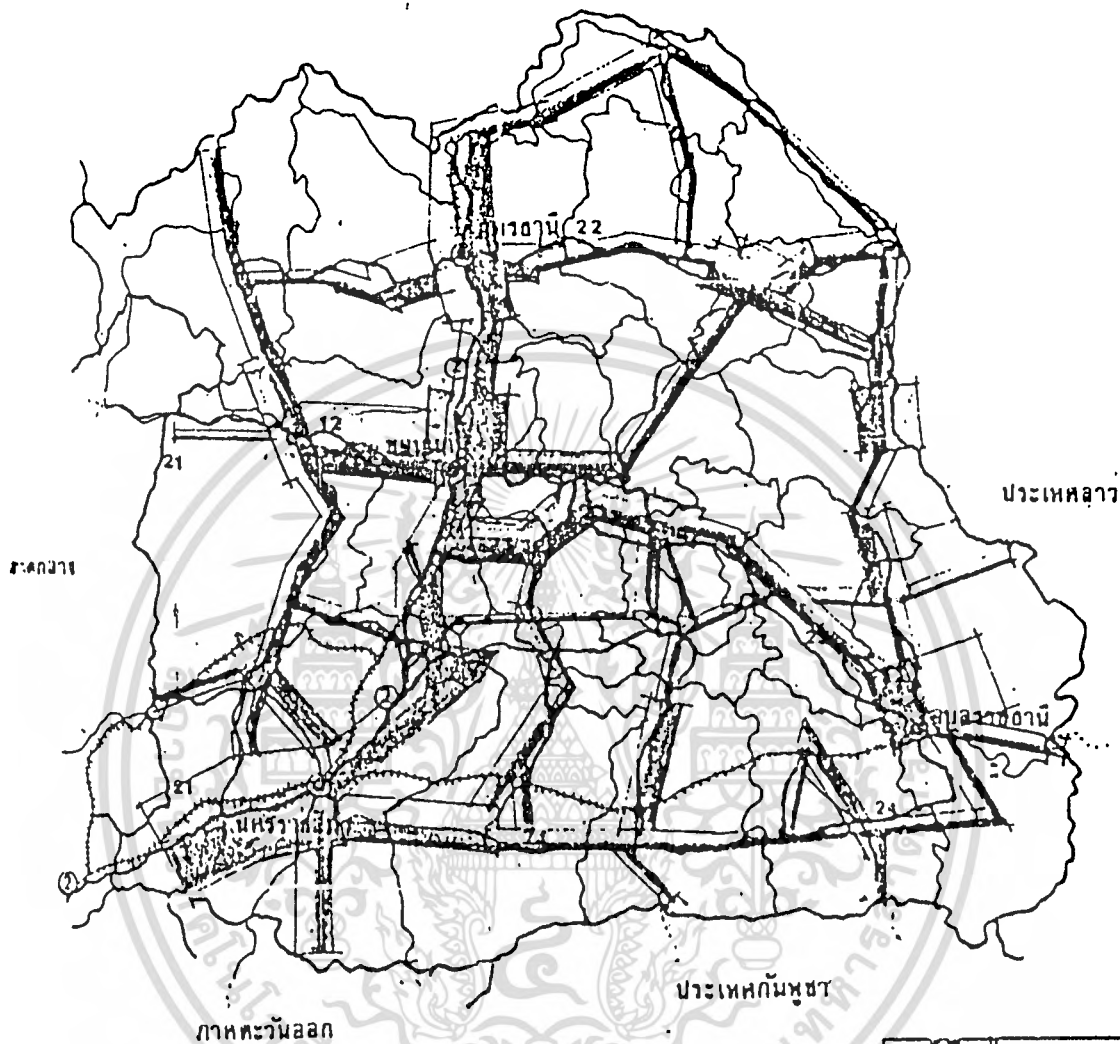
แสดง โครงข่ายถนนในปัจจุบัน ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

 ทางหลวงแผ่นดิน	 เส้นแบ่งจังหวัด
 ทางหลวงจังหวัด	 จังหวัด
 แนวทางที่จะสร้างในอนาคต	 พื้นที่ที่ทำการศึกษา
 สถานี	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

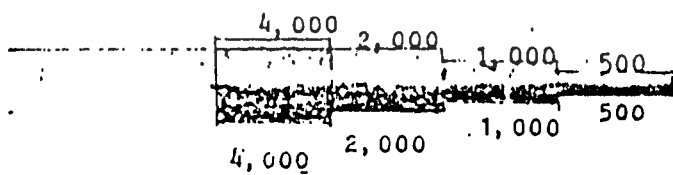
แผนที่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประเทลาว

สัญลักษณ์:

รถโดยสารและรถบรรทุกส่วนบุคคล

รถบรรทุก

1 ซม. 4,000 กม

ภาพประกอบที่ 3.5.1.1-7

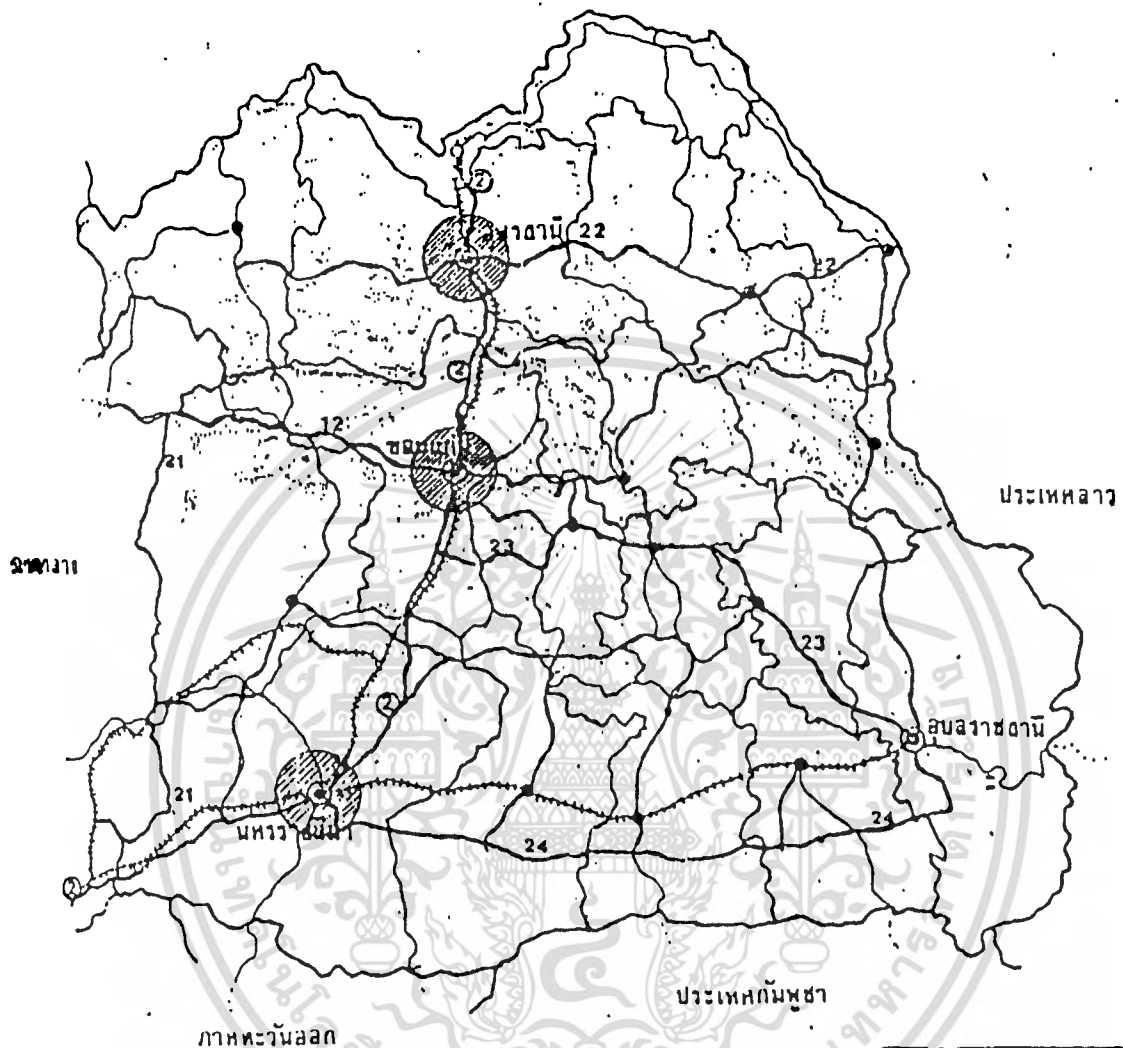
 หอสมุด แห่งชาติ	มาตราส่วน 1:40000

พิมพ์: ปริมาณการจราจร เล่มที่ 2 (พ.ศ. 2525)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
กองบัญชาการ ปากบางเบอง 2 สังกัดกองเมือง
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนที่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประเทลาว

สัญลักษณ์:

- เมืองหลัก
- อีสานตอนบน
- อีสานตอนล่าง

ฉบับประกอบที่ 3.5.1.1-8

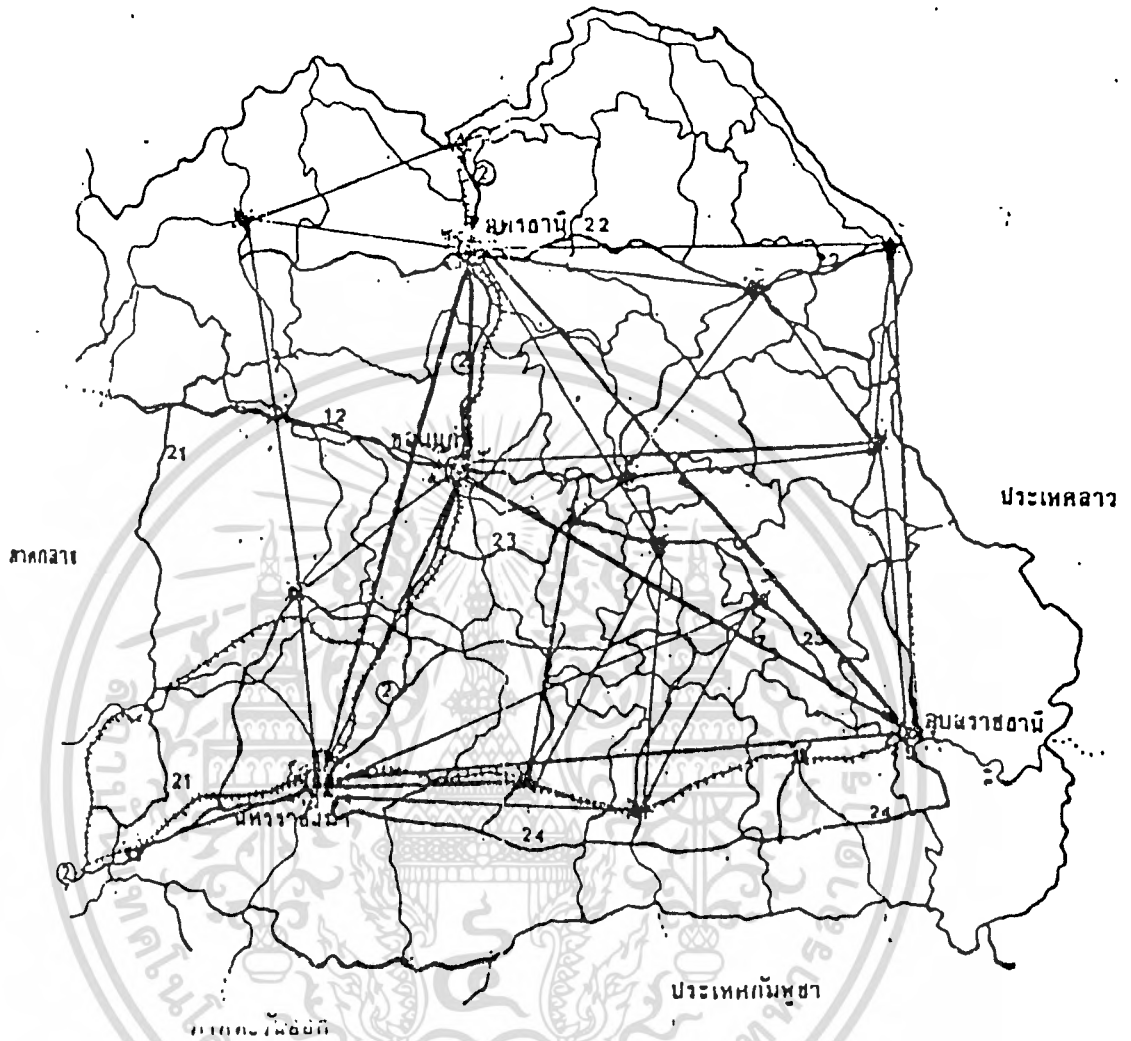
 หอสมุด ชาติไทย	มาตรฐาน 1:40000

แผนที่: บริเวณเมืองหลัก เมืองรอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
 กองกึ่งภาค ฝ่ายวางแผนผังที่ ๒ สำนักผังเมือง
 ไม่สามารถนำเอกสารไปทำสิ่งอื่นได้อีกทั้งห้ามเผยแพร่เนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งหากมีการนำไปใช้

แผนที่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปะเหลลาว

สัญลักษณ์:

	มาตราส่วน 1:40000

-----	ชุมชนเก่าที่ 1	-----	ความถี่ระดับระหว่างชุมชนหลัก
-----	ชุมชนเก่าที่ 2	-----	ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนหลักกับชุมชนรอง

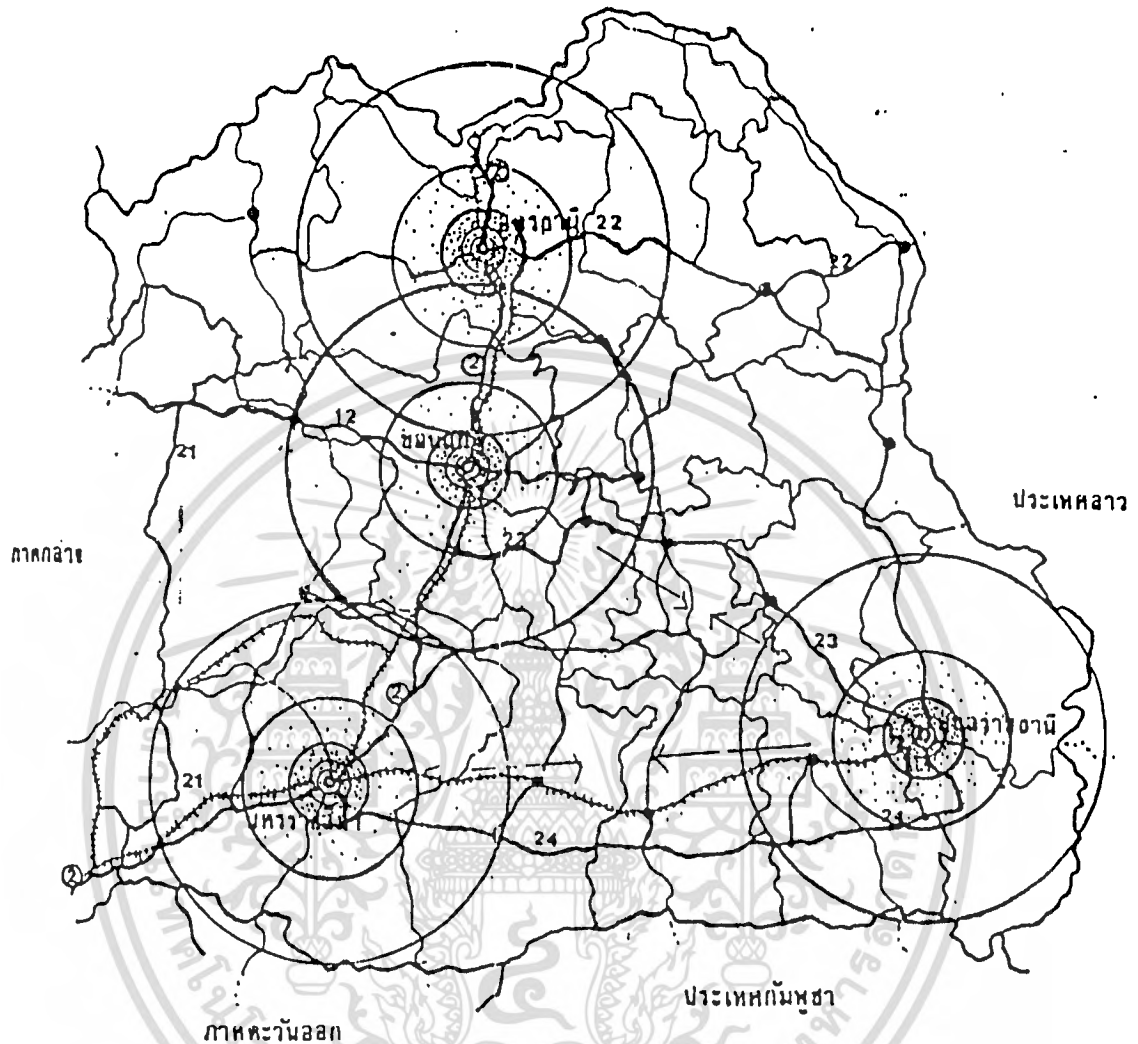
ภาพประกอบที่ 3.5.1.1-9

แผนที่:	การวัดค่ากับความสำคัญของชุมชน	ความถี่ระดับระหว่างชุมชน
แหล่งข้อมูล:	กองบัญชาการ ตำรวจทางบก 2 สถานีรถไฟ	เมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่ควรนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

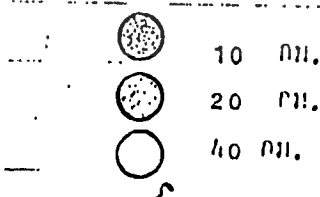
แผนที่ ภาควัฒนออกเจียงเหนือ

ประเทศลาว

สัญลักษณ์:

	มาตราส่วน
ทิศเหนือ	1:40000

ภาพประกอบที่ 3.5.1.1-10

แหล่ง:	รัฐวิบริ เวชชภัณฑ์
แหล่งข้อมูล:	กองทัพอากาศ ฝ่ายช่าง 2 สำนักแจ้ง เมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบให้สำหรับใช้ในเฉพาะกิจเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.2 ลักษณะทั่วไปด้านกายภาพของ จังหวัดนครราชสีมา

3.5.2.1 ข้อมูลทั่วไประดับจังหวัดนครราชสีมา

1. สภาพทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา

นครราชสีมาเป็นจังหวัดแรกซึ่งตั้งอยู่บนที่ราบสูงของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย โดยลักษณะที่ตั้งเป็นเสมือนเมืองหน้าด่านหรือประตูสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีตราประจำจังหวัดเป็นรูปช้างสุรนารี และชุมประชุมพลซึ่งแสดงถึงวัฒนธรรมอันกล้าหาญของท้าวสุรนารีที่กอบกู้เมืองนครราชสีมาจากกองทัพของเจ้าอนุวงศ์แห่งเวียงจันทน์ ลักษณะโดยทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมามีดังนี้

1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดนครราชสีมาตั้งอยู่บนเส้นรุ้งที่ 14 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 102 องศาตะวันออก ที่ตั้งของจังหวัดอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ เป็นระยะทางประมาณ 225 กิโลเมตร โดยทางรถยนต์ หรือประมาณ 264 กิโลเมตรโดยทางรถไฟ¹ เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 20,548.16 ตารางกิโลเมตร หรือ 12,842,600 ไร่ เทียบร้อยละ 12.12 ของพื้นที่ในภูมิภาคนี้ทั้งหมด² มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดชัยภูมิและขอนแก่น
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดนครนายก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดบุรีรัมย์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดสระบุรีและจังหวัดลพบุรี

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง หรือลูกเนินถึงร้อยละ 95.36 ของพื้นที่จังหวัด สูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 150-300 เมตร ทางด้านทิศตะวันตกและทิศใต้

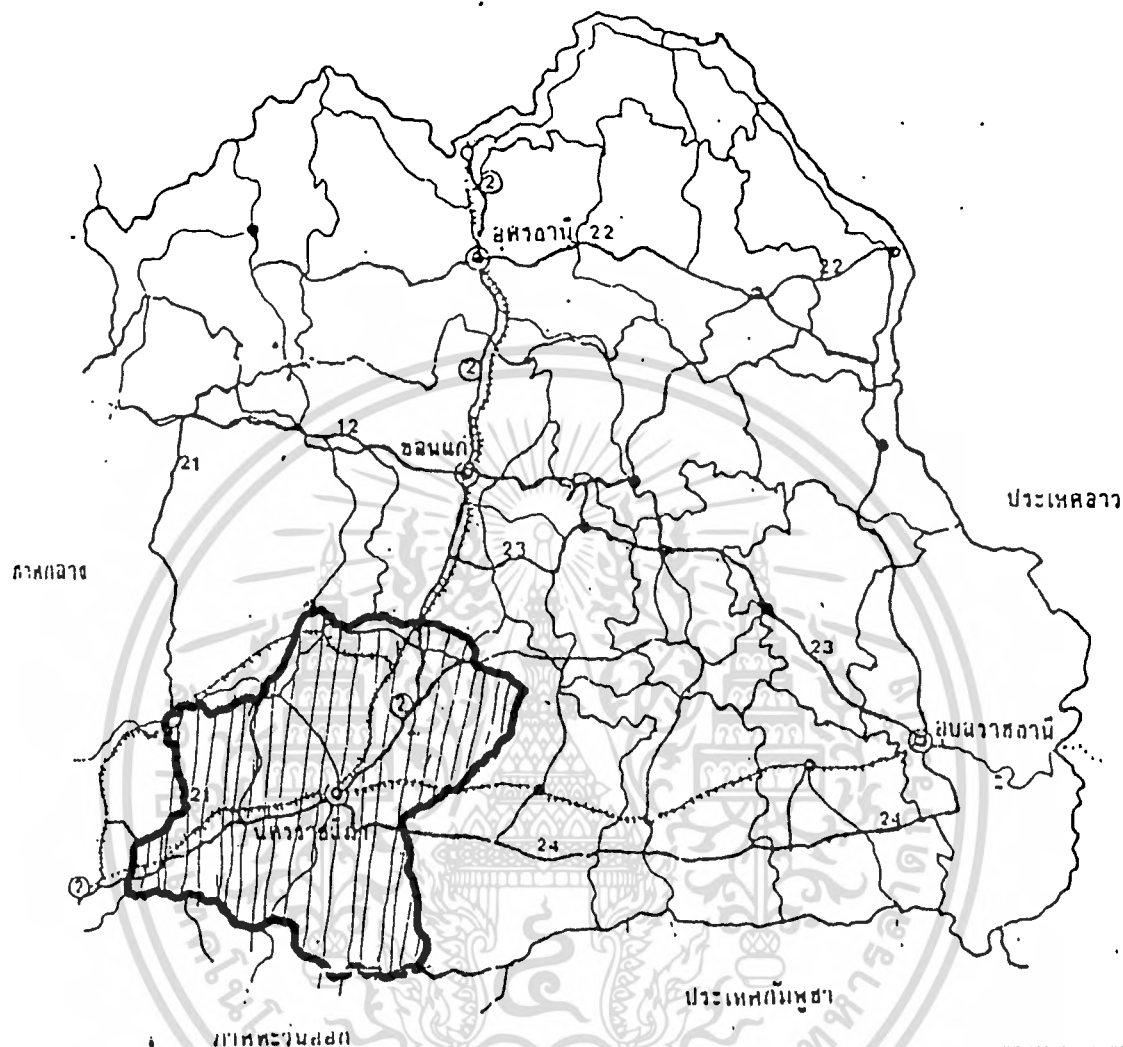
1.สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมา, "ข้อมูลการตลาด จังหวัดนครราชสีมา ประจำปี 2525"

2.กระทรวงมหาดไทย, "ประวัติมหาดไทยส่วนภูมิภาค จังหวัดนครราชสีมา. พ.ศ. 2526"

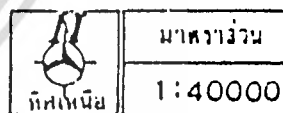
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด
หน้า 2.
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนที่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๗๖-๓๕๔

ลักษณะ:

๑๕ ค่าแถมงานกรรราฟสีมา

ภาพประกอบที่ 3.5.2.1-1

๖๘๗: กัมภณัง เถืองนทรราชสีมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งตรงถึงทางฝ่ายวิชาการ อารักขาบ้านต๋อง เมืองมุกดาหาร นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีเทือกเขาคงพญาเป็น เทือกเขาคงเร็ก เทือกเขาสันกำแพง และเทือกเขากบินทร์ เป็น
แนวยาวกันเขตแดนระหว่างจังหวัดนี้กับจังหวัดลพบุรี สระบุรี นครนายก และปราจีนบุรี
เทือกเขาต่าง ๆ เหล่านี้ยังเป็นแหล่งกำเนิดของลำน้ำที่สำคัญหลายสายของจังหวัด คือ
ลำน้ำมูล ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาคงพญาเป็นในท้องที่อำเภอครบุรี ไหลต่อไป
ลงแม่น้ำโขงที่จังหวัดอุบลราชธานี

ลำน้ำมาศ ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาคงเร็ก ไหลผ่านท้องที่อำเภอพิมายไป
รวมกับลำน้ำมูลที่อำเภอชุมพวง

ลำตะคอง ต้นน้ำเกิดจากบริเวณเทือกเขาใหญ่ เป็นลำน้ำที่ก่อให้เกิดคุณ
ประโยชน์ในด้านการเพาะปลูกและการดำรงชีพแก่ชาวนครราชสีมาเป็นอย่างมาก น้ำที่ใช้ใน
การชลประทานป่าในเขตเทศบาลเมืองนครราชสีมาอาศัยลำน้ำสายนี้เช่นกัน

ลำน้ำพระเพลิง เป็นสาขาของลำน้ำมูล

1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

ฤดูกาลของจังหวัดนครราชสีมา มี 3 ฤดู เช่นเดียวกับภาคกลาง คือ
ฤดูฝน ฤดูหนาวและฤดูร้อน ฤดูฝนจะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม โดย
ได้รับฝนจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ แต่เป็นปริมาณที่ไม่มากนักเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นในภูมิภาค
เดียวกัน ฤดูหนาวจะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนตุลาคม ถึงต้นเดือนกุมภาพันธ์ แต่อากาศจะหนาว
เย็นอยู่เพียง 2 เดือน คือ เดือนธันวาคม และเดือนมกราคม โดยได้รับกระแสลมหนาว
จากประเทศจีนพัดมาทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือมาตอนเหนือของภาคนี้ลงมาสู่จังหวัด
นครราชสีมา สำหรับฤดูร้อนจะเริ่มประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็น
ช่วงที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดมาลง ลมตะวันตกเฉียงใต้จากทะเลจีนใต้และ
อ่าวไทยเข้ามาแทนที่ ภูมิอากาศในช่วงฤดูร้อนและแห้งแล้งมาก

อุณหภูมิ สภาพอากาศโดยทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมาใน พ.ศ. 2525
อุณหภูมิวัดได้สูงสุด 39.5 องศาเซลเซียส เมื่อเดือนมีนาคม ที่อำเภอเมืองนครราชสีมา
อุณหภูมิต่ำสุด 9.8 องศาเซลเซียสเมื่อเดือนมกราคม ที่อำเภอโชคชัย และเมื่อพิจารณา
ถึงการผันแปรของอุณหภูมิในอดีตโดยอาศัยข้อมูลของกรมอุตุนิยมหาวิทยาลัยที่รวบรวมเอาไว้
ในช่วง 30 ปี (พ.ศ. 2494-2523) ก็แสดงในตารางที่ _____ และ —

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูป———— จะเห็นว่าในช่วงเวลาดังกล่าวอุณหภูมิโดยเฉลี่ยตลอดปีของจังหวัดเท่ากับ 26.4 องศาเซลเซียส ซึ่งไม่แตกต่างจากจังหวัดอื่น ๆ ในภูมิภาคเดียวกันเท่าใดนัก โดยอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุดจะอยู่ในเดือนธันวาคม ประมาณ 22.5 องศาเซลเซียส และเฉลี่ยสูงสุดในเดือนเมษายนประมาณ 29.0 องศาเซลเซียสในช่วงเวลากว่า 30 ปี ที่ผ่านมา อุณหภูมิของจังหวัดนี้เคยสูงที่สุดถึง 42.7 องศาเซลเซียส และต่ำสุด 4.9 องศาเซลเซียส ช่วงเดือนที่มีอุณหภูมิเหมาะสมกับการท่องเที่ยว เพราะเป็นช่วงที่อากาศกำลังเย็นสบาย (ระหว่าง 22–25 องศาเซลเซียส) จะอยู่ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนมกราคม

ปริมาณน้ำฝน จากสถิติของกรมอุตุนิยมวิทยาซึ่งได้บันทึกค่าเฉลี่ยของปริมาณน้ำฝนที่ตกในจังหวัดนี้ระหว่าง พ.ศ. 2494–2523 พบว่าปริมาณโดยเฉลี่ยของปริมาณฝนในเดือนกันยายนสูงสุดเท่ากับ 263.3 มิลลิเมตร และต่ำสุดในเดือนธันวาคมเท่ากับ 3.1 มิลลิเมตร (ดูตารางที่ ————— และรูปที่ —————) ในช่วงที่มีฝนตกชุก คือ ระหว่างเดือนมิถุนายนถึงกันยายน นับว่าอุปสรรคอย่างมากต่อการท่องเที่ยว

ความชื้นสัมพัทธ์ จากตารางที่ ————— จะเห็นว่าความชื้นสัมพัทธ์โดยเฉลี่ยของจังหวัดนครราชสีมาในรอบ 30 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2494–2523 เท่ากับ 73% โดยในเดือนกันยายนจะมีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยสูงสุด 83.0% และต่ำที่สุด 65.0% ในเดือนกุมภาพันธ์ และมีนาคม (ดูรูปที่ ————— ประกอบ)

1.4 ลักษณะของดินและการใช้ที่ดิน

ลักษณะของดินในจังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ซึ่งมีอัตราส่วนของทรายสูง ลักษณะของเดิมโดยทั่วไปในจังหวัดจำแนกได้เป็น 5 ชนิด คือ

1. ดินร่วนเหนียว–ดินเหนียว มีอยู่ประมาณร้อยละ 15.7 ของพื้นที่ เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง และมีประสิทธิภาพในการระบายน้ำต่ำ
2. ดินร่วนทราย–ดินร่วนเหนียว มีอยู่ประมาณร้อยละ 8.6 ของพื้นที่ เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และมีประสิทธิภาพในการระบายน้ำปานกลาง
3. ดินร่วนทราย–ดินร่วนปนทราย มีอยู่ประมาณ ร้อยละ 31.1 ของพื้นที่เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
4. ดินร่วนปนทราย มีอยู่ประมาณร้อยละ 8.6 ของพื้นที่คุณสมบัติในการ

ระบายน้ำดี ระบาย ความอุดมสมบูรณ์ของดินปานกลางถึงต่ำ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ดินเหนียว มีอยู่ประมาณร้อยละ 0.5 ของพื้นที่ เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำปานกลาง

เมื่อจำแนกลักษณะของเคมีในจังหวัดออกตามสมรรถนะหรือความสามารถในการใช้ประโยชน์ จากที่ดินพบว่าแบ่งได้ 6 ประเภทในเขตอำเภอต่าง ๆ ดังนี้

1) พื้นที่ดินที่มีสมรรถนะเหมาะในการใช้ปลูกข้าว แต่ไม่เหมาะกับการใช้ปลูกพืชไร่ มีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิตปานกลาง ได้แก่พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอชุมพวง อำเภอพิมาย อำเภอเมือง อำเภอประทาย

2) พื้นที่ดินที่มีสมรรถนะเหมาะกับการใช้ปลูกข้าวมากกว่าในข้อ 1) และนอกจากข้าวแล้วยังอาจใช้ปลูกข้าวโพด ปอ ข้างฟ่าง มะพร้าว ถั่วลิสง และมันสำปะหลัง มีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิตปานกลาง ได้แก่ เขตพื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอ บัวใหญ่ อำเภอห้วยแถลง อำเภอคง

3) พื้นที่ดินที่มีสมรรถนะเหมาะมากในการใช้ปลูกพืชไร่

4) พื้นที่ดินที่มีสมรรถนะเหมาะกับการปลูกพืชไร่และไม่ยืนต้น มีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิตปานกลาง พืชที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืช คือ ปอ มันสำปะหลัง ข้าว ไร่ไถ่ พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอสีคิ้ว อำเภอสูงเนิน อำเภอปักธงชัย อำเภอครบุรี อำเภอเสิงสาง

5) พื้นที่ป่า ไม่เหมาะกับการใช้ปลูกพืช มีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรต่ำ ได้แก่ พื้นที่บางส่วนในอำเภอปักธงชัย อำเภอปากช่อง อำเภอครบุรี

6) เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่พื้นที่บางส่วนของอำเภอปักธงชัย

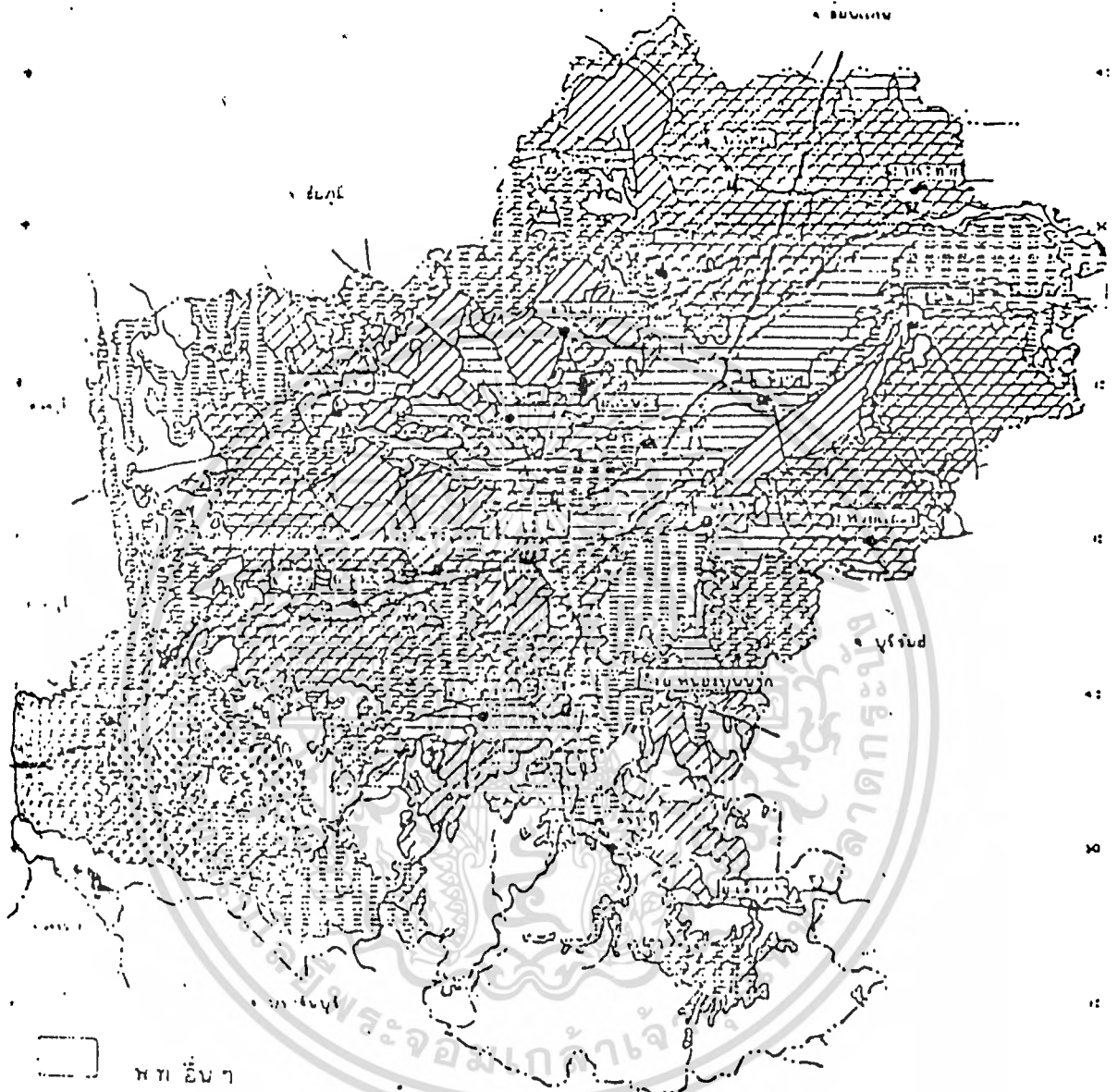
เพื่อที่จะให้เห็นถึงลักษณะการใช้ที่ดินโดยทั่ว ๆ ไปของจังหวัดนครราชสีมา จะได้นำผลการศึกษาของฝ่ายสำรวจและวางแผนการใช้ที่ดิน กองดำแนที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งได้ทำการศึกษาเมื่อ พ.ศ. 2523 มาแสดง ซึ่งให้ผลอยู่ในตารางที่—————พอสรุปได้ดังนี้ (ฎภาพที่ 3.5.2.1-3 ประกอบ)

1.5 ทรัพยากรป่าไม้

ป่าไม้ของจังหวัดนี้ มีไม้ที่สำคัญชนิดต่าง ๆ คือ ไม้พุ่ม ชิงชัน ประดู่ แดง มะค่าโมง เต็ง รัง พลวง ตะเคียน ตะแบก และอื่น ๆ จากการสำรวจของกรมป่าไม้

พ.ศ. 2525 พบว่า พื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดนี้มีประมาณ 5,509,625 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 10.5 ของพื้นที่ทั้งหมด ซึ่งไม่อาจรวมได้ทั้งหมด อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนที่ จ. นครราชสีมา

- พท. อื่น ๆ
 - รางรถไฟ
 - ป่าไม้
 - ที่ดินว่างเปล่า
 - ทุ่งนาปลูกพืชไร่
 - น้ำ
- ฉบับที่ 3.5.2.1-4

จัดทำโดย	กรมการที่ดิน กองที่ดิน กรมการที่ดิน
ตรวจสอบโดย	กรมการที่ดิน กองที่ดิน กรมการที่ดิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น ไม่ควรนำออกเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

42.90 ของพื้นที่รวมทั้งสิ้นของจังหวัด สำหรับพื้นที่ป่าสงวนของจังหวัดมีทั้งสิ้น 28 ป่าคิดเป็นพื้นที่ 3,845,826.75 ไร่ หรือร้อยละ 29.9 ของพื้นที่จังหวัด

1.6 เขตอุทยานแห่งชาติ

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นอุทยานที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่รวมของ 4 จังหวัด คือ จังหวัดนครราชสีมา นครนายก สระบุรี และปราจีนบุรี มีเนื้อที่ประมาณ 1,355,397 ไร่ ปัจจุบันเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีภูมิประเทศสวยงามเป็นสถานที่ท่องเที่ยว เป็นที่ดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวชอบธรรมชาติใ้แก่แหล่งหนึ่งของจังหวัด อุทยานแห่งชาติอีกแห่งหนึ่งอยู่ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา และปราจีนบุรี คือ อุทยานแห่งชาติทับลาน มีเนื้อที่ประมาณ 1,400,000 ไร่ ในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางไปเที่ยวชมอุทยานแห่งชาติแห่งนี้

1.7 การชลประทาน

โครงการชลประทานที่สำคัญ ๆ ในปัจจุบันของจังหวัด คือ

- 8.1 โครงการชลประทานทุ่งสัมฤทธิ์ เป็นโครงการประเพณีฝายทดน้ำ ตัวฝายตั้งอยู่ในอำเภอฟินมาย
- 8.2 โครงการชลประทานลำพระเพลิง เป็นเขื่อนเก็บน้ำซึ่งสร้างกั้นลำพระเพลิงในอำเภอบักรังชัย
- 8.3 โครงการชลประทานลำตะคอง เป็นเขื่อนกั้นลำตะคอง ตัวเขื่อนตั้งอยู่ในอำเภอสี่คิ้ว

นอกจากจะมีโครงการชลประทานดังกล่าวแล้ว ยังมีอ่างเก็บน้ำในความรับผิดชอบของกรมชลประทานของจังหวัดอีกจำนวน 21 แห่ง

1.8 ทรัพยากรแร่ธาตุและน้ำบาดาล

ทรัพยากรแร่ธาตุที่พบในแหล่งต่าง ๆ ของจังหวัดนครราชสีมา คือ แหล่งเกลือหิน ในท้องที่อำเภอฟินมาย โนนไทย โนนสูง แร่ทองคำในท้องที่อำเภอบักรังชัย และสี่คิ้ว และดินเหนียวแดงที่บ้านคานเกวียน อำเภอยางชุมน้อย

จากข้อมูลการขุดเจาะน้ำบาดาลในเขตจังหวัดตั้งแต่ พ.ศ. 2521 ถึง พ.ศ. 2526 พบว่ามี การขุดเจาะขุดเป็นจำนวน 1,626 บ่อ ความลึกรวมทั้งสิ้น 226,367.01 ฟุต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.9 ลักษณะการปกครอง

รูปแบบการปกครองและการบริหารราชการในพื้นที่ของจังหวัดมียู่ 3

รูปแบบ ดังนี้

1. การบริหารราชการส่วนภูมิภาค จัดรูปแบบการปกครองออกเป็น

2 ระดับ

1.1 ระดับจังหวัดประกอบด้วยหน่วยราชการสังกัดส่วนภูมิภาค

จำนวน 27 หน่วย มีผู้ว่าราชการ เป็นผู้บังคับบัญชา

1.2 อำเภอ 20 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ 211 ตำบล 1,577

หมู่บ้าน

2. การบริหารราชการส่วนกลาง มีหน่วยราชการระดับเขต ภาค รัฐ-
วิสาหกิจ ตั้งอยู่ในพื้นที่ประมาณ 150 หน่วย นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานอิสระ และองค์การรัฐ
วิสาหกิจอีก 18 หน่วยงาน

3. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งการบริหารออกเป็น 3 รูปแบบ

คือ

3.1 เทศบาล 4 แห่ง

3.2 องค์การบริหารราชการส่วนจังหวัด 1 แห่ง

3.3 สุขาภิบาล 25 แห่ง

3.5.3 รายละเอียดเกี่ยวกับที่ตั้งโครงการ

ความสัมพันธ์ของโครงการกับสิ่งแวดล้อม

มหาวิทยาลัยสงขลามีจุดมุ่งหมายที่จะเป็นสถานการศึกษาแก่พระสงฆ์ เป็นศูนย์กลางการศึกษาค้นคว้าศาสนา สถานที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ฯลฯ ทำให้ต้องพิจารณาถึง การอำนวยความสะดวกแก่การใช้อาคาร และตั้งอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมของเมือง ในการพิจารณาสภาวะแวดล้อมเกี่ยวกับโครงการ กำหนดหลักเกณฑ์ดังนี้ คือ

1. สภาวะแวดล้อมทางกายภาพเมือง
2. สภาวะแวดล้อมทางด้านการจราจร
3. สภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติ
4. ความสัมพันธ์ระหว่างอาคาร กับประชาชน

1. สภาวะแวดล้อมทางกายภาพเมือง

- 1) ควรจัดตั้งสถานที่ในบริเวณที่สะดวกแก่การเข้ามาถึงของประชาชนทั่วไป
- 2) ควรอยู่ในบริเวณที่สามารถดึงดูดความสนใจของประชาชน หรือมีผู้นานไปมา
- 3) ไม่อยู่ในย่านอุตสาหกรรม หรือตลาดการค้า เพื่อป้องกันอากาศเป็นพิษหรืออับคึก
- 4) ควรจัดที่จอดรถไว้ให้ถูกต้องเพียงพอสำหรับผู้นมาใช้อาคาร ป้องกันการจอดรถไว้ นอกบริเวณนั้นจะทำให้มันสไปถึงการจราจรติดขัด

2. สภาวะแวดล้อมทางด้านการจราจร

- 1) คำนึงถึงคมนาคมที่สะดวกทั้งจากทางถนนและทางเดินเท้า
- 2) ไม่ควรอยู่ในจุด หรือบริเวณที่มีอุบัติเหตุบ่อย
- 3) ไม่ควรจะมีการจราจรติดขัดจนเกินไป ซึ่งจะสร้างความอึดอัดเบียดเบียนป้องกันเสียงรบกวน

3. สภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติ

- 1) สามารถทำให้อาคารน่าดู มีความร่มรื่น เพิ่มความสวยงามให้แก่บ้านเมือง
- 2) พิจารณาจัดที่โล่ง สวน ต้นไม้ใหญ่ ตามอัตราส่วนที่เหมาะสม

4. ความสัมพันธ์ระหว่างอาคารกับประชาชน

- 1) สร้างความประทับใจ และดึงดูดความสนใจจากผู้นานไปมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีเหตุผลทางกฎหมายที่ต้องอยู่เบื้องหลังของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.3 ลักษณะทั่วไปค่านกายภาพ

รายละเอียดที่ตั้งโครงการ พื้นที่ 1

ที่ตั้ง ใกล้กับถนนมิตรภาพสายราชสีมา-หนองคาย ห่างจากตัวเมือง 9 กม.
สภาพที่ดิน พื้นที่โล่ง มีการปรับพื้นที่เพื่อตั้งโครงการ มีการปลูกต้นไม้รอบที่ตั้งและมีการแบ่งเนื้อที่ทำการ เกษตร

การจราจร มีเส้นทางสายหลักผ่าน มีทางแยกเขาที่ตั้งจากถนนใหญ่ระยะ 700 เมตร
 สภาพถนนเขาที่ตั้งเป็นถนนลูกรังอัดแน่น สภาพดี กว้าง 6 ม.

สภาพโดยทั่วไป

- ทิศเหนือ ติดที่ดินเอกชนมีการอยู่อาศัยเบาบาง (คอกม้า)
- ทิศใต้ ติดที่นาทำการ เกษตร
- ทิศตะวันออก ติดที่ดินเอกชนมีการอยู่อาศัยเบาบาง
- ทิศตะวันตก ติดที่นาทำการ เกษตร

ระบบสาธารณูปโภค

- มีคลองชลประทานผ่านที่ตั้ง
- มีระบบไฟฟ้า เข้าถึงที่ตั้ง

สภาพภูมิศาสตร์ พื้นที่ 2

ที่ตั้ง ริมถนนสุนทราราม สายนครราชสีมา กับ บ้านจอหอ มีประชาชนอาศัยอยู่เบาบาง

สภาพที่ดิน เป็นที่โล่งยังไม่มีการปรับปรุงสภาพที่ดิน บริเวณรอบโครงการ มีต้นไม้ขึ้นอยู่ไม่หนาแน่น ลักษณะดินเป็นดินเหนียว
 ระดับความสูงของพื้นที่ต่ำกว่าระดับถนน

การจราจร มีเส้นทางสายหลักผ่าน การจราจรสะดวกและคล่องตัวสภาพถนนเป็นถนนลาดยางแอสฟัลต์ กว้าง 10.00 ม. มีไหล่ทางกว้าง 2.50 ม. ทั้งสองข้าง

สภาพทั่วไป ทิศเหนือ ติดที่ดินเอกชน มีที่อยู่อาศัยเบาบาง
 ทิศใต้ ติดถนน

ทิศตะวันออก ติดที่ดินเอกชน มีที่อยู่อาศัยเบาบาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารของบริษัทฯ หรือบุคคลอื่นที่มิได้รับอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น บริษัทฯ ขอสงวนสิทธิ์ในเอกสารนี้เป็นอาคารที่ทำการประกอบกิจกรรมการค้าบริการไปใช้

ระบบสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ สมบูรณ์

การระบายน้ำ มีการวางแนวท่อระบายน้ำเทศบาลกับถนนตลอดแนว

สภาพภูมิศาสตร์ พื้นที่ 3

ที่ตั้ง

– ริมถนนมิตรภาพ สายนครราชสีมา-โชคชัย (224) .ตรงข้ามกับอาคารพาณิชย์ ร้านสมศิลป์อิเล็กทรอนิกส์ มีประชาชนอาศัยอยู่เบาบาง

สภาพที่ดิน

– เป็นที่โล่ง มีการปรับปรุงสภาพที่ดินอยู่บ้าง มีต้นไม้เบาบางมาก
ลักษณะดินเป็นดินทราย (ดินถนนใหม่) ระดับที่ดินต่ำกว่าถนนมาก ถึงแม้จะมีการปรับปรุงสภาพที่ดินแล้วก็ตาม

การจราจร

– มีเส้นทางสายหลักผ่าน การจราจรได้ค้อยตลอดวันในบางเวลา สภาพถนนเป็นถนนลาดยาง แอสฟัลต์ กว้าง 18.00 เมตร มีไหล่ทางกว้าง 3.00 เมตร ทั้งสองข้าง

สภาพทั่วไป

– ทิศเหนือ คัดถนนลาดยาง
– ทิศใต้ คัดที่ดินเอกชน มีบ้านพักอาศัยเบาบาง
– ทิศตะวันออก ที่ดินเอกชน
– ทิศตะวันตก คัดถนนนครราชสีมา-โชคชัย

ระบบสาธารณูปโภค

– ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ สมบูรณ์

– การระบายน้ำ ระบายน้ำลงตามลำคลองธรรมชาติ ไม่มีท่อระบายน้ำของเทศบาล

แผนที่ เมืองนครราชสีมา (โคราช)

แสดง:	มาตราส่วน	1:80000
ภาพ:		
ทิศเหนือ		

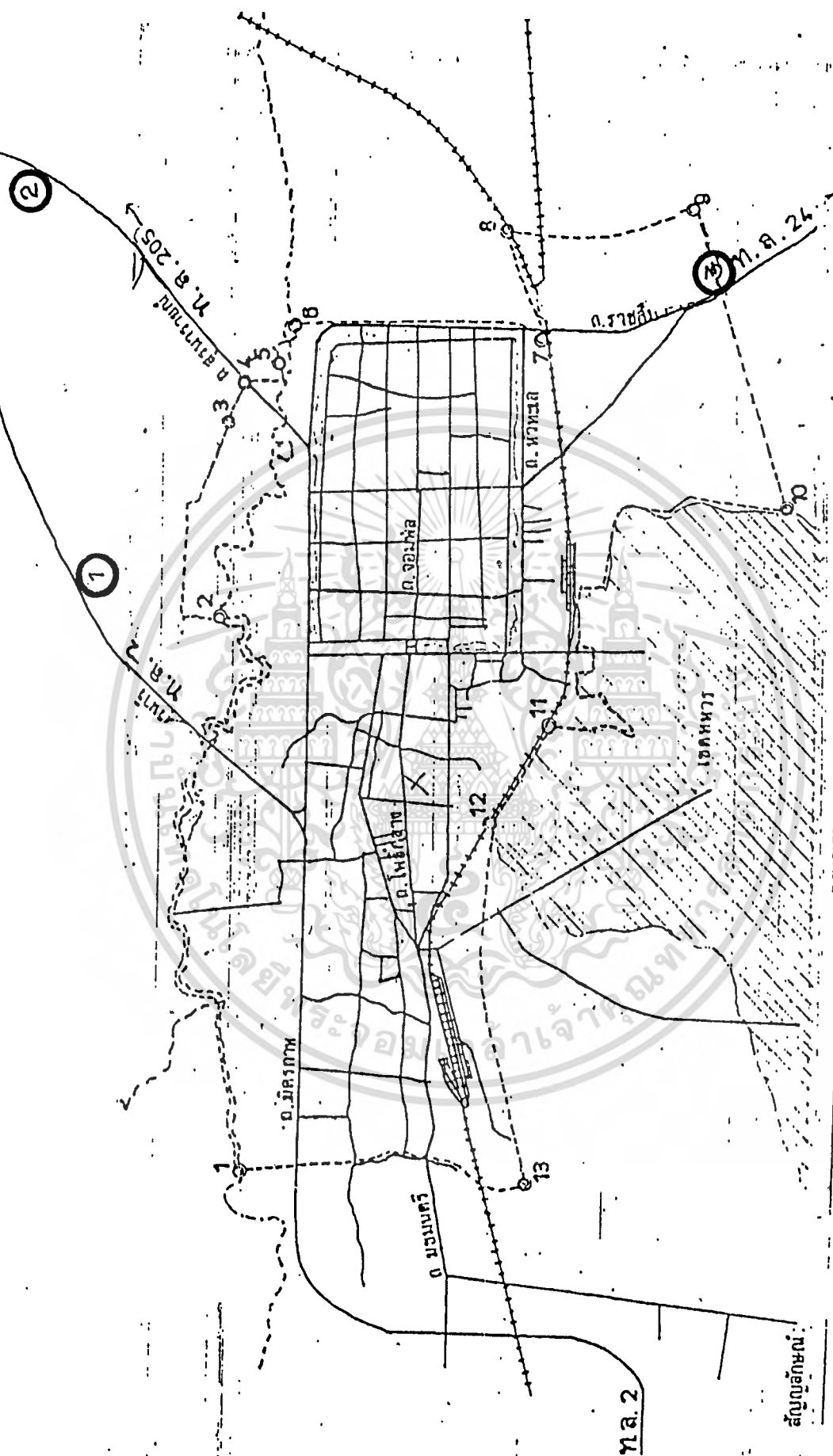
๑' หลักเขต

เขตเทศบาล

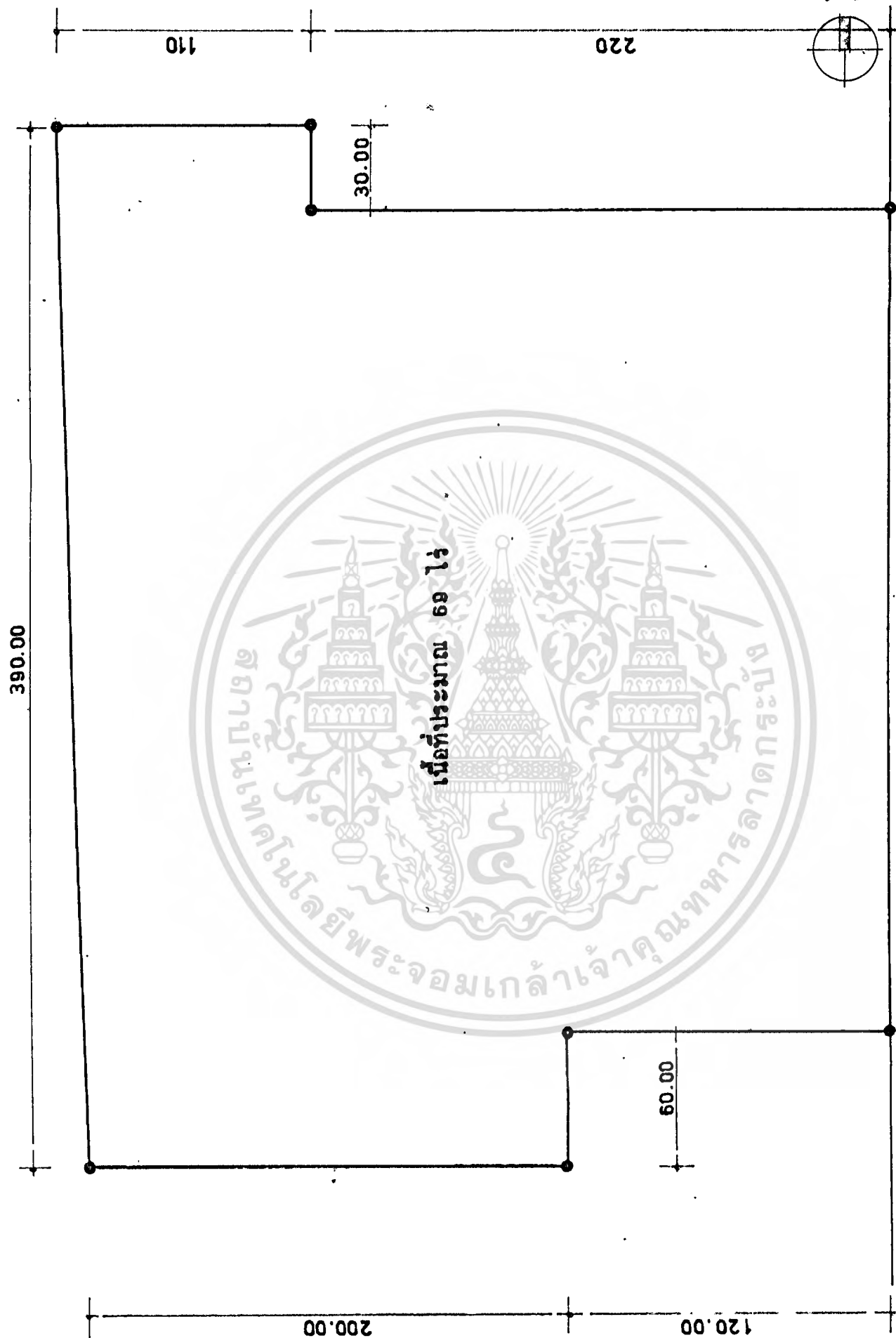
รถยนต์

รถไฟ

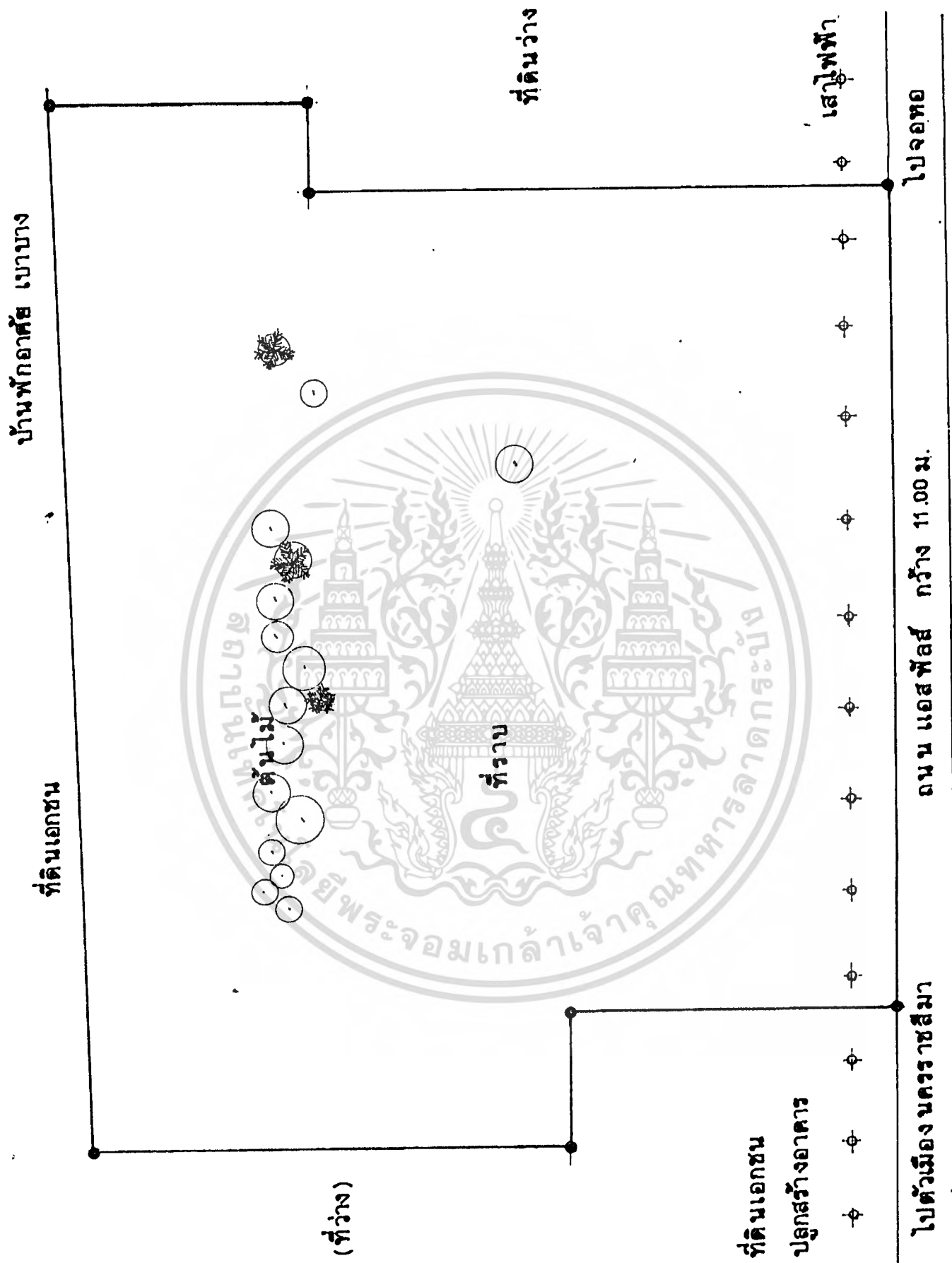
แม่น้ำ

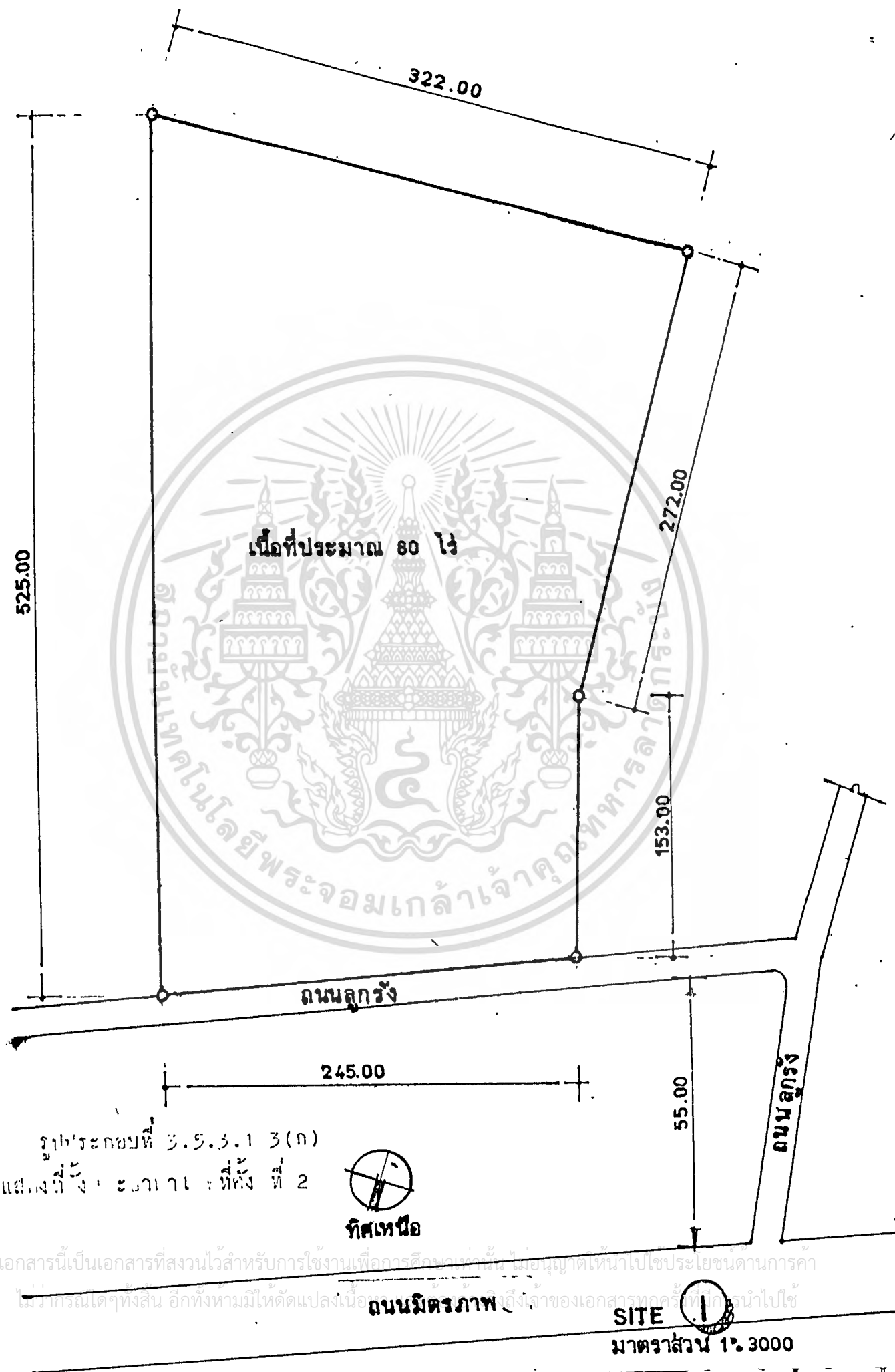
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ภาพประกอบที่ 3.5.3.1-1 กำหนดที่ตั้งโครงการ
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้ง

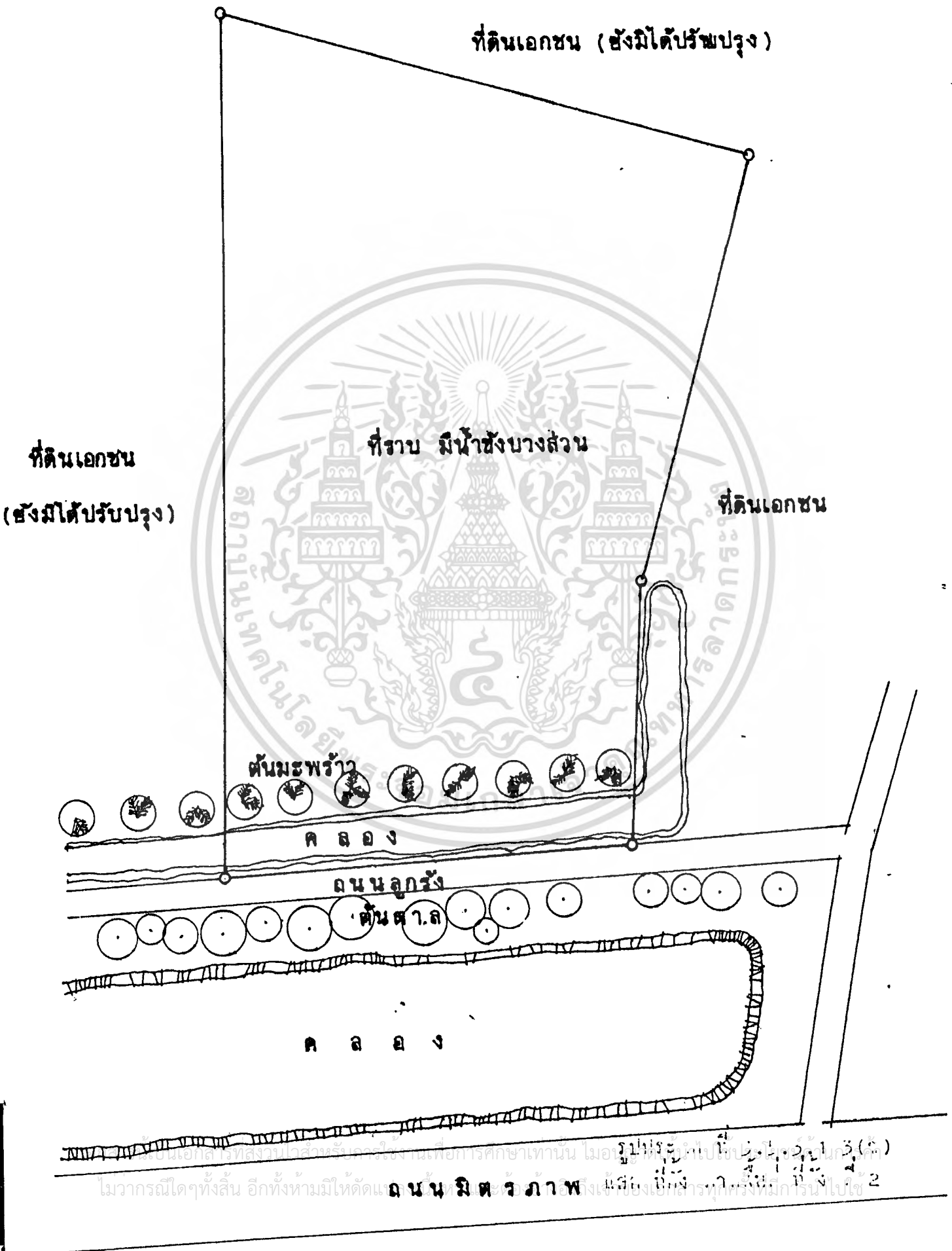
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นไว้สำหรับการใช้งานเท่านั้น ไม่สามารถนำเอกสารนี้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานที่ระบุและมอบให้ไว้ 3 (สาม) ปี (ป.) ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกหรือเปลี่ยนแปลงเนื้อเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อตรวจสอบเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อเอกสารหรือแก้ไขข้อมูลของเอกสารโดยเด็ดขาด

169.00

12 9

50.00

33.00

160.00

37.00

152.00

30.00

รูปประกอบที่ 3.5.3.1 4(ด)

แสดงที่ตั้งและอาณาเขตที่ตั้ง ที่ 3

ทิศเหนือ

เนื้อที่ประมาณ 28.5 ไร่

ถนน

240.00

60.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ของสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกหรือเผยแพร่ และต้องแจ้งถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SITE 3
มาตราส่วน 1: 1250

ที่ดินเอกชน โฉง

ต้นตาล

ทางลาดยาวกว้าง 8.00 ม.

พื้นที่ โฉง

ต้นตาล

ที่ดินโฉง

ต้นตาล

รูปประกอบที่ 3.5.3.1 4(ก) บ
แสดงสภาพพื้นที่ที่ 3

ที่ดินเอกชน

ร่องระบายน้ำ กว้าง 6.00 ม.

เสาไฟฟ้า

ไปนครราชสีมา

ถนนกว้าง 11.00 ม.

ไป อ.โชคชัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพประกอบที่ 3.5.3.1-5 แสดงทัศนียภาพของที่ตั้ง 1, 2, 3

SITE 1

SITE 2

SITE 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6 ข้อมูลเชิงสถาปัตยกรรม.

3.6.1 บทบาทหน้าที่ของวิทยาลัยสงฆ์

วัตถุประสงค์ของวิทยาลัยสงฆ์ เพื่อสนองความต้องการทางด้านการศึกษา ทั้งของพระพุทธศาสนา ของสังคม และของบุคคล เพื่อที่เป็นการถูกต้องชอบธรรมและเหมาะสม พอสังเขปดังนี้

1. เป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูง แก่พระภิกษุ สามเณร ในพระพุทธศาสนา
2. เป็นสถาบันสำหรับการค้นคว้า และวิจัยเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะ
3. เป็นสถาบันที่อบรมและสั่งสอนพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนผู้สนใจทั่วไป
4. เป็นแหล่งรวบรวมหลักฐาน เอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับพุทธศาสนา

วัตถุประสงค์ด้านตัวผู้เรียน

วัตถุประสงค์ทั่วไป เพื่อเสริมสร้างพระภิกษุสามเณร ให้มีความรู้ความเข้าใจ ในพระพุทธศาสนา พร้อมทั้งหลักศาสนาและวิชาการอย่างอื่น อันจะช่วยให้สามารถดำรงไว้ซึ่งพระพุทธศาสนา และนำพุทธธรรมไปเผยแพร่ให้เกิดสันติสุขแก่ประชาชนโดยทั่วไป

วัตถุประสงค์นี้อาจจำแนกได้ดังนี้

1. เพื่อให้พระภิกษุสามเณร ได้รับการศึกษาชั้นสูงอันจะทำให้
 - เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ ในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา อย่างแท้จริง
 - เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติชอบดำรงอยู่ในสภาวะธรรมสมควรแก่ภาวะ
 - เป็นผู้สามารถในการประกาศศาสนธรรม ให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และความเลื่อมใสศรัทธาแก่ชาวโลกสมัยปัจจุบัน เป็นประโยชน์เกื้อกูลในการดำรงชีวิต ทั้งตนและแกสังคม

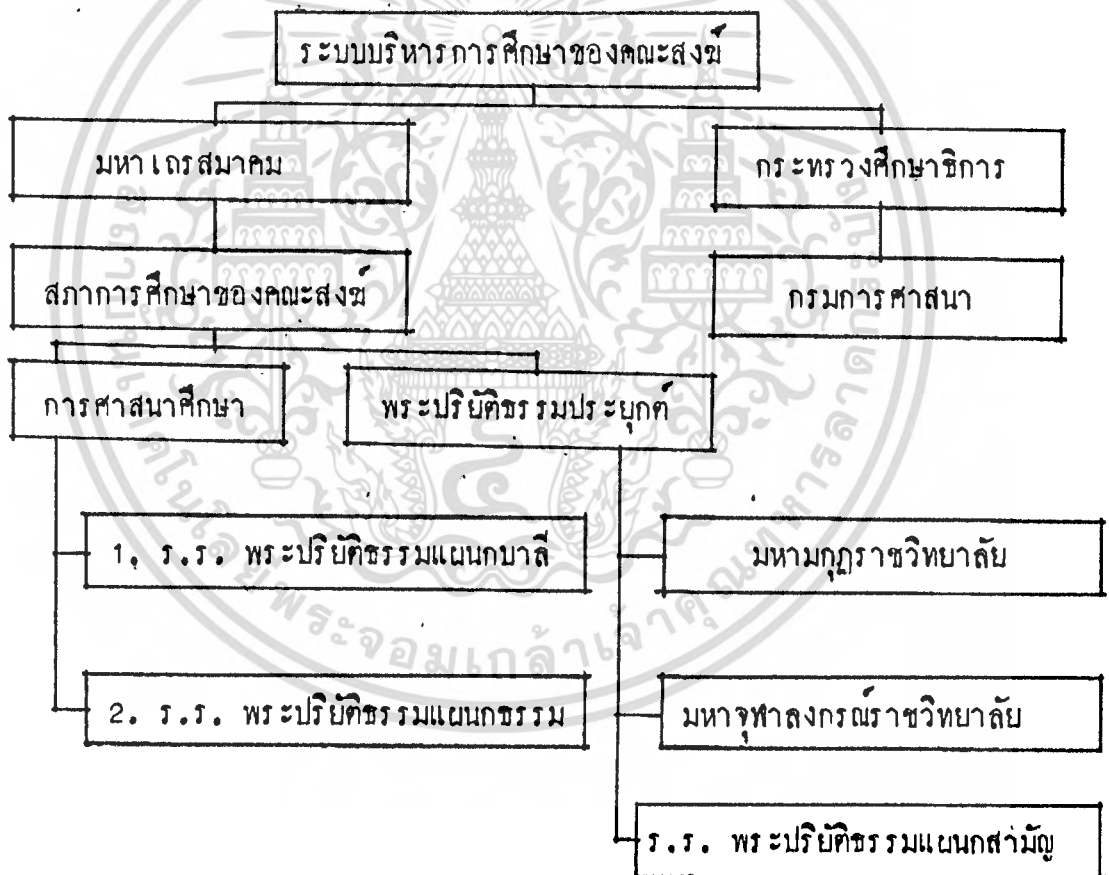
2. เพื่อผลิตครูผู้สามารถในการสอน มีความประพฤติดีงามถูกต้องตามหลักศีลธรรมและนักเผยแผ่ผู้สามารถในการประกาศธรรมปฏิบัติ

3. เพื่อส่งเสริมคุณธรรมคือ ความเมตตากรุณา และความมีน้ำใจเสียสละ สนับสนุนให้พระภิกษุสงฆ์บำเพ็ญศาสนกิจ เป็นกัลยาณมิตร และเป็นผู้นำทางจิตใจของประชาชน ในกิจการทางศาสนาทางสังคม และวัฒนธรรม อันจะเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของคณะสงฆ์ พิจารณาการให้ความเห็นชอบหลักสูตร และแบบเรียนตามโครงการศึกษาทุกระดับพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาหรือเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาตามที่มาหาเจรสมาคมมอบหมาย

การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ในปัจจุบันแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 ประเภทได้แก่ การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี และแผนกธรรม กับการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกประยุกต์ซึ่งเป็นการรวมเอาการศึกษาแผนกธรรม แผนกบาลี และการศึกษาสามัญนำมาประยุกต์เข้าเพื่อให้เหมาะสมกับกาลสมัย และไม่ขัดต่อพระธรรมวินัยซึ่งภิกษุสามเณรสามารถศึกษาได้ตามแผนภูมิที่แสดงไว้ ดังต่อไปนี้

หมายเหตุ 1, 2 จัดการศึกษาตามวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ และทำการสอบเพื่อ
วัดผลการศึกษารวบเรียกว่า การสอบ สนามหลวงปีละ 1 ครั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยสงฆ์ นั้น

กิจการทั้งปวงของมหาวิทยาลัยอยู่ในความควบคุมของสภามหาวิทยาลัย ซึ่งมี
สถานนายกเป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่ควบคุมนโยบายของมหาวิทยาลัย และพิจารณาแต่งตั้ง
ถอดถอนคณะบริหารของมหาวิทยาลัย

คณะเจ้าหน้าที่ผู้บริหารกิจการของมหาวิทยาลัยตามนโยบายของสภามหาวิทยาลัย
มีคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย อธิการบดี เป็นประธาน เลขาธิการ รอง
เลขาธิการ คณบดี ผู้อำนวยการสถาบัน หรือ สำนักผู้อำนวยการสถาบันการศึกษา เป็นกรรม
การโดยตำแหน่ง และมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบหน่วยงานต่าง ๆ แยกออกไปตามลำดับสายงาน
นั้น ๆ

ระบบการศึกษาของคณะสงฆ์

การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์แบ่งออกได้ 3 ระดับ โดยผู้เข้าศึกษาจะต้อง
จบประถมศึกษาปีที่ 4 แล้ว

1. ระดับประถมปลาย - มัธยมต้น
2. ระดับมัธยมปลาย - ปริญญาตรี
3. ระดับอุดมศึกษา และแบ่งออกเป็น 4 สาย ทั้งแผนภูมิในหน้าที่แนบมา คือ

1. สายปริญญาระดับอุดมศึกษา

เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของสงฆ์เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาพระปริยัติ
ธรรมชั้นสูงต่อไป โดยใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 แผนก คือ

1.1 แผนกธรรม เป็นหลักสูตรสำหรับภิกษุสามเณรที่จบประถมศึกษา
ปีที่ 4 แล้วเข้าศึกษา มี 3 ระดับ คือ

1. นักธรรมตรี - ระดับประถมปลาย - มัธยมต้น
2. นักธรรมโท - ระดับมัธยมปลาย - ปริญญาตรี
3. นักธรรมเอก - ระดับอนุปริญญา

1.2 ธรรมศึกษา เป็นหลักสูตรสำหรับฆราวาสชาย - หญิง ที่จบประถม

ศึกษาปีที่ 4 แล้วเข้าศึกษา โดยใช้หลักสูตร เช่นเดียวกับ นักธรรม ยกเว้นวิชาวินัยเปลี่ยน

เอกสารเป็นเอกสารที่สงฆ์ใช้สำหรับวัดเพื่อการศึกษาชั้นสูง ไม่ควรนำออกไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
เป็นเบญจศีล เบญจธรรม และอุโบสถศีลแทนมี 3 ระดับ เช่นเดียวกัน คือ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ธรรมศึกษาตรี - ระดับประถมปลาย - มัธยมศึกษา
2. ธรรมศึกษาโท - ระดับมัธยมปลาย - ปริญญา
3. ธรรมศึกษาเอก - ระดับอนุปริญญา

2. สายปรียัติธรรมแผนกบาลี

เป็นการศึกษาอันแท้จริงของสงฆ์ที่จะต้องศึกษาในสาขานี้ เป็นการศึกษาพระปรียัติธรรมเป็นภาษาบาลีโดยตรงและภิกษุสามเณรที่ศึกษาในสาขานี้จะต้องศึกษาควบคู่กันไปกับแผนกธรรม ซึ่งมีข้อบังคับดังนี้

ผู้ศึกษาแผนกบาลี

1. ต้องได้นักธรรมตรีก่อนจึงจะมีสิทธิได้เปรียญธรรม 3 ประโยค (เปรียญตรี)
2. ต้องได้นักธรรมโทก่อนจึงจะมีสิทธิได้เปรียญธรรม 4 ประโยค (เปรียญโทชั้นต้น)
3. ต้องได้นักธรรมเอกก่อนจึงจะมีสิทธิได้เปรียญธรรม 7 ประโยค (เปรียญเอกชั้นต้น)

แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

- 2.1 เปรียญตรี แบ่งออกเป็น 3 ประโยค (1-3) ต้องศึกษาจนทั้ง 3 ประโยค เสียก่อนจึงจะเรียกว่า เปรียญตรี เป็นระดับประถมปลาย-มัธยมศึกษา
- 2.2 เปรียญโท แบ่งออกเป็น 3 ประโยค คือ เปรียญโท 4 ประโยค ถึงเปรียญโท 6 ประโยค เป็นระดับมัธยมปลาย - ปริญญา
- 2.3 เปรียญเอก แบ่งออกเป็น 3 ประโยค คือ เปรียญเอก 7 ประโยคถึงเปรียญเอก 9 ประโยค เป็นระดับอุดมศึกษาของฝ่ายสงฆ์

3. สายบาลีสายสามัญศึกษา

เป็นการศึกษามูลฐานใหม่ซึ่งได้ปรับปรุงขึ้นเพื่อให้เทียบกับการศึกษาของรัฐได้โดยนำวิชาสามัญของกระทรวงศึกษาธิการมาประยุกต์เข้ากับพระปรียัติธรรมของสงฆ์และยังคงเรียนพระธรรมวินัยเป็นภาษาบาลีตามเดิม แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

- 3.1 ระดับประถมปลาย - มัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. บาลีสามัญศึกษาตอนต้นหลักสูตร 3 ปี เทียบเท่า ป.5-ป.7(เดิม)

2. บาลีสามัญศึกษาตอนปลายหลักสูตร 3 ปี เทียบเท่า ม.1-ม.3

3.2 ระดับมัธยมปลาย – ปริญญาพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ

1. บรูพาศึกษา⁽¹⁾ หลักสูตร 1 ปี

2. เตรียมปริญญาหลักสูตร 2 ปี เทียบเท่า ม.4-ม.5

3.3 ระดับอุดมศึกษา มี 2 มหาวิทยาลัย คือ

1. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2. มหามกุฏราชวิทยาลัย

แบ่งออกเป็นคณะต่าง ๆ หลักสูตรการศึกษา 4 ปี และอบรมปฏิบัติธรรม อีก 1 ปี เป็นระดับปริญญาของสงฆ์

4. สายปฏิบัติธรรมสายสามัญ

เป็นการศึกษาพระปฏิบัติธรรมซึ่งได้ปรับปรุงใหม่และได้รับรองจาก – กระทรวงศึกษาธิการ โดยแบ่งวิชาที่เรียนออกเป็นหลักใหญ่ ๆ 2 ประเภท คือ วิชาพระพุทธานุสาสนา คือนักธรรม บาลี พระพุทธานุสาสนา และวิชาสามัญตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการที่ภิกษุสามเณรสามารถเรียนได้โดยไม่ผิดพระวินัย แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

4.1 ระดับประถมปลาย-มัธยมต้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

1. ปฏิบัติธรรมสามัญตอนต้น หลักสูตร 3 ปี เทียบเท่า ป.๑-ป.๗(เดิม)

2. ปฏิบัติธรรมสามัญตอนปลาย หลักสูตร 3 ปี เทียบเท่า ม.1-ม.3

4.2 ระดับมัธยมปลาย-ปริญญาพื้นฐาน หลักสูตร เตรียมอุดมศึกษาของสงฆ์

ระยะเวลาศึกษา 2 ปี เทียบเท่า ม.4-ม.5

4.3 ระดับอุดมศึกษา มี 2 แบ่งออกเป็นคณะต่าง ๆ หลักสูตรการศึกษา

4 ปี และ อบรมปฏิบัติธรรมอีก 1 ปี อันเป็นระดับปริญญาของสงฆ์

1. บรูพาศึกษา คือการอบรมเพื่อปรับระดับการศึกษาของผู้เข้าเรียนที่มาจากสถานศึกษาต่าง ๆ ให้นับพื้นฐานเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาของภิกษุสามเณรในปัจจุบัน

การศึกษาของภิกษุสามเณรในปัจจุบันมีดังนี้ คือ

ก. การศึกษาของภิกษุสามเณรซึ่งได้รับการรับรองจากคณะสงฆ์และรัฐ

1. การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนธรรม

จัดแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ระดับ คือ นักธรรมชั้นตรี นักธรรมชั้นโท และนักธรรมชั้นเอก โดยจัดหลักสูตร ดังนี้

หลักสูตรนักธรรมชั้นตรี

- 1) วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม ใช้หนังสือพุทธศาสนาสุภาษิตเล่ม 1
- 2) วิชาธรรม ใช้หนังสือนวโกวาท แผนกธรรมวิภาคและคิทธิปฏิบัติ
- 3) วิชาค่านานา ใช้หนังสือพุทธประวัติ เล่ม 1-2-3 ปฐมสมโพธิ์
- 4) วิชาวินัย ใช้หนังสือนวโกวาทแผนกวินัยมัตถุตติวินัยมุข เล่ม 1

หลักสูตรนักธรรมชั้นโท

- 1) วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม ใช้หนังสือพุทธศาสนาสุภาษิต เล่ม 2
- 2) วิชาธรรม ใช้หนังสือธรรมวิภาค ปริจเฉทที่ 2
- 3) วิชาค่านานา ใช้หนังสืออนุพุทธประวัติและพุทธชาดอนุพุทธประวัติ
- 4) วิชาวินัย ใช้หนังสือวินัยมุข เล่ม 2

หลักสูตรนักธรรมชั้นเอก

- 1) วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม ใช้หนังสือพุทธศาสนาสุภาษิตเล่ม 3
- 2) วิชาธรรม ใช้หนังสือธรรมวิจารณ์ ส่วนปรมาภิมุข สังสารวัฏฏ์ สมถกัมมัฏฐาน วิปัสสนากัมมัฏฐาน มหาสติปัฏฐาน และกรรมานนทสูตร
- 3) วิชาค่านานา ใช้หนังสืออนุพุทธประวัติ เล่ม 1-2-3 ปฐมสมโพธิ์ พุทธชาดอนุพุทธประวัติ อนุพุทธประวัติ สังคีตึกถา พระปฐมสมโพธิกถา
- 4) วิชาวินัย ใช้หนังสือวินัยมุข เล่ม 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีมีระดับการศึกษาตั้งแต่ประโยค 1-2 ถึงประโยค 9 โดยใช้หลักสูตร ดังนี้

หลักสูตรประโยค 1-2 และเปรียญตรีปีที่ 1-2

- 1) วิชาแปลขเป็นไทย ใช้หนังสือธรรมปัทมรูดถา ภาคที่ 1 - 4
โดยพยัญชนะและไวยากรณ์
- 2) วิชาบาลีไวยากรณ์ ใช้หนังสือบาลีไวยากรณ์ ประเภทสอบถามความจำ

ประโยคเปรียญธรรม 3

- 1) วิชาแปลขเป็นไทย ใช้หนังสือธรรมปัทมรูดถา ภาคที่ 5 - 8
โดยพยัญชนะและไวยากรณ์
- 2) วิชาสัมพันธ์ไทย ใช้หนังสือธรรมปัทมรูดถา ภาคที่ 5 - 8
- 3) วิชาบาลีไวยากรณ์ ใช้หนังสือบาลีไวยากรณ์ประเภทสอบถามความจำ
และความเข้าใจประกอบกัน
- 4) วิชาบุรพภาค ข้อเขียน โดยแก้ไขให้ถูกต้องตามระเบียบใช้หนังสือที่ควร
ภาษาไทย

ประโยคเปรียญธรรม 4

- 1) วิชาแปลมคขเป็นไทย ใช้หนังสือมังคสดทปิณี ภาคที่ 2
- 2) วิชาแปลไทยเป็นมคข ใช้หนังสือธรรมปัทมรูดถา ภาคที่ 2 - 8

ประโยคเปรียญธรรม 6

- 1) วิชาแปลไทยเป็นมคข ใช้หนังสือธรรมปัทมรูดถา ภาคที่ 5 - 8
- 2) วิชาแปลมคขเป็นไทย ใช้หนังสือคคิย - จตุกปัญจสมันตปาสาทิกา

ประโยคเปรียญธรรม 7

- 1) วิชาแปลไทยเป็นมคข ใช้หนังสือมังคสดทปิณี
- 2) วิชาแปลมคขเป็นไทย ใช้หนังสือปฐม - ทศปัญจสมันตปาสาทิกา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประโยคเปรียญธรรม 8

- 1) วิชาแต่งฉันทมคฺช แต่งฉันทเป็นภาษามคฺช 3 ฉันท ในจำนวน 6 ฉันท มี
ปฐยวัตร อินทวิเชียร อุเปนทวิเชียร อินทวงศ์ วังสัฎฐะ วสันตคิลก
ข้อความ แล้วแต่กรรมการจะกำหนดให้
- 2) วิชาแปลไทยเป็นมคฺช ใช้หนังสือปฐม – พุคฺยสมันตปาสาทิกา
- 3) วิชาแปลมคฺชเป็นไทย ใช้หนังสือวิสุทฺธิมรรค

ประโยคเปรียญธรรม 9

- 1) วิชาแต่งความเป็นภาษามคฺช
- 2) วิชาแปลไทยเป็นมคฺช ใช้หนังสือวิสุทฺธิมรรค
- 3) วิชาแปลมคฺชเป็นไทย ใช้หนังสืออภิธรรมมคฺคสังคหวิภาวินี

3. การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษานี้ กระทรวงศึกษาธิการได้
ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา
พ.ศ. 2515 การศึกษาตามระเบียบนี้เป็นการศึกษาประยุตต์โดยกำหนดวิชาที่ภิกษุสามเณร
ควรจะได้รับการศึกษาแบ่งเป็น 9 หมวด คือ

1. หมวดภาษาบาลี
2. หมวดพระธรรมวินัย
3. หมวดศาสนาปฏิบัติ
4. หมวดภาษาไทย
5. หมวดภาษาอังกฤษ
6. หมวดภาษาสังคมศึกษา
7. หมวดวิทยาศาสตร์
8. หมวดคณิตศาสตร์
9. หมวดสุขศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทั้งนี้เลือกเฉพาะที่ควรแก่ภาวะของภิกษุสามเณร เท่าที่จะเป็นแก่การเผยแพร่
พระศาสนา ผู้สำเร็จการศึกษามีศักดิ์และสิทธิเท่ากับการศึกษาของรัฐ ระดับประถมศึกษาตอน
ปลาย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายตามลำดับ โดยให้การศึกษาสาย
นี้อยู่ในความควบคุมของสภาการศึกษาของคณะสงฆ์ มีกรรมการศาสนา เป็นผู้รับผิดชอบ
การจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษานี้จะจัดตั้งได้เมื่อได้
รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ และด้วยความเห็นชอบของคณะสงฆ์และจะตั้งอยู่ในที่
วัด ที่ธรณีสงฆ์หรือที่ดินของมูลนิธิทางพระพุทธศาสนา เท่านั้น

หลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา แบ่งออกเป็น

3 ระดับ ดังนี้ คือ

1) ชั้นประโยคประถมศึกษาตอนปลาย

หลักสูตรประถมศึกษาตอนปลายสำหรับภิกษุสามเณร ในโรงเรียนพระปริยัติ
ธรรมแผนกสามัญศึกษา กำหนดเวลาเรียน 3 ปี เป็นหลักสูตรต่อเนื่องจากหลักสูตรประถม
ศึกษาตอนต้น รับสามเณรอายุไม่เกิน 18 ปี และจบประถมศึกษาตอนต้นแล้ว หลักสูตรนี้
มีความมุ่งหมายจะส่งเสริมการศึกษาฝ่ายปริยัติธรรม และในเวลาเดียวกันให้ภิกษุสามเณร
ได้มีการศึกษาทั่วไปเท่าเทียมกับการศึกษาสามัญในระดับนี้

2) ชั้นประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับภิกษุสามเณร ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา มีกำหนดเวลาเรียน 3 ปี

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษ

ก. สอบไล่ได้ตามหลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนปลายสำหรับภิกษุสามเณร
ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2515

หรือ ข. สอบไล่ได้ประกาศนียบัตรประโยคประถมศึกษาตอนปลายและสอบได้
นักธรรมตรีหรือธรรมศึกษาตรี และสอบได้ประโยค 1-2 ของแผนกบาลีสันสกฤตหรือสูงกว่า

หรือ ค. สอบได้ประกาศนียบัตรประโยคประถมศึกษาตอนปลายและสอบวิชา
พระปริยัติธรรมเฉพาะข้อเขียนในการสอบตามหลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนปลายสำหรับ
ภิกษุสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาดูเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) ชั้นประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย

หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับภิกษุสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เป็นหลักสูตรต่อเนื่องจากหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้นสำหรับภิกษุสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษามีกำหนดเวลาเรียน 2 ปี

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาคือ

ต้องสอบไล่ได้ประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้นสำหรับภิกษุสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา และต้องสอบไล่ได้เปรียญธรรม ตั้งแต่ 4 ประโยค

4) การศึกษาผู้ใหญ่สำหรับภิกษุสามเณร

ศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยรับสมัครภิกษุสามเณรที่จบประถมศึกษาตอนต้นแล้ว มี 3 ระดับดังนี้

ระดับ 3 เวลาศึกษา 18 เดือน เทียบเท่าประโยคประถมศึกษาตอนปลาย (ป.6)

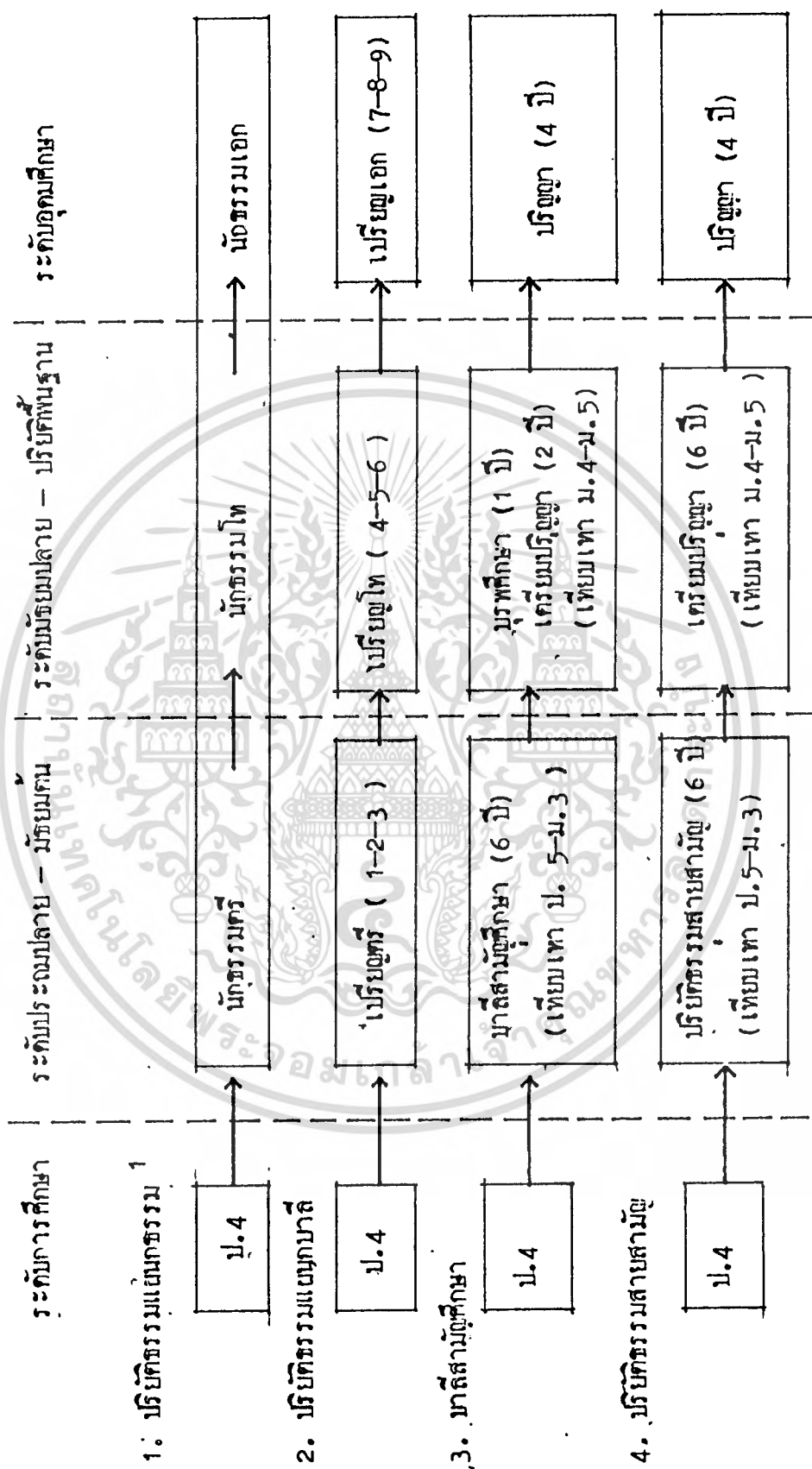
ระดับ 4 ศึกษาต่อจากระดับ 3 อีก 18 เดือน เทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)

ระดับ 5 ศึกษาต่อจากระดับ 4 อีก 2 ปี เทียบเท่ากับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.5)

ในการศึกษารายละเอียดได้เน้นการศึกษาในระดับอุดมศึกษาซึ่งการศึกษาในระดับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตนักวิชาการศาสนาที่มีคุณวุฒิสูงสำหรับสอนวิชาศาสนาตามสถาบันต่าง ๆ และสำหรับการวิจัยทางศาสนา สามารถบริหาร ปกครองรวมกิจกรรม สร้างสัมพันธ์ภาพได้เป็นอย่างดีในฐานะผู้นำทางศาสนา การเผยแพร่พระศาสนา และการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยรับภิกษุสามเณร เป็นเปรียญและสอบไล่ชั้นบาลีเตรียมอุดมศึกษา หรือสอบไล่ประโยคเตรียมอุดมศึกษา/ม.ศ. 5 เป็นเปรียญตั้งแต่ 5 ประโยคขึ้นไป หรือสอบไล่ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายของ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาและเข้ารับการศึกษาค้นคว้ามีหลักสูตร 4 ปี และอบรมพิเศษอีก 1 ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่วนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบภูมิที่ 3.6.2.1 - 2 แผนภูมิระบบการศึกษาของคณะสงฆ์

1. ประถมศึกษา แผนภูมิเป็น 2 หลักสูตร คือ

มัธยมศึกษา - สำหรับมัธยมศึกษา

ในการศึกษารายละเอียดได้เน้นการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งการศึกษาในระดับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตนักวิชาการศาสนาที่มีคุณวุฒิสูงสำหรับสอนวิชาศาสนาตามสถาบันต่าง ๆ และสำหรับการวิจัยทางศาสนา สามารถบริหาร ปกครองร่วมกิจกรรม สร้างสัมพันธ์ภาพได้เป็นอย่างดีในฐานะผู้นำทางศาสนา การเผยแพร่พระศาสนา และการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม

สถาบันที่จัดการศึกษาในระดับนี้มี 2 สถาบัน คือ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (สายมหานิกาย)¹ และมหามกุฏราชวิทยาลัย (สายธรรมยุต)² โดยรับภิกษุสามเณร เป็น - เปรียญและสอบได้ชั้นบาลีเตรียมอุดมศึกษา หรือสอบได้ประโยคเตรียมอุดมศึกษา/ม.ศ. 5 เป็นเปรียญตั้งแต่ 5 ประโยคขึ้นไปหรือสอบได้ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เข้ารับการศึกษาคัมภีร์มีหลักสูตร 4 ปี และอบรมพิเศษอีก 1 ปี

1. สายมหานิกาย-นิกายที่มีมาแต่เดิมในสมัยโบราณ

2. สายธรรมยุต-นิกายที่ได้รับการปรับปรุงใหม่เพื่อให้เคร่งครัดตามพระธรรมวินัยในสมัย ร.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6.2.2 โครงสร้างขององค์กร

กิจการทั้งปวงของมหาวิทยาลัยสงฆ์ อยู่ในความควบคุมของสภามหาวิทยาลัย ซึ่งมีนายกสภาฯ เป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่ควบคุมนโยบายของมหาวิทยาลัยและพิจารณาแต่งตั้งถอดถอนคณะบริหารของมหาวิทยาลัย

คณะเจ้าหน้าที่ผู้บริหารกิจการของมหาวิทยาลัยตามนโยบายของสภามหาวิทยาลัยประกอบด้วย อธิการบดี เลขาธิการ คณบดี คณะกรรมการบาลีอุคคมศึกษา ผู้อำนวยการ หัวหน้ากอง และมีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหน่วยงานต่าง ๆ แยกออกไปตามลำดับสายงานการบริหารและระบบการศึกษาทั้งแผนภูมิ 1 และ 2

หน้าที่และความรับผิดชอบ พอสั่งเซปของแต่ละหน่วยงานใน วิทยาลัยสงฆ์ ดังต่อไปนี้

1. ฝ่ายบริหารทั่วไป

มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้ฝ่ายต่าง ๆ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะเป็นศูนย์กลางในการให้บริการด้านต่าง ๆ ได้แก่ การปฏิบัติงานธุรการ งานบริหารบุคคล งานการเงินและบัญชี งานเทคนิคอุปกรณ์ งานอาคารและสถานที่

2. ฝ่ายวิชาการ

มีหน้าที่ค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา และวิชาการด้านอื่น ๆ เพื่อใช้เป็นหลักในการเผยแพร่รวมทั้งจัดหาหนังสือ จักรเย็บแบบแผนในการถ่ายทอดความรู้ และเอกสารต่าง ๆ รวมไปถึงโบราณวัตถุเพื่อให้นักศึกษาได้ค้นคว้า ประกอบการเรียน

3.6.2.3 การศึกษารายละเอียดค่านับบุคลากรและหน้าที่

การจัดสรรบุคลากร และหน้าที่ของการปฏิบัติงานภายในวิทยาลัยสงฆ์ จะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการจัดแบ่งโครงสร้างการดำเนินงานเป็นสำคัญ โดยนำมาพิจารณาดังต่อไปนี้ คือ

1. การแบ่งตามลักษณะของงานที่ปฏิบัติ
2. การแบ่งตามความสมมูลของงานที่ปฏิบัติ

ในการศึกษาข้อมูล ได้ยึดเอาแนวทางการกำหนดหน้าที่และบุคลากร จากการดำเนินงานของ สภามหาวิทยาลัย เป็นหลักในการจัดสรรงานดังกล่าว โดยมีรายละเอียดพอสังเขป ดังนี้

ตารางที่ 3.6.2.3.1 แสดงบุคลากรและหน้าที่รับผิดชอบของวิทยาลัยสงฆ์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตำแหน่ง	หน้าที่รับผิดชอบ
1. ผู้อำนวยการวิทยาลัยฯ	เป็นผู้บริหารวิทยาลัยสงฆ์ฯ ระดับสูง โดยรับนโยบายจากคณะกรรมการบาลีอุทฺตมศึกษา มาปฏิบัติในบรรลุเป้าหมาย
2. รองผู้อำนวยการ	เป็นผู้บังคับบัญชารองจากผู้อำนวยการวิทยาลัยฯ
3. หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป	รับผิดชอบในการดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารทั่วไปของศูนย์ ซึ่งจะส่งเสริมให้งานต่าง ๆ ดำเนินการได้บรรลุเป้าหมาย
4. หัวหน้าฝ่ายการศึกษา	รับผิดชอบควบคุมดูแลและบริหารงานในฝ่ายให้นโยบายในด้านการจัดการศึกษาได้บรรลุเป้าหมาย
5. เจ้าหน้าที่งานธุรการ	ดำเนินการงานธุรการทั่วไป รวมทั้งงานพัสดุและการเงินค้ำ
6. เจ้าหน้าที่ธุรการ	ดำเนินงานด้านธุรการทั่วไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่ง	หน้าที่รับผิดชอบ
7. เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด	พิมพ์เอกสารและจัดทำสำเนา รวมทั้งช่วยปฏิบัติงาน ด้านธุรการด้วย
8. ครู-อาจารย์	รับผิดชอบในการดำเนินการเรียน การสอนในชั้น วิชาการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้ง ไว้ของวิทยาลัยฯ
9. นายช่างไฟฟ้า	ควบคุมอุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ ภายในวิทยาลัยฯ ควบคุม เสียงแสง ประจำหอประชุม
10. บรรณารักษ์	จัดหมวดหมู่หนังสือ เพื่อประโยชน์ในการค้นคว้า
11. นักวิชาการ โสต- ทัศนูปกรณ์	ควบคุมผลิตรายการและให้บริการ ด้านโสตทัศนูปกรณ์ ภายในวิทยาลัยฯ
12. ภัณฑารักษ์	ควบคุมและให้คำแนะนำในการจัดนิทรรศการ การ จัดแสดงผลงาน ต่าง ๆ ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ
13. นายช่างเทคนิค และศิลปกรรม	ควบคุมวางแผนดำเนินงาน ด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ใน การจัดนิทรรศการ
14. เจ้าหน้าที่ประเมินผล และวัดผลการศึกษา	ทำหน้าที่ประเมินวัดผลการศึกษา จัดทำเป็นรายงาน
15. เจ้าหน้าที่เอกสารวิชาการ และประชาสัมพันธ์	รับผิดชอบการพิมพ์หนังสือ ตำราทางวิชาการและ หนังสือเพื่อการศึกษา เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ ทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัยฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับโรงเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6.3. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้อาคาร

ผู้ใช้หมายถึงผู้ที่ จะเข้ามาใช้บริการภายในอาคารวิทยาลัยสงฆ์ โดยทั่วไปแล้ว สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

3.6.3.1 ประเภทผู้ใช้อาคาร แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

– ครู-อาจารย์ คือ พระอาจารย์ผู้สอน ซึ่งเป็นผู้ใช้อาคารเรียน และส่วนอื่น ๆ บ้าง เป็นประจำ

– นักเรียน-นิสิต คือ นิสิต ที่ต้องมาใช้อาคารเพื่อการศึกษาเล่าเรียน ซึ่งจะเป็นผู้ใช้ส่วนของห้องเรียน – ห้องสมุด

– เจ้าหน้าที่ คือ ผู้ที่ทำงานในด้านการบริหารทั่วไปของวิทยาลัยสงฆ์ เป็นผู้ที่ให้บริการ ในด้านธุรการ นการ คนครัว ยาม ฯลฯ เป็นผู้ใช้อาคารเป็นประจำ

– ผู้มาติดต่อ-ผู้ใช้บริการ คือผู้ที่ จะเข้ามาใช้บริการของวิทยาลัยหรือมาติดต่อเป็นบางครั้ง ซึ่งมีจำนวนและเวลาที่ไมแน่นอน แยกได้ดังนี้

1. นักเรียน-นักศึกษา ที่เข้ามาค้นคว้า
2. นักวิชาการ นักวิจัยที่ต้องการศึกษาค้นคว้า
3. ผู้มาติดต่อ ญาติ-โยม ประชาชนทั่วไป

3.6.3.2 พฤติกรรมของผู้ใช้อาคาร

การศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้อาคาร แยกเป็นแต่ละประเภทของผู้มาใช้
อาคารดังนี้

พฤติกรรมของครู-อาจารย์-ผู้สอน เป็นผู้ใช้อาคารที่มีหน้าที่สอน หรือให้
ความรู้แก่ผู้เรียน (นิสิต) ซึ่งเป็นผู้ที่มาใช้อาคารประจำ ดังนั้นสามารถแบ่งพฤติกรรมออก
ได้ดังนี้

- การมาใช้อาคารในช่วงเช้า จะมาจากบ้านพักครู ซึ่งอยู่ในวิทยาลัย
เมื่อมาถึงครูทุกคนต้องไปเซ็นชื่อที่ห้องธุรการ จากนั้นก็จะไปเพื่อเตรียมการสอนหรือปรึกษา
ในเรื่องการสอน

- เวลาสอนตอนเช้า ครูต้องทำการสอนในห้องเรียนตามชั้นเรียนต่าง ๆ
จนถึงเวลาฉันท์ภัตตาหารเพล

- เวลาฉันท์ ครูก็จะไปฉันท์ภัตตาหารเพล ที่อาสนศาลา มีส่วนสำหรับครู
และเจ้าหน้าที่

- เวลาสอนตอนบ่าย จะมีการเรียนตามชั้นเรียนต่าง ๆ และมีการฝึกงาน
ช่าง ตามโรงฝึกงานช่างด้วย

ตามที่กล่าวมานี้เป็นพฤติกรรมของครูที่ปฏิบัติกันตามประจำทุกวัน ส่วนใหญ่
แต่อาจจะมีพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในกรณีพิเศษ เช่น การประชุมครู ซึ่งมีเป็นบางครั้ง บางคราว
นอกจากนี้จะมีครูสอนที่เชิญมาจากสถาบันอื่น ที่อาศัยอยู่นอกวิทยาลัย ซึ่งพฤติกรรม คือ มา-
กลับ ตามเวลา ที่กำหนดในบางครั้ง

นักเรียนในโครงการ แบ่งเป็น 3 ลักษณะ

- นักเรียนนักรรรมตรีถึงประโยค ป.5 ซึ่งอยู่ประจำในหอพักวิทยาลัย

- นักเรียนประโยค ป.ช. 6-9 จะเป็นประเภทไป-กลับ

- นักเรียนจากภายนอก ที่เข้ามาเรียน พุทธศาสนาในวันอาทิตย์

พฤติกรรมของนักเรียน นิสิต ซึ่งมีพฤติกรรมดังนี้

- การมาเรียนในช่วงเช้า จะมาจากหอพักภายในวิทยาลัย และมาจากวัด

ภายนอกวิทยาลัย เข้าชั้นเรียน จนกระทั่งถึงเวลาฉันท์ภัตตาหารเพล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

– เวลาพักผ่อนที่ภัตตาคาร ฉันทที่อาสนศาลา ต่อจากนั้นไปพักผ่อน จนถึงเวลาเช้าเรียน

– เวลาเรียนในตอนบ่าย เรียนในห้องเรียน หรือบางส่วนจะมีการฝึกงานช่าง ที่โรงฝึกงานช่าง จนกระทั่งเลิกเรียน

พฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ มีพฤติกรรมดังนี้ คือ

– การมาที่อาคารในช่วงเช้า เช่น เกี่ยวกับครู หรือจากภายนอกอาคาร

– เวลาพักกลางวัน ทุกคนจะไปรับประทานอาหารที่ห้องอาหารที่จัดไว้ในอาสนศาลา

– เวลาทำงานในช่วงบ่าย เป็นการทำงานเหมือนในช่วงเช้า เจ้าหน้าที่จะทำงานตามหน้าที่ จนกระทั่งหมดเวลาทำงาน

พฤติกรรมของผู้มาติดต่อ เป็นผู้ที่มาใช้อาคาร เป็นบางครั้งบางคราว ซึ่งไม่สามารถแบ่งเป็นประเภทแต่ละกลุ่มถึงแต่ละประเภทที่สำคัญ อันมีผลให้เกิดส่วนประกอบของอาคาร เพิ่มขึ้นหรือจำเป็นต้องมีเท่านั้น ผู้มาใช้อาคารบางประเภทมีน้อยมาก จึงไม่จำเป็นต้องมีส่วนประกอบของอาคารเพิ่มขึ้น จึงไม่ไ้กล่าวถึง

– ญาติโยม ของนักเรียนในโครงการ ซึ่งอาจจะมาเยี่ยม ทักท้อกับบุคคลต่าง ๆ หรือ เข้ามาจกเลี้ยงภัตตาคารในอาสนศาลา หรือเข้ามาชมกิจการวิทยาลัย

– แยกพิเศษ คณะบุคคล ที่เข้ามาเพื่อชมกิจการหรือเข้ามาประชุม
อบรมสัมมนา

– ผู้มาส่งสินค้าหรือส่งของ เช่น มาส่งวัสดุอุปกรณ์ และครุภัณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจจะมีทางพิเศษหรือทางบริการ ก็ต้องเตรียมทางที่ไว้รถเข้ามาได้สะดวก

3.6.3.3 การศึกษาจำนวนผู้ใช้โครงการ

จากวัตถุประสงค์หลัก ของการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ ที่จะเป็นสถาบันที่จะให้การศึกษาแก่พระภิกษุ-สามเณร ผู้ที่จะเข้ามาใช้อาคารส่วนใหญ่จึงได้แก่พระภิกษุ-สามเณร โดยเน้นรองรับในระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และได้ทำการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของจำนวนพระภิกษุ-สามเณร ดังนี้ คือ

ศึกษาจำนวนพระภิกษุ-สามเณร ทั้งหมดทั่วประเทศ จากสถิติทางศาสนา ของกรมการศาสนา ในปี 2529 และ 2530 นอกเหนือจากจำนวนพระภิกษุสามเณรแล้วยังรวมไปถึงจำนวนวัด จากนั้นได้ศึกษารายละเอียดของจำนวนในระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยังมีรายละเอียด สถิติ คือ

จำนวนพระภิกษุ สามเณร ทั่วประเทศ

ตารางที่ 3.6.3.3.1 จำนวนวัด, พระภิกษุ-สามเณร ทั่วประเทศปี พ.ศ.
2528-2530

ปี พ.ศ.	วัด		พระภิกษุ		สามเณร	
	มหานิกาย	ธรรมยุต	มหานิกาย	ธรรมยุต	มหานิกาย	สามเณร
2528	29,041	2,114	260,341	17,124	122,352	12,781
2529	30,682	2,267	265,687	18,742	131,462	12,984
2530	32,000	2,416	271,699	20,382	141,779	12,333

ที่มา : รายงานประจำปี ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

ตารางที่ 3.6.3.3.2 จำนวนพระภิกษุ สามเณร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี พ.ศ.
2528-2530

ปี พ.ศ.	วัด		พระภิกษุ		สามเณร	
	มหานิกาย	ธรรมยุต	มหานิกาย	ธรรมยุต	มหานิกาย	สามเณร
2528	14,324	1,303	81,729	8,017	58,235	8,527
2529	15,149	1,572	83,200	9,534	62,130	9,175
2530	16,090	1,863	86,899	10,471	69,061	8,056

ที่มา : รายงานประจำปี ของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

สรุป จากการศึกษาจากตารางพบว่า จำนวนวัด พระภิกษุ-สามเณร มีอัตราการเพิ่มมากขึ้น ยกเว้นเพียงจำนวนสามเณร ของนิกายธรรมยุต ที่มีจำนวนลดลงในปัจจุบัน และจากจำนวนที่ได้ศึกษาซึ่งสามารถสรุปจำนวนวัดและพระภิกษุ-สามเณร ใน 5 ปี ข้างหน้า จาจากอัตราการเพิ่มเป็นเปอร์เซ็นต์ได้ดังนี้ คือ

ตารางที่ 3.6.3.3.3 แสดงคาพยาการณจำนวนวัด, พระภิกษุ, สามเณร ในปี พ.ศ.

2531 - 2535 เฉพาะระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

	วัด		พระภิกษุ		สามเณร	
	มหานิกาย	ธรรมยุต	มหานิกาย	ธรรมยุต	มหานิกาย	ธรรมยุต
อัตราการเพิ่มเป็นเปอร์เซ็นต์	9	19	4	9.8	11.2	11.7
ปี 2531	17,538	2,217	90,375	11,497	76,796	8,998
2535	23,330	3,633	104,279	15,601	107,736	12,760

การศึกษาจากจำนวนผู้ใช้โครงการจากอาคารประเภทเดียวกัน

เพื่อที่จะนำเอาข้อมูล ตัวเลข มาทำการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย จึงได้นำเอาจำนวนของนักศึกษาของแต่ละวิทยาลัยที่กำหนดรองรับ ให้การบริการการศึกษา โดย - อัตราการเพิ่มหรือการขยายโครงการนั้นก็ให้เทียบจากจำนวนอัตราส่วนการเพิ่มของพระ - ภิกษุ-สามเณร ของภาค

3.6.4 การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของวิทยาลัยสงฆ์

3.6.4.1 องค์ประกอบพื้นฐานของโครงการ

ความต้องการ โดยพื้นฐานทางค่านองค์ประกอบของวิทยาลัยสงฆ์นั้น สามารถจำแนกได้จากการกำหนดองค์ประกอบที่ตอบสนองต่อนโยบายการดำเนินงานและแผนงานการปฏิบัติ โดยสามารถกำหนดองค์ประกอบได้ตามความต้องการ เป็น 2 ปัจจัย คือ

ก). ความต้องการ จากปัจจัยของโครงการที่มีขึ้นเพื่อปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามเป้าหมายหลักของโครงการ ดังนี้

<u>เป้าหมายหลักของวิทยาลัยสงฆ์</u>	<u>องค์ประกอบ</u>
-บริหารงานในส่วนวิทยาลัยและวางแผนนโยบาย	-ส่วนบริหารงานของโครงการ
-ดำเนินงานให้ลุล่วงไปทั่วทั้งตามนโยบาย	-ส่วนบริการ
-เป็นสถานที่สำหรับการศึกษา	-ส่วนการศึกษา
-เป็นสถานที่สำหรับค้นคว้าทางพุทธศาสนา	-ห้องสมุด, หอพุทธศิลป์

ข). ความต้องการ จากปัจจัยที่มีขึ้นประกอบเพื่อเสริมสร้างความสมบูรณ์ของโครงการ ดังนี้

<u>เป้าหมายรองของวิทยาลัยสงฆ์</u>	<u>องค์ประกอบ</u>
-เป็นสถานที่สำหรับการปฏิบัติทางพุทธศาสนา และพักผ่อน หย่อนใจ	ส่วนศาสนสถาน
-เป็นสถานที่อ่านวชความสละสลวยในค่านที่พักอาศัย	ส่วนพักอาศัย
-เป็นสถานที่อ่านวชความสละสลวยในการติดต่อขอใช้บริการ	ส่วนจอบครด

3.6.4.2 การศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของวิทยาลัยสงฆ์

ก. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วิทยาลัยสงฆ์ สามารถแบ่งออกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโครงการออกได้เป็นส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ส่วนบริหาร หรือส่วนดำเนินงานทั้งหมด ของวิทยาลัยฯ ได้แก่
 - ฝ่ายบริหารทั่วไป
 - ฝ่ายจัดการ
 - ฝ่ายอาคารสถานที่
 - ฝ่ายธุรการ - มนุษย์
2. ส่วนการศึกษา หรือส่วนที่ให้ความรู้ทางวิชาการ เป็นส่วนการศึกษาค้นคว้า ได้แก่
 - ฝ่ายจัดการศึกษา
 - ฝ่ายบริการด้านการศึกษา
3. ส่วนพักอาศัย เป็นส่วนที่พักอาศัย สำหรับ บุคคลากร ของวิทยาลัยและ นักศึกษาบางส่วน
4. ส่วนบริการ หรือส่วนที่ให้บริการในค่านต่าง ๆ แก่บุคคลากร เจ้าหน้าที่ นักศึกษา และบุุสนใจ ต่าง ๆ ได้แก่
 - ฝ่ายโรงอาหาร
 - ฝ่ายเทคนิค
5. ส่วนศาสนสถาน คือ ส่วนที่จัดไว้สำหรับการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา แก่พระภิกษุ-สามเณร ของวิทยาลัยฯ ได้แก่
 - เขตพุทธาวาส
 - เขตสังฆาวาส
 - เขตสาธารณะ
 - สานพระพุทธรูป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ส่วนจากรถ หรือส่วนที่ให้บริการ ในค้ายานพาหนะ แก่บุคคลากร
เจ้าหน้าที่ของวิทยาลัย ฯ และบุคคลภายนอก ได้แก่

- จอกรถของวิทยาลัย
- จอกรถทั่วไป
- จอกรถบริการ

ข. การกำหนดองค์ประกอบย่อยของโครงการ

ในการกำหนดองค์ประกอบของโครงการนี้ เป็นการศึกษาถึงความ
ต้องการของโครงการ ซึ่งแบ่งความต้องการได้ 2 ประเภท ดังนี้

1. ความต้องการที่จำเป็น ต้องมีในโครงการ (ESTABLISHING NEED)
ได้กำหนดความต้องการของโครงการไว้ดังนี้ คือ

1. ส่วนบริหาร
2. ส่วนการศึกษา
3. ส่วนพัสดุ
4. ส่วนบริหาร
5. ส่วนศาสนสถาน
6. ส่วนจากรถ

โดยสามารถแยกเป็นส่วนย่อย ๆ ดังนี้

1. ส่วนบริการ

ฝ่ายบริการทั่วไป

- ห้องผู้อำนวยการ
- ห้องรองผู้อำนวยการ
- ห้องทำงานเลขานุการ
- ห้องประชุมฝ่าย, คณะกรรมการ
- ห้องน้ำ
- ห้องเก็บของ
- พัสดุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฝ่ายจัดการ

- ห้องหัวหน้าฝ่าย
- ห้องเจ้าหน้าที่
- ส่วนพนักงานพิมพ์ดีด
- ห้องพยาบาล
- ห้องโอรเนียว
- ส่วนขายตำรา
- ห้องเก็บของ
- ห้องน้ำ

ฝ่ายอาคารสถานที่

- ห้องหัวหน้าฝ่าย
- ห้องเจ้าหน้าที่
- ห้องแต่งตัว และลิ้นชักเกอร์
- ห้องเก็บของ
- ป้อมยาม
- ห้องเครื่อง (ไฟฟ้า, แอร์, ประปา)
- ห้องน้ำ

ฝ่ายธุรการและบัญชี

- ห้องหัวหน้าฝ่าย
- ห้องทำงานเจ้าหน้าที่รวม
- ห้องเก็บเอกสาร - ตู้เซฟเก็บเงิน
- ห้องพัสดุ - ตู้รับ
- ห้องน้ำ
- ห้องเก็บของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ส่วนการศึกษา

ฝ่ายจัดการศึกษา

- ห้องหัวหน้าฝ่าย
- ห้องหัวหน้าคณะ
- ห้องทำงานเจ้าหน้าที่ (แต่ละคณะ)
- ห้องประชุม
- ห้องบรรยาย
- ห้องบรรยายรวม
- ห้องรับรอง
- ห้องฝึกสมาธิ
- ห้องฝึกสวดมนตร์
- ห้องน้ำ
- ห้องเก็บของ

ฝ่ายบริการทางการศึกษา

- ห้องสมุด
- หอพุทธศิลป์

รายละเอียด ภูในบทที่ 4.6.2.3

3. ส่วนพัสดุ

- ภูมิพรอะำนวยการ
- ภูมิพรอาจารย์
- หอพักนักศึกษา
- ห้องพักคนงาน
- ห้องน้ำ - ส้วม
- เก็บของ

4. ส่วนบริการ

- อาสนศาลา
- ห้องน้ำ - ส้วม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- หอพักกลาง
- ยามรักษาความปลอดภัย
- โถง
- ส่วนรับประทานอาหาร เจ้าหน้าที่ บุคลากร

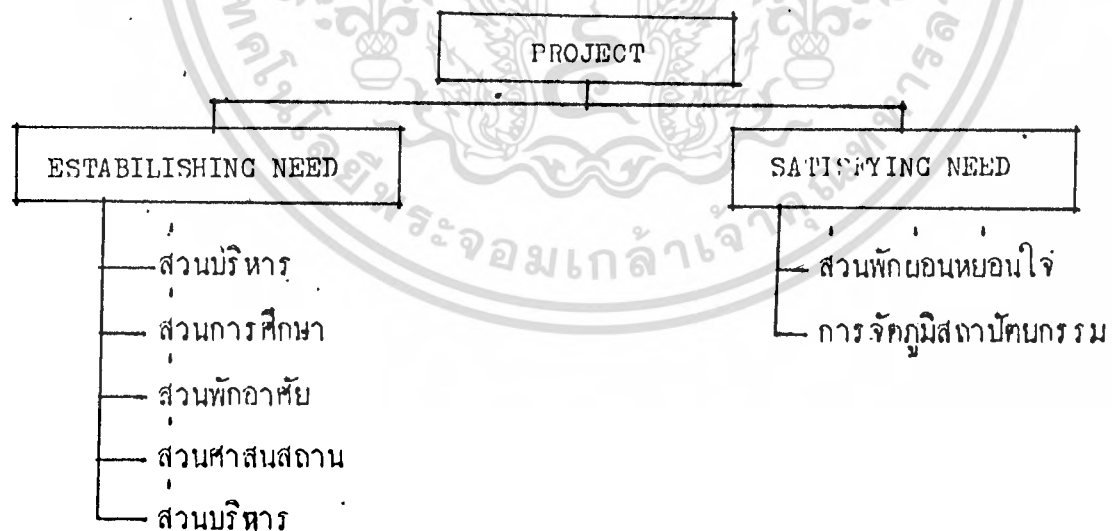
6. ส่วนจอกจร

- จอจร เจ้าหน้า
- จอจรทั่วไป
- จอจรบริการ

2. ความต้องการที่มีเพื่อความสมบูรณ์ของโครงการ (SATISFYING NEED)

คือ ส่วนประกอบซึ่งอาจจะไม่มีก็ได้ แต่ถ้ามีแล้วจะทำให้โครงการมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ได้แก่ การจัดภูมิศาสตร์ (LAND SCAPE ARCHITECTURE) และส่วนพักผ่อนหย่อนใจ

แผนภูมิที่ 3.6.4.2 แสดงการกำหนดองค์ประกอบของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6.4.3 การศึกษารายละเอียดความต้องการ เนื้อที่ใช้สอยขององค์ประกอบที่สำคัญ

ห้องสมุด (LIBRARY)

การจัดวางตำแหน่งของห้องสมุด จะคำนึงถึงความสะดวกแก่ประชาชนที่เข้าไปใช้ รวมทั้งพิจารณาถึงความสะดวกในการ เช้าออก และทางที่ติดต่อกภายในเพื่อความสะดวกแก่ผู้ใช้ห้องสมุด

ข้อควรคำนึงในการออกแบบห้องสมุด

- การให้แสงสว่างอย่างสม่ำเสมอ
- มีการควบคุมอุณหภูมิ เพื่อรักษาสภาพหนังสือ โดยใช้ระบบการปรับอากาศภายในอย่างสม่ำเสมอตลอดเวลา ซึ่งนอกจากจะรักษาสภาพหนังสือแล้ว ยังเพื่อความสะดวกสบายแก่ผู้ใช้บริการ ของห้องสมุดอีกด้วย
- ตำแหน่งที่ตั้ง ควรให้มียะแสงรบกวนจากภายนอกน้อยที่สุด หรือไม่มีเลย
- สามารถขยายได้เมื่อมีหนังสือ เพิ่ม
- มีการควบคุมดูแลการ เช้าออกห้องสมุด โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

การจัดวางเฟอร์นิเจอร์

- ให้ความสะดวกแก่การควบคุมดูแล เป็นต้นว่า โต๊ะรับจ่ายหนังสือ ทางเดินเข้าออก
- ให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้ในการที่ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ หรือเดินไปยังชั้นวางหนังสือต่าง ๆ โดยการเว้นทางเดินระหว่างโต๊ะ เก้าอี้ ชั้นหนังสือให้เพียงพอ
- จัดที่นั่งอ่านหนังสือให้เพียงพอ
- ให้มีระเบียบ กุ้งาม และไม่เบื่อตา ไม่เบียดเสียดจนแน่น สีและแบบให้กลมกลืนกับแบบของอาคาร และมีแบบเดียวกันภายในห้อง
- ให้เหมาะสมกับการใช้สอย เฟอร์นิเจอร์ชนิดใดควรจะมีอยู่ตรงไหน จึงจะเหมาะสมที่สุด เห็นง่ายที่สุด และสะดวกที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่งเฟอร์นิเจอร์ภายในห้องสมุด

ชั้นวางหนังสือ โดยมากมักเรียงไปตามผนังห้อง ทั้งนี้เพื่อให้มีพื้นที่สำหรับอ่าน นอกจากนี้ยังทำให้บรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่ได้มีโอกาสควบคุมดูแลห้องสมุดโดยทั่วถึง

แต่ปัจจุบันนี้ เนื่องจากแนวโน้มของการศึกษาแผนใหม่ มุ่งส่งเสริม การศึกษาค้นคว้าโดยตนเองมากขึ้น การจัดวางชั้น อาจจัดวางตรงกลางห้องหรือข้าง ๆ มีที่ว่างสำหรับที่อ่านหนังสือให้เป็นสัดส่วนมากขึ้น การวางชั้นหนังสือกลางห้องควรวางระยะห่างกันระหว่างชั้น 1.50 เมตร ผู้ใช้จะได้หยิบหนังสือได้โดยสะดวก

ชั้นวารสาร วารสารเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจ และเชลยชวนให้คนเข้าไปใช้ห้องสมุดได้มาก เพราะมีปกที่มีสีสันสวยงามมีชีวิตชีวาจากหนังสือทั่วไป ดังนั้น ชั้นวางหนังสือจึงควรอยู่ใกล้ทางเข้าหรือเป็นที่เข้าถึงได้ง่าย และไม่ไกลจากการควบคุมมากนัก

โต๊ะรับจ่ายหนังสือ เป็นโต๊ะที่จะมีผู้มาติดต่อยืม และคืนหนังสือเสมอ มักจะจัดวางอยู่ใกล้ทางเข้าออก เพราะเป็นการสะดวกแก่ผู้ใช้ในการยืมและการส่งหนังสือ ทั้งยังเป็นการช่วยให้เจ้าหน้าที่ควบคุมดูแลการยืมได้ดียิ่งขึ้น เพราะเมื่อผู้ใช้ได้ยืมหนังสือไปแล้วเจ้าหน้าที่จะได้ตรวจดูเป็นครั้งสุดท้ายก่อนออกจากห้องสมุด

โต๊ะบริการรายการ ควรอยู่ในที่ที่เห็นได้ง่ายจากทางเข้า อยู่ตรงกลางระหว่างหนังสือทั่วไปกับหนังสืออ้างอิง หรือให้ใกล้กับเจ้าหน้าที่ที่บริการตอบคำถาม และโต๊ะรับจ่ายเพื่อผู้ใช้คืนหนังสือของห้องสมุดโดยสะดวก

ชั้นหนังสืออ้างอิง ควรอยู่ใกล้บรรณารักษ์ เพื่อจะโต้ให้คำอธิบาย หรือคำแนะนำแก่ผู้ใช้ควรมีที่นั่งอ่านด้วย ในกรณีที่มีเนื้อที่มากพอ

โต๊ะเจ้าหน้าที่บริการตอบคำถาม ควรอยู่ในที่ที่มองเห็นได้ง่าย ใกล้กับหนังสือทั่วไป และสะดวกในการติดต่อสอบถาม

ส่วนแสดงหนังสือใหม่ หรือเรื่องราวที่น่าสนใจ เป็นที่ดึงดูดใจ ควรอยู่ตรงข้ามทางเข้าออก ให้ผู้ใช้เห็นได้ทันที เมื่อเข้ามาใช้ห้องสมุด

โต๊ะในห้องอ่านหนังสือ จะต้องจัดไม่ให้แน่นทึบจนเกินไป เพื่อทางเดินจะได้สะดวกไม่เกะกะ ควรจัดที่นั่งสอคนแรกตามบริเวณชั้นหนังสือบ้าง เพื่อให้ผู้ใช้ไม่คั่งจนเกินไป และสามารถหยิบเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หนังสืออ่านได้อย่างรวดเร็ว เป็นการผ่อนแรงอีกด้วย ระยะห่างโต๊ะหนึ่ง ๆ ควรห่างกันประมาณ 1.50–1.60 เมตร ระหว่างเก้าอี้ตัวหนึ่งถึงอีกตัวหนึ่งจิกจากกึ่งกลางเก้าอี้ประมาณ 0.75–0.90 เมตร

โสตทัศนวัสดุ อาจจะเก็บไว้ในตู้ใกล้กับบริเวณของเจ้าหน้าที่รับจ่าย หรือเป็นห้องต่างหาก

เครื่องอัดสำเนา ควรอยู่ในที่บริเวณหนังสืออ้างอิง เพื่อให้บริการสะดวกยิ่งขึ้น

ตำแหน่งการวางเฟอร์นิเจอร์ในห้องสมุดนั้น จะทำได้ก็ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่วางไว้เท่านั้น ก็ต้องดูตามสภาพของพื้นที่อาคาร และสิ่งแวดล้อมด้วย ซึ่งยังจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยเป็นสำคัญ ในปัจจุบันการจิกวางเฟอร์นิเจอร์จะเป็นไปแบบสมัยใหม่ ไม่วางตายตัว ซึ่งจะทำให้เกิดความเบื่อนานาย จำเจ จึงได้มีการเปลี่ยนแปลงการจิกในลักษณะต่าง ๆ ได้ การจิกเฟอร์นิเจอร์ควรให้อยู่ในตำแหน่งที่ควรจะเป็น ทั้งยังต้องคำนึงถึงภายในอนาคตข้างหน้าด้วยว่า ต่อไปจะมีหนังสือและผู้ใช้อีกมากน้อยเท่าใด สภาพห้องสมุดจะได้รับเต็มที่เท่าใด ควรจิกเนื้อไว้ด้วย ฉะนั้นการจิกวางเฟอร์นิเจอร์ก็ควรจะเป็นไปในลักษณะที่เปลี่ยนแปลงได้เสมอ เพื่อให้ทันต่อสภาพสิ่งแวดล้อมและความก้าวหน้าอันจะเกิดขึ้น

เครื่องครุภัณฑ์ของห้องสมุด

1. ขนาดของชั้นหนังสือทั่วไป

ชั้นหนังสือชนิดไม้	สูง	1.55	เมตร
ชั้นหนังสือชนิดโลหะ	สูง	2.10 – 2.15	เมตร
ฐานสูง		0.10	เมตร
ลึก (หนังสือทั่วไป)		0.20 – 0.29	เมตร
ถ้าเป็นชั้นที่วางได้ 2 แนว ลึก		0.40 – 0.60	เมตร

ถ้าเป็นชั้นวางเรียบติดไปกับผาผนังแต่ละช่องไม่เกิน 1 เมตร มีอยู่ 2 แบบ คือ แบบวางติดผาและอยู่รวมกัน และแบบลอย ซึ่งเป็นแบบที่หนึ่งที่โตของห้องก็ได้

การจะเลือกใช้แบบใดก็ได้แล้วแต่เนื้อที่หนังสือของห้อง ถ้าห้องมีเนื้อที่สำหรับ

หนังสือทั่วไปจำกัด ก็ควรมีตู้ติดผาห้องสำหรับใส่หนังสือทั้งหมด ถ้าห้องสมุดรับสารสารมาก ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการค้า
รายชื้อควยกัน อาจจะตองใช้แบบติดกับผาห้องสูงและลึก เป็นอย่างเดียวกันกับหนังสือทั่วไป
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แต่ควรวางชั้นยันกัน และชั้นวางเอกสารต้องวางเอนลาดลง และมีหิ้งสำหรับกันวารสารไม่ให้ไหลตกลงมา

ความสูง	1.05	เมตร
กว้าง	0.09 – 0.92	เมตร
ลึก	0.40 – 0.45	เมตร

ถ้าไม่ให้วารสารงอหัก ควรใส่แผ่นวารสารเทียบ

2. โต๊ะอ่านหนังสือ

- สักส่วนของโต๊ะอ่านหนังสือ ให้มีความสูงพอดีที่จะอ่านได้อย่างสบาย
- ต้องมีเนื้อที่สำหรับวางหนังสือหลาย ๆ แบบ เพื่อวางหนังสือต่าง ๆ สำนวนกัน แล้วแต่บุคคล โดยเฉพาะโต๊ะเดียวสำหรับคนใช้หนังสือเพื่อการศึกษาค้นคว้า
- ขนาดของโต๊ะ ควรให้ใกล้เคียงกับห้อง ความกว้างมาตรฐาน คือ 0.65 – 0.75 เมตร แล้วแต่เนื้อที่ห้อง
- ผิวโต๊ะควรให้ทำความสะอาดง่าย ไม่ใช้วัสดุที่สะท้อนแสงเป็นเงาแวบ จะทำให้อ่านไม่สบายตา

ขนาดความสูงโดยทั่วไป 0.75 เมตร

กว้าง 0.90 เมตร

โต๊ะสี่เหลี่ยมผืนผ้า 1.50 – 2.32 เมตร

กว้าง 1.50 เมตร

โต๊ะในห้องบริการตอบคำถาม เป็นโต๊ะสี่เหลี่ยมผืนผ้า (นั่งได้ 4 คน)

หรือโต๊ะกลม (0.90, 1.05, 1.20 เมตร)

3. โต๊ะสำหรับวางพจนานุกรม

โต๊ะสำหรับวางพจนานุกรม หรือหนังสือเล่มที่ใหญ่

ความสูง 1.08 – 1.10 เมตร

กว้าง 0.60 เมตร

ลึก 0.30 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สว่างธรรมชาติ ถ้าจะใช้ควรหลีกเลี่ยงการให้แสงโดยตรง (DIRECT SUNLIGHT) และแสงกล้ำจากท้องฟ้า

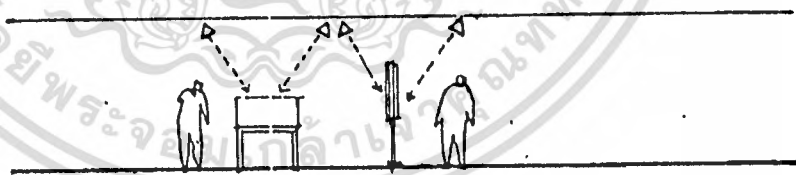
การเปรียบเทียบระหว่างหลอดไฟฟ้าธรรมดา กับหลอดเรืองแสง สิ่งที่ต้องพิจารณาที่สุด คือ ราคา ในความเข้มข้นของแสงเท่ากัน การใช้หลอดธรรมดาคะสูญเสียมากกว่าใช้หลอดเรืองแสง

คุณภาพและปริมาณของแสงสว่างเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะเมื่อ สีเข้ามามีส่วนสัมพันธ์อยู่ด้วย ถึงแม้ว่าเราจะเปลี่ยนสีให้เข้ากับแสงได้ก็ตาม

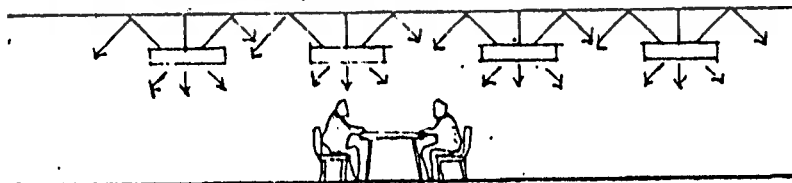
เงาและแสงสะท้อนจะรบกวนประสาทตา เราจะสามารถเลี่ยงได้โดยการ ศึกษา และเลือกวัสดุที่จะมาใช้เป็นผนังและเพดาน ควรมีสีสว่าง แต่มีความเข้มข้นของแสงน้อยกว่าบริเวณที่จัดไว้ให้อ่านหนังสือ หากเกิดการรบกวนของแสงขึ้น (เราสามารถดูได้ที่อัตราเปรียบเทียบของความสว่าง) จะเป็นการเลวร้ายยิ่ง เพราะจะทำให้เกิดการเพ่งและเหนื่อยในการใช้สายตาอ่านหนังสือ (อัตราเปรียบเทียบนี้มีประมาณ 3 : 1 ในห้องถัดไป)

ความเข้มข้นของแสง บริเวณที่อ่านหนังสือประมาณ 75 - 85 ฟุตก้าลงเทียน
รูปแบบของการให้แสงสว่าง

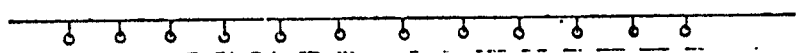
1. แสงชนิดสว่างโดยตรง เช่น สปอร์ตไลท์ ใช้สำหรับเน้นส่วนใดส่วนหนึ่ง ใช้สำหรับส่วนที่แสดงหนังสือใหม่ หรือผลงานอื่น

2. แสงจากโคมไฟที่นานวัสดุกรองแสงก่อน จะเป็นแสงที่กระจายไม่เกิดเงา

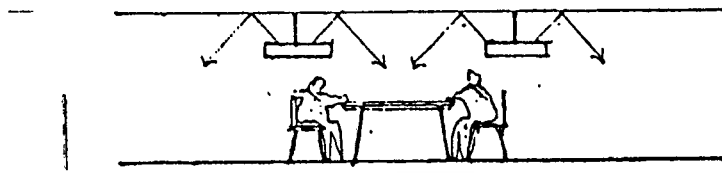
3. แสงชนิดซ่อนไฟใต้เพดานหลายดวง เป็นแสงกระจายที่ไม่ทำให้เกิดการสะท้อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องสงวนเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. แสงจากโคมไฟชนิดสะท้อนเพดานก่อนจะลงส่วนกลาง จะไม่ทำให้เกิดเงาและความสว่างมากเกินไป

5. แสงประดิษฐ์ภายในห้องสมุด

6. แสงที่อยู่ตรงฝ้าเพดาน ทั้งแบบลอยตัวและฝังในฝ้าเพดาน เป็นแบบที่เหมาะสมสำหรับการอ่านหนังสือโดยตรง

ระบบป้องกันเสียงในห้องสมุด

เสียงเป็นสิ่งที่ไม่คู่ควรกับห้องสมุด ทั้งเสียงจากภายนอก และภายในอาคาร การควบคุมเสียงในห้องสมุดเป็นสิ่งจำเป็นมาก การวัดเสียงจากผู้นั้นจะเป็นสิ่งแรกที่ผู้ออกแบบจะคำนึง

เมื่อวางตำแหน่งของอาคารแล้ว จะต้องคำนึงถึงเสียงที่เกิดจากถนนและที่จอดรถ ในส่วนที่เสียงสามารถเกิดขึ้นได้ เราอาจจะใช้กำแพงเป็นฉนวนกันเสียง และใช้ตุ้มเสียง

เมื่อวางผังเรียบร้อยแล้ว ควรคำนึงถึงว่าบริเวณซึ่งไม่ต้องการเสียงนั้น มีอุปกรณ์ป้องกันเสียงพอหรือไม่

การใช้กระจกเป็นฉนวนกันระหว่างห้องทำงาน และห้องอ่านหนังสือเป็นสิ่งที่ดีมาก เพราะสามารถทำให้คนในห้องทำงานมองเห็นบรรยากาศในห้องสมุดได้โดยตลอด ควรใช้หนังสือวางหนังสือค่า ๆ เป็นเครื่องกั้นบริเวณอ่านหนังสือ จะเป็นการลดความดังของเสียงไปได้บ้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้น ผนัง และเพดาน มีส่วนในการควบคุมทิศทางที่คลื่นเสียงเดินทางสามารถแก้ปัญหาการเดินทางของเสียงได้ โดยการใช้วัสดุเก็บเสียงบุเอาไว้ (พื้นปูด้วยพรม แก้วอิฐควายนำ ม่านบนหน้าต่าง หนังสือ สมุด หรือวัสดุอื่น ๆ เป็นต้นว่า ผ้า หรือแผ่นไม้ออร์คัมบนกำแพงเหล่านี้ ล้วนแล้วแต่เป็นวัสดุเก็บเสียงได้เป็นอย่างดี)

จึงนี้จะต้องหาวิธีที่ดีที่สุด และคุ้มค่าที่สุดในการใช้วัสดุในส่วนใด ๆ ของอาคาร ไม่ใช่เพียงแต่ความสวยงามเท่านั้น แต่ให้ได้ผลด้านการเก็บเสียงด้วย

ระบบปรับอากาศภายในห้องสมุด

การระบายอากาศภายในห้องสมุด เป็นสิ่งที่เราจะละเลยไม่ได้เด็ดขาด ความสบายและอากาศที่เหมาะสม (SUITABLE CLIMATE) ย่อมเป็นของที่ทุกคนปรารถนา หากอากาศภายในห้องสมุดมีความอบอ้าวหรือหนาวจนเกินไป จะเป็นสิ่งที่รบกวนผู้ใช้ห้องสมุดเป็นอย่างมาก นอกจากจะเป็นการผลักดันไม่ให้เข้าใช้แล้ว ยังก่อความรำคาญและหงุดหงิดอีกด้วย การใช้ห้องสมุดผู้ใช้จำเป็นมากที่ต้องใช้สมาธิ หากห้องสมุดมีอากาศที่สบายพอเหมาะแล้ว จะทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าไปอยู่ในอาคารได้นาน ๆ

การระบายอากาศทำได้ 2 วิธี คือ

1. วิธีธรรมชาติ การระบายอากาศด้วยวิธีธรรมชาติเป็นของดีมาก แต่เนื่องจากเราไม่สามารถจะควบคุมอุณหภูมิของอากาศให้ใกล้เคียงสม่ำเสมอได้ตลอด จึงเป็นการลำบากมากที่จะใช้วิธีนี้

2. วิธีการปรับอากาศ เป็นวิธีการสิ้นเปลืองอยู่มาก แต่ได้ผลคุ้มค่าสมควรที่จะนำมาใช้ภายในห้องสมุด ประโยชน์ที่ได้รับ

- สามารถควบคุมความชื้นของอากาศให้เป็นปกติและพอเหมาะ
- สามารถควบคุมอุณหภูมิภายในอาคารให้มีความสม่ำเสมอ คือ ระหว่าง

70 - 78 ฟาเรนไฮต์

- ควบคุมระบบหมุนเวียนของอากาศภายในห้องสมุด
- ป้องกันฝุ่นละอองในอากาศ
- ป้องกันเสียงในอากาศ
- การกระจายอากาศภายในทั่วถึงกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนของหอพุทธศิลป์

ชนิดของการจัดแสดงในหอพุทธศิลป์ มีแบบอย่างที่สำคัญ ๆ อยู่

การจัดแสดงประจำเพื่อการศึกษาค้นคว้า เป็นการจัดแสดงในห้องอย่างถาวร ไม่โยกย้ายเปลี่ยนแปลง โดยแบ่งห้องจัดแสดงออกเป็น 9 ส่วน ตามการแบ่งยุคสมัยของพุทธศิลป์ของนักวิชาการ คือ

1. แบบอินเดียนเกา
2. แบบทวาราวดี
3. แบบศรีวิชัย
4. แบบลพบุรี
5. แบบเชียงแสน
6. แบบสุโขทัย
7. แบบอู่ทอง
8. แบบอยุธยา
9. แบบรัตนโกสินทร์

จัดขึ้นเพื่อเน้นที่ค้นคว้าความรู้ทางพุทธศิลป์ของนักศึกษาในโครงการ และเปิดให้ประชาชนที่สนใจเข้าชมด้วย เป็นการจัดเรื่องราวต่อเนื่องกันตั้งแต่ยุคแรก ๆ คือ จนถึงยุคปัจจุบัน โดยจัดให้เดินวนทางเดียว การจัดแสดงเน้นหนักในเรื่องระเบียบและประวัติความเป็นมาของวัตถุจำนวนแต่ละประเภทของวัตถุ คล้ายกับการเก็บของคลัง แต่เปิดให้นักศึกษาประชาชนเข้าไปใช้ได้ด้วย

การจัดแสดงนิทรรศการชั่วคราว หรือนิทรรศการพิเศษ เป็นการจัดแสดงนิทรรศการที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา ความเคลื่อนไหวในปัจจุบัน แสดงผลงานพุทธศิลป์ที่มีขึ้นใหม่ ๆ ในปัจจุบันหรือในโอกาสวันสำคัญทางพุทธศาสนา โดยการจัดนิทรรศการต้องเคลื่อนไหวจัดกิจกรรมต่าง ๆ เราความสนใจ และทันสมัย

การติดต่อกายในท้องแสดงนิทรรศการ

แบ่งเป็น 3 ส่วนใหญ่ ๆ ดังนี้

1. การติดต่อทั่วไป เป็นการติดต่อของประชาชนรวมทั้งนักเรียน นักศึกษา เอกสารนี้เป็นเอกสารที่งานบริการติดต่อทั่วไป ไม่เฉพาะเจาะจงในหัวข้อใด ๆ ใช้ประโยชน์ได้กว้างขวาง ไม่จำกัดเรื่องใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การติดต่อของส่วนบริการ เป็นการติดต่อของเจ้าหน้าที่ วัตถุ ในศูนย์
3. การติดต่อของเจ้าหน้าที่ เป็นการติดต่อของเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ

1. การติดต่อทั่วไป

กลุ่มของผู้ชมแบ่งออกเป็น

1. กลุ่มประชาชน และผู้สนใจทั่วไป
2. กลุ่มผู้ทรงความรู้ เชี่ยวชาญ และนักศึกษาที่มีความรู้พื้นฐานในโครงการ

2. การติดต่อส่วนราชการ

การเข้าออกสำหรับสิ่งของ จัดให้อยู่ด้านข้างหรือด้านหลังของอาคาร

ผู้ชมจะเดินตามเส้นทางที่วางไว้ใน EXHIBITION SPACE หรือไม่ขึ้น

อยู่กับความเคยชินของผู้ชม การกำหนดเส้นทางควรกำหนดเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าในคึก ๆ หนึ่ง การกำหนดเส้นทางที่พิเศษอย่างใดก็ตามเป็นการดึงใจผู้ชมแล้วมันก็ไม่มีความหมายอะไรเลย ในบางครั้งจำเป็นต้องกำหนดเส้นทางเดินที่ขัดแย้งกับความเคยชินของผู้ชม ในกรณีเช่นนี้อาจมีไคส์ 2-3 ห้อง หากมากกว่านี้ผู้ชมอาจเกิดความรำคาญและไม่พอใจไคส์

ความยุ่งยากที่สุดในการวางเส้นทางอยู่ในเหตุ 2 ประการ

- ความต้องการของผู้ชมส่วนใหญ่
- ความต้องการ เฉพาะอย่างของผู้ชมส่วนน้อย

สำหรับความต้องการของผู้ชมส่วนใหญ่ คือการเดินที่จัดไว้ได้อย่างมีระเบียบ จะช่วยลดความสับสน

สำหรับผู้ชมส่วนน้อย จะต้องจัดเป็นจุดดึงดูดความสนใจ

ผู้ชมส่วนใหญ่และผู้ชมส่วนน้อยมีผลต่อการวางแผน ควรจะจัด PLANNING ให้ใช้บริเวณนอกสำหรับผู้ชมส่วนใหญ่ และห้องส่วนในสำหรับผู้ชมที่มีความสนใจเฉพาะอย่างของชนหมู่น้อย ซึ่งควรมี ORIENTATION SPACE สำหรับอ่านหรือทบทวนบางครั้ง อาจเชื่อมต่อห้องอ่านหนังสือเข้ากับที่ทำการของผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ได้ ดังนั้นผู้ชมที่ไม่ไคส์สนใจอะไรเป็นพิเศษจะเดินผ่านไปอย่างรวดเร็ว ผู้สนใจบางสิ่งเป็นพิเศษก็จะมี SPACE ที่จะหยุดพิจารณาได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถ้าเป็นอาคารที่ไม่มี ORIENTATION ROOM การจัดแสดงเพื่อคนส่วนน้อย ก็ควรจัดเอาไว้ด้านชอยของห้องแสดง ถ้าแพงค่านชาาก็จะเป็นการแสดงส่วนใหญ่ที่สำคัญมี SPACE พอที่ผู้ชมจะผ่านไปไ้เร็วตามที่ต้องการ การจัดแบบนี้จะตรงกับความคิดเห็นของผู้ชม

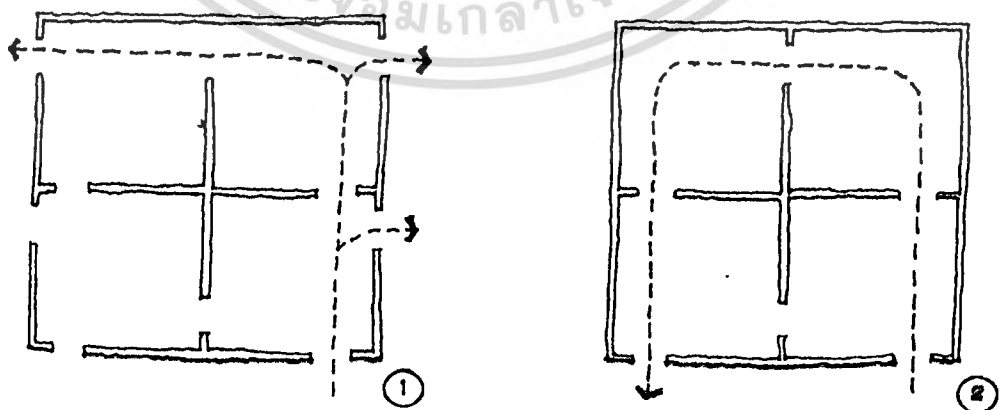
ความคิดเห็นของผู้เข้าชม

ROBINSON, MELTON และคนอื่น ๆ ได้พบว่า SPACE ของ FLOOR และ WALL ทางด้านซ้าย เมื่อเราเข้าไปในห้องจะเป็นการแสดงของสิ่งที่มีความสำคัญน้อย

เพื่อให้ผู้ชมได้ใช้สิทธิในการทำงานอย่างเต็มที่ และเพื่อให้การจัดวางการ แสดงเป็นที่น่าสังเกต ควร เข้าประตูโดยเลี้ยวซ้ายแล้วเดินชมการ แสดงภายในห้องทวนเข็มนาฬิกา วิธีธรรมชาติที่จะบังคับให้ผู้ชมเลี้ยวซ้ายที่ทางเข้าประตูและไปตามเข็มนาฬิกาจะไม่ ประสบผลสำเร็จเลย ยกเว้นในประเทศอังกฤษซึ่งมีความเคยชินในการไปซ้ายก่อน

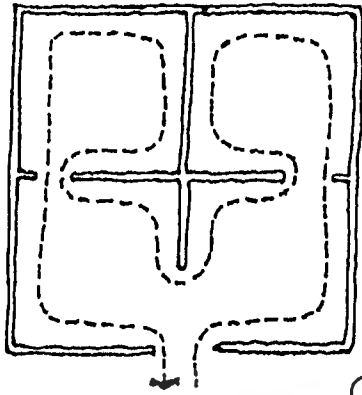
ชนิดของ CIRCULATION

ในพิพิธภัณฑ์ทุกแห่งจะจัดวางผังห้องต่าง ๆ ไว้ให้ผู้ที่เ็นทางเข้า เพื่อให้ผู้ชมมีโอกาสเลือกชมส่วนต่าง ๆ เหล่านั้นได้ และแสดงการ เลี้ยวขวาไว้ด้วย การจัดทางเดิน ให้มีการข้ามห้องไปไม่ควรทำอย่างบัง โดยเฉพาะทางเดินไปสู่ AUPITORIUM

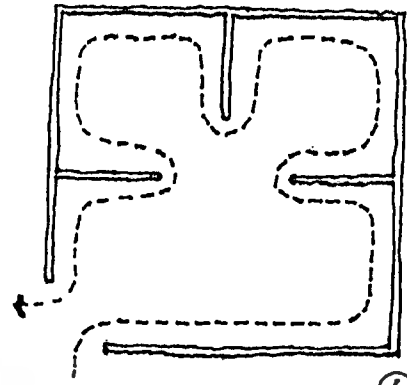

1. และ 2. การจัดทางเดินที่ไม่ค ทำให้ผู้ชมดูได้ไม่ทั่วถึง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

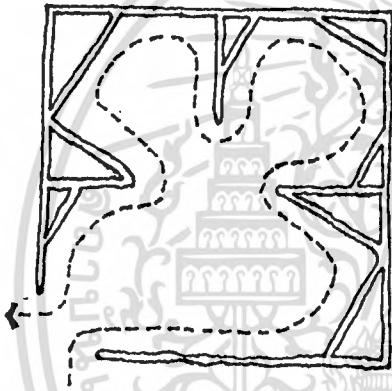
③

④

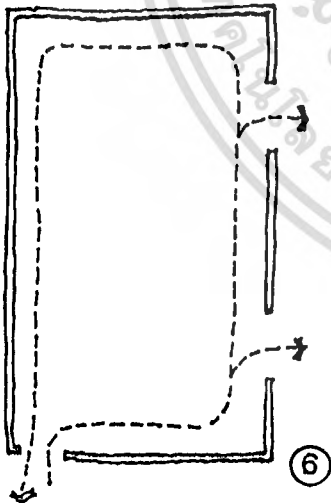
3. การจัดทำทางเดินที่กว้างให้ผู้ชมดูได้

4. การจัดทำทางเดินที่มีระเบียบขนาด

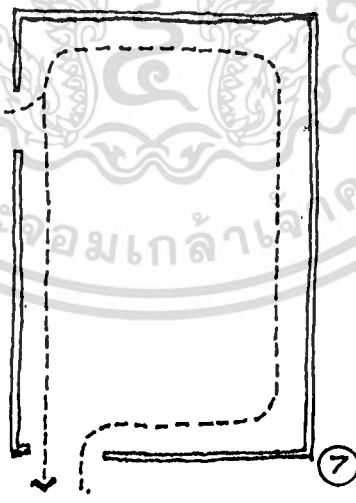

⑤

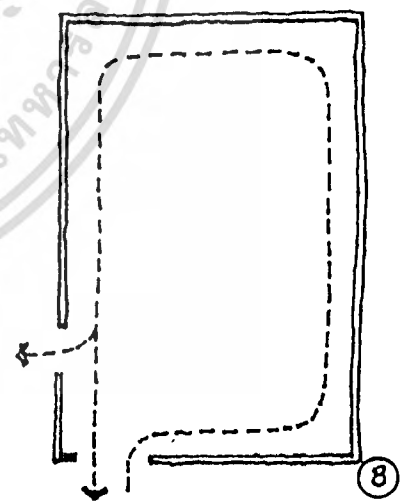
5. แสดงการปรับปรุงจาก 4

⑥

⑦

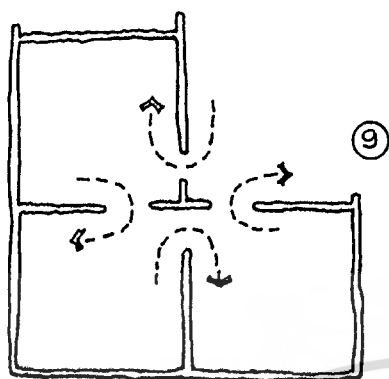

⑧

6. ทางออกชิดเกินไปทำให้ส่วนที่เหลือของห้องกลายเป็นส่วนไม่สำคัญ

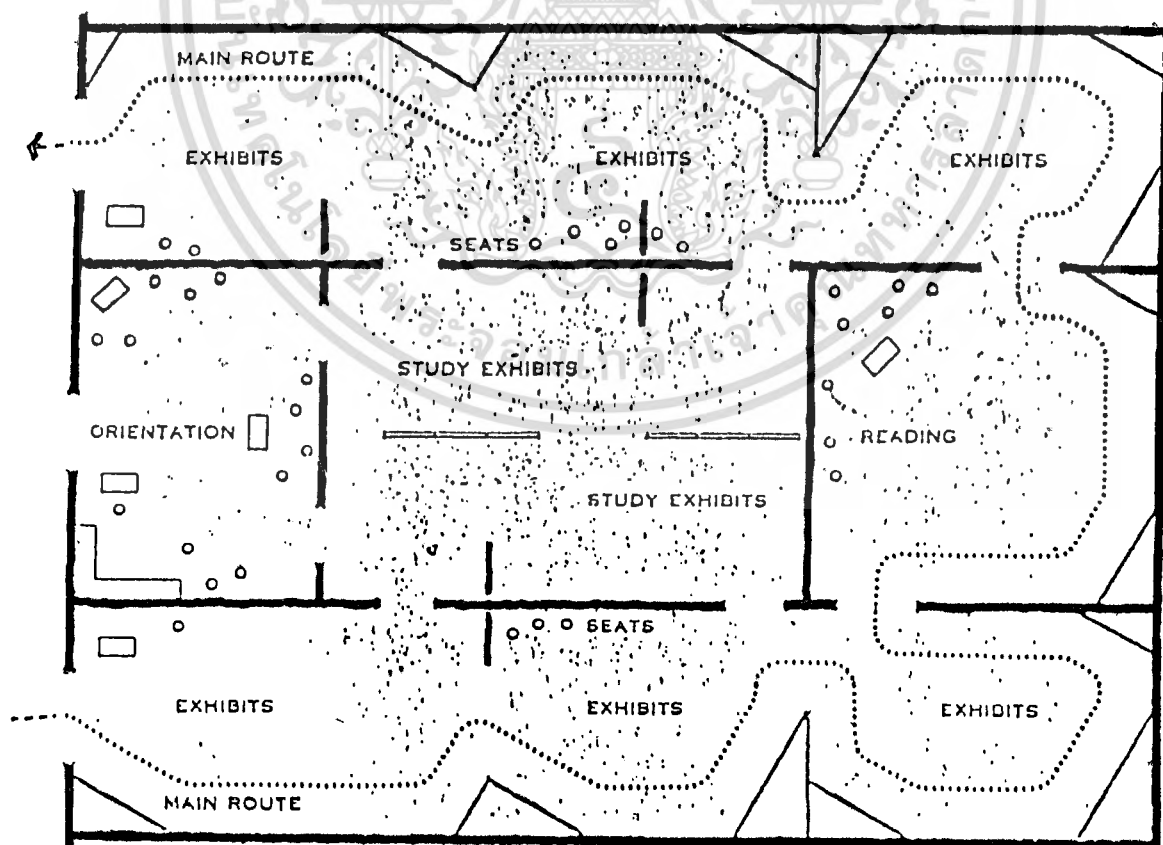
7. ทางออกอยู่ห่างจากทางเข้าทำให้ผู้ชมดูเกือบทั่วทั้งห้องถึง 3/4 ของห้อง

8. ทางออกที่ดีทำให้ผู้ชมดูได้เกือบทั้งหมด

9. การจัดทางเข้าออกที่เหมาะสมสำหรับ
ห้องหมู่ 3 ห้อง

10. ตัวอย่างผังแสดงทางเดินในพิพิธภัณฑ์
ผู้ชมทั่วไปจะเดินชมรอบนอก ส่วนผู้สนใจพิเศษจะเข้าชมบริเวณส่วนกลาง
กำแพงด้านขวาเป็นการแสดงสิ่งสำคัญ ๆ
ด้านซ้ายเป็นที่นั่งพักอ่านหนังสือ ตรง
กลางเป็นการแสดงเพื่อการศึกษา อาจ
เข้าได้จากห้องบรรยายหรือจากห้อง
แสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การติดต่อของส่วนบริการ

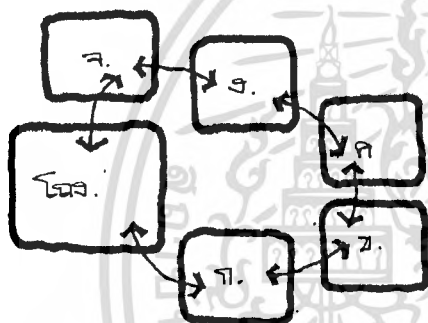
ทางเข้าออกสำหรับสิ่งของควรจัดให้อยู่ด้านข้าง หรือด้านหลังของอาคาร สามารถนำไปสู่ห้องแสดง ห้องเก็บของได้โดยตรง

การติดต่อของเจ้าหน้าที่

ในอาคารเล็ก ๆ เจ้าหน้าที่อาจใช้ทางเข้าใหญ่ร่วมกับผู้ชมได้ แต่ในอาคารใหญ่ควรจัดทางเข้าสำหรับเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะ ฝ่ายบริหารสามารถที่จะติดต่อกับหน่วยงานแผนกซ่อม ออกแบบ และส่วนเก็บงานแสดงได้ เพื่อสะดวกในการควบคุมดูแล

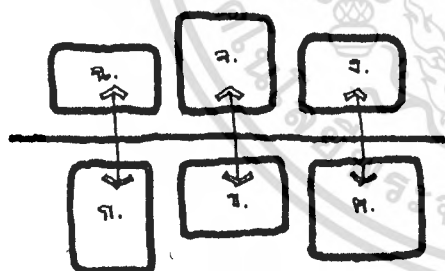
การจัดการเข้าชมนิทรรศการ

ROOM TO ROOM ARRANGEMENT

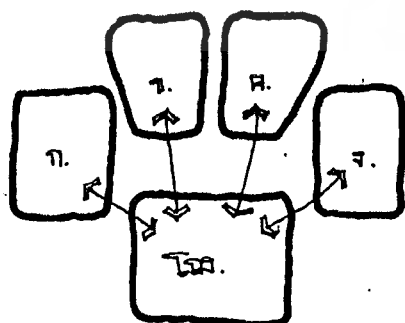
จัดให้ผู้ชมเดินชมเรื่อยไปโดยไม่ต้องย้อนกลับทำให้ชมได้ทั่วถึงตามลำดับ แต่เมื่อปิดห้องใดห้องหนึ่งแล้ว จะทำให้เกิดการติดขัดและทำให้เบื่อน่ายาง

CORRIDOR TO ROOM ARRANGEMENT

แบบมีเฉลียงค้ำยาวเป็นทางเดินแยกเข้าห้องแสดงงาน แต่ละห้องมีทางเข้าออกโดยตรงไม่ผ่านห้องอื่น มีข้อเสียทางด้านการรักษาความปลอดภัย

NAVE TO ROOM ARRANGEMENT

ตรงกลางเป็นห้องโถงมีห้องแสดงงานอยู่โดยรอบ เหมาะสำหรับการเข้าชมเป็นกลุ่ม

บรรยายาาศห้องแสดงนิทรรศการ

การจัดแสดงที่คล้องคล้อยตามรสนิยมของผู้ชม กล่าวคือ ห้องแสดงจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. เรา้ใจในค่านความงาม (ESTHETIC)
2. เรา้ใจในเพลิกเพลิน (ROMANTIC)
3. เรา้ใจให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นอยากรู้กันคว้า (INTELLECTUAL)

การกระตุ้นให้เกิดลักษณะ 3 ประการข้างต้น ทำได้หลายประเภท เช่น

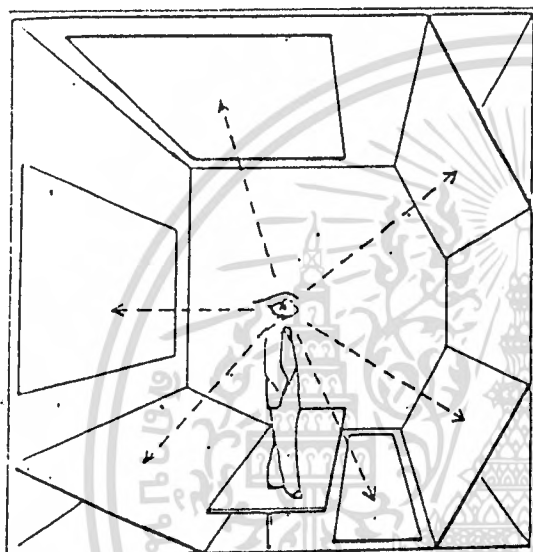
1. การออกแบบห้องแสดงให้เรา้ใจ เป็นชั้นตอน ไม่อ้างว้างหรือโล่งจนเกินไป เมื่อเดินเข้าไปห้องตอนหนึ่งก็เห็นห้องตอนสองและสามตามลำดับ ห้องแสดงที่เรียงเป็นแถวยาวโดยไม่มีชั้นตอนก็ไม่ชวนแก่การ เข้าชมด้วย
2. คำอธิบายวัตถุเป็นส่วนสำคัญที่เรา้ความอยากรู้อยากเห็น เช่น การตั้งปัญหาเป็นคำถามแก่ผู้เข้าชม เพื่อจะไ้หุคและอ่านคำคอย

RELAXATION

ระบบความรู้สึกทางประสาท เช่น อวัยวะของการมอง ถ้าใช้มากเกินไปก็ จะล้า ซึ่งเกิดขึ้นเสมอกับผู้ที่เข้าชมในห้องแสดงนิทรรศการ เพื่อ RELAXATION สายตา ควร เปิดโอกาสให้ตาไ้เคลื่อนไหวในลักษณะที่พักผ่อน เช่น พักผ่อนสายตาจากสีสดสีด้วยสีที่ เย็นลง จากที่สว่างไปยังที่มืด และเปลี่ยนมุมมองจากมุมที่แคบไปยังที่กว้าง

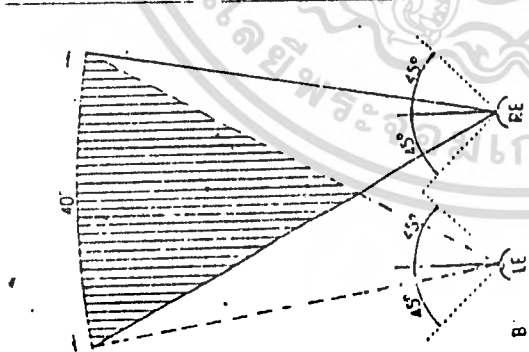
ขอบเขตการมองเห็น

มุมมองของมนุษย์ที่ไม่ต้องหันศีรษะให้ประมาณ 40° ความจริงมุมมองของมนุษย์มากกว่านี้ มุมมองทางตั้งกว้างกว่ามุมมองทางนอน การหันศีรษะง่ายกว่าการ เลี้ยวตา พิจารณาจากภาพข้างล่างนี้

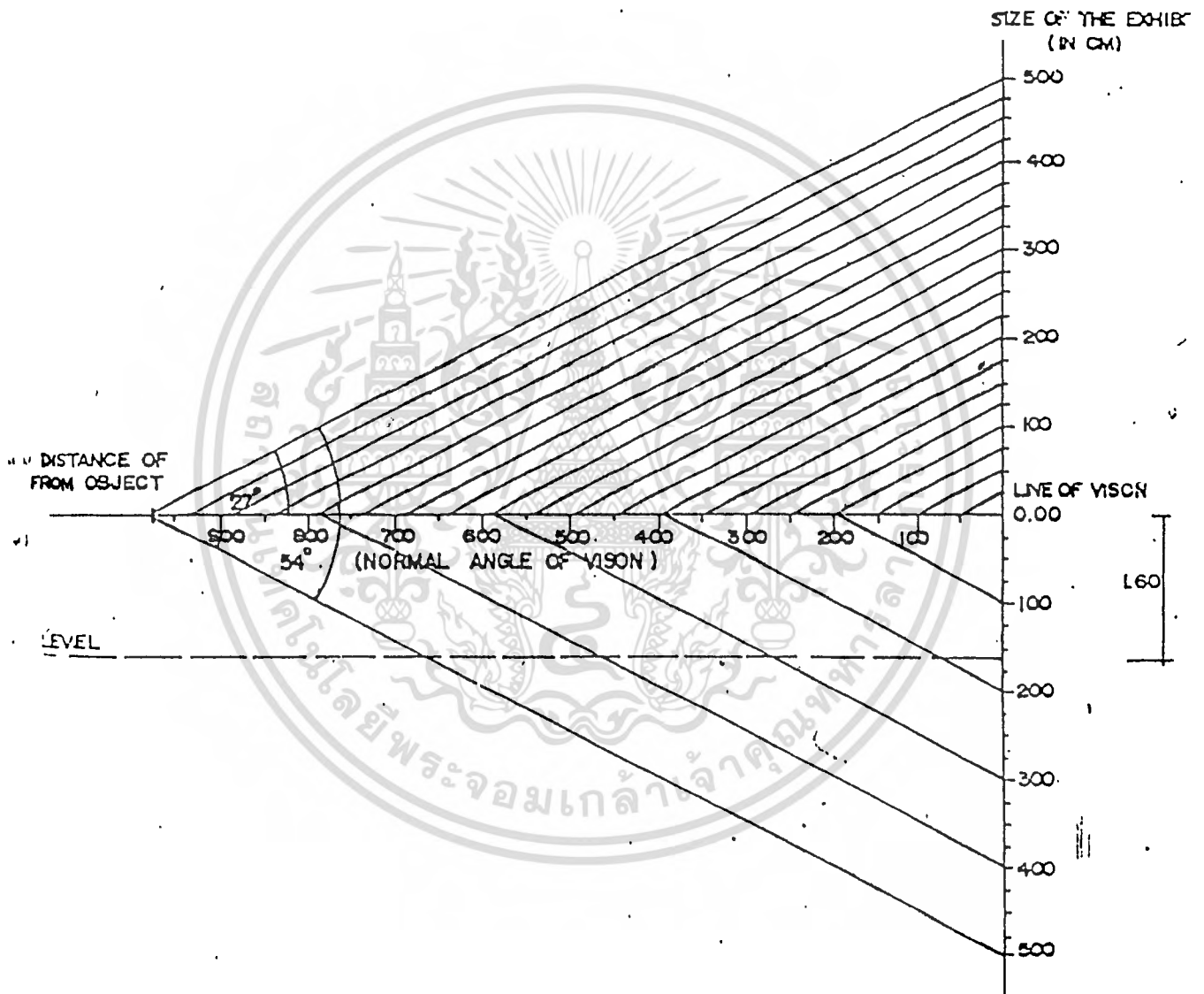
บุคคลที่กำลังดูภาพ ๆ หนึ่งหรือตาม
ที่จัดเป็นกลุ่มก็ตาม บุคคลจะหมุนศีรษะ
หรือหมุนตัวเพื่อดูภาพอื่น ๆ ดังนี้ -
แสดงโดย HERBERT BAYER

ในปี 1934 แสดงว่ามนุษย์สามารถ
มองภาพได้ทุกทิศทุกทาง ทั้งด้านข้าง
ด้านกลางและด้านบน

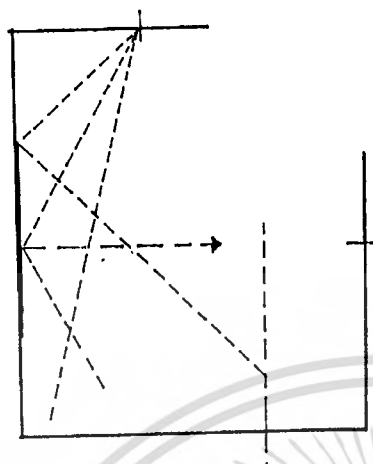

แสดงขอบเขตของการมองเห็นของคน
สายตปกติที่มีสองตา มุมที่สามารถแล
เห็นได้ประมาณ 120° แต่เราไม่ใช่
คานี้ เพราะบุคคลต้องหันศีรษะให้เพียง
 40° โดยไม่ต้องหันศีรษะ

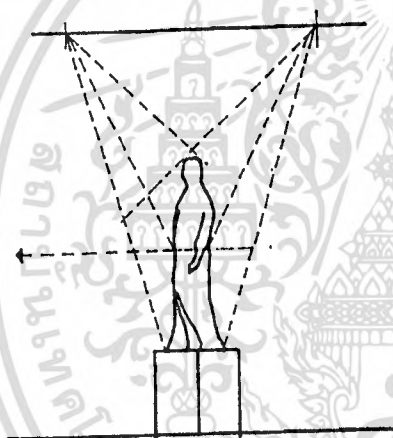
จาก ARCHITECTS' DATA กำหนดมุมของทางค้ำตั้งของมนุษย์ไว้
 27° เหนือระดับสายตา และ 27° ใต้ระดับสายตา เป็นมุมมอง ที่สะดวกสบายที่สุด โดย
 ไม่ตึงกล้ามเนื้อหรือเงยศีรษะ

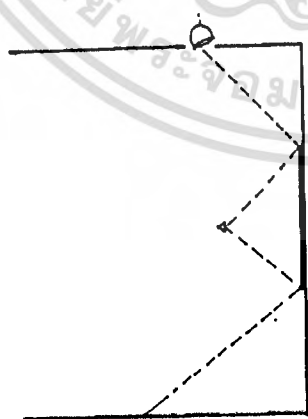
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมุมของแสง
ขนาดของห้อง และขนาดของงาน -
เขียน ระยะภาพเพิ่มขึ้น 35 ซม.
เพื่อความสูงของภาพเพิ่มขึ้นทุก ๆ
30 ซม.

แสดงมุมของแสงที่เหมาะสมกับปร
กรรม

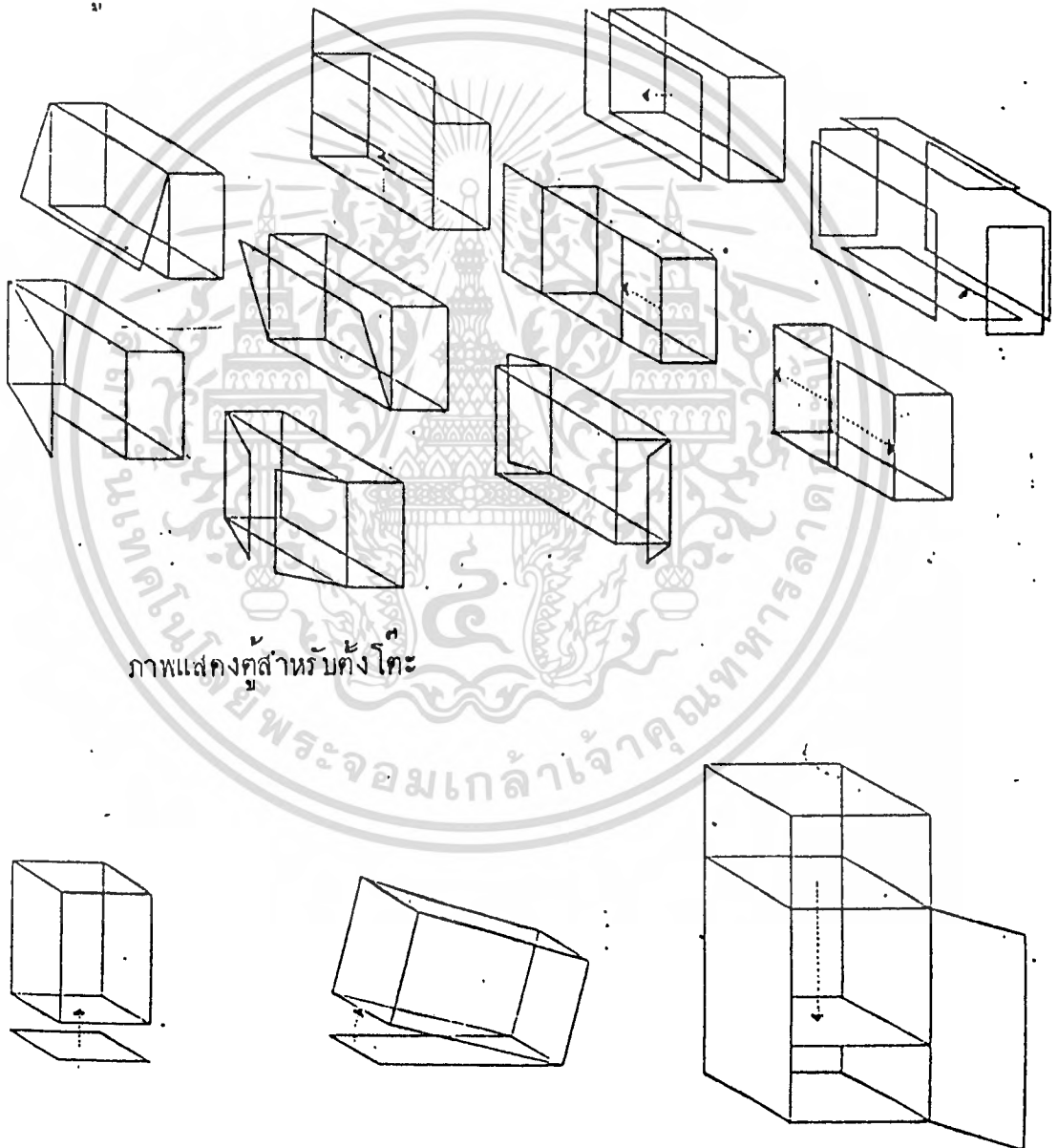

แหล่งเกิดแสงอาจจะมาจากเมือง
บนหรือ เมืองล่างที่เก็บซ่อนไว้อย่างดี
การจัดวางภาพให้พิจารณา เหมือน
หนึ่งว่าภาพนั้นเป็นกระบอกเงาที่จะ
สะท้อนแสงได้ ให้เลื่อนภาพไปมา
ในตำแหน่งที่จะไม่ให้เกิดการสะท้อนเลย
ซึ่งลดการสะท้อนแสงของภาพได้

คู่มือสำหรับบรรจุวัตถุตั้งแสดง

การใช้ตู้กระจกเพื่อจัดประสงค์ 3 ประการ คือ

การป้องกันฝุ่น แมลง และความชื้นสภาพอุณหภูมิให้ปกติไม่เปลี่ยนแปลงเร็วเกินไป สำหรับการกันโจรกรรมนั้นเป็นเรื่องยากมาก ฉะนั้นแสดงตู้ชนิดต่าง ๆ และการเปิด

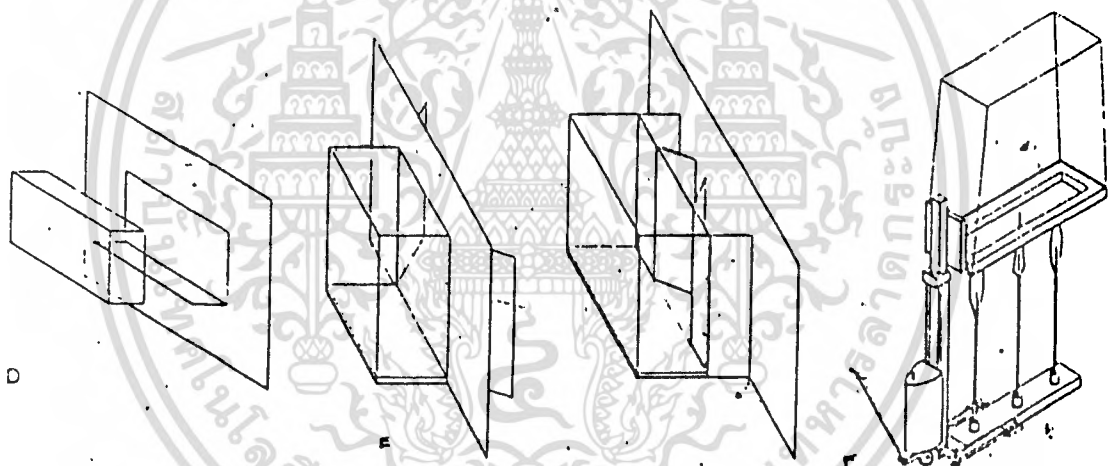
ภาพแสดงตู้สำหรับตั้งโต๊ะ

ตู้ตั้งโต๊ะโดยอิสระในแนวตั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สร้างขึ้นไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตู้ตั้งได้ด้วยตัวของมันเอง แต่สามารถใช้ประกอบผนังได้ด้วย

D. ตู้ข้างผนังแยกตู้และผนังเป็นคนละชั้น

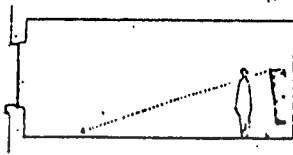
E. ตู้ติดผนัง หน้าของเข้าได้ทางด้านหลัง

F. บางครั้งใช้ตู้ขนาดใหญ่ หนัก ต้องใช้เครื่องมือทางกลศาสตร์เคลื่อนย้าย เช่น

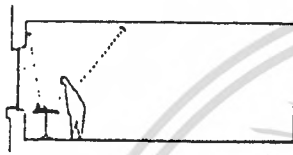
FORK LIFT หรือใช้เครื่องมือเลื่อนไปตามราง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศูนย์กระจกจะเกิดการสะท้อนแสงมากขึ้นอยู่กับตำแหน่งที่ตั้ง ความเอียงลาดเป็นวิธีเดียวที่แก้การสะท้อนแสงจากคันท่อนแสงได้ ภาพต่าง ๆ เหล่านี้แสดงวิธีแก้การสะท้อนแสง เมื่อจกคันท่อนแสงอยู่ในที่ต่าง ๆ

เมื่อตั้งตุ้กระจกตรงข้ามหน้าต่าง ให้เอียงนิกะกระจกตามมุมแหลมกับพื้นห้อง

เมื่อตั้งตุ้กระจกหน้าหน้าต่าง ให้เอียงกระจกออกจากหน้าต่างเข้าหาตัวผู้ดู

ตุ้ที่หันหน้าเข้าหากัน ให้เอียงกระจกทำมุมซึ่งกันและกันอย่างวางขนานกัน

เมื่อแสงเข้ามาทางเบื้องบน และอยู่เบื้องหลังผู้ดู ไม่ต้องเอียงตุ้กระจก

การให้แสงในห้องนิทรรศการ

โดยทั่วไปการให้แสงสว่างในอาคารแสดงนิทรรศการก็เหมือนกับการให้แสงในอาคารอื่น ๆ เว้นแต่ส่วนแสดงงานเท่านั้น ที่ต้องการลักษณะพิเศษ ซึ่งจะคงคำนึงถึงให้มาก โดยจะต้องจัดให้มีความเหมาะสมเพื่อการมองเห็นได้ชัดเจน ตลอดจนการไ้บรรยากาศของสิ่งแสดง นอกจากนั้น การเลือกใช้ชนิดของพลังแสง ยังมีความจำเป็นมากเพื่อไม่ให้เป็นการทำลายสายตาของผู้เข้าชมสิ่งแสดง และโดยที่ไม่ทำความเสียหายแก่สิ่งแสดงด้วย

เพดาน

ความสูงของเพดาน

- GILMAN กำหนดให้ใช้เพดานสูง 34 ฟุต (10.20 เมตร)
- แต่การทำให้ดูคล้ายว่าเพดานเป็นที่ให้แสง เพราะเพดานสูงเพียง 18.20 ฟุต (5.40-6.00 เมตร) เท่านั้น ดังเช่น อาคาร TELED0 MUSAM OF ART 1912 และ NATIONAL GALLERY 1941
- การให้แสงจากด้านขวาของห้อง เริ่มนำความสูง 16 ฟุต (4.80 เมตร) แต่ไม่ได้รับความนิยม
- สำหรับห้องเล็ก ๆ ที่จัดแบ่งพื้นที่ให้ใช้ความสูง 10 ฟุต (3.00 เมตร) เป็นมาตรฐานค่าสุดท้ายใช้กันทั่วไป

โดยทั่วไปการให้แสงตามแบบวิทยาศาสตร์จะเปลี่ยนแปลงการสร้างเพดานต่ำลงเพื่อให้รับแสงจากข้างบนและด้านข้างจะใช้ความสูงประมาณ 12-14 ฟุต (3.60-4.20 เมตร)

ตัวอย่างความสูงของเพดานในอาคารต่าง ๆ

GRANBROOK ACADEMY OF ART

เพดานสูง 13 ฟุต, 16 ฟุต, $17\frac{1}{2}$ ฟุต (3.90, 4.80, 5.25)

ROCHESTRE MUSEUM

เพดานสูง 11 ฟุต, 14 ฟุต, $16\frac{1}{2}$ ฟุต (3.30, 4.20, 5.00)

เพดานแขวน (SUSPENDEDED CHILING)

ประโยชน์คือ กันแสงจากเหนือหัว และสามารถชี้ เหนือเพดานเป็น

- ของอากาศ
- ทางเดินสายไฟ
- ทำให้การติดตั้ง FLUSH LIGHT ทางออกไปอีก
- ช่วยเก็บเสียงสะท้อน
- เพื่อการติดไฟแบบ LIGHTING TRAFFER (ไฟรูปสี่เหลี่ยมยื่นน้ำที่ต่อกันเป็นแนวยาว) ซึ่งนำมาใช้สำหรับการออกแบบชนิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สละไว้สำหรับเอกสารเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเพดานแขวนจะต้องใช้ SPACE มากขึ้น จึงต้องเนื้อ SPACE สำหรับปรับขนาดความสูง SPACE เหนือหัวขึ้นไปบางครั้งก็ต้องการความสูงกวาธรรมดา เพื่อต้องการทำห้องฟ้าจำลองสำหรับสิ่งที่แสดง หรือเป็นที่ตั้ง TAP LIGHTING BOX เพดานลอยสูง 12-16 (3.60-4.80 เมตร)

ใต้เพดานคอนกรีตสูง 17-20 (5.10-6.00 เมตร)

การกำจัดลำแสงใช้ความสูง 20 (6.00 เมตร) ก็พอเพียงพอสำหรับหัวห้องแต่ห้องใหญ่เพดานอาจสูง 25 (7.50 เมตร)

ข้อที่ข้อเสีย แสงธรรมชาติเป็นแสงที่ยากต่อการควบคุม และเป็นไปไม่ได้ตลอดเวลา เนื่องจากแสงธรรมชาติจะเปลี่ยนแปลงไปตามวันและฤดู ส่วนแสงวิทยาศาสตร์ควบคุมได้ตามความต้องการ ซึ่งก็ยังไม่แรงเท่ากับแสงธรรมชาติและทำให้มันตาเหนื่อยง่าย เพราะไปกระตุ้นเรตินาแต่ถ้าใช้ในทางที่ถูกและมีความเหมาะสมแล้ว ก็ควรที่จะใช้ได้ทั้งนี้เพื่อบรรยากาศและควบคุมให้ได้นัล

เทคนิคเกี่ยวกับการให้แสงสว่าง

1. แสงธรรมชาติ ก่อให้เกิดบรรยากาศเป็นไปตามธรรมชาติและมีชีวิตชีวา บังคับไม่ได้ เปลี่ยนแปลงไปตามวัน เวลา ฤดูกาล เปลี่ยนทิศทางและตามอากาศ บางวันแดดจิก บางวันครึ้มแสงจากทิศทาง ๆ ก็ไม่เหมือนกัน เช่น แสงจากทิศเหนือจะให้สีน้ำเงินมากที่สุดใญ่ฤดูร้อน

เนื่องจากในประเทศไทยเราเป็นเขตร้อนมีแดดจิก จึงเลือกใช้ระบบแสงตามธรรมชาติ 2 แบบด้วยกัน คือ

1. การใช้แสงสว่างจากหน้าต่างค่อนข้างสูง เป็นการใช้แสงที่เหมาะสมที่สุด แสงตกต่ำมุม 45 และกระจายได้ทั่วห้อง หน้าต่างที่สูงมากจะทำให้เกิดแสงสะท้อนและมันตาพร่า แสงจากคานข้างที่สูงนี้ อาจใช้เพดานหรือฉากแขวนอยู่กลางห้องเพื่อการกระจายแสง คอมามีการคิดและแปลงให้ดีขึ้นโดยการทำหลังคาเอียง ทำด้วยกระจกเพื่อให้แสงสว่างส่องมายังผนังได้ และคอกมาก็มีผนังตั้งฉากอยู่บนหลังคา เพื่อกันไม่ให้แสงสว่างโดยตรงส่องลงมาทางกระจกนั้นได้ แสงสว่างที่ส่องลงมาได้ก็เป็นเพียงแสงสะท้อน ทำให้ได้แสงสว่างที่สม่ำเสมอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับงานเพื่อการศึกษานานาชาติ ไม่ควรนำเอกสารนี้ไปใช้ในการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีข้อเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การให้แสงสว่างจากธรรมชาติโดยทางอ้อม การให้แสงสว่างทางนี้ไม่เพียงแต่จะใช้กับแสงวิทยาศาสตร์เท่านั้น แต่ยังใช้กับแสงธรรมชาติเพื่อมิให้สายตาดำ

ก. ให้แสงสว่างมายังผนังสะท้อนแสงรูปโค้ง ผนังเก็บกั้นแสงเสียส่วนมาก ถ้าหากสีขาว จะสองแสงสว่างมากถึง 86% ปูนฉาบธรรมดาเพียง 64%

ข. อาจใช้แสงที่ลอกจากหลังคาซึ่งซ่อนอยู่หลายชั้น แบบนี้เหมาะกับประเทศที่มีแสงแดดจัด

ค. ใช้กระจกมา 2 แผ่น แผ่นหนึ่งติดอยู่กับที่ อีกแผ่นหนึ่งเคลื่อนไหวยไปตามการ โคจร ของดวงอาทิตย์ แผ่นที่เคลื่อนไหวยกบังแสงจากดวงอาทิตย์ลงมายังแผ่นที่อยู่ที่จะส่งไปยังกระจกแผ่นอื่นซึ่งสะท้อนไปยังที่ที่ต้องการ ในเวลาที่มีเมฆมากต้องใช้ไฟฟ้าแทนเหมาะกับประเทศที่มีแสงแดดมากและพิพิกัดที่ไม่ต้องการใช้หน้าต่าง

2. แสงสว่างประดิษฐ์ แบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด

ก. แสงไฟฟ้าธรรมดา มีความร้อนและมีกำลังส่องสว่างของสีแสงยิ่งกว่าแสงจากดวงอาทิตย์ แสงจากดวงอาทิตย์มีสีน้ำเงินมากกว่าเพื่อแก้ข้อแตกต่างนี้จึงใช้หลอดสีขาวปนกับหลอดสีน้ำเงิน แต่ปรากฏว่าเวลาคลื่นแสงติดกันแล้วไม่เท่ากัน เมื่อปรากฏให้เห็นบนเพดานความเท่ากันของแสงเสียไป

ข. แสงไฟ FLUORESCENT เติมใช้เฉพาะร้านค้าและท้องถนนไม่เหมาะกับการปฏิบัติงาน เพราะเป็นแสงสว่างที่ไม่มีเงา สีของไฟทั่วไปคล้ายแสงธรรมชาติมากและอาจคิดแปลงให้เหมาะกับวัตถุได้นับเป็นแสงประดิษฐ์ที่เหมาะสมที่สุด

การใช้แสงประดิษฐ์ทางตรง แสงที่ส่องออกมาไม่เท่ากันทำให้เกิดแสง - สะท้อนและตาพร่า โดยทั่วไปใช้กับแสงทางอ้อม เพื่อหลีกเลี่ยงซึ่งกันและกัน

1. ไฟฟ้าธรรมดา ที่มีปะเก็นที่ข้อเสียมมาก ทำให้ตาพร่า แสงกระจายออกไปไม่เท่ากัน แต่บางครั้งก็อาจใช้หลอดไฟฟ้าที่ทำให้แสงกระจายออกได้เท่ากัน โดยการใช้การสะท้อนจากฉากอีกที่หนึ่ง
2. ไฟฟ้าที่ส่องออกมาโดยเฉพาะ โดยมากนิยมใช้วัตถุอยู่ในความมืด แล้วใช้แสงพวกนี้ไว้โดยรวม วัตถุที่แสดงก็อย่างใดก็ต้องระวังอย่าให้วัตถุบังเคลื่อนได้ วิธีที่เกี่ยวกับไฟฟ้าธรรมดา และไฟฟ้าที่ส่องออกมาโดยเฉพาะ คือการทำแนวไฟฟ้าตามยาว และใช้ฉากกันระหว่างหลอดไฟฟ้า เพื่อมิให้มันตาพร่า ในสหรัฐอเมริกา ใช้ที่ METROPOLITAN MUSEUM ในนครนิวยอร์ก ใช้ไฟฟ้าตกไว้ข้างนอกส่องผ่านหน้าต่างทันทีที่แสงผ่านได้ แสงกระจายและสว่างเท่ากันตลอด

การปรับปรุงในทางไฟฟ้า ในศตวรรษที่ 20 ได้ใช้แสงจากธรรมชาติทางข้างข้างและปรับปรุงให้แสงทาง SKY LIGHT แสงธรรมชาติจากแสงกลางวันได้ทดลองมาใช้ให้ได้น่ามากขึ้น ทำให้ตาเรามองเห็นวัตถุจากธรรมชาติของมันรวมทั้งสีสรรที่ถูกต้อง ความหนักเบาต่าง ๆ และการเน้นก็เห็นได้ชัด ซึ่งไม่สามารถมองเห็นได้จากแสงวิทยาศาสตร์ นอกจากนั้นความก้าวหน้าในการนำเครื่องปรับอากาศเข้ามาใช้ในอาคาร การใช้แสง - วิทยาศาสตร์ก็นำมาใช้โดยการปรับปรุงเพื่อการแก้ข้อบกพร่องจากธรรมชาติ เนื่องจากเวลาเย็นแสงไม่พอจำเป็นต้องใช้แสงวิทยาศาสตร์ ดังนั้นจึงควรพิจารณาในการใช้แสงทั้ง 2 ระบบ

FLUORESCENT มีการกระจายแสงออกทางกว้างและให้ประกายต่ำ แต่มีสีออกมาด้วย ซึ่งไม่ถูกต้อง จึงแก้ไขโดยการรวมหลอดสีต่าง ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงให้น้อยลง

INCANDESCENT ให้ TONE ออกมานุ่มนวลและชัดกว่า FLUORESCENT จึงเหมาะอย่างยิ่งในการใช้แสงเน้นจุดที่สำคัญ โดยกำหนดความเข้มของแสงให้มากกว่าที่อื่น

ความเข้มของแสงในระดับธรรมดา แสงจะต้องดีกว่าระดับสูงขึ้นไปจากการค้นคว้าภายหลัง แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการมอง ซึ่งได้จากการอ่านตัวพิมพ์คำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บนพื้นขาวจะต้องใช้แสงที่มีความเข้มประมาณ 25–30 แรงเทียน ถ้าวัตถุที่มีสีทึบและมีการ
 คัดกันด้วยความเข้มของแสงอาจสูงถึง 100 แรงเทียน ถ้าต้องการความชัดมากก็เพิ่มความ
 เข้มมาก

การใช้แสงวิทยาศาสตร์ในห้องแสดงนิทรรศการต่าง ๆ ควรจะต้องระวังไม่ให้
 เกิดความเบื่อหน่ายในนิทรรศการ ควรมีการพักสายตาจากสิ่งแสดง โดยมองนานไปไค้ยัง
 ภายนอกซึ่งอาจจะออกแบบให้มีมุมมองออกไปรับแสงธรรมชาติ หรือความสวยงามของ
 ธรรมชาติ

เทคนิคการป้องกันภัยภายในหอพุทธศิลป์

ใช้ 2 ระบบ คือ

1. ระบบสัญญาณแจ้งภัยเมื่อมีการ เคลื่อนย้ายวัตถุหรือตู้แสดงหรือมีการ ทำลาย ตู้แสดง
2. ระบบเครื่องโทรทัศน์วงจรปิด ใช้กล้องโทรทัศน์จับที่สิ่งต้องการคุ้มครอง มีทั้งในอาคารและนอกอาคาร ผนังร้อนเย็นได้ โดยมากใช้กับทางเข้า มีเจ้าหน้าที่คอยดู ที่จอโทรทัศน์ และอาจต่อกับเครื่องสัญญาณเสียงก็ได้

ระบบยามรักษาความปลอดภัยในหอพุทธศิลป์

1. เจ้าหน้าที่รักษาการณ์

การดูแลรักษาความปลอดภัยของอาคารจะต้องคำนึงถึงการคุ้มครอง ป้องกันทั้งกลางวันและกลางคืน ตลอดเวลา 24 ชั่วโมง ที่จะต้องจัดเวรยามรักษาการณ์ ในเวลากลางวันที่เปิดให้ประชาชนเข้าชมด้วย อาจมีผู้ทุจริตเข้าไปก่อการโจรกรรม หรือ ทำความเสียหายแก่สิ่งของที่จัดแสดงได้ เจ้าหน้าที่ในอาคารทุกคนแม้จะไม่ใช่ว่าเจ้าหน้าที่เวรยามรักษาการณ์ก็จำเป็นต้องมีจิตสำนึกในการระวังรักษาวัตถุในอาคาร

2. การรักษาความปลอดภัยในเวลาเปิด

ในเวลาเปิด หรือในเวลากลางวันจะมีพนักงานเฝ้าห้อง (ATTENDANTS) และเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ (GUARDS) และยาม (WATH-MEN) ทำหน้าที่ดูแลรักษา ความปลอดภัย แม้ว่าศูนย์จะเฝ้าระวังระเบียบดังกล่าวมาแล้ว เช่น ให้ผู้ชมฝากสิ่งของขึ้นหอดอก ก่อนเข้าไปในห้องแสดง ห้ามพนักงานเฝ้าห้องพูดคุยกับผู้ชมและมียามรักษาการณ์ที่ประตูทาง เข้าออกก็ตาม ยังต้องใช้อุปกรณ์ ได้แก่ สัญญาณแจ้งเหตุอันตรายช่วยพนักงานด้วย เกิดใครภัย เมื่อเกิดสัญญาณเสียงแจ้งเหตุอันตรายขึ้น ในห้องที่ไปประตูห้องนั้นจะปิดโดยอัตโนมัติทันที เพื่อช่วยเจ้าหน้าที่จับผู้ร้ายได้ทันเวลาที่

3. ยามรักษาการณ์ในเวลากลางคืน

หลังจากเวลาปิดแล้ว จะต้องมียามรักษาการณ์ ผลัดเปลี่ยนกันตลอด คืน จะต้องวางระเบียบปฏิบัติ ผลัดหนึ่งอาจจะเป็น 3-4 ชั่วโมง หรือ 6 ชั่วโมง แต่ละผลัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาจมีมากกว่าหนึ่งคน เช่น มียามตรวจและยามรักษาการณ์ที่ห้องยาม หรือห้องควบคุมความปลอดภัย (SECURITY OFFICE) การรักษาการณ์ของยามนั้น ถ้ายามเคร่งครัดตื่นระวังอยู่ตลอดเวลาที่ดี แต่ถ้าเผลอเรอ หรือหลับละเลยหน้าที่จะเกิดผลเสีย ดังนั้นจึงควมมีวิธีการต่าง ๆ ที่จะใช้คุมยามระหว่างอยู่เวร และมีการรายงาน เพื่อส่งรายงานแก่อธิบดีต่อไป

ระบบป้องกันอัคคีภัยในหอพุทธศิลป์

การป้องกันอัคคีภัย เป็นความรับผิดชอบอย่างสูงสุดของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เท่านั้นยังต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของคน รวมทั้งประชาชนที่เข้าชมด้วย การสูญเสีย – สมบัติอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรม หรือความหายนะ เพราะเป็นสิ่งซึ่งหาทดแทนไม่ได้ ฉะนั้นการระวังป้องกันรักษาความปลอดภัย จากอัคคีภัยต้องกระทำขึ้นทั้งในเรื่องระเบียบการบริหาร ตลอดจนต้องมีอุปกรณ์และเทคนิคที่ทันสมัยที่สุด ในการต่อสู้ป้องกันไป

ในการรักษาความปลอดภัย ในบางประเทศได้มีกฎหมายบังคับไว้เกี่ยวกับรูปของอาคาร ทางเข้าออก ลูกเดิน จำนวนเข้าไปในอาคาร การเก็บเชื้อเพลิง และการใช้วัตถุที่ไวไฟเหล่านี้ ถ้าประเทศใดมีกฎหมายก็ย่อมต้องปฏิบัติให้สอดคล้องตามที่กฎหมายบังคับไว้ ส่วนประเทศใดไม่มีกฎหมายบังคับในการป้องกันไฟ ก็ย่อมต้องคำนึงถึงกฎ หรือความจำเป็นที่คงกล่าว

สาเหตุของอัคคีภัย

การป้องกันอัคคีภัยก็ต้องทราบสาเหตุ เพื่อจะได้หาทางป้องกันแก้ไขไม่ให้เกิดขึ้นได้ โดยทั่วไปสาเหตุของไฟไหม้ เกิดจากมูลเหตุต่าง ๆ ได้แก่

1. การใช้กระแสไฟฟ้า มีสาเหตุที่จะทำให้ไฟไหม้ได้ถ้าขาดการระมัดระวังตรวจดูและป้องกัน เช่น สายไฟฟ้าเก่าชำรุด ไฟฟ้าช็อต หรือ การใช้สายไฟฟ้าผิดขนาด เหล่านี้อาจเป็นสาเหตุให้ไฟลุกไหม้ขึ้นได้

2. ไฟไหม้เพราะการสูบบุหรี่ ซึ่งเป็นความประมาท และการขาดความระมัดระวังโดยทั่วไปจะห้ามประชาชนผู้ชมไม่ให้สูบบุหรี่ในอาคารจัดแสง แต่ในห้องอื่น ๆ เช่นห้องอาหาร ห้องปาร์กกา มักจะไม่ห้าม และในบางครั้งก็เกิดไฟไหม้ เพราะความเผลอเรอได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ความประมาทและเผลอเรอของเจ้าหน้าที่ ได้แก่ การใช้เครื่องมือเครื่องใช้ไฟฟ้าในห้องทำงานในโรงงาน ตลอดจนเครื่องมือทำความสะอาดห้อง และการเก็บวัตถุเชื้อเพลิงก็ต้องระมัดระวังป้องกันอย่างรอบคอบ

ข้อแนะนำในการป้องกันอัคคีภัย

1. วางระเบียบข้อบังคับสำหรับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน
2. มีเจ้าหน้าที่ไฟฟ้าโดยตรงทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกระแสไฟฟ้า ตรวจตราสายไฟฟ้าเปลี่ยนสายไฟ และซ่อมแซม เจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่นจะเกี่ยวข้องเรื่องไฟฟ้าไม่ได้
3. มีห้องเก็บเชื้อเพลิง และสารเคมีที่ปลอดภัย
4. อาคารต้องเป็นอาคารที่ออกแบบโดยเตรียมการป้องกันอัคคีภัยได้แก่ ทำห้องประตูเหล็ก ที่จะปิดกันไฟไม่ให้ลุกลามไปยังห้องอื่น ๆ เป็นต้น
5. ติดตั้งสัญญาณแจ้งเหตุไฟไหม้ในห้องจัดแสดงและห้องอื่น ๆ ได้แก่ เครื่องมือตรวจจับควัน (SMOKE DETECTOR) และเครื่องมือตรวจจับความร้อน (HEAT DETECTOR) ทำนองเดียวกับเครื่องมือป้องกันโจรกรรม เมื่อมีความร้อนเกิดขึ้นในห้องก็จะเกิดเสียงกริ่งสัญญาณให้เจ้าหน้าที่ทราบ
6. เตรียมตัวสูง และสายสูง สำหรับฉีดน้ำเมื่อเกิดไฟไหม้ จะต้องเตรียมการป้องกันไว้ จัดตั้งหัวสูบน้ำในจุดต่าง ๆ เป็นระยะ และในกรณีที่มีน้ำประปาไม่เพียงพอ จะต้องมีน้ำบาคาลไว้ใช้ มีเครื่องสูบน้ำและมีเครื่องทำไฟฟ้าอัตโนมัติ
7. เตรียมสารเคมีสำหรับดับไฟในห้องจัดแสดงและห้องต่าง ๆ
8. เตรียมฝึกเจ้าหน้าที่ให้มีจิตใจเตรียมพร้อมและระแวดระวังในเรื่องอัคคีภัย ฝึกเจ้าหน้าที่ให้รู้จักใช้สารเคมีป้องกันไฟ และแจ้งเหตุไฟไหม้ มีการซ้อมดับเพลิงเป็นครั้งคราว
9. มีสัญญาณแจ้งไฟไหม้ ไปยังสถานีดับเพลิง
10. เทคนิคในปัจจุบันอาจติดตั้งเครื่องตรวจจับความร้อนในห้องจัดแสดงและเครื่องดับไฟ สารเคมีจะทำงานโดยอัตโนมัติ

สวนศาสนสถาน

เป็นส่วนของการประกอบพิธีกรรมและกิจกรรมทางพุทธศาสนา ยังเป็นส่วนที่สำหรับการปฏิบัติกิจทางสงฆ์ บำเพ็ญเพียร จึงเป็นบริเวณที่มีความเงียบสงบ ร่มรื่น ซึ่งสามารถแบ่งเป็นเขตใหญ่ ๆ ตามพุทธศาสนา เป็น 3 เขต คือ

1. เขตพุทธวาส เป็นเขตบริเวณของ วัตถุ ปุณ्यสถาน ทางศาสนา เพื่อการประกอบและบำเพ็ญ ตามพิธีกรรมทางพุทธศาสนา ของบุคคลและพระสงฆ์ อันประกอบด้วย

- พระอุโบสถ
- พระวิหาร
- ศาลาการเปรียญ
- หอไตร ฯลฯ เป็นต้น

2. เขตสังฆวาส เป็นเขตบริเวณสถานที่สำหรับอยู่อาศัย ของพระภิกษุ และคณะสงฆ์ประจำ เป็นอาคารสถานที่แยกออกไปต่างหาก จากเขตอาคารทางพุทธสถาน อันประกอบด้วย

- กุฏิ
- หอฉันท์
- หอกลอง ฯลฯ

3. เขตปรก หรือ เขตสาธารณะ เป็นบริเวณที่ว่างทางพุทธศาสนา เพื่อใช้บำเพ็ญศีล หรือ เป็นบริเวณที่ไว้จัดงานประเพณีต่าง ๆ

4. นอกเหนือจาก เขต 3 เขต แล้ว ก็ยังมีบริเวณหรือสิ่งจัดสร้างที่มีเพื่อส่งเสริมความสำคัญ ของเขตต่าง ๆ อันได้แก่

- ลานพระพุทธรูป เป็นบริเวณพักผ่อนภายในโครงการ และใช้สำหรับการประกอบพิธีกรรมในวันสำคัญทางศาสนา

- บริวารสถาน เป็นส่วนก่อสร้างเพื่อประกอบ เสริม พุทธสถาน ประเพณีสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ และเพื่อกิจกรรมบางอย่าง อันได้แก่ พระระเบียง ชุ่มเสมา กกำแพงแก้ว ศาลาราย ศาลาท่าน้ำ ศาลาชาคร เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.7 ข้อมูลเชิงเทคนิค

3.7.1 ระบบโครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

1. ระบบโครงสร้าง

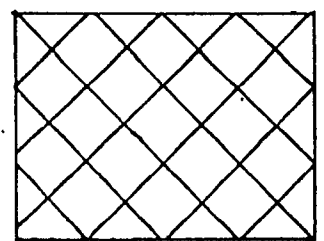
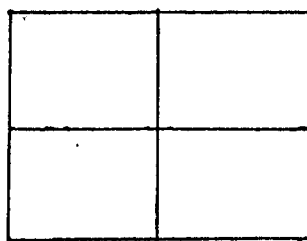
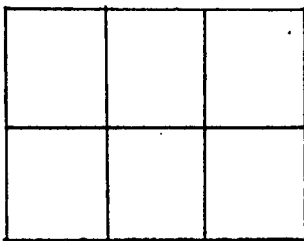
เนื่องจากการออกแบบระบบของโครงสร้างในแต่ละส่วนขององค์ประกอบของอาคารนั้น ต้องมีความเหมาะสมในการ เลือกใช้ระบบที่แตกต่างกันในแต่ละองค์ประกอบต่าง ๆ ก็มีขนาดของท้องที่ที่เหมาะสมกับการใช้งานที่แตกต่างกัน ดังนั้นการแบ่งช่วงทางของตำแหน่งเสาของห้องต่าง ๆ อันจะมีผลคานโครงสร้าง อาคาร โครงการ จึงมีความทางมีทั้ง Short Span และ Long Span

ระบบโครงสร้างอาคารมีหลายแบบ คือ

1.1 โครงสร้างระบบเสาและคาน (Skeletal Construciton)

เป็นระบบที่นิยมกันเพราะประหยัดคานโครงสร้างและเหมาะสมสำหรับอาคารในประเทศไทย โครงสร้างส่วนใหญ่ไม่ใช่โครงสร้างที่แปลกพิสดาร แต่เป็นโครงสร้างที่เป็นแบบธรรมดา และระยะทางของช่วงเสา (Bay) และระยะรวม (Span) ก็อยู่ในระยะที่เหมาะสมสามารถใช้ระบบคอนกรีต ซึ่งในการเลือกใช้ระบบในการจัดวางคานและพื้น สามารถจัดได้เป็น

- ระบบ Square Grid
- ระบบ Rectangular Grid
- ระบบ Screw Grid

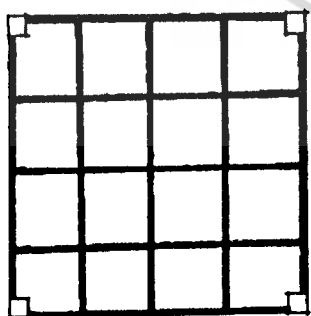
ระบบ Square และ Rectangular Grid ในบางกรณีสามารถใช้ร่วมกันได้ในกรณีที่ช่วงเท่ากันหรือเป็น $1/2$ ของ Span ซึ่งในระบบ Shot Span และ Long Span ก็สามารถที่จะใช้ระบบ Grid ทั้ง 2 แบบ นี้ได้ ซึ่งระยะที่เหมาะสมสำหรับองค์ประกอบของอาคาร โครงนี้ เช่น ส่วนห้องธุรการ ส่วนทำงานอาจารย์ ส่วนห้องเรียน ส่วนห้องปฏิบัติการบดแร่แห้ง แร่แห้ง แร่เปียก และแต่งแร่ จะมีขนาดเฉลี่ยประมาณ 4-8 เมตร

ส่วนระบบ Screw Grid เหมาะสมสำหรับแผนพื้นที่มีขนาด Bay=Span= 1:2 การใช้ Screw Grid จะเป็นการประหยัดที่สุดหรืออาจจะใช้เสาและคานธรรมดาก็ได้ และในการเลือกใช้ระบบพื้น รวมทั้งการวางคานก็จำเป็นจะต้องมีการเดินผ่านหรือเจาะพื้นและคานในบางส่วน ซึ่งในเรื่องนี้ระบบพื้น สามารถนำมาพิจารณาในการออกแบบ คือ

1) การพิจารณาระบบพื้นในการออกแบบ

ก. Waffle Slab

เป็นโครงสร้างที่สามารถวางน้ำหนักในขนาดช่วงเสาห่างมาก ๆ ได้ โดยทฤษฎีแล้ว เสารับน้ำหนักทั้งสี่ควรเป็นมุมจัตุรัสกัน แต่โครงสร้างชนิดนี้เปลืองไม้แบบการกระจายแรงก็ไม่ดีเท่าที่ควร

ข. Flat Slab

เป็นโครงสร้างไม่มีคาน แต่พื้นจะหนาโดยแปรผันตามระยะของช่วงเสา (หนาน้อย 25–30 ซม.) โครงสร้างแบบนี้กระจายแรงได้ดี ถ้าไม่มีระบบทอมมาขวาง แต่เปลืองคอนกรีตมากทำให้ค่าก่อสร้างสูงขึ้นและน้ำหนักบรรทุกตามตัวมากขึ้นด้วย

ค. Two-Way Slab

เป็นโครงสร้างแบบคานขอยใช้ได้ดีกับพื้นและช่วงเสา การเดินท่อจะติดคานอาจต้องเดินหรือเจาะคานรอไว้ เป็นโครงสร้างที่ประหยัดที่สุดเมื่อเทียบกับสองแบบแรก

ดังนั้น โครงสร้างชนิดนี้ควรนำมาพิจารณาอาคารในโครงการชนิดของโครงสร้างพื้น จำเป็นต้องปรึกษาวิศวกร โครงสร้างด้วย

2) ข้อควรพิจารณาในการ เลือกใช้ โครงสร้าง

การ เลือกใช้ โครงสร้างให้เหมาะสมควรพิจารณาหัวข้อต่าง ๆ ต่อไปนี้ ประกอบด้วย

ก. สถานที่ทำการก่อสร้าง ทำเลของที่ตั้ง ความสะดวกในบริเวณที่ทำการก่อสร้าง ลักษณะความสามารถของดิน และการรับน้ำหนัก

ข. ประเภทของการใช้อาคาร เกี่ยวกับความต้องการทางการใช้พื้นที่ของตัวอาคารขนาดของพื้นที่ ที่มีความต้องการใช้พิเศษ ความต้องการของธรรมชาติ ความสูง และจำนวนพื้นที่ จำนวนชั้น ความต้องการทางอุปกรณ์ เครื่องกลประกอบอาคาร

ค. ชวงเสาและระยะห่างของคาน ระยะห่างระหว่างคาน ที่ตั้งเสา ความลึกของคาน สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญกับราคา โครงสร้าง ระยะห่างของคาน จะไปกำหนดความหนาของพื้น พื้นจะบังคับวิธีขึ้นรถนำหนักบนคานและเสาตามลำดับ ดังนั้นการทำการศึกษา เปรียบเทียบการวางเสาและเวลาใช้ในการก่อสร้างด้วย ตัวอย่างเช่นการวางช่วงเสาเป็นแบบตาราง (Grid Spacing) มีข้อดีหลายประการ เช่นน้ำหนัก ง่ายต่อการฐานรากสม่ำเสมอได้เสียกันทุกต้น การทรุดตัวไม่ต่างกันมาก ทำฐานรากชนิดเดียวกันได้ ทำให้คานมีความลึกเท่ากัน กำแพงมีความสูงสัมพันธ์กับเสาและคาน การเสริมเหล็กใช้ขนาดจำนวนได้เสียกัน ใช้ไม้แบบหล่อได้หลายครั้งซ้ำกัน เลือกใช้งานหล่อสำเร็จได้

ง. แรงลม การป้องกันแรงลมมีความสำคัญมากต่อโครงสร้างทั้งส่วนบนคานและส่วนใต้คาน ซึ่งต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง ต้องเลือกใช้พื้นวัสดุก่อสร้างปิดกันอาคารคานนอก เมื่ออาคารสูงมาก เปรียบเหมือนทำคานยื่นออกมาจากคาน ดังนั้น อัตราส่วนของความสูงอาคาร ต่อความกว้างต้องสัมพันธ์กัน ส่วนอาคารที่คาดว่าจะคิดเป็นโครงแข็งแรงตั้งบนคาน ดังนั้นเป็นต้น แรงลมสามารถยกตัวอาคารให้ลอยขึ้นได้ ดังนั้นน้ำหนักตัวอาคารพอป้องกันแรงยกนี้ได้ แรงลมพยุงอาคารให้แกว่งได้ ในสหรัฐอเมริกา มีข้อบังคับไม่ยอมให้ยกอาคารสูงแกว่งเลื่อนโยกทางข้างเกิน 0.002 เท่าของความสูง เมื่อเป็นอาคารใช้ผนังหุ้มกันแบบบาน ความแข็งแรงของตัวอาคารป้องกันแรงลมทำได้หลายวิธี เช่นทำคาน

เอกสารนี้ให้ลึกใหญ่โต บิดตัวคำควนแบบเท้าแขน ใช้คำทะแยงให้โครงสร้างทางขึ้น ระบายกิ่ง ใช้ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงพื้นที่ถ่ายเทแรงต่อไปยังโครงหลัก ความสูงของอาคารทำหน้าที่เหมือนเสาใหญ่กลาง
ช่วยรับแรงลม จากโครงสร้างพื้นทั้งหมด

1.2 โครงสร้างระบบกำแพงรับน้ำหนัก (Wall Bearing)

การก่อสร้างแบบ กำแพงรับน้ำหนักสามารถนำไปใช้กับอาคารพักอาศัย และ
อาคารอุตสาหกรรม กำแพงรับน้ำหนักหากแบ่งออกตามประเภทของวัสดุ จะแบ่งออกได้ดังนี้
คือ

ผนังก่อ

ผนังคอนกรีตเสริมเหล็ก

ผนังไม้

ผนังสวิต

(1) ผนังก่อ

หมายถึงผนังซึ่งก่อด้วยวัสดุต่าง ๆ เช่น อิฐ คอนกรีตบล็อก แก้ว หิน
 ฯลฯ โดยวัสดุที่กล่าวมานี้มีลักษณะเป็นก้อน ๆ นำมาเรียงต่อกันเข้าทั้งแนวตั้งและแนวนอน
 โดยใช้วัสดุประสาน คือปูนก่อ (Mortary) การกอนี้ทำให้เกิดการเกาะยึด (Bond)
 ที่คั่นเป็นร่องสำคัญนอกจากจะทำให้ผนังมีความแข็งแรงภายในตัวเองแล้วยังทำให้แล
ดูสวยงามอีกด้วย การกอนี้หลายวิธี

ผนังก่อโดยทั่วไปมักปรากฏอยู่เสมอว่า มีรอยแตกร้าวเกิดขึ้นตามแนวปูน
 ต่อทั้งทางแนวตั้งและทางแนวนอน เนื่องจากปูนก่อเป็นเพียงวัสดุประกอบ ไม่มีความแข็งแรง
 เท่ากับก้อนวัสดุที่นำมาก่อ กำแพงก่อที่เป็นผนังขนาดใหญ่ หรือหากต้องการให้ผนังรับน้ำหนัก
 ได้มาก และมีให้ผนังแตกร้าวได้ง่าย ก็ใช้วิธีเสริมเหล็ก (Reinforcement) เพิ่มความ
 แข็งแรงในการรับแรงอัดและสามารถรับแรงเฉือนและแรงดึงอีกด้วย ผนังก่อที่เสริมเหล็กนี้
 เรียกว่าผนังก่อเสริมเหล็ก

ผนังก่อที่นิยมใช้กันมากในการก่อสร้างอาคาร คือผนังก่ออิฐ (Brick
 Bonds) ผนังก่ออิฐเสริมเหล็ก (Reinforced-Brick Masonry) ที่นิยมใช้กัน
 โดยก่อเว้นร่องเพื่อยาแนวปูนก่อ 1/2 นิ้ว - 3/4 นิ้ว เสริมเหล็กเส้นระหว่างแนวปูนก่อ
 ทั้งคานตั้งและคานนอน

ผนังคอนกรีตบล็อกชนิดมีรูกลวง (Hollow Concrete Block) เป็นวัสดุก่อสร้างผนังรับน้ำหนักอีกชนิดหนึ่งที่มีใช้กันอย่างแพร่หลาย หากจะเสริมเหล็กในผนังคอนกรีตบล็อกก็ทำได้ง่ายโดยใส่เหล็กเสริมลงไปในรูกลวงของก้อนคอนกรีตบล็อกในทางตั้ง แล้วคอนกรีตไปหุ้มเหล็ก หรือคอนกรีตบล็อกที่ทำเป็นรูปคาน "สินเทลบล็อก" เป็นบล็อกที่มีลักษณะคานกล้วยหงายขึ้น เมื่อใส่เหล็กลงไปในรางคานกล้วยแล้วเทคอนกรีตหุ้มส่วนที่เสริมเหล็กก็จะมีลักษณะเป็นเสาและคาน ค.ส.ล. ทำให้ผนังรับน้ำหนักได้ดีขึ้น

(2) ผนังคอนกรีตเสริมเหล็ก

ผนังคอนกรีตเสริมเหล็ก เป็นผนังที่แข็งแรงและรับน้ำหนักได้มากและทนไฟได้ดี แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ผนังคอนกรีตสำเร็จรูป
2. ผนังคอนกรีตหล่อในที่ก่อสร้าง

-ผนังสำเร็จรูป

ผนังคอนกรีตเสริมเหล็กสำเร็จรูปทำเป็นแผ่นต่าง ๆ กัน นิยมใช้กันมากกับการก่อสร้างจำนวนมาก ๆ เช่น อาพาตเมนต์ อาคารสงเคราะห์ หอพัก ผนังคอนกรีตชนิดนี้เรียกว่า Concrete Panel แผ่นคอนกรีตนอกจากจะทำให้มีขนาดต่าง ๆ กันตามต้องการแล้ว ภายในแผ่นยังออกแบบให้มีรอยต่อหรือช่องสำหรับเดินท่อน้ำ สายไฟและอื่น ๆ ได้ด้วย การใช้แผ่นคอนกรีตเสริมเหล็กก่อสร้างอาคาร มีแบบและวิธีก่อสร้างที่แตกต่างกันออกไปบ้าง โดยเรียกตามชื่อที่บริษัท และประเทศผู้ผลิต ใช้ระบบนั้น ๆ เช่น

ระบบ	Bison	ของอังกฤษ
ระบบ	S.B.C.T.R.A.	ของฝรั่งเศส
ระบบ	Balency	ของฝรั่งเศส
ระบบ	Casmis	ของฝรั่งเศส
ระบบ	Techerete	ของสหรัฐอเมริกา
ระบบ	Firnkas	ของสหรัฐอเมริกา

การออกแบบอาคารที่ประกอบด้วยชิ้นส่วนสำเร็จรูป ต้องคำนึงถึงส่วนประกอบดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ความแข็งแรงของแต่ละชิ้นส่วน (Components) จะต้องมีความแข็งแรงเพียงพอต่อการใช้งาน ไม่เสียหายขณะขนส่งและติดตั้ง
2. เมื่อประกอบชิ้นส่วนเป็นอาคารแล้วจะต้องมีความแข็งแรงเพียงพอทุกส่วนของอาคารในการรับน้ำหนัก คำนวณทางแนวราบได้ เช่น แรงลม
3. ความแข็งแรงของรอยต่อ (Joints) ระหว่างชิ้นส่วนต่าง ๆ สามารถถ่ายแรงไปยังส่วนของอาคารได้ เช่น รอยต่อระหว่างพื้นกับกำแพง เป็นต้น
4. ชิ้นส่วนจะต้องสะดวกในการติดตั้งและประกอบ สะดวกในการผลิต ขนาดจะต้องพอเหมาะกับการขนส่ง และยกขึ้นติดตั้ง ให้ความสวยงามทางสถาปัตยกรรมอีกด้วย

-ผนังคอนกรีตในที่ก่อสร้าง

มักจะเป็นผนังที่มีขนาดใหญ่หนาและสูง ในบางกรณีใช้ร่วมกับโครงสร้างแบบอื่น ๆ ด้วย เช่น เป็นผนังห้องลิฟท์ของอาคารที่มีโครงสร้างแบบเสาและคาน ผนังรับน้ำหนักคอนกรีตเสริมเหล็กชนิดนี้ ยังสามารถแยกออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้ คือ (แบ่งตามลักษณะการใช้งาน)

ผนังต้านแรงเฉือน

ผนังทั่วไป

ผนังส่วนของทางชั้นลง

ผนังของของสาธารณูปโภค

-ผนังไม้

อาคารขนาดเล็กสามารถใช้ผนังไม้เป็นผนังรับน้ำหนักได้ แต่ผนังไม้ก็ยังมีขีดจำกัดโดยขนาด เพราะส่วนใหญ่ที่ใช้กันอยู่ในขณะนี้ เป็นไปตามขนาดของไม้อัด Plywood Sheet ขนาดกว้าง 4 ฟุต สูง 8 ฟุต นอกจากนี้ยังมีปัญหาในเรื่องไม้ทนไฟ ไม่สามารถกันเสียงได้ ไม้ทนต่อสภาพดินฟ้าอากาศ และแมลง จึงไม่ค่อยมีผู้นิยมใช้มากนัก ข้อดีของผนังไม้ คือน้ำหนักเบา ขนส่งง่าย มีความงามของไม้คือลายไม้

ผนังที่ใช้รับน้ำหนัก เช่น บล็อกมอร์ต ทำด้วยไม้อัด มีโครงไม้อยู่ภายใน มีขนาดหนาตั้งแต่ 1 นิ้วขึ้นไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

-ฉนวนกันความร้อน-

ฉนวนกันความร้อนชนิดนี้ ใช้วัสดุสองชนิดร่วมกัน คือใช้แผ่นโลหะไฟเบอร์กลาส หรือ พลาสติกแข็งประกบไว้กันนอกทั้งสองด้าน ภายในมักจะใช้วัสดุที่เบาและเป็นฉนวนความร้อน เช่น โยแกว ยิบซัม แอสเบสทอส ฯลฯ ขนาดความหนาของฉนวนและความหนาผลิตขึ้นได้ตามความต้องการในการใช้งานและมีน้ำหนักเบามาก หากต้องการให้ฉนวนกันความร้อนมากขึ้น ก็ทำแผ่นโลหะหรือแผ่นหุ้มด้านนอกให้เป็นลอน (Corrugated) เนื่องจากฉนวนแบบนี้ผลิตมาจากโรงงาน จึงมีการออกแบบเตรียมรอยต่อไว้อย่างมั่นคง

3.7.2 ระบบสาขาภิบาล

ระบบสาขาภิบาลสำหรับอาคารในโครงการ โรงเรียนสอนคนตาบอด -
ประกอบด้วย

1) ระบบน้ำประปา ประกอบด้วยน้ำสะอาดที่เราต้องการดื่มใช้ภายในอาคาร
หรือนอกอาคารแล้วแต่ความเหมาะสม

2) ระบบระบายน้ำ ประกอบด้วยการระบายน้ำฝนจากหลังคาอาคารลงสู่
พื้นดิน สู่แหล่งรับน้ำ การระบายน้ำจากห้องปฏิบัติการ และการระบายน้ำทิ้งจากส้วมโถ -
ปัสสาวะ

3) ระบบการกำจัดน้ำโสโครก เป็นการทำความสะอาดน้ำทิ้งและน้ำโสโครก
จากอาคารก่อนที่จะระบายสู่แหล่งน้ำสาธารณะ เพื่อป้องกันมิให้น้ำในแหล่งรับน้ำเกิดการเน่า
เหม็นเป็นพิษได้

1) ระบบน้ำประปา อันได้แก่น้ำสะอาดที่ใช้ภายในอาคารมีระบบเก็บกักน้ำ
ไว้ใช้อยู่ 2 ลักษณะ คือ

ก. ระบบนี้จะคอยทอนน้ำที่มาจากหอสาธารณะให้มาไหลเข้ากับถังเก็บอยู่ตลอดเวลาและการควบคุมการเปิดปิด ถ้วยระดับน้ำถึงขีดกำหนด ความต้องการแล้วและในทางตรง
กันข้ามก็ผลักดันให้วาล์วเปิดน้ำเมื่อน้ำขาดปริมาณไปเพียงเล็กน้อยเท่านั้น จากผลนี้จะมีผลทำ
ให้น้ำในถังมีน้ำเต็มอยู่เสมอ ในระบบถังน้ำที่อยู่ใต้ดินนี้จะมีเครื่องปั้มน้ำจะทำงานโดยนำน้ำ
จากถังเก็บมาอัดในถังเพิ่มแรงอัดอีก โนมิตีและส่งน้ำไปยังท่อน้ำใช้ไปทั่วตัวอาคารที่ต้องการ
ใช้น้ำ เมื่อน้ำถูกใช้ทำให้แรงดันตกลงเล็กน้อยลงไป เครื่องอัดโนมิตีก็จะทำงาน โดยดูดน้ำจาก
ถังใหญ่มา และเพิ่มแรงอัดไว้ เมื่อแรงอัดถึงกำหนดเครื่องจะหยุดทำงานเพื่อรอให้มีการใช้
น้ำไปก่อน เครื่องจึงจะทำงานอีกครั้ง

ระบบนี้อาจเรียกได้ว่าระบบจ่ายน้ำขึ้น ซึ่งหมายถึงความมีการอัดกำลังน้ำ
ไปยังท่อและส่งขึ้นไปยังอาคารชั้นบนสุด ระบบนี้มีอ่างกักเก็บน้ำเพียงครั้งเดียว แต่เครื่องสูบน้ำ
อัด โนมิตีจะต้องทำงานหนักอยู่ตลอดเวลา อาจทำให้เกิดความสิ้นเปลืองในการซ่อมบำรุง
เครื่องปั้มน้ำอัดโนมิตี และระบบนี้จะต้องใช้เครื่องปั้มน้ำขนาดใหญ่จึงจะมีกำลังดันเพียงพอ
สำหรับใช้ในอาคารทั้งหมด สำหรับเรื่องการซ่อมบำรุงเครื่องจักรนั้นควรคำนึงถึงว่าประเทศ

ไทยไม่ใช่ประเทศทางอุตสาหกรรมสินค้าที่เป็นเครื่องจักร เครื่องกลต้องมีราคาสูงมาก ดังนั้น
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะทำให้เกิดความสั่นเปลี่ยนขึ้นภายหลัง อีกทั้ง เมื่อเกิดการชักข้อขึ้น น้ำจะหยุดทันที จนกว่าเครื่องจะปกติ จึงนับว่าเป็นการไม่สะดวกอีกประการหนึ่งด้วย แต่อย่างไรก็ตามโครงการเป็นอาคารตามแนวนอน ความสูงของอาคารทางแนวนอนไม่เกิน 2-3 ชั้น ระบบนี้จะประหยัดในเรื่องการค่อทอมมาก

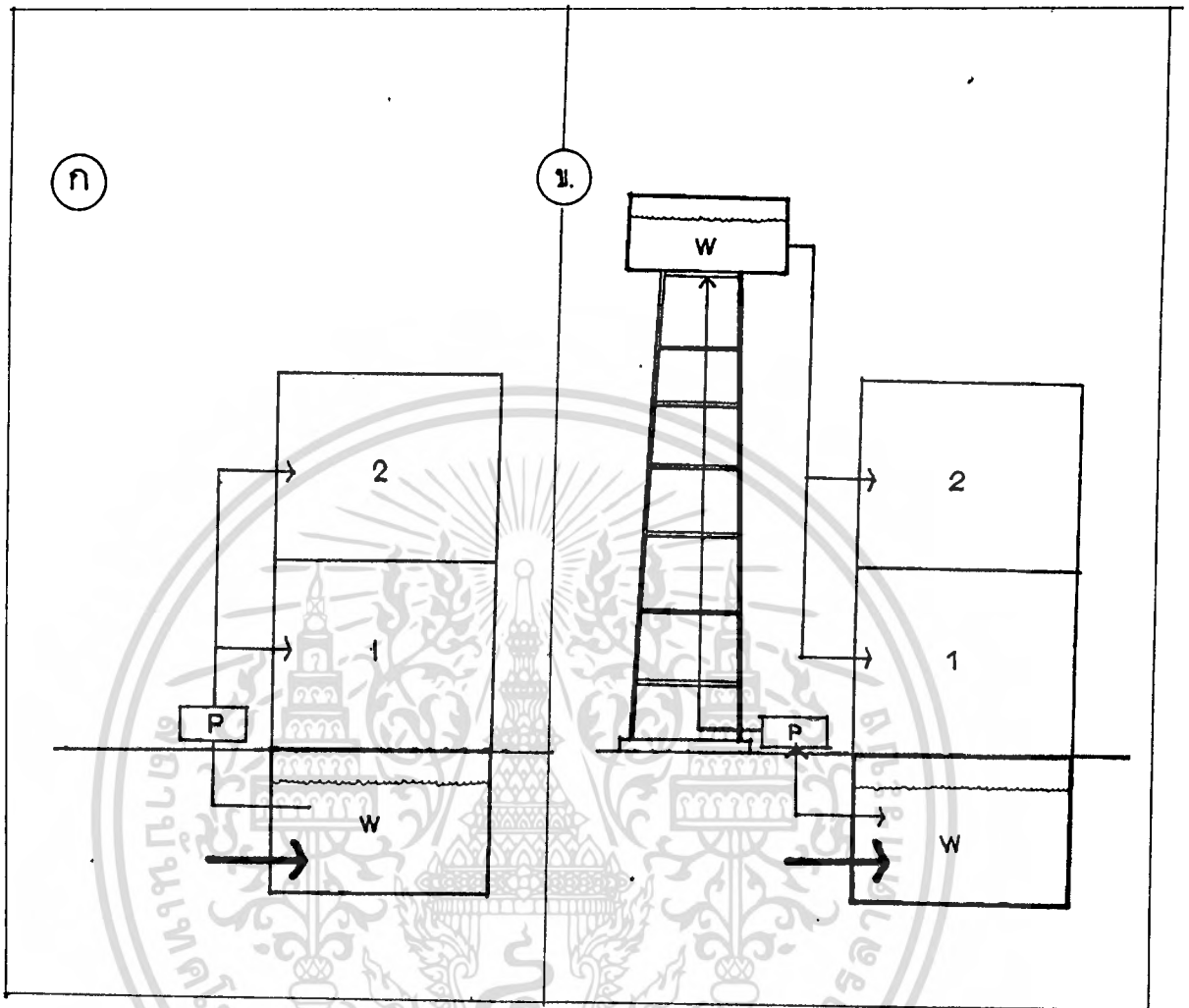
ข. ถึงเก็บน้ำอยู่บนหอสูงและอยู่ที่ระดับดินหรือใต้ดินสองตำแหน่ง

ระบบดังกล่าวนี้ จะมีวิธีโดยการค่อทอจากหอสาธารณะเข้ามายังถึงเก็บน้ำ ด้วยระบบที่กล่าวในข้อ ก. จนกระทั่งเครื่องปั้มน้ำดูดน้ำจากถังเก็บน้ำยังถึงเก็บน้ำบนหอสูง ซึ่งติดกับระบบในข้อ ก. ตอนนี้เอง เพราะระบบในข้อ ก. นั้นจ่ายน้ำไปยังกอกน้ำเลย ระบบถูกลอกและวาว ปิคเปิดอันโนมิติไม่ขาดตอน เช่น ถึงที่พักอยู่บริเวณชั้นล่าง เช่นกัน ถึงน้ำนี้อาจมีจำนวนหลายถึงณวกกัน หรือถึงเคียวขนาดใหญ ตามความต้องการใช้น้ำไปยังที่สำรองน้ำ เพื่อความเพียงพอสำหรับการใช้จากถังน้ำที่อยู่ในที่สูงนี้เอง จะมีท่อก่อจากถังเก็บน้ำชั้นบนของอาคาร แรงดันของน้ำจะมีความแรงมากและมีปริมาณน้ำสม่ำเสมอ เหมาะสมกับความต้องการการใช้น้ำในส่วนปฏิบัติการย่อยและบคแ เบียก และโรงประลองแระ น้ำจะซาคค่อเมื่อน้ำซาคจากถังเก็บที่อยูบนหอสูง กรณีนี้ถ้าไม่ขึ้นไปยังชั้นบนเราก็สามารถทราบได้ว่า เครื่องปั้มน้ำอัตโนมัติไม่ทำงาน ทั้งนี้เราสามารถคักตั้งเครื่องอัตโนมัติ เมื่อระดับน้ำจากถังบนลดลงมามากและ เครื่องปั้มน้ำไม่เคิมเข้าสู่ถึง ผู้ใช้น้ำมีโอกาสใช้น้ำอย่างประหยัดในถึงส่วนที่ยังเหลือระหว่างทำการซ่อมบำรุงให้เครื่องปั้มน้ำทำงานได้อย่างปกติคังเคิม เราจึงมีโอกาสที่จะยังใช้น้ำอยู่ในระหว่างการซ่อม เป็นการทำให้เกิดประโยชน์ในการทำงานได้อย่างไม่ขาดตอน

2) ระบบระบายน้ำ

ก. ระบบระบายน้ำผืนนี้แยกเป็นการระบายน้ำผืนบนหลังคาอาคารและระบายน้ำผืนระดับพื้นดินซึ่งประกอบด้วย รางรับน้ำผืน ตะแกรงครอบ ท่อระบายน้ำผืนและบอพักน้ำ สำหรับการระบายน้ำผืนบนหลังคานี้ ถ้าหากน้ำสามารถระบายลงตามแนวคังได้ทัน น้ำผืนก็จะไม่มีโอกาสสลับลงนี้ได้ ที่สำคัญคือ ความลึกของรางทาง Freeboard building Research ได้แนะนำว่า ความกว้างของคันรางไม่ควรน้อยกว่า 12 นิ้ว และ Freeboard ควรมีประมาณ 3 นิ้ว เพื่อป้องกันลมพัดน้ำผืนล้นราว สำหรับขนาดของท่อในแนวคัง นั้นขึ้นอยู่กับความเอียงลาดของหลังคาถับอัตราการตกของฝน โดยแนะนำว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- W ถังเก็บสำรองน้ำสำหรับอาคาร
- P เครื่องปั๊มน้ำอัตโนมัติ
- ท่อน้ำในอาคาร
- ท่อน้ำจากท่อสาธารณะ
- ผังแสดงการจ่ายน้ำในอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยทั่วไปมีขนาด 2-4 นิ้ว

ท่อระบายน้ำที่ใช้ อาจเป็นท่อซีเมนต์ ท่อคอนกรีต หรือที่เป็นท่อ - พลาสติก (P.V.C.) ซึ่งอาจจะเป็นท่อตันหรือท่อพรุนก็ได้ การเดินท่อระบายน้ำ ควร ให้มีการหักมุมน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ ถ้ามีท่อแยกแขนง ควรแยกเป็นตัว. ไม่ควร เป็นตัว T และไม่ควร มี Cross Connection พยายามใช้ท่อสั้นที่สุด ความลาด (Slope) ของท่อควรสม่ำเสมออย่างน้อย 1

ข. ระบบระบายน้ำทิ้ง

(1) น้ำทิ้งจากสุขภัณฑ์

เป็นน้ำที่ผ่านการใช้งานมาแล้ว เช่นจากอ่างล้างหน้าสามารถ ระบายน้ำทิ้งได้โดยการระบายลงบนท่อ ระบายน้ำบนพื้น แล้วระบายลงสู่ท่อสาธารณะได้ หรือ อาจจะระบายลงสู่อบซึมโดยตรงก็ได้

(2) น้ำทิ้งจากการปฏิบัติงาน

เป็นน้ำที่ผ่านการใช้งานในการปฏิบัติทดลองในส่วนห้องปฏิบัติการ สามารถที่จะระบายได้โดยตรง ลงสู่ท่อสาธารณะได้หรืออาจจะระบายลงทิ้งนี้เพราะเหตุ ว่าในขณะปฏิบัติการทดลองนี้จะไม่มีการใช้น้ำยาเคมี ดังนั้นน้ำที่ผ่านการใช้งานแล้วจึงเป็น น้ำที่ไม่มีพิษหรือมีผลต่อสภาวะแวดล้อม หรืออาจจะทำการระบายน้ำลงสู่อบซึมโดยตรงก็ได้

3. ระบบการกำจัดน้ำโสโครก

การระบายน้ำโสโครก (น้ำเสีย) คือน้ำที่ไม่อนุญาตให้ระบายลงสู่ท่อ สาธารณะได้เลย เนื่องจากเป็นน้ำที่สามารถทำให้สภาวะแวดล้อมเป็นพิษได้ เช่นน้ำที่มาจาก ส้วม และจากที่ปัสสาวะ จะต้องผ่านการบำบัดให้ก่อนจึงจะอนุญาตให้ระบายลงสู่ท่อสาธารณะ ได้ กรรมวิธีการกำจัดน้ำเสีย สามารถสรุปได้ 2 วิธี คือ

(1) ระบบการใช้อากาศ (ออกซิเจน)

เป็นระบบที่ใช้ในโรงงานกำจัดน้ำเสียที่จะต้องมีการใช้เครื่องมือและ อุปกรณ์มากมาย ไม่เหมาะสมสำหรับโครงการ ซึ่งมีขนาดเล็ก และน้ำเสียไม่เป็นพิษมาก

(2) ระบบการกำจัดน้ำเสียแบบไม่ใช้อากาศ

เป็นระบบที่นิยมใช้กันแพร่หลายโดยทั่วไป คือระบบท่อเกรอะ บ่อขีมนั่นเอง โดยน้ำเสียจะถูกคอกวนตามท่อไต่คืบไปยังบ่อเกรอะ โดยกักน้ำไว้ระยะหนึ่ง เพื่อ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตกตะกอนและเกิดการย่อยโดยใช้กรรมวิธีแบบ Anaerobic ซึ่งเป็นการบริโภคของแบคทีเรียชนิดนี้ไม่ต้องการอากาศ ทำให้ความสกปรกน้อยลงกล่าวคือ ความขุ่นลดลง 80-90% ความสกปรกจัดเป็น B.O.D. ลดลงประมาณ 70-80% ซึ่งถือว่ายังสกปรกอยู่ การระบายน้ำจากบ่อเกรอะให้ซึมไปตามนิวคินทำได้ 3 วิธี คือ

(ก) Leaching Cesspool

คือการระบายน้ำค้ำบ่อซึม

(ข) Subsoil Drainage

คือการระบายน้ำโดยผ่านท่อตาม

นิวคิน

(ค) Sand Filter

คือการระบายน้ำโดยซึมไปในทราย

การทำความสะอาดชั้นที่สองนี้ ที่นิยมกันคือใช้บ่อซึม ซึ่งทางองค์การอนามัยโลกแนะนำว่า ขนาดของบ่อเกรอะควรจะสามารถกักน้ำโสโครกไว้ได้ 1-3 วันตามปกติ - ควรจะเป็น 1 วัน และต้องคำนึงถึงปริมาณการเข้าสำหรับเก็บตะกอนหรือการสูบน้ำออกทุก 2-3 ปี และอัตราการซึมของน้ำในดินว่าหากเมื่อซุกหลุมลงไปดินแล้วเติมน้ำไปจนเต็มเวลาน้ำลดลง 1 นิ้ว ถ้านานถึง 60 นาที ก็ถือว่าดินนั้นไม่เหมาะสมสำหรับการกำจัดน้ำโสโครก โดยวิธีให้ซึมลงดิน

จากการวิเคราะห์และการทำงานของวิศวกรสุขาภิบาลได้แนะนำว่าอาคารที่ต้องการบ่อเกรอะที่มีปริมาณความจุมากกว่า 100 ลูกบาศก์เมตรขึ้นไป ไม่ควรใช้วิธีซึมลง ควรใช้วิธีการกักขังชั้นทรายและถ่าน หรือไมก็ใช้ Trickling Filter วิธีแรกสะดวกกว่า ในด้านการบำรุงรักษาและการกรองแต่มีข้อเสียคือ อัตราการไหลซึมช้า อาจทำให้ยuckyตันขึ้นเมื่อใช้ไปนาน ๆ จะต้องเปลี่ยนชั้นกรองซึ่งเป็นเรื่องที่ยุ่งยากมาก

3.7.3 ระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง

1) ระบบไฟฟ้า

กำลังส่องสว่างของดวงไฟดวงหนึ่ง คือ ปริมาณแสงสว่างจากดวงไฟดวงหนึ่งบนผิวที่มีพื้นที่ 1 ตารางหน่วย ซึ่งวางไว้ตั้งฉากกับรังสีของดวงไฟ และอยู่ห่างจากดวงไฟ 1 หน่วยระยะมีหน่วยเป็นกำลังเทียนเทียบมาตรฐาน (1 กำลังเทียน)

กำลังส่องสว่างของดวงไฟดวงหนึ่ง คือ เทียนที่ทำด้วยไขปลาวาฬหนักถึง $\frac{1}{6}$ ปอนด์ เมื่อจุดไฟใส่จะไหม้ชั่วโมงละ 120 แกรม (7.77 กรัม)

ความเข้มแห่งการส่องสว่าง

ความเข้มแห่งการส่องสว่าง คือ ปริมาณแสงที่ตกบนพื้นที่ 1 ตารางหน่วย

รวมจุดนั้น

หลอดไฟในปัจจุบันมีสองชนิด คือ

1. Incandescent Lamps
2. Fluorescent Lamps

Incandescent Lamps

คือหลอดแก้วกลมมีขั้วตัวหลอด อาจเคลือบสีหรือซิลิกา ใส่หลอดทำด้วย-

ทั้งสเทน

Fluorescent Lamps

ประกอบด้วย

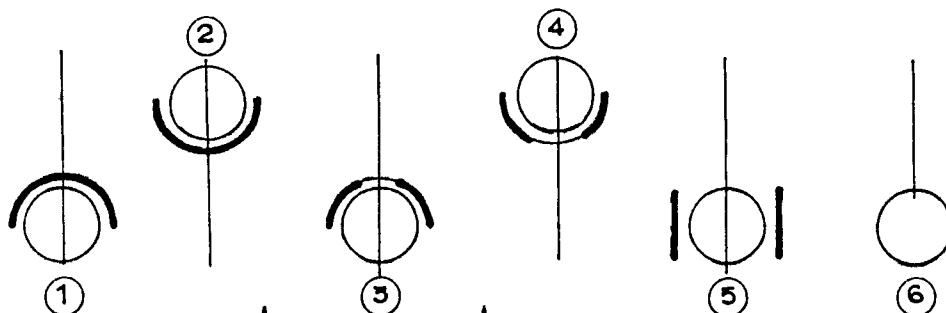
- ตัวหลอด ภายในหลอดแก้วเคลือบด้วยฟลูออเรสเซนต์ที่หุ้มด้วย
- สคาร์เตอร์ เป็นกระบอกเล็กหุ้มหลอดแก้ว ภายในมีโลหะแผ่นบางข้างหนึ่งติดแน่นอีกข้างหนึ่งเป็นอิสระ
- บาลาสต์ Core Coil ทำหน้าที่เพิ่มกระแสไฟในขณะเริ่มต้นให้สม่ำเสมอ

ชนิดของหลอด Fluorescent Lamps

1. Standard Cool White	สีขาวคล้ายหิมะ ใช้กับโรงงาน ร้านค้า สำนักงาน
2. Deluxe Cool White	สีออกสีฟ้าทางแดง ทำให้สีนิ่มนวลน่ารัก
3. Standard Warm White	สีออกสีฟ้าทางเหลืองแจ่มใส
4. Deluxe Warm White	สีออกสีฟ้าทางแดงเร็ว ๆ ใช้กับบ้าน ที่แสดงสินค้า ที่ประชุม
5. White	สีเหลืองอ่อน ๆ ใช้กับคลังสินค้า บ้าน โรงเรียน
6. Day	สีฟ้าอ่อนคล้ายแสงธรรมชาติ ในเวลากลางวัน ใช้กับบ้าน โรงงานอุตสาหกรรม ห้องทดลอง ห้องเขียนแบบ
7. Soft White	สีชมพูอ่อนใช้กับที่โชว์

ชนิดของดวงโคมและการกระจายแสง

1. Direct	(การส่องแสง)	ส่องขึ้น 10% ลง 90% - 10%
2. Indirect	(การส่องขึ้น)	ส่องขึ้น 90 - 10% ลง 10%
3. Semi - Direct		ส่องขึ้น 10 - 40% ลง 60 - 90%
4. Semi - Indirect		ส่องขึ้น 60 - 90% ลง 10 - 50 %
5. Direct - Indirect		ส่องขึ้น 40 - 60% ลง 40-60 %
6. Genreal Difuse		ส่องขึ้น 40 - 60 % ลง 40 - 60%

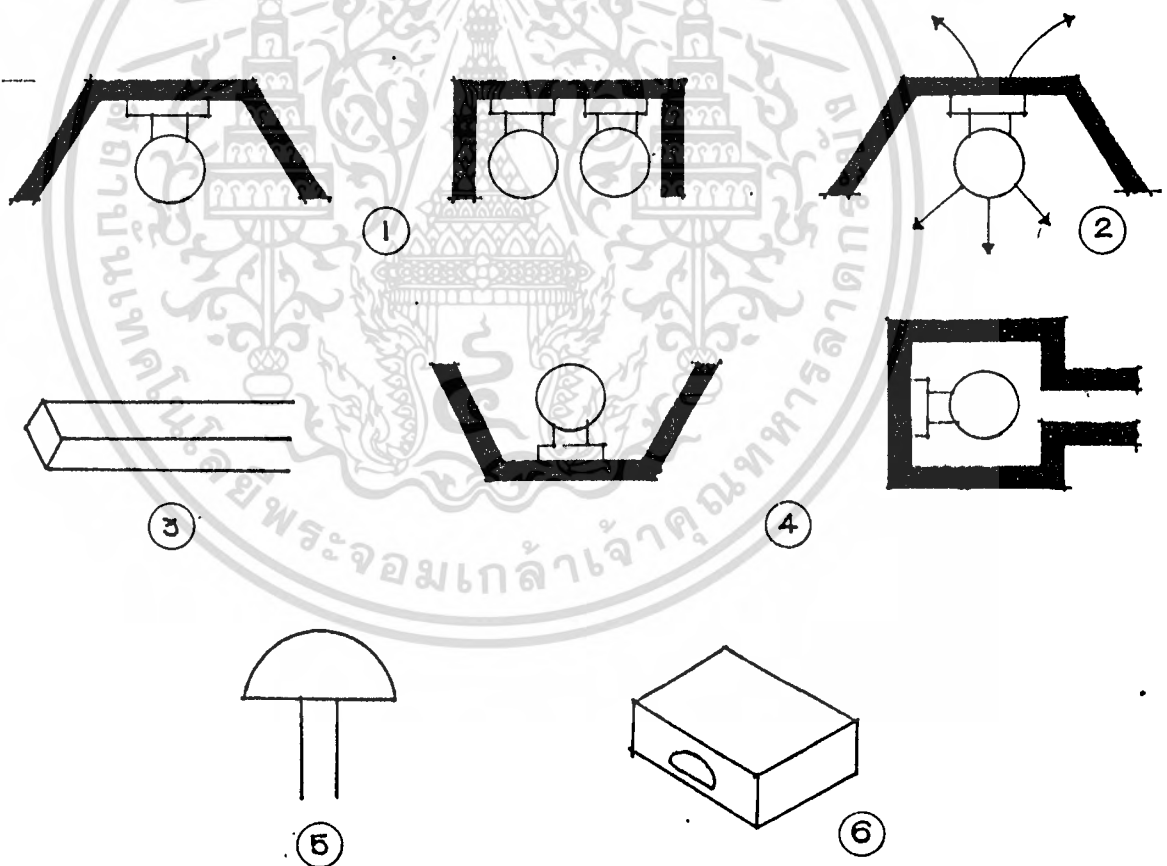

รูปที่ แสดงชนิดต่าง ๆ ของดวงโคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Fluorescent - Distribution

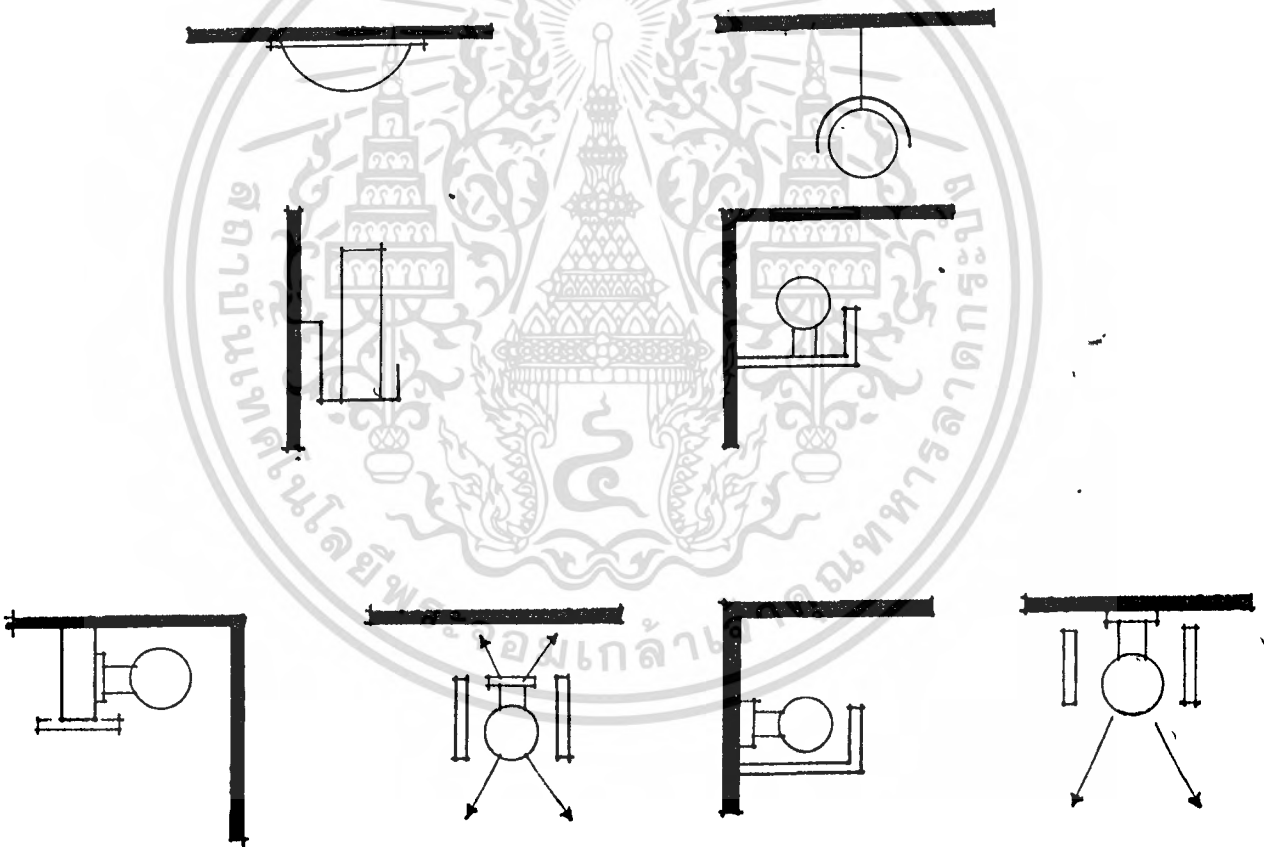
1. Direct
2. Semi Direct
3. General Diffusing
4. Indirect
5. Over All lit Cellings การทำให้ไฟโต้เพดานให้แสงกระจายโดยใช้ Louvers ขยาย
6. Exterior

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Lighting Methods (Incanddescent)

1. การใช้ดวงโคมติดเพดาน
2. การใช้ดวงโคมห้อยลงมา
3. การใช้ดวงโคมติดผนัง
4. การใช้ดวงโคมซ่อน
5. การใช้ดวงโคมตั้งโต๊ะ - พื้น
6. การใช้ดวงโคมไฟภายนอก เช่น ในสวน ไฟถนน

รูปที่ — แสดงการใช้ดวงโคมชนิดต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. หลักการจิกแสงสว่างในอาคาร

แสงสว่างที่ถูกต้องไม่ใช่ปริมาณความสว่างที่มากเท่านั้น แต่มีปริมาณการส่องสว่างที่เพียงพอและปราศจากการสะท้อนเข้าตา และเป็นแสงสว่างจากจุดกำเนิดที่ถูกทิศทางกับกิจกรรมนั้น ๆ แสงที่ไม่ได้ทำให้เกิดเงาเลยนั้นเป็นที่นิยมมากในอดีตและเป็นสิ่งที่ดี แต่ที่วุ่นวายนั่นเป็นส่วนที่ช่วยในการมองเห็นซึ่งวิศวกรผู้เชี่ยวชาญในเรื่องของแสงสว่างนิยม

ปัญหาของแสงสว่างในเวลากลางวันนั้นคือ การจะทำอย่างไร เพื่อให้มีแสงหรือความส่องสว่างเพียงพอสำหรับการมองเห็น โดยปราศจากการสะท้อนของแสงเข้าตา การให้แสงสว่างไม่เพียงพอแต่การมีของแสงหรือเปิดหน้าต่างครึ่งหนึ่งของปริมาณของความส่องสว่างขึ้นอยู่กับ การตกแต่งภายในและสีต่าง ๆ ของผนังภายในด้วย

หากทุก ๆ หนึ่งของอาคารมีแสงสว่างทางคานเคียวตลอดเวลาจะไม่ทำให้เกิดความสบาย แสงที่ส่องมาจากอื่นจะลดปริมาณของแสงที่เข้าตา เพราะกระทบกับผนังข้างเคียงหน้าต่างและจะเป็นการดีกว่าถ้าหากแสงเข้าตาทางคานเคียวตรงข้าม ให้พิจารณาถึงสิ่งต่าง ๆ จากการทดลองประกอบ โดยทั่วไปควรจะให้ได้รับแสงจากธรรมชาติ ของแสงไม่ควรน้อยกว่า 20 เพอร์ เซนต์ ของพื้นที่ห้องควรหาค่ายสีอ่อนซึ่งจะทำให้ห้องสว่างขึ้น

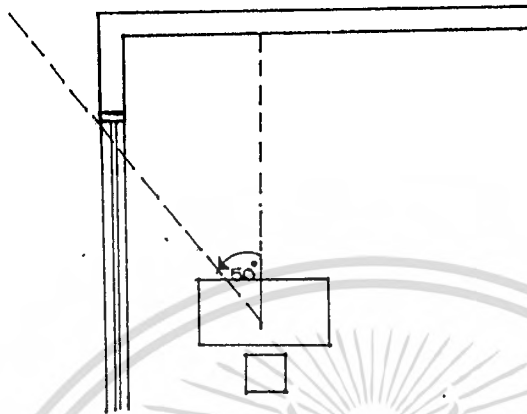
การจิกแสงสว่างโดยไม่ให้เกิดการ เเคียงตาสำหรับคนตามปกติ โดยให้ภายในห้องรับแสงแบบแสงจ้าที่ได้รับโดยตรง เช่น ทงไฟหน้ารถยนต์ จะรบกวนสายตา - มากที่สุด

จำนวนแสงสว่างของห้องชนิดต่าง ๆ

- 50 F.C. งานที่ใช้สายตามาก - ออกแบบ, เบ็นผ้า, ทำบัญชี
- 30 F.C. งานที่ใช้สายตาธรรมดา - ห้องเรียน ห้องสมุด ห้อง-
วิทยาศาสตร์ ทำงานทั่วไป
- 20 F.C. งานที่ใช้สายตาพอสมควร - กีฬาในร่ม พลศึกษา
- 10 F.C. งานที่ใช้สายตาเป็นครั้งคราว - ห้องรับแขก ห้องน้ำ
บันได และ ล็อคเกอร์
- 5 F.C. งานที่ใช้สายตาคิดน้อย - ห้องเก็บของ เเล้งยง รั้ว จัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานให้แสงสว่างกระจายทั่วไปไม่เกิดเงามีกระโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจิกครุฑกับแสงสว่างภายในอาคาร

รูปที่ 44 แสดงแสงสว่างทำมุม 50° กับโต๊ะจะมีเงาที่น้อยที่สุด

การเปรียบเทียบการสะท้อนของสีต่าง ๆ ที่ประกอบการให้สีภายในอาคาร

หลักการจากการทดลอง — สีแก่ สีเข้ม ดูดแสงสว่างทำให้อุณหภูมิร้อนมาก
— สีอ่อน สะท้อนแสงสว่าง
สี อธิบายการสะท้อน (เปอร์เซ็นต์)

ขาว 80-90

งาช้าง 70-80

เหลือง 65-75

ครีม 65-75

ชมพูอ่อนอมม่วง 60-65

เหลืองออกน้ำตาล 55-65

ชมพู 40-70

เทา 35-50

ฟ้า 35-50

เขียวอ่อน 25-50

เขียวแก่ 15-25

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์การใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สี

อัตรากการสะท้อน
(เปอร์เซ็นต์)

แดง

15-25

แดงเข้ม

7

ดำ

2-5

เปอร์เซ็นต์ในการสะท้อนแสงของส่วนต่าง ๆ ของห้อง
ภายในห้องปริมาณของแสงย่อมขึ้นกับคุณภาพในการสะท้อนแสงของสี จาก
พื้น ฝ้า เพดาน การออกแบบสีห้องต่าง ๆ เช่น ห้องทำงาน ห้องเรียน ให้มีแสงสว่างที่
เหมาะสมในการกระจาย ไม่เคืองตา ควรให้มีเปอร์เซ็นต์ ของการสะท้อนดังนี้

- เพดาน	70-90
- ผนัง	40-60
- บัวเชิงผนัง	40
- โตะและเก้าอี้	35-50
- พื้น	35-50

การ เปิดของแสงภายในห้อง

สำหรับประเทศไทยในเขตร้อนชื้นจะเปิดช่องแสงไม่น้อยกว่าอัตราส่วนต่อไปนี้

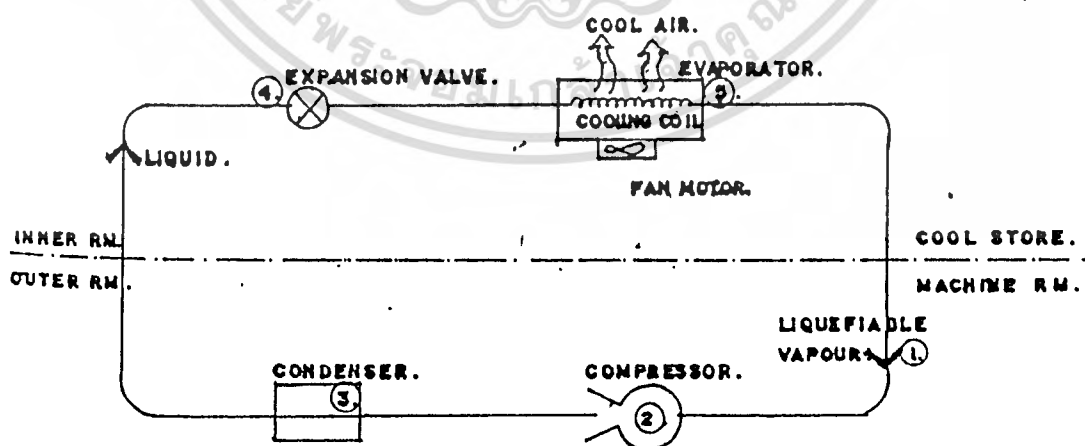
นี้

1. $1/8$ ของพื้นที่ห้องสำหรับส่วนพักอาศัย
2. $2 \text{ ฟุต}^2 (0.18 \text{ ม}^2)$ สำหรับห้องน้ำ
3. $1 \text{ ฟุต}^2 (0.18 \text{ ม}^2)$ สำหรับห้องส้วม
4. $1/8$ ของพื้นที่ห้องสำหรับห้องครัว

3.7.4 ระบบปรับอากาศ (PRINCIPLE OF AIR CONDITIONING)

ใช้น้ำยา (REFRIGERANT) หรือที่เรียกว่าแก๊สเหลว (LIQUEFIABLE-VAPOURS) (1) ผ่านเข้าไปใน COMPRESSOR (2) แก๊สนี้จะถูกอัดให้ร้อนขึ้นและผ่านไปยัง CONDENSOR (3) (เป็นเครื่องกลที่ทำให้แก๊สให้เป็นของเหลว) ของเหลวซึ่งยังคงอยู่ใต้อุณหภูมิและความดันจะถูกแรงอัดเข้าไปใน EXPANSION VALVE (A NARROW ORIFICE) (4) ผ่านไปยัง EVAPORATOR (5) จากนั้นจะลดความดันน้ำยาเหลวก็จะกลายเป็นแก๊สตามเดิม ขณะเดียวกันก็จะดูดความร้อนจาก EVAPORATOR อาจอยู่ใน AIR INTAKE CHAMBER โดยตั้งในเครื่องทำความเย็น หรือ COLD STORE หรืออาจเป็นห้องที่ทำความเย็น ถ้าเช่นนั้นก็จะเย็นแบบ CHILLED จากนั้นน้ำยาแก๊สก็จะกลับไปยัง COMPRESSOR อีกเป็นวงจรเช่นนี้ต่อไป น้ำยาที่ใช้มากที่สุดคือ FREON นอกจากนี้ก็มี ARCTON, METHYL CHLORIDE และแอมโมเนีย ซึ่งสารเคมีเหล่านี้ใช้ในลักษณะแตกต่างกัน

ส่วนอากาศภายนอกเมื่อผ่านท่อเข้ามา ก็จะมาถึงหม้อกรอง (FILTER) หรือ WATER SPRAY จากนั้นก็จะถึง COOLING COIL หรือ COOLING COIL ซึ่งทำให้เย็นลงโดยกระทำของ COMPRESSOR และ CONDENSER อากาศที่บริสุทธิ์ตอนนี้จะถูกพัดให้วนกลับไปยังห้องต่าง ๆ ที่ต้องการ โดยพัดลมและมอเตอร์

ภาพที่ — แสดงหลักการ ทำงานของ ระบบปรับอากาศโดยทั่วไป
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชนิดของเครื่องปรับอากาศ

แบ่งออกเป็นหลายแบบทั่ว ๆ ไป จะมีระบบดังนี้

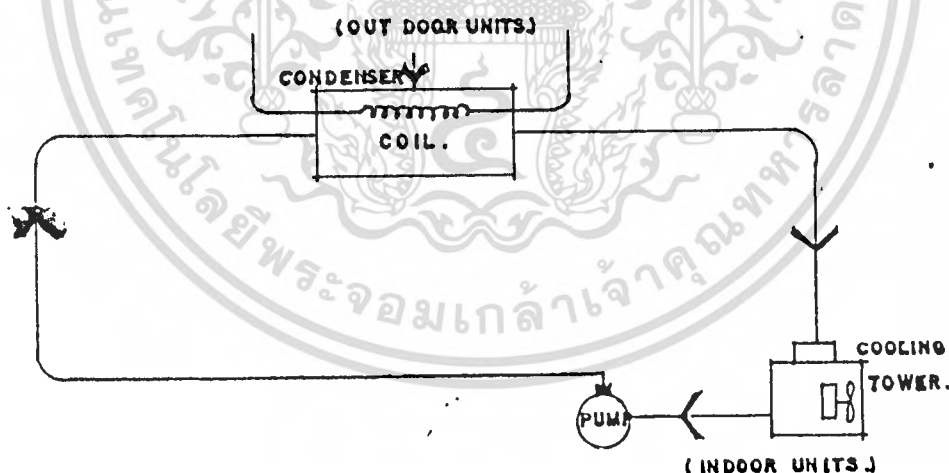
1. แบบคิกหน้าทาง (PACKAGED AIR CONDITIONER).

ก. air cooler ประกอบด้วยเครื่อง 2 เครื่อง คือ

PACKAGED UNITS (IN DOOR UNITS) ประกอบด้วย FAN COIL (EVAP MOTOR) COMPRESSOR และ EXPANSION VALVE อยู่ภายใน PACKAGED เคียวกัน

CONDENSER (OUT DOOR UNITS) ประกอบด้วย COIL ของน้ำยา และ พัดลมเป่าลมเย็นกลั่นตัวเป็นหยดน้ำ

ข. WATER COOLER ทุกอย่างเหมือน AIR COOLER แต่เพิ่ม CONDENSER มารวมอยู่ใน PACKAGED เคียวกันและเปลี่ยนพัดลมเป็นระบบน้ำถ่ายเท ความร้อนโดยมี COOLING TOWER เป็นเครื่องถ่ายเทความร้อนอีกที

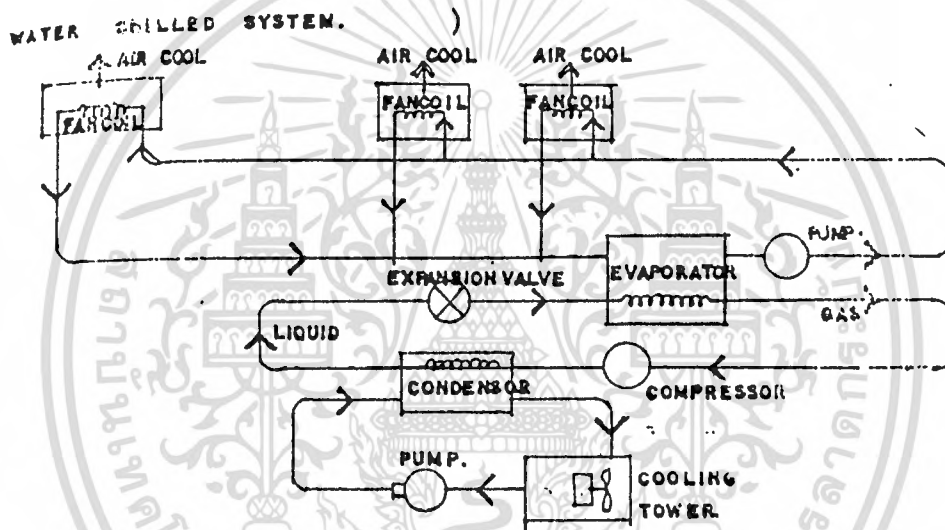

2. แบบแยกส่วน (SPLIT SYSTEM) ประกอบด้วย 2 ยูนิต เช่นกัน เพียง แต้มเครื่อง COOMRESSOR มารวมอยู่ในเครื่อง CONDENSER และเรียกว่า CONDENSING UNITS ส่วนเครื่อง PACKAGED UNIT จะเหลือเพียง COOLING COIL (EVAPORATOR - VALVE) และพัดลมเรียกเครื่องนี้ว่า AIR MANDLING UNITS หรือ FAN COIL UNITS

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนจะเป็น AIR COOLER หรือ WATER
ใช้พัดลมเป่า CONDENSING UNITS หรือใช้น้ำยา COOLING TOWER มายัง CONDENSING
UNITS

3. แบบระบบน้ำทำความเย็น หรือระบบความร้อนด้วยน้ำ (AIR A
WATER CHILLED SYSTEM.)

UNIT WATER SYSTEM. เหมือนระบบก่อน ๆ เพียงแต่มี PREFRIGERANT
เพิ่มขึ้นอีกอย่างหนึ่ง คือ น้ำ (SECOND REFRIGERANT) แทนที่เราจะเดินท่อน้ำยาไปยัง
FAN COIL ในแต่ละห้องที่จะทำความเย็น เราใช้น้ำยาใน EVAPORATOR แล้วปั๊มน้ำ
นี้ไปยัง FAN COIL ในแต่ละห้อง ระบบนี้ใช้ในสถานที่กว้างมีห้องมาก ซึ่งอาจใช้ห้องไม่พร้อม
กัน ถ้าเราใช้เครื่องธรรมดา จะเสียน้ำยามาก เพราะค่าน้ำยาแพงมากและการเดินท่อน้ำ
ยาไกล ๆ ไม่ดี เพราะน้ำยาเปลี่ยนแปลงสถานะได้ง่าย โดยที่อุณหภูมิเปลี่ยนแปลงไม่มาก
นัก ส่วนน้ำนี้อาจส่งไปไต่ไกลมากน้อยขึ้นอยู่กับกำลังที่ใช้ปั๊ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.7.5 ระบบการป้องกันอัคคีภัยและการดับเพลิง

ระบบดับเพลิงอัตโนมัติ ถูกค้นคิดขึ้นมาเพื่อลดข้อผิดพลาดต่าง ๆ ในการดับเพลิงโดยกำลังความสามารถของคน เช่น ในเรื่องหัวฉีดแตกหรือหัวฉีดหลุดจากสาย เครื่องดับเพลิงเสื่อมสภาพที่จะใช้งาน พนักงานไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ในบางกรณีและตกใจในบางขณะ ระบบดับเพลิงอัตโนมัติทำหน้าที่คล้ายกับยามป้องกันอัคคีภัยที่มีคุณภาพสูง หากเกิดเพลิงไหม้ก็สามารถดับเพลิงได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง เป็นการลดความเสียหายที่มีอยู่มากให้น้อยลง การติดตั้งระบบดับเพลิงอัตโนมัติควรติดตั้งในสถานที่ที่อาจมีเพลิงไหม้ – เกิดขึ้นได้ง่าย เช่น ห้องไฟฟ้า ห้องครัว และโรงจักรกล เป็นต้น

ระบบป้องกันเพลิงอัตโนมัติจะมีการทำงานแบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

1. ส่วนเตือนภัย มีแยกออกเป็นระบบต่าง ๆ ใ้คอีก ดังนี้

ก. ระบบสัญญาณมือ เป็นลักษณะที่เมื่อมีผู้พบเห็นเพลิงไหม้จะไปดึงสัญญาณที่ติดตั้งไว้ในที่ที่มองเห็นได้ง่ายที่สุด จะเกิดเสียงดังเตือนขึ้นทั้งอาคาร

ข. ระบบการเตือนภัยด้วยน้ำ ระบบนี้เป็นระบบที่มีการทำงาน 2 ส่วนที่มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ เมื่อเกิดเพลิงไหม้ ความร้อนจากไฟจะทำให้ไอน้ำในอากาศสูงขึ้น ทำให้ส่วนที่มีหน้าที่ในการดับเพลิงจะฉีดน้ำออกมา ในขณะที่มีน้ำฉีดออกมานั้น ระบบเตือนภัยก็จะดังขึ้นทันที ดังนั้นการทำงานของทั้ง 2 ส่วนจึงมีความสัมพันธ์กัน ถ้าไม่มีการฉีดน้ำสัญญาณเตือนภัยจะไม่ดัง

ค. ระบบอัตโนมัติ 1 เป็นระบบที่ทำให้ติดตั้งในอาคารการทำงานจะเกิดเสียงสัญญาณดังขึ้น เมื่อเกิดเพลิงไหม้และสามารถบอกตำแหน่งที่เกิดเพลิงไหม้ได้ เรียก ระบบนี้ว่า ระบบพรีเจสเซอร์

ง. ระบบเตือนภัยด้วยควันไฟ ระบบจะทำงานเมื่อเกิดเพลิงไหม้เป็นเหตุให้ส่วนผสมของอากาศเต็มไปด้วยควันไฟ ดังเครื่องจะมีคุณสมบัติพิเศษในการดูดควันไฟ และเมื่อดูดควันไฟเข้าไปในเครื่องจะทำให้ส่วนเตือนภัยจะดังขึ้น

จ. ระบบเตือนภัยด้วยความร้อน ระบบนี้มีระบบการทำงานคล้ายกับระบบในข้อ ง. เพียงแต่เปลี่ยนมาเป็นการตอบสนองต่อความร้อนในอากาศที่สูงขึ้น เมื่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารลิขสิทธิ์ของกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฉ. ระบบที่ใช้ติดตั้งกับอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่มีพลังงานไฟฟ้า เมื่อมีการขัดข้องทางเทคนิคต่าง ๆ อันอาจจะเป็นเหตุให้เพลิงไหม้เครื่องเตือนภัยประเภทนี้จะทำงาน

2. ส่วนกับเพลิง ชนิดของระบบป้องกันเพลิงอัตโนมัติแบ่งได้จากการใช้สารในการดับเพลิงออกได้ 4 ประเภท คือ

ก. ระบบที่ใช้น้ำ เป็นตัวดับเพลิง สถานที่ที่ใช้เป็นจำพวกอาคาร บ้านเรือนทั่ว ๆ ไป สถานที่ทำงาน ห้างสรรพสินค้า คุณสมบัติของน้ำ คือ ช่วยในการลดความร้อนและคลุมวัสดุทำให้ช้าออกซิเจนที่จะช่วยในการเผาไหม้ ทำให้เกิดความชื้นในวัตถุ ไฟจึงติดยาก

ข. ระบบที่ใช้ผงเคมีเป็นตัวดับเพลิง เหมาะกับอาคารประเภทโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่มีส่วนผสมของน้ำมันกับสารเคมีหรือสารไวไฟ ที่นิยมใช้กันมาก คือ โซเดียมไบคาร์บอเนต เพราะเมื่อใช้แล้วสามารถเก็บทำความสะอาดได้ง่ายและไม่เป็นพิษ

ค. ระบบที่ใช้ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เป็นตัวดับเพลิง เหมาะใช้กับอาคารประเภทโรงงาน ห้องเครื่อง ห้องอุปกรณ์ไฟฟ้า ห้องที่มีสารเคมีติดไฟได้ง่าย แต่ไม่ควรใช้กับห้องที่ปิดทึบและมีคนทำงานอยู่ภายใน เพราะปกติเมื่อเกิดเพลิงไหม้อากาศที่ใช้ในการหายใจไม่เพียงพออยู่แล้วและก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ยังช่วยขับออกซิเจนอีก จึงทำให้คนหมดสติได้และอาจถึงแก่ความตายได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งในกรณียังไม่มีเพลิงไหม้แต่เครื่องอัตโนมัติเสียหรือทำงานผิดพลาดฉีกก๊าศนี้ออกมาจะเกิดอันตรายแก่บุคคลที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ในห้องที่ปิดทึบได้ ผลดีของการใช้ก๊าศนี้ในการดับเพลิง คือ เมื่อเพลิงสงบแล้วก๊าศก็จะระเหยไปเองไม่ทำให้ทรัพย์สินเสียหาย

ง. ระบบที่ใช้ก๊าศเกลอน 1301 ระบบนี้เหมาะสำหรับห้องที่เก็บทรัพย์สินราคาแพง ห้องเครื่อง ห้องที่มีอุปกรณ์ไฟฟ้า ก๊าศประเภทนี้เป็นก๊าศที่ไม่มีสี ไม่มีกลิ่น

จ. ระบบฉีดน้ำอัตโนมัติจะทำปฏิกิริยากับความร้อนที่เพิ่มขึ้นในอากาศ เนื่องจากเพลิงไหม้ และปัจจุบันได้มีการวิวัฒนาการนำเอาอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับเครื่องอัตโนมัติชนิดนี้ ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ระบบฉีดน้ำอัตโนมัติยังสามารถแบ่งออกเป็นประเภทย่อย ๆ ได้อีก คือ

1) ระบบที่มีน้ำอยู่ในท่อตลอดเวลา ใช้กับอาคารสูง ๆ โรงงานอุตสาหกรรม อพาร์ทเมนต์ โรงเรียน โรงพยาบาล โรงแรม เป็นต้น

2) ระบบที่ไม่มีน้ำในท่อตลอดเวลา ประเภทของอาคารที่ใช้ก็ เช่นเดียวกับอาคารในข้อ 1) จะต่างกันที่วาระบบตามข้อ 1) นั้น จะใช้กับเมืองร้อน แต่ตามข้อนี้จะใช้กับเมืองหนาว เพราะในเมืองหนาวถ้าปล่อยให้น้ำในท่อตลอดเวลา น้ำในท่ออาจกลายเป็นน้ำแข็งได้ เมื่อเกิดเพลิงไหม้ไม่สามารถที่จะฉีดน้ำได้

3) ระบบที่ใช้ไฟหรือความร้อนเป็นตัวควบคุมการฉีกน้ำ โดยมีไฮโดรลิกและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เป็นตัวควบคุมการทำงาน ระบบนี้จะเริ่มทำงานเมื่ออุณหภูมิสูงขึ้นจนถึงขีด และสามารถหยุดฉีกน้ำได้เองเช่นกันเมื่ออุณหภูมิต่ำลง

4) ระบบที่ใช้ไอร้อนมาเปิดวาล์วฉีกน้ำในการใช้งาน ระบบการดับเพลิงทั้งหมดที่กล่าวมานี้ จะทำงานโดยอัตโนมัติหมดทุกระบบ และทุกระบบมีการติดตั้งสัญญาณภัยซึ่งสามารถบอกตำแหน่งของสถานที่ที่เกิดเพลิงไหม้ได้ด้วยระบบการดับเพลิงที่กล่าวมาทั้งหมดยังไม่ค่อยจะมีการใช้อย่างแพร่หลายในเมืองไทย ซึ่งปกติการติดตั้งระบบการดับเพลิงอัตโนมัติดังกล่าวมีความจำเป็นมาก เพราะเป็นการลงทุนที่ค่อนข้างคุ้มค่า

การ เปรียบเทียบอาคารที่มีการติดตั้งระบบดับเพลิงอัตโนมัติกับอาคารที่ไม่มีการติดตั้ง

อาคารที่ไม่มีการติดตั้ง	อาคารที่มีการติดตั้ง
1. พนักงานไม่สามารถอ่านความร้อนและควันไฟ	1. ระบบดับเพลิงอัตโนมัติไม่กลัวความร้อนและควันไฟ
2. มีกำแพงกั้นในบางกรณีซึ่งทำให้ไม่สามารถฉีกน้ำเข้าถึงคันตอของเพลิง	2. ระบบอัตโนมัติเมื่อมีการติดตั้งที่ถูกต้องตามหลักของการใช้งานมาแล้ว ไม่มีปัญหาคาน้ำกำแพง
3. ในกรณีที่มีเพลิงเกิดขึ้นเป็นบริเวณกว้างไม่สามารถใช้หัวฉีดน้ำได้ทันต้องการ	3. ระบบอัตโนมัติสามารถดับเพลิงได้ก่อนที่เพลิงจะขยายวงไป
4. หัวฉีดไม่สามารถคลุมพื้นที่ที่มีเพลิงไหม้ได้ทั้งหมดทุกชั้น	4. ระบบอัตโนมัติสามารถควบคุมพื้นที่ได้ทั้งหมดทุกชั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์อื่น ๆ ได้
ไม่ว่าวิธีใด ๆ ใหม่ ๆ ก็ทั้งหมัดทุกชั้น ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงที่มาทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาคารที่ไม่มีการติดตั้ง	อาคารที่มีการติดตั้ง
5. ในกรณีที่เป็นตึกสูง ๆ หวัดึกไม่ สามารถฉีคน้ำถึงได้	5. ระบบอัตโนมัติสามารถฉีค้ำได้ทุก ชั้นของตึก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.7.6 ระบบเสียงและการป้องกันเสียง

ทางค่านพิสิคส์เสียงคือการ เคลื่อนไหวของโมเลกุลโดยการสั่นสะเทือน ทางค่านปรัชญาเสียงคือความรู้สึกได้ในความคิดของแต่ละคนโดยประสบการณ์ แต่โดยสรุปแล้วเสียงคือ พลังงานชนิดหนึ่ง ซึ่งเคลื่อนไหวไ้ทั้งต้องอาศัยตัวนำหรือตัวกลางซึ่งรวมทั้งอากาศของเหลว และของแข็งทุกชนิด สำหรับสิ่งมีชีวิต เสียงคือประสาทสัมผัสชนิดหนึ่งของคนและสัตว์ ซึ่งตอบสนองต่อเสียง โดยเฉพาะสำหรับคน เสียงคือสื่อความหมาย เช่น ภาษา รหัส และสัญญาณต่าง ๆ สำหรับทางสถาปัตยกรรมเสียง คือ

ก. เสียงรบกวนจากภายนอกอาคาร เช่น

เสียงเครื่องยนต์ เรือ เครื่องยนต์ ฯลฯ และเสียงที่มีต้นกำเนิดมาจากภายนอกอาคาร

ข. เสียงรบกวนภายในตัวอาคาร เช่น

เสียงจากลิฟท์ ครว้ ห้องดนตรี เครื่องปรับอากาศ และห้องทำงานที่ใช้เครื่องจักรกล แต่ที่สำคัญ คือ เสียงสะท้อน

การจัดระบบเสียงมีดังนี้ คือ

1. การจัดระบบเสียงในห้องทั่ว ๆ ไป

ห้องที่มีความจำเป็นในการออกแบบ เพื่อให้มีระบบเสียงที่ดีนั้น ได้แก่ ห้องสมุด ห้องเรียน ห้องดนตรี ห้องประชุม ห้องแสดงคอนเสิร์ต และโรงมหรสพต่าง ๆ ซึ่งในการออกแบบห้องต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องคำนึงถึง

- การสะท้อนของเสียง
- การดูดกลืนเสียง
- ซึ่งทั้งนี้เกี่ยวกับ
- การเลือกวัสดุ
- การออกแบบรูปร่างของห้อง

ก. การเลือกวัสดุ

ควรเลือกใช้วัสดุที่มีคุณสมบัติในการดูดซับ (Sound Absorbing)

วัสดุทั่วไปมีการดูดซับไม่เท่ากัน โดยทั่วไปขึ้นอยู่กับลักษณะของพื้นผิวและความหนาแน่น เช่น ไม้ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ถ้าวัสดุมีผิวขรุขระ (Texture) มักจะถูกซึมเสียงได้ดี
- ถ้าวัสดุมีผิวเรียบจะถูกซึมเสียงได้น้อย
- ถ้าวัสดุที่มีความหนาแน่นมากจะถูกซึมเสียงได้น้อย
- ถ้าสิ่งนั้นเป็นวัสดุที่มีความหนาแน่นน้อยจะถูกซึมเสียงได้มาก

ตัวอย่าง เช่น ฉันทกอธิฐานปูนหรือไม้ จะถูกซึมเสียงได้ดีไม่เท่ากัน มานพรม เครื่องเรือน และคน วัสดุที่ซับเสียงนั้นส่วนใหญ่ทำงานโดยใช้หลักการสะท้อนจากเสียง เพราะวัสดุที่มีลักษณะเป็นรูพรุน หรือมีความหนาแน่นน้อย จะทำให้เกิดการสะท้อนเสียงกลับไปกลับมาอยู่ภายในนั้น วัสดุเก็บเสียงที่มีผู้ทำขายแบ่งได้ เป็น 3 ประเภท คือ

- ประเภทสำเร็จรูป เช่น พวงเซฟวิ่งบอร์ค หรืออคูสติคบอร์คต่าง ๆ และวัสดุที่เป็นรูพรุน
- ประเภทฉาบหรือพ่นเป็นพลาสติกโฟเบอร์ต่าง ๆ ที่มีไว้ฉาบหรือพ่นบนผนัง ฝ้าเพดาน ฯลฯ
- ประเภทเป็นผ้ายัดหนุนได้ เช่น โยแก้ว, โยสังเคราะห์, แผ่นโยหินและวัสดุประเภทขนสัตว์ต่าง ๆ

ข. การออกแบบรูปร่างของห้อง

ในการออกแบบรูปร่างของห้องจะต้องคำนึงถึง

- เสียงอูโฆน เกิดจากเสียงสะท้อนซึ่งสามารถสะท้อนจากผนังหรือเพดานมาเข้าหูผู้ฟังหลังจากเสียงแท้ ซึ่งจะทำให้ผู้ฟังฟังเสียงเดิมซ้ำกัน 2 ครั้ง
- Sound Foci หรือเสียงสะท้อนที่มารวมกัน เกิดจากการสะท้อนเสียงของพื้นผิว จุดเสียงมารวมกันจะทำให้ได้รับเสียงมาก ในขณะเดียวกัน จุดอื่น ๆ ที่อยู่รอบเกือบจะไม่ได้ยินเสียงเลย ทำให้เกิดอาการที่เรียกว่าเสียงก้องพร้อมกันไปด้วย
- เสียงดับ (Dead Spot) เกิดขึ้นได้เมื่อมีคลื่นเสียงที่มีความถี่เท่า ๆ กันมาซ้อนกันพอดี ผู้ฟังที่นั่งอยู่ตรงจุดนั้นจะไม่ได้ยินเสียงเลยหรือได้ยินแค่เพียงเล็กน้อยเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่กำแพงหรือเพดานโค้ง เสียงจะไปรวมกันที่จุด ๆ หนึ่ง แล้วกระจายไปไม่ทั่ว ทำให้เกิดจุดบอดเช่น Balcont
- Whispering Gallerier มักจะเกิดจากเสียงที่มีความถี่สูงได้

เอกสารไปคำมโคงไกล ๆ ไม่ค่อยปรากฏมากนัก เช่นที่ St. Paul's Cathedral, London. ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เสียงที่รบกวนมาในห้อง (Room Flutter) เกิดจากการสะท้อนกลับไปมาระหว่างผนังคันทึบกัน แกไขได้โดยการแขวนรูป, ม่าน เจาะประตูและหน้าต่าง ฯลฯ

2. การจัดระบบเสียงภายในห้องเรียน

ห้องเรียนเป็นห้องที่ต้องการความเงียบสงบเพื่อการได้ยินชัดเจน การป้องกันเสียงรบกวนจากภายนอก จากภายในอาคาร เช่นจากห้องเรียนข้างเคียงจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องหาทางป้องกันปัญหาดังกล่าว ความดังของเสียงพูดปกติกับการได้ยินที่ชัดเจนมีผลต่อขนาดห้อง เนื่องจากนั้ระยะไกลออกไป เสียงที่ได้ยินจะเบาลงไปเรื่อย ๆ เช่น ถ้าในอากาศปกติจะดังประมาณ 75 เดซิเบล ซึ่งจะได้ยินชัดเจนในระยะห่างจากผู้พูดหน้าห้องกับผู้ฟังไกลสุดห้องจึงไม่ควรเกินระยะนี้

ก. หลักการจัดระบบเสียงภายในห้อง

ห้องที่มีความจำเป็นในการออกแบบเพื่อให้มีระบบเสียงที่ดี ซึ่งในการออกแบบห้องต้องคำนึงถึงการสะท้อนของเสียงและการกระจายเสียงทั้งมีความเกี่ยวข้องกันกับ

- การเลือกวัสดุที่ใช้
- การออกแบบรูปร่างของห้อง

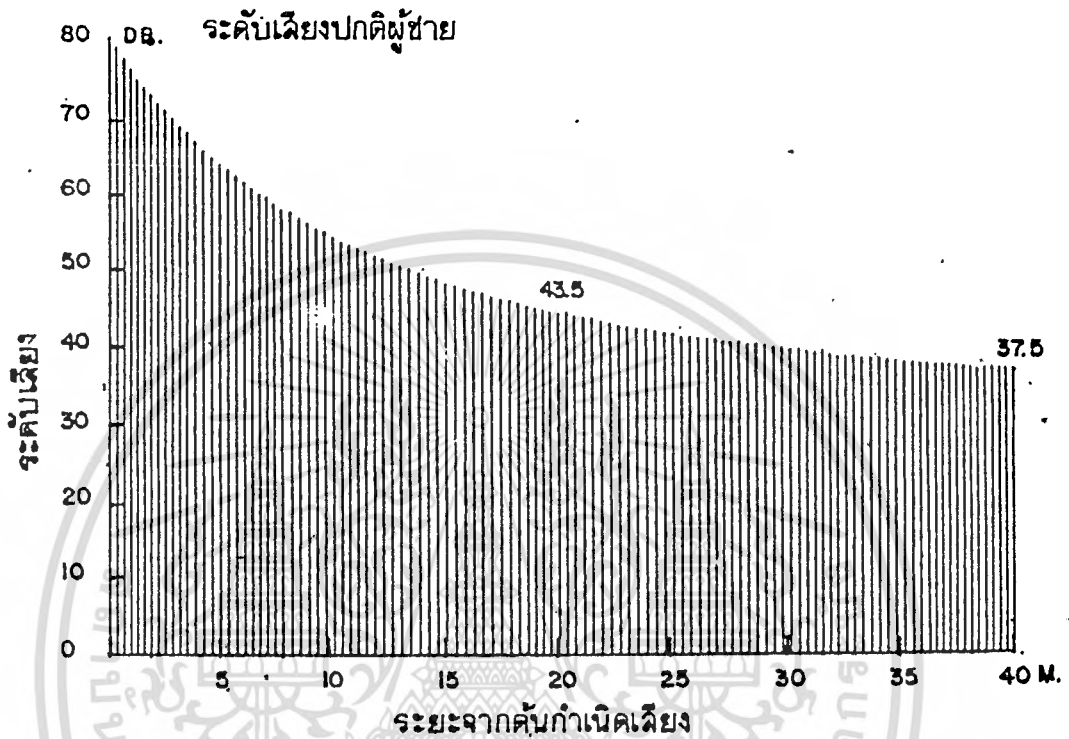
ข. วัสดุที่มีคุณสมบัติในการดูดกลืนเสียง

วัสดุก่อสร้างชนิดต่าง ๆ ดูดกลืนเสียงได้มากน้อยนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของผิว ความหนาและความแน่นของวัสดุ วัสดุดูดเสียงในปัจจุบันแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

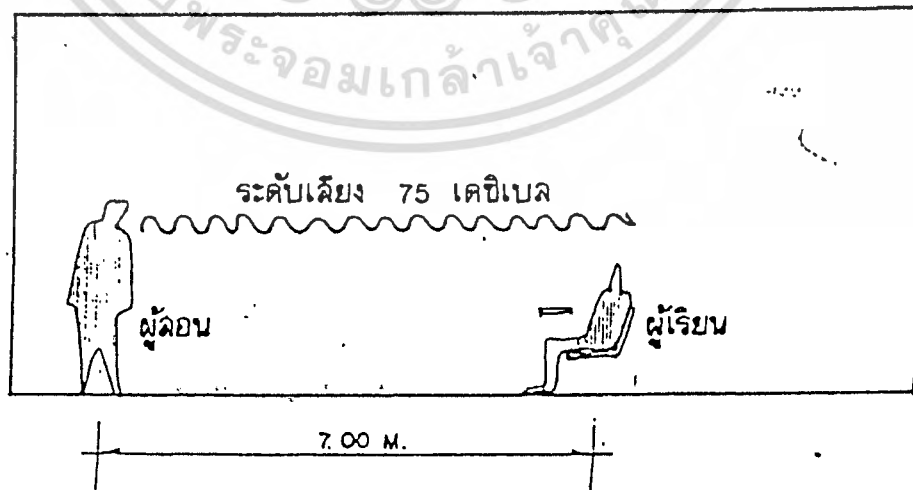
- ประเภทแผ่นสำเร็จรูป ซึ่งรวมทั้ง Acoustic Tile
- ประเภทฉาบหรือพ่นเป็นพลาสติก และวัสดุใยพรม Fiber ทั่ว ๆ
- ชนิดเป็นเส้นใยหยาบได้เช่น พวาก Wool, Wood, Glass Fiber

รูปที่

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเสียงกับระยะทาง

ในอากาศปกติระดับเสียงจะลดลง 6 เดซิเบลเมื่อระยะทางเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า

ระยะทางไม่เกิน 7.00 ม. จะได้ยินเสียงชัดเจนในห้องเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

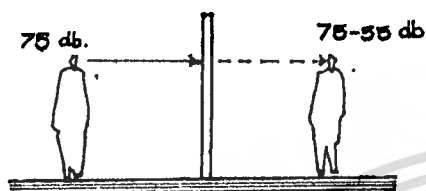
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่

การป้องกันเสียงรบกวนระหว่างห้องเรียน

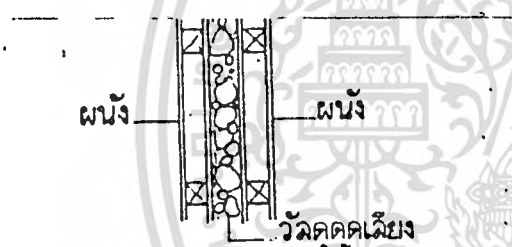
(วัสดุก่อสร้างสถาปัตยกรรม 2520 หน้า

23 - 25)

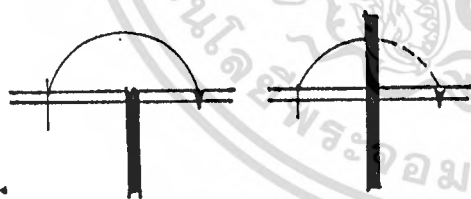

- เสียงระหว่างห้อง นับเป็นสิ่งที่จะต้องให้ความสนใจควรจะต้องทำให้ผนังมีความสามารถลดเสียงได้มากขึ้นไม่ต่ำกว่า 40 เดซิเบล

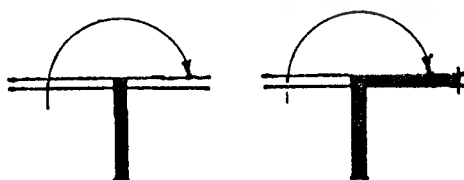
จะเริ่มมีเสียงรบกวนห้องข้างเคียงได้ ผนังจะต้องฉาบปูน วัสดุที่ใช้ทำจะต้องดูดเสียงและกระจายเสียง

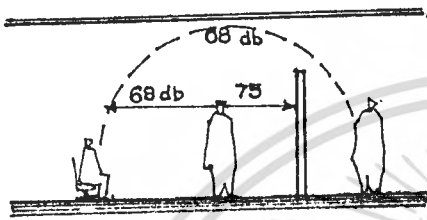
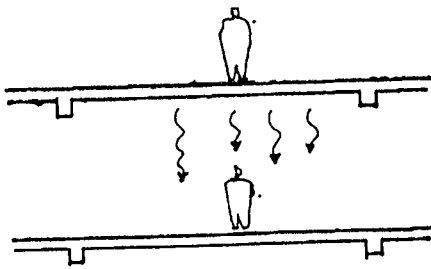
- วิธีการที่ได้นั้นกว่าที่ได้ผลคือการแยกโครงสร้างผนังออกจากกันทำเป็นผนังสองชั้นเพื่อป้องกันการถ่ายเทการสั่นของเสียง โดยใส่วัสดุดูดเสียงตรงกลาง

- เสียงระหว่างห้องอาจล่อออกไปทางหน้าต่างส่วนที่ติดกันได้ วิธีแก้โดยการขึ้นแผง (Fink) ตรงผนังออกไปนอกอาคารแต่ต้องเป็นวัสดุที่ทึบ เช่น คอนกรีต, ก่ออิฐ

- เสียงระหว่างห้องมีวิธีแก้กันอย่างคือตรงบริเวณใกล้เคียงผนังระหว่างห้องทำเป็นผนังทึบตัน เพื่อไม่ให้เสียงล่อไปถึงควรจะเป็นกระจกเพื่อให้แสงผ่านได้

- เสียงระหว่างชั้นกรณีที่มีอาคารมีหลายชั้น
ซ้อนกัน เสียงที่รบกวนคือ เสียงที่กระทบ
พื้นที่การแก้ปัญหาโดยการใช้อุปกรณ์ เช่น
กระเบื้องยาง หรือวัสดุที่มีความยืดหยุ่น
- เสียงภายในห้องและระหว่างห้อง ระยะ
ภายในห้องที่การได้ยินที่ดี คนหลังที่พูดไม่
ควรห่างเกิน 8.00 เมตร และเพดานจะ
ต้องไม่ชนกับพื้นเพื่อการกระจายเสียงที่ดี

ค. โครงสร้าง ขนาดที่เหมาะสมของห้องเรียนตามลักษณะโครงสร้างที่
ต่างกันก็จะทำให้แตกต่างกันไปด้วย ดังนั้นการ เลือกชนิดโครงสร้างก็ส่งผลต่อขนาดห้องบ้าง
แต่ไม่มากนัก เนื่องจากไม่ใช่ขนาดใหญ่ที่ต้องการช่วงเสากว้างมากนัก

ขนาดห้องเรียนทั่วไปใช้ขนาด 6×9 เมตร หรือ 7×8 เมตร ซึ่ง
ถือเป็นมาตรฐานทั่วไป

จากที่กล่าวมานี้เป็นแนวทางการคิดเกี่ยวกับการใช้เทคนิคในการควบคุม
เสียงที่แตกต่างกัน ซึ่งจะนำมาพิจารณาในการออกแบบและแก้ปัญหา หรือในบริเวณทาง
เดินที่มาพบกัน อาจจะหัวหลังคาตรงทางเดินส่วนนั้นเป็นโคม เพื่อให้เกิดเสียงก้อง เป็นการ
รู้ถึงการ เปลี่ยนวิธีทางเดิน หรือการใช้อุปกรณ์ที่มีเสียงต่างกันเป็นการบอกตำแหน่ง หรือการ
นโยบายตามจุดอันตรายต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเทคนิคในการช่วยคนตาบอดและยังมีส่วนอื่น ๆ
อีก เช่น

1. การจัดเฟอร์นิเจอร์

ควรจัดให้แถวหน้าอยู่ห่างจากผู้พูด หรือต้นเสียงพอสมควรเพื่อให้ได้ยิน
และเห็นได้ทั่วถึง เพราะทางเดินของเสียงจะออกไปด้านหน้าตรง ๆ มากกว่าด้านข้าง
ดังนั้นการจัดให้เป็นแถวตามแนวยาวขนานไปกับทางเดินของเสียง เพื่อให้ในกรณีที่ห้อง
ใหญ่ควรยก ระบายพื้นหรือพนักเก้าอี้ของผู้ฟังให้สูงขึ้นตาม ระยะจาก ระยะทางที่ทางของเสียง
เพื่อให้ด้านหลังได้รับเสียงดีขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ผลของลมต่อการเดินทางของเสียง

เสียงที่ทวนลมจะมีทิศทางสวนขึ้นข้างบน เสียงที่ตามลมจะมีทิศทางต่ำลงและกระจายออกไป ซึ่งอาจนำไปพิจารณาในการออกแบบ

3. อุณหภูมิของอากาศมีผลต่อการออกเสียง

ตามปกติชั้นของบรรยากาศจะมีอุณหภูมิต่างกัน โดยจะมีอุณหภูมิต่ำเมื่อห่างจากพื้นดิน อากาศจะเย็นลง ความเร็วของเสียงจะเพิ่มขึ้น ในที่มีอุณหภูมิสูง ดังนั้นในอากาศที่ร้อนเสียงจึงไปได้ไกลกว่าในที่มีอากาศเย็น ในการสร้างโรงละครกลางแจ้งจึงควรสร้างที่นั่งให้สูงขึ้นไปเป็นชั้น ๆ ตามทิศทางของเสียง

นอกจากนี้เสียงยังถูกดูดกลืนโดยอากาศและความชื้น ดังนั้นเสียงกระจายหายไปอย่างรวดเร็วมากในที่โล่งแจ้ง ในโรงละครกลางแจ้งจึงควรทำกำแพง หรือปลูกต้นไม้รอบ ๆ เพื่อช่วยให้เสียงสะท้อนกลับมายังผู้ฟังช่วยให้ฟังได้ดี ขึ้น

4. ผลของเสียงต่อการทำงานและการเรียนรู้

เสียงรบกวนมีผลต่อการทำงานและการเรียนรู้ เพราะเสียงมีผลทางสรีระและทางจิตใจ แ่กการศึกษาเรื่องนี้ทำไ้ยาก เพราะว่าเสียงรบกวนมีลักษณะแตกต่างกันมากด้วย

จากรายงานของ ออนตารีโอ คีฟาร์เมนต์ ออก โยเวย์ส

3.7.7 ระบบรักษาความปลอดภัย

การป้องกันความเสียหายและการสูญเสียซึ่งอาจเกิดขึ้นกับวัตถุในศูนย์ – วัฒนธรรมฯ นั้น เป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการดำเนินงานบริหาร เมื่อศูนย์ฯ ทำการรวบรวมวัตถุ เข้าไว้แล้วก็เป็นการระมัดระวังที่จะต้องมีคุ้มครองป้องกันความปลอดภัยทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็นจากโจรผู้ร้าย จากอัคคีภัย หรือจากการชำรุดเสื่อมสภาพจากธรรมชาติ เช่น ฝุ่นละออง อุณหภูมิ ความชื้น และแสงสว่าง เป็นต้น

ความเสียหายและการสูญเสียที่สำคัญซึ่งอาจเกิดขึ้นอีกเหตุการณ์ก็คือ การบกพร่องในงานทะเบียน ซึ่งเป็นหลักฐานสำคัญในการคุ้มครองวัตถุจากการสูญเสีย หรือการทุจริตทั้งปวง

ทั้งงานซ่อมสงวนรักษาและงานทะเบียน เป็นเทคนิคเฉพาะซึ่งต้องกล่าวถึงเป็นพิเศษทั้งสองเรื่อง ฉะนั้น การรักษาความปลอดภัยที่จะกล่าวถึงในที่นี้ก็คือ ปัญหาการป้องกันโจรภัย และอัคคีภัย

การป้องกันโจรภัยและอัคคีภัย มีเทคนิคสมัยใหม่มากที่จะเลือกใช้ใช้และในบางกรณีก็ขัดแย้งกันบ้าง เช่น การป้องกันอัคคีภัย อาคารจะต้องมีบันไดสิงห์หรือบันไดฉุกเฉิน ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ในการโจรกรรมได้ ฉะนั้น จึงต้องวางแผนป้องกันจุดอ่อนอย่างรอบคอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุด

วิทยาลัยสงฆ์กับการป้องกันภัย

เริ่มตั้งแต่งานวางแผนอาคาร บนพื้นที่กันก็จะต้องคิดถึงความปลอดภัย – อัตรายจากสภาพแวดล้อมธรรมชาติ เช่น ภูเขา ควันไฟ ไร่เสีย ล้วนเป็นอันตรายต่อวัตถุในส่วนหอพุทธศิลป์ การเลือกสถานที่ตั้งจะต้องอยู่ในที่ซึ่งไม่มีอันตรายจากภาวะธรรมชาติแวดล้อมไม่อยู่ในแหล่งแออัด หรือแหล่งอุตสาหกรรม ซึ่งอาจเกิดมลร้ายทั้งในเรื่อง ภูเขา ควันไฟ อากาศเสีย และยิ่งอาจเกิดเพลิงไหม้ได้ง่าย ขณะเดียวกันก็ไม่ควรอยู่ในที่เปลี่ยวห่างไกลชุมชน ซึ่งอาจเกิดโจรกรรม เนื้อที่ควรมีบริเวณพอควร และมีทางออกมากกว่าหนึ่งทางในภาวะฉุกเฉิน

แบบอาคารและการก่อสร้างต้องคำนึงถึงการรักษาความปลอดภัย ทั้งโจรภัยและอัคคีภัย หากจะใช้ระบบแจ้งภัยจะต้องวางแผนไปพร้อม ๆ กับการก่อสร้างอาคาร เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เช่นการใช้ประตูเหล็กขนในผนัง และใช้ระบบอัตโนมัติ เมื่อเกิดเสียงสัญญาณภัยประตูจะปิดเองทันที การใส่เหล็กหน้าต่าง ประตู และกุญแจ ก็ต้องออกแบบให้เหมาะสม สวยงาม ดูแลรักษาง่าย เตรียมแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้รอบคอบตั้งแต่ออกแบบอาคาร การออกแบบโดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยจะเกิดปัญหามาถึในภายหลัง ซึ่งจะทำให้สิ้นเปลือง หากมีวัตถุที่มากก็จะต้องสร้างห้องมั่นคงไว้ด้วย และเป็นที่น่าสังเกตว่า ประตู หน้าต่างห้องชั้นล่างมักเป็นหนทางโจรกรรมมากกว่าชั้นบน นอกจากนั้นต้นไม้ใหญ่ ท่อน้ำ รางน้ำ บันไดจะเป็นเครื่องช่วยในการปีนป่ายเข้าสู่อาคารได้ จะต้องระมัดระวังให้มาก

หอพุทธศิลป์ ที่ถูกหลัก จะต้องมืทางเข้าในอาคารประตูเดียว ผู้ชมจะเข้า-ออกทางเดียวกัน จะเป็นการง่ายในการคุ้มครองหากเกิดโจรกรรมขึ้น เมื่อปิดประตูใหญ่ก็จะกักผู้ชมไว้ในอาคารได้ทั้งหมด

ระบบป้องกันโจรภัย

การป้องกันอันตรายจากผู้ชม

เป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งที่ผู้ชมออกไมไ่ที่จะสัมผัสจับต้องวัตถุเมื่อมีความสนใจเป็นพิเศษ ในการจัดแสดงจะมีทั้งการจัดแสดงในตู้และนอกตู้ ของนอกตู้มักถูกสัมผัสจับต้องอยู่เสมอ จะทำให้เกิดชำรุดเสียหาย หรือเสื่อมสภาพได้ง่าย ฉะนั้นการทำการป้องกัน เช่นการยกพื้น ไข่เชือกกัน เพื่อกันไม่ให้เอื้อมมือถึง ในเรื่องถึงกล่าวขึ้นอยู่กัผู้ออกแบบการจัดแสดง ซึ่งต้องคำนึงถึงการในเรื่องความปลอดภัย และวางแผนป้องกันพร้อมกันไปกับการออกแบบนิทรรศการ

การป้องกันโจรภัย

เครื่องมือที่จำเป็นอย่างยิ่งในการป้องกันโจรภัย คือ สัญญาณแจ้งภัย ซึ่งในปัจจุบันระบบอิเล็กทรอนิกส์มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีอยู่มากมาย แต่อย่างไรก็ตามแม้จะมีสัญญาณแจ้งภัยที่เชื่อถือไ่กว่าคืที่สุด ก็ไม่มีสิ่งใดที่จะแทนเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยได้ สัญญาณแจ้งภัยจะไม่มีผลอะไรถ้าเจ้าหน้าที่ไม่มีส่วนรวมงานด้วย

ยามรักษาการ สายตรวจ และเจ้าหน้าที่ประจำห้องมีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งในเวลากลางวัน และเวลากลางคืน จะต้องมีปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็ง มีระเบียบวินัยและเฝ้าระวังเป็นเอกสารที่ส่งมอบส่วนประกอบในงานเพื่อการสืบหาหาเน้น ไม่อนุญาตให้เข้าไปในบริเวณด้านการค้าคืนควอยเสมอ สัญญาณแจ้งภัยที่ติดตั้งต้องสามารถแจ้งไปที่ยาม และสถานีตำรวจใกล้เคียงไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เสียงสัญญาณต้องดังไปทั่วบริเวณ สามารถตรวจไต่กันที่จากห้องยามว่า เกิดเหตุในส่วนใดของอาคาร

กรณีที่เจ้าหน้าที่ไม่พอ ควรติดตั้งสัญญาณแจ้งภัยอัตโนมัติ คือ เมื่อเกิดเหตุเสียงสัญญาณแจ้งภัย ประตูต่าง ๆ จะถูกปิดเองโดยอัตโนมัติ

เทคนิคการป้องกันภัยในหอพุทธศิลป์

ปัจจุบันเทคโนโลยีสมัยใหม่มีความก้าวหน้ามากทำให้มีระบบสัญญาณแจ้งภัยอยู่มากมาย มีเทคนิคต่าง ๆ โดยย่อ ดังนี้

1. เทคนิคทางกลศาสตร์

คือการป้องกันรักษาความปลอดภัยที่ใช้กันอยู่ทั่วไป ได้แก่

- 1.1 การสร้างรั้วล้อมที่มั่นคงแข็งแรง
- 1.2 ใช้ระบบกุญแจ ใส่ประตูห้องและตู้จัดแสดง
- 1.3 ตู้กระจกพิเศษ กันกระแทก กันกระสุน
- 1.4 ใช้พลาสติกหนา และเหนียวเป็นพิเศษ
- 1.5 สร้างห้องนิรภัย ตู้นิรภัย ป้องกันทั้งโจรภัย และอัคคีภัย
- 1.6 ใช้บานประตูเหล็กสำหรับห้องสำคัญ

2. เทคนิคทางไฟฟ้า

ใช้เป็นระบบสัญญาณแจ้งเหตุ ประกอบด้วยเครื่องตรวจจับ ซึ่งจะรายงานเป็นสัญญาณเสียง มีเทคนิคใหม่ ๆ อยู่มาก เช่น

2.1 เทคนิคทางไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

2.1.1 เครื่องตรวจจับ

ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์เสียง ถ้ามีคนร้ายลักลอบเข้าไปในสถานที่ซึ่งติดเครื่องไว้ หรือถ้ามีการจกแงะ ทำให้เกิดเสียงขึ้น เครื่องจะรายงานไปยังสัญญาณแจ้งเหตุ ทำให้เกิดเสียงขึ้นแจ้งภัยไปทันที

2.1.2 เครื่องจับโดยอาศัยหลักการเปลี่ยนแปลงความจุไฟฟ้า

วิธีนี้ใช้จับโดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงของความจุไฟฟ้าภายใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในห้อง ถ้ามีคนเข้าไปในเซกส์มีการของเครื่อง –
ประจุไฟฟ้าจะถูกรบกวน เครื่องก็จะส่งสัญญาณทำให้เกิด
เสียงขึ้น

2.1.3 รั่วไฟฟ้า

ใช้เคเบิลสายไฟฟ้า หรือเส้นลวดไวที่รั่ว หากเกิดการ-
กระทบ ทำให้วงจรไฟฟ้าขาด จะทำให้เกิดสัญญาณขึ้น

2.1.4 เครื่องกักควยคลื่นเสียงสูง

โดยการสร้างคลื่นเสียงที่มีความถี่สูง เมื่อมีการ เคลื่อน
ไหวผ่าน จะทำให้ค่าที่ตั้งไว้เปลี่ยนแปลง เครื่องจะส่ง
สัญญาณแจ้งภัยขึ้น วิธีนี้มีความไวและมีประสิทธิภาพมาก
แต่ต้องทำการตั้งเครื่องใหม่ทุกครั้งหลังจากส่งสัญญาณแล้ว
เครื่องกักควยคลื่นสูงนี้ นอกจากใช้ในการ ป้องกันการ
โจรกรรมแล้ว ยังใช้ในการ ป้องกันอค์ภัยโคภัย เนื่องจาก
จากความร้อนที่เกิดจะมีผลต่อการ ทำงานของเครื่องควย
เช่นกัน

2.1.5 เครื่องกักขวางไฟฟ้า

คล้ายกับรั่วไฟฟ้า แต่ใช้ไฟแรงสูง หากสัมผัสเข้าอาจถึง
แก่ความตายได้

2.2 เทคนิคทางกลศาสตร์ และอิเล็กทรอนิกส์

2.2.1 เครื่องกักการกระทบกระเทือน

มักใช้ป้องกันวัตถุ ตู้แสดง ตู้เซฟ ก้าวาง ประตู และ
หน้าต่าง ถ้ามีการกระทบกระทั่ง จะเกิดสัญญาณขึ้น

2.2.2 เครื่องกักควยลวด มี 2 วิธี คือ

ระบบกลศาสตร์ ใช้ลวดติดกับวัตถุ หรือที่ซึ่งต้องการคุ้ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเท่านั้น ไม่ควรเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
กัน แล้วต่อไปยังสัญญาณเสียง เมื่อลวดถูกดึงหรือขาด
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาจเกิดสัญญาณขึ้น

ระบบไฟฟ้าผ่านบนลวดที่มีฉนวนหุ้มห่อ ถ้าวงจรไฟฟ้า
ขาดจะเกิดสัญญาณ ใช้กับภายนอกอาคารได้ เช่น รั้ว
ส่วนระบบกลศาสตร์ใช้ภายในอาคาร

2.2.3 พรหมลวดไฟฟ้า

ใช้ลวดไฟฟ้าซ่อนอยู่ใต้พรหม และเดินกระแสไฟฟ้า ถ้ามี
คนเหยียบบนพรหม แรงกดจะทำให้เกิดสัญญาณขึ้น

2.2.4 วงจรสัมผัส

ใช้โลหะเป็นแผ่น หรือปุ่ม สัมผัสกันอยู่แล้ว เดินกระแสไฟ
ฟ้า ถ้าปุ่ม หรือแผ่นโลหะแยกจากกันจะทำให้วงจรไฟฟ้า
ขาด ผลให้สัญญาณดังขึ้น อาจทำให้ลักษณะตรงกันข้ามก็ได้

2.2.5 เครื่องวัดความร้อน

ใช้ติดตั้งในที่ซึ่งเป็นโลหะ เช่น ห้องนิรภัย เพื่อป้องกัน
ใช้เครื่องเผาเจาะเหล็ก มีเครื่องวัดอุณหภูมิ ถ้าความร้อน
ถึงจุดที่ตั้งไว้ จะเกิดสัญญาณขึ้น

2.2.6 เครื่องจับ

ใช้เครื่องจับติดไว้ที่วัตถุที่ต้องการคุ้มครอง มีหลายแบบ
แบบเส้นลวด แบบสว่านเจาะ เมื่อวัตถุที่ติดตั้งเครื่องถูก
สัมผัส จะทำให้เกิดสัญญาณขึ้น

2.3 ระบบคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

ได้แก่ เครื่องเรดาร์ ใช้วัดความเปลี่ยนแปลงของคลื่นแม่เหล็กที่
สะท้อนกลับอันเนื่องจากการที่มีวัตถุเคลื่อนที่ผ่าน หรือเข้าใกล้ให้
เกิดเป็นสัญญาณ

2.4 เทคนิคทางทัศนะ

2.4.1 เครื่องกันภัยแสงสว่าง

ใช้ลำแสงพุ่งไปยังโฟโต-อิเล็กทริก เซลล์ ถ้ามีสิ่งใดไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ยืมได้เห็นว่าไม่เหมาะสมต่อการนำ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กันล่าแสง สัญญาณจะทำงาน อาจใช้แสงกันในที่หนึ่งที่โค
เช่น ทางเดิน หรือทางเข้า แต่ควร เป็นภายในอาคาร

2.4.2 เครื่องกันควยแสงอินฟรา-เรด

ดีกว่าการกันควยแสงสว่าง เพราะแสงอินฟรา-เรด มอง
ไม่เห็นควยตาเปล่า เหมาะที่จะใช้กับทางเดิน และทาง
เข้า-ออก แต่ไม่เหมาะสำหรับภายนอกอาคาร เพราะอาจ
มีสัตว์หรือแมลงเดินเข้าไป ทำให้เกิดสัญญาณได้

2.4.3 เครื่องโทรทัศน์

ใช้จับภาพสิ่งที่ต้องการคุ้มครอง มีหลายแบบทั้งใช้ในและ
นอกอาคาร ผนัง ผนัง-เป็นได้ โดยมากใช้กับทางเข้า
มีเจ้าหน้าที่ควบคุมที่จอ อาจต่อเข้ากับเครื่องจับสัญญาณเสียง
ควยก็ได้

แบบเครื่องโทรทัศน์ คัดแปลงมาจากแบบเก่าโดยใช้กล้อง
จับอยู่ที่หนึ่งที่โคโดยเฉพาะ ถ้าแสงถูกรบกวนจะเกิดสัญญาณ
เหมาะกับห้องที่ไม่มีคนเฝ้า

แบบไวแสง กล้องชนิดนี้ไวต่อแสงอินฟรา-เรด เหมาะ
สำหรับห้องที่มีความสว่างน้อย ตอนกลางวัน

2.4.4 ใช้แสงสว่างควบคุม

คือการใช้ไฟฟ้าธรรมดา หรือสเปคโกล์ สองไปยังที่ที่ต้อ
การคุ้มครอง มักใช้กับรั้วทางเข้า ลำพังแสงสว่างป้องกันไม่
ได้ แต่อาจมีผลทางจิตวิทยา

2.4.5 เครื่องถ่ายภาพ

ใช้กล้องถ่ายรูปตั้งไว้อยู่จุดที่ต้องการคุ้มครอง เป็นกล้อง
อัตโนมัติ ไฟแฟลชจะสว่างเองเมื่อมีคนเข้ามาถึงจุดที่ตั้ง
กล้องไว้ อาจใช้กล้องอัตโนมัติบันทึกภาพโดยตลอดก็ได้

2.5 เทคนิคทางเคมี

2.5.1 ไขแสงหรือควันเป็นสัญญาณ

ติดตั้งเครื่องคักโดยใช้ส่วนผสมของสารเคมี เมื่อมีสิ่งผิดปกติเกิดขึ้นจะเกิดเป็นควัน หรือแสงไฟขึ้นที่เครื่องรับ

2.5.2 ไขแรงระเบิด

ติดตั้งเครื่องคัก โดยใช้ส่วนผสมของสารเคมีให้เกิดเสียงระเบิด เมื่อมีสิ่งผิดปกติเกิดขึ้นที่ส่วนคุ้มครอง

2.5.3 สีย้อม

ใช้สารเคมีที่เป็นสีย้อม ถ้าคนร้ายจับต้องจะเป็นรอยและสีจะติดที่มือหรือเสื้อ ช่วยในการจับตัวคนร้ายได้

เทคนิคดังกล่าวมาทั้งหมดนี้ เป็นเครื่องมือช่วยในการจับคนร้ายที่จะลักลอบเข้ามาขโมยวัตถุวิงของในส่วนพิพิธภัณฑ์ แต่อย่างไรก็ตาม ไม่มีเครื่องมือชนิดใดที่จะแทนคนได้ เครื่องจับสัญญาณเป็นอุปกรณ์ที่ให้อะไรเพียงช่วยเตือน หรือแจ้งเหตุให้เจ้าหน้าที่ทราบ ถ้ามีเหตุขัดข้อง เช่น ไฟฟ้าเสีย สายไฟถูกตัด หรืออุปกรณ์ขัดข้องไม่ทำงาน ก็เป็นหน้าที่ของยาม หรือเจ้าหน้าที่โดยตรง ดังนั้น ความปลอดภัยของส่วนพิพิธภัณฑ์สถาน จึงขึ้นอยู่กับความสามารถของเจ้าหน้าที่เวรยามรักษาการ เป็นสำคัญ

3. เจ้าหน้าที่รักษาการ

การดูแลรักษาความปลอดภัยของส่วนหอพุทธศิลป์ จะต้องคำนึงถึง การป้องกันทั้งกลางวันและกลางคืน ตลอด 24 ชั่วโมง เจ้าหน้าที่ในส่วนหอพุทธศิลป์ แม้จะไม่ใช้เจ้าหน้าที่เวรยามรักษาการ ก็จำเป็นต้องมีจิตนิกในการระวังรักษาวัตถุในอาคาร

3.1 การรักษาความปลอดภัยในเวลาเปิดส่วนพิพิธภัณฑ์สถาน

ในเวลาเปิดแสดง หรือในเวลากลางวัน จะมีพนักงานเฝ้าห้องเจ้าหน้าที่รักษาการ และยาม ทำหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยร่วมกับอุปกรณ์แจ้งภัย ดังที่กล่าวมาแล้ว

3.2 ยามรักษาการณ์ในเวลากลางคืน

หลังเวลาปิดสวนหอพฤกษศาสตร์แล้วจะต้องมีเวรยามรักษาการณ์รอบบริเวณ ผลัดเปลี่ยนกันตลอดคืน ผลัดหนึ่งอาจเป็น 3-4 ชม. หรือ 6 ชม. แต่ละผลัดอาจมีมากกว่า 1 คน เช่น มียามตรวจและยามรักษาการณ์ที่ห้องยาม หรือห้องควบคุม – ความปลอดภัย การรักษาการณ์ของยามนั้น ถ้ายามเคร่งครัด คืบตัว ระวังภัยอยู่เสมอก็ดี แต่ถ้าเผลอเรอ หรือหลับละเลยหน้าที่จะเกิดผลเสีย ดังนั้นจึงควมมีวิธีการต่าง ๆ ที่จะให้ยามระหว่างอยู่เวรและมีการรายงาน เพื่อส่งงานแก่ผลัดต่อไป

วิธีการควบคุมให้ยามปฏิบัติงานเคร่งครัดนั้น ก็มีวิธีให้ตรวจตามจุดต่าง ๆ ที่กำหนด โดยมีอุปกรณ์ช่วยได้แก่

- 3.2.1 บัตร เวลา
- 3.2.2 การควบคุมโดยนาฬิกายาม
- 3.2.3 การควบคุมโดยแสงไฟ
- 3.2.4 บันทึกที่สำนักงานกลาง

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์นโยบาย ด้านการศึกษา

จากนโยบายในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ข้อนั้น ได้มีเป้าหมายในการดำเนินการ
การที่มีความสอดคล้องกับการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ คือ.-

นโยบายแผนพัฒนา ข้อที่ 2 ว่าด้วย การส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาของคณะสงฆ์และการศึกษา-
สงเคราะห์ ให้สอดคล้องกับภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคม ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในชั้น
หลักสูตรการเรียน การสอน และการวัดผล ตลอดจนการบริหารการศึกษาให้เกิดความเสมอภาค
ซึ่งมีเป้าหมายในการพัฒนา ดังนี้

1. การศึกษาของคณะสงฆ์ทั้ง 3 หลักสูตร คือ 1) พระปริยัติธรรมแผนกธรรม
และแผนกบาลีสถาเวศบาล 2) ปริญญาศาสนศาสตรบัณฑิต 3) ปริญญาพุทธ-
ศาสตรบัณฑิต และการศึกษาสงเคราะห์ ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาพระปริยัติ-
ธรรมแผนกสามัญศึกษา การศึกษาในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ และ
การศึกษาในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้
มีรูปแบบเดียวกันในแต่ละหลักสูตร
2. คุณภาพการศึกษาทั้งการศึกษาของคณะสงฆ์และการศึกษาสงเคราะห์ได้รับการ
ปรับปรุงในตำราหลักสูตร การเรียนการสอน อุปกรณ์ และการวัดผลให้สอดคล้อง
กับภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคม
3. ระบบการบริหารการศึกษาได้รับการปรับปรุงเพื่อให้เกิดความเสมอภาค ทั้ง
ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการกระจายครูและ
โอกาสทางการศึกษา
4. มีการระดมสรรพกำลังทั้งภาครัฐบาลและเอกชนในการส่งเสริมการจัดการ
ศึกษาของคณะสงฆ์ และการศึกษาสงเคราะห์

นโยบายแผนพัฒนาข้อที่ 4 ว่าด้วย การทำนุบำรุง ส่งเสริม สถาบันทางศาสนา ให้เป็นศูนย์กลาง
กิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เป็นผู้ดำเนินการพัฒนาจิตใจ และพัฒนาชุมชน ตลอดจนส่งเสริมให้พระภิกษุ
สงฆ์ และบุคลากรทางศาสนา ได้รับการศึกษาอบรม ให้สามารถสอนศาสนา จริยศึกษาและการเป็น
ผู้นำในการพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีเป้าหมายดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. มีแผนหลักในการสร้างวัดและตั้งวัดให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของท้องถิ่น
2. มีการกำหนดรูปแบบการพัฒนาวัดโดยชัดเจน วัดพัฒนาตัวอย่าง วัดเจ้าคณะจังหวัด วัดเจ้าคณะอำเภอ และวัดเจ้าคณะตำบลได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการพัฒนาศักยภาพของชุมชน
3. พุทธมณฑลได้รับการจัดสร้างเป็นพุทธอุทยานและศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโดยสมบูรณ์และเป็นแบบอย่างในการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาแก่วัด
4. หัตถศิลป์ที่ถูกต้องและเหมาะสมเกี่ยวกับศาสนวัตถุในวัด ได้รับการที่ดูแลอย่างทั่วถึง
5. พระภิกษุสงฆ์ได้รับการพัฒนาด้วยความรู้ที่จำเป็นในการพัฒนาชุมชน และทำเนิ การพัฒนาชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยมีมาตรการในการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย และ นโยบายแผนงานที่วางไว้ ทั้ง 6 ข้อ ถึง 35 มาตรการ ซึ่งขอยกตัวอย่างมาตรการเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับโครงการดังนี้

มาตรการ

8. จัดให้มีการศึกษาของสงฆ์ในระดับมหาวิทยาลัยอย่างกว้างถึงทุกภาคภูมิศาสตร์ คือ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง
9. ปรับปรุงวิธีดำเนินการศาสนศึกษา และการศึกษาสงเคราะห์ให้ทันสมัยและเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน
10. ส่งเสริมการศึกษาของสงฆ์ ให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
11. จัดระบบและวิธีการจัดการศาสนศึกษา หรือ การศึกษาคณะสงฆ์ทุกระดับให้ มีแบบแผนและเป็นไปโดยต่อเนื่องได้ทั่วถึง มีการควบคุมส่งเสริมเป็นระบบในสั ทั่วโลก ทุกระดับ ตลอดจนการรายงาน การประชาสัมพันธ์

มาตรการนโยบาย แผนปฏิบัติการ (พัฒนา) ประจำปี 2532-2534

กองแผนงาน กรมศาสนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนงานหลักของกรมศาสนา

แผนงานหลักของกรมการศาสนาในแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) มีจำนวน 5 แผนงาน แยกได้ดังนี้

1. แผนงานบริหารศาสนา และศิลปวัฒนธรรม
2. แผนงานอนุรักษ์ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม
3. แผนงานส่งเสริมศาสนาและ ศิลปวัฒนธรรม
4. แผนงานเผยแพร่ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม
5. แผนงานพัฒนาศาสนา และศิลปวัฒนธรรม

โดยการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ ขึ้น ใต้อยู่ในแผนงานที่ 5 คือการพัฒนาศาสนาและศิลปวัฒนธรรม

วิสัยทัศน์ประสงค์ คือ

1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาของสงฆ์ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ทั้งทางโลกและทางธรรม โดยให้เหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และพระธรรมวินัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น อันจะบังเกิดผลดีต่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาไปสู่ประชาชน
2. เพื่อส่งเสริมความเสมอภาคทางการศึกษาของสงฆ์ อันเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาล
3. เพื่อปรับปรุงการบริหารของพระสังฆาธิการอันเป็นการเสริมสร้างสมรรถภาพของพระสังฆาธิการให้มีความรู้ความเข้าใจในการบริหาร การปกครอง และคำอื่น ๆ
4. เพื่อลดปัญหาขัดแย้งในคำสอนและการปฏิบัติทางหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา ซึ่งมีโครงการ จำนวน 7 โครงการดังนี้
 1. โครงการฝึกอบรมถวายความรู้แก่พระสังฆาธิการ
 2. โครงการฝึกอบรมข้าราชการ และพนักงานศาสนาการ
 3. โครงการอุทิศทุนการฝึกอบรมครู โรงเรียนพระปริยัติธรรมและสำนักการศึกษา
 4. โครงการจัดตั้งและสนับสนุนโรงเรียน สำนักเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยทางพระพุทธศาสนา
 5. โครงการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาของสงฆ์
 6. โครงการศาสนนิเทศ
 7. โครงการจัดทำแผนการศึกษา และปรับปรุงหลักสูตร การศึกษา ของสงฆ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๔.๒ วิเคราะห์ด้านการศึกษา

สรุปสภาพปัจจุบันและปัญหาการศึกษาของคณะสงฆ์

๑. ระบบการศึกษา

ไค้คังนี้

การศึกษาของภิกษุสามเณรในปัจจุบันมีหลายระบบ แบ่งเป็นประเภทใหญ่ๆ

๑.๑ การศึกษาที่เป็นระบบของคณะสงฆ์โดยเฉพาะ จัดเป็นอิสระต่างหากจากการศึกษาของ รัฐ โดยทางการคณะสงฆ์เป็นผู้จัดดำเนินการเอง คือ

๑. แผนกธรรม ไค้แก่ นักธรรม และธรรมศึกษา และมี ๓ ชั้น คือ ชั้นตรี ชั้นโท ชั้นเอก

๒. แผนกบาลี ไค้แก่ เปรียญ มี ๕ ชั้น คือ ชั้นเปรียญธรรม ๑ ถึงเปรียญธรรม ๕ ประโยค

๑.๒ การศึกษาถึงในระบบของรัฐ หรือจัดให้สอดคล้องกับระบบการศึกษาของรัฐ คือ

๑. การศึกษาที่คณะสงฆ์จัดให้สอดคล้องกับระบบการศึกษาของรัฐจัดโดยหน่วยงานการศึกษาของสงฆ์ หรือกลุ่มบุคคลในพระศาสนาเป็นผู้จัดดำเนินการ ไค้แก่

ก. การศึกษาที่คณะสงฆ์รับเข้า เป็นการศึกษาของคณะสงฆ์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ข. การศึกษาที่ได้รับกำหนดขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์

โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

๒. การศึกษานอกโรงเรียนของรัฐ ซึ่งหน่วยงานหรือกลุ่มบุคคลจัดให้แก่ภิกษุสามเณร โดยขออนุญาตจากรัฐ หรือได้รับงบประมาณจากรัฐ การศึกษาผู้ใหญ่สำหรับภิกษุสามเณร

๑.๓ การศึกษาที่จัดขึ้นเป็นอิสระต่างหากจากการศึกษาของคณะสงฆ์และระบบของรัฐ ไค้แก่

- จิตตภาวันวิทยาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาตามระบบของคณะสงฆ์ในข้อ ๑.๑ เป็นการศึกษาที่กำหนดให้ ภัณฑุสามเณรพึงศึกษา ส่วนราชการการศึกษาในข้ออื่นๆ นั้น เป็นทางเลือกที่ภัณฑุสามเณร ผู้ต้องการศึกษาและมีคุณสมบัติพอเลือกศึกษาใด หรือเป็นไปตามข้อกำหนดของ สำนัก นั้น ๆ คำว่า การศึกษาพระปริยัติธรรม หมายถึง การศึกษาตามระบบของสงฆ์ในข้อ ๑.๑ เท่านั้น

๒. การบริหารงานการศึกษาและการดำเนินงาน

๑. คณะสงฆ์รับผิดชอบเฉพาะการจัดสอบหรือการวัดผลเท่านั้น ไม่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา การจัดให้มีการเรียนการสอน การบริหารงาน และการดำเนินงานเป็นเรื่องของทางวัดหรือสำนักและท้องถิ่นนั้น ๆ

๒. คณะสงฆ์เน้นการศึกษาในแนวทาง คือ การสอบผ่านชั้นการศึกษาสู่ระดับสูงตามลำดับ ผลการศึกษาให้มีการเรียนการสอน การบริหาร ไม่เน้นการศึกษาในแนวราบคือไม่มุ่งความสนใจปัญหาที่ว่าภัณฑุสามเณรที่เข้ามาบวชนั้นได้รับการศึกษาทั่วถึงหรือไม่

๓. การจัดการศึกษาในท้องถิ่นต่าง ๆ ไม่ใช่ใช้วิธีรวมทุนรวมกำลังและไม่ใช่ใช้วิธีกระจายทุนกระจายกำลัง แต่ใช้วิธีที่ว่าวัดใดมีทุนกำลัง (มีผู้เรียนผู้สอนและงบประมาณในการดำเนินงาน) ก็จัดให้มีการเรียนการสอนขึ้น วัดใดหมดทุนหมดกำลัง ก็ไม่จัด

การดำเนินงานเท่าที่ผ่านมา ในระยะ ๒๐-๓๐ ปี ปรากฏว่ามีจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาไม่มากนัก เท่าที่รวบรวมสถิติได้มีดังนี้ คือ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้มีการเปิดสอนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๔๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๒๒ จำนวน ๒๔ รุ่น มีนักศึกษา ๔,๔๐๑ รูป มีจำนวนผู้สำเร็จการศึกษา ๙๙๔ รูป มีครูอาจารย์ในปีการศึกษา ๒๕๒๓ ทั้งหมดจำนวน ๑๔๔ ท่านเป็นครูอาจารย์ระดับปริญญาโทมากที่สุดจำนวน ๔๔ ท่าน เป็นภิกษุจำนวน ๙๔ ท่าน เป็นฆราวาส จำนวน ๑๑๐ ท่าน

มหามกุฏราชวิทยาลัย ได้มีการเปิดสอนมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๔๘ จนถึงปัจจุบัน คือ พ.ศ. ๒๕๒๓ จำนวน ๓๔ รุ่น มีนักศึกษา ๒,๕๒๗ รูป มีจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาจำนวน ๑๖ รุ่น ตามที่ใดเปิดสอบเฉพาะบางปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๔๘ จนถึงปัจจุบันคือ รุ่นที่ ๑๖ พ.ศ. ๒๕๒๓ จำนวนเพียง ๔๕๑ รูป มีจำนวน ครู - อาจารย์ ในปีการศึกษา ๒๕๒๓ จำนวนทั้งสิ้น ๑๐๓ ท่าน เป็นครู - อาจารย์ ในระดับปริญญาโทมากที่สุดจำนวน ๔๔ ท่าน เป็นภิกษุ ๔๓ รูป เป็นฆราวาส ๖๐ ท่าน

เอกสารนี้เป็นเพียงข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการพิจารณาเท่านั้น ไม่ควรนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ควรตีพิมพ์หรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับในปัจจุบันนี้ จำนวนนักศึกษาครูอาจารย์และสถานศึกษาแบ่งเป็นแผนการศึกษาแต่ละเขตการปกครองของคณะสงฆ์ ซึ่งมีการแบ่งทั้งสิ้นทั่วประเทศ ๑๔ ภาค มีจำนวนสถานที่เรียน ครู นักเรียนและนักศึกษาดังนี้

๑. แผนกธรรมและบาลี แบ่งการศึกษาออกเป็น ๒ สาย คือ สายมหานิกาย และธรรมยุต สายมหานิกายมีสำนักศึกษาทางธรรม ๘,๓๖๔ สำนัก บาลี ๖๓๔ สำนัก มีนักเรียนในสถานศึกษาทางธรรม ๒๑๓,๒๖๔ รูป ทางบาลี ๑๑,๔๖๘ รูป และมีครูสอน ๑๔,๔๓๔ ท่าน สายธรรมยุตมีสำนักศึกษาทางธรรม ๓๒๒ สำนัก บาลี ๙๕ สำนัก มีนักเรียนในสถานศึกษาทางธรรม ๑๖,๖๒๓ รูป บาลี ๕๕๙ รูป และมีครู ๕๔๙ ท่าน ทั่วประเทศ

๒. แผนกสามัญศึกษา มีโรงเรียนเปิดสอนปี ๒๕๒๓ จำนวน ๖๕ โรงเรียน มีนักเรียนตั้งแต่ระดับ ป.๖ จำนวน ๑,๐๒๙ รูป ระดับ ม. ๓ จำนวน ๒๕๙ รูป ระดับ ม.๕ จำนวน ๕๐๙ รูป และมีครูสอนวิชาปรัญญศึกษา ๔๒๙ ท่าน ครูวิชาสามัญ ๖๐๙ ท่าน

๓. แผนกธรรมและธรรมศึกษา แบ่งการศึกษาออกเป็น ๒ สาย คือ สายมหานิกายและสายธรรมยุต สายมหานิกายมีจำนวนนักเรียนแผนกนักธรรมซึ่งเป็นทั้งภิกษุและสามเณรจำนวน ๑๐๔,๕๖๕ รูป แผนกธรรมศึกษา ซึ่งมีเฉพาะฆราวาสจำนวน ๓๐,๕๖๘ คน สายธรรมยุตมีจำนวนนักเรียนแผนกนักธรรมซึ่งเป็นทั้งภิกษุและสามเณรจำนวน ๖,๘๐๐ รูป แผนกธรรมศึกษา ซึ่งมีเฉพาะฆราวาสจำนวน ๖,๘๖๘ คน ทั่วประเทศ และในจำนวนนักเรียนทั้ง ๒ สาย จำนวนผู้เรียนในระดับชั้นตรีและสายมหานิกายมากกว่าสายธรรมยุต

๔. แผนกบาลี แบ่งการศึกษาออกเป็น ๒ สาย เช่นกันการศึกษาแผนกธรรมอื่น ๆ ยกเว้นแผนกสามัญศึกษา คือ สายมหานิกาย มีนักศึกษาวาลิปะโยค ๑ และ ๒ จำนวน ๔,๘๒๕ รูป นักศึกษาเปรียญธรรม ๓ - ๙ จำนวน ๔,๐๒๒ รูป รวมมีนักเรียนทั้งสิ้นทั่วประเทศ ๘,๘๔๗ รูป

ตามจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาของแผนกนักธรรม ธรรมศึกษาและแผนกบาลีมีผู้สอบไล่หรือสำเร็จการศึกษาแต่ละชั้นประมาณครึ่งหนึ่งของผู้เข้าศึกษาในแผนกนักธรรมและธรรมศึกษาแต่มีผู้สำเร็จการศึกษารวบรวมกันอยู่มากในแผนกบาลีทั้งสายมหานิกายและสายธรรมยุต เนื่องจากการศึกษาแผนกนี้ผู้ศึกษาต้องมีความรู้แตกฉานในภาษาบาลีพอที่จะท่องอ่านและแปลพระธรรมคำสอนภาษาบาลีได้

นอกจากการจัดการศึกษาในสายตรงของสงฆ์ ทางค่านปรัญญศึกษาและสามัญศึกษา ๕ แผนกดังกล่าว (แผนกธรรมและบาลี สามัญศึกษา นักธรรม ธรรมศึกษาและแผนกบาลี) คณะสงฆ์ยังได้จัดโครงการการศึกษาอื่นๆ ขึ้นอีก ๓ โครงการ คือ โครงการค่านปรัญญศึกษา โครงการค่านปรัญญศึกษา และโครงการค่านปรัญญศึกษา ซึ่งทั้งสามโครงการนี้ ได้ดำเนินการไปบ้างแล้ว แต่ยังไม่ทั่วถึงกัน อีกทั้งยังมีให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๑. โรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่ของภิกษุสามเณรมีจำนวนทั้งสิ้นทั่วประเทศ ๑๒๕ โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน ๑๓,๐๕๐ รูป มีครูเป็นภิกษุ ๓๓๔ ท่าน เป็นฆราวาสจำนวน ๑,๐๑๒ ท่าน

๒. โรงเรียนพุทธศาสนาวินยาศาสตร์ มีจำนวน ๒๕๔ โรงเรียนทั่วประเทศ มีนักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนทั่วไปเข้าศึกษาอบรมวิชาสามัญและธรรมคำสอนจำนวน ๓๕,๑๒๓ คน

๓. โรงเรียนวัดสอนเด็กก่อนเกณฑ์ มีจำนวน ๒๕๔ โรงเรียนทั่วประเทศ มีจำนวนนักเรียน ๒๓,๕๔๔ คน มีครูจำนวน ๙๙๕ ท่าน

สรุป การดำเนินงานการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ปัจจุบัน (ปี ๒๕๒๓) มีดังนี้

๑. สถานับัณฑิตศึกษาศึกษา ๒ แห่ง นักศึกษา ๕๒ รูป

๒. สำนักศึกษาปริยัติธรรมและบาลี ๑๐,๕๐๐ สำนักนักเรียน ๒๕๖,๕๖๔ รูป (ในจำนวนนี้มีฆราวาสปนอยู่มากไม่สามารถแยกจำนวนได้)

จากสถิติของกรมการศาสนา ปี ๒๕๒๓ ประเทศไทยมีวัดทั้งสิ้นจำนวน ๓๐,๒๓๕ รูป มีจำนวนภิกษุ ๓๕๓,๐๔๔ รูป มีจำนวนสามเณร ๑๕๒,๑๑๐ รูป รวมภิกษุและสามเณรจำนวน ๕๐๕,๑๕๔ รูป จะเห็นได้ว่ามีจำนวนภิกษุและสามเณรเข้าศึกษาในสำนักต่าง ๆ ประมาณร้อยละ ๕๐ ของจำนวนภิกษุสามเณรทั้งหมด

๓. ประสิทธิภาพของหลักสูตรการศึกษา

หลักสูตรการศึกษาของคณะสงฆ์อยู่หลายระดับหลายประเภทอันเป็นหลักสูตรกลางหรือ เป็นหลักสูตรใหญ่ที่มีมาแต่เดิมสมัยรัชกาลที่ ๔ (พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว) แม้จะได้มีการปรับปรุงแล้วก็ตาม แต่หลักสูตรต่าง ๆ นั้นยังไม่เอื้ออำนวยต่อกันเท่าใดนัก และยังไม่มียุทธศาสตร์ระยะสั้นหรือหลักสูตร เฉพาะกิจที่นำมาใช้ในสังคมปัจจุบัน ซึ่งมีผู้บวชเรียนตามประเพณีระยะ ๓ เดือน ๒ เดือน ๑-๔ สัปดาห์ โดยเฉพาะเพื่อให้บวชเข้ามาในพระศาสนาได้ศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัยหรือความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในสังคมได้ ปัจจุบันมีผู้บวชเข้ามาในพระศาสนาไม่ว่าจะเป็นสามเณร ๑๒ ปี หรือภิกษุอายุ ๒๐ ปี ไม่ว่าวัยจะต่างกันเท่าใด พื้นฐานการศึกษาและประสบการณ์จะต่างกันอย่างไร จะบวชระยะสั้นหรือระยะยาวเท่าใดก็ตามเรียนวิชาเดียวกันหรือชั้นเดียวกัน ซึ่งเป็นการยากที่จะให้การศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมได้ผลดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๔. ผู้เข้ารับการศึกษา

ภิกษุสามเณรผู้เข้ารับการศึกษาพอจะแบ่งออกได้เป็น ๓ ประเภท คือ

๑. ผู้ที่บวชเรียนเพื่องานความสำเร็จสัพพัญญูจริง ๆ
๒. ผู้ที่บวชเรียนไปเรื่อย ๆ โดยไม่มุ่งหวังสิ่งใด
๓. ผู้ที่บวชเรียนเพื่อหวัง ความก้าวหน้า

จะเห็นว่าภิกษุสามเณรผู้เข้ารับการศึกษา เป็นจำนวนมากไม่พึงประสงค์ จะเข้ารับการศึกษาพระปริยัติธรรมตามความประสงค์ของคณะสงฆ์อื่นจะนำไปสู่การ เป็น ศาสนทายาทที่ดีต่อไป ส่วนมากจะเข้ารับการศึกษาตามสายสามัญหรือการศึกษาผู้ใหญ่ เพื่อ เป็นแนวทางในการศึกษาในระดับสูงต่อไป

๕. ครู - อาจารย์

ครู - อาจารย์ ที่ทำการสอนพระปริยัติธรรมในแต่ละวันหรือสัปดาห์นั้น ทาง วัดหรือสำนักนั้น ๆ จัดหาหรือเชิญมาเอง ทางคณะสงฆ์ไม่มีหลักเกณฑ์มาตรฐานกลางในการรับ ครู - อาจารย์ โดยกำหนดวุฒิความรู้ความสามารถไว้ ส่วนมาก เป็นภิกษุที่มีคุณวุฒิทางสงฆ์บางและครูอาจารย์ซึ่งครบเกษียณอายุแล้วและอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ สมัยครุ เขามาช่วยสอนให้เองทำให้การ เรียนการสอนไม่ไคผลเท่าที่ควร

๖. ความสูญเสียทางการศึกษา

๑. การศึกษาของคณะสงฆ์มีความสูญเสียเปล่าสูงมาก เปรียบ เทียบจากตาราง นักเรียน นักศึกษากับจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในทุกระดับแล้ว จะเห็นได้ว่ามีอัตราต่าง ๆ กันมาก เกิดความสูญเสียทางการศึกษาอัน นี้ มาจากการที่ภิกษุสามเณรส่วนมากลาสิกขา ในระหว่างกำลังศึกษาเล่าเรียนเสีย เป็นส่วนใหญ่ และมีสาเหตุอื่นบางประการเป็นส่วนใหญ่

๒. การบวชตามประเพณีที่คนไทยนิยมกันมี ๓ เดือน ๒ เดือน หรือ ๑ - ๔ สัปดาห์ เป็นคน เมื่อครบกำหนดแล้วก็ลาสิกขากลับไปดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมฆราวาส ต่อไป ภิกษุที่บวชชั่วคราว เหล่านี้ไม่มีโอกาสได้ศึกษาพระพุทธศาสนาอย่าง เพียงพอและถึงแม้จะได้ เรียนก็ต้อง เรียนในชั้นและวิชาเกี่ยวกับผู้ที่บวชอยู่ในระยะยาว เพราะไม่มีหลักสูตรระยะสั้น ไว้วางใจว่าการ เรียนรู้ในแง่ที่จะมองให้ เห็นคุณค่าและความหมายที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อตนเองและสังคม เว้นแต่บางวัดที่ให้ความสนใจเป็นพิเศษและมีความสามารถจัดทำหลักสูตรให้ เหมาะสมขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องจำเพาะของสำนักนั้น ๆ และมีเป็นส่วนน้อยมาก

๓. ศิษย์วัดซึ่งเป็นสมาชิกสำคัญส่วนหนึ่งของวัดมีจำนวนมาก โดยเฉพาะวัด เอกสารในกรุง เพาะที่คนมักถูกมองข้ามเนื่องจากศิษย์วัดหรือ เด็กวัดเหล่านี้เป็นนักเรียนหรือนักเรียน ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในระบบการศึกษาของรัฐ คณะสงฆ์จึงเห็นว่าอยู่นอกเหนือจากคามรับผิดชอบและไม่ได้วางนโยบายหลักการ ตลอดจนหลักสูตร เกี่ยวกับการศึกษาของศิษย์วัด (บางวัดมีการอบรมพิเศษบาง แต่เป็นเรื่องจำเพาะสำนักเท่านั้น) ทำให้ศิษย์เหล่านี้พลาดโอกาสที่จะได้เรียนรู้พระพุทธศาสนาไม่ได้รับประโยชน์จากการอยู่ในวัด และไม่เป็นประโยชน์ต่อวัดเท่าที่ควร วัดกลายเป็นเพียงที่อยู่อาศัยหรือหอพักนักเรียนนักศึกษาชายเท่านั้น อันเป็นการสูญเสียประโยชน์อันพึงได้ทั้งต่อบุคคลต่อพระพุทธศาสนาและต่อสังคม

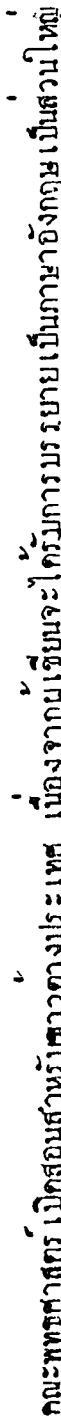
๔. ผลกระทบของการศึกษาของสงฆ์

ในระยะที่ผ่านมานับตั้งแต่รัฐฯ ได้แยกการศึกษาของคณะสงฆ์ออกจากการศึกษาของรัฐ ตามแผนการศึกษาของชาติแล้วก็ตาม แต่ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา การศึกษาของคณะสงฆ์ได้มีส่วนช่วยส่งเสริมการศึกษาของรัฐ โดยการ เป็นช่องทางสำหรับชาวชนบทผู้ยากไร้ให้มีโอกาสได้รับการศึกษาตามสมควรแก่สถานะภาวะของตน อันเป็นผลให้ภิกษุส่วนมากในปัจจุบัน โดยเฉพาะในกรุงเทพฯ เป็นชาวชนบทที่เข้ามาแสวงหาความรู้เพิ่มเติมขึ้นตามลำดับ จากพื้นเพเดิมในส่วนภูมิภาคทำให้เกิดผลกระทบดังนี้

๑. การศึกษาพระปริยัติธรรมยังไม่แพร่หลายทั่วถึงยิ่งในส่วนภูมิภาคซึ่ง เป็นกำลังสำคัญของพระพุทธศาสนาควยแล้ว วัดเป็นจำนวนมากไม่ได้ดำเนินการสอนพระปริยัติธรรมหรือจัดสอนอะไรเลย เพียงแต่บวชอยู่ในพระศาสนาเท่านั้น ภิกษุสามเณรที่สนใจใคร่ศึกษาจึงต้องดิ้นรนเข้ามาศึกษาหาความรู้ในทางปริยัติธรรมหรือความรู้ในทางสามัญ พอที่จะเป็นกำลังสำคัญในการ เป็นผู้นำที่ชี้นำศาสนาให้ ภิกษุผู้เฒ่าหาความรู้ทั้งหมดมาชุมนุมกันอยู่ในส่วนกลาง เสียเป็นส่วนมากทำให้การพระพุทธศาสนาในส่วนภูมิภาคทรุดโทรมลงยิ่งขึ้น

๒. การที่ภิกษุสามเณรในส่วนภูมิภาคพากัน เข้ามาศึกษาหาความรู้ในส่วนกลาง เป็นจำนวนมากนั้น ก่อให้เกิดปัญหาแก่วัดต่าง ๆ ในส่วนกลาง ในการที่จะรับภิกษุสามเณรหรือจัดเสนาให้เหมาะสม นอกจากนั้นจำนวนภิกษุสามเณรที่ เข้ามาศึกษามีจำนวนมากทำให้ประ เພื้อความสัมพันธ์ระหว่างอุปัชฌาย์อาจารย์กับศิษย์ในการคัดเลือกผู้ที่มีความสามารถเหมาะสมแล้วส่ง เข้ามาศึกษาในสำนักที่เจริญกว่ากำลังหมดสิ้นไป กลายเป็นภิกษุสามเณร เดินทางมาศึกษาหาความรู้และหาวัดคอกันเอง ซึ่งบางครั้งก่อให้เกิดปัญหาต่อเนื่องออกไปอีก คือความรู้สึกขัดแย้งต่อเจ้าสำนักที่ไม่ได้รับเช่าหรือรับเช่ายาก เป็นต้น

๒๕

4.3 วิเคราะห์สถานการณ์

๔.๓.๑ สรุปสภาพสังคมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประชากร

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีประชากรทั้งสิ้น ๑๖,๐๘๗,๘๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๒๖ ของประชากรทั้งประเทศ จึงเป็นภาคที่มีประชากรมากที่สุด มีความหนาแน่นเฉลี่ยต่อพื้นที่ ๕๕.๖๕ คนต่อตารางกิโลเมตร การเปลี่ยนแปลงประชากรระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๒๓ มีประชากรเพิ่มขึ้น ๑,๒๕๔,๘๒๒ คน คิดเป็นอัตราเพิ่มร้อยละ ๘.๙๕ เมื่อพิจารณาในระดับจังหวัดจะพบว่า ใน พ.ศ. ๒๕๒๓ จังหวัดนครราชสีมามีประชากรมากที่สุด จำนวน ๑,๙๑๖,๖๕๑ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๑.๘๑ ของประชากรภาค รองลงมาได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี อุตรดิตถ์ ขอนแก่น บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ ร้อยเอ็ด และสวรินทร์ ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีประชากรมากกว่า ๑ ล้านคนทั้งสิ้น ส่วนจังหวัดที่มีประชากรน้อยที่สุด ได้แก่ จังหวัดเลย มีประชากร ๔๔๘,๕๓๕ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๒.๙๕ ของประชากรภาคเท่านั้น

ด้านภูมิศาสตร์ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง ทำให้เมื่อถึงฤดูร้อน อากาศร้อนจัด แต่เมื่อถึงฤดูหนาวอากาศหนาวจัด และพื้นที่กินส่วนใหญ่ก็เป็นที่ดอน

ด้านสุขภาพและสาธารณสุข เนื่องจากสภาพของภาค ส่วนใหญ่มีสภาพแห้งแล้ง ขาดแคลนน้ำอุปโภคและบริโภค จึงยังไม่สามารถยกระดับการดำรงชีวิตในด้านสุขภาพ และอนามัยสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นได้เท่าที่ควร

ด้านสาธารณูปโภค แม้ว่าการสาธารณูปโภค ประเภทถนนไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ จะสามารถให้บริการแก่ประชาชนในเขตตัวเมืองของจังหวัดอย่างเพียงพอ แต่การสาธารณูปโภค เหล่านี้ยังไม่กระจายไปสู่ชนบทอย่างทั่วถึง

ด้านการคมนาคม การคมนาคม ทางรถยนต์ และรถไฟ มีความพร้อม และครอบคลุมทั่วถึงทั้งภาค ส่วนทางคมนาคมทางอากาศ ยังไม่แพร่หลาย ซึ่งมีสายการบินพาณิชย์ เพียงบางจังหวัด

ด้านการศาสนา - วัดส่วนมากยังไม่สามารถพัฒนาให้เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ตามหลัก

ธรรมของพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้อง

- การศึกษาของคณะสงฆ์ ยังจำกัดไม่กว้างขวางและทั่วถึง

- พระสงฆ์ส่วนมากยังไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอย่างเต็มที่

- การฝึกอบรมบุคคลากรทางศาสนาและจริยศึกษาไม่สามารถสอน

ศาสนาและจริยธรรมแก่เยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยังไม่ทั่วถึงกันอีกทั้งห้ามมิให้ตัดผมบวชและต้องจำใจจำใจของลูกหลานที่นำพาไปใช้

๔.๓.๒ สรุปสภาพสังคม ของจังหวัดนครราชสีมา

ความประชากร มีประชากรทั้งหมด ๒,๕๑๔,๙๔๕ คน อยู่ในเขตเมืองประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ คน นอกนั้นอาศัยอยู่ในเขตชนบท ประชากรที่เป็นอยู่ในวัยแรงงาน ๑,๑๐๐,๐๐๐ คน ประชากรที่อยู่ในวัยเด็กและคนชราประมาณ ๑,๔๐๐,๐๐๐ คน

— ความหนาแน่นของประชากร ๕๒.๕๐ คน/ตารางกิโลเมตร ในเขตเทศบาล

๔๖.๕๕ คน/ตารางกิโลเมตร นอกเขตเทศบาล

— การกระจาย ของประชากรในเขตและนอกเขตเทศบาล คิดเป็นร้อยละ ๖.๒๑ และ ๙๓.๗๙ ในปี ๒๕๑๔ และในเขตเทศบาลมากขึ้นเป็น ๑๒.๑๓ นอกเขตเทศบาล ๘๗.๘๗ ในปี ๒๕๒๗ เฉลี่ยการกระจายในเขตเทศบาลร้อยละ ๗.๓๕ และนอกเขตเทศบาลร้อยละ ๙๒.๖๑

— การเติบโต อัตราการเติบโตหรืออัตราการเพิ่มของประชากรโดยเฉลี่ยของ จังหวัด ในระยะ ๑๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๒ กล่าวคือจากปี ๒๕๒๗

๒,๒๕๔,๐๒๔ คน เป็น ๒,๕๑๔,๙๔๕ คน ในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ แสดงว่าอัตรา

การเติบโตประชากรจังหวัด อยู่ในเกณฑ์สูงในปีที่ผ่านมา

การปกครอง แบ่งการปกครองออกเป็น ๓ ส่วน (รายละเอียดอยู่ในบทที่ ๓.๓.๒)

การสาธารณสุข มีโรงพยาบาลประจำจังหวัดและอำเภอรวม ๒๓ แห่ง และมีโรงพยาบาลเอกชนอีก ๔ แห่ง สำหรับจำนวนเตียงในโรงพยาบาลทั้งหมด ๑,๕๒๐ เตียง อัตราต่อประชากรทั้งจังหวัดเท่ากับ ๑ : ๑,๔๔๐ ในส่วนของโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยมีเตียง ๑,๐๐๐ เตียง อัตราเตียงต่อประชากรเท่ากับ ๑ : ๒,๑๔๕ และของโรงพยาบาลชุมชน มีอัตราเตียงต่อประชากร ๑ : ๓,๔๖๐

การสาธารณสุขโรค

การประปา ในเขตเทศบาล กำลังผลิต ๑,๓๐๐ ลูกบาศก์ เมตร/ชั่วโมง หรือ ๓๔,๕๐๐ ลูกบาศก์ เมตร/วัน จากแหล่งน้ำลำตะคอง

การไฟฟ้า ปริมาณกระแสไฟฟ้าเฉลี่ยต่อเดือน ๖,๐๐๐ - ๖,๕๐๐ กิโลวัตต์ ให้บริการแก่ชุมชนต่าง ๆ ใกล้เคียงประมาณร้อยละ ๕๐ ของหมู่บ้านทั้งหมด

● กองการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การคมนาคม มีการติดต่อ ๓ ทาง คือ ทางรถยนต์, รถไฟ และทางอากาศ
(เครื่องบิน)

การไปรษณีย์โทรเลข มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข เพื่อบริการครอบคลุมทุกอำเภอ
การโทรศัพท์ มีชุมสายโทรศัพท์ ๔ แห่ง คือ อ. เมือง, บ้านใหญ่, ปักธงชัย, ปากช่อง
ครบรี, ห้วยแถลง, โชคชัย และสีคิ้ว

การศึกษา มีการดำเนินการที่ครอบคลุมทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบ-
โรงเรียน (รายละเอียดในบทที่ ๓.๒.๒)

การศาสนา ประชากรส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ ถึง ๙๙.๙๐%

๔.๓.๓ การวิเคราะห์ศาสนา

๔.๓.๓.๑ ศาสนา

ในปี ๒๕๓๐ จากที่ประเทศไทยซึ่งมีพื้นที่ ๕๑๔,๙๙๙.๙๙ ตารางกิโลเมตร
แบ่งออกเป็น ๙๓ จังหวัด มี ๕๕ เขต/อำเภอ ๘๓ กิ่งอำเภอ ๖,๕๓๓ แขวง/ตำบล
๕๕,๖๓๒ หมู่บ้าน บ้าน ๙,๔๑๐,๓๕๕ หลัง มีประชากร ๕๒,๙๖๙,๒๐๔ คน เทศบาล
๑๒๕ เทศบาล วัด ๓๔,๔๒๒ วัด พระภิกษุในพรรษา ๒๕๒,๔๔๐ รูป สามเณรในพรรษา
๑๕๔,๑๑๒ รูป ซึ่งหากเฉลี่ยแล้ว มีวัด ๑ วัด ต่อพื้นที่ของประเทศไทย ๑๕.๓๖ ตาราง-
กิโลเมตร ต่อท้องที่ ๒ ตำบล หรือ ๑.๕๕ หมู่บ้าน ต่อพลเมือง ๒๙๓ หลัง หรือ ๑,๕๓๔ คน
ต่อพุทธศาสนิกชน ๑,๔๙๖ คน ในวัดหนึ่ง ๆ เฉลี่ยมีพระภิกษุ ๔ รูป สามเณร ๔-๕ รูป
และศิษย์วัด ๓ คน และพระภิกษุ ๑ รูป ต่อพลเมือง ๑๔๑ คน ต่อพุทธศาสนิกชน ๑๙๔ คน

จากค่าเฉลี่ยดังกล่าว สามารถวิเคราะห์ สถานภาพของพระพุทธศาสนาใน
สังคมไทย จะพบว่า จำนวนวัดและพระสงฆ์ที่มีอยู่ในเวลานั้นน้อยกว่าสัดส่วนที่สมควรจะมีเพราะ
ตาม หลักเกณฑ์การอนุญาตการสร้างวัดและตั้งวัดในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๐๙)
ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ที่ว่า "เป็นประโยชน์แก่ประชาชนที่ถ้ำบ้านเรือน
อยู่ในรัศมี ๒ กิโลเมตร โดยเฉลี่ยวัดละไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ คน" หรือควรมีวัด ๑ วัด ใน
พื้นที่ประชาชนอยู่อาศัย ๑๒.๕๙ ตารางกิโลเมตร มีประชาชน ๑,๐๐๐ คน หรือ ๑๖๙ บ้าน
ขึ้นไป

๔.๓.๓.๒ การวิเคราะห์การนับถือพระพุทธศาสนาในสังคมไทย

๑. จะเห็นว่าพระพุทธศาสนาเป็นปัจจัยกำลังอำนาจของชาติ เพราะ

ศาสนาวิวัฒนาการทั้งสำหรับชีวิตส่วนตัวของบุคคลและชีวิตสังคม สำหรับชีวิตส่วนตัว
เอกสารเป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศาสนา ทำให้บุคคลมีกำลังใจที่จะมีชีวิตต่อไป สามารถเผชิญต่อความยากลำบากในชีวิต...สำหรับชีวิตสังคม...(๑) ความเชื่อในศาสนาเกี่ยวกับช่วยให้เกิดความเป็นหนึ่งอันเดียวกันในสังคม ช่วยใหสมาชิกของสังคมมีโลกทัศน์ (WORLD VIEW) .. และคุณค่า (VALUE) ในทางเดียวกัน ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน และมองปัญหาต่าง ๆ ในทางเดียวกัน...(๒) ศาสนาช่วยให้เกิดความสงบสุขในสังคม คำสอนของทุกศาสนาจะย้ำความสำคัญของความสุขทางจิตใจเหนือความสุขทางวัตถุและร่างกาย ย้ำประโยชน์ส่วนรวมเหนือประโยชน์ส่วนตัว สังคมที่คนยึดมั่นในคำสอนของศาสนาย่อมเป็นสังคมที่ง่ายต่อการปกครอง...(๓) ศาสนาช่วยสร้างคุณค่าที่สนับสนุนการพัฒนาประเทศ..”(๓๒)

๒. ในด้านความรู้ ความเชื่อและการปฏิบัติตามพระพุทธศาสนาของไทย
“การที่พระพุทธศาสนาไม่สามารถเข้าไปมีอิทธิพลอย่างแท้จริงหรือลึกซึ้งในจิตใจของบุคคลเราอาจกล่าวได้ว่ามีที่มาจากความเชื่อและหลักปฏิบัติบางอย่างของพุทธศาสนาเองและจากสิ่งแวดล้อมในสังคม เปลี่ยนแปลงไปทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในปัจจุบันต้องเหินห่างศาสนาไป ความสนใจ ในหลักธรรมของศาสนาน้อยลง

๓. จำนวนวัดและพระสงฆ์จากในท้องที่ต่าง ๆ ของประเทศไม่สมดุลกับความต้องการและความจำเป็นของประชาชน

จากการสำรวจของเจ้าหน้าที่กรมการศาสนา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๐ พบว่าทั่วประเทศมีวัดที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายที่เรียกว่า สำนักสงฆ์หรือที่พักสงฆ์อยู่ถึง ๓,๕๐๐ แห่ง บางแห่งอาจตั้งขึ้นเพราะประชาชนต้องการมีวัดมีพระสงฆ์ประจำสังฆมณฑล แต่บางแห่งอาจตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ซึ่งอาจมีผู้แอบแฝง เข้ามาดำเนินการในสิ่งที่ เป็นภัยต่อประเทศชาติหรือสังคมใด

นอกจากนี้ในบางท้องที่ มีวัดมาก เกินไป

๔. จะเห็นได้ว่าความนิยมในการบวช เรียบหรือส่งบุตรหลานของตนไปอยู่วัดให้บวช เรียบพระธรรมวินัยต่ำลง

จากการวิเคราะห์จำนวนสถิติใน ๓.๔.๓ และสภาพความเป็นจริงที่เห็นอยู่ทั่วไป คนไทยนิยมการบวช เรียบหรือบรรพชาอุปสมบทน้อยลง สักส่วนของจำนวนพระภิกษุ สามเณร และศิษย์วัดกับจำนวนพลเมืองต่ำมาก และที่มีการบรรพชาอุปสมบทกันก็บวชกันตามประเพณีส่วนมาก มีพระภิกษุสามเณรที่บวชแล้วไม่ได้ศึกษาพระธรรมวินัยอย่างจริงจัง เพื่อในรู้และปฏิบัติตามพระธรรมวินัยได้อย่างถูกต้อง เคร่งครัดมีน้อยลง

(๓๒) ประเสริฐ แยมกมลพิ่ง ความเชื่อถือศาสนาจริยธรรมและความจงรักภักดีในระบอบประชาธิปไตย
ไม่อาจเกิดขึ้นได้ถ้าประชาชนไม่มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมของศาสนา
ฐานะ เป็นปัจจัยกำลังอำนาจแห่งชาติ (เอกสารโร เนียวบรรยายต่อนักศึกษา ว.ป.อ.
รุ่น ๒๔,๒๕ ต.ค.๒๕) หน้า ๔-๑๑

การศึกษาศาสนา

การนับถือศาสนาของพลเมืองในประเทศไทย

"ประชาชนชาวไทยเป็นชาติที่นับถือศาสนา วัฒนธรรมไทย ทั้งในค่านิยม ธรรมเนียม วัตรธรรมเนียม และสหธรรมมีศาสนาโดยเฉพาะพระพุทธศาสนาเป็นพื้นฐาน เพราะคนไทย ประมาณร้อยละ ๙๕.๒๔ ของประชากรทั้งประเทศนับถือพระพุทธศาสนา มาแต่โบราณกาล จนกล่าวได้ว่าพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย นอกจากพระพุทธศาสนาแล้ว มีศาสนาอิสลามซึ่งมีคนไทยนับถืออยู่ประมาณร้อยละ ๔.๐๒ ศาสนาคริสต์ ประมาณร้อยละ ๐.๖๐ และมีผู้นับถือศาสนาพราหมณ์ ฮินดู ซิกข์ และอื่น ๆ อีกประมาณ ร้อยละ ๐.๑๓ ประชากรที่นับถือศาสนาต่าง ๆ ดังกล่าวนี้อยู่รวมกันในทุกท้องที่ของประเทศ การศึกษาสภาพสังคมไทยว่าในส่วนใดของประเทศ เป็นอย่างไรอาจศึกษาได้จาก การนับถือศาสนาของประชาชนในท้องที่นั้น ๆ" (๑๕)

สัดส่วนของประชากรที่นับถือศาสนาต่าง ๆ จากผลการสำรวจสำมะโนประชากร เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓, ๒๕๑๓, ๒๕๒๓ และ ๒๕๒๕ มีดังนี้

นับถือศาสนา	พ.ศ. ๒๕๐๓ ^(๒)	พ.ศ. ๒๕๑๓ ^(๒)	พ.ศ. ๒๕๒๓ ^(๑)	พ.ศ. ๒๕๒๕ ^(๑)
พระพุทธศาสนา	๙๕.๓๐ %	๙๕.๒๗ %	๙๕.๙๙ %	๙๕.๐๒ %
อิสลาม	๓.๙๑ %	๓.๔๕ %	๔.๐๕ %	๓.๘๓ %
คริสต์	๐.๕๗ %	๐.๕๗ %	๐.๖๐ %	๐.๕๔ %
ฮินดู ซิกข์ และอื่น	๐.๑๖ %	๐.๑๓ %	๐.๓๕ %	๐.๖๑ %
ไม่ทราบวณับถือศาสนาใด	๐.๐๕ %	๐.๑๔ %	๐.๐๑ %	—

ส่วนในปี ๒๕๓๐ ที่มีประชากร ๕๒,๙๖๙,๒๐๔ คน ตามบัญชีราษฎร เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๓๐ ทิวราชอาณาจักร แบ่งเป็นศาสนิกชนในศาสนาต่าง ๆ ใกล้เคียงนี้

พุทธศาสนิกชน	๕๐,๔๒๔,๐๒๔ คน	มุสลิม	๒,๑๒๔,๙๗๓ คน
คริสต์ศาสนิกชน	๒๔๒,๔๒๒ คน	ฮินดู-ซิกข์และอื่นๆ	๓๓๐,๑๕๒ คน

(๑) กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, สัมคม ๒๒ รายงานการศาสนา ประจำปี ๒๕๒๒ (กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๓) หน้า ๑

(๒) กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, สัมคม ๒๐ รายงานการศาสนาและวัฒนธรรม ไม่ว่าการถือศาสนาอื่น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้ ประจำปี ๒๕๒๐ (กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๑) หน้า ๑

โครงสร้างของสังคมประกอบด้วยกลุ่มคน สถาบัน ขนบธรรมเนียมประเพณี และกิจกรรมทางสังคม สถาบันต่างสังคมโดยทั่วไป ได้แก่สถาบันทางครอบครัว ทางการศึกษา ทางเศรษฐกิจ ทางศาสนา และทางการเมือง หน้าที่ของสถาบันทางศาสนาในสังคม คือ การกำหนดค่านิยมในเรื่องศีลธรรม ส่งเสริมให้ผู้นับถือศาสนาเพื่อฟังและปฏิบัติตามคำสอนของศาสนา อำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมทางศาสนาให้คำปรึกษา และช่วยแก้ไขปัญหาของบุคคล และทำหน้าที่ควบคุมสังคมให้ดำเนินไปอย่างมีความสงบสุข และเจริญก้าวหน้า ①

ประเทศไทยมีพระพุทธศาสนา เป็นสถาบันหลักทางศาสนาของสังคมคนไทย พุทธศาสนิกชนศรัทธาในพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ หรือที่เรียกว่า พระรัตนตรัย เป็นสภาวะที่พึงพิงหรือยึดถือ การนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศไทยทั้งในสังคมเมือง และสังคมชนบท มีระเบียบประเพณีแนบแน่น เป็นเอกลักษณ์ของคนไทยอย่างหนึ่งทุกสังคมย่อยของไทยจะมีวัดเป็นที่ตั้งของสถาบันศาสนาประจำหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ หรือจังหวัด ทั้งในเมืองและชนบท "วัด คือศาสนสถานในพระพุทธศาสนา เป็นสำนักของพระภิกษุสงฆ์และเป็นศูนย์กลางของสังคมทุกท้องถิ่นทั้งในทางจิตใจ และดำเนินกิจกรรมตามประเพณีนิยม" ②

วัดส่วนใหญ่ในสังคมไทยมีที่ดินประมาณ ๒ ไร่ขึ้นไป ประกอบด้วยบริเวณและเสนาสนะบริเวณวัดอาจแบ่งได้เป็น ๓ หรือ ๔ ส่วน คือ เขตพุทธาวาส เขตสังฆาวาส และเขตศาสนสงเคราะห์หรือสาธารณสงเคราะห์ เสนาสนะในวัดที่สำคัญ คือ โบสถ์สำหรับพระสงฆ์ทำสังฆกรรมตามพระพุทธรูปอุโบสถวิหาร หรือศาลาการเปรียญสำหรับพระสงฆ์แสดงธรรมแก่ประชาชนและอาชีวะ เป็นที่ประกอบกิจกรรมส่วนรวมของสังคมควย และกุฏิที่พำนักอาศัยของพระสงฆ์ บุคคลที่พำนักอาศัยอยู่ในวัดได้แก่ พระภิกษุ สามเณร และศิษย์วัด พระภิกษุ มีหน้าที่ศึกษาปฏิบัติธรรมตามพระธรรมวินัย บำเพ็ญสมณกิจ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และดำเนินการวัดและพระศาสนาของสังคม สามเณรมีหน้าที่ศึกษาปฏิบัติตามพระธรรมวินัย เป็นผู้ปฏิบัติรับใช้พระภิกษุ เพื่ออุปสมบทเป็นพระภิกษุต่อไป ส่วนศิษย์วัดเป็นผูมาอาศัยวัดเพื่อปฏิบัติรับใช้พระภิกษุ สามเณร สังคมที่เจริญและสงบสุขในวัดหนึ่ง ๆ จะมีภิกษุ สามเณร และศิษย์วัดจำนวนพอสมควรกับการที่จะทำหน้าที่สถาบันทางศาสนาของสังคมได้เป็นอย่างดี

① อานนท์ อาภาภิรม , ลักษณะสังคมและปัญหาสังคมของไทย (กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์เอกสารนี้เป็นโอเคียนส์โคโร ๒๕๒๑) หน้า ๕-๖ การศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

② กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ , วัดทั่วประเทศไทยและข้อมูลการปกครองที่มีอำนาจนำไปใช้

4.3.3.2-1 แสดงเขตการปกครองคณะสงฆ์

แผนที่แสดงเขตปกครองคณะสงฆ์

แบ่งเป็น ๑๘ ภาค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3.32-1 จำนวนวัด พระภิกษุ สามเณร ศิษย์วัด ชี ในพรรษาและนอกพรรษา จำแนกตามภิกขา พ.ศ. 2529

เขตการปกครอง คณะสงฆ์ จังหวัด	วัด	มหานิกาย						ธรรมยุต					
		พระภิกษุ			สามเณร			ชี	วัด	พระภิกษุ			ศิษย์ วัด
		ใน พรรษา	นอก พรรษา	รวม	ใน พรรษา	นอก พรรษา	รวม			ใน พรรษา	นอก พรรษา	รวม	
รวมทั้งประเทศ	30,682	265,687	166,569	432,256	118,414	75,643	194,057	12,023	2,267	18,742	11,660	30,402	7,270
ภาค 1	822	31,216	17,743	48,959	7,832	5,808	13,640	1,511	61	1,978	1,557	3,535	1,954
กรุงเทพมหานคร	385	17,716	11,483	29,199	5,625	4,184	9,809	919	35	1,548	1,293	2,841	1,736
นนทบุรี	173	4,144	2,092	6,236	968	588	1,556	308	6	126	76	202	130
ปทุมธานี	148	3,235	1,644	4,879	612	455	1,067	195	16	119	59	178	36
สมุทรปราการ	116	6,117	2,524	8,641	623	581	1,204	89	4	185	130	315	62
ภาค 2	1,100	14,305	10,662	24,967	1,962	2,097	4,059	1,267	35	901	345	1,246	303
พระนครศรีอยุธยา	475	7,372	5,598	12,970	553	586	1,139	189	13	241	163	404	173
อ่างทอง	195	3,143	2,354	5,497	685	899	1,584	120	7	60	32	92	30
สระบุรี	426	3,754	2,910	6,664	724	612	1,336	948	15	600	152	752	100
ภาค 3	1,081	11,569	8,100	19,669	1,995	2,136	4,131	532	73	957	627	1,584	198
ฉะเชิงเทรา	548	4,766	3,116	7,882	626	403	1,029	360	50	716	492	1,208	108
สิงห์บุรี	156	2,097	1,281	3,378	360	394	754	58	12	138	65	203	70
ชัยนาท	214	2,672	1,579	4,251	471	890	1,361	86	11	103	70	173	20
อุทัยธานี	163	2,034	1,725	3,759	508	451	959	28	—	—	—	—	—

เขตการปกครอง คณะ จังหวัด จังหวัด	มหานิกาย						ธรรมยุติก							
	วัด	พระภิกษุ		สามเณร		ศิษย์ วัด	ที่	วัด	พระภิกษุ		สามเณร		ศิษย์ วัด	ผู้
		ใน พรรษา	นอก พรรษา	ใน พรรษา	นอก พรรษา				ใน พรรษา	นอก พรรษา				
ภาค 4	1,849	17,499	11,607	5,946	6,633	4,512	334	58	263	167	152	120	71	17
นครสวรรค์	600	6,816	3,768	1,667	1,753	2,157	128	13	132	72	29	14	56	12
กำแพงเพชร	207	3,268	1,862	1,015	906	936	56	—	—	—	—	—	—	—
พิจิตร	397	4,150	2,790	1,036	1,014	1,072	39	—	—	—	—	—	—	—
เพชรบูรณ์	645	3,235	3,187	2,228	1,960	347	111	45	131	95	123	106	15	5
ภาค 5	1,097	9,263	9,355	4,737	5,093	2,950	224	11	70	37	20	15	20	11
พิษณุโลก	408	3,720	4,796	1,067	1,773	1,396	121	11	70	37	20	15	20	11
สุโขทัย	267	2,654	2,203	964	640	738	32	—	—	—	—	—	—	—
ตาก	152	1,082	719	1,099	1,080	394	12	—	—	—	—	—	—	—
อุตรดิตถ์	270	1,807	1,637	1,607	1,600	419	59	—	—	—	—	—	—	—
ภาค 6	2,506	6,620	5,401	18,197	16,088	3,274	196	44	312	228	146	144	56	24
ฉะเชิงเทรา	644	1,610	1,486	4,348	3,966	965	12	14	143	150	65	80	39	4
เรียงราย	851	2,143	1,677	6,077	5,089	807	103	30	169	78	81	64	17	20
แพร่	302	1,223	742	2,216	1,559	624	9	—	—	—	—	—	—	—
น่าน	381	802	784	2,208	2,336	530	18	2	—	—	—	—	—	—
พะเยา	328	842	712	3,350	2,139	348	54	—	—	—	—	—	—	—

เขตการปกครอง คณะสงฆ์ จังหวัด	มหานิกาย										ธรรมยุต			
	วัด	พระภิกษุ		สามเณร		ศิษย์ วัด	ชี	วัด	พระภิกษุ		สามเณร		ศิษย์ วัด	ชี
		ใน พรรษา	นอก พรรษา	ใน พรรษา	นอก พรรษา				ใน พรรษา	นอก พรรษา	ใน พรรษา	นอก พรรษา		
ภาค 7														
เชียงใหม่	1,683	4,792	3,973	10,661	9,499	3,275	214	48	335	245	250	200	135	39
ลำพูน	1,200	3,412	2,967	7,354	6,594	2,205	162	48	335	245	250	200	135	39
แม่ฮ่องสอน	359	1,045	697	2,799	2,480	809	36	-	-	-	-	-	-	-
	124	335	309	508	425	261	16	-	-	-	-	-	-	-
ภาค 8														
อุตรธานี	3,723	15,357	10,323	16,301	12,973	1,591	531	620	3,433	2,029	3,255	2,225	662	611
หนองคาย	1,466	6,787	4,654	6,660	5,083	658	163	271	1,558	833	1,261	775	373	239
เลย	805	2,830	1,695	3,617	2,716	227	237	107	330	251	344	284	66	62
สกลนคร	615	3,228	1,950	2,487	2,266	87	55	145	624	433	598	842	146	115
	807	2,512	2,024	3,637	2,906	619	76	97	221	512	652	324	78	195
ภาค 9														
ขอนแก่น	4,308	20,850	15,727	19,569	17,154	2,225	533	501	3,202	2,248	3,508	2,876	1,047	379
มหาสารคาม	1,349	6,825	4,724	6,626	5,157	923	137	198	892	736	1,536	1,063	381	132
	887	4,460	3,534	5,950	4,856	426	126	38	102	56	168	125	28	15

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เขตการปกครอง และจังหวัด	มหาดินภายใน						ทรัพย์สินนอก					
	พระภิกษุ			สามเณร			พระภิกษุ			สามเณร		
	วัด	ใน พระศาสนา	นอก พระศาสนา	ใน พระศาสนา	นอก พระศาสนา	ทั้งหมด	วัด	ใน พระศาสนา	นอก พระศาสนา	ใน พระศาสนา	นอก พระศาสนา	ทั้งหมด
กาฬสินธุ์	686	2,495	1,694	2,475	1,990	261	57	850	557	910	718	157
ร้อยเอ็ด	1,386	7,059	5,775	4,536	5,140	615	164	1,358	899	894	970	481
ภาค 10	3,390	18,064	12,921	15,734	12,381	3,754	587	1,574	1,047	1,403	1,036	488
อุดรราชธานี	1,364	7,321	5,664	6,400	5,567	1,577	226	682	540	346	471	254
ยโสธร	433	2,234	1,364	1,113	841	1,003	47	279	152	234	191	36
ศรีสะเกษ	815	5,929	3,815	4,901	3,211	887	217	133	98	129	95	28
นครพนม	560	1,854	1,473	2,449	2,025	172	84	265	170	272	199	50
มุกดาหาร	218	726	605	871	737	115	13	235	87	223	79	70
ภาค 11	3,728	26,929	18,468	16,506	12,292	3,917	893	1,385	948	1,009	617	308
นครราชสีมา	1,621	12,246	7,973	4,713	4,649	1,914	306	376	245	358	290	117
ชัยภูมิ	664	4,109	3,865	2,583	2,863	388	63	545	318	393	165	84
บุรีรัมย์	772	6,802	3,649	3,210	1,969	812	170	242	195	96	62	11
สุรินทร์	664	5,772	3,001	3,543	2,811	803	354	162	190	162	100	96
ภาค 12	869	14,036	6,869	2,335	2,290	3,873	526	420	298	56	82	151
ปราจีนบุรี	474	7,103	3,478	1,350	1,150	1,573	259	257	218	16	32	47

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เขตการปกครอง คณะสงฆ์ จังหวัด	มหานิกาย										ธรรมยุต				
	พระภิกษุ			สามเณร			ศีล วัค	วัค	พระภิกษุ		สามเณร		ศีล วัค	วัค	ผู้
	ใน พรรษา	นอก พรรษา	รวม	ใน พรรษา	นอก พรรษา	รวม			ใน พรรษา	นอก พรรษา	รวม	ใน พรรษา	นอก พรรษา		
นครนายก	180	2,136	1,237	532	559	535	71	7	72	35	23	38	34	9	
ฉะเชิงเทรา	218	4,797	2,154	453	581	1,765	196	6	97	45	17	12	70	5	
ภาค 13	728	15,040	6,828	2,919	3,052	3,588	836	60	938	484	298	282	277	194	
ชลบุรี	278	6,840	2,697	1,612	1,907	1,633	451	11	369	134	30	51	128	31	
ระยอง	169	3,991	1,601	730	547	1,043	224	14	170	120	180	145	45	25	
จันทบุรี	164	2,502	1,746	369	262	525	114	29	327	195	54	67	79	136	
ตราด	87	1,707	784	208	336	387	47	12	72	35	34	19	25	8	
ภาค 14	1,089	21,337	10,965	3,466	4,235	8,602	1,231	20	313	196	286	275	200	77	
นครปฐม	179	5,092	2,619	667	821	2,426	269	6	146	171	156	159	130	62	
สุพรรณบุรี	488	8,575	5,228	1,352	1,597	3,115	535	-	-	-	-	-	-	-	
กาญจนบุรี	233	4,725	1,896	1,081	1,626	2,293	284	10	60	50	104	104	43	6	
สมุทรสาคร	89	2,545	1,223	366	209	768	143	5	170	35	26	12	27	9	
ภาค 15	736	17,486	8,641	2,600	2,609	6,518	1,411	55	947	465	172	139	411	204	
ราชบุรี	229	6,337	3,274	753	927	3,700	536	22	340	237	75	89	187	88	
เพชรบุรี	195	5,222	2,480	774	503	1,496	353	12	298	86	36	15	102	82	
สมุทรสงคราม	100	2,758	1,450	376	223	699	234	7	111	60	29	10	61	-	
ประจวบคีรีขันธ์	142	3,147	1,437	697	950	632	288	14	195	82	32	15	61	34	

เขตการปกครอง และจังหวัด	มหานิกาย						ธรรมยุต							
	วัด	พระภิกษุ			สามเณร		ชีษย์ วัด	วัด	พระภิกษุ			สามเณร		ชีษย์ วัด
		ใน พรรษา	นอก พรรษา	ใน พรรษา	นอก พรรษา	ใน พรรษา			นอก พรรษา	ใน พรรษา	นอก พรรษา			
ภาค 16	927	9,165	5,636	3,517	2,458	2,857	615	108	1,062	408	456	278	605	95
นครศรีธรรมราช	534	4,635	2,667	1,780	1,294	1,793	228	71	704	273	323	156	494	44
สุราษฎร์ธานี	252	2,932	1,878	1,113	572	843	226	10	113	58	71	60	78	12
ชุมพร	141	1,598	1,091	624	592	221	161	27	245	77	72	62	34	39
ภาค 17	307	2,775	1,736	1,243	884	689	368	10	25	30	15	10	40	-
ภูเก็ต	25	482	326	105	112	70	54	10	25	30	15	10	40	-
กระบี่	145	1,088	746	842	445	286	69	-	-	-	-	-	-	-
พังงา	64	593	301	158	87	163	79	-	-	-	-	-	-	-
กระบี่	62	701	238	192	107	122	143	-	-	-	-	-	-	-
รวม	27	280	127	146	133	48	23	-	-	-	-	-	-	-
ภาค 18	719	7,081	3,392	1,935	1,730	2,868	324	72	661	301	336	315	374	109
สงขลา	316	3,475	1,523	985	892	1,180	180	46	444	128	46	29	232	42
พัทลุง	199	1,965	934	395	385	1,029	35	16	111	120	29	33	77	36
สตูล	31	347	117	93	68	195	36	-	-	-	-	-	-	-
ปัตตานี	78	563	361	253	259	193	43	10	106	53	261	253	45	30
ยะลา	30	156	81	57	27	68	1	-	-	-	-	-	-	-
นราธิวาส	65	575	356	152	99	200	40	-	-	-	-	-	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพปัจจุบันและปัญหาทางศาสนา พอสรุปได้ดังนี้

๑. สภาพสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ มีการนำเอาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มาใช้ในกิจการต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น แต่สถาบันทางศาสนา ไม่ได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน เนื่องจากไม่มีการนำเอาวิทยาการสมัยใหม่มาใช้อย่างเพียงพอ บทบาทของวัดและพระสงฆ์ที่เคยมีต่อสังคมจึงได้ลดน้อยลงไป ทำให้คนจำนวนมากเห็นว่าศาสนา เป็นเรื่องที่ล้าสมัย

๒. จากภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน ได้บีบคั้นให้ประชาชนต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอดของตน ทำงานแข่งกับเวลา ไม่มีเวลาที่จะไปสนใจการเข้าวัดบำเพ็ญกุศลและบิณฑบาต เป็นแนวประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ทำให้เกิดการเอาวัดเอาเปรียบ การคดโกง เห็นแก่ตัว ปัญหาเสกศิก และปัญหาอาชญากรรม ดังเห็นได้จากการที่คดีอาชญากรรมได้เพิ่มขึ้นจากจำนวน ๑๖๕,๘๙๔ คดี ในปี ๒๕๒๕ เป็น ๑๘๑,๑๐๘ คดี ในปี ๒๕๒๗

๓. คนไทยร้อยละ ๘๕ นับถือพระพุทธศาสนา แต่ในจำนวนนี้มีจำนวนไม่น้อยที่เป็นพุทธศาสนิกชนตามทะเบียนราษฎร หรือประเพณีเท่านั้น มิได้สนใจหรือมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง และมีค่านิยมหลักธรรมของศาสนาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้คนไทยส่วนหนึ่งยังมีค่านิยมและทัศนคติที่ผิดอันเป็นการทำลายพระพุทธศาสนาทางอ้อม และกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของประเทศ

๔. จำนวนวัดและพระภิกษุสามเณรในท้องถิ่นต่าง ๆ ของประเทศไทยยังไม่สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของประชาชนที่จะประกอบกิจทางศาสนา ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๐๗ วัดที่จะสร้างขึ้นต้องเป็นประโยชน์แก่ประชาชนที่ทั้งบ้านเรือนอยู่ในรัศมี ๒ กิโลเมตร โดยเฉลี่ยวัดละไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ คน จากการสำรวจในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ พบว่า ๑ วัด รับผิดชอบพื้นที่ ๑๖.๔๑ ตารางกิโลเมตร พุทธศาสนิกชน ๑,๕๕๕ คน บาน ๒๗๔ หลังคาเรือน ภิกษุ ๘ รูป และสามเณร ๔ รูป ทั้งนี้จำนวนวัดยังไม่สอดคล้องกับจำนวนประชาชนผู้นับถือศาสนาพุทธ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบทห่างไกลซึ่งมีประชาชนไปตั้งถิ่นฐานใหม่นั้น มักไม่มีวัดหรือมีวัดแต่พระภิกษุสามเณรน้อยไม่เพียงพอต่อการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา แต่ในดูเขาพระบาทในเมืงมักมีภิกษุไม่เพียงพอกับจำนวนพระภิกษุสามเณรที่จะอยู่อาศัย จากการสำรวจของกรมศาสนาในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ พบว่าทั่วประเทศ มีวัดที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายถึง ๔,๕๐๐ แห่ง บางแห่งตั้งขึ้นเพราะประชาชนต้องการมีวัดและมีพระสงฆ์ประจำชุมชนของตน แต่บางแห่งตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์อย่างอื่นอันอาจเป็นไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภัยต่อความมั่นคงของประเทศชาติ

ประชาชนไม่เข้าใจหลักการทางบำรุงวัดของตน มีการซ่อมแซมหรือก่อสร้างปีละประมาณ ๙๐๐-๑,๒๐๐ ล้านบาท ประมาณปีละไม่เกินร้อยละ ๙ ของจำนวนเงินที่วัดขอมา

๕. จากการนำเอาวิธีการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้และขอเท็จจริงของศาสนาอย่างมีประสิทธิภาพพอที่จะทำให้ประชาชนและเยาวชนเข้าใจในหลักของศาสนาและนำเอาหลักธรรมมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิตและสังคมอย่างแท้จริง

๖. ระบบการศึกษาของคณะสงฆ์ในปัจจุบันเป็นระบบที่ไม่สามารถทำให้ผู้ที่เข้ามาบวชเป็นพระภิกษุสามเณรส่วนมากมองเห็นคุณค่า และเกิดความสนใจที่จะเข้ารับการศึกษาคือ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า

๖.๑ หลักสูตรการศึกษาเป็นหลักสูตรที่เก่าช้มา เป็นเวลานาน โดยไม่ได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างและเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมทำให้ผู้เรียนมองไม่เห็นว่ามีผลดีอย่างไรแล้วความรู้ที่ใคร่จะนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันอย่างไร

๖.๒ การจัดการเรียนการสอน เกือบจะทั้งหมดเป็นแบบเก่าที่เน้นแต่การท่องจำเนื้อหาวิชาเป็นสำคัญ เหตุที่เป็นเช่นนั้นเพราะครูสอนส่วนมากไม่เคยได้รับการศึกษาทางด้านหลักและวิธีการสอนมาก่อน เมื่อเป็นนักเรียนเคยเรียนกับครูมาอย่างไร พอมาเป็นครูก็จะสอนตามแบบนั้นไปดวย การเรียนการสอนจึงอยู่ในสภาพที่น่าเบื่อหน่าย

๖.๓ การบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม-บาลี และโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ส่วนมากถูกปล่อยให้เป็นภาระของวัดและชุมชนนั้น ๆ ค่าเงินการจัดกันเอง การจัดเป็นไปในลักษณะที่ว่าวัดใดมีทุนมีกำลัง (มีครูสอน, ผู้เรียน) และเจ้าอาวาสให้ความสนใจก็จัดขึ้นมา แต่ถ้าวัดใดที่ไม่มีทุน หรือเจ้าอาวาสหมดความสนใจก็จะเลิกจัด การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ โดยทั่วไปจึงมีสภาพเป็นแบบต่างคนต่างทำตามความสามารถของแต่ละผู้บริหาร

๖.๔ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของพระภิกษุสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมทั้งแผนกธรรม และบาลี ยังอยู่ในระดับต่ำ

๗. การศึกษาที่ทางคณะสงฆ์หรือทางวัดจัดขึ้น เพื่อชักจูงให้เด็ก เยาวชนและบุปผครอง เชาวัดและ เพื่อบรมสั่งสอน เด็กและ เยาวชนในค่านศีลธรรม จริยธรรม คือ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด และศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ยังคงดำเนินการอยู่ในวงจำกัด ไม่แพร่หลายทั้งนี้เพราะขาดความสนับสนุนจากฝ่าย ราชอาณาจักร ทั้งในค่านหลักสูตร คู่มือการสอนแบบเวียนตลอดจนการบริหารงาน ของศูนย์

วิเคราะห์ศาสนา

เนื่องจากประชากรของประเทศไทยร้อยละ ๘๕ นับถือพระพุทธศาสนา หลักธรรมและแนวทางปฏิบัติของพุทธศาสนิกชนจึง เป็นไป เพื่อความมีคุณภาพของประชากรในการรักษาและพัฒนาความมั่นคงแห่งชาติ ทั้งทางด้านการ เมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และการทหาร

จากการศึกษาข้อมูล ชอเท็จจริง เกี่ยวกับ ทองที่ประชากร การนับถือ ศาสนา จำนวนพระภิกษุ สามเณร และวัดทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๓๐

สรุปสภาพกิจการคณะสงฆ์และการพระศาสนาในสังคมไทยปัจจุบัน

(๑) ปี ๒๕๓๐ มีวัด ๑ วัด ต่อพื้นที่ของประเศ ๑๕.๓๖ ตารางกิโล เมตร ทอทองที่ ๒ ตำบล หรือ ๑.๕๕ หมู่บ้าน ทอพลเมือง ๒๗๓ บ้านหรือ ๑๕๔๕ คน ทอพุทธศาสนิกชน ๑,๔๗๖ คน และในวัดหนึ่ง ๆ เฉลี่ยมี ระภิกษุ ๕ รูป สามเณร ๕ รูป และศิษย์วัด ๓ คน พระภิกษุ ๑ รูปทอพลเมือง ๑๕๑ คน พุทธศาสนิกชน ๑๗๔ คน สามเณร ๐.๑๒ รูป และศิษย์วัด ๐.๒๖ คน ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับพระสงฆ์ และวัดในฐานะตัวแทนสถาบันพระพุทธศาสนาในสังคมแตกต่างกันจากทองที่มีความ ผูกพันกันนอยที่สุด คือ ในชุมชนนครหลวงไปสูทองที่ชนบทที่มีพล เมืองหนาแน่นนอย มี วัดและพระสงฆ์ในทองที่นอย แต่ประชาชนมีความทองการและมีความผูกพันกับวัดและ พระสงฆ์มากที่สุดแบ่งได้ เป็น ๑๐ ลำดับ

(๒) พระสงฆ์ วัด และคณะสงฆ์ในฐานะตัวแทนสถาบันพระพุทธศาสนา ในสังคมไทย มีหน้าที่สงเคราะห์ประชาชนทางค่านจิตใจ โดย เป็นผู้นำในการรักษา ความเรียบร้อยถึงงาม การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การ เผยแพร่พระพุทธ ศาสนา การสาธารณูปการและการสาธารณสง เพราะหอน เกี่ยวกับการคณะสงฆ์และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารพระศาสนาในสังคมทั่วประเทศศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(๓) มหาเถรสมาคมและพระสังฆาธิการทุกระดับมีหน้าที่ปกครองคณะสงฆ์ วัดและพระภิกษุ สามเณร ตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎหมาย มหาเถรสมาคม ระเบียบและ คำสั่งมหาเถรสมาคม และประเพณีคณะสงฆ์ให้เป็นไปโดยเรียบร้อย เพื่อเป็นตัวอย่าง และดำเนินการอบรมสั่งสอนประชาชนในปฏิบัติปฏิบัติชอบตามหลักแห่งพระพุทธศาสนา อย่างทั่วถึงทั้งประเทศ

(๔) การศาสนศึกษา ได้แก่ การดำเนินการให้พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ ใดศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัย จนมีความรู้ความเข้าใจสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องแห่ง จริยตลอคจนสามารถสอนผู้อื่นในธรรมและปฏิบัติตามในถูกต้องด้วย การศึกษาสงเคราะห์ ใดแก่การดำเนินการช่วยเหลือให้เด็กและประชาชนใดศึกษาเล่าเรียนทั้งในและนอกระบบ การศึกษาของรัฐ เพื่อสามารถดำรงตนและดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็น พลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศ

(๕) การเผยแพรพระพุทธศาสนา ได้แก่ การดำเนินการประกาศพระพุทธ ศาสนาให้ประชาชนทราบ เข้าใจ และน้อมนำไปปฏิบัติเพื่อลดทอนความทุกข์และประสพ ความสุขตามอุปนิสัยและลักษณะการปฏิบัติของแต่ละคน และรวมถึงการจัดและสอนจริย- ศึกษา ในสถานศึกษาทุกประเภททุกระดับด้วย

(๖) การสาธารณูปการ ได้แก่การดำเนินการให้วัดทั่วประเทศ เป็นวัดโดย สมบูรณ์เป็นที่พำนักอาศัยของพระภิกษุสามเณร เพื่อศึกษาและปฏิบัติตามพระธรรมวินัย เป็น ที่ทำบุญทำกุศล เพื่อกุศล พัง เทศน์ ปฏิบัติธรรม และกระทำกิจกรรมสังคมร่วมกันของประชาชน ในแต่ละท้องถิ่นหรือชุมชนตลอดจนการรักษาวัดชุมชนและอนุรักษ์ศิลปโบราณวัตถุสถานของสังคม นั้น ๆ ด้วย การสาธารณสงเคราะห์ ได้แก่ การดำเนินการสงเคราะห์ประชาชนทางกาน จิตใจและทางวัตถุที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย และสมณวิสัยของพระสงฆ์ วัดและคณะสงฆ์

(๗) ทางราชการมีหน้าที่ทำนุบำรุงส่งเสริมและอุปถัมภ์การดำเนินกิจการคณะ สงฆ์และการพระศาสนา ทั้ง ๖ ประการ ของพระสงฆ์ วัด และคณะสงฆ์ โดยเฉพาะกรม การศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นสำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคมตามพระราชบัญญัติ คณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๘ มีหน้าที่รับสนองงานและถวายอุปถัมภ์การปฏิบัติงานของมหาเถรสมาคม และพระสังฆาธิการทุกชั้นทุกลำดับทั้งสังฆมณฑลทั่วประเทศ บัญหาและการวิเคราะหบัญญตา

จากการศึกษาสภาพกิจการคณะสงฆ์และการพระศาสนา ปรากฏว่า มีปัญหา รวม ซึ่งวิเคราะห์และสรุปได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(๑) ประชาชนทราบ เข้าใจ และปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาน้อยลง และผิดเพี้ยนจากหลักธรรมและข้อปฏิบัติที่บริสุทธิ์ถูกต้องมากขึ้น

(๒) ผู้บรรพชาอุปสมบทเป็นสามเณรและพระภิกษุจำนวนหนึ่งไม่สนใจ ศึกษาและปฏิบัติตามพระธรรมวินัย มีผู้แสดงตนเป็นพระสงฆ์ดำเนินกิจการหาผลประโยชน์ โสคนและพวกตน และมีผู้ทำหิณินิเคียน บ่อนทำลายสถาบันคณะสงฆ์ไทยมากขึ้น

(๓) ทางราชการและส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการทำนุบำรุง ส่งเสริมพระพุทธศาสนาและอุปถัมภ์พระสงฆ์ วัด และคณะสงฆ์ไม่ทราบ ไม่เข้าใจ และไม่สามารถ ทำนุ บำรุง ส่งเสริมและอุปถัมภ์พระสงฆ์ วัด และคณะสงฆ์ให้สามารถ ดำเนินกิจการคณะสงฆ์และการพระศาสนาตามพระธรรมวินัย กฎหมาย และระเบียบประเพณีไทย ให้เกิดประโยชน์ทางความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนาและสังคมไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๔) การปกครองคณะสงฆ์ และการรักษาความเรียบร้อยทั้งในวงการ คณะสงฆ์ ไม่เข้มแข็ง เกิดขาด และไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกันอย่างทั่วถึง เพราะขาด การสนับสนุนทางค่านกฎหมายและการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฝ่ายราชอาณาจักร ขาดการ วิจัยและพัฒนาวิธีดำเนินการในด้านต่าง ๆ และขาดการประชาสัมพันธ์ ทำความเข้าใจ กับพระภิกษุสามเณร ทั้งสังคมพลและประชาชนทั่วประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

(๕) การแบ่งการศึกษาของพระภิกษุสามเณรกับการศึกษาของเด็กและ ประชาชนออกจากกันอย่างเด็ดขาด ทำให้การศาสนศึกษาเกิดขาดเลื่องลงใจไม่ก้าวหน้า และการศึกษาของเด็กและประชาชนบกพร่องในส่วนเจริญศึกษา ซึ่งเป็นผลให้สังคมเสื่อม ทรามลงจากศีลธรรมอันดีงามมาก

(๖) พระสงฆ์และคณะสงฆ์มีความมุ่งมั่นในการส่งเสริมประชาชนและสังคม ทางด้านจิตใจโดยการช่วยสงเคราะห์ให้โคศึกษาเล่าเรียน เผยแพร่พระพุทธศาสนา อบรม สันติให้ละ เว้นความชั่วหมั่นทำความดี ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส ประชาชนและสังคมมี ความสนใจการสงเคราะห์ด้านนี้จากพระสงฆ์ วัด และคณะสงฆ์น้อยลง แต่พระสงฆ์จะรับ การสงเคราะห์ทางด้านวัตถุทั้ง โดยการกระทำและวัสดุสิ่งของ ตลอดจนคนที่วัดที่ธรรมะมีสงฆ์กัน มากขึ้น

4.4 วิเคราะห์สถานการณ์

4.4.1 ลักษณะทางเศรษฐกิจ

๑. ลักษณะทั่วไป ในพ.ศ. ๒๕๒๓ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีมูลค่าผลิตภัณฑ์
ตามราคาคงที่ พ.ศ. ๒๕๑๕ จำนวน ๔๒,๘๘๔ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๖๔ ของ
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งประเทศ จึงเป็นภาคที่มีรายได้สูงที่สุด (ไม่นับรวมกรุงเทพ-
ธนบุรี) แต่ถาพิจารณาถึงรายได้เฉลี่ยต่อหัว ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรายได้เฉลี่ย
ต่อคนค่าที่สุกคือ คนละ ๒,๖๗๒ บาท และต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยของประชากรทั้งประเทศ
ซึ่งเฉลี่ยคนละ ๖,๐๓๓ บาท

ตารางที่ ๔.๔.๑-๑ แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์และรายได้เฉลี่ยต่อคน พ.ศ. ๒๕๒๓ (ราคาคงที่พ.ศ.๒๕๑๕)

พื้นที่	ผลิตภัณฑ์มวลรวม		รายได้เฉลี่ยต่อคน (บาท)
	ล้านบาท	ร้อยละ	
ทั่วราชอาณาจักร	๒๘๒,๘๘๒	๑๐๐	๖,๐๓๓
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๔๒,๘๘๔	๑๔.๖๔	๒,๖๗๒
ภาคเหนือ	๓๔,๑๘๑	๑๓.๐๔	๓,๘๕๑
ภาคตะวันออก	๓๕,๙๐๐.๘	๑๒.๑๘	๑๐,๖๒๘
ภาคใต้	๓๐,๒๓๖	๑๐.๓๖	๕,๒๕๕
ภาคตะวันตก	๒๕,๑๒๖.๓	๘.๕๔	๙,๘๒๔
ภาคกลาง	๒๐,๓๖๓.๕	๖.๘๔	๙,๐๖๐
กรุงเทพ - ธนบุรี	๑๐๐,๒๙๐	๓๕.๒๔	๑๘,๔๖๒

ที่มา . ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๓

๒. โครงสร้างทางเศรษฐกิจ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรายได้ส่วนใหญ่
จากสาขาเกษตรกรรม ซึ่งมีการกสิกรรมเป็นหลัก รองลงมาได้แก่ การปศุสัตว์ การประมง
และการป่าไม้ รวมมูลค่าทั้งสิ้น ๑๘,๔๘๓ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๓๔ ของมูลค่ารวม
ผลิตภัณฑ์ภาค รองลงมาได้แก่ สาขาการค้าส่งค้าปลีก การบริการ การอุตสาหกรรม การ
ก่อสร้าง และการคมนาคม สื่อสาร คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๖๑ ๑๐.๐๗ ๙.๑๓ ๔.๙๔ และ
๔.๒๔ ของมูลค่ารวมผลิตภัณฑ์ภาคตามลำดับ อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยของมูลค่าผลิต
ภัณฑ์ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๖.๖๔ ซึ่งต่ำกว่าของประเทศที่มีอัตรา
การเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ ๙.๒๖ เมื่อพิจารณารายสาขาพบว่า สาขาการธนาคาร
ไม่ทำกำไรใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และประกันกับมีอัตราการเปลี่ยนแปลงสูงที่สุด คือ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๗.๑๖ ส่วนสาขาที่มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ลดลง ได้แก่ สาขาป่าไม้และสาขาประมง ซึ่งมีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ ๒๒.๕๕ และ ๕.๕๕ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาผลิตภัณฑ์รายจังหวัดจะพบว่า จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่หารายได้ให้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๕๒ รองลงมาได้แก่ จังหวัดขอนแก่น อุรธานี และอุบลราชธานี คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๒๑ ๔.๗๗ และ ๔.๒๒ ตามลำดับ ซึ่งถารวมรายได้ผลิตภัณฑ์จังหวัดของทั้ง ๔ จังหวัดนี้ จะมีมูลค่าถึงร้อยละ ๔๔.๕๑ ของผลิตภัณฑ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมด

วิเคราะห์เศรษฐกิจระดับภาค

ภาวะทางเศรษฐกิจ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจส่วนรวม

เศรษฐกิจของพื้นที่โครงการพิจารณาจากมวลรวมผลิตภัณฑ์ของพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดนครราชสีมา ขอนแก่น อุรธานี หนองคาย สกลนคร และนครพนม ในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ มีมูลค่าตามราคาปีปัจจุบันเท่ากับ ๔๖,๕๒๗.๑ ล้านบาท สูงกว่าปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งมีมูลค่า ๒๔,๕๔๔.๒ ล้านบาท มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของพื้นที่โครงการโดยเฉลี่ยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๒๓ อัตราร้อยละ ๗.๑ ต่อปี สูงกว่าอัตราการเจริญเติบโตโดยเฉลี่ยของภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งภาคซึ่งเท่ากับร้อยละ ๖.๔ ต่อปี

ลักษณะโครงสร้างเศรษฐกิจของพื้นที่โครงการมีเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยมีการผลิตเท่ากับ ๑๕,๗๗๒.๐ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๑ ของมวลรวมผลิตภัณฑ์ของพื้นที่โครงการส่วนการผลิตสาขาอื่น ๆ ที่สำคัญของพื้นที่โครงการ ได้แก่ การค้า การบริการ การอุตสาหกรรม และการก่อสร้าง ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ ๒๐.๓, ๑๐.๖, ๗.๔ และ ๗.๑ ตามลำดับ

แนวโน้มของกิจกรรมทางเศรษฐกิจของพื้นที่โครงการ

เกษตรกรรม - เป็นสาขาการผลิตหลักของพื้นที่โครงการ การปลูกพืชหรือการเลี้ยงสัตว์ มีมูลค่าการผลิตสูงสุด มีสัดส่วนถึงร้อยละ ๓๓.๕ ของผลิตภัณฑ์รวมของพื้นที่โครงการ และเป็นร้อยละ ๔๖.๕ ของผลิตภัณฑ์รวมของภาค มีอัตราการเจริญเติบโตโดยเฉลี่ยในระหว่าง ร้อยละ ๖.๒ ต่อปี

แนวโน้มของการเกษตรกรรมในพื้นที่โครงการมีลักษณะลดลง สาเหตุสำคัญที่ทำให้การผลิตในสาขานี้มีส่วนลดลง เนื่องมาจากปัญหาภัยแล้งและน้ำซึ่ง เป็นปัญหาใหญ่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับปัญหาที่ดินปัจจุบันนี้ปรากฏว่าไม่มีที่ดินสำหรับขยายพื้นที่การเพาะปลูกใดมาก เหมือนกับอดีตที่ผ่านมา ส่วนในคุณภาพของดินก็ปรากฏว่าดินในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ประกอบกับการใช้ประโยชน์ของดินไม่เหมาะสมและทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของดินเรื่อยมา ส่วนเรื่องน้ำ การเกษตร ส่วนใหญ่ต้องพึ่งธรรมชาติเป็นหลัก โดยขณะนี้มีการชลประทานเพียงประมาณร้อยละ ๕ ของเนื้อที่ถือครอง เพื่อการเกษตรทั้งหมดการขยายชลประทานในระบบเขื่อนขนาดใหญ่ไม่สามารถทำได้เนื่องจากถูกจำกัดโดยลักษณะภูมิประเทศ การพัฒนาแหล่งน้ำใดก็ทำได้เฉพาะบางแห่ง

ตารางที่ 4.4.1-2 ความเคลื่อนไหวของดัชนีราคาทั่วไปสำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

	๒๕๒๐	๒๕๒๑	๒๕๒๒	๒๕๒๓	๒๕๒๔
ค่าเฉลี่ยดัชนีราคาผู้บริโภค	๑๐๕.๓ (๕.๓)	๑๑๔.๐ (๘.๕)	๑๒๓.๓ (๘.๒)	๑๔๕.๕ (๒๑.๖)	๑๖๕.๑ (๑๒.๘)
ค่าเฉลี่ยดัชนีราคาขายส่ง	๑๐๔.๖ (๔.๖)	๑๒๒.๐ (๑๖.๖)	๑๒๘.๗ (๕.๕)	๑๕๗.๘ (๒๒.๖)	๑๘๐.๗ (๑๔.๔)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บคืออัตราการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อนหน้านั้น

ที่มา: กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์

๔.๔.๒ วิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจของจังหวัดนครราชสีมา

จังหวัดนครราชสีมา ถือได้ว่าเป็นจังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมมากที่สุดใภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากข้อมูลผลิตภัณฑ์รวมตามราคาตลาดในห่วงปี ๒๕๒๕-๒๕๒๘ ที่จำแนกไว้ ใน ๓.๔.๒ สามารถสรุปได้ว่า เศรษฐกิจของจังหวัด ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับความสำเร็จของผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร ซึ่งมีประมาณ ๓๓% ของผลิตภัณฑ์รวมทั้งหมด อันเป็นผลมาจากที่ประชากรในจังหวัดส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ ๔๐ ประกอบอาชีพทางการเกษตร ในพื้นที่กว่า ๘ ล้านไร่ และทำให้การขยายตัวของเศรษฐกิจในชุมชนเมืองทั้งในภาคอุตสาหกรรม การค้าและบริการ จึงอยู่กับผลผลิตทางการเกษตร หรืออำนาจในการซื้อของเกษตรกร

ดังนั้น การพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา นอกเหนือจากการวางแผนการที่ใช้ที่ดินและเสริมสร้างกิจกรรมที่สำคัญต่อการพัฒนาเมืองแล้ว จึงจำเป็นต้องพัฒนาการเกษตรและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องควบคู่กันไป

จากข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวม ในห่วงปี ๒๕๒๑ - ๒๕๒๔ จำแนกได้มาจากด้านการเกษตรประมาณ ๔๒ % จากอุตสาหกรรมประมาณ ๒๐ % จากธนาคาร การค้า การบริการ ๓๐ % จากด้านการใช้ไฟฟ้า ประปา คมนาคม และการบริหารทางราชการประมาณ ๔ %

สภาพเศรษฐกิจ มีแนวโน้มการขยายตัวทางด้านการเกษตร และอุตสาหกรรมมากขึ้น ซึ่งทำให้รายได้เฉลี่ยของประชากรสูงกว่ารายได้เฉลี่ยทั้งภาคเท่ากับ ๑๐,๘๓๑ บาท/คน/ปี เมื่อเทียบกับรายได้เฉลี่ยทั้งภาคเท่ากับ ๔,๑๒๔ บาท/คน/ปี (กองบัญชีประชากร ส.ศ.ช. ๒๕๒๔) ส่วนอัตราการมีงานทำของจังหวัด ประชากรในวัยแรงงานมี ๘๓.๓๔% ผู้ที่ไม่อยู่ในวัยแรงงาน ๒๕.๑๕% มีอัตราว่างงานเท่ากับ ๑.๕๑ %

ส่วนทางด้านการเกษตรของเกษตรกร

ในปี ๒๕๒๕-๒๕๓๐ เกษตรกรในท้องถิ่นที่จังหวัดมีรายได้เงินสุทธิทางการเกษตร เฉลี่ย ๘,๑๘๓.๖๒ บาท/ครัวเรือน ซึ่งเกิดจากการกระจายรายได้เป็นเงินเฉลี่ย ๑๔,๘๓๓.๘๔ บาท/ครัวเรือน หักออกด้วยรายจ่ายเงินสดเพื่อค่าเงินการผลิดเป็นเงินเฉลี่ย ๖,๕๕๐.๑๖ /ครัวเรือน

เมื่อพิจารณาถึงรายได้เงินสุทธิของครัวเรือนเกษตรกรจังหวัด โดยรวมรายได้เงินสุทธิเกษตรกรกับรายได้เงินสกนจากการเกษตรแล้ว พบว่าในปี ๒๕๒๕-๒๕๓๐

เกษตรกรมีรายได้เงินสุทธิเฉลี่ยเป็นเงิน ๒๐,๖๕๔.๕๕ บาท/ครัวเรือน ใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่จำกัดทุกด้าน อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการวิเคราะห์พบว่า รายได้ของประชากรลดลงจากปี ๒๕๒๔
๑๐,๘๗๐ บาท/คน/ปี เหลือ ๑๐,๑๕๐ บาท/คน/ปี ในปี ๒๕๒๕

(จากการสำรวจของธนาคารแห่งประเทศไทย)

๔.๔.๓ สภาพปัจจุบันและปัญหาการศึกษาของคณะสงฆ์

งบประมาณ

แหล่งที่มาของงบประมาณ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหามกุฏราชวิทยาลัยได้รับงบประมาณ
ประเภทเงินอุดหนุน และมีรายได้อื่น ๆ สำหรับแบบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการบริ-
หารการศึกษาคงนี้

๑. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑.๑ งบประมาณแผ่นดินปีละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๑.๒ งบประมาณศาสนาสมทบกลางปีละ ๒๓๐,๐๐๐ บาท

๑.๓ มุณิชิ เอ ซีบี ตั้งแต่ ปี ๒๕๐๐ จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งทาง
มุณิชิจะหักส่งทุกปี ๆ ละ ๘% จนกว่าจะหมดภาระผูกพัน

๑.๔ จากมุณิชิต่าง ๆ ของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑.๕ จากผู้มีจิตศรัทธาบริจาคสมทบทุนเพื่อการศึกษาของสงฆ์

๒. มหามกุฏราชวิทยาลัย

๒.๑ งบประมาณแผ่นดินปีละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๒.๒ งบประมาณศาสนาสมทบกลางปีละ ๒๓๐,๐๐๐ บาท

๒.๓ มุณิชิ เอ ซีบี (แล้วแต่ทางมุณิชิจะหักส่งให้)

๒.๔ จากมุณิชิต่าง ๆ ของมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒.๕ จากการขายหนังสือต่าง ๆ ของมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒.๖ จากผู้มีจิตศรัทธาบริจาคสมทบทุนเพื่อการศึกษาของสงฆ์

ค่าใช้จ่ายต่อหัว

กองศาสนศึกษา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการได้งบประมาณค่าใช้จ่าย
จ่ายต่อหัวในการจัดการศึกษาให้แก่วิษยสามเณรและฆราวาสบางคนที่เข้ามารับการศึกษ
ในระดับต่าง ๆ ในระดับการศึกษาของสงฆ์ไว้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5.1-1 แสดงการใช้ที่ดินภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. ๒๕๒๓

ประเภทการใช้ที่ดิน	ไร่	ร้อยละ
๑. เกษตรกรรม	๒๐,๒๓๘,๓๘๘	๖๗.๐๗
ไม่ผลและไม้ยืนต้น	๖๔,๗๘๘	๐.๐๖
พืชไร่	๒๑,๕๕๓,๘๙๙	๒๐.๕๒
นาข้าว	๓๗,๖๑๙,๖๙๑	๓๖.๕๘
๒. ป่าไม้	๒๒,๙๐๐,๙๑๒	๒๕.๔๘
๓. อื่น ๆ		๑๗.๔๔
หนองน้ำ	๘๒,๒๗๑	๐.๐๘
ที่รกร้าง	๑๖,๗๒๑,๐๒๒	๑๕.๔๗
ชุมชน	๔๕,๐๕๒	๐.๐๔
น้ำ	๙๗๖๑,๓๒๓	๐.๙๓
รวม	๑๐๘,๕๓๓,๙๖๘	๑๐๐.๐๐

ที่มา: กองเจ้าพนักงาน กรมการโยธาธิการ และแผนที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พ.ศ. ๒๕๒๓

๔.๕.๒ สรุปลักษณะทางกายภาพ ของจังหวัดนครราชสีมา

โดยที่ได้อธิษฐานลักษณะกายภาพ ทั้งในระดับภาคและระดับจังหวัดแล้วจากสภาพทางกายภาพทางเศรษฐกิจและสังคม พอจะสรุปข้อได้เปรียบของจังหวัดนครราชสีมาต่อจังหวัดอื่น ๆ ในภูมิภาคเดียวกัน ได้ดังนี้ คือ

๑. ความได้เปรียบด้านทำเลที่ตั้ง จากลักษณะภูมิประเทศของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และทำเลที่ตั้งของจังหวัด ทำให้จังหวัดเปรียบเสมือนประตูเขาออกของภาค

๒. ความพร้อมทางด้านการคมนาคมขนส่งทางบก ทั้งทางรถไฟและทางรถยนต์ คอนชางสมบูรณ์ และมีข้อได้เปรียบในการ เป็นแหล่งรวมกิจกรรมทาง เศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับกิจการขนส่งและสามารถรองรับการกระจายความเจริญได้ดีกว่าจังหวัดอื่น ๆ

๓. มีฐานทรัพยากรแหล่งน้ำและป่าไม้ธรรมชาติ ที่มีความได้เปรียบทั้งใน ด้านปริมาณ คุณภาพ และความสอดคล้อง ผสมผสานของทรัพยากร จักว่าคอนชางสมบูรณ์กว่าบริเวณพื้นที่อื่น ๆ ของภาค สามารถใช้เป็นปัจจัยพื้นฐานด้านวัตถุดิบต่อกิจกรรมทาง เศรษฐกิจต่าง ๆ เพื่อยกฐานะความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจของประชาชนในอาชีวะได้ทั้งภาค เกษตร ซึ่งเป็นภาคการผลิตของจังหวัดและภาค

๔. มีความพร้อมทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการค้าและบริการ เนื่องมาจากความเจริญเติบโตมาแต่อดีต และกลายเป็นตลาดศูนย์กลางแลกเปลี่ยนสินค้า และบริการในระดับภูมิภาค

๔.๕.๓ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงกายภาพ

๔.๕.๓.๑ วิเคราะห์เกี่ยวกับการเลือกที่ตั้งโครงการ

เหตุผลและข้อพิจารณาในการ เลือกที่ตั้ง

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของโครงการกับสิ่งแวดล้อม

มหาวิทยาลัยสงขลบุรี มุ่งรับใช้ให้การศึกษาพระภิกษุ สามเณรทั่วไป จึงต้องอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาเข้า เนื่องจากความเจริญของประชาชนส่วนใหญ่อยู่ในตัวเมือง ดังนั้น จึงสมควรวางตำแหน่งอาคารในตัวเมืองบริเวณรอบ ๆ เมือง และพิจารณาที่ตั้งในแง่ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ความสัมพันธ์ของโครงการกับผังเมือง

- ตั้งอยู่ในย่านมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก ติดต่อกับย่านชุมชนอื่น ๆ ใกล้เคียง
- ควรมีสาธารณูปโภคที่ดี เช่น การประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ และการระบายน้ำ
- มีการจัดกลุ่มอาคารให้มีความสัมพันธ์กัน และสัมพันธ์กับอาคารและสภาพแวดล้อมพิเศษดีทางคานผังเมือง
- ไม่ควรอยู่ในย่านที่แออัด เพราะอาจมีอันตรายจากอัคคีภัยได้ง่าย
- ควรมีที่ดินกว้างขวางพอสมควร เพื่อการขยายตัวของโครงการในอนาคต

ความสัมพันธ์ของโครงการกับการจราจร

- ไม่ควรตั้งอยู่ในบริเวณที่มีการจราจรแออัด มีเสียงรบกวนและควันมาก หรืออยู่ในเขตอุตสาหกรรม ที่อาจมีฝุ่นละอองมาก มีการปล่อยของเสียออกมาทำให้สภาพแวดล้อมเลวโท

ความสัมพันธ์ของโครงการกับธรรมชาติ

- ควรมีธรรมชาติแวดล้อมที่ร่มรื่น บรรยากาศสวย มีธรรมชาติช่วยดึงดูดความสนใจของผู้มาเข้าอาคาร

ความสัมพันธ์ของโครงการกับพระภิกษุสามเณร

มหาวิทยาลัยสงขลบุรี เป็นสถานที่ที่พระภิกษุสามเณรทั่วไปมาเข้า เพื่อหาความรู้ การจัดการอาคารต้องให้มีความเหมาะสมเพื่อการศึกษา เช่น จัดบริเวณตัวอาคารมีลักษณะงดงาม น่าสนใจ มีคังแข็งแรง ป้องกันอัคคีภัยได้ มีระบบสาธารณูปโภคที่ดี อาคารต้อง มีประโยชน์ใช้สอยที่ดี เช่น การให้แสง เสียง การระบายอากาศ การจัดระบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การที่จะทำให้ประชาชนสนใจในศิลปด้านการดนตรีนี้ จะต้องเริ่มโครงการอบรมนิสิตให้เยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียน นิสิต นักศึกษา ให้มีความกระตือรือร้นสนใจศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับศิลปต่าง ๆ เสียก่อน เพราะจะเปิดทางให้คนรุ่นต่อไปได้สนใจมากขึ้น สมาคมดนตรีจึงต้องมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริม เช่น การจะจัดให้โครงการมีความพร้อม จะต้องมีการเตรียมสถานที่ในต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เพื่อให้บริการด้านการศึกษ ฝึกสอน มีของสมดุ ศึกษาหาความรู้ ห้องเรียนต่าง ๆ

๔.๕.๓.๒ การ เลือกที่ตั้งโครงการ

หลักการพิจารณากำหนดที่ตั้งของโครงการ (IDEAL SITE) เมื่อได้กำหนดเหตุผลและข้อพิจารณาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของโครงการกับสิ่งแวดล้อมอย่างกว้าง ๆ แล้ว จึงได้ทำการกำหนดหลักการพิจารณาพื้นที่เฉพาะจุดที่จะจัดตั้งโครงการ และเนื่องจากโครงการมหาวิทยาลัยสงฆ์ จึงกล่าว จัดว่าเป็นอาคารขนาดใหญ่ และมีองค์ประกอบที่ทางกิจกรรมกันมากมายหลายส่วน จึงได้กำหนดข้อพิจารณาในทุก ๆ ด้าน ได้เป็น หัวข้อใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

๑. ลักษณะภูมิประเทศ
๒. กฎหมายต่าง ๆ
๓. เส้นทางต่าง ๆ
๔. ราคาที่ดินและเจ้าของที่ดิน
๕. สภาพลมฟ้าอากาศ
๖. สภาพการคมนาคม
๗. ทัศนียภาพ
๘. สภาพแวดล้อม
๙. การกีดกันและ เชื้อ เชื้อ
๑๐. ความปลอดภัย
๑๑. สาธารณูปโภค

โดยมีรายละเอียดที่กำแนดดังต่อไปนี้

๑.) ลักษณะภูมิประเทศ (TOPOGRAPHY)

เป็นการคำนึงถึงลักษณะภูมิประเทศของที่ตั้งนั้น เป็นอย่างไร เช่น ลักษณะที่ดิน เป็นอย่างไร มีความคงกระพันกันหรือไม่ ต้องมีการปรับปรุงสภาพที่ดินเล็กน้อยเพียงใด เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการพิจารณาเลือกที่ดิน โดยผู้จัดทำเอกสารนี้จะต้องพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมทั้งสี่ด้าน ไม่ว่าจะเป็นดิน น้ำ ลม ไฟ และต้องคำนึงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โค ระบบสาธารณูปโภคที่เกี่ยวข้องกับที่ดินมีหรือไม่ เช่น ระบบประปาและระบบระบายน้ำ นอกจากนี้ อาคารศูนย์วัฒนธรรมเป็นอาคารขนาดใหญ่ พื้นที่ตัวอาคารแผ่ไปในทางราบ (จากแนวความคิดการออกแบบ) ฉะนั้น สภาพพื้นที่ควรเป็นที่ โลง และมีพื้นที่เพียงพอต่อการขยายตัวอีกด้วย

๒. กฎหมายต่าง ๆ (LAW & ORDINANCE)

การวางที่ตั้งของอาคาร จะต้องให้สอดคล้องกับแนวการศึกษา ทางด้านผังเมืองรวม, พรบ.เฉพาะอาคาร, และความเป็นจริงตามกฎหมายต่าง ๆ ที่ตั้งของจึงยึดตามลักษณะการใช้ที่ดินของการวางผังเมืองรวม พ.ศ. ๒๕๒๒ ของสำนักผังเมืองกระทรวงมหาดไทย ซึ่งจะต้องอยู่ในเขตสีเขียวอ่อนคือ อาคารสาธารณะ หรือสีน้ำเงินคือสถาบันราชการ ในย่านที่มีรัศมีในการปฏิบัติงานเป็นศูนย์กลางชุมชน และสามารถบริการแหล่งชุมชนรอบเมืองได้อย่างทั่วถึง เพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติการ

๓. เส้นทางต่าง ๆ (ACCESSIBILITY)

เป็นการคำนึงถึงเส้นทางต่าง ๆ ที่จะเข้าไปสู่ที่ตั้งนั้นว่าสะดวกอย่างไร ห่างไกลจากส่วนอื่น ที่เกี่ยวข้องเพียงไร เป็นต้นว่าอยู่ในย่านสถานที่ราชการหรือใกล้วัด ฯลฯ เพื่อความคล่องตัวในการติดต่อและประสานงานกันได้ทันเวลาที่

๔. ราคาที่ดินและเจ้าของที่ดิน (LAND COST & LAND OWNERSHIP)

เป็นเรื่องสำคัญอีกประการหนึ่งที่โครงการของหน่วยงานกึ่งราชการต้องคำนึงถึง เพราะหากที่ดินนั้นไม่ใช่เป็นที่ดินราชพัสดุ เป็นที่ดินของเอกชนที่จะคงมีการเวนคืนและชดเชยให้แก่เจ้าของความราคาที่ดินนั้น ตลอดจนการลงทุนที่ดิน (การชดเชยการรื้อถอน ค่าใช้จ่ายในการปรับหน้าดินรวมทั้งคำนึงถึงระยะทางและความยากง่ายในการเดินทาง) มีราคาสูงเกินงบประมาณไปมาก ถึงแม้ว่าที่ดินนั้นมีความเหมาะสมในท่านอื่น ๆ เพียงก็ไม่สามารถดำเนินการตามโครงการได้

ดังนั้นในการกำหนดที่ตั้งจึงพยายามใช้ที่ดินส่วนราชการหรือของราชพัสดุ เป็นที่สีน้ำเงินหรือหากมีความจำเป็นที่จะต้อง เป็นของ เอกชนก็จะพิจารณาจาก การกำหนดราคาที่ดินในชุมชนนั้นให้มีความเหมาะสมเป็นราย ๆ ไป เพื่อทุนค่าใช้จ่ายและงบประมาณในค่านี้นี้

๕. สภาพลมฟ้าอากาศ (ORIENTATION)

อิทธิพลต่อการออกแบบโครงสร้างมัก เป็นสภาพลม ฟ้า อากาศ ซึ่งแต่ละท้องถิ่นไม่เหมือนกัน จะเป็นอุปสรรคต่อการออกแบบอย่างยิ่ง ทั้งเรื่อง สภาพลมฟ้าอากาศของไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรุงเทพฯ เป็นดังนี้

จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ตั้งอยู่ประมาณเส้นรุ้งที่ ๑๔ องศาเหนือ และเส้นแวงที่ ๑๐๑ องศาตะวันออก ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มระดับน้ำสูงกว่าระดับน้ำทะเล ๒.๐๐ เมตร ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้อากาศแตกต่างกัน ๓ ฤดู คือ ฤดูฝนมีฝนตกชุกในเดือนกรกฎาคม จนถึงเดือนกันยายน ฤดูร้อนเริ่มปลายเดือนกุมภาพันธ์ ถึง มิถุนายน ร้อนมากในเดือนเมษายน และฤดูหนาวเริ่มเดือนตุลาคมจนถึงเดือนมกราคม มีอากาศหนาวจัดในเดือนตุลาคม อุณหภูมิอยู่ในระหว่าง ๒๕-๓๐ องศาเซลเซียส

ความแตกต่างระหว่างหน้าหนาว หนาวร้อนและหน้าฝน กลางคืนและกลางวัน แตกต่างกันไม่มาก จึงไม่เป็นผลสะท้อนต่องานก่อสร้างจึงไม่จำเป็นต้องคำนึงถึง

๖. สภาพการคมนาคม (TRAFFIC & PARKING)

การเลือกที่ตั้งจำเป็นต้องคำนึงถึงสภาพการคมนาคมในสภาพแวดล้อมของที่ตั้ง เนื่องจากเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของอาคารสมาคมดนตรีแห่งประเทศไทยพอสมควร ควรตั้งอยู่ในตำแหน่งใกล้หรือติดถนนใหญ่ อาจเป็นถนนสายหลักหรือสายรองที่มีผิวการจราจรไม่ต่ำกว่า ๑๒ เมตร เพื่อสะดวกในการสัญจรเข้าและออกของรถบริการและรถยนต์ส่วนบุคคล (รถยนต์ส่วนตัว) มีการจราจรที่คล่องตัว เพื่อความรวดเร็วและสะดวกในการเข้าถึงโครงการ

๗. ทัศนียภาพ (SKY LINE & INVITATION)

เป็นข้อควรคำนึงถึงในการเลือกตั้ง เพื่อเป็นจุดนำสายตาให้มองเห็นได้เด่นชัดในระยะใกล้และไกลเพื่อให้อยู่ที่เข้าใจโครงการสะดวกในการค้นพบ และเป็นจุดที่สามารถจะสร้างความสง่างามของอาคารให้สมกับเป็นอาคารเฉพาะ หรือการศึกษาและการบริการได้โดยไม่ยากนัก

๘. สภาพแวดล้อม (ENVIRONMENT)

สิ่งที่ควรพิจารณาสภาพแวดล้อมข้างเคียงของแต่ละที่ตั้งอันได้แก่

— สภาพอาคารใกล้เคียง อยู่ในลักษณะใด (เก่าหรือทรุดโทรมเพียงใด) ลักษณะการใช้งานเป็นอย่างไร

— ปัญหารบกวนทาง ใดๆ จากสภาพแวดล้อม ได้แก่ มลภาวะทาง ใดๆ อันมีน้ำหนักทั้งเรื่องกลิ่น เสียง หรือภาวะอากาศเป็นพิษ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

– เมื่อโครงการที่สมบูรณ์แล้วจะไม่เป็นตัวทำลายสภาพแวดล้อมข้างเคียง หรือก่อให้เกิดปัญหาความมลภาวะ เป็นพิษทั้งหลายแก่บริเวณข้างเคียงนั้น

– มีขนาดและเนื้อที่เพียงพอต่อการรองรับและการขยายตัวของโครงการ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

๕. สิ่งดึงดูดและความเชื่อเชิญ (APPROACH)

เป็นส่วนประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในการ เลือกที่ตั้งโครงการ เพื่อการให้บริการแก่ชุมชนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการ เลือกที่ตั้งที่อยู่ในย่านที่มีการเข้าถึงสะดวก เป็นคนมีความมีการสัญจรที่ดี มีรถประจำทางผ่านหลายสาย เพื่อให้พระสงฆ์สามารถใช้ บริการหรือ เข้ารับการศึกษาคือโดยสะดวก

๑๐. ความปลอดภัย (SAFETY)

ที่ตั้งที่เลือกควรอยู่ในย่านที่ปลอดภัยแก่พระสงฆ์มาใช้สถานที่เพื่อการศึกษา และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยสงฆ์

๑๑. สาธารณูปโภคต่าง ๆ (SERVICE & INFRASTRUCTURE)

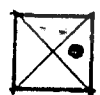
พิจารณาว่าสภาพที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงฆ์ มีระบบบริการทางสาธารณูปโภคเพียงพอหรือไม่ โดยพิจารณา ระบบสาธารณูปโภค ตามความเหมาะสมดังนี้ เช่น การเข้าถึงของระบบประปา ระบบไฟฟ้า ระบบโทรศัพท์ เป็นต้น

ตารางที่ 4.5.3.2 -1 แสดงความสัมพันธ์ของข้อพิจารณาการเลือกที่ตั้งโครงการ

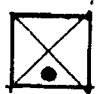
ข้อพิจารณา	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	รวม
1. ลักษณะภูมิประเทศ		3	2	4	2	3	4	3	2	2	2	3	30
2. ยานกฎหมายต่าง ๆ			4	3	2	3	3	3	2	3	4	4	34
3. เส้นทางต่าง				2	2	4	3	3	3	2	4	2	32
4. ราคาที่ดินและเจ้าของ					2	2	2	2	2	1	4	3	26
5. สภาพลมฟ้าอากาศ						2	2	4	1	2	1	3	23
6. สภาพการคมนาคม							3	3	2	3	2	3	31
7. ทัศนียภาพ								4	3	2	2	3	32
8. สภาพแวดล้อม									3	4	4	3	37
9. สิ่งกีดขวางและเชื้อเพลิง										1	1	2	22
10. ความปลอดภัย											2	2	28
11. สาธารณูปโภค												1	28
12. ความเป็นศูนย์กลาง													29

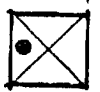
การเจริญเติบโตและการขยายตัว

ความสะอาดและการบริการ

ระบบสาธารณูปโภค

สภาพแวดล้อม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CRITERIA	IDEAL SITE & GOAL	SITE	NATURAL FEATURE	SITE DEVELOPMENT		SITE			STRESS SCORE
				BY	RESULT	A	B	C	
LAND COST & LAND OWNER-SHIP	ราคาที่ดินเหมาะสม อยู่ในเขตที่ดินราคาถูก เป็นที่ราชพัสดุ เสียค่าปรับปรุงที่ดินน้อย	A	ราคาที่ดินเหมาะสม			1			
		B	ราคาที่ดินเหมาะสม	ปรับปรุง	ใช้เงิน		1		
		C	ราคาที่ดินเหมาะสม	ปรับปรุง	ใช้เงิน			1	26
		A	เสียค่าปรับปรุงที่ดิน						
		B	ปรับปรุงเล็กน้อย				1		
		C	เสียค่าปรับปรุงน้อย			1	26	52	52
ORIENTATION	ลักษณะที่ดินสามารถจัดวางอาคารได้ถูกต้องตามทิศทางแดด, ลม	A	จัดวางได้เหมาะสม			1			
		B	สามารถจัดวางได้เหมาะสม				1		
		C	สามารถจัดวางได้เหมาะสม					1	23
TRAFFIC	อยู่ถนนสายหลักที่สามารถคมนาคมได้สะดวก รวดเร็ว	A	อยู่บนสายหลัก			1	23	1	23
		B	อยู่บนสายหลัก				1		
		C	อยู่บนสายหลัก					1	

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำประโยชน์ด้านการค้า
แม้ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้แต่แบบลงเนื้อหา และต้องยังอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรณีไปใช้

CRITERIA	IDEAL SITE & GOAL	SITE	NATURAL FEATURE	SITE DEVELOPMENT		SITE			STRES SCORE
				BY	RESULT	A	B	C	
APPROACH	การจราจรที่ไม่หนาแน่นเกินไป	A	มีการจราจรคล่องตัวดี			1			
		B	การจราจรคล่องตัวดี				1		
		C	การจราจรคล่องตัวดี					1	
	มีบริการการผ่านหลายสาย เข้าถึงโครงการโดยสะดวก	A	มีบริการการผ่านหลายสาย			2	62	2	62
		B	มีบริการการผ่านหลายสาย						
		C	มีบริการการผ่านหลายสาย						
		A	เข้าถึงโดยสะดวก			1			32
		B	เข้าถึงโดยสะดวก				1		
		C	เข้าถึงโดยสะดวก					1	
ENVIRONMENT	ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมข้างเคียงของโครงการ	A	ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม			2	64	1	32
		B	ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม						
		C	ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม					1	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่าในรูปแบบใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิได้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CRITERIA	IDEAL SITE & GOAL	SITE	NATURAL FEATURE	SITE DEVELOPMENT		SITE			STRES SCORE
				BY	RESULT	A	B	C	
	มีพื้นที่เพียงพอสำหรับการขยายตัวในอนาคตของโครงการ ไม่มีมลภาวะเป็นพิษ		มีขนาดพอเพียงพอ			1			37
			มีขนาดพอเพียงพอ				1		
			มีขนาดพอเพียงพอ					-	
			ไม่มีมลภาวะเป็นพิษ				1		37
			ไม่มีมลภาวะเป็นพิษ					-	
			ไม่มีมลภาวะ			2	7	1	
SKYLINE & INVITATION	มีมุมมองที่ดี ทัดเทียมภาพ เชื้อเชิญให้เข้ารับการบริการ	A	เหมาะสม			1			22
		B	เหมาะสม				1		
		C	เหมาะสม			1	22	1	
SAFETY	อยู่ในย่านที่ปลอดภัยในการมาใช้บริการ	A	มีพร้อมแล้ว			1			28
		B	ยังไม่ได้				-		
		C	ยังไม่ได้			1	28	-	

CRITERIA	IDEAL SITE & GOAL	SITE	NATURAL FEATURE	SITE DEVELOPMENT		SITE			STRES SCORE	
				BY	RESULT	A	B	C		
ULTITY & INFRASTRUCTURE	มีระบบสาธารณูปโภคเพียงพอ และสมบูรณ์	A	มีพร้อมแล้ว			1				
		B	มีพร้อมแล้ว				1			
		C	มีพร้อมแล้ว					1	28	
	เป็นศูนย์กลางในการบริหาร ต่อชุมชน	A	เป็นศูนย์กลาง			1				
		B	กำลังพัฒนาพื้นที่				-			29
		C	เป็นศูนย์กลาง					1		
	สามารถประสานงานกับหน่วยงาน กับหน่วยงานอื่นได้	A	สะดวกในการบริการ			1				
		B	สะดวกในการบริการ				1			
		C	สะดวกในการบริการ					1		
						2	58	1	29	58
						454	487	410		

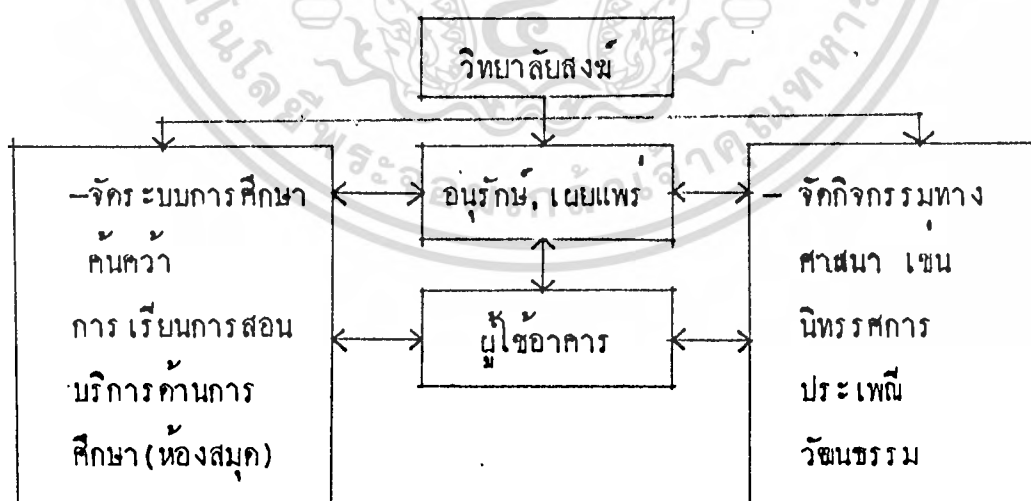
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่มีการแก้ไขทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแบบลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.6 การวิเคราะห์หรือมุมเชิงสถาบันศึกษกรรรม

4.6.1 วิเคราะห์บทบาทและหน้าที่ของวิทยาลัยสงฆ์

จากการศึกษาถึงบทบาทและหน้าที่ของวิทยาลัยสงฆ์ทั่วไปแล้ว สามารถนำเอาแนวทางดังกล่าวมาแจจแจง เพื่อเสนอแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อโครงการซึ่งมีนโยบายที่ยึดถือปฏิบัติ กันอยู่เช่นเดียวกัน โดยได้นำหลักนโยบายดังกล่าว มาใช้เป็นแม่แบบในการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังมีบทบาทและหน้าที่ในการบริหารการศึกษาของวิทยาลัยสงฆ์ สรุปได้ดังนี้ คือ

1. ด้านการศึกษา ซึ่งได้แก่ การจัดการศึกษาชั้นสูงให้แก่พระภิกษุและสามเณร คือ การจัดระบบห้องเรียน, ห้องสมุด, บรรยาย, ตลอดจนนิทรรศการต่าง ๆ
2. การเผยแพร่คำจริยธรรมและวัฒนธรรม ซึ่งได้แก่ การจัดบริการทางค่านิทรรศการทางวัฒนธรรมทางศาสนา ซึ่งทางวิทยาลัยได้ยึดถือปฏิบัติเป็นกรณีประจำ
3. การศึกษาค้นคว้าและวิจัยทางศาสนา ซึ่งได้จัดทำเนิการเองเป็นการบริการภายใน วิทยาลัยฯ
4. การรวบรวมและอนุรักษ์ศาสนวัตถุ ซึ่งทางวิทยาลัยฯ ได้จัดให้มีหอพุทธศิลป์ และสวนนิทรรศการ เพื่อทำงานรวบรวมและอนุรักษ์ความคึกกับการนำไปจัดแสดงตามความเหมาะสมในแต่ละครั้งคราว

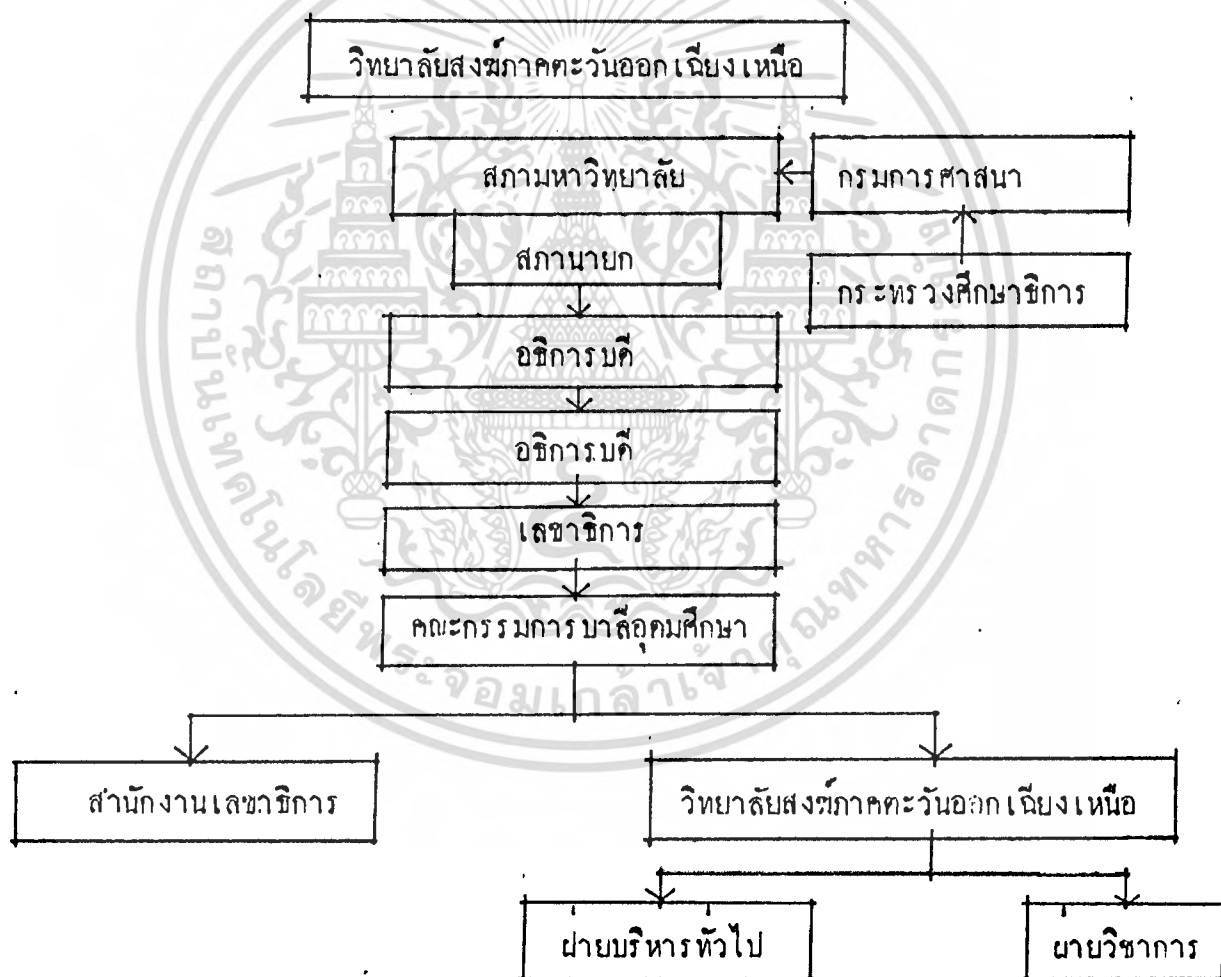
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิทยาลัยสงฆ์

4.6.2.1 การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของการบริหารงาน

ลักษณะของวิทยาลัยสงฆ์ ก็คือการให้การศึกษา ค้นคว้า ทางค่านุพระพุทธรศาสนา จึงจำเป็นต้องมีลักษณะและวิธีการดำเนินงานที่แตกต่างไปจากสถานศึกษาทั่ว ๆ ไป อันเป็นเหตุผลมาจากกฎและข้อบัญญัติทางพระสงฆ์และการการศึกษา ในบทที่ 3.6.2.1 ที่ว่าด้วยเรื่องการบริหารงานแล้วนั้น จะพบว่าการวางผังการบริหารงานนั้นเป็นกฎตายตัวตามที่มาเถรสมาคมจัดไว้ซึ่งวิทยาลัยอื่น ๆ จะต้องนำไปปฏิบัติ ซึ่งพอจะสรุปดังนี้

แผนภูมิที่ 4.6.2.1-1 แสดงโครงสร้างการบริหารงาน

4.6.2.3 หน้าที่และอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ภายในวิทยาลัยสงฆ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การแบ่งหน่วยงานตามแผนภูมิการบริหารงานภายในวิทยาลัยสงฆ์

และการจัดอัตรากำลังของแต่ละหน่วยงานพิจารณาจากหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยเปรียบเทียบจากอัตราของการดำเนินงานของอาคารประเภทเดียวกันมาประกอบพิจารณา ตัวจากบทที่ 2.5 การศึกษาอาคารตัวอย่าง

อัตรากำลังและหน้าที่ของบุคคลากร

1. หน่วยบริการทั่วไป มี 78 ตำแหน่ง

1.1 ฝ่ายบริหาร มี 21 ตำแหน่ง ประกอบด้วย

- ผู้อำนวยการสถาบันฯ 1 ตำแหน่ง
เป็นผู้รับผิดชอบในด้านการบริหารทั้งหมด บังคับบัญชา พนักงานและเจ้าหน้าที่ทั้งหมด รับนโยบายจากคณะกรรมการบริหารมูลนิธิ ควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับมาให้มีประสิทธิภาพ
- รองผู้อำนวยการสถาบันฯ 1 ตำแหน่ง
ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการในการบริหารงานควบคุมดูแลการทำงานของสถาบันในกรณีที่ผู้อำนวยการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้
- เลขานุการสถาบันฯ 1 ตำแหน่ง
ทำหน้าที่ติดตามติดต่อตอบโต้จดหมายกับหน่วยงานอื่น ๆ รวบรวมผลงานต่าง ๆ เพื่อจัดทำรายงานของสถาบันฯ
- คณะกรรมการบริหารฯ 18 ตำแหน่ง
มีหน้าที่ให้คำปรึกษา เสนอแนะและควบคุมการบริหารงานของสถาบันให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และมีหน้าที่คัดเลือกผู้อำนวยการสถาบันฯ ประกอบด้วย

ประธานกรรมการ	1 คน
รองประธานกรรมการ	1 คน
กรรมการที่ปรึกษา	5 คน
กรรมการ	10 คน

เลขานุการ 1 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฝ่ายบริหารจะประชุมกันเพื่อสรุปผลงานและกำหนดนโยบายของสถาบัน
อย่างน้อยเดือนละ 2 ครั้ง

1.2 ฝ่ายจัดการ มี 8 ตำแหน่ง ประกอบด้วย

หัวหน้าฝ่ายจัดการ 1 ตำแหน่ง

ทำหน้าที่ควบคุมดูแลและบริหารงานในฝ่าย และดำเนินงานด้านการจัดการทั่วไป

เจ้าหน้าที่ทะเบียนสารบรรณ 1 ตำแหน่ง

ทำหน้าที่โต้ตอบจดหมาย ติดต่อกับหน่วยงานราชการหรือเอกชนในเรื่อง
เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ การขอความร่วมมือ หรือติดต่อข่าวสารอื่น ๆ

จัดรวบรวมเอกสารรับและแจกไปรษณียบัตร

เจ้าหน้าที่บุคคล 1 ตำแหน่ง

ทำงานรับสมัครคัดเลือก ควบคุมดูแลการทำงานของเจ้าหน้าที่ ทำทะเบียน
ประวัติและมีอำนาจในการพิจารณาการทำงานของเจ้าหน้าที่โดยผ่านทาง
หัวหน้าฝ่าย

พนักงานพิมพ์ดีด 1 ตำแหน่ง

เจ้าหน้าที่ห้องพยาบาล 2 ตำแหน่ง

จัดการปฐมพยาบาลแก่นักศึกษา หากเจ็บแล้วจึงถึงโรงพยาบาลในกรณีป่วยมาก

เจ้าหน้าที่โรเนียว 2 ตำแหน่ง

ทำหน้าที่พิมพ์คำรับ เอกสาร

1.3 ฝ่ายอาคารสถานที่ 40 ตำแหน่ง ประกอบด้วย

หัวหน้าฝ่าย 1 ตำแหน่ง

ควบคุมดูแลความเรียบร้อยของการทำงานของฝ่ายอาคารสถานที่ทั้งหมด

เจ้าหน้าที่ส่วนบริการ 3 ตำแหน่ง แบ่งเป็น

เจ้าหน้าที่บุคคลากร 2 ตำแหน่ง

ทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงกับพนักงานบริการส่วนหอประชุม, ส่วนโรงอาหาร
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เจ้าหน้าที่ธุรการ 1 ตำแหน่ง

ทำหน้าที่จัดทำรายการรายรับ รายจ่ายทั้งหมดของส่วนโรงอาหาร

พนักงานรักษาความสะอาด 5 ตำแหน่ง

ทำหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของวิทยาลัยสงฆ์

คนสวน 3 ตำแหน่ง

ดูแลรักษาบริเวณภายนอกอาคาร ตกแต่งบำรุงรักษาคันไม้และความสะอาด
ของบริเวณ

พนักงานส่วนโรงอาหาร 11 ตำแหน่ง ประกอบด้วย

แม่ครัว 3 ตำแหน่ง

ผู้ช่วย 3 ตำแหน่ง

พนักงานซักล้าง เก็บกวาด 3 ตำแหน่ง

พนักงานบริการ 2 ตำแหน่ง

พนักงานประจำส่วนหอประชุม 1 ตำแหน่ง

ทำหน้าที่ดูแลการใช้หอประชุม ควบคุมห้องเครื่อง

พนักงานขับรถประจำสถาบัน 3 ตำแหน่ง

พนักงานรักษาความปลอดภัย 8 ตำแหน่ง ประกอบด้วย

หัวหน้ายามรักษาความปลอดภัย 1 ตำแหน่ง

ทำหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และควบคุมดูแลต่าง ๆ

ยามรักษาความปลอดภัยในอาคาร 5 คน

ดูแลความปลอดภัยจุดต่าง ๆ ในอาคาร ตรวจตราอุปกรณ์ดับเพลิงให้อยู่ใน
สภาพใช้งานได้

ยามรักษาความปลอดภัยภายนอกอาคาร 2 คน

ดูแลความปลอดภัยในบริเวณสถานันฯ จุดเข้า-ออกของสถานัน ฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พนักงานบริการและซ่อมบำรุง 5 ตำแหน่ง ประกอบด้วย

หัวหน้า 1 ตำแหน่ง

ดูแลรับผิดชอบงานซ่อมแซม วัสดุ ครุภัณฑ์ตลอดจนอาคารสถานที่ที่ชำรุด ควบคุมการทำงานของช่าง และส่วนบริการโครงการ เช่น โรงสูบน้ำ ห้องไฟฟ้า

ช่างซ่อมแซม 2 คน

ซ่อมแซมอาคารสถานที่ที่ชำรุดเสียหาย

ช่างไฟฟ้า 1 คน

ดูแลควบคุมส่วนห้องเครื่องไฟฟ้า ซ่อมแซมไฟฟ้าที่ชำรุดทั้งในและนอกอาคาร

ช่างสุขาภิบาล 1 คน

ดูแลควบคุมส่วนห้องเครื่องสุขาภิบาล โรงสูบน้ำ ซ่อมแซมระบบสุขาภิบาล ที่ชำรุด

1.4 ฝ่ายธุรการและบัญชี 11 ตำแหน่ง ประกอบด้วย

หัวหน้าฝ่าย 1 ตำแหน่ง

ทำหน้าที่วางแผนงานฝ่ายธุรการ ควบคุมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และ คำนึงงานในส่วนธุรการ

เจ้าหน้าที่งบประมาณและบัญชี 4 ตำแหน่ง

ทำหน้าที่จัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงินภายในมูลนิธิ ฯ และสถาบัน ฯ ทำการ ประเมินรายได้และรายจ่ายประจำปี รวบรวมเอกสารทางการเงินทุกประเภท และจัดทำงบประมาณ

เจ้าหน้าที่สถิติวิเคราะห์ประเมินผล 1 ตำแหน่ง

ทำหน้าที่รวบรวมสถิติทางการเงินของฝ่ายต่าง ๆ ในมูลนิธิและสถาบัน ฯ

ทำการประเมินผลทางการเงินประจำเดือน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ข้อมูลเบื้องต้น และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีนำไปใช้
ทำหน้าที่ควบคุมเบิกจ่าย รับ พัสตักจัดทำบัญชีการเบิกจ่าย ค่าเนินการ เกี่ยว -

กับกรจกข้อพัสดุคดี การประกวคราคา

เจ้าหน้าที่รับบริจาค 2 ตำแหน่ง

ทำหน้าที่ในการรับบริจาคให้บริการ เมื่อมีผู้บริจาค ออกใบอนุโมทนาบัตร
ทำบัญชีรายรับเสนอต่อหัวหน้าฝ่าย

เจ้าหน้าที่พิมพ์คดี 2 ตำแหน่ง

2. หน่วยงานด้านการศึกษา 64 ตำแหน่ง

2.1 ฝ่ายจัดการศึกษา

หัวหน้าฝ่ายจัดการศึกษา 1 ตำแหน่ง

ทำหน้าที่ควบคุมดูแลและบริหารงานให้นโยบายในด้านการจัดการศึกษา

หัวหน้าคณะพุทธศาสตร์ 1 ตำแหน่ง

หัวหน้าคณะครุศาสตร์ 1 ตำแหน่ง

หัวหน้าคณะมนุษยศาสตร์ 1 ตำแหน่ง

หัวหน้าคณะสังคมศาสตร์ 1 ตำแหน่ง

มีหน้าที่รับผิดชอบในคณะของตน
และรวมวางแผนและนโยบาย
การจัดการศึกษาจากหัวหน้าฝ่าย

ผู้ช่วยหัวหน้าคณะ 4 ตำแหน่ง

โดยแยกไปคณะละ 1 ตำแหน่ง มีหน้าที่ช่วยเหลือหัวหน้าคณะแต่ละคณะ

เจ้าหน้าที่คณะพุทธศาสตร์ 16 ตำแหน่ง ประกอบด้วย

– หัวหน้าภาควิชาภาษาบาลี 1 ตำแหน่ง

ควบคุมการ เรียนการสอนในภาค

– อาจารย์วิชาภาษาบาลี – สันสกฤต 2 ตำแหน่ง

ทำหน้าที่สอนนักศึกษาในภาค

– หัวหน้าภาควิชาพุทธศาสนา 1 ตำแหน่ง

ควบคุมการ เรียนการสอนในภาค

– อาจารย์วิชาพุทธศาสนา 4 ตำแหน่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่เจ้าหน้าที่สอนนักศึกษาในภาคการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- อาจารย์ภาควิชาศาสนาปริชญา 1 ตำแหน่ง
ควบคุมการ เรียนการสอนในภาค
- อาจารย์ภาควิชาศาสนาปริชญา 2 ตำแหน่ง
ทำหน้าที่สอนนักศึกษา ในภาค
- หัวหน้าภาควิชาศาสนา 1 ตำแหน่ง
ควบคุมการ เรียนการสอนในภาค
- อาจารย์ภาควิชาศาสนา 4 ตำแหน่ง
ทำหน้าที่สอนนักศึกษาในภาค
- เจ้าหน้าที่คณะครุศาสตร์ 9 ตำแหน่ง
หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา 1 ตำแหน่ง
ควบคุมการ เรียนการสอนในภาค
- อาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา 2 ตำแหน่ง
ทำหน้าที่สอนนักศึกษาในภาค
- หัวหน้าภาควิชาหลักสูตร 1 ตำแหน่ง
ควบคุมการ เรียนการสอนในภาควิชา
- อาจารย์ภาควิชาหลักสูตร 2 ตำแหน่ง
ทำหน้าที่สอนนักศึกษาในภาควิชา
- หัวหน้าภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน 1 ตำแหน่ง
ควบคุมการ เรียนการสอนในภาควิชา
- อาจารย์ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน 2 ตำแหน่ง
ทำหน้าที่สอนนักศึกษาในภาควิชา

- เจ้าหน้าที่คณะมนุษยศาสตร์ 16 ตำแหน่ง
- หัวหน้าภาควิชาภาษาไทย 1 ตำแหน่ง
ควบคุมวิชาภาษาไทย
 - อาจารย์ภาควิชาภาษาไทย 4 ตำแหน่ง
ทำหน้าที่สอนนักศึกษาในภาควิชา
 - หัวหน้าภาควิชาภาษาอังกฤษ 1 ตำแหน่ง
ควบคุมการ เรียนการในภาควิชา
 - อาจารย์ภาควิชาภาษาอังกฤษ 4 ตำแหน่ง
ทำหน้าที่สอนนักศึกษาในภาควิชา
 - หัวหน้าภาควิชาประวัติศาสตร์ 1 ตำแหน่ง
ควบคุมการ เรียนการสอนในภาควิชา
 - อาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ 2 ตำแหน่ง
ทำหน้าที่สอนนักศึกษาในภาควิชา
 - หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยา 1 ตำแหน่ง
ควบคุมการ เรียนการสอนในภาควิชา
 - อาจารย์ภาควิชาจิตวิทยา 2 ตำแหน่ง
ทำหน้าที่สอนนักศึกษาในภาควิชา
- เจ้าหน้าที่คณะสังคมศาสตร์ 14 ตำแหน่ง
- หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยา 1 ตำแหน่ง
ควบคุมการ เรียนการสอนในภาควิชา
 - อาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยา 3 ตำแหน่ง
ทำหน้าที่สอนนักศึกษาในภาควิชา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- หัวหน้าภาควิชาวิทยาศาสตร์ 1 ตำแหน่ง
ควบคุมการ เรียนการสอนในภาควิชา
- อาจารย์ภาควิชาวิทยาศาสตร์ 2 ตำแหน่ง
ทำหน้าที่สอนนักศึกษาในภาควิชา
- หัวหน้าภาควิชาเศรษฐศาสตร์ 1 ตำแหน่ง
ควบคุมการ เรียนการสอนในภาควิชา
- อาจารย์ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ 3 ตำแหน่ง
ทำหน้าที่สอนนักศึกษาในภาควิชา
- หัวหน้าภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ 1 ตำแหน่ง
ควบคุมการ เรียนการสอนในภาควิชา
- อาจารย์ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ 2 ตำแหน่ง
ทำหน้าที่สอนนักศึกษาในภาควิชา

เจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรมพิเศษ 2 ตำแหน่ง
จัดฝึกอบรมระยะสั้นในภาคพุทธศาสตร์

เจ้าหน้าที่งานทะเบียนนักศึกษา 1 ตำแหน่ง
ทำหน้าที่เกี่ยวกับทะเบียนประวัตินักศึกษา

เจ้าหน้าที่ประเมินผลและวัดผลการศึกษา 3 ตำแหน่ง
ทำหน้าที่ประเมินวัดผลการศึกษา จัดทำเป็นรายงาน

เจ้าหน้าที่เอกสารวิชาการและประชาสัมพันธ์ 2 ตำแหน่ง
รับผิดชอบการพิมพ์หนังสือทางวิชาการและหนังสือเพื่อเผยแพร่สถาบันฯ และมูลนิธิฯ

2.2 ฝ่ายบริการทางค่านการศึกษา 24 ตำแหน่ง ประกอบด้วย

งานหอพุทธศิลป์ 19 ตำแหน่ง ประกอบด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
หัวหน้าหอพุทธศิลป์ 1 ตำแหน่ง
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ควบคุมการดำเนินงานในหอพุทธศิลป์ ตรวจการจัดแสดง ดูแลงบประมาณ
และควบคุมการปฏิบัติงานของหอพุทธศิลป์

เจ้าหน้าที่ฝ่ายทำบัญชีสิ่งของ 1 ตำแหน่ง

ควบคุมทำบัญชีสิ่งของตรวจเช็คทำทะเบียนวัตถุในหอพุทธศิลป์ ทำบัตร
ประจำตัววัตถุแสดง ควบคุมสวนคลังหอพุทธศิลป์

เจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดแสดง 2 ตำแหน่ง

จัดการแสดงในหอพุทธศิลป์

เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ 1 ตำแหน่ง

ค้นคว้าหาความรู้ เกี่ยวกับวัตถุที่รับมา เพื่อบริการ คำนการศึกษารายละเอียด
เกี่ยวกับวัตถุที่แสดง และเผยแพร่

เจ้าหน้าที่ธุรการและบัญชี 2 ตำแหน่ง

ทำหน้าที่คำนวณธุรการและจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงินของหอพุทธศิลป์ รวบรวม
เอกสารทางการเงินทุกประเภท

พนักงานพิมพ์ดีด 1 ตำแหน่ง

ฝ่ายซ่อมสงวนรักษา 3 ตำแหน่ง ประกอบด้วย

ภัณฑรักษ์ 1 ตำแหน่ง

ทำหน้าที่ซ่อมแซมสงวนรักษาศิลปวัตถุที่แสดงอุปกรณ์ที่ใช้แสดงให้พร้อมที่จะ
แสดงหรือเก็บรักษาไว้ในคลัง

เจ้าหน้าที่ซ่อมสงวนรักษา 2 คน

ตรวจสอบควบคุมการขนย้ายวัตถุแสดงมาซ่อมแซม ปฏิบัติงานการซ่อมแซม
เก็บวัสดุในการทำงาน

ฝ่ายเทคนิคและศิลปกรรม 5 ตำแหน่ง ประกอบด้วย

หัวหน้าฝ่าย 1 ตำแหน่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารวางแผนดำเนินงานด้านวัตถุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดนิทรรศการนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฝ่ายรักษาความปลอดภัยหอพุทธศิลป์ 2 ตำแหน่ง

หัวหน้ายาม 1 ตำแหน่ง

ควบคุมการจัดการด้านรักษาความปลอดภัย จัดเวรยามรักษาการณ์ทั้งภายใน
และภายนอก

งานห้องสมุด 5 ตำแหน่ง ประกอบด้วย

บรรณารักษ์ 1 ตำแหน่ง

รับผิดชอบกิจกรรมของห้องสมุด ควบคุมดูแลการทำงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด
จัดเตรียมเอกสาร หนังสือ และรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ

ผู้ช่วยบรรณารักษ์ 2 ตำแหน่ง

ช่วยดูแลกิจการในห้องสมุด

พนักงานห้องสมุด 2 ตำแหน่ง

จัดพิมพ์รายการหนังสือห้องสมุด ซ่อมแซมหนังสือ เก็บหนังสือเข้าชั้น

ที่มา อัตรากำลังสรุปจากความต้องการ คำนวณบุคลากรของมูลนิธิธรรมโกศล
และเพิ่มเติมส่วนที่จำเป็น

สรุป อัตรากำลังเจ้าหน้าที่สถานันพุทธอุทยานธรรมโกศล

1. หน่วยงานบริการทั่วไป 78 คน

2. หน่วยงานด้านการศึกษา 88 คน

รวม 166 คน

4.6.3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้อาคาร

4.6.3.1 ประเภทผู้ใช้อาคาร

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น เราสามารถสรุปกลุ่มผู้ใช้อาคารของวิทยาลัยสงฆ์
ไค้เป็นดังนี้ คือ

1. ครู-อาจารย์-นักวิชาการและวิทยากรต่าง ๆ
2. นักศึกษา-นิสิต
3. เจ้าหน้าที่ ประจำวิทยาลัยสงฆ์
4. บุมาตริคคตอ-ผู้ให้บริการ

4.6.3.2 พฤติกรรมของผู้ใช้อาคาร

พฤติกรรมของผู้ใช้อาคาร สามารถสรุปความต้องการได้ และจะเป็นตัวกำหนด
ถึงความสัมพันธ์และองค์ประกอบของวิทยาลัย เนื่องจากผู้ใช้อาคารในโครงการนี้ แบ่งได้
หลายส่วนตามวัตถุประสงค์ของการใช้ ดังนั้นพฤติกรรมย่อมมีหลายอย่างที่แตกต่างกัน ดังคอ
ไปนี้

จากการที่ผู้ใช้โครงการหลักเป็นพระภิกษุสงฆ์ สามเณร อันมีระเบียบเวลา
ทำกิจประจำวัน สำหรับปฏิบัติ ดังนี้ คือ

เวลา 04.00 น. ตีระฆังใหญ่ปลุกขึ้นทำสมาธิร่างกาย ครองน้ำแล้วพร้อม
กันที่โรงสวด

เวลา 04.30 น. เริ่มทำวัตรเช้า จบแล้วเตรียมครองน้ำออกนิมิตบาท

เวลา 05.00 น. ตีระฆังใหญ่ครั้งที่ 2 ออกนิมิตบาท

เวลา 07.00 น. ตีระฆังเล็ก ฉันทักตอาหารเช้า

เวลา 08.20 น. ตีระฆัง โรงเรียน 8 คู นักเรียนภาคเช้าเข้าห้องเรียน

เวลา 08.30 น. ตีระฆัง 6 คู ครูเข้าห้องเรียน เริ่มสอน

เวลา 10.30 น. ตีระฆังพักเรียนภาคเช้า (ที่ 2 คู)

เวลา 11.00 น. ตีระฆังเล็ก ฉันทักตอาหารเพล

เวลา 12.00 น. ตีระฆัง โรงเรียน 8 คู นักเรียนและครูสอนภาคบ่าย

เข้าห้องประชุมรับโอวาทและฟังข่าวสำนักเรียน เจ้าสำนัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานภายในวิทยาลัยสงฆ์เท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พระรัตนไตรแล้วนักเรียนฝึกทุกคนถึงเวลา 13.00 น.

แยกเข้าห้องเรียน

เวลา 15.00 น. คีระซึ่งพักเรียนภาคบ่าย นักเรียนและครูสอนภาคค่ำ เข้า
เข้าห้องประชุมรับโอวาทและฟังข่าวสำนักเรียน เจ้าสำนัก
เรียนหรือครูใหญ่ตรวจความเรียบร้อย ให้โอวาท นำนมัส-
การพระรัตนไตรแล้วนักเรียนเข้าห้องเรียน เริ่มสอน

เวลา 17.00 น. คีระซึ่งพักเรียนภาคค่ำ (ที่ 2 คู)

เวลา 17.30 น. คีระซึ่งใหญ่ เตรียมทำวัตรค่ำที่โรงวัด

เวลา 18.00 น. เริ่มทำวัตรค่ำ และฝึกซ้อมสวดมนต์

เวลา 22.00 น. คีระซึ่ง 22 ครั้ง นอกเวลาจำวัตรปิดประตูกุฏิ ศาลา หอ
ประชุม หอสมุด ประตูวัดทุกคาน ห้ามเข้าออก หลังเวลานี้
สามเณรรับศีล 10 ทุกวันพระ เวลา 08.30 น. ที่ห้อง
โถงรับแขกกุฏิใหญ่ พระภิกษุสวดฟังปาฏิโมกข์ทุกบิณฑลคณปี
เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอย่างสุกวิสัยจึงงด

ระเบียบเวลาทำกิจประจำวัน

วิทยาลัยสงฆ์ วังน้อย อัญญา

1. พฤติกรรมของ ครู - อาจารย์

ก่อน 8.00 น.	8.00-11.00	11.00-12.30	12.30-17.00	หลัง 17.00 น.
เดินทางจากที่พัก - เดินทาง - รถยนต์ - รถประจำทาง	ลงทะเบียนเวลา เข้าปฏิบัติงาน ↑↓ ปฏิบัติการสอน บรรยาย	ทานอาหาร ↑↓ พัก ↑↓ พักนอน	ห้องบรรยาย ↑↓ ปฏิบัติการสอน	ลงทะเบียนเวลา ↑↓ เดินทางกลับ จอดรถ

2. พฤติกรรมของนักศึกษา - นิสิต

เดินทางจากที่พัก - เดินทาง - รถประจำทาง	เข้าห้องเรียน รายงานตัว ↑↓ ศึกษา	ฉันทักคณาจารย์ ↑↓ พัก ↑↓ ส่วนพักนอน ห้องสมุด	ศึกษา ↑↓ เข้าห้องเรียน	ห้องสมุด ↑↓ เดินทางกลับ จอดรถ

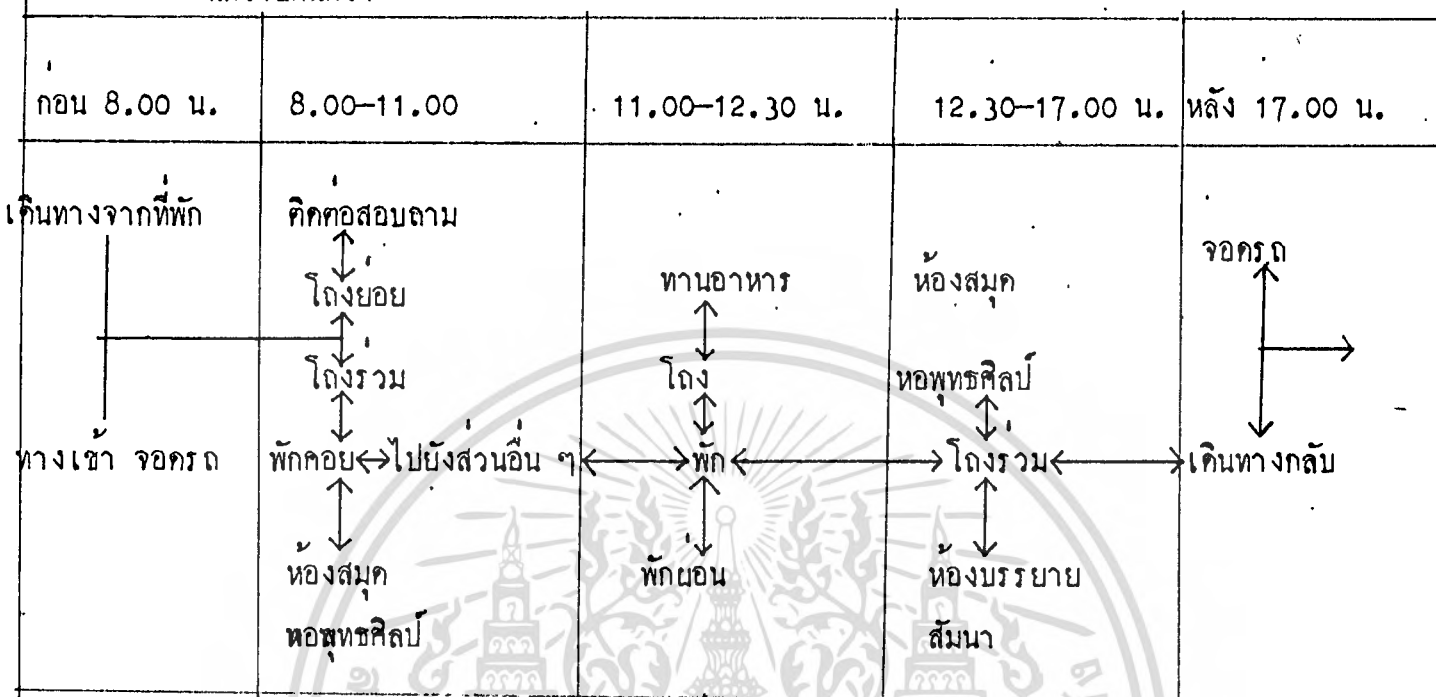
3. พฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ประจำวิทยาลัยฯ

เดินทางจากที่พัก - รถยนต์ - รถประจำทาง - เดินทาง	ลงทะเบียนเวลา ที่เข้าทำงาน ↑↓ ปฏิบัติงาน	ทานอาหาร ↑↓ พัก	ทำงาน ↑↓ ทำงาน	ทำงานล่วงเวลาเจ้า เจ้าหน้าที่ที่จัดแสดง ยาม ↑↓ ลงทะเบียนเวลากลับ ↑↓ เดินทางกลับ จอดรถ

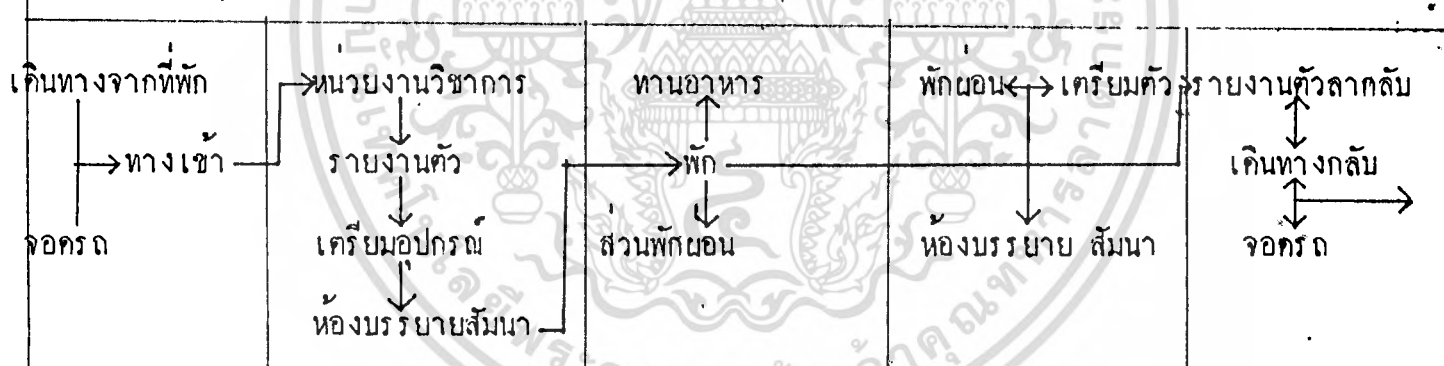
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ภายในเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

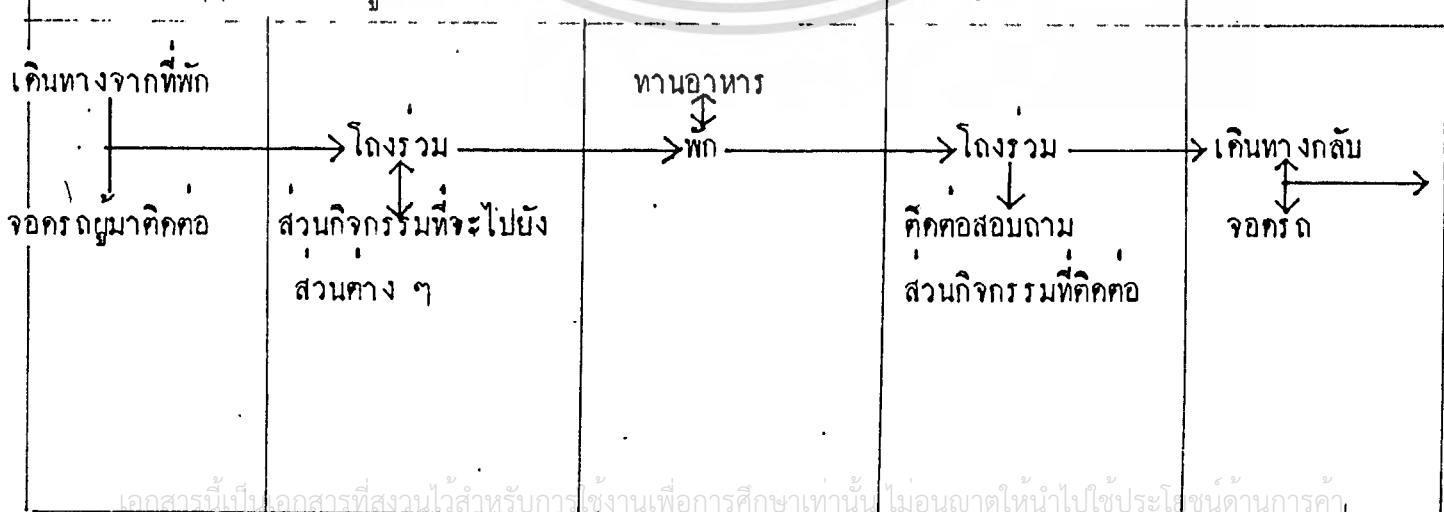
4. พฤติกรรมของนักเรียน-นักศึกษา (ทั่วไป)
นักวิจัยค้นคว้า

5. พฤติกรรมของนักวิชาการรวมทั้งวิทยากรต่าง ๆ

6. พฤติกรรมของผู้นำติดต่องาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. พฤติกรรมของวัดฤๅ (วัดฤๅแสง หอพุทธศิลป์)

ก่อน 8.00 น.	8.00 – 16.00 น.	หลัง 17.00 น.
จอกรณวฤๅฤๅ ลานรับสง	← คักแบก ← ← ลงทะเบี่ยน ← ← ทรวจสภาพ ← → ชอมแซม ← คลิ่งวฤๅฤๅ ← → ทรจรับวฤๅฤๅ ส่วนแสงงาน	จอกรณวฤๅฤๅ ← ลานรับสงของ

4.6.3.3 จำนวนผู้ใช้อาคารวิทยาลัยสงฆ์

การคาดคะเนจำนวนผู้ใช้อาคาร โครงการ

จากการคำนวณของกรมการศาสนา สามารถสรุปจำนวนของพระสงฆ์
วัดใน 5 ปีข้างหน้า ได้เป็นดังนี้ คือ

(เฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

<u>จำนวนวัด</u>	นิกาย	มหานิกาย	9%	-	1,448 วัด/ปี
		ธรรมยุต	19%	-	354 วัด/ปี
<u>พระสงฆ์</u>	นิกาย	มหานิกาย	4%	-	3,476 องค์/ปี
		ธรรมยุต	9.8%	-	1031.5 องค์/ปี
<u>สามเณร</u>		มหานิกาย	11.2%	-	7735 องค์/ปี
		ธรรมยุต	11.7%	-	942 องค์/ปี

จากจำนวนการเพิ่มของพระภิกษุ-สามเณร ในแต่ละปี สามารถนำส่งตัวเลขมา
คำนวณเพื่อหาจำนวนผู้ใช้อาคารในโครงการต่อไปในอนาคต

สรุป หลักการวิเคราะห์ จำนวนผู้ใช้อาคารในโครงการนี้ ได้ว่า

- จำนวนผู้ใช้อาคารภายในโครงการประจำ (เฉพาะนักศึกษา) 1,000 คน/วัน
(จากการกำหนดของโครงการ)

- กลุ่มผู้ใช้อาคาร โครงการ จากภายนอกโครงการ ไม่สามารถกำหนดตัวเลขได้
เนื่องจากเป็นจำนวนที่ไม่แน่นอน

การนำไปใช้ สามารถนำเอาจำนวนผู้ใช้อาคารไปคำนวณพื้นที่ใช้สอยของส่วน
ต่าง ๆ ดังนี้

- ส่วนโถงทางเข้าใหญ่ ห้องสมุด โรงอาหาร
- ที่จอดรถ ห้องประชุมใหญ่ ห้องบรรยาย

4.6.4 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของวิทยาลัยสงฆ์

4.6.4.1 รายละเอียดกิจกรรมภายในองค์ประกอบ

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย ส่วนประกอบ	ผู้ใช้	กิจกรรม
1. ส่วนบริหาร - ฝ่ายบริหารทั่วไป	ห้องผู้อำนวยการ	ผู้อำนวยการ	เป็นห้องทำงานของผู้อำนวยการ โดยมีส่วนรับแขก และห้องน้ำ ส่วน ตัว
	ห้องรอง ผ.อ.	รอง ผ.อ.	เป็นห้องทำงานส่วนตัวมีหน้าที่ควบคุม การปฏิบัติงานของวิทยาลัยฯ ทั้งทางด้านการบริหารและบริการ ต่าง ๆ
	ส่วนเลขานุการ	เลขา	ควรจัดไว้ใกล้กับห้องผู้จัดการ เพื่อ สะดวกในการติดต่อและสั่งงาน
	พัสดุ	ผู้มาติดต่อ	เป็นโรงพัสดุย่อย ๆ สำหรับการ ติดต่อสอบถาม โดยมีบริเวณที่นั่งพัสดุ คอยเตรียมไว้
	ห้องประชุม	ผู้อำนวยการ รอง ผ.อ. เลขา หัวหน้าฝ่าย	ใช้สำหรับประชุมคณะกรรมการบริหาร ของวิทยาลัย เฉพาะในส่วนงาน- บริหารงานโครงการ เท่านั้น (ประมาณ 20 คน)
	ห้องเก็บของ ห้องน้ำเจ้าหน้าที่	- เจ้าหน้าที่ฝ่าย บริหาร	เก็บอุปกรณ์สำหรับการประชุม เป็นห้องเฉพาะของส่วนบริหาร เท่านั้น
	ห้องน้ำประชาชน	ผู้มาติดต่องาน	ควรจัดไว้ใกล้บริเวณโรงพัสดุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบ	องค์ประกอบย่อย ส่วนประกอบ	ผู้ใช้	กิจกรรม
ฝ่ายจัดการ	ห้องหัวหน้าฝ่าย	หัวหน้าฝ่าย	เป็นห้องทำงานส่วนตัว มีหน้าที่ ควบคุมการปฏิบัติงานของฝ่าย
	ห้องเจ้าหน้าที่รวม	เจ้าหน้าที่ พนักงาน พิมพ์คึก	จัดเป็นสำนักงานแบบเปิด
	ห้องพยาบาล	เจ้าหน้าที่	จัดเตรียมปฐมพยาบาลไว้
	ห้องโร เนียว	เจ้าหน้าที่	เป็นห้องปฏิบัติงานโร เนียว - เอกสาร ตำรา จัดบริเวณวาง เครื่องจักร
	ส่วนขายตำรา ห้องเก็บของ ห้องน้ำ	เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่	ส่วนเก็บตำราและเคาน์เตอร์ติดต่อ เก็บอุปกรณ์ของฝ่าย จัดไว้เป็นห้องรวมเฉพาะเจ้าหน้าที่
ฝ่ายอาคารสถานที่			
	ห้องหัวหน้าฝ่าย	หัวหน้าฝ่าย	เป็นห้องทำงานส่วนตัว
	ห้องทำงาน	เจ้าหน้าที่	จัดไว้เป็นห้องทำงานชั่วคราว
	ห้องน้ำ	อาคาร	โดยมีส่วนพักผ่อนอย่างถาวรในห้อง
	ห้องแต่งตัว	เจ้าหน้าที่ อาคาร	จัดไว้ เป็นห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งตัว มีส่วนล็อกเกอร์ สำหรับเจ้าหน้าที่
	ห้องเก็บของ	-	ใช้สำหรับเก็บอุปกรณ์ที่ชำรุดเพื่อ เตรียมการซ่อมแซม และเก็บเครื่องมือ
	บ่อน้ำ	เจ้าหน้าที่รักษา ความปลอดภัย	จัดแยกออกจากตัวอาคารให้อยู่ในส่วน คั่นหน้าของอาคาร (บริเวณทางเข้า โครงการ)
	ห้องเครื่อง	เจ้าหน้าที่เทคนิค	จัดแบ่งเป็นห้องเครื่องไฟฟ้า ประปา และเครื่องปรับอากาศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่าการเผยแพร่ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่สามารถนำไปใช้

องค์ประกอบ	องค์ประกอบย่อย ส่วนประกอบ	ผู้ใช้	กิจกรรม
ฝ่ายธุรการและบัญชี			
	ห้องหัวหน้าฝ่าย ห้องธุรการ ห้องเก็บเอกสาร โรงพักคอย ห้องน้ำ เก็บของ	หัวหน้าฝ่าย เจ้าหน้าที่ ธุรการ เจ้าหน้าที่ ธุรการ ผู้มาติดต่อ เจ้าหน้าที่ —	เป็นห้องทำงานส่วนตัว และการ ปฏิบัติงานของส่วนธุรการกลาง จัดเป็นสำนักงานแบบเปิด ใช้สำหรับเก็บเอกสารที่ไว้เป็น หลักฐานอยู่ติดต่อกับส่วนธุรการ จัดไว้เป็นส่วนทางเข้าอาคาร มี ที่พักรอคอย จัดไว้เป็นห้องน้ำแยกชาย-หญิง ใช้สำหรับเก็บอุปกรณ์ทำความสะอาด
2. ส่วนการศึกษา			
ฝ่ายจัดการศึกษา	ห้องหัวหน้าฝ่าย ห้องหัวหน้าคณะ และส่วนทำงาน เจ้าหน้าที่ ประจำคณะ ห้องประชุม ห้องบรรยาย	หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าคณะ บุคลากร หัวหน้าฝ่ายฯ หัวหน้าคณะฯ บุคลากร นักศึกษา บุคลากร	ห้องทำงานส่วนตัว มีหน้าที่ควบคุม การปฏิบัติงานของฝ่าย จัดเป็นสำนักงานแบบเปิด มีส่วนพัก นอน สำหรับประชุมบุคลากร ส่วนการ ศึกษา โดยเฉพาะ (จัดประมาณ 20-25 คน) เป็นห้องสำหรับการเรียนการ สอน ตลอดเวลาที่มีเรียนวิชาสามัญ (ประมาณ 40 คน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
แม้ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย ส่วนประกอบ	ผู้ใช้	กิจกรรม
	ห้องบรรยายรวม ห้องรับรอง ห้องโสต ห้องฝึกสมาธิ ห้องฝึกสวนมนตร์ ห้องน้ำ ห้องเก็บของ	นักศึกษา บุคคลากร วิทยากร เจ้าหน้าที่ นักศึกษา นักศึกษา นักศึกษา —	เป็นส่วนที่ใช้นั่งสำหรับฟังการบรรยาย ยังมีส่วนสำหรับวางอุปกรณ์ ส่วนรับรอง พักผ่อน ควรมีเส้นทาง การติดต่อกับห้องบรรยายได้สะดวก เป็นห้องเก็บเครื่องเสียงและอุปกรณ์ เทคนิคทางไฟฟ้า สำหรับห้องบรรยาย เป็นห้องโถง สำหรับนั่งวิปัสสนา เป็นห้องโถง เพื่อฝึกท่องสวนมนตร์ เป็นห้องเฉพาะนักศึกษา ในส่วนการ ศึกษาควรอยู่ในบริเวณใกล้ห้องบรรยาย เก็บอุปกรณ์สำหรับการ เรียน การสอน ของส่วนการศึกษา
ฝ่ายบริการการศึกษา			
ห้องสมุด	ส่วนบรรณรักษ์ ห้องทำงาน – เจ้าหน้าที่ ธุรการห้องสมุด โถงทางเข้า	หัวหน้า – บรรณรักษ์ บรรณรักษ์ เจ้าหน้าที่ ห้องสมุด เจ้าหน้าที่ ผู้ใช้บริการ	ส่วนที่ทำงานมีส่วนเคาร์เตอร์ประกอบ ด้วย — บริ เวณทำงาน — บริ เวณที่รับแขก — บริ เวณที่เก็บหนังสือ เอกสาร — ห้องน้ำ เป็นส่วนการทำงานเจ้าหน้าที่ส่วน มากอยู่รวมกับส่วนบริการในโถง ทางเข้า เป็นส่วนทางเข้าค่าน้ำ ก่อนที่ จะผ่านเข้าไปสู่ส่วนต่าง ๆ ภายใน ส่วนโถงทางเข้านี้ประกอบด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
 ไม่มีการแก้ไข ทั้งต้นฉบับ และเอกสารฉบับนี้ และเอกสารฉบับนี้ มีอำนาจของเอกสารทุกครั้งที่มีการแก้ไข

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย ส่วนประกอบ	ผู้ใช้	กิจกรรม
	บริเวณหนังสือ ห้องเก็บหนังสือ สำนองและซ่อมแซม ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องน้ำ	ผู้ให้บริการ เจ้าหน้าที่ ห้องสมุด เจ้าหน้าที่ ความคุม ผู้ให้บริการ เจ้าหน้าที่ ผู้ให้บริการ	- ที่รับฝากของ(ควบคุมการ เข้า-ออก) - บริเวณภายในเอกสาร - เคาน์เตอร์บริการ - ตู้บัตรรายการ - บริการนำดื่ม จัดเป็นส่วนให้บริการตามประเภท ของหนังสือ เช่น ทวีป อ่างอิง เป็นส่วนเก็บหนังสือที่บรรจุมานใหม่ และใช้แล้ว นอกจากนั้นยังมีส่วนซ่อม แขนหนังสืออีกด้วย ใช้ห้องควบคุมส่วนโสต และห้อง เก็บอุปกรณ์ มีส่วนบริเวณดูแลและบริการ ฟัง เทป จัดไว้ให้อยู่ร่วมกับส่วนทำงาน จัดไว้ให้ในบริเวณส่วนอ่านหนังสือ และอีกส่วนหนึ่งอยู่บริเวณโถงทางเข้า
หอพุทธศิลป์ ส่วนบริหาร หอพุทธศิลป์	ห้องทำงาน หัวหน้าหอ พุทธศิลป์ ห้องทำงาน เจ้าหน้าที่ งานธุรการ ห้องซ่อมสงวน รักษา	หัวหน้าหอ พุทธศิลป์ เลขานุ เจ้าหน้าที่ พนักงาน ภัณฑารักษ์ เจ้าหน้าที่	ส่วนทำงานส่วนตัวเพื่อควบคุมการ ปฏิบัติงานของงานในหอพุทธศิลป์ จัดเป็นส่วนสำนักงาน เป็นส่วนทำงานเฉพาะส่วนของเจ้า- หน้าที่ฝ่ายซ่อม สงวนรักษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย ส่วนประกอบ	ผู้ใช้บริการ	กิจกรรม
	คลังหอพุทธศิลป์ ห้องเทคนิคช่าง และศิลปกรรม โถงทางเข้าส่วน บริการ ห้องนำส่วนแตงกว พนักงาน ห้องยามรักษา ความปลอดภัย	เจ้าหน้าที่ หัวหน้า เจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่	เป็นห้องเก็บวัตถุของหอพุทธศิลป์ มีลานรับ-ส่งของ และบริเวณเช็คอิน ของ ทำบัญชีสิ่งของ จัดเป็นส่วนสำนักงานเฉพาะของฝ่าย เทคนิค เป็นส่วนทางเข้า ก่อนที่จะผ่านไปยัง ส่วนต่าง ๆ ภายใน เป็นห้องเฉพาะส่วนหอพุทธศิลป์เท่านั้น เป็นส่วนทำงานยาม เพื่อดูแลรักษา ความปลอดภัยของหอพุทธศิลป์
ส่วนแสดง	โถงทางเข้า ส่วนแสดงถาวร ส่วนแสดงชั่วคราว ห้องบรรยาย	ผู้ใช้บริการ ผู้ใช้บริการ ผู้ใช้บริการ บุคคลากร เจ้าหน้าที่ ผู้ใช้บริการ	เป็นส่วนทางเข้าด้านหน้า ก่อนที่จะ ผ่านเข้าไปยังส่วนต่าง ๆ ภายใน ประกอบด้วย - ตรีศุกรของ - เคาน์เตอร์บริการและประชาสัมพันธ์ รักษาความปลอดภัย เป็นโถงสำหรับจัดแสดงงานทาง พุทธศาสนาที่ถาวร โถงแสดงงานชั่วคราว ในบางครั้ง บางโอกาส เป็นส่วนที่ใช้สำหรับนั่งฟังการบรรยาย ซึ่งยังมีส่วนวางอุปกรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย ส่วนประกอบ	ผู้ให้บริการ	กิจกรรม
3. <u>ส่วนพักอาศัย</u>	กฎพร.ระอำนวยการ	ผู้อำนวยการ วิทยาลัย	เป็นส่วนเฉพาะบุคคล เพื่อพักอาศัย ประกอบด้วย ห้องนอน รับแขก, ห้องพระ ห้องน้ำ-ส้วม
	กฎพร.อาจารย์ บุคลากร	บุคลากร อาจารย์ ประจำ วิทยาลัย	เป็นส่วนพักผ่อนเฉพาะเพื่ออาศัยหลับนอน ประกอบด้วย - โถงรักษาการ - ห้องพัก, รับแขก, ห้องน้ำ-ส้วม
	กฎหอพัก นักศึกษา	นักศึกษาใน วิทยาลัย	- ส่วนพักผ่อนรวม จัดเป็นส่วนพักผ่อนเฉพาะ เพื่ออาศัย หลับนอน ประกอบด้วย - โถงบริการ รักษาการ คัดตอ - ห้องพัก สำหรับ 500 คน - ห้องน้ำรวม - ส่วนพักผ่อนรวม
	หอพักยาม นักรการโรง	ยาม การโรง	จัดเป็นส่วนพักอาศัย ประกอบด้วย - ห้องนอน - รับแขก - ครว - ห้องน้ำ-ส้วม
	ยาม ห้องเก็บของ	เจ้าหน้าที่ -	เป็นส่วนที่จัดไว้สำหรับดูแลความ เรียบร้อย ความปลอดภัย ประกอบด้วย - ส่วนปฏิบัติงาน - ห้องน้ำ เก็บอุปกรณ์ทำความสะอาด เฉพาะส่วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย ส่วนประกอบ	ผู้ให้บริการ	กิจกรรม
4. <u>ส่วนบริการ</u>	อาสนศาลา โรงอาหารทั่วไป โรงทางเข้า ครัว ห้องเก็บของ ห้องเก็บพัสดุกลาง ห้องน้ำส้วม ห้องน้ำ-ส้วม	พระอาจารย์ นักศึกษา (ที่เป็นพระสงฆ์) เจ้าหน้าที่ บุคลากร เจ้าหน้าที่ บุคลากร นักศึกษา เจ้าหน้าที่ — พระสงฆ์ เจ้าหน้าที่ บุคลากร	เป็นส่วนบริการ เป็นรับประทานอาหาร ที่จัดไว้เฉพาะ เป็นส่วนที่จัดไว้เฉพาะสำหรับรับ ประทานอาหาร เป็นส่วนโรงทางเข้า คิกค่อ ก่อนจะ นานไปยังสวนต่าง ๆ ของสวนฯ ส่วนปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เฉพาะ ประกอบด้วย —สวนทำงาน —ห้องน้ำ —สวนซักล้าง —เตรียมอาหาร เป็นห้องสำหรับเก็บของที่เป็นอุปกรณ์ ต่าง ๆ ของส่วนบริการ เป็นห้องสำหรับเก็บของที่เป็นปัจจัยจาก การบริจาค อาหารแห้ง จัดเป็นส่วนบริการ เฉพาะสำหรับพระสงฆ์ เป็นห้องเฉพาะทั่วไปของสวนฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย ส่วนประกอบ	ผู้ให้บริการ	กิจกรรม
5. <u>ส่วนศาสนาสถาน</u>	เขตพุทธาวาส เขตสังฆาวาส เขตสาธารณะ หรือ เขตปรก ลานพระพุทธรูป	พระสงฆ์ พุทธศาสนิกชน (พระอาจารย์ นักศึกษา บุคคลากร เจ้าหน้าที่ บุคคลทั่วไป) พระสงฆ์ (พระอาจารย์ นักศึกษา) พระสงฆ์ บุคคลทั่วไป	เป็นบริเวณที่ประดิษฐานปูชนียสถาน และปูชนียวัตถุทางสถาปัตยกรรมกำหนด เป็นพุทธมณฑล สำหรับประกอบพิธีกรรม ทางศาสนา ประกอบด้วย —พระอุโบสถ —พระวิหาร —เจดีย์ พระสถูป เป็นส่วนที่พักอาศัยของพระสงฆ์ ประกอบด้วย —กุฏิ (อยู่ในส่วนพักอาศัย) —ศาลา เป็นส่วนที่ว่างไม่ปลูกสร้างอาคาร สถานใด ๆ ใช้สำหรับกระทำการ ทางวิปัสสนาธุระ เป็นอนุศาสนาสถาน เพื่อเป็นบริเวณ สำหรับพักผ่อน
6. <u>ส่วนจอกจร</u>	จอกจรทั่วไป จอกจรโครงการ	ผู้มาติดต่อ บุคคลากร เจ้าหน้าที่ ผู้มาติดต่อ	เป็นที่จอกจรของผู้มาติดต่อ ซึ่งจะมา ในช่วงเวลาหนึ่ง มีทั้งรถยนต์ และรถบัส เป็นที่จอกจรสำหรับภายในโครงการ จัดไว้เฉพาะมีทั้งรถยนต์ส่วนบุคคลและ รถบัส ของวิทยาลัยฯ ไม่เป็นบริเวณสำหรับการจอกจรที่เข้ามา ส่งของซึ่งเข้ามาในช่วงระยะสั้น ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้เพื่อการใช้งานเท่านั้น ไม่เป็นบริเวณสำหรับการจอกจรที่เข้ามา
ไม่มีการใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงแหล่งที่มา

4.6.4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการสัณจรภายในองค์กรประกอบ

การวิเคราะห์ห้องประกอบของโครงการได้นำเอาหลักการและศึกษาจากตัวอย่างการจัดองค์ประกอบของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งบางองค์ประกอบที่นอกเหนือนั้นได้ศึกษาถึงลักษณะของกิจกรรมการทำงาน

องค์ประกอบ

	1	2	3	4	5	6	
1 บริหาร		3	2	3	1	2	13
2 การศึกษา	•	•	2	3	2	1	11
3 พักอาศัย	•	•	•	3	2	1	10
4 บริการ	•	•	•	•	2	3	14
5 ศาสนสถาน	•	•	•	•		1	8
6 จอกรถ	•	•	•	•	•		8

บริหาร

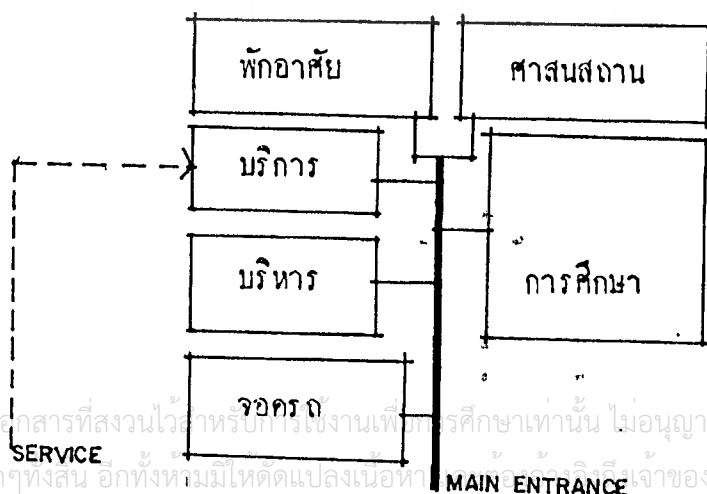
บริการ

การศึกษา

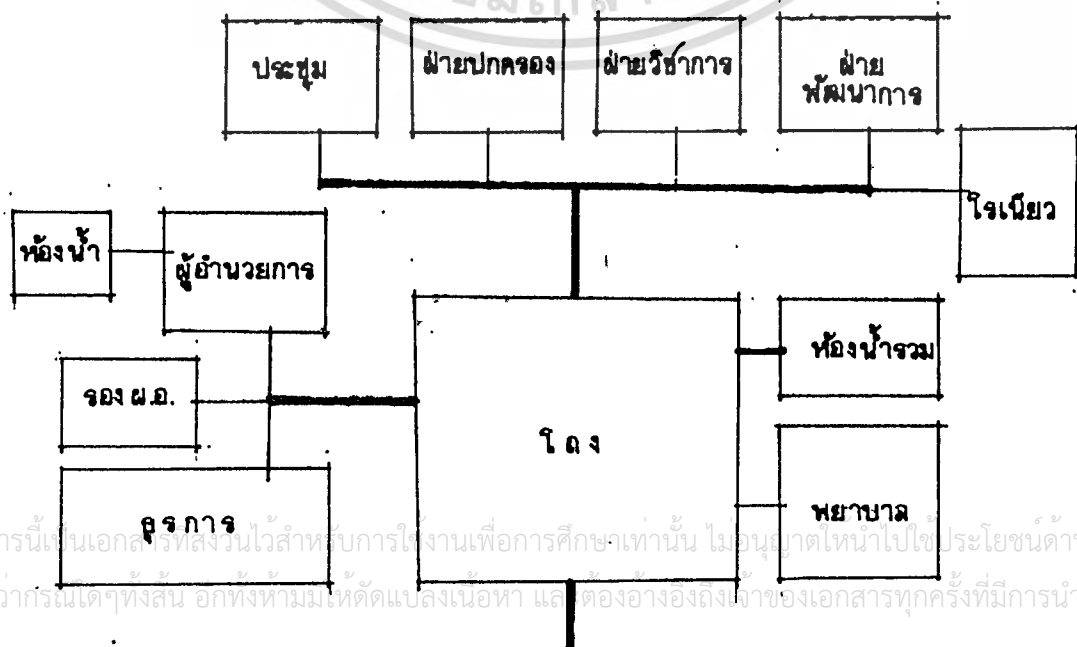
ที่พักอาศัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา

องค์ประกอบย่อย

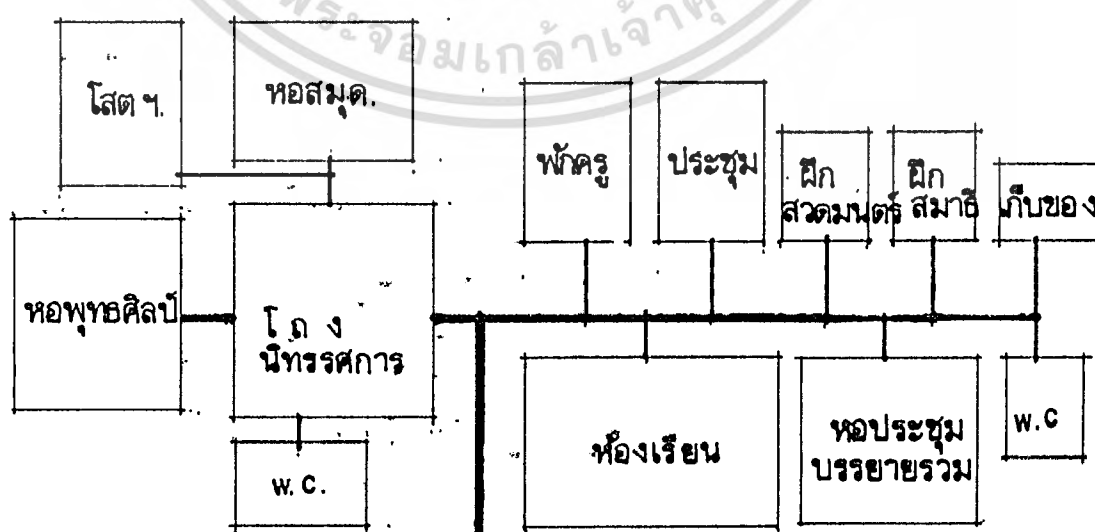
1. ส่วนบริหาร												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1 ห้องผู้อำนวยการ		3	4	3	3	1	1	2	2	2	1	24
2 ห้องรองผู้	●		4	3	3	1	1	2	2	2	1	22
3 ห้องธุรการ	●	●		2	3	2	2	2	1	1	1	22
4 ห้องประชุม	●	●	●		2	2	1	1	2	2	1	19
5 ห้องวิชาการ	●	●	●	●		2	3	1	3	1	1	22
6 ห้องฝ่ายปกครอง	●	●	●	●	●		2	1	2	1	2	17
7 ห้องฝ่ายพัฒนาการ	●	●	●	●	●	●		2	2	2	1	18
8 โถง	●	●	●	●	●	●	●		3	1	1	16
9 ห้องเอกสารการพิมพ์	●	●	●	●	●	●	●	●		1	1	19
10 ห้องน้ำส้วม	●	●	●	●	●	●	●	●	●		3	16
11 ห้องพยาบาล	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		13

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนการศึกษา.

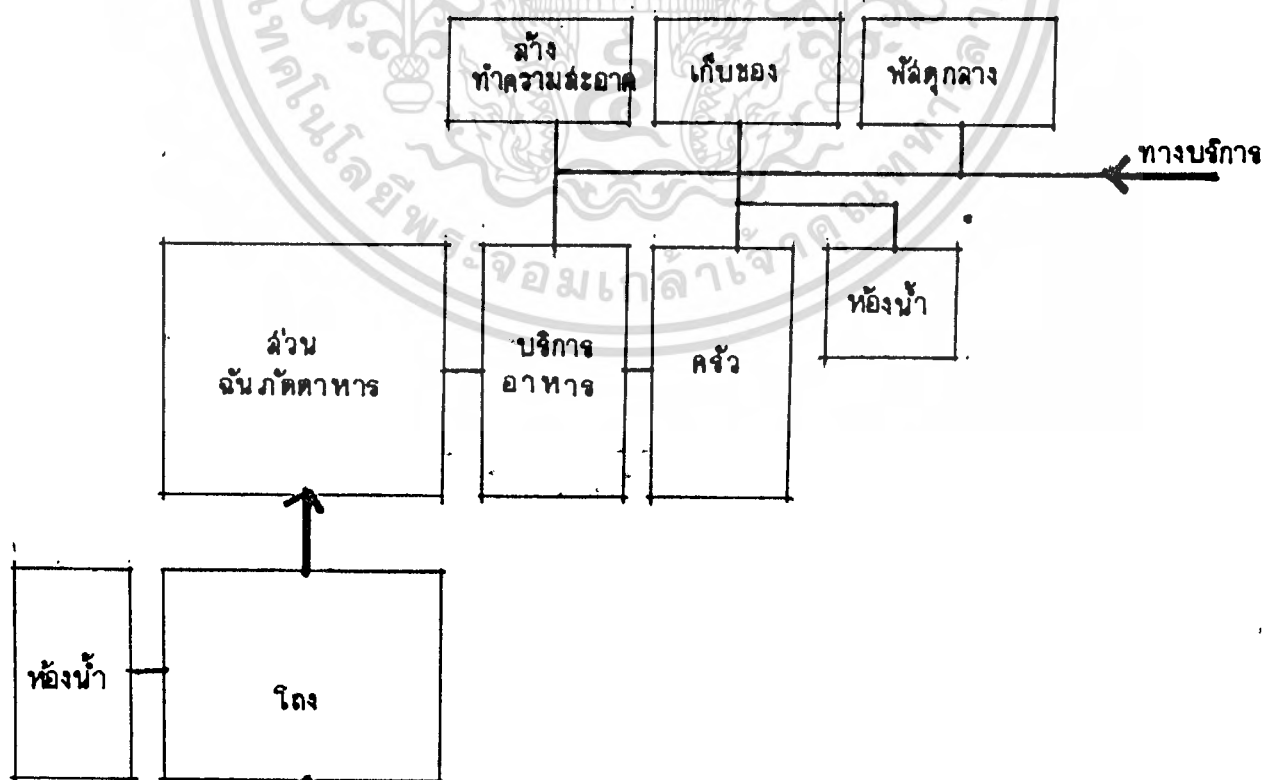
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	รวม.
1. ห้องเรียน		3	2	2	2	1	1	1	1	1	1	15
2. ห้องพักครู	●	●	2	4	2	3	1	1	1	2	1	20
3. ห้องฝึกสวดมนตร์	●	●	●	2	1	2	1	1	1	1	1	14.
4. ห้องฝึกสมาธิ	●	●	●	●	1	2	1	1	1	1	1	16
5. ประชุม-บรรยายรวม	●	●	●	●	●	3	1	1	2	1	1	15
6. ห้องเก็บของ	●	●	●	●	●	●	1	1	2	2	2	19
7. หอสมุด.	●	●	●	●	●	●	●	4	1	2	1	14
8. โสต ฯ.	●	●	●	●	●	●	●	●	1	1	1	13
9. หอพุทธศิลป์	●	●	●	●	●	●	●	●	●	2	1	13
10. โถงนิทรรศการ	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	1	15
11. ห้องน้ำ-ส้วม	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	11.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

• ส่วนบริการ

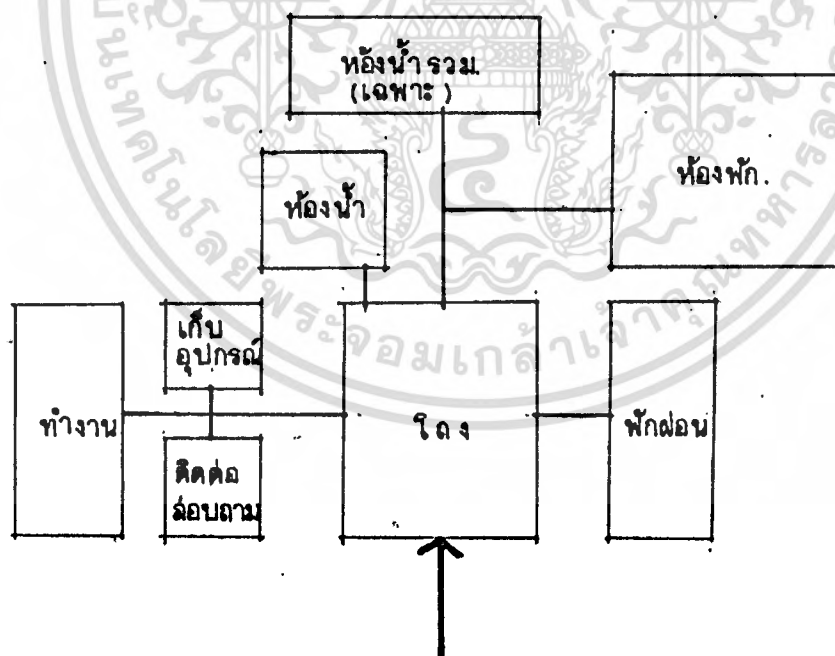
	1	2	3	4	5	6	7	8	
1 โถงจันทักตอาหาร		2	2	1	1	1	1	2	10
2 บริการอาหาร	×	•		4	1	1	1	1	11
3 ครั้ว	×	•	×		3	1	2	2	15
4 ล้าง-ทำความสะอาด	×	•	×	•		2	1	1	10
5 เก็บของ	×	•	×	•	×		1	1	8
6 ห้องน้ำ	×	•	×	•	×	×		1	9
7 ห้องพัสดุกลาง	×	•	×	•	×	×	×		8
8 โถง	×	•	×	•	×	×	×	×	9

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนพักอาศัย

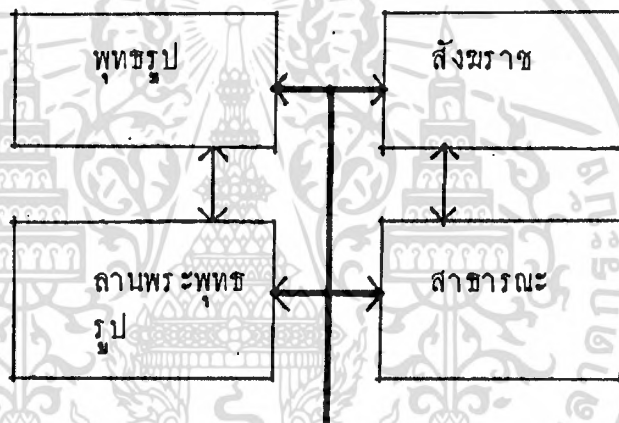
	1	2	3	4	5	6	7	
1. ห้องพัก		1	2	2	1	1	1	8
2. โถง	●		2	2	1	2	1	9
3. สวนติดตอ-สอยถาม	●	●		3	1	2	1	11
4. ห้องทำงาน	●	●	●	●	1	2	1	11
5. สวนพักผอน	●	●	●	●		1	1	8
6. เก็บอุปกรณ์	●	●	●	●	●		2	10
7. ห้องน้ำ-ส้วม	●	●	●	●	●	●		7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

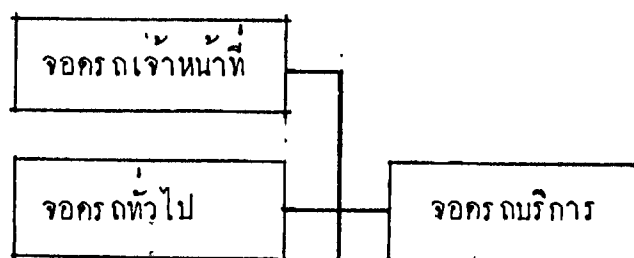
ส่วนศาสนสถาน

	1	2	3	4	
เขตพุทธวาส		2	2	1	5
เขตสังฆวาส	●		3	2	7
เขตสาธารณะ	●	●	●	2	7
ลานพระพุทธรูป	●	●	●		5

ส่วนจอกจร

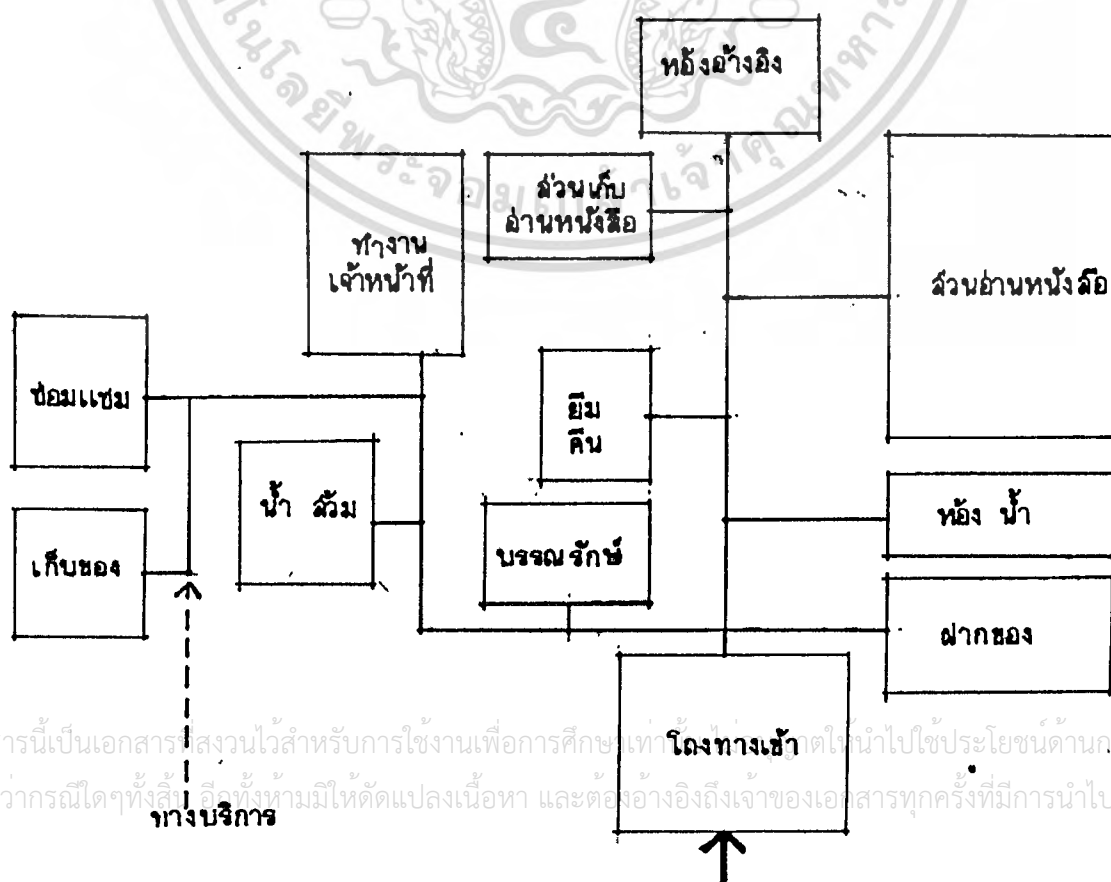
	1	2	3	
1 จอกจรเจ้าหน้าที		3	1	4
2 จอกจรทั่วไป	●		2	5
3 จอกจรบริการ	●	●		3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องสมุด

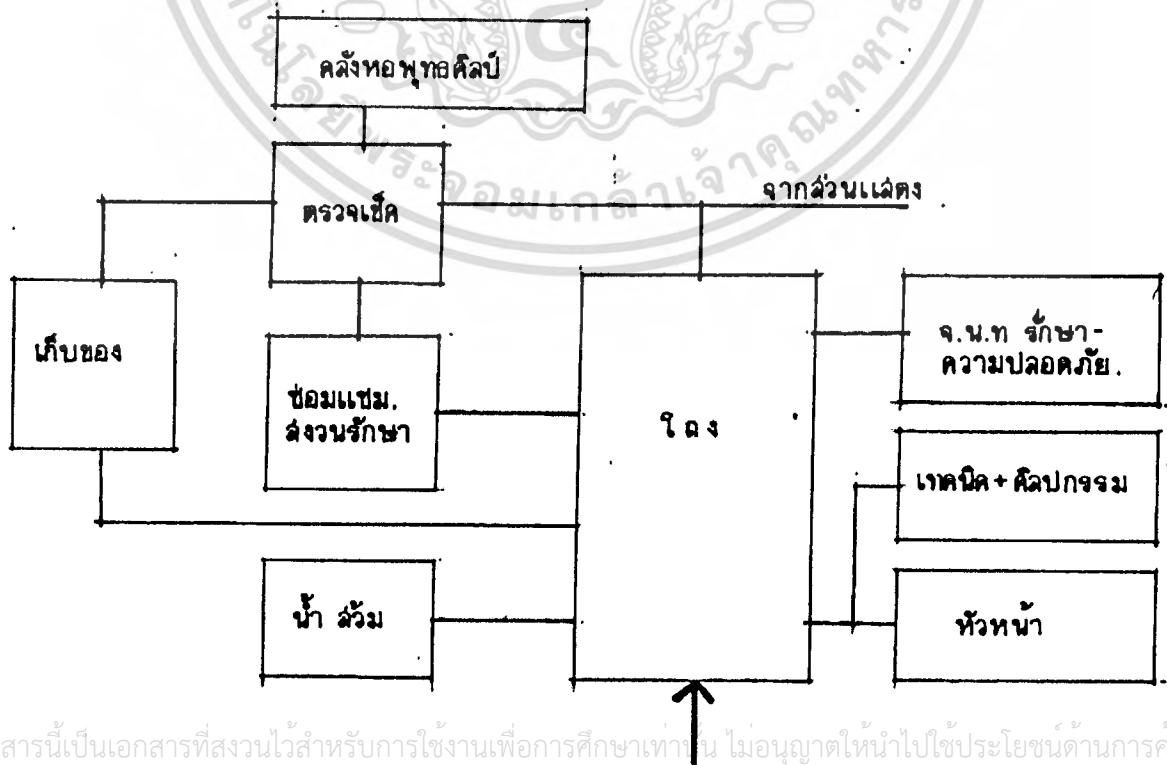
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1 โถงทางเข้า		3	2	2	1	3	2	1	1	3	18
2 ฝากของ	•	•		2	2	1	2	1	1	2	15
3 ยืมคืนหนังสือ	•	•	•		2	2	2	2	1	1	16
4 ส่วนอ่าน	•	•	•	•		2	2	2	1	2	17
5 ส่วนชั้นวางหนังสือ	•	•	•	•	•		2	1	1	2	14
6 ส่วนบรรณรักษ์	•	•	•	•	•	•		2	1	1	17
7 ห้องทำงาน จ.น.ท.	•	•	•	•	•	•	•		1	2	14
8 ห้องซ่อมแซมหนังสือ	•	•	•	•	•	•	•	•		1	9
9 ห้องเก็บของทั่วไป	•	•	•	•	•	•	•	•	•		12
10 ห้องอ้างอิง	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	18

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้นนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น ถือว่าห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
ทางบริการ

ส่วนที่ทำการหอพุทธศิลป์

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	รวม
1 โถง		2	2	3	2	2	3	2	2	18
2 หัวหน้าหอพุทธศิลป์	●		1	1	1	1	1	1	2	10
3 ภัณฑรักษ์	●	●		2	1	1	1	2	1	11
4 ห้องคลัง	●	●	●		1	1	1	1	2	12
5 เทคนิค ขอมสงวนรักษา	●	●	●	●		2	2	1	1	11
6 ฝ่ายเทคนิคช่าง	●	●	●	●	●		2	2	1	12
7 ห้องน้ำส้วม	●	●	●	●	●	●		1	1	12
8 เก็บของ	●	●	●	●	●	●	●		1	12
9 ห้องเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย	●	●	●	●	●	●	●	●		11

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.6.4.3 การวิเคราะห์เนื้อที่ใช้สอย ของวิทยาลัยสงฆ์

(ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยของโครงการ

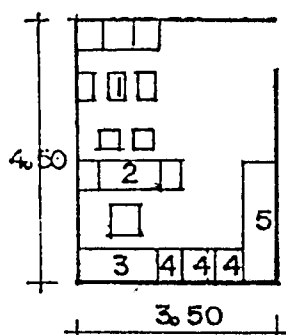
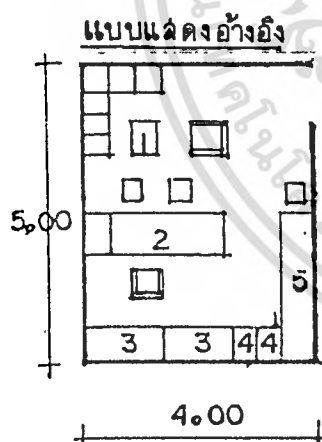
1. โถงทางเข้าใหญ่ (ENTRANCE LOBBY) เป็นโถงที่ใช้สำหรับเป็นจุดรวมของนักศึกษาจากก่อนที่จะไปยังส่วนต่าง ๆ เป็นส่วนที่อยู่ติดจากลานทางเข้าใหญ่ จำนวนนักศึกษาทั้งสถาบันฯ จำนวน 1000 คน ช่วงเวลาใช้งานที่รับคนมากที่สุด คือช่วงเช้าก่อนเข้าเรียนและช่วงเย็น เลิกเรียน นักศึกษาต้องออกมาที่ส่วนโถง นอกจากนี้ยังติดต่อกับส่วนสำนักงาน

คิดพื้นที่ใช้งานคนละ 0.64 ตารางเมตร

จำนวนผู้ใช้สูงสุด 1000 คน

∴ มีพื้นที่ $1000 \times 0.64 = 640$ ตารางเมตร

1. ส่วนบริหารงานโครงการ

1. ห้องผู้อำนวยการ

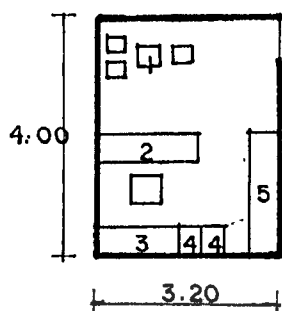
1. ชุดรับแขก 5-6 คน (1)
2. โต๊ะทำงาน (1)
3. ตู้เก็บเอกสาร (2)
4. ลิ้นชักเก็บเอกสาร (2)
5. โซฟาเบรก (1)

พื้นที่ 20.00 ตร.ม

2. ห้องรองผู้อำนวยการและหัวหน้าฝ่าย

1. ชุดรับแขก 3 - 4 คน (1)
2. โต๊ะทำงาน (1)
3. ตู้เก็บเอกสาร (1)
4. ลิ้นชักเก็บเอกสาร (3)
5. โซฟาเบรก (1)

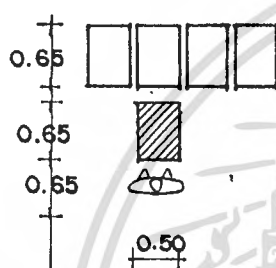
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่ 15.75 ตร.ม. การค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ห้องหัวหน้าฝ่าย

1. ชูกรับแขก (1)
2. โต๊ะทำงาน (1)
3. ตู้เก็บเอกสาร (1)
4. ลิ้นชักเก็บเอกสาร (2)
5. ไซค์บอร์ด (1)

พื้นที่ 12.80 ตร.ม

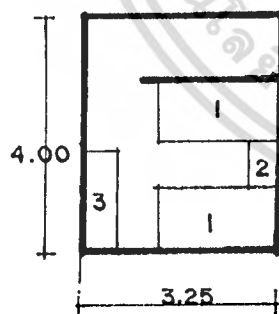

4. ลิ้นชักเก็บเอกสาร

พื้นที่ 0.94 ตร.ม

หมายเหตุ

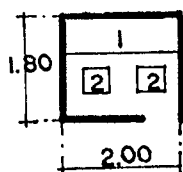
ในส่วนอ้างอิง ถ้าเป็นห้องเลขานุการใช้ในพื้นที่ 10.00 ตร.ม/หน่วย

5. ห้องพักผ่อน

1. เตียงนอน (2)
2. โต๊ะหัวเตียง (1)
3. เคาน์เตอร์เตรียมอาหาร (1)

พื้นที่ 13.00 ตร.ม

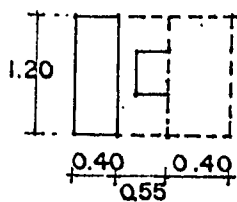

6. ห้องควบคุมระบบรักษาความปลอดภัย

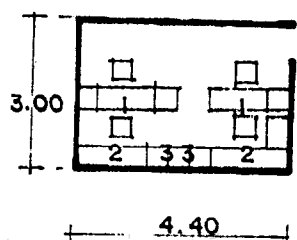
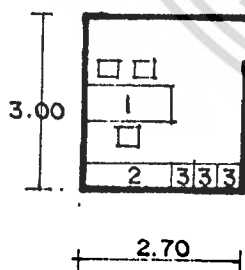
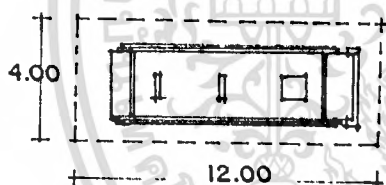
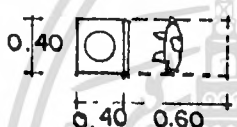
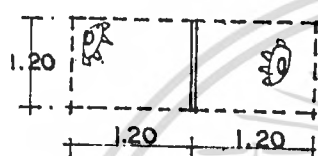
1. แผงควบคุม (1)
2. เก้าอี้ทำงาน (2)

พื้นที่ 3.60 ตร.ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

0.40 0.55 0.40

7. เคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์

พื้นที่ 1.86 ตร.ม

8. ที่จำหน่ายตั๋วและที่พักยาม

พื้นที่ 1.24 ตร.ม

9. แผนป้ายยังบริเวณและข่าวสาร

พื้นที่ 2.88 ตร.ม/บอร์ด

10. ที่กม่น้ำ

พื้นที่ 0.40 ตร.ม/ที่

11. ที่จอดรถบัสขนาดใหญ่ (80 คัน/คัน)

พื้นที่ 48 ตร.ม/คัน

12. บรรณารักษ์

1. โต๊ะทำงาน (1)

2. ตู้เก็บเอกสาร (1)

3. ตู้ใส่บัตรชื่อเรื่อง (3)

พื้นที่ 8.10 ตร.ม

13. ผู้ช่วยบรรณารักษ์ จนท. ทะเบียน

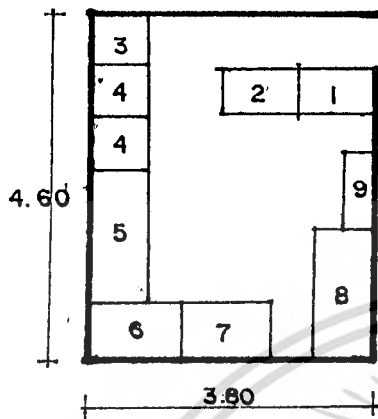
1. โต๊ะทำงาน (2)

2. ตู้เก็บเอกสาร (2)

3. ตู้ใส่บัตรชื่อเรื่อง (4)

พื้นที่ 13.20 ตร.ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

14. ห้องซ่อมแซมหนังสือ

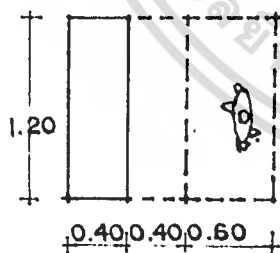
1. โต๊ะตรวจเช็คทำรายการ (1)
2. โต๊ะทำบัตรรายการ (1)
3. หนังสือซ่อมแล้ว (1)
4. หนังสือต้องซ่อม (2)
5. โต๊ะซ่อมหนังสือ (1)
6. เย็บเล่ม (1)
7. ทำปก (1)
8. ตัดขอบ (1)
9. ตู้เก็บหนังสือ (1)

พื้นที่ 17.50 ตร.ม

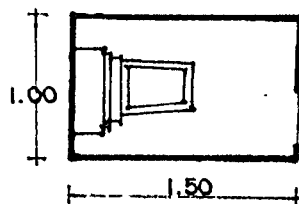
15. ส่วนกายเอกสาร

พื้นที่ 3.00 ตร.ม

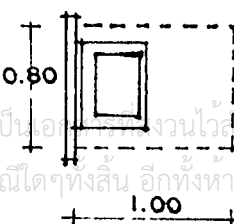
16. ตู้เก็บรายการ

พื้นที่ 1.68 ตร.ม

17. โถงส่วน

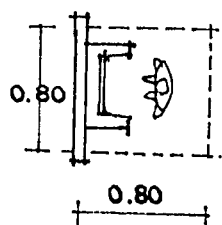
พื้นที่ 1.50 ตร.ม

18. อ่างล้างหน้า

พื้นที่ 0.80 ตร.ม

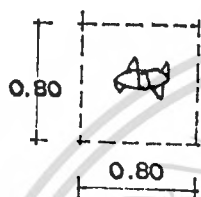
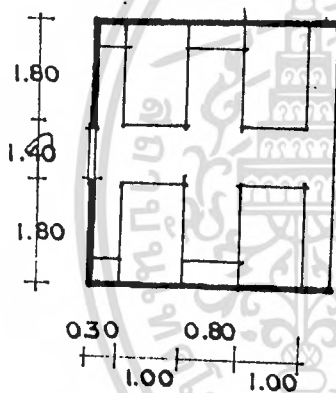
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

19. ที่ปัสสาวะชาย

พื้นที่ 0.64 ตร.ม

20. พื้นที่ผู้เฒ่า (

พื้นที่ 0.64 ตร.ม

21. ห้องพยาบาล (ปริมพยาบาล)

เตียงนอนพยาบาล

พร้อมโต๊ะหัวเตียง 4

ตู้ยาแบบชั้นลอย 1

รวมพื้นที่ 20.00 ตร.ม/หน่วย

4. ส่วนห้องบรรยาย

- ห้องบรรยาย จำนวนผู้ใช้ห้องละ 30 คน มีจำนวนห้องบรรยายทั้งหมด 32 ห้อง ใช้พื้นที่ 1.5 ตารางเมตรต่อคน

(แนวทางการขอจัดตั้งวิทยาลัยเอกชน ของทบวงมหาวิทยาลัย)

ใช้พื้นที่เรียน 30 คน = 45 ตารางเมตร

รวมพื้นที่เก็บของและชั้นวางของ 10 ตารางเมตร

∴ พ.ท. ต่อห้อง = 55 ตารางเมตร

∴ มีพ.ท. ห้องบรรยายทั้งหมด $55 \times 32 = 1760$ ตารางเมตร

- ห้องบรรยายพิเศษ 2 ห้อง ใช้ห้องละ 60 คน ใช้ในการประชุมสัมมนาทางวิชาการ

พ.ท. ใช้งาน 1.8 ตารางเมตร/คน

พื้นที่ห้องบรรยายพิเศษห้องละ $60 \times 1.8 = 108$ ตารางเมตร

∴ รวม 2 ห้อง ใช้พื้นที่ห้องบรรยายพิเศษ 216 ตารางเมตร

(แนวทางการขอจัดตั้งวิทยาลัยเอกชน ของทบวงมหาวิทยาลัย)

- ห้องสวดมนตร์ 2 ห้อง ผู้ใช้ 30 คน (ห้องละ)

พ.ท. ใช้งาน 5 ตารางเมตร/คน

พื้นที่ห้องละ $30 \times 5 = 150$ ตารางเมตร

รวม 2 ห้อง ใช้ พ.ท. ห้องปฏิบัติการศึกษา = 300 ตารางเมตร

(แนวทางการขอจัดตั้งวิทยาลัยเอกชน ทบวงมหาวิทยาลัย)

- ห้องฝึกสมาธิและพิธีกรรมทางศาสนาของภาคพุทธศาสนา 2 ห้อง

พื้นที่ใช้งาน 5 ตารางเมตร/คน จำนวนผู้ใช้ 30 คน

พื้นที่ ห้องละ 150 ตารางเมตร

รวม 2 ห้อง = 300 ตารางเมตร

(แนวทางการขอจัดตั้งวิทยาลัยเอกชน ทบวงมหาวิทยาลัย)

4.2 ห้องพักอาจารย์ เป็นห้องเตรียมการสอนและเก็บอุปกรณ์ การสอน และห้องพักผ่อนของอาจารย์ในโครงการ

พื้นที่เก็บของ 4.50 ตร.ม

พื้นที่เตรียมการสอน 18.36 ตร.ม

ห้องน้ำ 6 ตร.ม.

ทางสัญจร 30% 8.6 ตร.ม

รวมพื้นที่ 37.4 ตร.ม

ห้องพักอาจารย์ 1 ห้อง คอนักเรียน 8 ห้อง (คณะวิชา)

รวมพื้นที่ทั้งหมด 149.6 ตร.ม.

โถงนิทรรศการ ให้สามารถจุคนได้ 120 คน เท่ากับจำนวน
นักเรียน 4 ห้อง ใช้พื้นที่ 300

ห้องเก็บของ 9 ตร.ม

ใช้ห้องเก็บของ 1 ห้อง คอนักเรียน 8 ห้อง

รวม พท. 36 ตร.ม.

ห้องน้ำ - ส่วน นักศึกษา

$$\text{โถงส่วน ใช้ } 100 \text{ คน/ 1 ที่} = \frac{1000}{100} = 10 \text{ ที่}$$

$$1 \text{ ที่ ใช้ พ.ท.} = 2 \text{ ม}^2 = 20 \text{ ม}^2$$

(เนื่องจากที่พระภิกษุไม่ใช่โถงบัสสาวะ จึงคิด โถงส่วนเป็น 2 เท่า) - 20 ที่ - 40 ม²

$$\text{อ่างล้างหน้า ใช้ } 10 \text{ ที่ ๆ ละ } 0.80 \text{ ม}^2 = 8. \text{ ม}^2$$

$$\text{คิก พ.ท. ใช้สอย } 80\% = 38.4 \text{ ม}^2$$

$$\text{รวมพื้นที่ ห้องน้ำของส่วนบรรยาย} = 96.4 \text{ ม}^2$$

ส่วนหอประชุม ใช้จัดประชุม เวลา แจกประกาศนียบัตร ผู้สำเร็จการศึกษา หรือเวลาจัดการสัมมนา ปาฐกถาธรรม เรื่องเกี่ยวกับ พุทธศาสนาเป็นครั้งคราว โดยจัดจำนวนที่นั่ง 600 ที่

- โถงทางเข้า คิด $\frac{1}{6}$ ของจำนวนที่นั่ง = 100 คน

พื้นที่โถงต่อ 1 คน = 0.64 ตารางเมตร

∴ พื้นที่โถงทางเข้า = 64 ตารางเมตร

- ส่วนที่นั่งในหอประชุม

พื้นที่นั่งต่อคน = 1.05 ตารางเมตร

∴ พื้นที่ส่วนที่นั่งในหอประชุม = 630 ตารางเมตร

- ส่วนเวที พื้นที่ 90 ตารางเมตร

ห้องรับรอง สำหรับพักคอย สำหรับบุคคลากรจากภายนอกที่เชิญมาบรรยาย

ครั้งละประมาณไม่เกิน 5 คน

ใช้พื้นที่ 20 ตร.ม.

ห้องควบคุม แสง - เสียง ใช้สำหรับควบคุมระบบเสียงและแสงภายใน

อาคาร ผู้ควบคุมแสง-เสียง ครั้งละประมาณ 5 คน และ อุปกรณ์ควบคุมแสงและเสียง

ผู้ควบคุม 1 คน ใช้พื้นที่ 4.5 ตร.ม.

พื้นที่วางอุปกรณ์การควบคุม 12.5 ตร.ม.

รวมพื้นที่ 17 ตร.ม.

เพื่อทางสัญจรภายใน 30% 5 ตร.ม.

รวมพื้นที่ทั้งหมด 22 ตร.ม.

ห้องเก็บของ ใช้ เป็นห้องเก็บเครื่องสักการะ และเครื่องมือต่าง ๆ ในการ

ทำพิธี

ใช้พื้นที่ 20 ตร.ม.

- ส่วนห้องน้ำ ของหอประชุม

จำนวนคน 600 คน ส่วน ชาย 6 ที่ หญิง 2

พื้นที่ห้องน้ำชาย 15.2 รวม CIRCULATION 12.16 - 27.3 ตร.ม

พื้นที่ห้องน้ำหญิง 5.6 รวม CIRCULATION 4.8 = 10.1 ตร.ม.

(TOILET, TIME SAVER STANDARD FOR BUILDING TYPE)

รวม พื้นที่ห้องน้ำ = 37.4 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หอสมุด. คิดจำนวนผู้ใช้ 1000 คน

- ส่วนอ่านหนังสือ คิด 10% = 100 คน

ใช้พื้นที่ 1 คน/ 2 ม² - 100 2 = 200 ม²

- ส่วนเก็บหนังสือ คิด 30 เล่ม/คน

จำนวนหนังสือ 30 100 = 3000 เล่ม

ที่เก็บหนังสือ คิด 32.5 เล่ม/ม² = 92.3 ม²

ชั้นเก็บ 1 ตู้ จุนหนังสือ 100 เล่ม = 30 ตู้

- ส่วนอ้างอิง คิดจำนวน 300 คน 10% = 30 คน

ใช้พ.ท. 1 คน/2 ม² = 30 2 = 60 ม²

- ส่วนเก็บหนังสืออ้างอิง คิด 30 เล่ม/คน

จำนวนหนังสือ 30 30 = 900 เล่ม

ที่เก็บหนังสือ คิด 32.5 เล่ม/ม² = 27.7 ม²

ชั้นเก็บ 1 ตู้ จุนหนังสือ 100 เล่ม = 9 ตู้

- ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่อ้างอิง 1 คน = 4.5 ม²

- ส่วนทำงานเจ้าหน้าที่

หัวหน้าบรรณารักษ์ 1 คน/ 1 ห้อง = 12 ม²

ทำงานบรรณารักษ์ 2 คน 1 คน/ 4.5 ม² = 9 ม²

- ส่วนซ่อมและเก็บหนังสือชำรุด 12 ม²

- โถงทางเข้า คิด 30% ของจำนวนผู้ใช้ = 300 คน

คิดพื้นที่คนละ 0.64 ม² = 192 ม²

- บริเวณฝากของและประชาสัมพันธ์ (= 6 ม²

- ตู้บัตรรายการ 4 ม²

607.5

คิดพื้นที่สำรอง 30% = 182.3 ม²

- ห้องน้ำชาย

โถงส้วมชาย 4 ที่ หญิง 2 ที่

อ่างล้างหน้า 4 ที่ หญิง 2 ที่

บัสสาวะ 3 ที่

พื้นที่ห้องน้ำชาย 11.2 รวม ทางสัญจร 80% - 22.9 ม²พื้นที่ห้องน้ำหญิง 5.6 รวม ทางสัญจร 80% - 10.1 ม²รวมพื้นที่ห้องน้ำ - 30.3 ม²- ห้องโสตศึกษา นิสิต 30 คนใช้ พ.ท. 1 คน/ 1.5 ม² - 45 ม²เก็บอุปกรณ์ - 6 ม²พื้นที่ทางสัญจร 30% - 15.3 ม²รวมพื้นที่ - 66.3 ม²รวมพื้นที่ทั้งหมดของห้องสมุด - 889.1 ม²

หอพุทธศิลป์

ห้องหัวหน้าหอพุทธศิลป์ 1 คน ใช้พื้นที่ทั้งหมด 20 ม²

ห้องทำงานเจ้าหน้าที่ธุรการ จำนวน 13 คน

ใช้พื้นที่ คนละ 4.5 ม² - 58.5 ม²

ตู้เก็บเอกสาร คนละ 0.90 - 11.7 ม²

พื้นที่สัญจร 30% = 20.9 ม²

รวมพื้นที่ = 82.6 ม²

- ห้องซ่อมสงวนรักษา 3 คน

ใช้พื้นที่ คนละ 4.5 ม² - 13.5 ม²

ชั้น ตู้เครื่องมือ - 2.7 ม²

พื้นที่สัญจร 30% = 4.9 ม²

พื้นที่รวม = 21 ม²

- ห้องเทคนิคช่าง 5 คน

ใช้พื้นที่ คนละ 4.5 ม² = 22.5 ม²

ตู้เก็บเครื่องมือ 0.9 ม²/คน = 4.5 ม²

พื้นที่สัญจร 30% = 8.1 ม²

พื้นที่รวม = 35.1 ม²

- ยารักษาความปลอดภัย 2 คน

ใช้พื้นที่ คนละ 4.5 ม² - 9 ม²

- ห้องน้ำส่วนแท่งคิว พนักงาน

โถส้วม 2 ที่ - 4 ม²

ที่ปัสสาวะชาย 2 ที่ - 1.8 ม²

อ่างล้างหน้า 2 ที่ - 1.8 ม²

ล็อคเกอร์ 10 ชุด = 7 ม²

พื้นที่สัญจร คิค 80% - 11.68 ม²

รวมพื้นที่ = 26.3 ม²

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

— ส่วนโถงทางเข้าใหญ่ คำนวณจำนวนคนใช้สูงสุดในโถง 120 คน (จำนวนนักศึกษา 1 ชั้น มีที่เข้าชมเป็นหมู่คณะ)

พ.ท. 0.64 ตารางเมตร/คน

∴ พื้นที่โถง = $0.64 \times 120 = 76.8$ ตารางเมตร

— ส่วนห้องบรรยาย ขนาด 120 ที่นั่ง

พ.ท. 0.6 ตารางเมตร/คน

∴ พื้นที่ห้องบรรยาย = $0.6 \times 120 = 72$ ตารางเมตร

— ส่วนแสดงถาวร กำหนดขึ้นตามความต้องการของมูลนิธิฯ เนื่องจากจัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการทางการศึกษาในสถาบันฯ และจัดเก็บศิลปวัตถุ การจัดแสดงจัดตามพื้นที่ที่มีอยู่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการจัดแสดงของฝ่ายจัดแสดง

ลักษณะการจัดแสดง

1. ไขว้แสดง หรือ BOARD แสดง

วิธีแสดง ใช้ภาพถ่ายหรือแสดงวัตถุขนาดเล็ก ๆ ประกอบคำบรรยายสั้น ๆ หรือการฉายภาพนิ่งประกอบคำบรรยาย

2. จัดแสดงแบบลอยตัว

วิธีแสดงใช้วัตถุจริงหรือ หุ่นจำลอง (ขนาดศึกษาประมาณ 0.8 เมตรขึ้นไป) จัดแสดงประกอบคำบรรยาย เป็นพวกงานสถาปัตยกรรม พวกหน้าบันอุโบสถ ซอกฟ้า หรืองานปฏิมากรรม เช่น พระพุทธรูปสมัยต่าง ๆ

นอกจากนี้การกำหนดพื้นที่ที่ยังคำนึงถึงความสัมพันธ์ ระหว่างขอบเขตในการมองวัตถุ (ดูเรื่องระบบอาคารหอพุทธศิลป์)

แยกส่วนแสดงถาวร เป็น 2 ส่วน คือ

1. ส่วนแสดงประวัติความเป็นมาของพุทธศาสนา คัดพื้นที่แสดง 200 ตารางเมตร
2. ส่วนแสดงพุทธศิลป์ ในสมัยต่าง ๆ ซึ่งนักวิชาการแบ่งไว้ 9 สมัย

เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเท่านั้น คัดพื้นที่ส่วนจัดแสดงเป็นห้องห้องละสมัย

เรียงลำดับการจัดแสดงจนครบ 9 ห้อง คัดพื้นที่ห้องละ 80 ตารางเมตร รวม 9 ห้อง

— 720 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ส่วนแสดงนิทรรศการชั่วคราว คิด 1 ใน 3 ของ พ.ท. แสดงถาวร
(คิดจากพื้นที่แสดงถาวรในส่วนแสดงพุทธศิลป์เท่านั้น)

∴ พื้นที่ส่วนนิทรรศการชั่วคราว - 450 ตารางเมตร

- ส่วนคลังหอพุทธศิลป์ ประกอบด้วย

ส่วนคลังวัตถุ คิด 15% ของส่วนแสดงมีพื้นที่ 202.5 ตารางเมตร

ส่วนตรวจเช็คท้าวัญชี 16 ตารางเมตร

ส่วนรับส่งวัตถุ 30 ตารางเมตร

รวมพื้นที่ส่วนคลังหอพุทธศิลป์ 248.5 ตารางเมตร

- ห้องน้ำ

ชาย โถส้วม 3 ที่ 2 ม²/ที่ = 6 ม²

ที่ปัสสาวะ 3 ที่ 90 ม²/ที่ = 2.7 ม²

อ่างล้างหน้า 3 ที่ 90 ม²/ที่ = 2.7 ม²

พ.ท. สัญจร 80% = 9.1 ม²

หญิง โถส้วม 3 ที่ 2 ม²/ที่ = 6 ม²

อ่างล้างหน้า 3 ที่ 90 ม²/ที่ = 2.7 ม²

พ.ท. สัญจร 80% = 7 ม²

รวม พ.ท. ห้องน้ำทั้งหมด = 36.2 ม²

รวมพื้นที่หอพุทธศิลป์ = 1,527 ม²

รวม: 9

ส่วนพักอาศัย

กฤหะอ่านวยการ

1 คน

- ห้องนอนใหญ่ 15 ม²
- ห้องนอนเล็ก 9 ม²
- ห้องรับแขก 9 ม²
- ส่วนพักผ่อน 9 ม²
- น้ำ - ส้วม 6 ม²

รวมพื้นที่ 48 ม²

กฤหะอาจารย์ 60 คน

- ไร่ 16 คน/หลัง จะได้ 4 หลัง
- บ้าน 1 หลัง ประกอบด้วย
- ห้องนอน 16 ห้อง ๆ ละ 1 องค์ ไร่พื้นที่ 16 ม² - 256 ม²/หลัง
- ห้อง-รับแขก 1 ห้อง พื้นที่ 15 ม²
- ห้องพักผ่อน 1 ห้อง พื้นที่ 15 ม²
- ห้องน้ำ-ส้วม 16 ห้อง ไร่พื้นที่ 4 ม² = 64 ม²/หลัง
- ทางเดินรวม 87 ม²
- รวมพื้นที่ 377 ม²/หลัง
- ทั้งหมด 4 หลัง - 1,508 ม²

ห้องพักนักศึกษา 250 คน

- ไร่พื้นที่ 1 ไร่/3 ม² - 750 ม²
- คู่มือ 1 คน/0.5 ม² - 125 ม²
- พื้นที่เอนกประสงค์ 1 ห้อง/5 ม² - 1,250 ม²
- พื้นที่ทางเดิน 30% - 637 ม²
- รวมพื้นที่ - 2,763 ม²

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

∴ พ.ท. ส่วนรับประทานอาหาร 996 ตารางเมตร

ส่วนประกอบอาหาร

แบ่งเป็น ส่วนครัว คิดพื้นที่ 20% ของส่วนรับประทานอาหารจาก

TIME SAVER STANDARD

คิดเป็นพื้นที่ 199,2 = 200 ตารางเมตร

ส่วนครัว ประกอบด้วย ส่วนเตรียมอาหาร 15% ของ พ.ท. ครัวเป็น พ.ท. 30 ตารางเมตร

- ที่เตรียมอาหาร 4%
- ที่เตรียมผัก 7%
- ที่เตรียมเนื้อ 4%

ส่วนประกอบอาหาร 85% ของ พ.ท. ครัว คิดเป็น พ.ท. 170 ตารางเมตร

- ของหวาน 12%
- ของคาว 20%
- ล้างจาน 10%
- เก็บอาหารเตรียมบริการ 6%
- ทางเดิน 37%

ส่วนบริการครัว คิด 65% ของพ.ท.ครัว คิดเป็น พ.ท. 130 ตารางเมตร

ส่วนรับส่งของของครัว 20% ของพ.ท. ครัว คิดเป็น 40 ตารางเมตร

(HAROLD R. HILFPIER, "BUILDING AND DESIGN STANDARD"

JOHN WILLEY AND WONING, 1967)

คิดเป็นพื้นที่โรงอาหารทั้งหมด

- พื้นที่ส่วนรับประทานอาหาร 996 ตารางเมตร
- ส่วนประกอบอาหาร 330 ตารางเมตร
- พื้นที่ส่วนบริการรับส่งของ 40 ตารางเมตร
- รวมพื้นที่ 1,366 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สวนเก็บพัสดกลาง คิคใช้ พ.ท. = 20 ม²

จากชั้นเก็บของ

- ห้องน้ำของสวน

ใช้ พ.ท. โถส้วม 5 ที่ 2 ม²/ที่ = 10 ม²

อ่างล้างหน้า 4 ที่ 0.9 ม²/ที่ = 3.6 ม²

พ.ท. สัญจร 80% = 10.9 ม²

รวม พ.ท. = 24.5 ม²

- ห้องน้ำ สำหรับพนักงาน, เจ้าหน้าที่

ใช้พื้นที่ ชาย โถส้วม 2 ที่ 2 ม²/ที่ = 4 ม²

ที่ปัสสาวะ 2 ที่ 0.9 ม²/ที่ = 1.8 ม²

อ่างล้างหน้า 2 ที่ 0.9 ม²/ที่ = 1.8 ม²

หญิง โถส้วม 2 ที่ 2 ม²/ที่ = 4 ม²

อ่างล้างหน้า 2 ที่ 0.9 ม²/ที่ = 1.8 ม²

พ.ท. สัญจร 80% = 10.7 ม²

รวม พ.ท. = 24 ม²

3. ที่จอดรถ

- ที่จอดรถนักศึกษา ผู้เข้าอบรม จำนวน 1000 คนต่อวัน

คิคนักศึกษา 10% ของนักศึกษาทั้งหมดได้จำนวนรถยนต์

$\frac{1000}{10} = 100$ คัน (สถิติจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ)

พ.ท. จอกรถคิก 23 ตารางเมตร/คัน เป็น พ.ท. จอกรถนักศึกษา 2300 ตร.ม

- ที่จอดรถวิทยากร และผู้บรรยายพิเศษ 3 ที่

คิกเป็น พ.ท. จอกรถวิทยากร 69 ตารางเมตร

- ที่จอดรถบัสของสถาบัน 3 คัน

พ.ท. จอกรถบัส 48 ตารางเมตร/คัน

∴ พื้นที่จอดรถบัส 144 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- พื้นที่จอกรถเจ้าหน้าที่สถาบัน

จำนวนเจ้าหน้าที่ 166 คน

คิด 10% ของจำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมด $\frac{166}{10} = 17$ คัน

∴ พื้นที่จอกรถของเจ้าหน้าที่ 391 ตร.ม.

∴ พื้นที่จอกรถรวมทั้งหมด $2300 + 89 + 144 + 391 = 2904$ ตารางเมตร

รวมพื้นที่ส่วนจอกรถทั้งหมด = 2,904 ม²

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.6.4.4 วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยของวิทยาลัยสงฆ์
การวางที่ 4.6.4.4.1 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยของโครงการ

ส่วนประกอบ	ผู้ใช้		จำนวน หน่วย	พื้นที่หน่วย ตร.ม.	ทาง เดิน	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
	จ.น.ท.	ทั่วไป					
1. <u>ส่วนบริการ</u>							
- ฝ่ายบริการทั่วไป							
- ห้องผู้อำนวยการ	1	-	1	20		20.00	อ้างอิง
- ห้องรอง พ.อ.	1	-	1	15.75		15.75	อ้างอิง
- ห้องเลข	1	-	1	10.00		10.00	ARCH DATA 199
- โถงพักคอย		10	1	1.5ม ² /คน		15	ARCH DATA
- ประชุม	20		1	2 ม ² /คน	30	52.00	ARCH DATA
- ห้องเก็บของ	-	-	1	4.00		4.00	วิเคราะห์
- ห้องนั่ง จ.น.ท. 2WC/2U/ZLAV	-	-	1	5.88	80	10.6	TIME SAVER STD.
- ห้องนั่งประชาชน	-	-	1	5.88	80	10.6	TIME SAVER STD.
รวม				137.95	30	179.33	
<u>ฝ่ายจัดการ</u>							
- ห้องหัวหน้า	1		1	15.75	-	15.75	อ้างอิง
- ห้อง จ.น.ท. รวม	3		1	5.00ม ² /คน	15	17.25	อ้างอิง
- ห้องพยาบาล	2		1	20		20.00	อ้างอิง
- ห้องโร เนีย	2		1				
- ห้อง เก็บของ	-	-	1	4.00		4.00	อ้างอิง
- ห้องน้ำ							
2WC/IU/ILAV	8	-	1	4.44	80	8.00	TIME SAVER
รวม				61	50	79.3	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนประกอบ	ผู้ใช้งาน		จำนวน หน่วย	พื้นที่หน่วย ตร.ม.	ทาง เดิน	รวมพื้นที่ (ตร.ม)	อ้างอิง
	จ.น.ท	ทั่วไป					
<u>ฝ่ายอาคารสถานที่</u>							
-ห้องหัวหน้าฝ่าย	1		1	15.75	-	15.75	อ้างอิง
-ห้องพักเจ้าหน้าที่	18	-	1	5.00ม ² /คน	15	103.15	ARCH DATA
-ห้องพักพนักงาน ร.ป.ภ.	8	-	1	28.8		28.8	อ้างอิง
-ลิ้นชักเกอร์	20	-	1	0.60ม ² /คน	30	15.6	อ้างอิง
-ห้อง เก็บของ	-	-	1	8.00		8.00	การวิเคราะห์
-ห้องควบคุมระบบ	2	-	1	3.60		3.60	อ้างอิง
-ห้องน้ำ-ส่วน 2WC/ZU/ZLAV	28	-	1	5.88	80	10.6	TIME SAVER
รวมพื้นที่				185.35	30	240.95	
<u>ฝ่ายธุรการ</u>							
-ห้องหัวหน้าฝ่าย	1	-	1	15.75	-	15.75	อ้างอิง
-ห้องทำงานจ.น.ท	10	-	1	5.00ม ² /คน	15	57.5	ARCH DATA
-ห้อง เก็บเอกสาร	-	-	1	6.00	-	6.00	วิเคราะห์
-โรงพักคอก	-	10	1	1.5ม ² /คน		15	ARCH DATA
-ห้องน้ำ	21	-	1	5.88	80	10.6	TIME SAVER
2WC/ZU/ZLAV							
-ห้อง เก็บของ	-	-	1	4.00	-	4.00	การวิเคราะห์
รวมพื้นที่				108.85	30	141.5	
รวมพื้นที่ส่วน						641	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้แต่แบบลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนประกอบ	ผู้ใช้		จำนวน หน่วย	พื้นที่หน่วย กร.ม.	ทาง เดิน	รวมพื้นที่ (กร.ม.)	อ้างอิง
	จ.น.ท	ทั่วไป					
<u>2. ส่วนการศึกษา</u>							
<u>ฝ่ายจัดการศึกษา</u>							
- ห้องบรรยาย		30	32	55ม ² /ห้อง	-	1,760	วิเคราะห์
- ห้องบรรยายพิเศษ		120	1	108ม ² /ห้อง	-	216	วิเคราะห์
- ห้องหัวหน้าฝ่าย	1		1	15.75		15.75	อ้างอิง
- ห้องหัวหน้าคณะ	4		4	15.75ม ² /คน		63	อ้างอิง
- ห้องรองฯ + พัก อาจารย์คณะพุทธ- ศาสตร์	17	-	1	5.00ม ² /คน	15	97.75	ARCH DATA
- ห้องรองฯ + พัก อาจารย์คณะกฎ - ศาสตร์	10	-	1	5.00ม ² /คน	15	57.5	ARCH DATA
- ห้องรองฯ + พัก อาจารย์คณะ - สังคมศาสตร์	15	-	1	5.00ม ² /คน	15	86.25	ARCH DATA
- ห้องรองฯ + พัก อาจารย์คณะมนุษย- ศาสตร์	17	-	1	5.00ม ² /คน	15	97.75	ARCH DATA
- ห้องทำงานอาจารย์ ทั่วไป	9	-	1	5.00ม ² /คน	15	51.75	ARCH DATA
- ห้องทำงานเจ้า- หน้าที่	6		1	5.00ม ² /คน	15	34.5	ARCH DATA
- ห้องสวดมนต์		30	2	5ม ² x 30/		300	วิเคราะห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ทางเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงแก้ไข และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนประกอบ	ผู้ใช้		จำนวน หน่วย	พื้นที่หน่วย ตร.ม.	ทาง เดิน	รวมพื้นที่ (ตร.ม.)	ข้างข้าง
	จ.น.ท	ทั่วไป					
-ห้องฝึกสมาธิ		30	2	5 ² x 30/ หน่วย		300	วิเคราะห์
-โถงรวม		120	1	300		300	วิเคราะห์
-ห้องเก็บของ	-	-	4	36		36	วิเคราะห์
-ห้องน้ำ-ส้วม 10 WC/10 LAV		100	1	96.4	80	96.4	วิเคราะห์
-หอประชุม		600	1	883.4		883.4	วิเคราะห์
รวมพื้นที่				4396	30	5758.78	
- <u>ฝ่ายบริการค่าน</u> <u>การศึกษา</u>							
- <u>หอประชุมศิลป์</u>							
-ห้องหัวหน้า	1	-	1	20	-	20	ข้างข้าง
-ห้องทำงาน จ.น.ท	13	-	1	4.5 ² /คน	30	82.6	วิเคราะห์
-ห้องซ่อมสรวนรักษา	3	-	1	4.5 ² /คน	30	21	วิเคราะห์
-ห้องเทคนิคช่าง	5	-	1	4.5 ² /คน	30	35	วิเคราะห์
-ยามรักษาความ ปลอดภัย	2	-	1	4.5 ² /คน	-	9	วิเคราะห์
-ห้องน้ำ + แสงท 2WC/ZU/ZLAV	19	-	1	14.7	80	26.3	TIME SAVER
-โถงทางเข้า	-	120	1	0.64 ² /คน		76.8	วิเคราะห์
-ห้องบรรยาย		120	1	0.60 ² /คน		72	วิเคราะห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สแกนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใด ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนประกอบ	ผู้ใช้		จำนวน หน่วย	พื้นที่หน่วย ตร.ม	ทาง เดิน	รวมพื้นที่ (ตร.ม)	อ้างอิง
	จ.น.ท	ทั่วไป					
- ส่วนแสงถาวร	-	-	1	920		920	วิเคราะห์
- ส่วนแสงชั่วคราว	-	-	1	450		450	วิเคราะห์
- คลังหอพุทธศิลป์	-	-	1	248.6		248.6	วิเคราะห์
- ห้องน้ำ-ส้วม							
ช 3WC/3U/3LAV	-	-	1	11.4	80	20.5	วิเคราะห์
ญ 3WC/3LAV	-	-	1	7	80	15.7	
รวมพื้นที่หอ.				1,527	30	2000.37	
- ห้องสมุด							
- ส่วนอ่านหนังสือ		100	1	2ม ² /คน		200	วิเคราะห์
- ส่วนเก็บหนังสือ		3000 (เล่ม)	1	32.5 เล่ม/ม ²		92.3	วิเคราะห์
- ส่วนอ้างอิง		30	1	2ม ² /คน		60	วิเคราะห์
- ส่วนเก็บหนังสือ		900	1	32.5 เล่ม/ม ²		27.7	วิเคราะห์
อ้างอิง							
- ส่วนทำงานจ.น.ท	1	-	1	4.5ม ²	15	5.17	ARCH DATA
อ้างอิง							
- ห้องหัวหน้า	1		1	12		12	วิเคราะห์
บรรณารักษ์							
- ส่วนทำงาน	2		1	4.5ม ² /คน		9	ARCH DATA
บรรณารักษ์ 2							
- ซ่อมหนังสือ-เก็บ	-	-	1	12		12	วิเคราะห์
- โถงทางเข้า	-	300	1	0.65ม ² /คน		192	
- บริเวณปากช่อง	-	-	1	6		6	วิเคราะห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งงานไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามให้ดัดแปลงเนื้อหา และตัวอักษรถึงเจ้าของเอกสารและจะผิดนัดไม่ใช้

ส่วนประกอบ	ผู้ใช้		จำนวน	พื้นที่หน่วย	ทาง	รวมพื้นที่	อ้างอิง
	จ.น.ท	ทั่วไป	หน่วย	ตร.ม	เดิน	(ตร.ม)	
- ตู้ครัวรายการ	-	-	1	4		4	วิเคราะห์
- ห้องน้ำ							
ช 4WC/3U/4LAV	-	-	1	14	80	22.9	TIME SAVER
ญ 2WC/2LAV	-	-	1	5.3	80	10.1	TIME SAVER
- ห้องโสต		30	1	1.5 ^{ม²} /คน	30	66.3	
รวมพื้นที่				889.1	30	1,155.7	
รวมพื้นที่ส่วนา						8,914.8	
- ส่วนพักอาศัย							
- ฤทธิพระอำนาจการ	1	-	1	48	-	48	วิเคราะห์
- ฤทธิพระอาจารย์	60	-	4	256 ^{ม²} /หน่วย	-	1,508	วิเคราะห์
+ ห้องน้ำ							
- หอพักนักศึกษา		250	-	2763		2763	วิเคราะห์
- หอพักยามเฝ้าโรง	20		1	450		450	วิเคราะห์
พนักงาน							
- ห้อง เก็บของ	-	-	1	16		16	วิเคราะห์
รวมพื้นที่				4790	30	6,227	
- ส่วนบริการ							
- อาสนศาลา							
- รับประทานอาหาร	166	1000	1	996	-	996	ARCH DATA
(ฉันท์ภัตตาคาร)	(83)	(500)					
- ส่วนประกอบอาหาร	-	-	1	330		330	วิเคราะห์
- พื้นที่ส่วนบริการ	-	-	1	40		40	BUILDING DESIGN
- ห้อง เก็บพัสดุกลาง	-	-	1	20		20	วิเคราะห์

ส่วนประกอบ	ผู้ใช้		จำนวน	พื้นที่หน่วย	ทาง	รวมพื้นที่	อ้างอิง
	จ.น.ท	ทั่วไป	หน่วย	ตร.ม	เดิน	(ตร.ม)	
= ห้องน้ำ	-	-	1	13.6	80	24.5	วิเคราะห์
5 WC/4 LAV							
- ห้องน้ำเจ้าหน้าที่							
๓ 2 WC/ZU/2LAV			1	5.88	80	10.6	TIME SAVER
๑ 2 WC/2LAV			1	5.88	80	10.6	TIME SAVER
รวมพื้นที่ส่วน				1311.7	30	1705.2	
- ส่วนจอกรถทั่วไป							
- จอกรถทั่วไป			100	23m ² /คัน		2300	วิเคราะห์
- จอกรถบัสด		-	3	69		69	วิเคราะห์
- จอกรถบัสดสถาบันฯ		-	3	48m ² /คัน		144	อ้างอิง
- จอกรถเจ้าหน้าที่	166	-	17	23m ² /คัน		391	วิเคราะห์
รวมพื้นที่						2,904	
ส่วนศาสนสถาน							
ใต้พื้นที่ตามพระวินัย							
ของพุทธศาสนา โดย							
มีพื้นที่ไม่น้อยกว่า				6 ไร่ =			
				๑600 ม ²			กรมการศาสนา
รวมพื้นที่ทั้งโครงการ 300						30058.5ม ²	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปผลการวิเคราะห์

รวมพื้นที่โครงการ		30151.5
-พื้นที่ภายในอาคาร	=	30058.5 ม ²
-พื้นที่ว่างตามกฎหมาย 30%	=	9045.45 ม ²
รวมพื้นที่ทั้งโครงการ	=	<u>39196.95 ม²</u>
	=	24.50 = 24.5 ไร่

4.7 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านเทคนิค

4.7.1 การวิเคราะห์ระบบโครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

ในการวิเคราะห์ระบบโครงสร้างทางสถาปัตยกรรม ได้นำระบบ 3 ระบบ มาพิจารณาตามความเหมาะสม คือ

1. ระบบเสาและคาน
2. ระบบผนังรับน้ำหนัก
3. ระบบชวงกว้าง

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาการ เลือก ระบบ โครงสร้าง

1. เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย
2. ก่อสร้างง่าย
3. ความประหยัด
4. สามารถใช้วัสดุในท้องถิ่น
5. เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ
6. ความมีเอกลักษณ์

ข้อกำหนด

1. คุ้มค่า
2. คุ้มค่า
3. คุ้มค่า

ตารางที่ 4.1-1 การเลือกระบบโครงสร้าง

ข้อเปรียบเทียบ		(1)	(2)	(3)
1	เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย	3	2	3
2	ก่อสร้างง่าย	3	1	2
3	ความประหยัด	2	2	2
4	สามารถใช้วัสดุในท้องถิ่น	3	2	2
5	เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ	2	1	1
6	ความมีเอกลักษณ์	2	2	1
รวม		15	10	11

สรุป ระบบโครงสร้างแบบเสาและคาน เหมาะสมกับโครงการมากที่สุดตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

หมายเหตุ อาคารบางอาคาร เช่น โรงฝึกงาน โรงอาหาร ต้องอาศัยระบบแบบเสาช่วงกว้างมาใช้เพราะจะทำให้ประหยัดกว่าระบบเสาและคาน

การเลือกวัสดุก่อสร้าง

การเลือกวัสดุก่อสร้างได้เลือกเอา 3 ระบบมาเลือก คือ

1. ระบบโครงสร้างไม้
2. ระบบโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก
3. ระบบโครงสร้างเหล็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกใช้วัสดุก่อสร้าง

1. เป็นวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น
2. เข้ากับสภาพแวดล้อม
3. เข้ากับสภาพภูมิอากาศ
4. มีความทนทานต่อการใช้สอย
5. มีความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย
6. ประหยัด

ข้อกำหนด

1. คีมาก
2. คีพอใช้
3. ไมคี

ตารางที่ 4.7.1-2 แสดงการ เลือกวัสดุก่อสร้าง

ข้อเปรียบเทียบ		(1)	(2)	(3)
1	เป็นวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น	3	2	1
2	เข้ากับสภาพแวดล้อม	3	2	1
3	เข้ากับสภาพภูมิอากาศ	2	3	2
4	มีความทนทานต่อการใช้สอย	1	3	3
5	มีความเหมาะสมต่อการ ใช้สอย	1	3	3
6	ประหยัด	1	3	2
รวม		11	16	12

สรุป โครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก เป็นโครงสร้างที่เหมาะสมกับโครงการมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.7.2 ระบบสุขาภิบาล

ระบบสุขาภิบาลสำหรับอาคารในโครงการ ประกอบด้วย ระบบประปา ระบบการระบายน้ำและระบบการกำจัดน้ำโสโครก จากตารางข้างล่างจะสรุป ระบบน้ำประปา ซึ่งมีข้อดีข้อเสีย ดังนี้

ตารางที่ 4.7.2-1 แสดงการ เปรียบเทียบระบบน้ำประปา ที่เลือกใช้ในโครงการ

ก. ระบบดึงเก็บน้ำบนดินหรือใต้ดิน

ข้อดี	ข้อเสีย
- ประหยัดทางด้านการ เติมน้ำและการสร้าง - ถึงเก็บน้ำ ส่วนมากจะมีถึงเคียว - เหมาะสำหรับอาคาร ไม่ใช่อาคารทางสูงไม่ - ควร เกิน 2-3 ชั้น จึงเกิดผลทางประหยัด - ประหยัดโครงสร้าง	- เครื่องสูบน้ำต้องทำงานหนักตลอดเวลา - ทำให้เครื่องเสียหายได้ง่าย - ถ้าเป็นอาคาร ขนาดใหญ่ต้องใช้เครื่อง - ปั๊มน้ำขนาดใหญ่ทำให้เกิดความสิ้น - เปลือง - ถ้า เครื่องขัดข้องจะขาดน้ำใช้ทั้งอาคาร - เพราะเป็นระบบน้ำสูบน้ำขึ้น - หากเป็นอาคารสูง ๆ กำลังของน้ำมาก - จะไม่แรงเท่าที่ควร

ข. ระบบดึงเก็บน้ำอยู่บนหอสูง

ข้อดี	ข้อเสีย
- ในกรณีเครื่องปั๊มน้ำเสียก็ยังสามารถ - ใช้น้ำไปได้อีกระยะหนึ่ง	- สิ้นเปลืองการ เติมน้ำ - ไม่ประหยัดโครงสร้างต้องสร้างหอสูง

ข้อดี	ข้อเสีย
-ความแรงของน้ำจะมีมากกว่าและปริมาณของน้ำจะสม่ำเสมอ -เครื่องปั้มน้ำไม่ต้องทำงานหนักอยู่ตลอดเวลา ทำให้ประหยัดในการบำรุงรักษาเครื่อง -เป็นแบบที่สามารถใช้กับโครงการได้ อย่างเหมาะสมเพราะต้องการใช้น้ำมาก	-ทัศนียภาพของอาคาร ในค่านมมองไม่ดี -สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการติดตั้ง

สรุป

จากการเปรียบเทียบข้อดี-ข้อเสียแล้ว จะเห็นได้ว่า แบบเก็บน้ำบนดินหรือใต้ดิน เหมาะสมกับอาคารในโครงการ ซึ่งเป็นเพียงอาคารแคประมาณ 2-3 ชั้น ไม่สูงเกินไปแรงดันของน้ำ ส่วนระบบการระบายน้ำสำหรับโครงการ น้ำทิ้งจะระบายสู่ท่อสาธารณะ ส่วนน้ำเสีย (น้ำโสโครก) จะระบายสู่อบเกรอะบ่อซึม

4.7.3 การวิเคราะห์ระบบไฟฟ้าและแสงสว่างกับการมองเห็น

ประเทศไทยมีแสงสว่างค่อนข้างแรงกล้าตลอดปี สามารถนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์เพื่อเป็นการประหยัดไม่ต้องสิ้นเปลืองการใช้ไฟฟ้า อย่างไรก็ตาม แสงธรรมชาติก็มีข้อเสียดังต่อไปนี้

1. แสงที่ส่องมาจากดวงอาทิตย์โดยตรง จะเกิดความร้อนกับพลังงานความร้อน
2. แสงจากดวงอาทิตย์โดยตรง จะมีความเข้มของแสงมากเกินไป
3. แสงธรรมชาติมีการ เปลี่ยนแสงตลอดเวลา ไม่สามารถควบคุมได้ ก็เพราะขึ้นอยู่กับภูมิอากาศ

อย่างไรก็ตามในประเทศไทยก็นำแสงธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด การเจาะช่องหน้าต่างนอกจากจะได้รับผลประโยชน์เรื่องแสงธรรมชาติแล้วยังได้รับประโยชน์ในด้านการรับทัศนียภาพภายนอกที่ดีอีกด้วย

การเจาะช่องหน้าต่างให้กว้าง หรือเปิดหน้าต่างติดต่อกับตลอดจะเป็นผลดีกว่าการเจาะหน้าต่างบานเดียวหรือน้อยบานที่ทั้งสูงและแคบ ควรต้องพิจารณาความเหมาะสมของสีที่ทาภายในผาผนังด้วย เนื่องจากสีของผนังจะมีผลช่วยในการสะท้อนแสงได้มากขึ้น หนึ่งของปริมาณความส่องสว่างขึ้นอยู่กับการตกแต่งภายในและสีต่าง ๆ ของผนัง เครื่องเรือน ควรทาสีอ่อน ซึ่งจะช่วยให้ส่องสว่างขึ้น

เมื่อมีแสงธรรมชาติไม่เพียงพอ หรือเมื่อสภาพภูมิอากาศไม่ดี จะใช้แสงที่ไ้จากไฟฟ้าเข้าช่วย แสงไฟฟ้าจากหลอดฟลูออเรสเซนต์มีความเหมาะสมในการใช้ภายในอาคารต่าง ๆ เนื่องจาก

1. ในปริมาณความสว่างที่เท่ากันหลอดฟลูออเรสเซนต์เปลืองไฟน้อยกว่า
2. แสงสว่างจากหลอดฟลูออเรสเซนต์มีความร้อนน้อยกว่าหลอดธรรมดา
3. แสงสว่างที่เกิดขึ้นมีสีนวล ทำให้การใช้สายตาในการอ่าน เขียนได้

4.7.4 วิเคราะห์ระบบปรับอากาศ

จากรายละเอียดการปรับอากาศดังกล่าวมาแล้วสามารถนำมาใช้เป็นข้อพิจารณาในการใช้ระบบการปรับอากาศในอาคาร วิทยาลัยฯ โดยแยกตามองค์ประกอบหลักของโครงการได้ดังนี้ คือ

1. หอประชุม-บรรยายรวม
2. หอพุทธศิลป์
3. ห้องสมุด
4. ส่วนบริหารธุรการ

ซึ่งนำเอาข้อเปรียบเทียบหลาย ๆ ประการ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ค่าลงทุนเริ่มแรก คือ ต้นทุนในการซื้อและทุนในการใช้จ่าย
2. ค่าดำเนินการ หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการติดตั้ง
3. ความสามารถในการทำงาน คือ ความเหมาะสมในการทำงาน ตลอดระยะเวลาในการทำงาน
4. ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา การดูแล ซ่อมแซม
5. อายุการใช้งาน คือ ระยะเวลาใช้งานที่คุ้มค่ากับการลงทุน
6. การใช้พื้นที่ในอาคาร คือ การใช้พื้นที่สำหรับติดตั้งเครื่อง
7. เสียงรบกวน คือ เสียงรบกวนซึ่งเกิดจากการทำงานของเครื่องกับส่วนของอาคารที่ต้องการปรับอากาศ
8. ผลกระทบต่อโครงสร้างอาคาร ความเหมาะสมของระบบกับข้อกำหนดของโครงสร้าง

ประเภทของเครื่องปรับอากาศ ที่นำมาวิเคราะห์ แยกได้ 4 ประเภท คือ

1. แบบติดตั้งหน้าต่าง (PACKAGED)
2. แบบศูนย์รวมโดยใช้การระบายความร้อนด้วยอากาศ (AIR COOLED WATER CHILLER)
3. แบบศูนย์รวมโดยใช้การระบายความร้อนด้วยน้ำ (WATER COOLED WATER CHILLER)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ (SPLIT TYPE) เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อเปรียบเทียบ	1. PACKAGED	2. AIR-COILED WATER CHILLER	3. WATER- COILED WATER- CHILLER	4. SPLIT TYPE	หมายเหตุ
1. ค่าลงทุนเริ่มแรก	ประมาณ 30,000บ./ตัน	48,000บ./ตัน	43,000บ./ ตัน	22,000บ./ตัน	รวมค่าอุปกรณ์ไฟฟ้า และระบบควบคุม
2. ค่าดำเนินการ	—	สูงกว่าแบบ 1	เท่ากับแบบ 1	สูงกว่าทุกแบบ	พิจารณาค่าไฟฟ้าเป็นหลัก
3. ความสามารถในการทำงาน	—	สูงกว่าแบบ 1	สูงกว่าแบบ 1	ใกล้เคียงกับแบบ 1	
4. ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา	—	สูงกว่าแบบ 1	สูงกว่าแบบ 1	ใกล้เคียงกับแบบ 1	ขึ้นอยู่กับความบำรุงรักษา
5. อายุการใช้งาน	ไม่ต่ำกว่า 15 ปี	ไม่ต่ำกว่า 20 ปี	ไม่ต่ำกว่า 20 ปี	ไม่ต่ำกว่า 10 ปี	
6. การใช้พื้นที่ในอาคาร	เครื่องส่งลมมีเฉพาะเครื่องตั้งพื้น	มากกว่าแบบ 1	มากกว่าแบบ 1	มากกว่าแบบ 1	พิจารณาเรื่องห้องเครื่อง
7. เสียงรบกวน	—	น้อยกว่าแบบ 1	น้อยกว่าแบบ 1	น้อยกว่าแบบ 1	เสียงจากเครื่องส่งลมเป็น
8. ผลกระทบต่อโครงสร้างอาคาร	เคลื่อนน้ำหนักไปทั่วทั้งอาคาร	มีบริเวณที่ต้องรับน้ำหนักจากเครื่องทำน้ำเย็น	เหมือนแบบ 2	เหมือนแบบ 2	

สรุป ผลการวิเคราะห์

จากการพิจารณาพื้นที่ใช้สอยของโครงการ และองค์ประกอบทางเทคนิคลักษณะของเครื่องปรับอากาศ จึงเลือกใช้ระบบ ศูนย์รวม WATER COOLER WATER CHILLER

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายละเอียดการทำงานและความเหมาะสมในแต่ละส่วน ดังต่อไปนี้

1. ส่วนหอประชุม เป็นที่มีปริมาตรมากโดยมีลักษณะของ ACOUSTIC ความสงบ ปราศจากเสียงรบกวนและความสับสนวุ่นวาย ดังนั้น ระบบปรับอากาศแบบศูนย์รวมจึงเหมาะสม
การติดตั้ง ควรจะจัดให้มีห้องเฉพาะอยู่ในระดับใดที่หนึ่ง แล้วเดินท่อจ่ายขึ้นมา โดยตรงไปยังฝ้าเพดานของหอประชุม และจะกระจายเข้าสู่ที่นั่งชม
2. หอพุทธศิลป์ เป็นที่มีปริมาตรมาก มีเสียงรบกวนแกล้อการ และมีลักษณะการสัญจร ง่าย ๆ ดังนั้น ระบบศูนย์รวมจึงเหมาะสม
การติดตั้ง ควรจะจัดให้มีห้องเฉพาะอยู่ทางหาก แล้วเดินท่อจ่ายขึ้นโดยตรงไปยัง ฝ้าเพดาน แต่ละส่วนของหอ
3. ห้องสมุด เพื่อบรรยากาศที่ดีและความสงบเงียบ การใช้งานก็ใช้ในเวลาเดียวกัน ลักษณะของห้องก็ใกล้เคียงกัน ดังนั้น จึงใช้ระบบศูนย์รวมเช่นเดียวกัน
4. ส่วนบริการ ชุมนุม เป็นส่วนทำงานของเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการ ของวิทยาลัย ซึ่งต้องการ ระบบปรับอากาศ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและปราศจากเสียงรบกวนจากส่วนอื่น
ควรใช้ระบบศูนย์รวม เนื่องจากระยะเวลาการทำงาน เป็นช่วงเวลาเดียวกัน

4.7.5 ระบบป้องกันอัคคีภัยและการดับเพลิง

เนื่องจากอาคารวิทยาลัยสงฆ์เป็นอาคารไม้ใหญ่โตนัก การติดตั้งเครื่องดับเพลิงต้องคำนึงถึงราคาและประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งจะสรุปได้ดังนี้คือ

1. ส่วนเตือนภัย จะใช้ระบบเตือนภัยด้วยควันไฟ เมื่อควันไฟเกิดขึ้น เครื่องเตือนภัยก็จะทำงานทันที สามารถติดตั้งในจุดที่จะเกิดเพลิงไหม้ได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ

2. ส่วนดับเพลิง ใช้ระบบที่ใช้น้ำและผงเคมีเป็นตัวดับเพลิงการใช้ระบบน้ำนี้เป็นที่นิยมทั่วไป จะมีลักษณะเป็นตู้ภายในตู้จะมีสายฉีกยาวประมาณ 60 ฟุต พร้อมทั้งถังเคมีและอุปกรณ์ในการดับเพลิงครบชุด

4.7.6 ระบบเสียงและการป้องกันเสียง

ตามที่กล่าวมาแล้วในข้อมูลพื้นฐานนั้น จะนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อที่จะได้นำระบบที่นำมาใช้กับอาคาร ให้เหมาะสมที่สุด ดังนั้นพอที่จะสรุปและขอเสนอแนะระบบเสียงและการป้องกันเสียงที่ใช้ในโครงการซึ่งจะมีดังต่อไปนี้ คือ

เสียงที่ก่อปัญหาและเป็นอันตรายต่อสุขภาพ คือ เสียงรบกวนต่าง ๆ ซึ่งทางก้านสถาปัตยกรรม จะแยกได้ 2 ทาง คือ

ก. เสียงรบกวนจากภายนอกอาคาร เช่น เสียงเครื่องยนต์, เรือ, รถยนต์, เครื่องบิน ฯลฯ ดังนั้นการแก้ปัญหาเรื่องเสียงรบกวนจากภายนอก มีดังนี้ คือ

1. ตัวอาคารควรอยู่ห่างจากถนนใหญ่ ทางรถไฟ สนามบินและโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ

2. การวางผังอาคาร ควรให้อยู่ห่างจากแหล่งกำเนิดเสียงดังที่กล่าวมาแล้ว แบ่งแยกอาคารออกเป็นสวน ๆ เช่น แยกอาคารประเภทบ้านพักอาศัย, โรงเรียนออกจากเขตอุตสาหกรรมและย่านจอแสดงควรป้องกันโดยการ ติดกระจก 2 ชั้นและฉีกเครื่องปรับอากาศ

3. ฉนวนของอาคารควร เป็นฉนวนหนา จะช่วยลดเสียงได้มาก

4. ทำ "สกรีน" หรือฉากกั้นระหว่างตัวอาคารกับต้นกำเนิดเสียง โดยทำบังเกอร์ดิน หรือวัสดุอื่น ๆ บัง หรือใช้ตัวอาคารที่ไม่มีความต้องการความเงียบ บัง เช่น โรงรถ ฯลฯ

5. ปลุกต้นไม้เป็นแนว เพื่อบังทิศทางของเสียง

ข. เสียงรบกวนจากภายในอาคาร เช่น เสียงจากลิฟท์ หรือ คนตรีเครื่องปรับอากาศ เสียงเครื่องกล ดังนั้นการแก้ปัญหาเสียงรบกวนภายใน มีดังนี้คือ

1. แยกห้องที่ต้องการความเงียบให้ห่างจากต้นเสียง เช่น ห่างจากลิฟท์ห้องครัว ห้องน้ำ ฯลฯ

2. บุผนังด้วยวัสดุดูดซับเสียง เช่น โม่คอร์ค หรือทำผนังเป็น 2 ชั้น ให้อากาศภายในผนัง โดยที่ผ้าด้วยวัสดุประเภทกันเสียง อุดรอยต่อต่าง ๆ ด้วยสีกหลาก ฯลฯ

3. ฝุ่นควั้ววัสดุขบเสียด เช่น พวกพรม กระเบื้องยาง
4. ทำผ้าเพดาน ถ้าเป็นชนิดแขวน ควรให้มีจุดแขวนน้อยที่สุด วัสดุที่ใช้แขวนควรจะมีน้ำหนักได้ เช่น เส้นลวด ไนลอน ฯลฯ

5. หลังจากควมมีของวางระหว่างผ้ากับเพดาน หรือทำเป็นหลังคา 2 ชั้น ตามปกติ ผนังหรือหลังคาโดยทั่วไป มีประสิทธิภาพในการสะท้อนเสียงอยู่แล้ว แต่ถ้าทำเป็น 2 ชั้น หรือติดวัสดุเก็บเสียงจะช่วยลดเสียงลง อีกหลังคาคอนกรีต จะสามารถลดเสียงได้ 40 - 50 เดซิเบล หลังคามุงกระเบื้องและคิฝ้าจะสามารถลดเสียงได้ 25 - 40 เดซิเบล

ส่วนการออกแบบรูปร่างของห้องเรียน ก็มีความจำเป็นมาก ในเรื่องของเสียงมีใช้ทั้งนั้น โดยสรุปแล้ว ในการออกแบบรูปร่างของห้อง จะต้องออกแบบให้ได้คุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. ให้เสียงกระจายได้ทั่วและสม่ำเสมอ
2. ให้ระดับเสียงเพิ่มขึ้นเป็นอัตราสัมพันธ์กับผู้ที่นั่งไกลออกไปจากต้นเสียง
3. ระยะทางของเสียงจากต้นเสียงถึงผู้ฟังจะต้องสั้นที่สุดและตรงที่สุด ถ้าจุดมากจะต้องใช้ไมโครโฟนช่วย สำหรับ AUDITORIUM นั้นอัตราส่วนความถี่/ความสูง ไม่ควรเกิน 3/1 ของความสูงตรงแถวหน้าสุด
4. เพิ่มระดับเสียงให้ทั่วถึง ในกรณีห้องใหญ่ โดยใช้เครื่องขยายเสียงช่วย
5. แปลนของห้องพยายามลดรูปสี่เหลี่ยม หรือห้องที่มีกำแพงเว้า
6. พื้นที่เป็นรูปวงกลมหรือวงรี ทำให้เกิด SOUND FOCI ควรแก้ไขโดยการกรุด้วยวัสดุโค้งนั้นเพราะผนังที่นูนออกมาจะช่วยให้การกระจายเสียงดีขึ้น
7. เพดานไม่ควรทำให้อ่างจนเกินไป ถ้าสูงมากควรลดความสูงนั้นด้วย นำ อัตราส่วนความสูง/ความกว้าง ≠ ความยาว เท่ากับ 2/3/5
8. ไม่ควรทำเพดานให้รูปโค้ง เพราะจะทำให้เกิดเสียงอู้อ้อ

ข้อเสนอแนะ

1. การลดระดับเสียงในโรงเรียนอาจจะทำได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 1.1 คัดค้าน่างต่าง 2 ชั้น ซึ่งสามารถลดเสียงรบกวนได้มากถึง 15 - 50 ดีบีเอ แต่จะต้องมีการระบายอากาศที่ดีด้วย
- 1.2 กำหนดการ โดยศึกษาเกี่ยวกับยานที่มีเสียงดัง
- 1.3 ห้ามยานที่นานในบริเวณใกล้โรงเรียน เล่นด้วยความเร็วใช้แตร และกระทำใด ๆ ที่เป็นสาเหตุให้เกิดเสียงดัง
- 1.4 ปลุกต้นไม้หรือใช้ภูมิสถาปัตยกรรมกันเสียง และช่วยลดความเข้มเสียงให้น้อยลงได้

2. การสร้างโรงเรียนในอนาคตต่อไป จะต้องคำนึงถึงเสียงรบกวนที่จะเกิดขึ้นด้วย

3. การตรวจสอบสภาพของนักเรียนประจำปี ควรจะมีการทดสอบความสามารถทางการฟังของนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ในย่านธุรกิจมีการจราจรหนาแน่นด้วย

4.7.7 การวิเคราะห์ระบบรักษาความปลอดภัย

จากข้อมูลที่ไต่ถามการศึกษาค้นคว้า สามารถที่จะวิเคราะห์ได้ดังนี้ การพิจารณาใช้ระบบป้องกันโจรภัยนี้ พิจารณาจากสาเหตุของ

1. ปัญหาการลักขโมยของผู้เข้าชมตลอดจนผู้ใช้อาคารประจำ
2. ปัญหาการโจรกรรมในเวลาปิดทำการ

ส่วนที่ต้องคำนึงถึงในการติดตั้งระบบป้องกันโจรภัย ภายในวิทยาลัยสามารถแยกได้เป็นส่วนใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

1. หอพุทธศิลป์
2. ส่วนบริหารธุรการ
3. ส่วนการศึกษา รวมทั้งสวนปฏิบัติกร
4. ส่วนบริการ ทั้งทางสาธารณะและเทคนิค

โดยพิจารณาใช้ระบบที่เหมาะสมในแต่ละส่วนดังนี้ คือ

1. หอพุทธศิลป์ พิจารณาให้ใช้ระบบเทคนิคทางกลศาสตร์ และเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ เนื่องจากเจ้าหน้าที่รักษาการณ์เพียงอย่างเดียว อาจดูแลไม่ทั่วถึงและเทคนิคทางกลศาสตร์สามารถที่จะนำไปใช้ได้เป็นจุด ๆ เช่น

- 1.1 การสร้างรั้วลอมที่มั่นคงแข็งแรง
- 1.2 ใช้ระบบกุญแจและใส่ประตู
- 1.3 ใช้บานประตูเหล็กสำหรับห้องสำคัญ และทำประตูเปิดปิดอัตโนมัติ

2. ส่วนบริหารธุรการ พิจารณาให้ใช้ระบบเทคนิคทางไฟฟ้า และเจ้าหน้าที่รักษาการณ์คอยตรวจตราเป็นระยะเวลา เทคนิคทางไฟฟ้าที่นำมาใช้คือ ระบบแจ้งเหตุสัญญาณโดยให้เหตุผลเกี่ยวกับส่วนหอพุทธศิลป์

3. ส่วนการศึกษาและปฏิบัติการ พิจารณาให้ใช้เจ้าหน้าที่รักษาการณ์ คอยตรวจตราเป็นระยะเวลา 4-6 ชม. และนำระบบเทคนิคทางไฟฟ้ามาใช้

4. ส่วนบริการ ส่วนนี้พิจารณาให้ยามรักษาการณ์คอยตรวจตราเป็นระยะเวลา 4-6 ชม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1 การวางผังและการออกแบบทางสถาปัตยกรรม

5.1.1 ปรัชญาและแนวความคิดในการออกแบบ

โครงการ "วิทยาลัยสงฆ์" แตกต่างจากวิทยาลัยทั่ว ๆ ไป เพราะวัตถุประสงค์ของวิทยาลัย คือเป็นสถาบันสำหรับการศึกษาในทางพระพุทธศาสนาใช้เนบหนักในคำวิชาการทางโลก เทือนวิทยาลัยทั่ว ๆ ไป ซึ่งการเรียนการสอนภายในวิทยาลัย ก็คือ พระปริยัติธรรม ทั้งสาบาลีและสาขธรรม รวมไปถึงวิชาการ โดยอาศัยหลักสูตรปริญญาตรี ของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

โดยเนื่องจากเป็นอาคารสำหรับการศึกษา ทางพระพุทธศาสนา จึงได้นำหลักการของการออกแบบอาคารทางการศึกษา โดยทั่ว ๆ ไป และนำเอาลักษณะของสถาปัตยกรรมทางพระพุทธศาสนา เข้ามาผสม ซึ่งจะเป็นการนำเอารูปแบบ รูปลักษณ์ ความเชื่อ และเอกลักษณ์ มาใช้เพื่อเน้นให้เด่นชัด ถึงสภาพกิจกรรมของสถาบัน โดยมีลักษณะของสถาปัตยกรรมแบบไทยประยุกต์

ปรัชญาและแนวความคิด นั้นศึกษา แนวทางที่เหมาะสมสำหรับสถาปัตยกรรมไทย ก็คือสถาปัตยกรรมที่แสดงออกอย่างตรงไปตรงมา ถึงหน้าที่ใช้สอย วัตถุประสงค์สร้าง เทคโนโลยีการก่อสร้าง ระบบเศรษฐกิจและสังคมยุคปัจจุบัน ซึ่งส่งให้เกิดขึ้นแนวคิดธรรม อันศักดิ์งามแต่บรรพบุรุษของเราด้วย ¹

ในรูปแบบของศิลปและสถาปัตยกรรมไทย นั้น มีเอกลักษณ์ 3 ประการที่เราเห็นกันอยู่ทั่วไป คือ ความสงบนิ่ง ความเบา และลอยตัว ที่มาของเอกลักษณ์ทั้ง 3 ประการ นี้ มาจากหลักการสอนของพระพุทธศาสนา

ความมุ่งหมายของพระพุทธศาสนานั้น อยู่ที่การสั่งสอน ให้คนละจากกิเลสทั้งมวล และกำหนดวิถีปฏิบัติตามแนวทางที่พระพุทธองค์ ทรงแนะนำให้เข้าถึงความหลุดพ้นทุกข์ วิธีการสั่งสอน อบรมของพระพุทธศาสนา นั้น ได้แบ่งการสอนตามความเหมาะสมของอุปนิสัย และกิเลสของแต่ละบุคคล เป็นการสอนทั้งระดับ ที่เป็นโลกียะ และระดับที่เป็นโลกุตระ เป็นการสอนที่มีความบริสุทธิ์ สะอาด ปราศจากเครื่องล่อใจ หรือการชักจูงใจ เป็นการสอนให้บุคคลเข้าถึงอริยะสัจ 4 อันว่าด้วยลักษณะและธรรมชาติของความทุกข์ และกรรมทางเหตุแห่ง จากสังสารวัฏ ดังนั้น การสอนบุคคลที่สาวภารดจะเข้าถึงสัจธรรมในระดับนี้ จึงไม่ต้องการการชักจูงใจโดยอาศัยรูปของศิลป แต่การสอนในระดับที่เป็นโลกียะ สำหรับบุคคลที่ยังติดข้องในกิเลสตัณหา จะเห็นได้ว่า เต็มไปด้วยเรื่องราวที่ชวนให้ทวาท-กล่าว ต่อกลของการประกอบพฤติกรรมที่จะได้รับตอบสนองในแนวทางนี้ เรื่องชาดกต่าง ๆ ก็แบ่งเป็น

¹ โอบาส วัลลิภากร , การอนุรักษ์สถาปัตยกรรมไทย, โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
กรุงเทพฯ ภาว 117 (พ.ศ. 2525)

4. สร้างหลังคาทรงสูงมีกันสาดยื่นออกมา หลังคาทรงแหลมสูง จะช่วยให้น้ำฝน ไหลเทจากหลังคาได้อย่างรวดเร็ว

5. สร้างหลังคาซ้อนกันหลายชั้น เพื่อให้เกิดความงามในจังหวะความเหลื่อมล้ำ เกิดความรู้สึกสูงสง่า และมีความมั่นคง

5.1.2 การวางผังและการออกแบบทางสถาปัตยกรรม

การวางแผนโครงการ

แนวความคิดหลักในการวางโครงการวิทยาลัยสงฆ์ คือ

1. ต้องการให้สถานที่นี้มีบรรยากาศที่ร่มรื่นเป็นธรรมชาติ มีความสงบ เหมาะสำหรับเป็นที่บำเพ็ญเพียรทางการศึกษา สำหรับพระสงฆ์และสาธุชนโดยทั่วไป
2. มีการแยกการใช้พื้นที่แต่ละส่วนตามประโยชน์ใช้สอยโดยไม่ให้มีการรบกวนกัน
3. แยกส่วนการสัญจรแต่ละประเภทให้มีการตัดสินใจ เช่น แยกทางสัญจรของรถยนต์กับคนเดิน เพื่อป้องกันอุบัติเหตุอันอาจเกิดขึ้นได้
4. วางแผนผังระบบการป้องกันน้ำท่วม และระบบอื่น ๆ เช่น ระบบไฟฟ้า การระบายน้ำ ระบบประปา ระบบการระบายน้ำเสีย เป็นต้น

5.1.2.1 แนวความคิดในการวางผังโครงการ

กำหนดขึ้นจากเส้นทางแกนสัญจรและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนต่าง ๆ แยกทางเข้าออกเป็น 2 ทาง คือ ทางเข้าออกของรถกับรถ แยกทางเข้าและเส้นทางไม่ให้ติดกัน โดยกันส่วนโรงโม่บ้านหน้าโครงการไม่ให้เข้ามาปะปนในโครงการ ส่วนทางเข้าคน แยกออกจากทางเข้าใหญ่ จะมีทางเดินที่มีหลังคาคลุมกันฝนและแดด โดยเปิดเป็นลานเอนก - ประสงค์และใช้ชาตุน้ำมา เป็นตัวเชื่อมเพื่อถึงสายตา เข้ามาและนักศึกษาจากด้านหน้าโครงการ เข้ามาจนถึงตัวอาคาร ตัวลานนี้จะเป็นตัวเปลี่ยน SPACE จากภายนอกโครงการ เข้าสู่ภายในโครงการ โดยค่อย ๆ เปลี่ยนระดับจากระดับดินจนถึงระดับอาคาร ตัวลานจะมีซุ้มประตู เป็นตัวกัน SPACE และกำหนดขอบเขตของโครงการ โดยเป็นตัวแยกส่วน PUBLIC คือถนนมาสู่ส่วน PRIVATE คือตัวอาคาร โดยใช้งานเป็นตัวเปลี่ยน ปลุกค้นไม่กันสายตาจากภายในอาคารกับถนน และฝน ลักษณะของพื้นโล่งจะปลูกเพื่อให้ดูเขียวและป้องกันแสงแดดสะท้อนกับพื้นเข้าสู่อาคาร

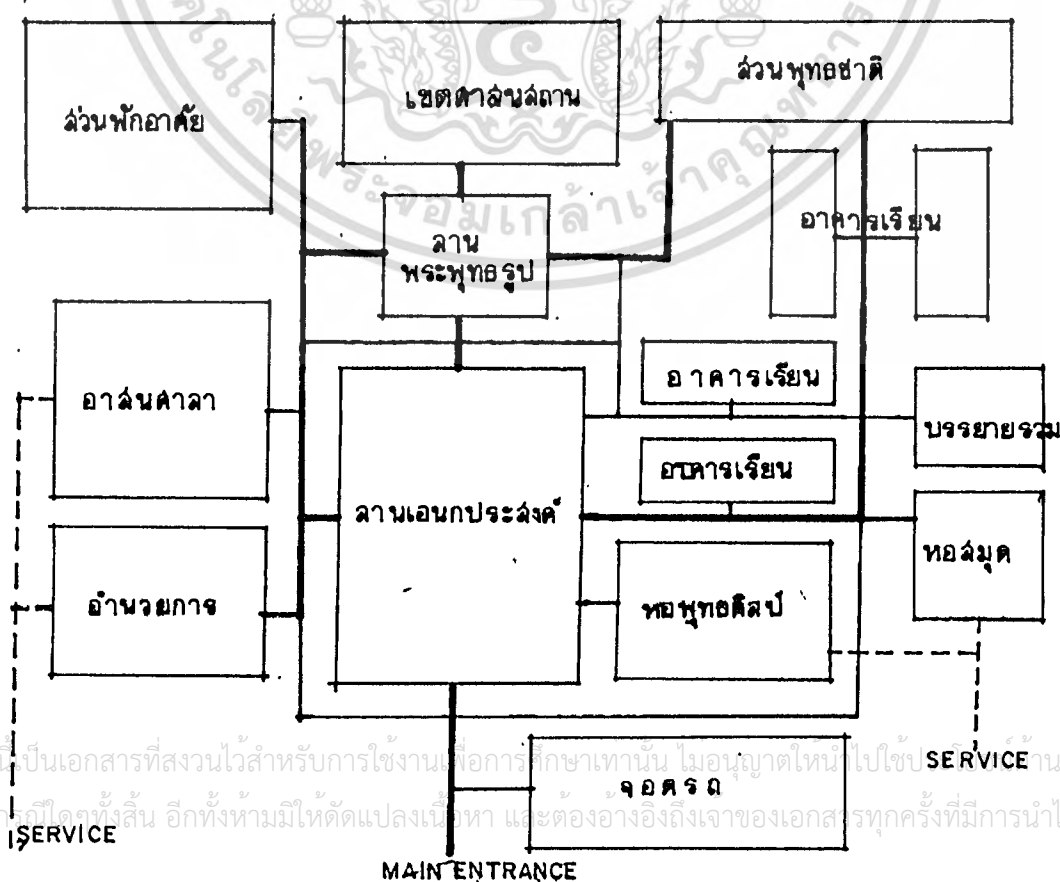
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดวางองค์ประกอบต่าง ๆ ลงในพื้นที่ขีดเส้นแถมสัณฐานจากทางเข้าใหญ่แยกไปยังส่วนต่าง ๆ อาคารเรียนเข้าไปลึกปลูกต้นไม้กันเสียงเข้าสู่ห้องบรรยาย ส่วนสำนักงานบริหารจัดการไว้ด้านหน้า สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย

เส้นทางบริการของโครงการกำหนดเส้นทางบริการให้อุปกรณ์ที่หนึ่งของโครงการโดยแยกส่วนบริการในแต่ละส่วน โดยเปิด PLAZA กว้างเป็นทิวน้ำ มีหลังคาคลุมทางเดินเข้าไปถึงโถงใหญ่ การวางผังแยกเส้นทางสัญจรของคนกับรถยนต์ออกจากกันโดยเด็ดขาด โดยรถมีทางเข้าอยู่ตามถนนโครงการ ซึ่งเป็นลานจอดรถอยู่เป็นส่วนโดยไม่ให้เข้ามาในโครงการ

1. แนวความคิดในการออกแบบกลุ่มอาคาร.

คำนึงถึง ลักษณะของโครงการซึ่งเป็นสถาบันการศึกษา ซึ่งจะมีนักศึกษาหลายประเภทมาจากหลาย ๆ ที่ มีความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน การวางกลุ่มอาคารจึงเน้นให้ผู้คนเหล่านี้มาเรียนรู้ศึกษาไม่เพียงแต่วิชาในภาควิชาที่ตนศึกษาเท่านั้น แต่เพื่อให้ศึกษาสังคมส่วนรวมและสามารถมีความสัมพันธ์ กับคนส่วนรวมได้ด้วยการจัดวางตำแหน่งอาคารจึงจัดให้มีการใช้อาคารเรียนร่วมกัน และจัดพื้นที่ส่วนบริการต่าง ๆ รวมทั้งพื้นที่ส่วน RECREATION ร่วมกัน โดยเปิดคอร์ทหรือลานอเนกประสงค์อยู่ตรงกลาง ใช้เป็นที่พบปะกันของนักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันแห่งนี้ ตัวอาคารจึงออกมาในลักษณะกลุ่มอาคารที่ล้อมรอบลานอเนกประสงค์ โดยมีส่วนเชื่อมต่อกันทั้งหมด โดยไม่แยกกันและอยู่ในระยะที่ไม่ไกลเกินไป มีการจัดส่วนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน ไว้ในตำแหน่งที่เหมาะสม

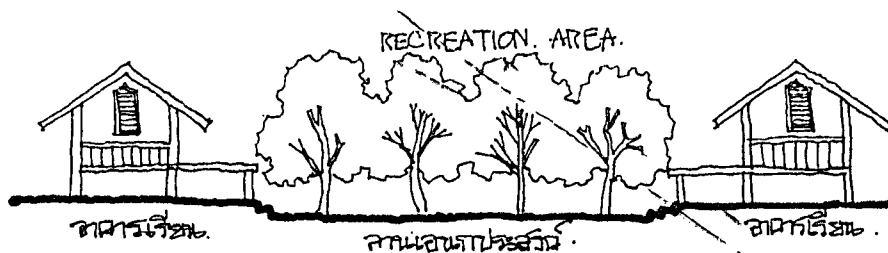

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานี้ ไม่อนุญาตให้ไปใช้ SERVICE ในการค้า ไม่ว่าโดยวิธีใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SERVICE

MAIN ENTRANCE

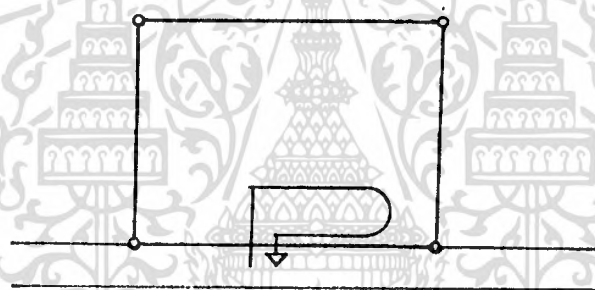
ทางเดินสามารถติดต่อกันได้โดยไม่ต้องเดินผ่านส่วนอาคารเรียน ไซลานอนเนก-
ประสงค์เป็นตัวเชื่อม ซึ่งอยู่สทระกัปลงไป แลว้มีอาคารล้อมรอบ จัดใหม่ทีเ่ด้ทักผ่อน จัด
LANDSCAPE ไหล่มรึ้น เพื่อให้ให้นักศึกษาเข้ามาใช้

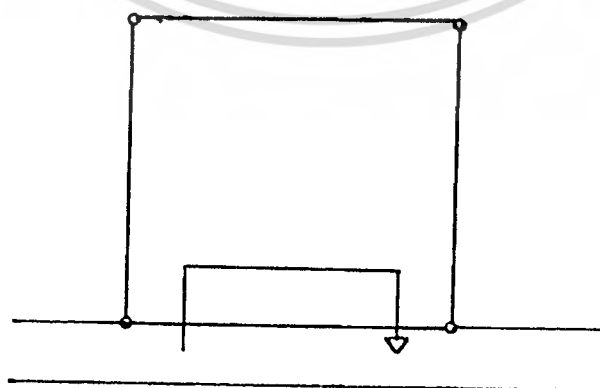
5.1.2.2 การจราจรและการเข้าสู่อาคาร

การศึกษาระบบการจราจรและการเข้าสู่อาคาร มีรูปแบบอยู่หลายลักษณะด้วยกัน คือ

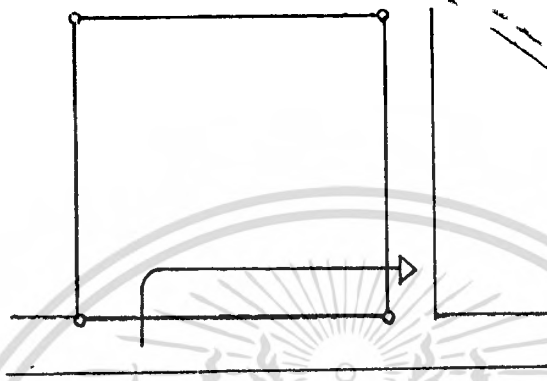
1. การเข้าและออกทางเดียวกัน ลักษณะแบบนี้จะประหยัดพื้นที่การจราจรและพื้นที่
ของที่ตั้ง พร้อมทั้งสามารถควบคุมการเข้า-ออกได้ โดยมีเจ้าหน้าที่ควบคุมเพียงจุดเดียว แต่จะมี
ข้อเสียตรงที่ว่า ทางเข้า-ออกแบบนี้จะคับคั่ง

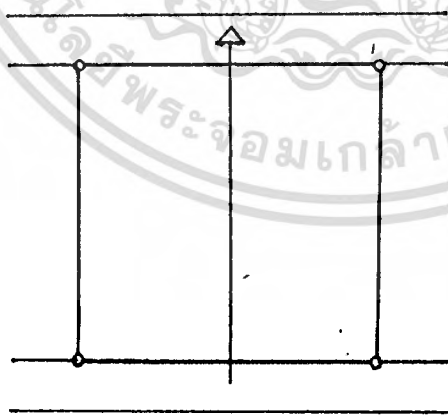
2. การเข้าทางและออกอีกทาง ลักษณะแบบนี้จะประหยัดพื้นที่การจราจรและพื้นที่ที่
ตั้งเหมือนลักษณะที่ 1 เพราะใช้ส่วนหน้าอาคารเท่านั้น การจราจรจะคล่องตัวมาก เพราะเป็นการ
เข้าทางและออกอีกทางหนึ่ง แต่มีข้อเสียตรงที่ว่า จะต้องควบคุมการเข้า-ออก 2 จุด

3. การเขาด้านหน้าแต่ออกด้านข้าง ลักษณะแบบนี้จะต้องมีถนนช่องหรือถนนด้านข้าง
จึงจะใช้ลักษณะแบบนี้ได้ ส่วนการจราจรจะคล่องตัวพอควรเพราะออกถนนอีกด้านหนึ่ง แต่มีข้อเสีย
ตรงที่ว่าต้องมีการควบคุมการเข้าออก 2 จุด และจะต้องมีถนนด้านข้าง

4. การเขาด้านหน้าแต่ออกทางหลัง ลักษณะแบบนี้จะเป็นการผ่าที่ตัดออกเป็น 2 ส่วน
โดยมีถนนอยู่ตรงกลาง ลักษณะแบบนี้จะเป็นการตีตรงที่สามารถนำรถเข้าสู่จุดต่างๆ ของอาคารได้
สะดวก แต่จะไม่เป็นการประหยัดพื้นที่ของที่ดินเลย และไม่เป็นการปลอดภัยสำหรับผู้เดินทางเท้า เพราะ
จะต้องระวังรถที่วิ่งไปมาตลอด ส่วนการควบคุมการเข้าออกจะต้องมี 2 จุดเช่นกัน

5.1.2.2. การวิเคราะห์การจราจรและการเข้าสู่อาคาร

ตาราง 5.1.2.2-1 แสดงข้อเปรียบเทียบการจราจรและการเข้าสู่อาคาร

ข้อเปรียบเทียบ	เข้ ออกทางเดียว	เข้ ทางออกทาง	เข้ ความหนา ออกคนทาง	เข้ ความหนา ออกคนถ้ง
1.การควบคุม	ควบคุมเพียงจุด เดียว (3)	ควบคุม 2 จุด (1)	ควบคุม 2 จุด (1)	ควบคุม 2 จุด (1)
2.พื้นที่ของห้อง	ประหยัดพื้นที่ได้ดี (2)	ประหยัดพื้นที่ได้ดี (2)	ไม่ประหยัด พื้นที่ (0)	ไม่ประหยัด พื้นที่ (0)
3.การจราจร	คับคั่งตรงทาง เข้ ออก (0)	คลองตัวตีมาก (3)	คลองตัวตีมาก (3)	คลองตัวตี แต่ไม่ปลอดภัย (1)
รวม	5	6	4	2

ค่าคะแนน 0 ไม่ดี, 1 พอใช้, 2 ดี, 3 ดีมาก

สรุป จากการพิจารณาข้อเปรียบเทียบข้างต้นแล้ว เห็นว่าการจราจรและการเข้าสู่อาคารแบบเข้าทาง
ออกทาง เหมาะสมที่สุด

5.1.2.3 รูปทรงอาคาร

คำนึงถึงกิจกรรมของอาคารหลักในโครงการซึ่งเป็นสถาบันการศึกษา ทางด้านศาสนา จึงได้นำรูปแบบของอาคารคานการศึกษา ซึ่งมีลักษณะของการถ่ายเท ความประหยัด ประโยชน์ใช้สอย และมารวมกับสถาปัตยกรรมทางศาสนา โดยดึงลักษณะรูปทรงของการลดทอนของระตูปะลังคา ที่ซ้อนกัน เพื่อเปิดช่องลมระบายอากาศของหลังคา ในเส้นนอน และเส้นตั้งของเสา

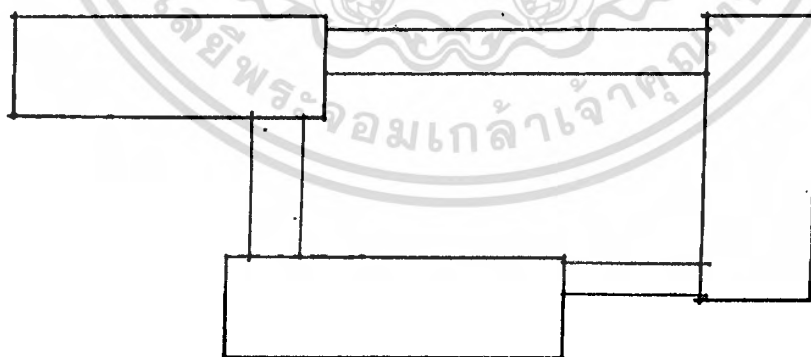
ทั้งอาคารยกขึ้นเป็นฐาน มีเสาลอยเพื่อให้ตัวอาคารโปร่ง ไม่ทึบ การนำวัสดุจาก น้ำ มาช่วยเน้น ให้อาคารเกิดการลอยตัวเบาบาง

รูปทรงของอาคารที่นำมาเลือกใช้ในการออกแบบอาคารในโครงการนั้น มีหลายรูปแบบ ควบกัน คือ

1. อาคารแบบแผนกระจาย

การวางอาคารแบบนี้เหมาะสำหรับอาคารที่ต้องการการระบายอากาศเพราะสามารถรับลมได้เต็มที่และอาคารตั้งห่างกัน ลักษณะมุมมองต่าง ๆ รู้สึกดีและสามารถจัดบริเวณให้มีความสวยงามได้ การติดต่อระหว่างตัวอาคารง่ายและสะดวกเพราะเป็นอาคารเดี่ยว ๆ แยกออกจากกันไป การบริการและการควบคุมในส่วนต่าง ๆ ของอาคารง่าย อาคารจะสูงประมาณ 1-2 ชั้น

ส่วนเสียสำหรับการวางอาคารประเภทนี้ คือ ทางเดินไกลและสิ้นเปลืองค่าก่อสร้างแพง เพราะมีอาคารหลายหลัง ระยะการเดินเที่ยวยาวเกินไป สิ้นเปลืองและลำบากในการบริหาร และในกรณีที่มีพื้นที่น้อยทำได้ลำบากหรืออาจทำไม่ได้เลย

แปลน

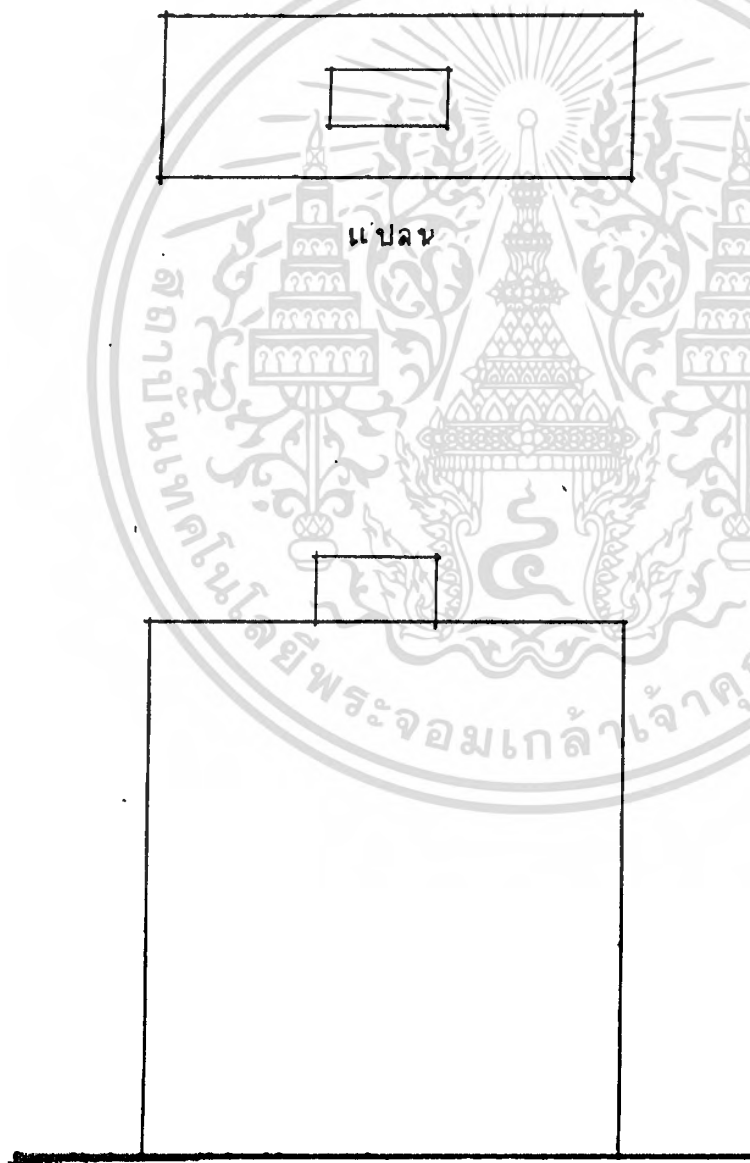

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. อาคารเดี่ยวเป็นตึก

การวางอาคารแบบนี้ จะย่นระยะทางของการติดต่อและสามารถติดต่อได้ เร็วเพราะเป็นการติดต่อโดยทางตั้งโดยใช้ลิฟท์ ประหยัดในเรื่องของการบริการ สามารถจ่ายและรับบริการได้ง่ายและไม่สิ้นเปลือง

เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วอาคารเดี่ยวเป็นตึกแบบนี้ ลักษณะโครงสร้างอาจเปลี่ยนแปลงเพราะมีองค์ประกอบอยู่หลายอย่างมารวมกัน การเดินขึ้นบันไดจะเป็นการลำบาก เกิดการสับสนในด้านการใช้งานภายในอาคารและเกิดความพลุกพล่านมาก

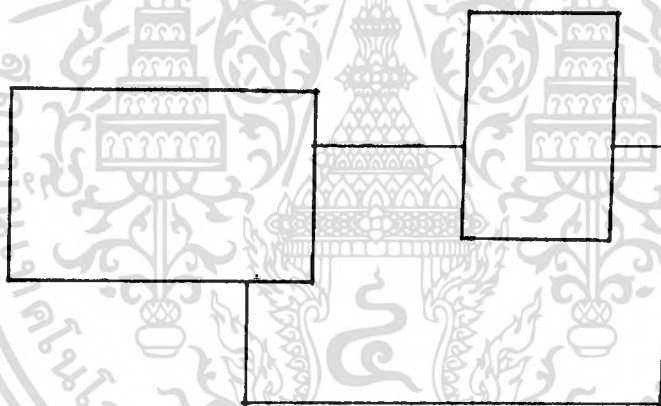
รูปด้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

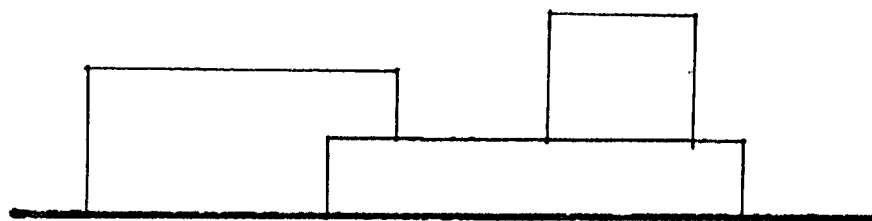
3. อาคารแบบกลุ่ม

การจัดองค์ประกอบของส่วนต่าง ๆ ของอาคาร สามารถประหยัดพื้นที่ได้ ระบบต่าง ๆ สามารถใช้ร่วมกันได้ในบางส่วน ถ้าการออกแบบสามารถมีการยึดเกาะได้มาก ความสูงของอาคารจะไม่สูงมากนัก ลักษณะของตัวอาคารจะมีระดัต่าง ๆ กัน ทำให้เกิดความงามในการมองในด้านของสถาปัตยกรรม การประสานงานและการติดต่อบริการสามารถทำได้ง่าย ระบบทางเดินและการติดต่อเป็นแบบผสมเก้ระหว่างทางตั้งและทางนอน

อาคารแบบกลุ่มการออกแบบยุ่งยากในการจัดองค์ประกอบและเนื้อที่ใช้อยู่ อาจเกิดความสับสนในการใช้งาน ยังอาจมีส่วนที่คนใช้มากและเกิดความพลุกพล่าน การออกแบบต้องให้ส่วนส่วนต่าง ๆ มีการระบายอากาศและการรับลมที่ดี

แปลน

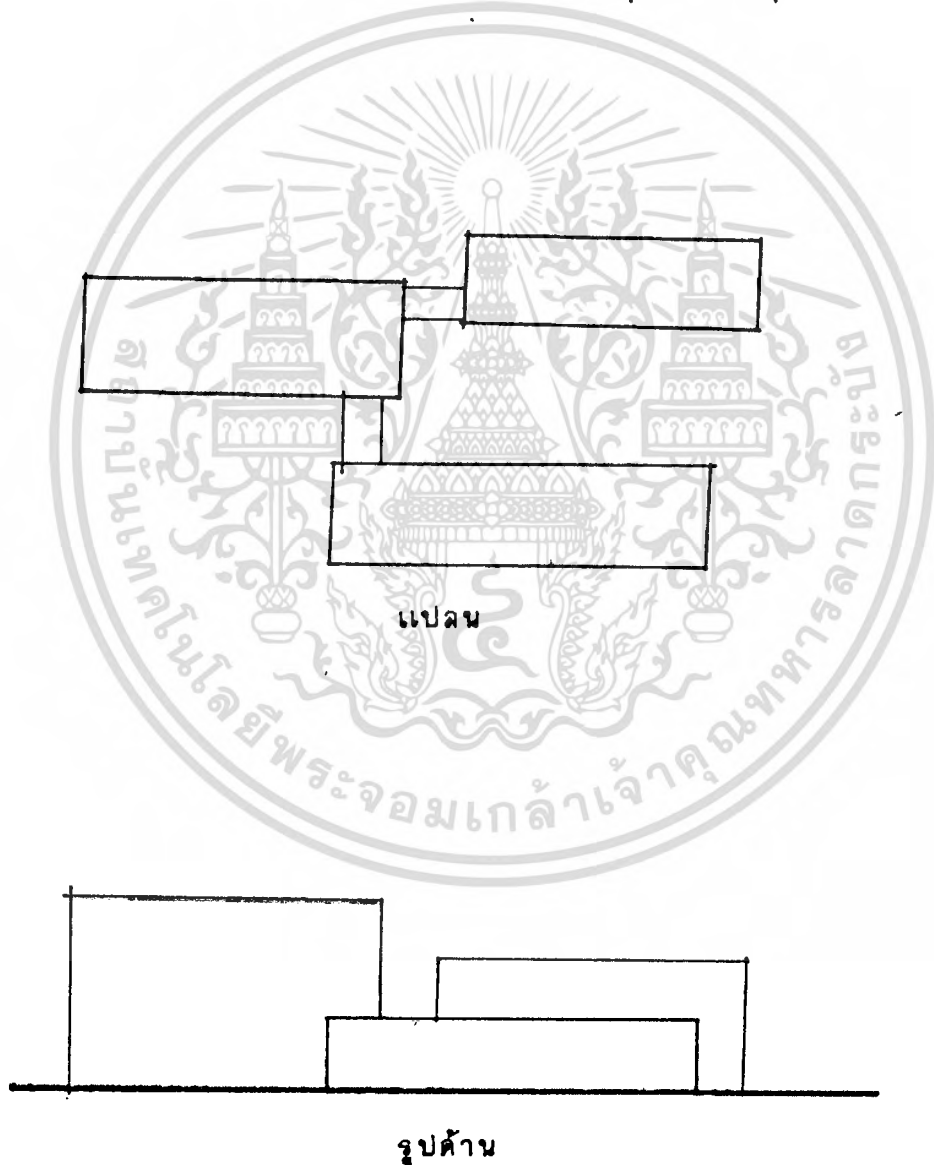
รูปด้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. อาคารแบบเป็นกลุ่ม

ลักษณะการจัดอาคารแบบนี้จะติดต่อกันสะดวกได้ง่ายเพราะอาคารเกาะกลุ่มกันแยกตามประโยชน์ใช้สอย โดยเฉพาะระบบต่าง ๆ ใช้ร่วมกันได้ทั้งในทางตั้งและทางนอน อาคารแต่ละกลุ่มไม่สูงจนเกินไปนักและแต่ละอาคารจะมีหลายระดับความสูงของการต้านประโยชน์ใช้สอย ระบบทางเดินและการติดต่อสั้นกว่าแบบอาคารแผ่กระจายและขยายตัวได้ง่าย

แต่มีข้อเสีย คือการออกแบบด้าน VENTILATION ต้องป้องกันด้านของอาคาร ระบบทางเดินและการติดต่อจะยากกว่าแบบกลุ่มและแบบเดี่ยว ส่วนระบบการเดินท่อและการบริการต้องเลือกใช้ให้เหมาะสม ระยะการเดินท่อจะยาวกว่าอาคารแบบกลุ่ม เพราะกลุ่มของอาคารแยกกัน

การวิเคราะห์รูปทรงอาคาร

ตารางที่ 5.1.2.3-1 แสดงการวิเคราะห์รูปทรงอาคารที่ใช้ในโครงการ

ข้อเปรียบเทียบ	แผ่กระจาย	เตี้ยเป็นตึก	เป็นกลุ่ม	แยกกลุ่ม
1. ค่ำก่อสร้าง	สั้นเปลืองเพราะมีอาคารหลาย	อาจสั้นเปลืองเพราะมีองค์ประกอบหลายอย่างรวมกัน	ประหยัด	ประหยัด
	(0)	(1)	(3)	(3)
2. ระยะทางและการติดต่อ	ไกล	ง่ายและสะดวกแต่การขึ้นบันไดลำบาก	ง่ายและสะดวก	สั้นกว่าแบบแผ่กระจาย
	(0)	(2)	(3)	(2)
3. การระบายอากาศ	ดีมาก	ดีมาก	ไม่ดี	ดี
	(3)	(3)	(0)	(2)
4. การใช้งาน	ไม่สับสน	สับสนและพลุกพล่าน	บางส่วนใช้มากและพลุกพล่าน	ไม่สับสน
	(3)	(0)	(0)	(3)
5. ความงาม	พอใช้	ทึบตันและสูงใหญ่	สวยงามเพราะอาคารมีหลายระดับ	เหมือนอาคารเป็นกลุ่ม
	(1)	(0)	(3)	(3)
รวม	(7)	(6)	(9)	(12)

ค่าคะแนน 0 ไม่ดี, 1 พอใช้, 2 ดี, 3 ดีมาก

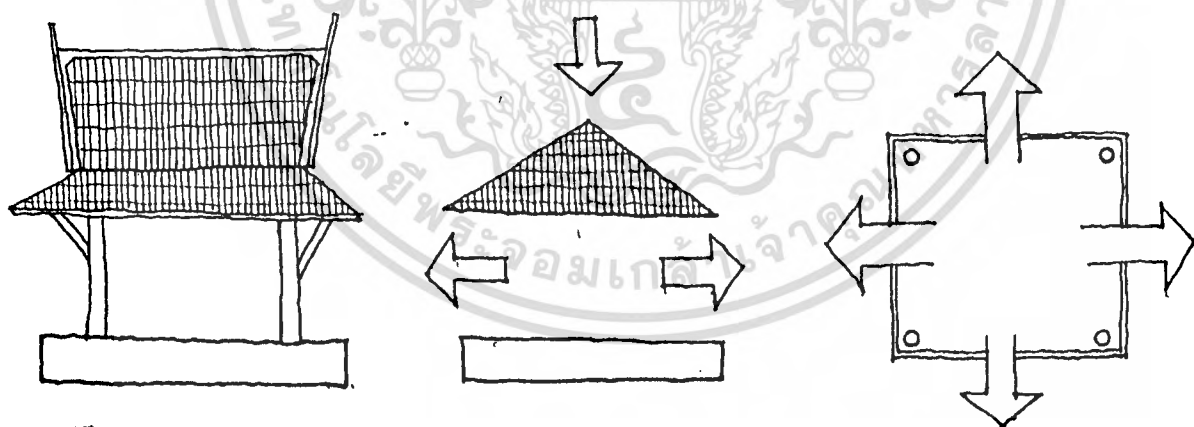
สรุป จากการวิเคราะห์ข้อเปรียบเทียบจะเห็นว่า แบบแยกกลุ่มเหมาะสมมากที่สุดตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

๕.๕.๖ แนวความคิดในการออกแบบอาคารโดยใช้ที่ว่าง

งานสถาปัตยกรรมโดยทั่วไปเกิดจากชิ้นส่วนของอาคาร ได้แก่ พื้น เสา เสา คาน ผนัง ประตู หน้าต่าง ประกอบกันเข้า โดยหมู่หรือที่ว่างโล่งทั่วไป ทำให้เกิดเป็นที่ว่างภายใน ที่ว่างภายนอก และที่ว่างตรงส่วนต่อ

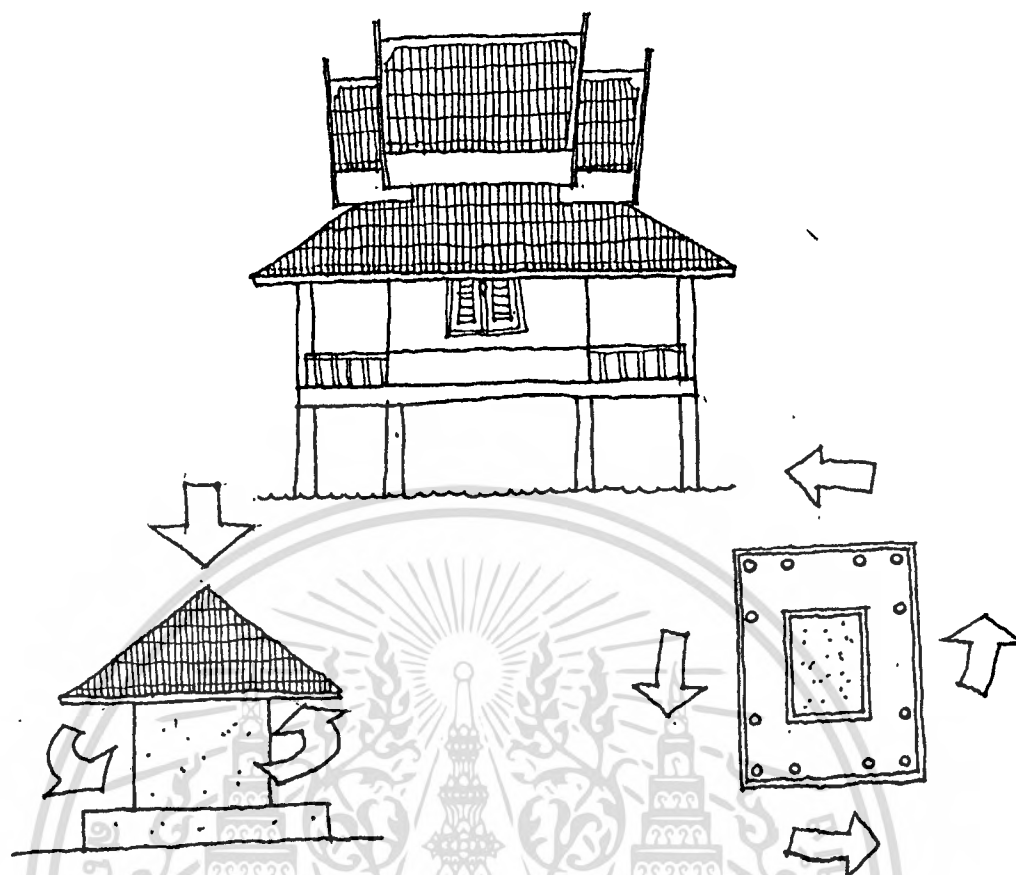
ประเทศไทยเป็นเมืองที่มีอากาศร้อนชื้น ชานบ้านโดยทั่วไป มีความรู้ลึก อยากรู้จัก อยู่ในอาคารที่โปร่ง ลมพัดผ่านสะดวก จึงมีเฉพาะแต่กับกับหลังคา(อาจมีเพดานโปร่งเห็นบางส่วน) ใต้ถุน ศาลาพักผ่อนริมน้ำ เอนก หอสวนมนต์ ศาลาการเปรียญ ฯลฯ ซึ่งก็โล่งลม กับทาง ร่างกายและจิตใจได้พักผ่อน สายตาสามารถมองไปไกลไกล เราจึงมักจะเห็นอาคารศาลาโล่งปลูกขึ้นมาก

การใช้ที่ว่าง โดยรอบของอาคาร หรือรอบวัตถุภายใน ใต้ถุน การตกแต่งภายใน ก็เป็นที่นิยมกันมาแต่โบราณ ตัวอย่างเช่น การตั้งพระพุทธรูปในพระอุโบสถ มักไม่เก็บเชิดผนัง โดยกำแพงหลังคามีสี่เหลี่ยมโล่งโล่งเล็กน้อย (ประมาณ 2-4 สอก) หรือแผนการจัดตั้งเครื่องเรือนบางอย่าง เช่น ตั้ง โต๊ะไม้ตรงกลาง โดยที่ว่างวิ่งรอบ ๆ ¹

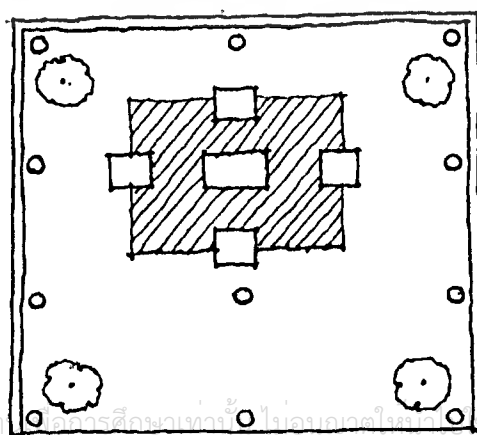
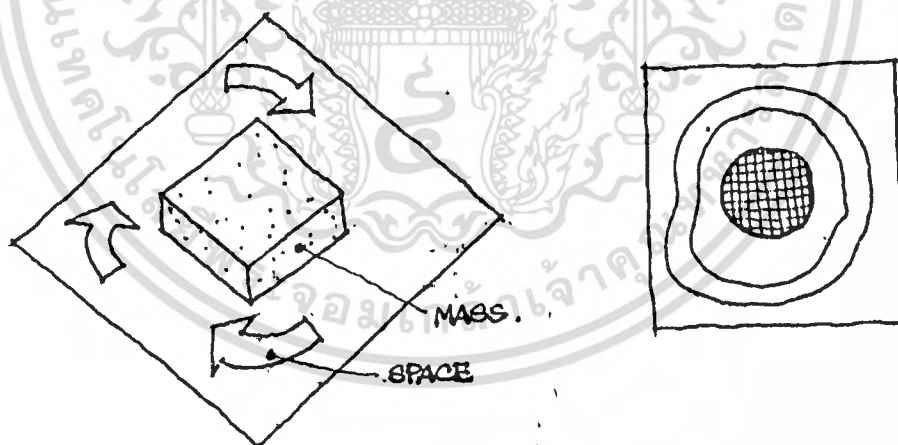

ผืนหลังคาถกลาง ที่ว่างตรงกลางไหลออก เช่น หอฉัน, หอสวนมนต์, ศาลาริมน้ำ, ศาลาโดง

¹ กุทัย ใจจงรัก รศ., "ที่ว่างในงานสถาปัตยกรรมไทย" เทวจำ้ว โรงพิมพ์ ภาววิทยาลัษณธรรมเสาศาสตร์ กรุงเทพฯ หน้า 11 (พ.ศ. 2527)

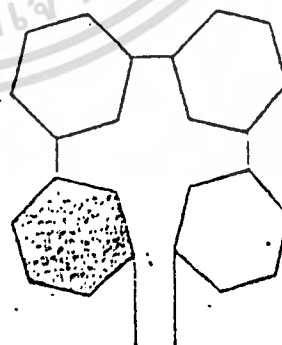
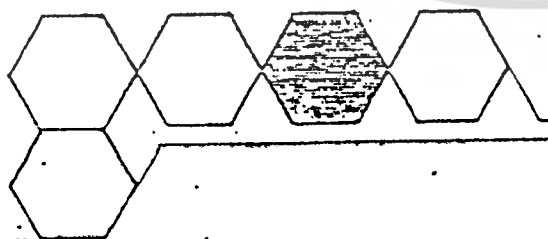
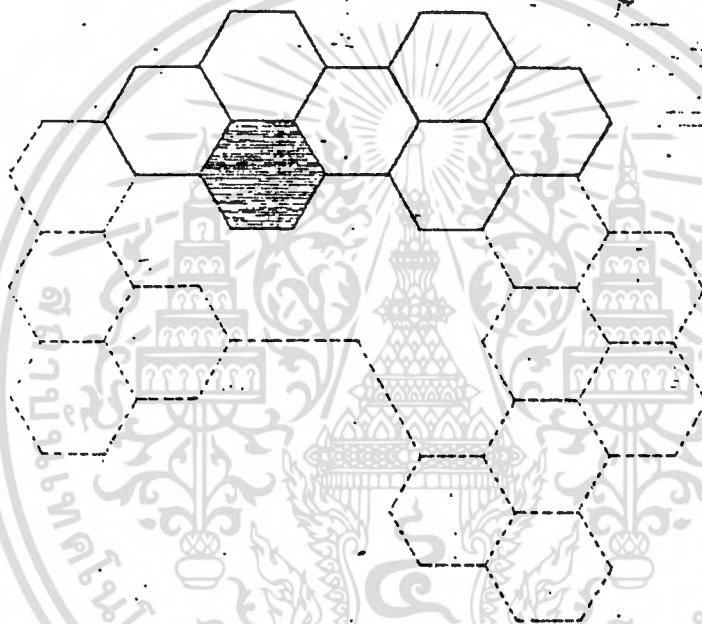
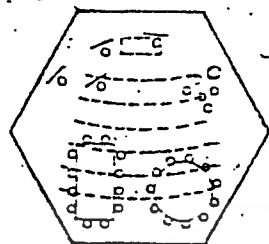

ผืนหลังคาปกคลุม ส่วนกลางเป็นแท่งทึบ ที่ว่างวิ่งรอบๆ อาจมีเสาเล็กอยู่ขอบนอกอย่างหลวมๆ เช่น หอไตร

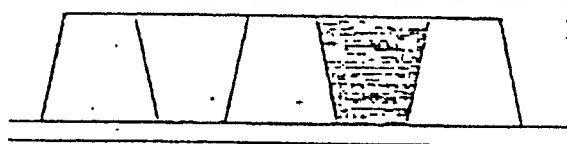
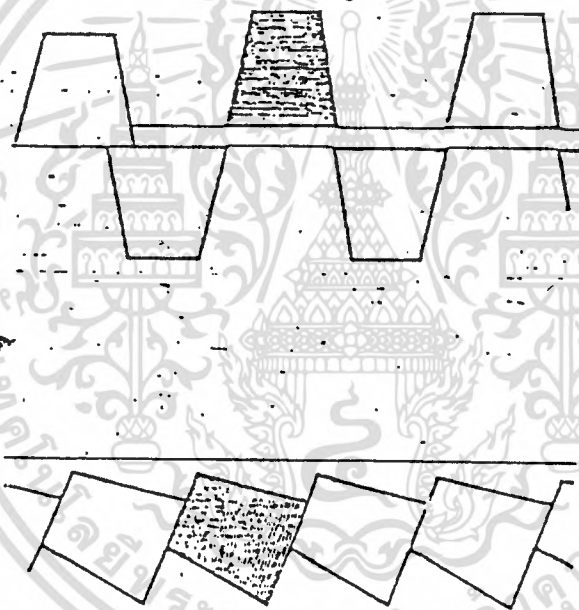
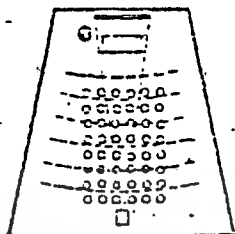
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเฉพาะของสำนักงานเท่านั้น ไม่ควรเผยแพร่ภายนอกสำนักงาน
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น แต่ข้หนึ่งในการจัดเครื่องเรือนมักใช้ Mass อยู่ตรงกลางและใช้ Space ล้อมรอบ

ข. ห่องเรียนรูปหกเหลี่ยม มีปัญหาค่าก่อสร้างเหนือห่องเรียนรูปแปดเหลี่ยม
และการประกอบออร์หรือห่องเรียนขึ้นเป็นรูปอาคารเรียนทำให้ง่ายและมีความรู้

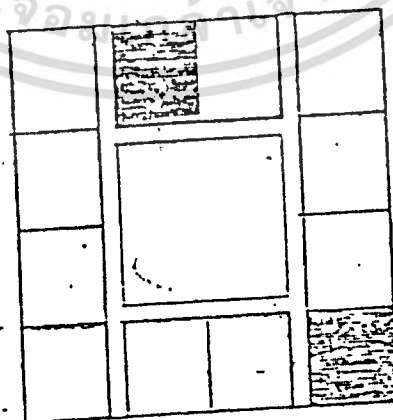
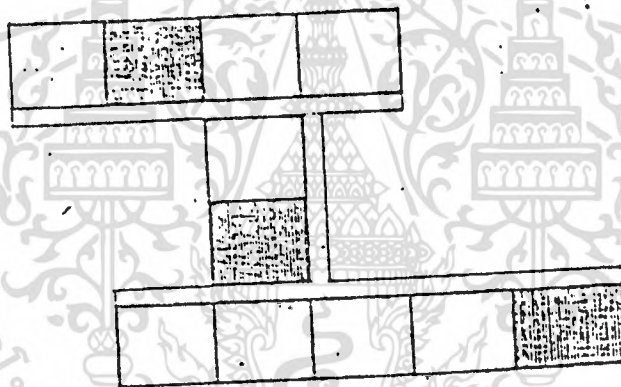
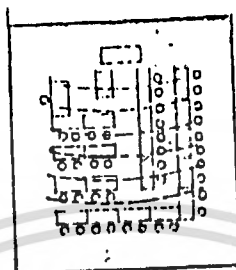
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก. ห้องเรียนรูปสี่เหลี่ยมคางหมู มีปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างโดยเจาะเสา
คาน และหลังคา ซึ่งจะต้องเอียงไปตามรูปลักษณะของห้องเรียน

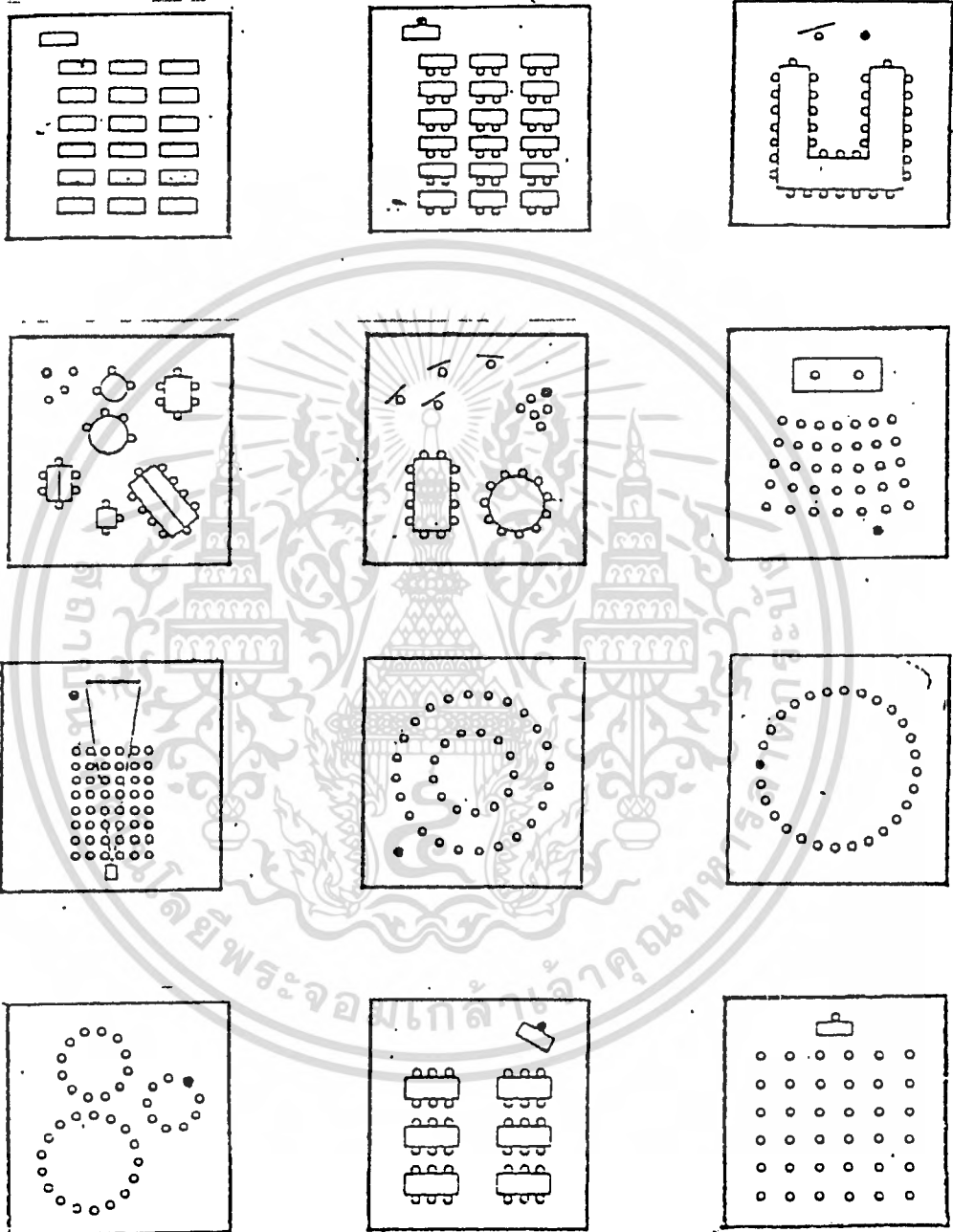
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จ. ห่องเรีณรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า เป็นแผนที่เกาะสมเเพราะรูปลักษณะของห้อง
เป็นรูปจากจึงมีผลในทางประหยัด ส่วนการประกอบเฟอร์นิเจอร์ห้องเรีณเข้าเป็นรูปอาคารทำ
ได้หลายแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ แสดงการจัดเก้าอี้และโต๊ะเรียนให้สอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอนในลักษณะต่าง ๆ สามารถทำได้โดยห้องเรียนที่รูปฟอร์มสี่เหลี่ยม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

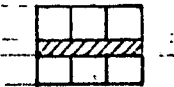
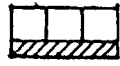
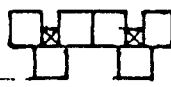
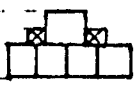
การวิเคราะห์การจัดรูปร่างของห้องเรียน

ตารางที่ 5.1.2.4-I แสดงข้อเปรียบเทียบการจัดรูปร่างของห้องเรียนที่ใช้ในโครงการ

ข้อเปรียบเทียบ	รูปแปดเหลี่ยม	รูปหกเหลี่ยม	รูปสี่เหลี่ยมคางหมู	รูป ผ หรือ จ
1. การก่อสร้าง	ยากและมีปัญหา (1)	ยากและมีปัญหา (1)	ยากและมีปัญหา (1)	ง่ายไม่มีปัญหา (3)
2. รูปร่าง	จำกัดและมี ช่องมุมมาก (0)	จำกัดและมี ช่องมุมมาก (0)	จำกัด (1)	ทำใ้หลายแบบ (3)
3. ความประหยัด	ถากก่อสร้างสูง (0)	ถากก่อสร้างสูง (0)	ถากก่อสร้างสูง (1)	ประหยัดถากก่อสร้าง (3)
รวม	1	1	3	9

ลักษณะ 0 ไม่ดี, 1 พอใช้, 2 ดี, 3 ดีมาก

สรุป จากการพิจารณาข้อเปรียบเทียบแล้ว เห็นว่ารูปร่างของห้องเรียนรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า และสี่เหลี่ยมจัตุรัส เหมาะสมที่สุด

ข้อเปรียบเทียบ	 DOUBLE CORRIDOR	 SINGLE CORRIDOR	 INTER VISTIBULE	 OUTER VISTIBULE
การเชื่อมต่อ	สะดวกสำหรับอ.จ. และน.ศ. ติดต่อกันได้หลายหน่วย	ติดต่อกันหลายหน่วยแต่น้อยกว่าแบบ 1	ติดต่อกันหลายหน่วยต้องเพิ่มเนื้อที่	เหมือนแบบ 3
	(3)	(2)	(1)	(1)
การระบายอากาศ	ห้องเชื่อมกันระบายอากาศยาก	ห้องไม่เชื่อมกันระบายอากาศดี	ห้องเชื่อมกันบ้างระบายอากาศได้บ้าง	เหมือนแบบ 3
	(0)	(3)	(2)	(2)
แสงธรรมชาติ	รับแสงได้มากทีเดียว	รับแสงด้านข้างได้ 2 ด้าน	โอกาสน้อยกว่าแบบ 2	น้อยกว่าแบบ 2
	(0)	(3)	(2)	(1)
เสียงรบกวน	จำนวนหน่วยมากเสียงก้องอยู่	เสียงกระจายออกนอกห้อง	เสียงรบกวนไม่กระจาย	เสียงรบกวนกระจายได้บ้าง
	(0)	(3)	(1)	(2)
ประหยัด	ประหยัดโครงสร้างเปลืองทางเดินบ้าง	เปลืองเนื้อที่ทางเดินประหยัดโครงสร้าง	ประหยัดโครงสร้างแต่ห้องใช้หลายหน่วย	เหมือนแบบ 3
	(3)	(2)	(1)	(1)
รวม	7	13	7	7

สรุปการจัดกลุ่มห้องเรียน

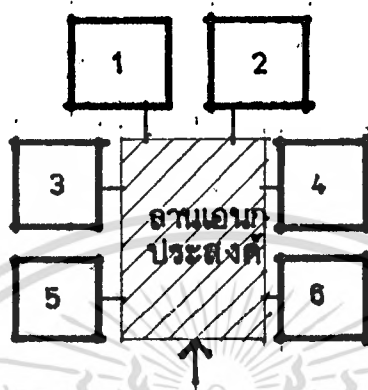
จากตารางการเปรียบเทียบการจัดกลุ่มห้องเรียนจากเหตุผลดังกล่าวจะเห็นว่าแบบ
วิธีทางเดินคานเดี่ยว เป็นแบบที่เหมาะสมมากที่สุด ฉะนั้นเอาตารางในโครงการจึงได้เลือกใช้การ
จัดกลุ่มห้องเรียนที่เป็นแนวทางในการออกแบบต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลานเอนกประสงค์

เป็นส่วนแรกที่ทำให้โครงการจะต้องสัมพันธ์กันเข้าสู่กิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ จึงควรจัดให้มีลักษณะของการ เป็นศูนย์กลางของโครงการและไม่ไกลจากบริเวณจอดรถ

ส่วนจอดรถ

ตามลักษณะของโครงการที่ต้องการความเงียบสงบ ส่วนจอดรถจึงไม่ควรจัดอยู่ใกล้กับตัวอาคาร โดยเฉพาะส่วนการศึกษา แต่จะต้องสามารถเข้าถึงโครงการได้ง่าย ที่จอดรถควรมีแนวแทนที่แน่นอน และมีระบบการสัญจรไม่สับสน อีกทั้งยังสามารถใช้ส่วนจอดรถเป็นตัวกันเสียงจากถนนได้ จึงจัดให้ต่อเนื่องกับสวนสาธารณะ เพื่อการจราจรที่คล่องตัวมากที่สุด

ส่วนหอพุทธศิลป์

เป็นส่วนที่บริการแก่ผู้ชมทั้งในโครงการและนอกโครงการ ดังนั้นส่วนนี้จึงควรเข้าถึงได้โดยตรงจากลานเอนกประสงค์ การจัดแสดงนิทรรศการ เพื่อให้ผู้ชมได้รับรู้ถึงลักษณะความเป็นมาของวัฒนธรรมทางศาสนาพุทธจากอดีตถึงปัจจุบัน เป็นการถ่ายทอดตามลำดับในแต่ละสมัยไม่สับสนวุ่นวายและการจัดสวนทางเข้าจึงต้องคำนึงถึงการถ่ายเทผู้ชมออกจากส่วนนี้ให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว มีความต่อเนื่องกับส่วนที่จอดรถ

หอสมุด

เป็นส่วนที่ใช้ค้นคว้า มีลักษณะเป็นห้องสมุดเฉพาะ ดังนั้นจึงต้องการความเงียบ การจัดในส่วนนี้ให้ลอบออกจากแนวสัญจร

อาสนศาลา (โรงอาหาร)

บริการให้กับพระภิกษุภายในโครงการและบุคลากรของโครงการ ตำแหน่งจึงควรอยู่ใกล้หรือคั่นเนื่องกับลานเอนกประสงค์ ซึ่งไม่ต้องการความเงียบสงบ จึงควรจัดให้อยู่ในส่วนที่มีลักษณะของบริเวณที่มีกิจกรรมคั่นเนื่อง

ส่วนบริหาร โครงการ

ในส่วนนี้เป็นส่วนที่ต้องมีการติดต่อ จึงควรจัดตำแหน่งให้อยู่ในบริเวณของเส้นทางสัญจร

ส่วนพุทธสถาน

เป็นส่วนของการปฏิบัติและประกอบพิธีกรรมทางศาสนา จึงเป็นส่วนที่ต้องการความเงียบสงบและเป็นส่วนที่สูง ไม่ต้องการการรบกวนจากการเคลื่อนไหวของผู้ใช้โครงการ การจัดตำแหน่งควรอยู่ไกลจากแนวสัญจร

LANDSCAPE จัดให้มีบรรยากาศร่มรื่น เหมาะสมกับเป็นสถานการศึกษา มีส่วนพักผ่อนและ PLAZA จัดเก้าอี้นั่งพักผ่อนตามจุดต่าง ๆ สภาพให้เป็นสวนสาธารณะ ปลูกต้นไม้ใหญ่ให้ร่มรื่นและไม่คั่นที่มีสีเหลือง คั่นคล้ายผ้ากาสาพิกตร์ มีสระน้ำเลี้ยงปลาเพื่อให้ความรู้สึกที่เย็นชื่น และสัญลักษณ์ขององค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมไทย

แนวความคิดทั่วไปในการออกแบบ โค้ดพิจารณาจากเงื่อนไขต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. สนองตอบประโยชน์ใช้สอย

องค์ประกอบแต่ละส่วนของอาคารควรแสดงออกถึงประโยชน์ใช้สอยได้อย่างชัดเจนและตรงไปตรงมา มีการแยกส่วนอย่างแนบแน่นระหว่างส่วนต่าง ๆ เพื่อไม่ให้ปะปนกัน ขณะเดียวกันก็ควรมีความสัมพันธ์และต่อเนื่องกันระหว่างองค์ประกอบที่จำเป็นต้องมีกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในกันที่จะบ่งบอกถึงความต่อเนื่องของประโยชน์ใช้สอย และกำหนดลักษณะรูปทรงอาคาร

2. มีลักษณะสง่างาม และเป็นเอกลักษณ์

เนื่องจากเป็นอาคารทางด้านการศึกษา ลักษณะของอาคารจึงควรมีการแสดงออกถึงความสง่างามทางพุทธศาสนา มีความนิ่งและเรียบง่าย

3. แสดงออกถึงลักษณะสถาปัตยกรรมทางพุทธศาสนาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

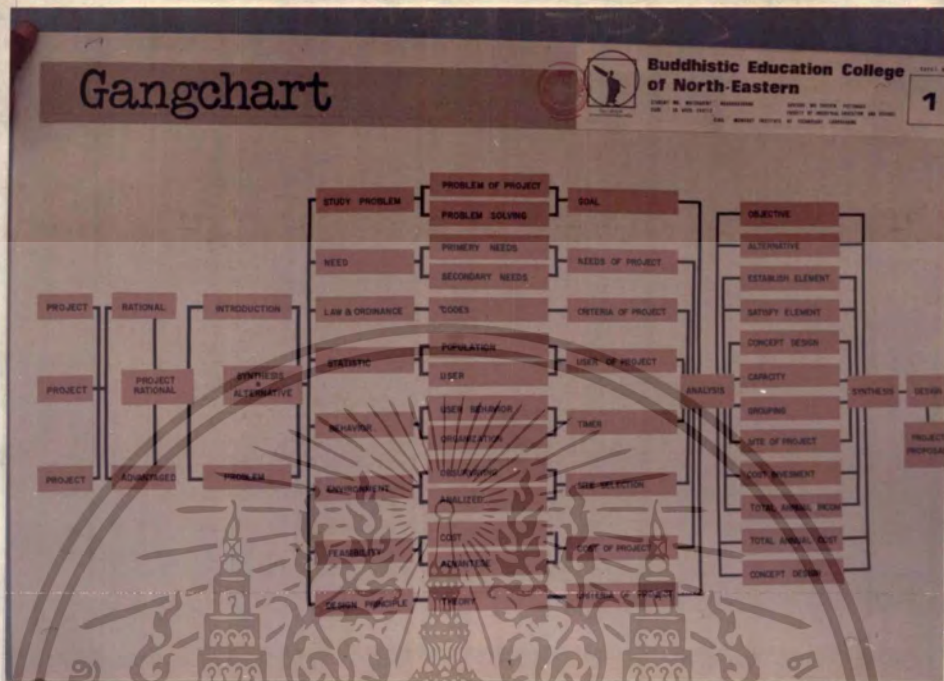
อาคารโครงการควรแสดงออกให้เห็นเด่นชัดถึงรูปแบบของสถาปัตยกรรมทางพุทธศาสนา ประจำภาค ตลอดจนบรรณาคาศต่าง ๆ

4. มีความเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม

อาคารของโครงการต้องมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมโดยรอบ โดยลักษณะสถาปัตยกรรมต้องไม่ไปทำให้สภาพแวดล้อมของโครงการ เสียไป

5. ระบบโครงสร้างที่เหมาะสม ประหยัด มีความแข็งแรงและมีความงานในตัวเอง

เนื่องจากลักษณะของการใช้งานของโครงการจะมีบางส่วนที่ต้องการพื้นที่โล่งมาก เช่น อาสนศาลา, ห้องบรรยายรวม โถงนิทรรศการ ดังนั้นการเลือกใช้ระบบโครงสร้างจึงได้คำนึงถึงความเหมาะสม ประหยัด แข็งแรง และขณะเดียวกันมีความสวยงามในตัวเอง

Introduction

Buddhist Education College of North-Eastern
CHART BY: BUDHIST EDUCATION COLLEGE OF NORTH-EASTERN
2

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ... (The study is a study about...)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา... (The purpose of the study...)

ขอบเขตของการศึกษา... (The scope of the study...)

วิธีการในการศึกษา... (The method of study...)

ผลการศึกษา... (The results of the study...)

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ... (The study is a study about...)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา... (The purpose of the study...)

ขอบเขตของการศึกษา... (The scope of the study...)

วิธีการในการศึกษา... (The method of study...)

ผลการศึกษา... (The results of the study...)

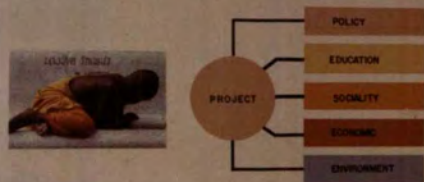

Buddhist Education College of North-Eastern
CHART BY: BUDHIST EDUCATION COLLEGE OF NORTH-EASTERN

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

RATIONAL	GOAL		
POLICY	OBJECTIVE	ALTERNATIVE	
• reduce unemployment, lower inflation, and stabilize dollar • increase national debt • increase foreign aid	• increase unemployment, lower inflation, and stabilize dollar • increase national debt • increase foreign aid	• reduce unemployment, lower inflation, and stabilize dollar • increase national debt • increase foreign aid	
EDUCATION	• reduce unemployment, lower inflation, and stabilize dollar • increase national debt • increase foreign aid	• reduce unemployment, lower inflation, and stabilize dollar • increase national debt • increase foreign aid	• reduce unemployment, lower inflation, and stabilize dollar • increase national debt • increase foreign aid
SOCIALITY	• reduce unemployment, lower inflation, and stabilize dollar • increase national debt • increase foreign aid	• reduce unemployment, lower inflation, and stabilize dollar • increase national debt • increase foreign aid	• reduce unemployment, lower inflation, and stabilize dollar • increase national debt • increase foreign aid
ECONOMIC	• reduce unemployment, lower inflation, and stabilize dollar • increase national debt • increase foreign aid	• reduce unemployment, lower inflation, and stabilize dollar • increase national debt • increase foreign aid	• reduce unemployment, lower inflation, and stabilize dollar • increase national debt • increase foreign aid
ENVIRONMENT	• reduce unemployment, lower inflation, and stabilize dollar • increase national debt • increase foreign aid	• reduce unemployment, lower inflation, and stabilize dollar • increase national debt • increase foreign aid	• reduce unemployment, lower inflation, and stabilize dollar • increase national debt • increase foreign aid

- အလုပ်အကိုင်အခြေအနေအထား
- အလုပ်အကိုင်အခြေအနေအထား
- အလုပ်အကိုင်အခြေအနေအထား

1. *...the ... of ...*
2. *...the ... of ...*
3. *...the ... of ...*

1. *Journal of the American Medical Association*
 2. *Endocrinology*
 3. *Journal of Clinical Investigation*

Abstract—The purpose of this study was to determine the effect of a 12-week training program on the physical fitness of 10 sedentary, middle-aged men. The program consisted of 3 sessions per week, each lasting 45 min. The sessions included aerobic and resistance training. The results showed that the subjects had a significant increase in their aerobic capacity, muscle strength, and endurance. The program was well tolerated and the subjects reported a decrease in fatigue and an increase in energy. The results of this study suggest that a 12-week training program can improve the physical fitness of sedentary, middle-aged men.

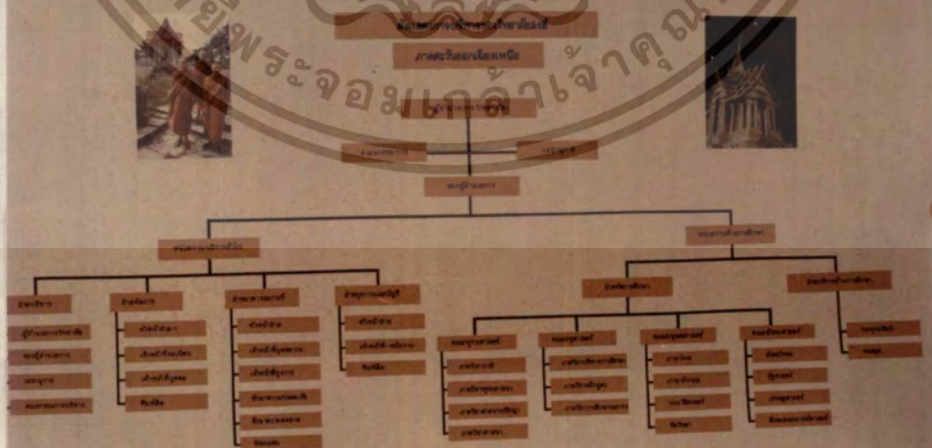
1. *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud.
 2. *Scirpus americanus* (L.) Pers.
 3. *Eleocharis acicularis* (L.) Rostk Schmidt
 4. *Sagittaria arifolia* (L.) Link.
 5. *Alisma plantago-foliosa* (L.) Rostk Schmidt
 6. *Sparganium angustifolium* Michx.
 7. *Najas* sp.
 8. *Chara* sp.
 9. *Utricularia* sp.
 10. *Hydrocotyle* sp.
 11. *Salvinia* sp.
 12. *Wolffia* sp.
 13. *Elodea canadensis* (Mill.) Rostk Schmidt
 14. *Hydrilla verticillata* (L.) Rostk Schmidt
 15. *Ceratophyllum demersum* (L.) Rostk Schmidt
 16. *Utricularia* sp.
 17. *Hydrocotyle* sp.
 18. *Salvinia* sp.
 19. *Wolffia* sp.
 20. *Elodea canadensis* (Mill.) Rostk Schmidt
 21. *Hydrilla verticillata* (L.) Rostk Schmidt
 22. *Ceratophyllum demersum* (L.) Rostk Schmidt
 23. *Utricularia* sp.
 24. *Hydrocotyle* sp.
 25. *Salvinia* sp.
 26. *Wolffia* sp.
 27. *Elodea canadensis* (Mill.) Rostk Schmidt
 28. *Hydrilla verticillata* (L.) Rostk Schmidt
 29. *Ceratophyllum demersum* (L.) Rostk Schmidt
 30. *Utricularia* sp.
 31. *Hydrocotyle* sp.
 32. *Salvinia* sp.
 33. *Wolffia* sp.
 34. *Elodea canadensis* (Mill.) Rostk Schmidt
 35. *Hydrilla verticillata* (L.) Rostk Schmidt
 36. *Ceratophyllum demersum* (L.) Rostk Schmidt
 37. *Utricularia* sp.
 38. *Hydrocotyle* sp.
 39. *Salvinia* sp.
 40. *Wolffia* sp.
 41. *Elodea canadensis* (Mill.) Rostk Schmidt
 42. *Hydrilla verticillata* (L.) Rostk Schmidt
 43. *Ceratophyllum demersum* (L.) Rostk Schmidt
 44. *Utricularia* sp.
 45. *Hydrocotyle* sp.
 46. *Salvinia* sp.
 47. *Wolffia* sp.
 48. *Elodea canadensis* (Mill.) Rostk Schmidt
 49. *Hydrilla verticillata* (L.) Rostk Schmidt
 50. *Ceratophyllum demersum* (L.) Rostk Schmidt
 51. *Utricularia* sp.
 52. *Hydrocotyle* sp.
 53. *Salvinia* sp.
 54. *Wolffia* sp.
 55. *Elodea canadensis* (Mill.) Rostk Schmidt
 56. *Hydrilla verticillata* (L.) Rostk Schmidt
 57. *Ceratophyllum demersum* (L.) Rostk Schmidt
 58. *Utricularia* sp.
 59. *Hydrocotyle* sp.
 60. *Salvinia* sp.
 61. *Wolffia* sp.
 62. *Elodea canadensis* (Mill.) Rostk Schmidt
 63. *Hydrilla verticillata* (L.) Rostk Schmidt
 64. *Ceratophyllum demersum* (L.) Rostk Schmidt
 65. *Utricularia* sp.
 66. *Hydrocotyle* sp.
 67. *Salvinia* sp.
 68. *Wolffia* sp.
 69. *Elodea canadensis* (Mill.) Rostk Schmidt
 70. *Hydrilla verticillata* (L.) Rostk Schmidt
 71. *Ceratophyllum demersum* (L.) Rostk Schmidt
 72. *Utricularia* sp.
 73. *Hydrocotyle* sp.
 74. *Salvinia* sp.
 75. *Wolffia* sp.
 76. *Elodea canadensis* (Mill.) Rostk Schmidt
 77. *Hydrilla verticillata* (L.) Rostk Schmidt
 78. *Ceratophyllum demersum* (L.) Rostk Schmidt
 79. *Utricularia* sp.
 80. *Hydrocotyle* sp.
 81. *Salvinia* sp.
 82. *Wolffia* sp.
 83. *Elodea canadensis* (Mill.) Rostk Schmidt
 84. *Hydrilla verticillata* (L.) Rostk Schmidt
 85. *Ceratophyllum demersum* (L.) Rostk Schmidt
 86. *Utricularia* sp.
 87. *Hydrocotyle* sp.
 88. *Salvinia* sp.
 89. *Wolffia* sp.
 90. *Elodea canadensis* (Mill.) Rostk Schmidt
 91. *Hydrilla verticillata* (L.) Rostk Schmidt
 92. *Ceratophyllum demersum* (L.) Rostk Schmidt
 93. *Utricularia* sp.
 94. *Hydrocotyle* sp.
 95. *Salvinia* sp.
 96. *Wolffia* sp.
 97. *Elodea canadensis* (Mill.) Rostk Schmidt
 98. *Hydrilla verticillata* (L.) Rostk Schmidt
 99. *Ceratophyllum demersum* (L.) Rostk Schmidt
 100. *Utricularia* sp.
 101. *Hydrocotyle* sp.
 102. *Salvinia* sp.
 103. *Wolffia* sp.
 104. *Elodea canadensis* (Mill.) Rostk Schmidt
 105. *Hydrilla verticillata* (L.) Rostk Schmidt
 106. *Ceratophyllum demersum* (L.) Rostk Schmidt
 107. *Utricularia* sp.
 108. *Hydrocotyle* sp.
 109. *Salvinia* sp.
 110. *Wolffia* sp.
 111. *Elodea canadensis* (Mill.) Rostk Schmidt
 112. *Hydrilla verticillata* (L.) Rostk Schmidt
 113. *Ceratophyllum demersum* (L.) Rostk Schmidt
 114. *Utricularia* sp.
 115. *Hydrocotyle* sp.
 116. *Salvinia* sp.
 117. *Wolffia* sp.
 118. *Elodea canadensis* (Mill.) Rostk Schmidt
 119. *Hydrilla verticillata* (L.) Rostk Schmidt
 120. *Ceratophyllum demersum* (L.) Rostk Schmidt
 121. *Utricularia* sp.
 122. *Hydrocotyle* sp.
 123. *Salvinia* sp.
 124. *Wolffia* sp.
 125. *Elodea canadensis* (Mill.) Rostk Schmidt
 126. *Hydrilla verticillata* (L.) Rostk Schmidt
 127. *Ceratophyllum demersum* (L.) Rostk Schmidt
 128. *Utricularia* sp.
 129. *Hydrocotyle* sp.
 130. *Salvinia* sp.
 131. *Wolffia* sp.
 132. *Elodea canadensis* (Mill.) Rostk Schmidt
 133. *Hydrilla verticillata* (L.) Rostk Schmidt
 134. *Ceratophyllum demersum* (L.) Rostk Schmidt
 135. *Utricularia* sp.
 136. *Hydrocotyle* sp.
 137. *Salvinia* sp.
 138. *Wolffia* sp.
 139. *Elodea canadensis* (Mill.) Rostk Schmidt
 140. *Hydrilla verticillata* (L.) Rostk Schmidt
 141. *Ceratophyllum demersum* (L.) Rostk Schmidt
 142. *Utricularia* sp.
 143. *Hydrocotyle* sp.
 144. *Salvinia* sp.
 145. *Wolffia* sp.
 146. *Elodea canadensis* (Mill.) Rostk Schmidt
 147. *Hydrilla verticillata* (L.) Rostk Schmidt
 148. *Ceratophyllum demersum* (L.) Rostk Schmidt
 149. *Utricularia* sp.
 150. *Hydrocotyle* sp.
 151. *Salvinia* sp.
 152. *Wolffia* sp.
 153. *Elodea canadensis* (Mill.) Rostk Schmidt
 154. *Hydrilla verticillata* (L.) Rostk Schmidt
 155. *Ceratophyllum demersum* (L.) Rostk Schmidt
 156. *Utricularia* sp.
 157. *Hydrocotyle* sp.
 158. *Salvinia* sp.
 159. *Wolffia* sp.
 160. *Elodea canadensis* (Mill.) Rostk Schmidt
 161. *Hydrilla verticillata* (L.) Rostk Schmidt
 162. *Ceratophyllum demersum* (L.) Rostk Schmidt
 163. *Utricularia* sp.
 164. *Hydrocotyle* sp.
 165. *Salvinia* sp.
 166. *Wolffia* sp.
 167. *Elodea canadensis* (Mill.) Rostk Schmidt
 168. *Hydrilla verticillata* (L.) Rostk Schmidt
 169. *Ceratophyllum demersum* (L.) Rostk Schmidt
 170. *Utricularia* sp.
 171. *Hydrocotyle* sp.
 172. *Salvinia* sp.
 173. *Wolffia* sp.
 174. *Elodea canadensis* (Mill.) Rostk Schmidt
 175. *Hydrilla verticillata* (L.) Rostk

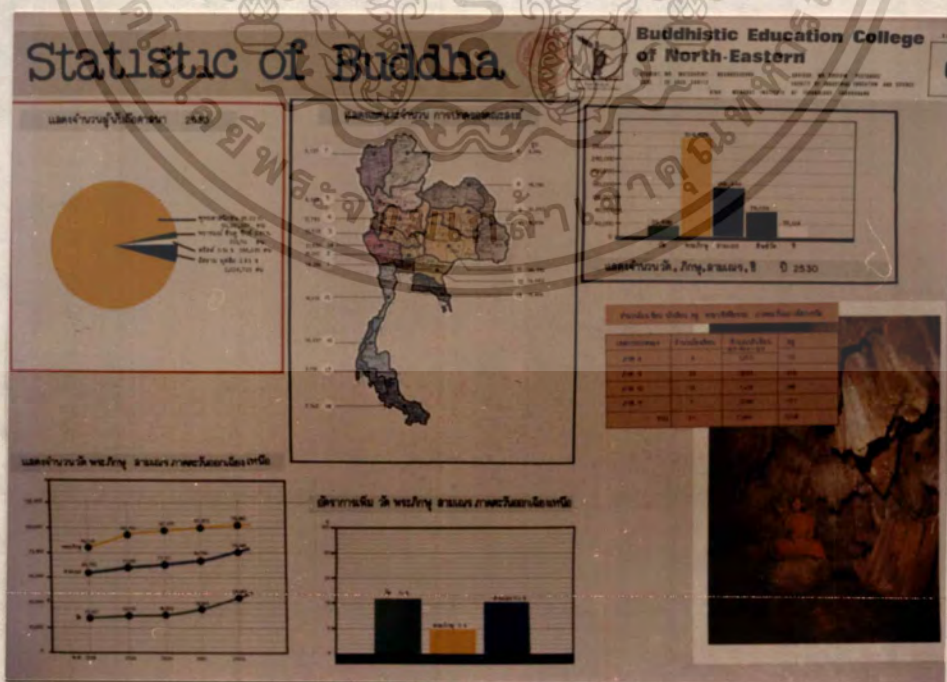
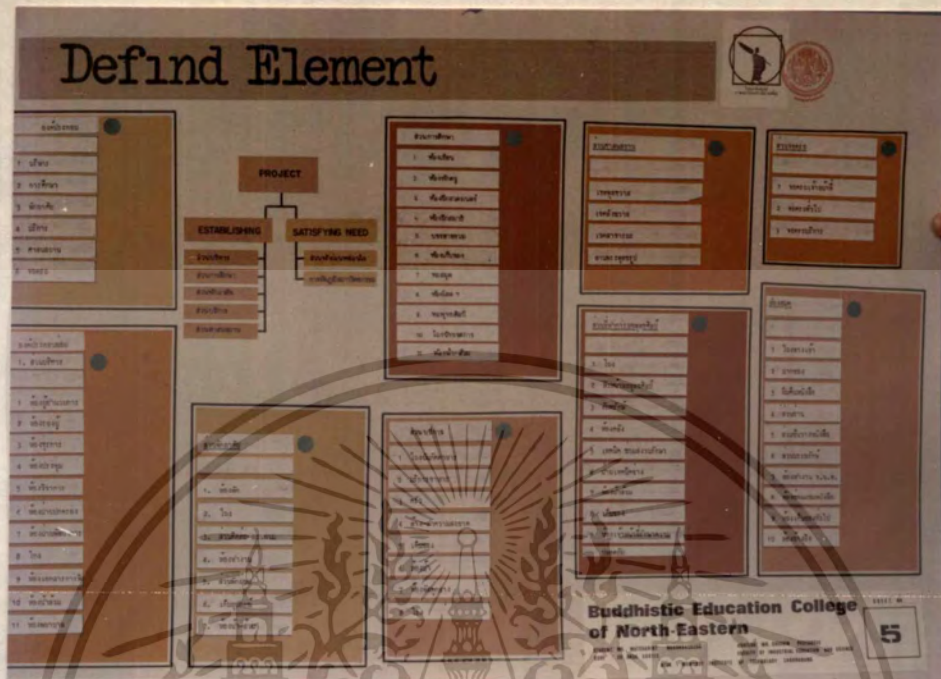
**Buddhistic Education College
of North-Eastern**

3

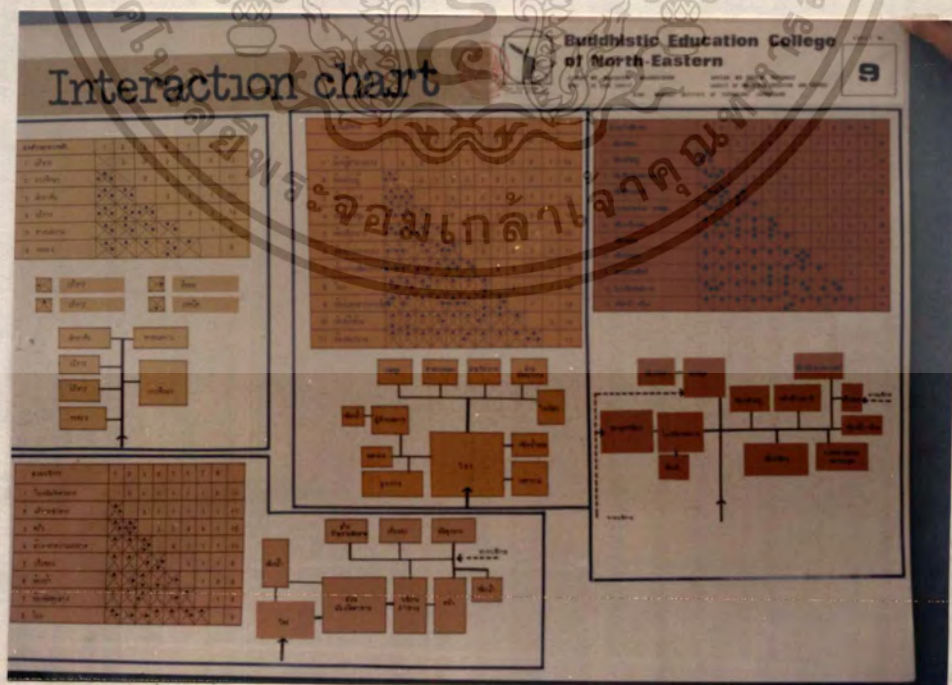
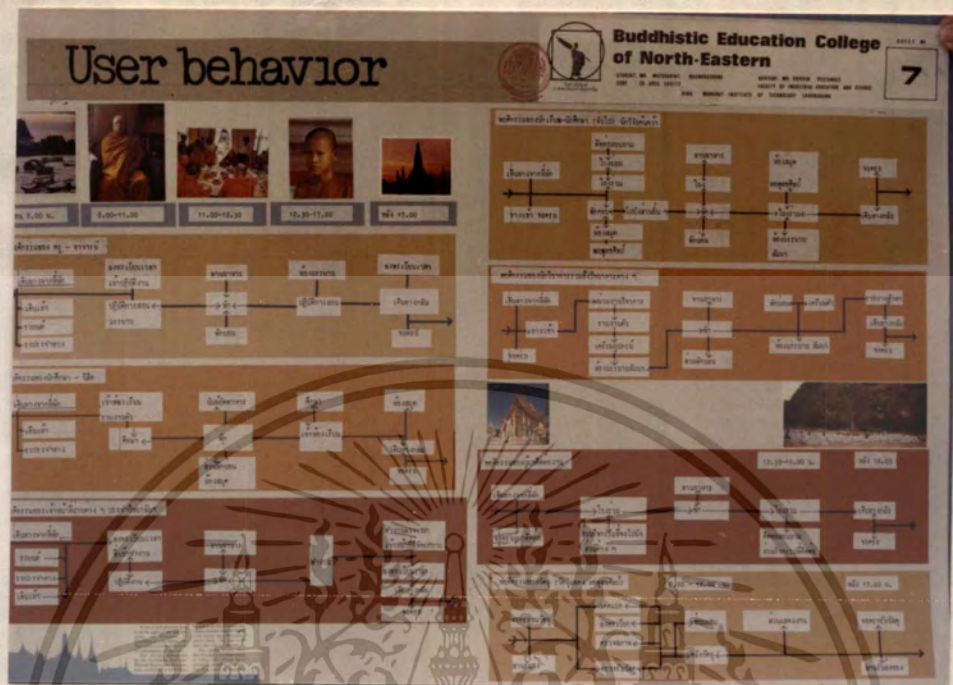
**Buddhist Education College
of North-Eastern**

1

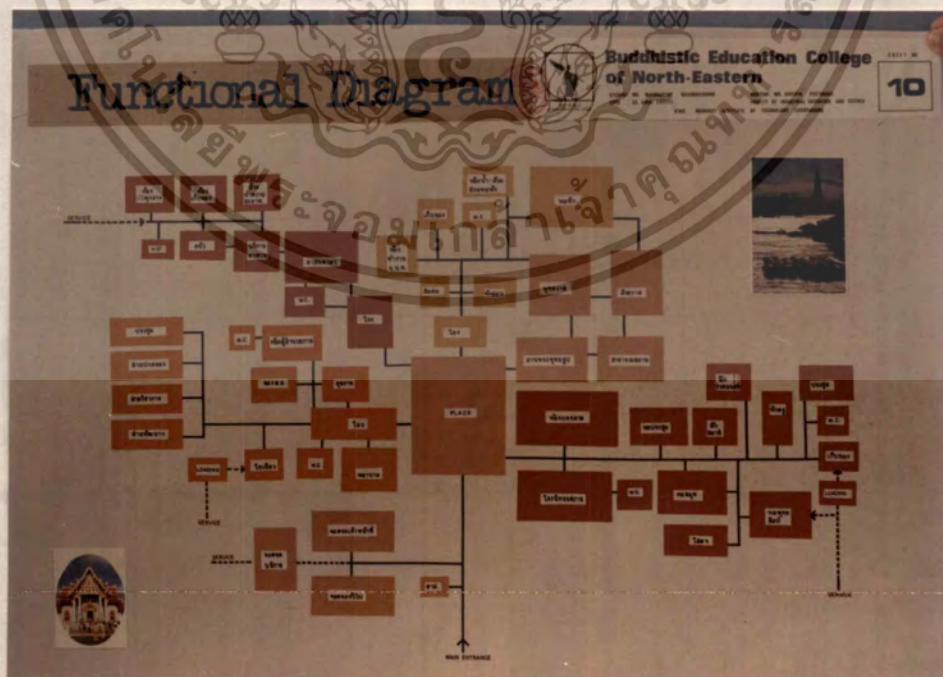
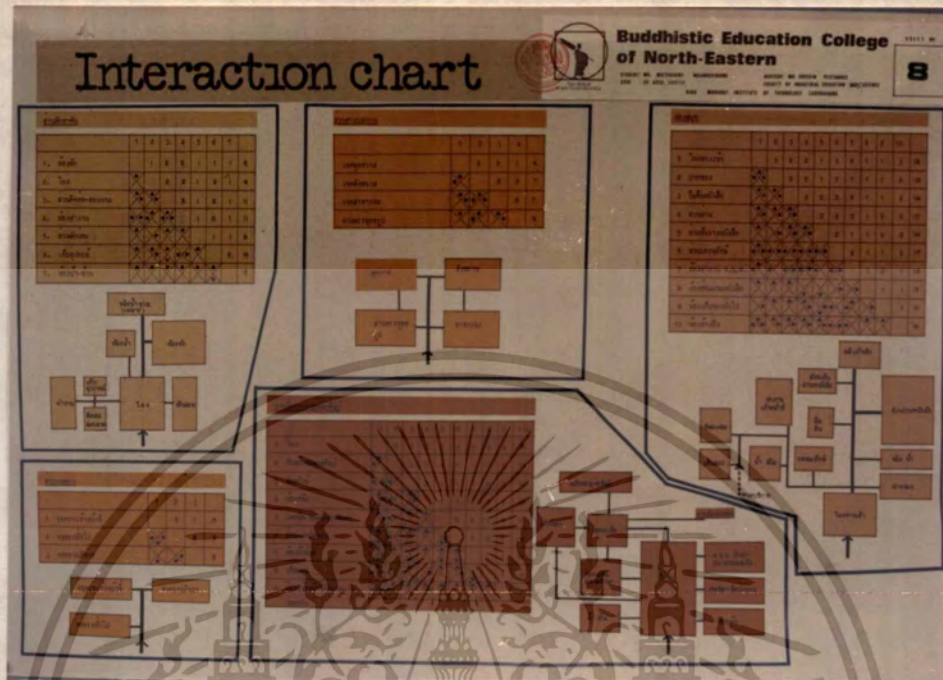

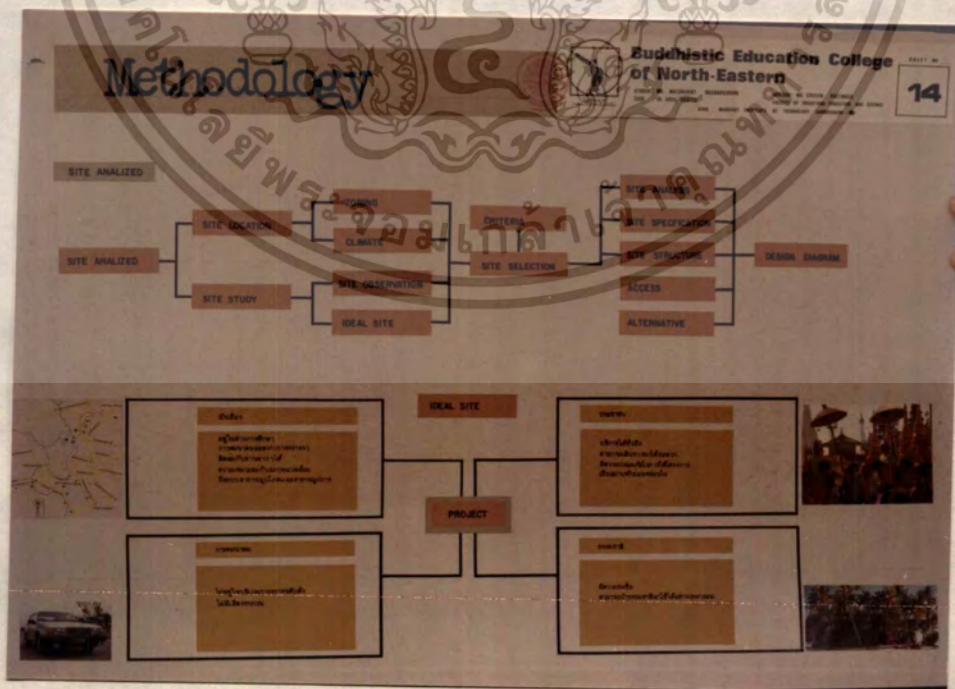
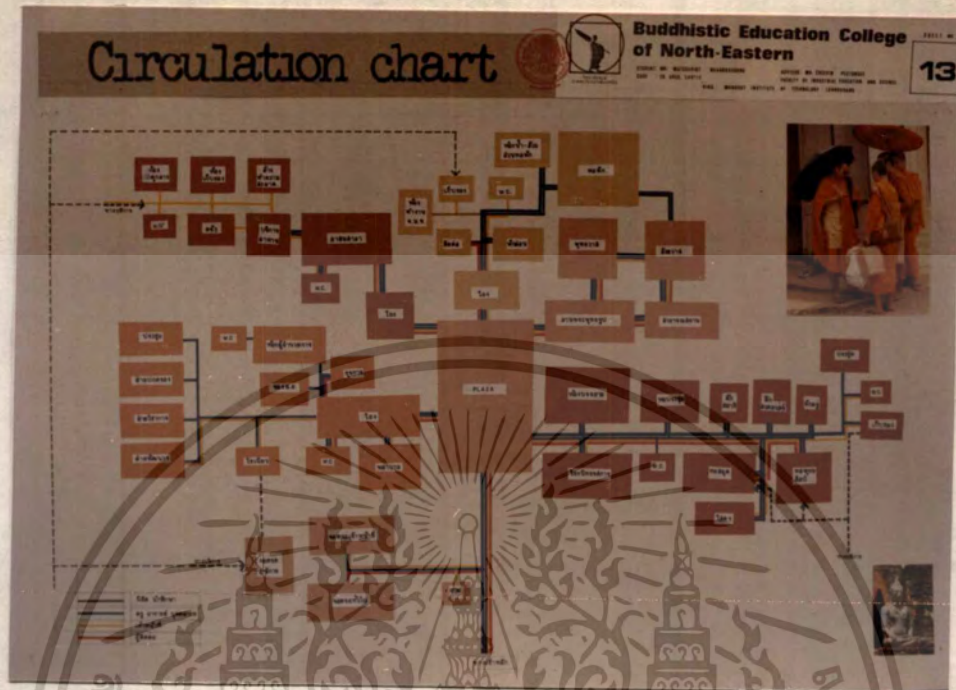
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Site selection

Buddhistic Education College of North-Eastern

16

SITE 1 ทุ่งหญ้าและสวนสาธารณะ ทางหลวงหมายเลข 103 แขวงโคกสำโรง จ.ลพบุรี

SITE 2 ทุ่งหญ้าและสวนสาธารณะ แขวงโคกสำโรง จ.ลพบุรี

SITE 3 ทุ่งหญ้าและสวนสาธารณะ แขวงโคกสำโรง จ.ลพบุรี

ข้อควรพิจารณาในการเลือกสถานที่:

1. สภาพพื้นที่และภูมิประเทศ
2. ความเหมาะสมของพื้นที่
3. ความปลอดภัยของพื้นที่
4. ความเหมาะสมของพื้นที่
5. ความเหมาะสมของพื้นที่
6. ความเหมาะสมของพื้นที่

Stress score

Buddhistic Education College of North-Eastern

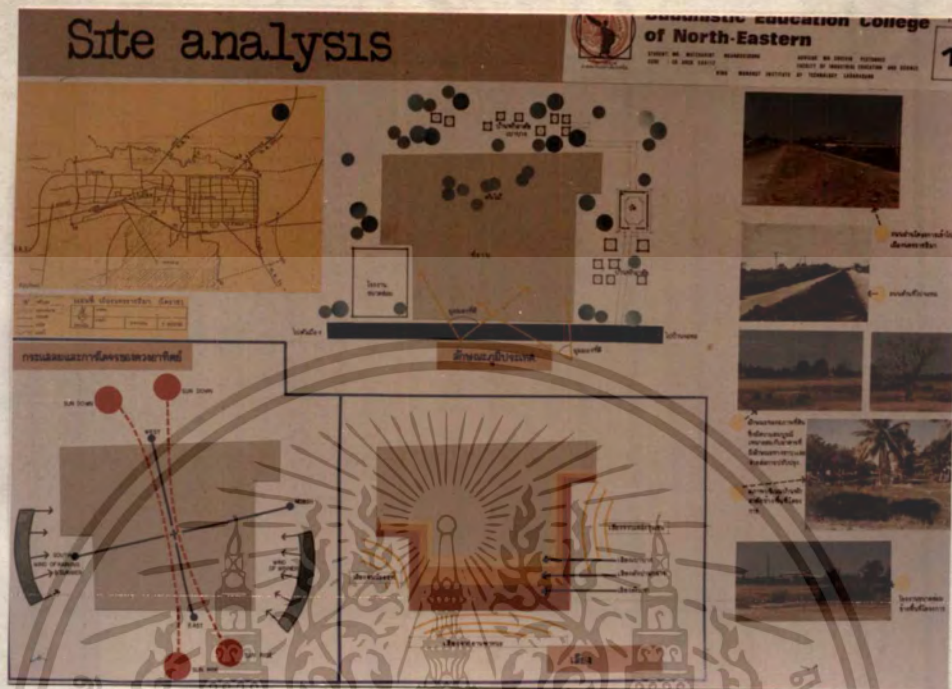
17

ดัชนีการวัดความเครียด

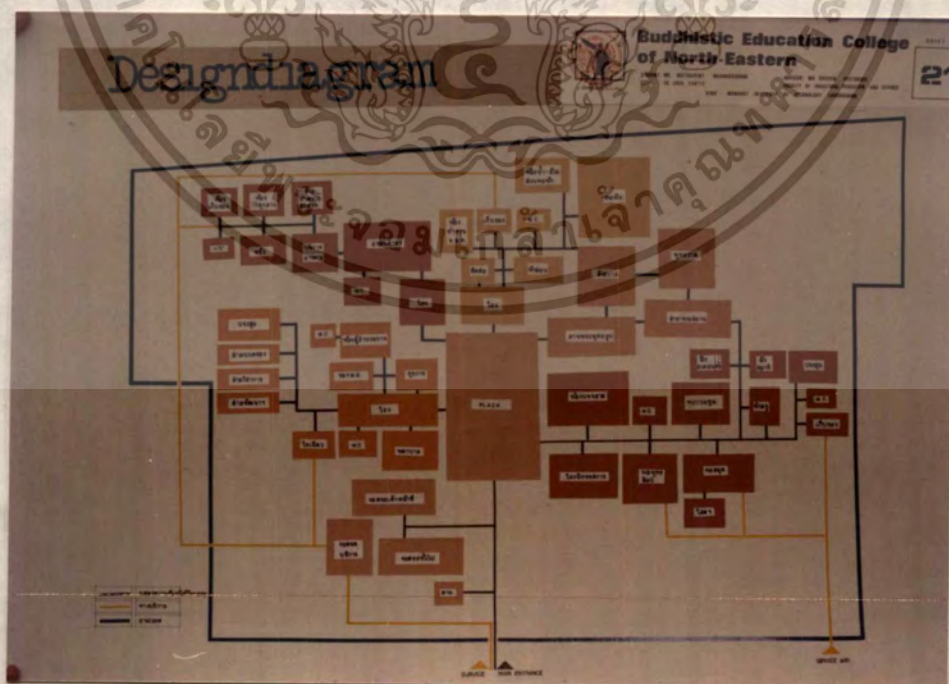
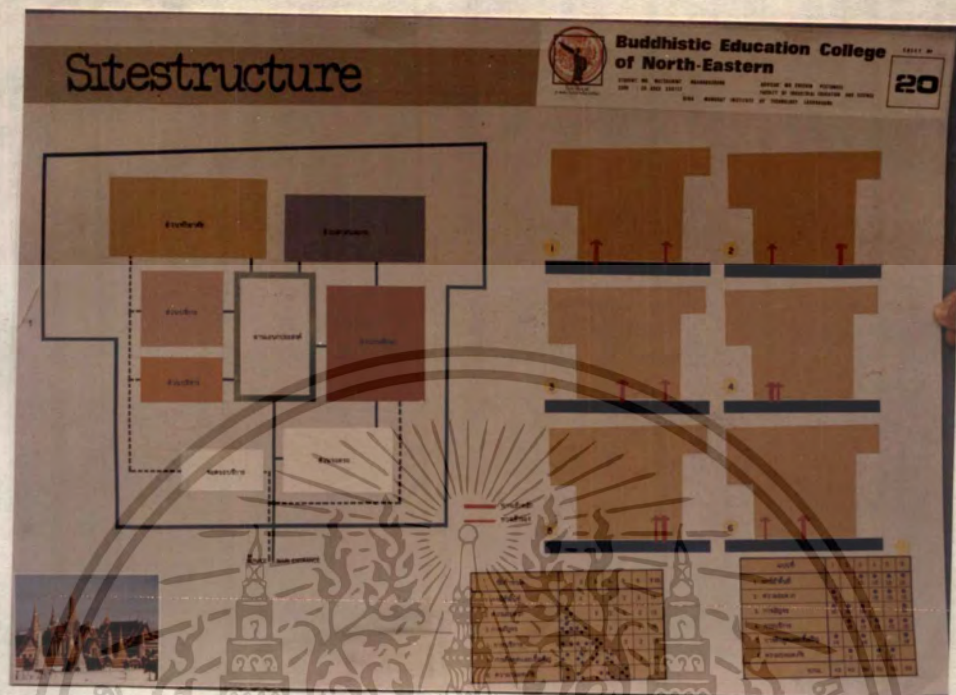
ประเภท	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. ความเครียด	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2. ความเครียด	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3. ความเครียด	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4. ความเครียด	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5. ความเครียด	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6. ความเครียด	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7. ความเครียด	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8. ความเครียด	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9. ความเครียด	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10. ความเครียด	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

ประเภท	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. ความเครียด	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2. ความเครียด	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3. ความเครียด	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4. ความเครียด	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5. ความเครียด	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6. ความเครียด	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7. ความเครียด	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8. ความเครียด	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9. ความเครียด	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10. ความเครียด	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

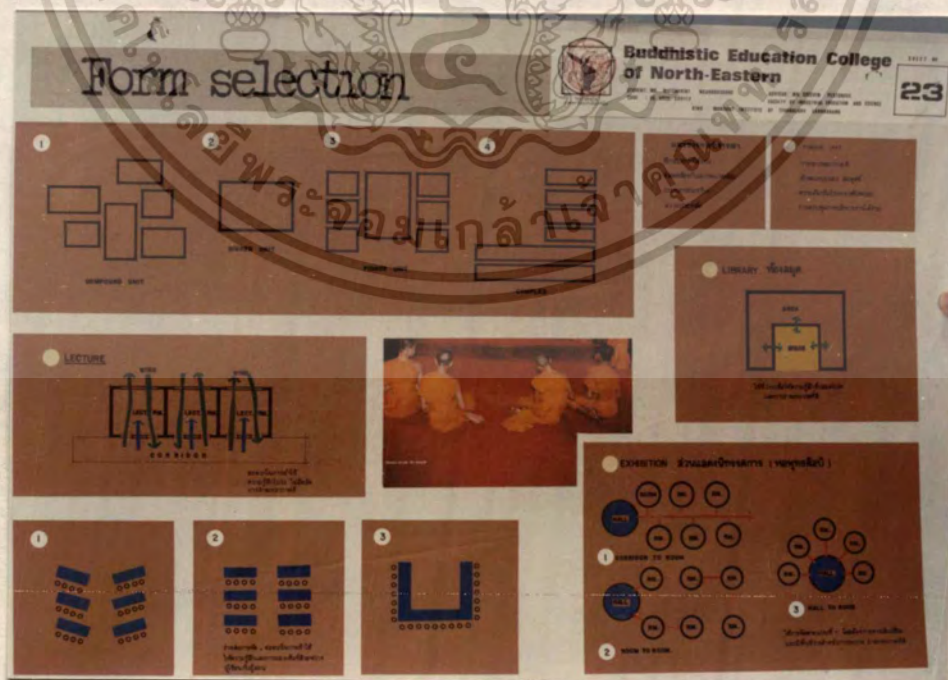
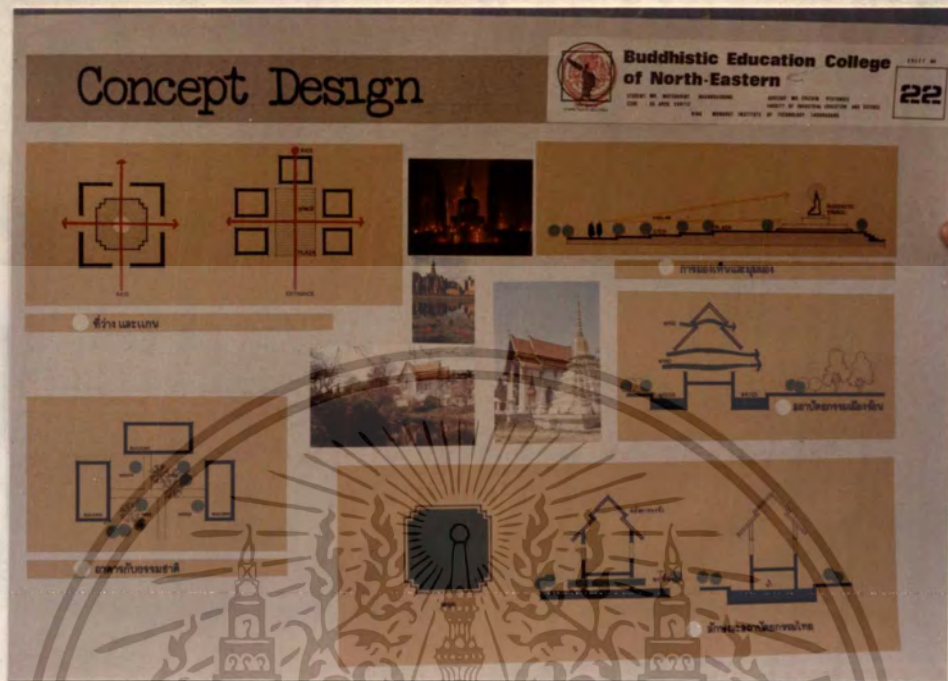
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

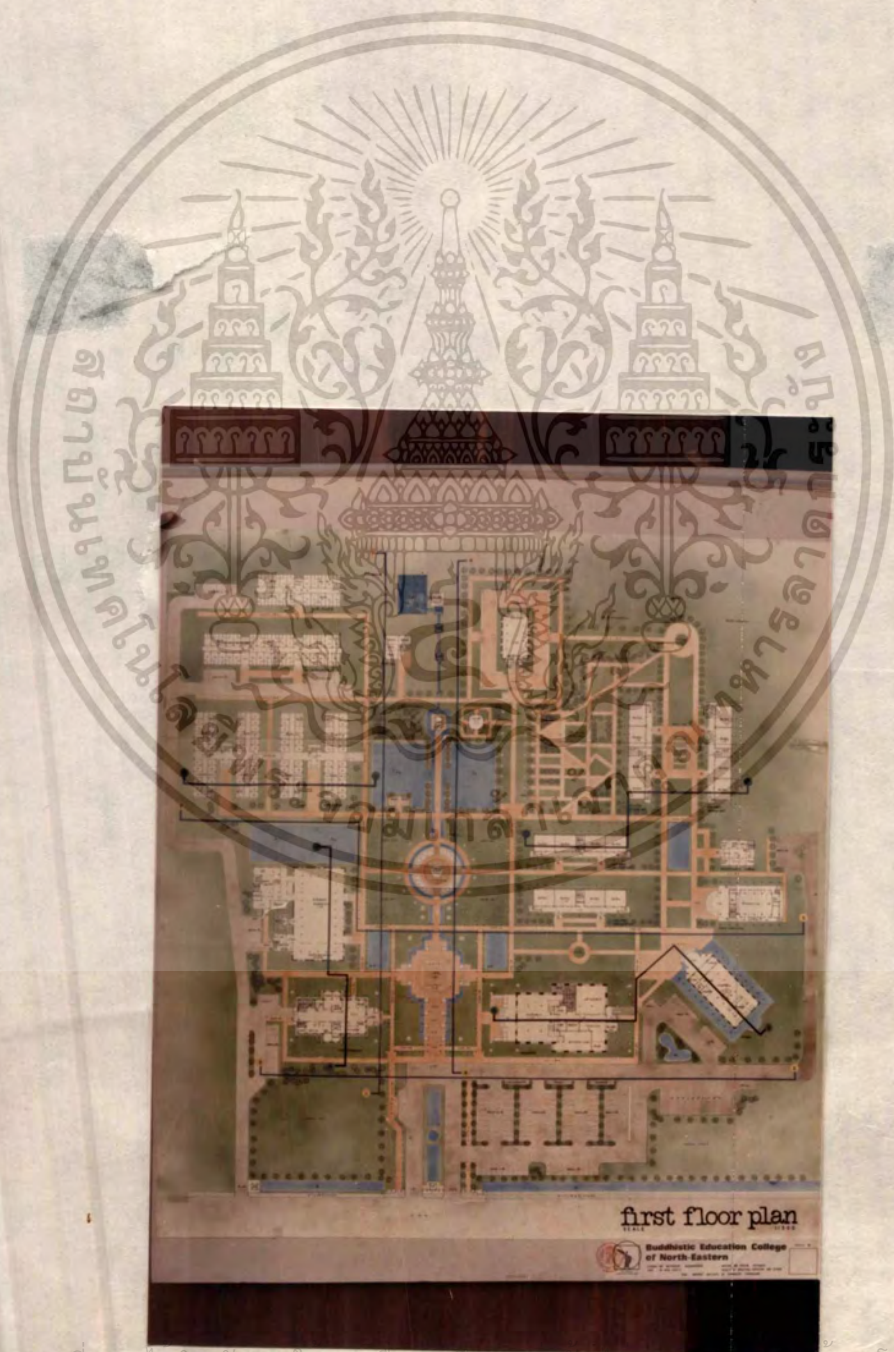
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

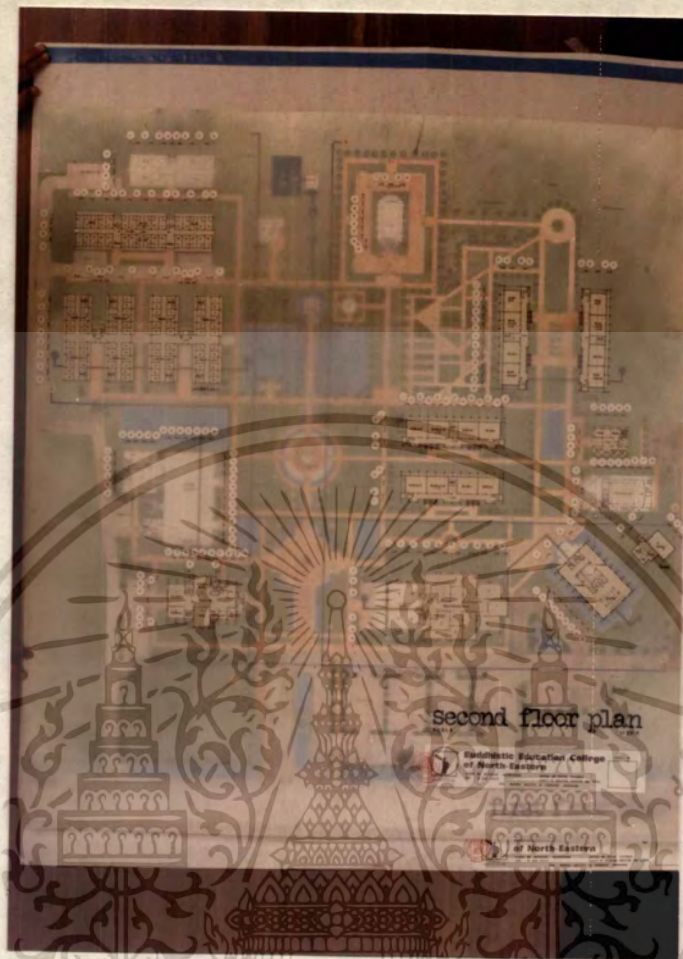
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

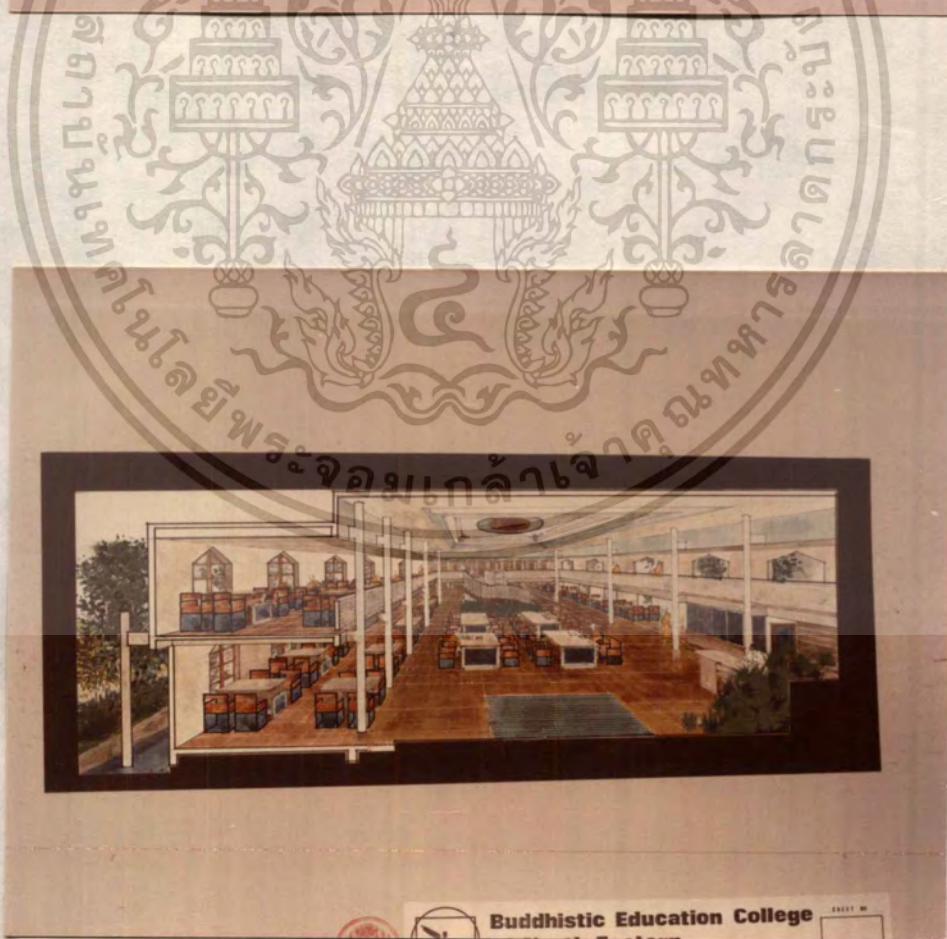
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตถือว่าผิดกฎหมาย
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

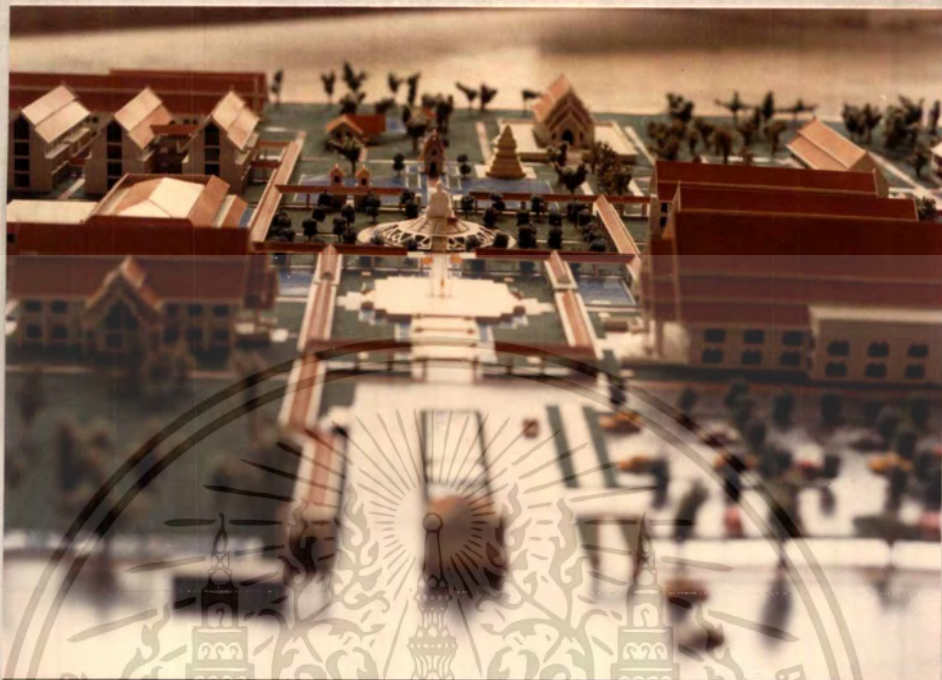
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ6.1 บทสรุป

โครงการวิทยาลัยสงฆ์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เกิดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับคณะพระภิกษุสงฆ์ และพุทธศาสนิกชนทั่วไป อันมีผลต่อเนื่องไปยังการนับถือพุทธศาสนาในปัจจุบัน เพราะเพราะเนื่องมาจากการให้การศึกษาด้านพุทธศาสนาและสภาพสังคม แก่พระสงฆ์ยังไม่แพร่หลายทั่วถึง จึงทำให้เกิดปัญหาด้านสังคมตามมา การจัดตั้งโครงการเพื่อให้สามารถตอบสนองและรองรับสภาพความต้องการที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ตลอดจน เป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่มีหน้าที่และวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกันในการให้บริการด้านความรู้ การศึกษา และเผยแพร่ การศาสนศึกษาและอนุรักษ์วัฒนธรรม กิจกรรมภายในวิทยาลัยฯ สามารถที่จะตอบสนองและบริการแก่พระภิกษุ-สามเณรโดยตรง รวมทั้งประชาชนพุทธศาสนิกชนในท้องถิ่นและภูมิภาคอื่น ๆ โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งสามารถกำหนดรูปแบบมาตรฐานสำหรับอาคารประเภทเดียวกันได้ในคราวต่อไป

จากการศึกษาและค้นคว้า สามารถสรุปโครงการวิทยาลัยสงฆ์ฯ ได้ดังนี้ คือ

1. ส่วนบริหารโครงการ เป็นที่ทำการของวิทยาลัยฯ สำหรับควบคุมและวางแผนการดำเนินงานของวิทยาลัยและ เป็นสถานที่ทำงานของเจ้าหน้าที่ภายในวิทยาลัยฯ ดังกล่าวอีกด้วย
2. ส่วนการศึกษา เป็นที่สำหรับการปฏิบัติการเรียน การสอน ให้บริการทางด้านการศึกษาและค้นคว้า เผยแพร่พุทธศาสนา ตลอดจนให้ความรู้แก่พระภิกษุ-สามเณร ของวิทยาลัยฯ โดยตรงและเป็นส่วนแสดงนิทรรศการ
3. ส่วนพักอาศัย เป็นส่วนพักก่อนหลับนอน สำหรับพระอาจารย์-นักศึกษา จัดไว้ส่วนหลังสุดของที่ตั้ง เพื่อความสงบเสงี่ยมและความเป็นส่วนตัว โดยจัดเป็นหอพัก
4. ส่วนบริการ เป็นส่วนบริการทางด้านอาหารภายในวิทยาลัยและด้านเทคนิค ด้าน-สาธารณและบริการอื่น ๆ
5. ส่วนศาสนสถาน เป็นส่วนที่จัดไว้สำหรับพระภิกษุ-สามเณรใช้ประกอบกิจทางพระพุทธศาสนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2 ข้อเสนอแนะ

การออกแบบสำหรับโครงการวิทยาลัยสงฆ์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นอาคารประเภท การศึกษาทางพุทธศาสนา ที่มีลักษณะในการบริการและบริหารที่เตรียมพร้อมในการปฏิบัติงานอย่าง มีประสิทธิภาพมีการประสานงานที่ดี ดังนั้นงานสถาปัตยกรรม จึงออกมาในลักษณะของ รูปทรงอาคาร ที่คล้อยตามหน้าที่ประโยชน์ใช้สอย โดยนำเอาเอกลักษณ์ทางพุทธศาสนา ความเชื่อ และ - สถาปัตยกรรมไทยโดยจะต้องคำนึงถึง สิ่งต่อไปนี้

1. มาตรฐานในการใช้งานประเภทต่าง ๆ ของอาคารประเภทนี้
2. การใช้สอยที่มีประสิทธิภาพ ความคล่องตัว ความรวดเร็ว การอำนวยความสะดวก ในการให้บริการ
3. คุณลักษณะของส่วนอาคารตามหน้าที่ใช้สอย
4. เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ
5. เอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมทางพุทธศาสนา
6. ความเชื่อ ทางพุทธศาสนา
7. ข้อบัญญัติทางสงฆ์

งานออกแบบสำหรับอาคารวิทยาลัยสงฆ์ภาคฯ นี้ จึงจะสมบูรณ์ได้ด้วยการจัดรูปทรงอาคาร ให้สัมพันธ์กับหน้าที่ใช้สอย และการจัดภูมิสถาปัตยกรรม เข้ามา เพื่อเพิ่มความร่มรื่น เชิงชวน และ เสริมตัวสถาปัตยกรรมให้เด่นยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมการศาสนา รายงานการศาสนา ปี 2529 และ ปี 2530
โรงพิมพ์การศาสนา กรุงเทพฯ : 2530
- ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมการศาสนา นโยบายและแผนการจัดการศึกษา วิชาการ
พระพุทธศาสนา, โรงพิมพ์การศาสนา กรุงเทพฯ. 2530
- ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมการศาสนา แผนพัฒนาประจำปี 2532 - 2534
คํานการศึกษาศาสนาพุทธ, โรงพิมพ์การศาสนา กรุงเทพฯ. 2530
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุฒวิทยาลัย, หลักสูตรและระเบียบปริญญาศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุฒวิทยาลัย, หลักสูตร ปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิต
- สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา, เอกสารบรรยายสรุป นโยบายและการพัฒนา,
นครราชสีมา, 2532
- จุลทัศน์ พยาฆรานนท์, เอกสารการสอนชุดวิชาไทย : ลักษณะสถาปัตยกรรมไทย
พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : ป.สัมพันธ์พาณิชย์. 2526
- อรศิริ ปาณินท์, ที่วางทางสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย 2521
- ทริังใจ บุรณสมภพ, การออกแบบสถาปัตยกรรมเมืองร้อนในประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศิลปากร
- วิเชียร สุวรรณรัตน์, โครงสร้างจากสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง : โรงพิมพ์คณะสถาปัตย์, 2526

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์

พุทธศักราช 2505

(ฉบับใหม่)

(พระปรมาภิไธย) ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 25 ธันวาคม พุทธศักราช 2505

เป็นปีที่ 17 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชจักรี ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ ประกาศว่า

โดยที่เห็นสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ตราพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ขึ้นไว้

โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภาดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช 2505"

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้น

มาตรา 3 ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติสงฆ์ พุทธศักราช 2484

มาตรา 4 ภายในระยะเวลา 1 ปี นับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติใช้บังคับบรรดากฎหมายกฎกระทรวง
สั่งขานิติ กติกาสงฆ์ กฎองค์การ พระบัญชาของสมเด็จพระสังฆราช ขอบังคับและระเบียบการเกี่ยวกับคณะ
สงฆ์ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันประกาศพระราชบัญญัตินี้ในราชกิจจานุเบกษา ให้คงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดแย้ง
กับพระราชบัญญัติ ทั้งนี้จนกว่ากฎกระทรวง กฎมหาเถรสมาคม พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช ขอบังคับ
หรือระเบียบของมหาเถรสมาคมยกเลิก หรือมีความอย่างเดียวกันหรือขัดแย้งกัน หรือกล่าวไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา 5 เพื่อประโยชน์แห่งมาตรา 4 บรรดาอำนาจหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในสังฆานัติ กติกา
สงฆ์ กฎองค์การ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช ขอบังคับและระเบียบเกี่ยวกับพระสงฆ์ให้เป็นอำนาจ-
หน้าที่ของพระภิกษุตำแหน่งใด หรือคณะกรรมการสงฆ์ใดซึ่งไม่มีในพระราชบัญญัตินี้ ให้มหาเถรสมาคมมีอำนาจ
กำหนดโดยกฎหมายมหาเถรสมาคมให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพระภิกษุตำแหน่งใด รูปใดหรือหลายรูปร่วมกัน เป็นคณะ
ตามที่เห็นสมควรได้

มาตรา 6 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และ
มีอำนาจออกกฎกระทรวง เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

"กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วบังคับได้"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมวด 1

สมเด็จพระสังฆราช

มาตรา 7 พระมหากษัตริย์ ทรงสถาปนาสมเด็จพระสังฆราช

มาตรา 8 สมเด็จพระสังฆราช ทรงดำรงตำแหน่งสกลมหาสังฆปริณายก ทรงบัญชาการคณะสงฆ์ และทรงตราพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช โดยไม่ขัดแย้งกับกฎหมาย พระธรรม วินัยและกฎมหาเถรสมาคม

มาตรา 9 สมเด็จพระสังฆราชทรงดำรงตำแหน่งประธานกรรมการมหาเถรสมาคมมีอาวุโสสูงสุดโดยพรรษา ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

ในเมื่อสมเด็จพระสังฆราชจะไม่ทรงประทับอยู่ในราชอาณาจักร หรือไม่อาจทรงปฏิบัติหน้าที่ได้ สมเด็จพระสังฆราชจะได้ทรงแต่งตั้งให้สมเด็จพระราชาคณะรูปหนึ่งปฏิบัติหน้าที่แทน ถ้ามิได้ทรงแต่งตั้งไว้ ให้สมเด็จพระราชาคณะผู้มีอาวุโสสูงสุดโดยพรรษา ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

ในกรณีที่สมเด็จพระราชาคณะผู้มีอาวุโสสูงสุด โดยพรรษาไม่อาจปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราชได้ ให้สมเด็จพระราชาคณะผู้มีอาวุโสรองลงมาโดยพรรษาดำรงปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

ในกรณีที่สมเด็จพระราชาคณะ ซึ่งได้รับแต่งตั้งปฏิบัติแทนสมเด็จพระสังฆราชไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ สมเด็จพระสังฆราชได้ ให้สมเด็จพระราชาคณะรูปอื่นผู้มีอาวุโสสูงสุดโดยพรรษาปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประกาศนามสมเด็จพระราชาคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่ สมเด็จพระสังฆราชตามมาตรานี้ในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 10 สมเด็จพระสังฆราชพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- 1) มรณภาพ
- 2) ลาออก
- 3) พ้นจากความเป็นพระภิกษุ
- 4) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้ออก

หมวด 2

มหาเถรสมาคม

มาตรา 12 มหาเถรสมาคมประกอบด้วยสมเด็จพระสังฆราช ซึ่งทรงดำรงตำแหน่งประธานกรรมการโดยตำแหน่ง สมเด็จพระราชาคณะทุกรูปเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และพระราชาคณะซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งมีจำนวนไม่ต่ำกว่าสี่รูปและไม่เกินแปดรูป เป็นกรรมการ

มาตรา 13 ให้อธิบดีกรมการศาสนาเป็นเลขาธิการมหาเถรสมาคมโดยตำแหน่งและให้กรมการศาสนาทำหน้าที่สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม

มาตรา 14 กรรมการมหาเถรสมาคม ซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา 15 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา 14 กรรมการมหาเถรสมาคม ซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้ง พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- 1) มรณภาพ
- 2) พ้นจากความเป็นภิกษุ
- 3) ลาออก
- 4) สมเด็จพระสังฆราชมีบัญชาให้ออก

ในกรณีที่กรรมการมหาเถรสมาคม พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ สมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งพระราชคณะรูปใดรูปหนึ่ง เป็นกรรมการ

กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งความในวาระก่อน อยู่ในตำแหน่งตามวาระ สมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งพระราชคณะรูปใดรูปหนึ่ง เป็นกรรมการ

กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งความในวาระก่อน อยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ซึ่งเป็นแทน

มาตรา 16 ถ้าประธานกรรมการมหาเถรสมาคม ไม่อาจมาประชุมได้หรือไม่อยู่ในที่ประชุมมหาเถรสมาคม และมีได้มอบหมายให้สมเด็จพระราชาคณะรูปใดรูปหนึ่งปฏิบัติหน้าที่แทน การประชุมมหาเถรสมาคมเพื่อการแต่งตั้งนี้ ให้กรรมการซึ่งเป็นสมเด็จพระราชาคณะผู้มีอาวุโสสูงสุดโดยพรรษา เป็นประธานในที่ประชุม

มาตรา 17 การประชุมมหาเถรสมาคมต้องมีกรรมการโดยตำแหน่ง และการการโดยแต่งตั้งรวมกันไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด จึงเป็นองค์ประชุมได้

ระเบียบการประชุมมหาเถรสมาคม ให้เป็นไปตามกฎหมายมหาเถรสมาคม

มาตรา 18 มหาเถรสมาคมมีอำนาจหน้าที่ปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปโดยเรียบร้อย เพื่อการนี้ให้มีอำนาจตรากฎหมายมหาเถรสมาคม ออกข้อบังคับ วาระระเบียบหรือออกคำสั่งโดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายและพระธรรมวินัย ใช้บังคับได้

มาตรา 19 การแต่งตั้งกรรมการมหาเถรสมาคม และการให้กรรมการมหาเถรสมาคมออกจากตำแหน่ง ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมวด 3

การปกครองคณะสงฆ์

มาตรา 20 การจัดระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามที่กำหนดในมหาเถรสมาคม

มาตรา 21 การปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาคให้จัดแบ่งเขตการปกครองดังต่อไปนี้

- 1) ภาค
- 2) จังหวัด
- 3) อำเภอ
- 4) ตำบล

จำนวนเขตและการปกครองดังกล่าวให้เป็นไปตามกำหนดตามกฎหมายเถรสมาคม

มาตรา 22 การปกครองดังกล่าวให้เป็นการปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาคให้พระภิกษุเป็นผู้ปกครองตามชั้นลำดับ ดังต่อไปนี้

- 1) เจ้าคณะภาค
- 2) เจ้าคณะจังหวัด
- 3) เจ้าคณะอำเภอ
- 4) เจ้าคณะตำบล

เมื่อมหาเถรสมาคมเห็นสมควรให้มีรองเจ้าคณะภาค รองเจ้าคณะจังหวัด รองเจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะตำบล เป็นผู้ช่วยเจ้าคณะนั้น ๆ ก็ได้

มาตรา 23 การแต่งตั้ง ถอดถอนพระอุปัชฌาย์ เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส พระภิกษุอื่น ๆ เกี่ยวกับตำแหน่งปกครองคณะสงฆ์ ตำแหน่งอื่น ๆ และไวยาวัจกรให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎหมายเถรสมาคม

หมวด 4

นิคหกรรมและการสละสมณเพศ

มาตรา 24 พระภิกษุจะต้องรับนิกหกรรมก็ต่อเมื่อกระทำการล่วงละเมิดพระธรรมวินัย และนิกหกรรมตามพระธรรมวินัย

มาตรา 25 ภายใต้บังคับมาตรา 24 มหาเถรสมาคมมีอำนาจตรากฎหมายเถรสมาคม กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติ เพื่อให้การลงนิกหกรรมเป็นไปโดยถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว และให้ถือว่าเป็นการชอบด้วยกฎหมายที่มหาเถรสมาคมจะกำหนดในมหาเถรสมาคม ให้มหาเถรสมาคม หรือ

พระภิกษุผู้ปกครองสงฆ์ตำแหน่งใด เป็นผู้มียอำนาจลงนิกหกรรมแก่พระภิกษุผู้ล่วงละเมิดพระธรรมวินัย/ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยนาให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กับการกำหนดให้การวินิจฉัยการลงนิคกรรมให้เป็นอันยุติในชั้นใด ๆ นั้นด้วย

มาตรา 26 พระภิกษุรูปใดล่วงละเมิดพระธรรมวินัย และได้มีคำวินิจฉัยถึงที่สุดให้ได้รับนิคกรรมให้สึก ต้องสึกภายในยี่สิบสี่ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ได้รับทราบคำวินิจฉัยนั้น

มาตรา 27 พระภิกษุรูปใดต้องคำวินิจฉัยให้รับนิคกรรมไม่ถึงให้สึก ไม่ยอมรับนิคกรรมให้สึกนั้นหรือประพฤติกล่วงละเมิดพระธรรมวินัยเป็นอาจิณ หรือไม่สังกัดอยู่ในวัดหนึ่งวัดใดกับทั้งไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง มหาเถรสมาคมมีอำนาจวินิจฉัยและมีคำสั่งให้พระภิกษุนั้นสละสมณเพศเสียได้

พระภิกษุต้องคำวินิจฉัยให้สละสมณเพศ ตามความในวรรคก่อน ต้องสึกภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ได้ทราบคำวินิจฉัยนั้น

วินัยบัญญัติ

อนุศาสน์ 8 อย่าง

นิสสัย 4 อกรณียกิจ 4

ปัจจัยเครื่องอาศัยของบรรพชิต เรียกนิสสัย 4 อย่าง คือ เทียนบริณทมาศ 1 นุ่งห่มผ้าบังสกุล 1 อยู่โคนไม้ 1 ฉันทยาตองด้วยน้ำมูลร่นา 1

กิจที่ไม่ควรทำ เรียกอกรณียกิจ 4 อย่าง คือ เสพเมถุน 1 ลักขของเขา 1 ข่าสัคว์ 1 พุดอวดคุณพิเศษที่ไม่มีในตน 1 กิจ 4 อย่างนี้ บรรพชิตทำไม่ได้ สิกขาของภิกษุมิ 3 อย่าง คือ

ศีล สมาธิ ปัญญา ความสรวรวมกาย วาจา ให้เรียบร้อย ชื่อว่า ศีล ความรักษาใจมั่น ชื่อว่า สมาธิ ความรอมรู้ในกองสังขาร ชื่อว่า ปัญญา

โทษที่เกิดเพราะความละเมิดในข้อที่พระพุทธเจ้าห้าม เรียกว่า อาบัติ อาบัตินั้นว่าโดยชื่อมี 7 ประการ คือ ปาราชิก 1 สังฆาติเสส 1 กุลลัจฉัย 1 ปาฏิเทศนียะ 1 ทุกกฏ 1 พุพพาสิต 1

ปาราชิกนั้น ภิกษุต้องเข้าแล้วขาดจากภิกษุ สังฆาติเสสนั้น ต้องเข้าแล้ว ต้องอยู่กรรมจึงพ้นได้ อาบัตินัก 5 อย่างนั้น ภิกษุต้องเข้าต้องแสดงต่อหน้าสงฆ์หรือคณะหรือภิกษุรูปใดรูปหนึ่งจึงพ้นได้

อาการที่ภิกษุจะต้องอาบัติเหล่านี้ 6 อย่าง คือ ต้องด้วยไม่ละอาย 1 ต้องด้วยไม่รู้ว่สิ่งนี้จะ เป็นอาบัติ 1 ต้องด้วยสงสัยแล้วขึ้นทำลง 1 ต้องด้วยสำคัญว่าควรในของที่ไม่ควร 1 ต้องด้วยสำคัญว่าไม่ควรในของที่ควร 1 ต้องด้วยลิมสติ 1

ข้อที่พระพุทธเจ้าห้าม ซึ่งยกขึ้นเป็นสิกขาบทที่มาในพระปาติโมกข์ 1 ไม่ได้มาในพระปาติโมกข์ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สิกขาบทที่มาในพระปาฏิโมกข์นั้น คือ ปาราชิก 4 สังฆาติเสส 13 อนินย 2 นิสสัคคียปาจิตติย์ 30 ปาจิตติย์ 92 ปาฏิเทศนียะ 4 เสขีย 75 รวมเป็น 220 นับทั้งอธิกรณสมณะด้วยเป็น 227

ปาราชิก 4

1. ภิกษุเสพเมถุน ต้องปาราชิก
2. ภิกษุถือเอาของที่เจ้าของไม่ได้ให้ไ้ราคา 5 มาสก ต้องปาราชิก
3. ภิกษุแกล้งขำมนุษย์ให้ตาย ต้องปาราชิก
4. ภิกษุवादุดตริมนุสสรธรรม (คือธรรมอันยิ่งของมนุษย์) ที่ไม่มีในคัวตน ต้องปาราชิก

สังฆาติเสส 13

1. ภิกษุแกล้งทำให้น้ำอสุจิเคลื่อน ต้องสังฆาติเสส
2. ภิกษุมีความกำหนัดอยู่ จับต้องกายหญิง ต้องสังฆาติเสส
3. ภิกษุมีความกำหนัดอยู่ พุทเกี่ยวหญิง ต้องสังฆาติเสส
4. ภิกษุมีความกำหนัดอยู่ พุทหล่อให้หญิงบำเรอตนด้วยกาม ต้องสังฆาติเสส
5. ภิกษุชก ส่อให้ชาย หญิงเป็นสัวเมียกัน ต้องสังฆาติเสส
6. ภิกษุสร้างภูกฐิที่ตองก่อและโบกด้วยปูน หรือ ดิน ซึ่งไม่มีใครเป็นเจ้าของจำเพาะเป็นที่อยู่ของตน ต้องทำให้ได้ประมาณ โดยยาวเพียง 12 คืบ พระสุحد ไทยกว้างเพียง 7 คืบ วัดในร่วมใน และต้องให้สงฆ์แสดงที่ไว้ก่อน ถ้าไม่ให้สงฆ์ที่ไว้กั้ด ทำให้เกินประมาณกั้ด ต้องสังฆาติเสส
7. ถ้าที่อยู่ซึ่งจะสร้างขึ้นนั้น มีทายกเป็น เจ้าของ ทำให้เกินประมาณนั้นได้ แต่ต้องให้สงฆ์แสดงที่ไว้ก่อน ถ้าไม่ให้สงฆ์แสดงที่ไว้ก่อน ต้องสังฆาติเสส
8. ภิกษุโกรธเคือง แกล้งใจภิกษุอื่นด้วยอาบัติปาราชิกไม่มีมูล ต้องสังฆาติเสส
9. ภิกษุโกรธเคือง แกล้งหาเลสใจภิกษุอื่นด้วยอาบัติปาราชิก ต้องสังฆาติเสส
10. ภิกษุพากเพียร เพื่อจะทำลายสงฆ์ให้แตกกัน ภิกษุอื่นห้ามไม่ฟัง สงฆ์กรรมเพื่อจะให้ละข้อยที่ประพฤตินั้น ถ้าไม่ละ ต้องสังฆาติเสส
11. ภิกษุประพฤติดตามภิกษุผู้ทำลายสงฆ์นั้น ภิกษุอื่นห้ามไม่ฟัง สงฆ์กรรมเพื่อจะให้ละข้อยที่ประพฤตินั้น ถ้าไม่ละ ต้องสังฆาติเสส
12. ภิกษุว่ายากสอนยาก ภิกษุอื่นห้ามไม่ฟัง สงฆ์สวดกรรมเพื่อจะให้ละข้อยที่ประพฤตินั้น ถ้าไม่ละ ต้องสังฆาติเสส

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

13. ภิกษุประทุษร้ายตระกูล คือ ประจบคฤหัสถ์ สงฆ์โล้เสียจากวัด กลับว่าติเตียนสงฆ์
ภิกษุอื่นห้ามไม่ฟัง สงฆ์สวดกรรมเพื่อจะให้ละข้อที่ประทุษฐานนั้น ถ้าไม่ละต้องสังฆาทิเสส

อนิยต 2

1. ภิกษุหนึ่งในที่ลัภคากับหญิงสองคอสอง ถ้ามีคนสมควรเชื่อถือได้ มาพูดขึ้นด้วยธรรม 3 อย่าง
คือ ปาราชิก หรือสังฆาทิเสส หรือ ปาจิตติย์ อย่างใดอย่างหนึ่ง ภิกษุรับอย่างใด
ให้รับอย่างนั้น หรือเขาว่าจำเพาะธรรมอย่างใด ให้รับอย่างนั้น
2. ภิกษุหนึ่งในที่ลัภคากับหญิงสองคอสอง ถ้ามีคนสมควรเชื่อได้มาพูดขึ้นด้วยธรรม 2 อย่าง คือ สังฆาทิเสส
หรือ เขาว่าจำเพาะธรรมอย่างใด ให้รับอย่างนั้น

นิสสัคคียปาจิตติย์ 30 แบ่งเป็น 3 วรรค

มีวรรคละ 10 สิกขาบท

จิวรรคที่ 1

1. ภิกษุทรงอดีตเจียรได้เพียง 10 วัน เป็นอย่างยิ่ง ถ้าล่วงเกิน 10 วันไป ต้อง
นิสสัคคียปาจิตติย์ เว้นไว้แต่ได้สมมติ
2. ภิกษุอยู่ปราศจากไตรจีวรแม้คันหนึ่งต้องนิสสัคคียปาจิตติย์ เว้นไว้แต่ได้สมมติ
3. ถ้าผ้าเกิดขึ้นแก่ภิกษุ ภิกษุประสงค์จะทำจีวร แต่ยังไม่มีพอ ถ้าที่หวังว่าจะได้มาอีก พึง
เก็บผ้าขึ้นไว้ได้เพียงเดือนหนึ่งเป็นอย่างยิ่ง ถ้าเก็บไว้ให้เกินเดือนหนึ่งไป แม้ถึง
ยังมีที่หวังว่าจะได้อยู่ ต้องนิสสัคคียปาจิตติย์
4. ภิกษุใช้นางภิกษุที่ไม่ใช่ญาติ ให้ชกก็ดี ให้ข้อมก็ดี ให้ทุบก็ดี ซึ่งจีวรเก่าต้องนิสสัคคียปาจิตติย์
5. ภิกษุรับจีวรแต่มีอนางภิกษุที่ไม่ใช่ญาติ เว้นไว้แต่แลกเปลี่ยนกัน ต้องนิสสัคคียปาจิตติย์
6. ภิกษุขอจีวรต่อคฤหัสถ์ไม่ใช่ญาติ ไม่ใช่บวราณา ได้มา ต้องนิสสัคคียปาจิตติย์ เว้นแต่มีสมัย
ที่ขอจีวรได้ คือ เวลาภิกษุมิจีวรอันใจรักไป หรือมีจีวรอันฉิบหายเสีย
7. ในสมัยเช่นนั้น จะขอเขาได้เพียงผ้านุ่ง ผ้าห่มเท่านั้น ถ้าขอให้เกินกว่านั้นได้มา ต้อง
นิสสัคคียปาจิตติย์
8. ถ้าคฤหัสถ์ที่ไม่ใช่ญาติไม่ใช่บวราณาเขาพูดว่า เขาจะถวายจีวรแก่ภิกษุชื่อนี้ ภิกษุนั้นทราบ
ความแล้ว เข้าไปพูดให้เขาถวายจีวรอย่างนั้นอย่างนี้ ที่มีราคาแพงกว่าดีกว่าที่เขากำหนดไว้
เดิม ได้มา ต้องนิสสัคคียปาจิตติย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. ถ้าคฤหัสถ์ผู้จะถวายจีวรแก่ภิกษุหลายคน แต่เขาไม่ใช่ญาติ ไม่ใช่ปวารณา ภิกษุไปพูดให้เขารวมทุนเข้าเป็นอันเดียวกัน ให้ซื้อจีวรที่แพงกว่าดีกว่าที่เขากำหนดไว้เดิม ได้มา ต้องนิสสัคคียปาจิตติย
10. ถ้าใคร ๆ นำทรัพย์มาเพื่อค่าจีวรแล้ว ถามภิกษุว่าใครเป็นไวยาวัจกรของเธอ ถ้าภิกษุต้องการจีวร ก็พึงแสดงคนวัดหรืออุบาสกว่า ผู้นี้เป็นไวยาวัจกรของภิกษุทั้งหลาย ครั้นเขามอบหมายไวยาวัจกรนั้นแล้ว สั่งภิกษุว่า ถ้าต้องการจีวร ให้เข้าไปหาไวยาวัจกร ภิกษุนั้นพึงเข้าไปหาเขาแล้วทวงว่า เราต้องการจีวรดังนี้ ได้ 3 ครั้ง ถ้าไม่ได้จีวร ไปยืนแต่พอเขาเห็นได้ 6 ครั้ง ถ้าไม่ได้ ต้องนิสสัคคียปาจิตติย ถ้าไปทวงและยืนคาบกำหนดแล้วไม่ได้จีวร จำเป็นต้องไปบอกเจ้าของเดิมว่า ของนั้นไม่สำเร็จประโยชน์แก่ตนให้เขาเรียกเอาของเขาคืนมาเสีย

โกถยวรรคที่ 2

1. ภิกษุหล่อสันถัดด้วยชนเจียมเจือด้วยไหมต้องนิสสัคคียปาจิตติย
2. ภิกษุหล่อสันถัดด้วยชนเจียมดำน้วน ต้องนิสสัคคียปาจิตติย
3. ภิกษุจะหล่อสันถัดใหม่ ถึงใช้ชนเจียมดำ 2 ส่วน ชนเจียมขาวส่วนหนึ่ง ชนเจียมแดงส่วนหนึ่ง ถ้าใช้ชนเจียมดำเกินสองส่วนขึ้นไปต้องนิสสัคคียปาจิตติย
4. ภิกษุหล่อสันถัดใหม่แล้ว พึงใช้ให้ได้ 6 ปี ถ้ายังไม่ถึง 6 ปีหล่อใหม่ ต้องนิสสัคคียปาจิตติย เว้นไว้แต่ได้สมบัติ
5. ภิกษุจะหล่อสันถัด ถึงตัดเอาสันถัดเก่าชิ้นหนึ่งโดยรอมมาปนลงในสันถัดที่หล่อใหม่ เพื่อจะทำให้เสียสี ถ้าไม่ทำดังนี้ ต้องนิสสัคคียปาจิตติย
6. เมื่อภิกษุเดินทางไกล ถ้ามีใครถวายชนเจียม ต้องการก็รับได้ ถ้าไม่มีใครนำมา นำมาเองได้เพียง 3 โยชน์ ถ้าเกิน 3 โยชน์ไป ต้องนิสสัคคียปาจิตติย
7. ภิกษุใช้นางภิกษุณีที่ไม่ใช่ญาติ ให้ชกก็ดี ให้ย้อมก็ดี ให้สาบก็ดี ซึ่งชนเจียมต้องนิสสัคคียปาจิตติย
8. ภิกษุรับเองก็ดี ใช้ให้ผู้อื่นรับก็ดี ซึ่งทองและเงิน หรือยันททองและเงินที่เขาเก็บไว้เพื่อคนต้องนิสสัคคียปาจิตติย
9. ภิกษุทำการซื้อขายด้วยรูปยะ คือของที่เขาใช้เป็นทองและเงิน ต้องนิสสัคคียปาจิตติย
10. ภิกษุแลกเปลี่ยนสิ่งของกับคฤหัสถ์ ต้องนิสสัคคียปาจิตติย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทความวรรคที่ 5

1. บากกร นอกจากบาตรอธิฐาน เรียก ภิกษุ
เก็บไว้ได้เพียง 10 วัน เป็นอย่างขึง ถ้าไหลง 10 วันไป ต้องนิสสัคคิยาจิตติ-
ตีย์
2. ภิกษุมีบาตรราวยังไม่ถึง 10 นิ้ว ขอบบาตรใหม่แตกดุสัดที่ไม่ใช่ญาติไม่ใช่ปวาร-
ณา ไตมาต้องนิสสัคคิยาจิตติ
3. ภิกษุรับประเคนเภสัชห้า 5 คือ เนยใส เนยข้น นํ้ามัน นํ้าผึ้ง นํ้าอ้อย แล้วเก็บ
ไว้ฉันได้เพียง 7 วัน เป็นอย่างขึง ถ้าไหลง 7 วันไปต้องนิสสัคคิยาจิตติ
4. เมื่ออุตุร้อนยังเหลืออยู่อีกเดือนหนึ่ง คือตั้งแต่แรมค่ำหนึ่ง เดือน 7 จึงแสวงหา
ผ้าอาบน้ำฝนได้ เมื่ออุตุร้อนเหลืออยู่อีกถึงหนึ่ง คือตั้งแต่ขึ้นค่ำหนึ่งเดือนแปด จึง
หาบุงได้ ถ้าแสวงหาหรือทำบุงให้สูงกว่ากำหนดนั้นเขามา ต้องนิสสัคคิยาจิตติ
5. ภิกษุให้จัวร์แก่ภิกษุอื่นแล้ว โภรซึ่งเอาคิเณเองก็ตี ใช้ให้ผู้อื่นเิงเอามาก็ตีต้อง
นิสสัคคิยาจิตติ
6. ภิกษุขอค้ายแตกดุสัดที่ไม่ใช่ญาติไม่ใช่ปวารณาเอามาใส่ข้างนอกเป็นจัวร์ ต้อง
นิสสัคคิยาจิตติ
7. ถ้ากตุสัดที่ไม่ใช่ญาติไม่ใช่ปวารณาส่งไปข้างนอกจัวร์ เพื่อจะถวายแก่ภิกษุ ถ้า
ภิกษุไปกำหนดให้เขาทำไปตีขึ้นด้วยจะไ้รางวัลแก่เขา ต้องนิสสัคคิยาจิตติ
8. ถ้าอีก 10 วันจะถึงวันปวารณา คือตั้งแต่ขึ้น 6 ค่ำเดือน 11 ถ้าหาขีรจะถวาย
ผ้าจำพาพรรษากรับเอาไว้ได้ แต่ถ้าเก็บไว้เกินกาลจัวร์ไป ต้องนิสสัคคิยาจิตติ
กาลจัวร์นี้ ถ้าจำพรรษาแล้วไม่ได้กราบทูลิน นับแต่วันปวารณาไปเดือนหนึ่ง
คือตั้งแต่แรมค่ำหนึ่งเดือน 11 ถึงกลางเดือน 4
9. ภิกษุจำพรรษาในเสนาสนะป่าซึ่งเป็นที่เปลี่ยว ออกพรรษาแล้ว อยากจะเก็บไตร
จัวร์ผืนโตผืนหนึ่งไว้ไม่นาน เมื่อมีเหตุก็เก็บไว้ได้เพียง 6 คืบเป็นอย่างขึง ถ้า
เก็บไว้เกิน 6 คืบไป ต้องนิสสัคคิยาจิตติ เว้นไว้แต่ได้สมบัติ
10. ภิกษุรู้อยู่ และเอนมลามที่เขาคจะถวายสงฆ์มาเื่อตน ต้องนิสสัคคิยาจิตติ

บุสาวาหรรตที่ 1 มี 10 สิกขาบท

1. บุคคล ต้องปาจิตติย
2. ทาภิกขุ ต้องปาจิตติย
3. ส่อเสียภิกขุ ต้องปาจิตติย
4. ภิกษุสอนธรรมแก่อนุสสัมปัน ถ้าว่าพร้อมกัน ต้องปาจิตติย
5. ภิกษุนอนในเตียงบังอันเดียวกันกับอนุปสัมปัน เกิน 3 คืบขึ้นไป ต้องปาจิตติย
6. ภิกษุนอนในเตียงบังอันเดียวกันกับผู้อื่น แม้ในเค้าแรก ต้องปาจิตติย
7. ภิกษุแสดงธรรมแก่ผู้อื่น เกินกว่า 1 คำขึ้นไป ต้องปาจิตติย
8. ภิกษุบอกอุตตริมหุสธรรมที่มีจริงแก่อนุปสัมปัน ต้องปาจิตติย
9. ภิกษุบอกอาบัติชั่วหยาบของภิกษุอื่นแก่อนุปสัมปัน ต้องปาจิตติย
10. ภิกษุพูดเองก็ดี ใช้ให้ผู้อื่นพูดก็ดี ซึ่งแผ่นดิน ต้องปาจิตติย

ภุตคามเวรตที่ 2 มี 10 สิกขาบท

1. ภิกษุรากลของเขี้ยวซึ่งเกิดอยู่กับที่ โห้หลุดจากที่ ต้องปาจิตติย
2. ภิกษุประพฤติอนาจาร สงฆ์เรียกตัวมาถามแกลงพูดกลบเกลื่อนก็ดี นิ่งเสียไม่พูดก็ดี ถ้าสงฆ์สวดประกาศขอความเินจบ ต้องปาจิตติย
3. ภิกษุให้เขี้ยวภิกษุอื่นที่สงฆ์สมมติให้เป็นผู้ถามการสงฆ์ ถ้าเขาว่าโดยชอบ ตีเตือนเปล่าต้องปาจิตติย
4. ภิกษุเอาเพียง ทั้ง ปูก แก้ว อี ของสงฆ์ไปทิ้งในที่แจ้งแล้ว เมื่อเลืกลงจากที่นั้น ไม่เก็บเองก็ดี ไม่ใช้ให้ผู้อื่นเก็บก็ดี ไม่มอบหมายแก่ผู้อื่นเก็บก็ดี ไม่มอบหมายแก่ผู้อื่นก็ดี ต้องปาจิตติย
5. ภิกษุเอาเทียนของสงฆ์ไปเอนในกุฏิสงฆ์แล้ว เมื่อเลืกลงจากที่นั้น ไม่เก็บเองก็ดี ไม่ให้ผู้อื่นเก็บก็ดี ไม่มอบหมายแก่ผู้อื่นก็ดี ต้องปาจิตติย
6. ภิกษุรู้ถือว่า กุฏิมีผู้เอนนอนอยู่แล้ว แกลงไปเอนเบียด ด้วยหวังที่จะให้ผู้อื่นเก็บแถบในเขาก็เลืกลงไปเอง ต้องปาจิตติย
7. ภิกษุโกรธเคืองภิกษุอื่น จูตคร่ำไล่ออกจากกุฏิสงฆ์ ต้องปาจิตติย

8. ภิกษุหนึ่งกับภิกษุ นอนทับภิกษุ บนเตียงภิกษุ บนตั่งภิกษุ อันใดให้ไตรังให้แก่ ซึ่ง
เขาวางไว้บนร่างราที่เขากลับของในภิกษุ ต้องปาจิตตีย์
9. ภิกษุจะเอาคิหรือปูนโบกหลังคาภิกษุ ที่งบบอกได้แต่เพียง 3 ชั้น ถ้าโบกเกินกว่า
นั้น ต้องปาจิตตีย์
10. ภิกษุรู้หรือว่า น้ำที่ตัวสัตว์ เอรอดหญ้าหรือดิน ต้องปาจิตตีย์

โอวาทวรรคที่ 3 มี 10 สิกขาบท

1. ภิกษุที่สงฆ์ไม่สมมติ ส่องนางภิกษุณี ต้องปาจิตตีย์
2. เมื่อภิกษุที่สมมติแล้ว ตั้งแต่อำตัยตกไปแล้ว ส่องนางภิกษุณี ต้องปาจิตตีย์
3. ภิกษุเข้าไปส่องนางภิกษุณีถึงในที่อยู่ ต้องปาจิตตีย์ เว้นแต่นางภิกษุณีเจ็บ
4. ภิกษุติเตียนภิกษุอื่น ส่องนางภิกษุณีเพราะเห็นแก่ลาภ ต้องปาจิตตีย์
5. ภิกษุให้จัวร์นางภิกษุณีที่ไม่ใช่ญาติ ต้องปาจิตตีย์ เว้นแต่แลกเปลี่ยนกัน
6. ภิกษุเขี่ยจัวร์ของนางภิกษุณีที่ไม่ใช่ญาติที่ดี ไซ้ใหญ่อื่น เขี่ยภิกษุณี ต้องปาจิตตีย์
7. ภิกษุขานนางภิกษุณีเลิทางด้วยกัน แลเส้นระยะบาศทัง ต้องปาจิตตีย์
8. ภิกษุขานนางภิกษุณีลงเรือ ลำเดียวกัน ขึ้นน้ำภิกษุณี ลงน้ำภิกษุณี ต้องปาจิตตีย์
9. ภิกษุณีของเถียวของฉันท ที่นางภิกษุณีสืบโศกฤหัสถ์ถวาย ต้องปาจิตตีย์

โกชนวรรคที่ 4 มี 10 สิกขาบท

1. อาหารในโรงทานทั่วไปไม่เต็มบุคลภิกษุไม่เก็บไซ้ ฉันทใดแต่เฉพาะวันเดียวแล้ว
ต้องหยุดเสียในระหว่าง ต่อไปจึงฉันทใดอีก ถ้าฉันทิต ๗ กันตั้งแต่สองวันขึ้นไป
ต้องปาจิตตีย์
2. ถ้าทายกเขาฉันท ออกซื้อโภชนาทั้ง 5 อย่างก็ ข้าวสุก ขมเสด ขมแดง
ปลา เถื่อ อย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าไปรับของให้มาหรือฉันทของให้พร้อมกันตั้งแต่
4 รูปขึ้นไป ต้องปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่สะยคือ เป็นใช้อย่างหนึ่ง เท้าจัวร์กาล-
อย่างหนึ่ง เติมนางไกลอย่าง 1 ไปทางเรืออย่าง 1 โภชนะเป็นของผละ
อย่างหนึ่ง
3. ภิกษุรับฉันทแต่หนึ่งถึง ๕ อย่างหนึ่งอย่างใดแล้ว ไม่ไปฉันทใดต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฉันเสียที่อื่น ต้องปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่ยกส่วนที่รับมรดกไว้ก่อนนั้นให้ผู้อื่นเสีย หรือหาว่าจิรวกาลและเวลาทำจิรว

4. ภิกษุเข้าไปบิณฑบาตรในบาบ หายกเขาเอาขมธมถวายเป็นอันมาก จะรับได้เป็น อย่างมากเพียง 3 บาตรเท่านั้น ถ้าวรับให้เกินกว่านั้นต้องปาจิตตีย์ ของที่รับมา มากเช่นนั้น ต้องแบ่งให้ภิกษุอื่น
5. ภิกษุฉันค้างอยู่ มีผู้เอาโภชนะทั้ง 5 อย่างใดอย่างหนึ่งเข้ามาประเคน ห้ามเสีย แล้วถูกจากที่นั้นนั้นแล้ว ฉันของเคี้ยวของฉันซึ่งไม่ใช่เป็นเตนภิกษุไซ้ หรือไม่ไต่ทำ วินัยกรรม ต้องปาจิตตีย์
6. ภิกษุรู้ชื่อว่า ภิกษุอื่นฉันข้าวแล้ว (ตามเสกขาทถะ) คิดจะยกโภชนะเธอ แกล้ง เอาของเคี้ยวของฉันที่ไม่เป็นเตนภิกษุไซ้ไปล่อให้เธอมั ถ้าเธอฉันแล้ว ต้อง ปาจิตตีย์
7. ภิกษุฉันของเคี้ยวของฉันที่เป็นอาหารในเวลาวิกาล คือตั้งแต่เที่ยงแล้วไปจนถึง วันใหม่ ต้องปาจิตตีย์
8. ภิกษุฉันของเคี้ยวของฉันที่เป็นอาหารซึ่งรับประเคนไว้ค้างคืน ต้องปาจิตตีย์
9. ภิกษุขอโภชนะอันประณีต คือข้าวสุกกระคายเหยยโส เหยยชน น้ำทิ น้ำผึ้ง น้ำ อ้อย ปลา เนื้อ นมสด นมส้ม คอตกุสสันท์ไม่ใช่ชุกติไม่ใช่ขีวราตนา เองเราฉัน ต้องปาจิตตีย์
10. ภิกษุกลืนกินอาหารที่ไม่ใช่ผู้ให้ คือยังไม่ได้รับประเคน ในเวลาหาวปากเข้าไป ต้องปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่ทำและไม่ว่า

อเลวรรรคที่ 5 มี 10 สิกขาบท

1. ภิกษุให้ของเคี้ยวของฉันแก่ภิกษุชนนอกศาสนาด้วยมือตน ต้องปาจิตตีย์
2. ภิกษุชวนภิกษุอื่นไปเที่ยวบิณฑบาตด้วยกัน หวังจะประพฤตินาจาร โล้เธอกลับมาเสีย ต้องปาจิตตีย์
3. ภิกษุสำเร็จการนั่งแทรกแซง ในสกุลที่กำลังบริโภคอาหารอยู่ ต้องปาจิตตีย์
4. ภิกษุหนึ่งอยู่ในห้องกับภิกษุหนึ่ง ไม่ใช่ผู้ชายอยู่เป็นเพื่อน ต้องปาจิตตีย์
5. ภิกษุหนึ่งในที่แจกับภิกษุหนึ่งสองต่อสองต้องปาจิตตีย์
6. ภิกษุฉันเคี้ยวโภชนะทั้ง 5 แล้ว จะไปในที่อื่นจากที่มณฑาทิ ในเวลา ก่อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
ฉันทิฉันฉันทิฉันแล้วฉันทิฉัน ต้องฉันทิฉันที่อยู่ในเวทีก่อนจึงจะไปใด ถ้าไม่ฉันทิฉัน
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เที่ยวไป ต้องปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่สมัยคือ จีวรกาล และเวลาทำจีวร

7. ถ้าเขาปวารณาด้วยปัจจัยสี่ เพียง 4 เดือน ที่งของเขาคือเพียงกำหนดนั้นเท่านั้น ถ้าขอให้เกินกว่ากำหนดนั้นไป ต้องปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่เขาปวารณาอีกเรือปวารณาเป็นเกติย์
8. ภิกษุไปอุทกระบวตที่ที่เขาออกไปเพื่อจะรบนกันต้องปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่มีเหตุ
9. ถ้าเหตุที่ต้องไปมีอยู่ ที่งไปอยู่ได้ในกองทัพบ้าง 3 วัน ถ้าอยู่เกินกว่านั้น ต้องปาจิตตีย์
10. ในเวลาที่อยู่กองทัพบ้างตามกำหนดนั้น ถ้าไปอุทเขารบกันก็ดี หรืออุทเขาตรวจพลก็ดี อุทเขาจัดกระบวนทัพก็ดี อุทเขาจัดกระบวนทัพก็ดี ต้องปาจิตตีย์

สุรปาเวรคที่ 6 มี 10 สิกขาบท

1. ภิกษุตื่นน้ำเมา ต้องปาจิตตีย์
2. ภิกษุจู้ภิกษุ ต้องปาจิตตีย์
3. ภิกษุว่ายน้าเล่น ต้องปาจิตตีย์
4. ภิกษุแสดงความไม่เอื้อเฟื้อวินัย ต้องปาจิตตีย์
5. ภิกษุหลอกภิกษุให้กลัวผี ต้องปาจิตตีย์
6. ภิกษุไม่เป็นไข้ คิดไปให้เป็นเพลวเองก็ดี ใช้ให้อื่นติดก็ดี เพื่อจะผิง ต้องปาจิตตีย์ คิดเพื่อเหตุอื่น ไม่เป็นอาบัติ
7. ภิกษุอยู่ในเขตนิประเทศ คือจังหวัดกลางแห่งประเทศอินเดีย 15 วัน จึงอาบน้า ไ้ตามหนึ่ง ถ้ายังไม่ถึง 15 วันอาบน้า ต้องปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่เหตุจำเป็น ในปัจฉิมประเทศ เช่นประเทศเราอาบน้าได้เป็นเกติย์
8. ภิกษุใช้จีวรมาใหม่ ต้องพิศุด้วยสี 3 อย่างคือ เขียวกราว โดทน คำดล้า แต่อย่างใดอย่างหนึ่งก่อน จึงนุ่งมิได้ ถ้าไม่ทำพิศุก่อนแล้วนุ่งมิได้ ต้องปาจิตตีย์
9. ภิกษุวิกัปจีวรแก่ภิกษุหรือสามเณรแล้วผู้รับยังไม่ได้อาตมฺงนจีวรนั้น ต้องปาจิตตีย์
10. ภิกษุข่มบริขาร คือ บาตร จีวร ผ้าปูนั่ง กลองเขม ประกตเอา สิ่งอื่นใดของภิกษุหวงคึกว่าจะถ่อเล่น ต้องปาจิตตีย์

สัปดาห์วรรคที่ 7 มี 10 สิกขาบท

1. ภิกษุเกล่งฆ่าสัตว์ เจริญงาน ต้องปาจิตตีย์
2. ภิกษุรู้ถือว่า น้ำมีตัวสัตว์ บริโภคน้ำนั้น ต้องปาจิตตีย์
3. ภิกษุรู้ถือว่า อธิกรณ์นี้สงฆ์ทำแล้วโดยชอบ เลิกถอนเสีย กลับทำใหม่ ต้องปา-
จิตตีย์
4. ภิกษุรู้อยู่ แกล้งปกปิดอาบัติชั่วหยาบของภิกษุอื่น ต้องปาจิตตีย์
5. ภิกษุรู้อยู่ เป็นอุปัชฌายะอุปสมบท กุลบุตรที่หย่อนกว่า 20 ปี ต้องปาจิตตีย์
6. ภิกษุรู้อยู่ ชวนพวกราชูปัชฌายะเดินทางด้วยกัน แล่นระยะบ้านหนึ่ง ต้องปา-
จิตตีย์
7. ภิกษุชวนผู้อื่นถึงถิ่นทางด้วยกัน แล่นระยะบ้านหนึ่ง ต้องปาจิตตีย์
8. ภิกษุกล่าวคัดค้านธรรมเทศนาของพระพุทธเจ้า ภิกษุอื่นถามไถ่ถึง สงฆ์สาวกประ-
ภาศข้อความนั้น จบ ต้องปาจิตตีย์
9. ภิกษุคบภิกษุเช่นนั้น คือ ร่วมกัมมัตถิ ร่วมอุโบสถสังฆกรรมกัมมัตถิ ร่วมเนกัตถิ ต้อง
ปาจิตตีย์
10. ภิกษุเกลี้ยกล่อมสาวนเณรที่ภิกษุอื่นให้ฉันทแล้ว เพราะโททกกล่าวคัดค้านธรรม
เทศนาของพระพุทธเจ้า ให้เป็นอุปัชฌายกัมมัตถิ ร่วมกัมมัตถิ ร่วมเนกัตถิ ต้องปาจิตตีย์

สัปดาห์วรรคที่ 8 มี 12 สิกขาบท

1. ภิกษุประพฤติอนาจาร ภิกษุอื่นตักเตือนพูดตักเตือนว่ายังไม่ได้ละเว้นการประพฤติ
ชั่วเจ้าจักไม่ศึกษาในสิกขาบทนี้ ต้องปาจิตตีย์
ธรรมกถาภิกษุผู้ศึกษา ยังไม่รู้สิ่งใด ควรจะรู้สิ่งนั้น ควรได้ถามไล่เลี่ยถามผู้
รู้
2. ภิกษุอื่นทักถามปาติโมกข์อยู่ ภิกษุเกล่งพูดไปเรื่อยโดยดุษฎีสาเห ต้องปาจิตตีย์
3. ภิกษุต้องอาบัติแล้วแกล้งพูดว่า ข้าพเจ้าไม่รู้เถียวนี้เองว่า ข้อนี้มาในพระปาติ-
โมกข์ ถ้าภิกษุอื่นรู้อยู่ ภิกษุเกล่งพูดให้เธอคลายอุกสาเห ต้องปาจิตตีย์
4. ภิกษุโกรธ โทษประหารภิกษุอื่น ต้องปาจิตตีย์
5. ภิกษุโกรธ เจื้อมือตุงโทษประหารแก่ภิกษุอื่น ต้องปาจิตตีย์
6. ภิกษุโจทก์ภิกษุอื่น ด้วยอาบัติสงฆ์มิได้มีข้อมูล ต้องปาจิตตีย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ฝึกฝนการก่อความรำคาญให้เกิดแก่ผู้อื่น ต้องปาจิตตีย์
8. เมื่อฝึกสมาธิวิเวกกันอยู่ ฝึกฝนไปแอบฟังความ เพื่อจะได้อะไร หรือจะใคร่หาของตาม ต้องปาจิตตีย์
9. ฝึกฝนให้ฉันทะ คือความยอมให้ทำสังกรรมที่เป็นธรรมแล้ว ภายหลังกลับคิดเสียสังขัม ผู้ทำกรรมนั้น ต้องปาจิตตีย์
10. เมื่อสงฆ์กำลังประชุมกันตัดสินข้อความข้อหนึ่ง ฝึกฝนโดยอยู่ที่ประชุมกันนั้น จะหนีไปในขณะที่ตัดสินข้อนั้นยังไม่เสร็จ ไม่ให้ฉันทะก่อนเลิกไปเสีย ต้องปาจิตตีย์
11. ฝึกฝนร่วมกันสงฆ์ให้จิวรเป็นนํ้าแก้มักแก่ภิกษุรูปใดรูปหนึ่งแล้ว ภายหลังกลับคิดเสียแก่ภิกษุอื่นว่า ให้เพราะเห็นแก่หน้ากัน ต้องปาจิตตีย์
12. ฝึกฝนอยู่ นอนตามที่เขาขจัดใจจะฉวยสงฆ์มาเพื่ออุกถล ต้องปาจิตตีย์

รัตนวรรคที่ 9 ที่ 10 สิกขาบท

1. ฝึกฝนไม่ได้รับอนุญาตก่อน เข้าไปในห้องที่พระเจ้าแผ่นดินเสด็จอยู่กับพระมหากษัตริย์ ต้องปาจิตตีย์
2. ฝึกฝนเห็นเครื่องบริโภคของกษัตริย์อยู่ต่อหน้าเป็นของเก็บได้เองก็ดี ในตู้ลิ้นชักเองก็ดี ต้องปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่ของที่เก็บอยู่ในวัด หรือในที่อาศัย ต้องเก็บไว้ให้แก่เจ้าของ ถ้าไม่เก็บต้องอุกถล
4. ฝึกฝนทำกล่องเข็ม ด้วยกระดูกก็ดี ด้วยงาช้างก็ดี ด้วยเขาก็ดี ต้องปาจิตตีย์ ต้องอุกถลก่อนเห็นเสียก่อน จึงแสดงอาบัติตก
5. ฝึกฝนทำเตียงหรือคั่ง ทำไม้เท้าเทียม 8 นิ้วพระศอก เว้นไว้แต่แม่แตร ถ้าไม่เก็บกำหนดนี้ ต้องปาจิตตีย์ ต้องทำให้ได้ประมาณเสียก่อน จึงแสดงอาบัติตก
6. ฝึกฝนทำเตียงหรือคั่งพุ่มๆ ต้องปาจิตตีย์ ต้องรู้เสียก่อน จึงแสดงอาบัติตก
7. ฝึกฝนทำผ้าปูนึ่งปิดแผล ทำไม้เท้าประมาณ ประมาณสี่เหลี่ยม 4 คืบพระศอก กว้าง 2 คืบ ถ้าทำไม้เท้ากำหนดนี้ ต้องปาจิตตีย์ต้องทำให้ได้ประมาณเสียก่อน จึงแสดงอาบัติตก
8. ฝึกฝนทำผ้าปูนึ่ง ทำไม้เท้าประมาณ ประมาณสี่เหลี่ยม 2 คืบพระศอก กว้างคืบครึ่ง ชายสี่คืบหนึ่ง ถ้าทำไม้เท้ากำหนดนี้ต้องปาจิตตีย์ ต้องทำให้ได้ประมาณเสียก่อน จึงแสดงอาบัติตก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. ภิกษุจำผ้าอาบน้ําฝน ฟึ่งทำให้ได้ประมาณ ประมาณนั้นยาย 6 คืบพระสุคต กว้าง 2 คืบครึ่ง ถ้าทำให้เกินกำหนดนี้ ต้องปาจิตตีย์ ต้องตัดให้ได้ประมาณเสียก่อนจึงแสดงอาบัติตก.
- 10: ภิกษุจำจีวรให้เท่าจีวรพระสุคตก็ดี เกินกว่านั้นก็ดี ต้องปาจิตตีย์ ประมาณจีวรพระสุคตนั้น ยาว 9 คืบพระสุคต กว้าง 2 คืบ ต้องตัดให้ได้ประมาณเสียก่อน จึงแสดงอาบัติตก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปาฏิหาริย์ 4

1. ภิกษุรับของเคี้ยวของกันแต่เรือนางภิกษุณีที่ไม่ใช่ญาติ ด้วยมือของทนายวิภคทอง ปาฏิหาริย์
2. ภิกษุณีอยู่ในที่นิมนต์ ถวายนางภิกษุณีมาสั่งทายกให้เอาสิ่งนั้นสิ่งนี้ถวาย เธอจึงได้นางภิกษุณีนั้น ให้อภัยไปเสีย ถ้าไม่ได้ต้องปาฏิหาริย์
3. ภิกษุไม่เป็นไข้ เขาไม่ได้นิมนต์ กับของเคี้ยวของฉันในตระกูลที่ส่งสมมุติว่าเป็นเลขะ ทนายวิภคทองปาฏิหาริย์
4. ภิกษุอยู่ในเสนาสนะป่าเป็นที่เปลี่ยว ไม่เป็นไข้ รับของเคี้ยวของฉัน ที่ทายกไม่ได้แจ้งความให้ทราบก่อน ด้วยมือของตน ทนายวิภคทองปาฏิหาริย์

เสขิยวัตร

วัตรที่ภิกษุจะต้องศึกษาเรียกว่าเสขิยวัตร เสขิยวัตรนี้จัดเป็น 4 หมวด หมวดที่ 1 เรียกว่า "สารูป" หมวดที่ 2 เรียกว่า "โภชนาปฏิสังยุต" หมวดที่ 3 เรียกว่า "ฉัณเภาสนาปฏิสังยุต" หมวดที่ 4 เรียกว่า "ปภิกขกะ"

สารูปที่ 1 มี 26

1. ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เราจักมุ่งเพื่อให้เรียบร้อย
- 2.
3. ไป
4. ฯลฯ เราจักปกปิดกายด้วยที่ ไป ในบ้าน
5. ไป
6. ฯลฯ เราจักระวังมือเท้าด้วยที่ ไป ในบ้าน
7. ไป
8. ฯลฯ เราจักมีตาทอดลง ไป ในบ้าน
9. ไป, นั่ง
10. ฯลฯ เราจักไม่เฝ้าผ้า ไป, นั่ง ในบ้าน
11. ไป, นั่ง
12. ฯลฯ เราจักไม่กั้วเราะ ไป, นั่ง ในบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

13. ฯลฯ เราจักไม่พูดเสียงดัง ไป,นิ่ง ในบ้าน
- 14.
15. ฯลฯ เราจักไม่โศลงกาย ไป,นิ่ง ในบ้าน
- 16.
17. ฯลฯ เราจักไม่ไกวแขน ไป,นิ่ง ในบ้าน
- 18.
- 19.
20. ฯลฯ เราจักไม่สั่งศิรชะ ไป,นิ่ง ในบ้าน
- 21.
22. ฯลฯ เราจักไม่เอามือค้ำกาย ไป,นิ่ง ในบ้าน
- 23.
24. ฯลฯ เราจักไม่เอาผัดลูมศิรชะ ไป,นิ่ง ในบ้าน
25. ฯลฯ เราจักไม่เดินกระโทยงเท้าไปในบ้าน
26. ฯลฯ เราจักไม่นั่งรักเข้านบ้าน

โกชนปฏิสังขตที่ 2 ฎี 30

1. ภิกษุทั้งหลายทำความศึกษาว่า เราจักรับนิมิตหมายโดยเคารพ
2. ฯลฯ เมื่อรับนิมิตหมาย เราจักแลดูแต่ไฉนมาตร
3. ฯลฯ เราจักรับแสงหอสถเวรแถวสุก
4. ฯลฯ เราจักรับนิมิตหมายแต่หอเสมโฆณปากบาตร
5. ฯลฯ เราจักนิมิตหมายโดยความเคารพ
6. ฯลฯ เมื่อฉันทนิมิตหมาย เราจักแลดูแต่ไฉนมาตร
7. ฯลฯ เราจักไม่พูดข้าวสุกให้แฉวง
8. ฯลฯ เราจักฉันทแสงหอสถเวรแถวสุก
9. ฯลฯ เราจักไม่เข้ขุมข้าวสุกแต่ยอกกลงไป
10. เราจักไม่กลมแกงหรือกับข้าวตำข้าวสุก เพราะอยากจะได้รอก
11. ฯลฯ เราไม่เจ้บไข จักไม่เข้ขอแกงหรือข้าวสุก เพื่อประโยชน์แก่ภิกษุ
12. ฯลฯ เราจักไม่อุบาทของผู้อื่นด้วยภิกขจะยกโทษ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

13. ฯลฯ เราจักไม่ทำคำขาวให้ใหญ่
14. ฯลฯ เราจักไม่ทำคำขาวให้กลมกล่อม
15. ฯลฯ เมื่อคำขาวยังไม่ถึงปาก เราจักไม่เอ้าปากไว้มาก
16. ฯลฯ เมื่อฉันอยู่ เราจักไม่เอานิ้วมือสอดเข้าปาก
17. ฯลฯ เมื่อเข้าอยู่ในปาก เราจักไม่พูด
18. ฯลฯ เราจักไม่โยนคำขาวเข้าปาก
19. ฯลฯ เราจักไม่ฉีกคำขาว
20. ฯลฯ เราจักไม่ฉีกเพลาหลังสะบักมือกลาง
21. ฯลฯ เราจักไม่ฉีกท่ากระหม่อมแก้มใหญ่
22. ฯลฯ เราจักไม่ฉีกโปรกเมลิคขาวให้ตกลงในบาตรหรือในที่อื่น ๆ
23. ฯลฯ เราจักไม่ฉีกแลบลิ้น
24. ฯลฯ เราจักไม่ฉีกทั้งซู้ด ๆ
25. ฯลฯ เราจักไม่ฉีกทั้งจับ ๆ
26. ฯลฯ เราจักไม่ฉีกเลียโอ
27. ฯลฯ เราจักไม่ฉีกขอบบาตร
28. ฯลฯ เราจักไม่ฉีกเลียริมฝีปาก
29. ฯลฯ เราจักไม่เอามือเบือนจับภาชนะน้ำ
30. ฯลฯ เราจักไม่เอาน้ำล้างบาตรมีเมลิคขาวในบาตร

ฉันทมหาปาฐกสัจจะ 3 มี 16

1. ภิกษุทั้งหลาย เราจักไม่แสดงธรรมแก่คนใดเป็นไข้ มีรุมในมือ
2. ฯลฯ มีไม้มองในมือ
3. ฯลฯ มีกัฏฐาในมือ
4. ฯลฯ มีอาวุธในมือ
5. ฯลฯ สวมเชือกเท้า
6. ฯลฯ สวมรองเท้า
7. ฯลฯ ไปในยาน
8. ฯลฯ อยู่บนที่นอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. ฯลฯ นั่งรัดเขา
10. ฯลฯ พันศีรษะ
11. ฯลฯ กลุ่มศีรษะ
12. ฯลฯ เราเงยบนแผ่นดิน จัดไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไขนั่งบนอาสนะ
13. ฯลฯ เราเงยบนอาสนะต่ำ จัดไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไขนั่งบนอาสนะสูง
14. ฯลฯ เรายืนอยู่ จัดไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไขนั่งอยู่
15. ฯลฯ เราเดินไปข้างหลัง จัดไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไข ผู้เดินอยู่ข้างหน้า
16. ฯลฯ เราเดินไปเอวห่าง จัดไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นไข ผู้ไปในทาง

ปภิกขุภะที่ 4 มี 3

1. ภิกษุหาความศึกษาว่า เราไม่เป็นไข จัดไม่ถือด้วยอุจจาระ ถ่ายัสสาวะ
2. ฯลฯ เราไม่เป็นไข จัดไม่ถือด้วยอุจจาระ ถ่ายัสสาวะ บ้วนเหงื่อ ดงโนของ
เขียว
3. ฯลฯ เราไม่เป็นไข จัดไม่ถือด้วยอุจจาระ ปัสสาวะ บ้วนเหงื่อ ดงโนหน้า

กสิกรรมที่ 4

1. ความเดียวกันว่า สิ่งนี้เป็นธรรมเป็นวินัย สิ่งนี้ไม่ใช่ธรรมไม่ใช่วินัย เรียก
วิวาหาธิกรณ์
2. ความใจกันด้วยอาบัตินี้ ๆ เรียกภววิวาหาธิกรณ์
3. อาบัติทั้งปวง เรียกอาบัติปทัชฌาธิกรณ์
4. กิจที่สงฆ์ทั้งห้า เรียกกิจจาธิกรณ์

อธิการสมณะที่ 7

ธรรมเครื่องระงับอธิกรณ์ทั้ง 4 นั้น เรียก อธิการสมณะ มี 7 อย่างคือ

1. ความระงับอธิกรณ์ทั้งสี่นี้ ในที่พร้อมกันสงฆ์ ในที่พร้อมกันภิกษุ ในที่พร้อมกันภิกษุ ในที่พร้อมกันภิกษุสงฆ์ เรียก สัมมุขาวินัย
2. ความที่สงฆ์สาวกประกาศให้สมมติแก่พระอรหันต์ว่า เป็นผู้มีสติเต็มที เพื่อจะไม่
ให้ใครโจทก์ด้วย อาบัติ เรียกสติวินัย
3. ความที่สงฆ์สาวกประกาศให้สมมติแก่ภิกษุผู้ตายเป็นมาแล้ว เพื่อจะไม่ให้ใคร
โจทก์ด้วยอาบัติที่เธอทำในเวลาเป็นมา เรียกอนุตตาวินัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์หรือการสงวนเพื่อการค้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ความปรารถนาดีตามปฏิญญาของจำเลยเป็นผู้รับเป็นสัจย์ เรียกปฏิญญาकरणะ
5. ความตัดสินเอาตามคำของคนมากเป็นประมาณ เรียกเขมฺมยสสิกา
6. ความลงโทษแก่ผู้ผิด เรียกคัสสะปาปิยสิกา
7. ความให้ประนีประนอมกันทั้ง 2 ฝ่าย ไม่ต้องชำระความเดิม เรียกติณวัตตการก-
วินัย ลิกขาบทนอกนี้ ที่ยกขึ้นเป็นอาบัติอุลลัจฉัยบ้าง ทุกกฎบ้าง เทภาสิตบ้าง
เป็นสิกขาบทใหม่ได้ มาในพระปาฏิโมกข์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักสูตร ของวิทยาลัยสงฆ์

การสอนในวิทยาลัยสงฆ์ แยกการสอนออกเป็น 4 คณะวิชา คือ

คณะพุทธศาสตร์

คณะครุศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์

โดยได้กำหนดให้นักศึกษาเรียนรายวิชาต่าง ๆ ซึ่งแบ่งรายวิชาออกเป็น 6 หมวด
ดังนี้

1. วิชาแกนพุทธศาสตร์
2. วิชาพื้นฐานทั่วไป
3. วิชาโท (พระพุทธศาสนา)
4. วิชาเอก
5. วิชาเลือกเสรี
6. วิชาภาษาอังกฤษเสริม

วิชาแกนพุทธศาสตร์ เป็นวิชาบังคับสำหรับนิสิตทุกรูปมุ่งหมายให้นักศึกษามีความรู้ในค่านพระพุทธรศาสนา ทั้งในส่วนปริยัติและปฏิบัติ

วิชาพื้นฐานทั่วไป มุ่งหมายให้นักศึกษามีความรู้ในทุกสาขาวิชาที่เป็นพื้นฐานสำหรับการในระกับปริญญาตรี

วิชาโท เป็นวิชาค่านพระพุทธรศาสนาโดยเฉพาะ มุ่งให้นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับพระพุทธรศาสนาในระกับสูง

วิชาเอก หรือ วิชาเฉพาะสาขา เป็นวิชาสำหรับให้นักศึกษาเลือกศึกษาตามความถนัดของตน รายวิชาเอกในแต่ละสาขาวิชา แบ่งเป็นวิชาบังคับและวิชาเลือก ซึ่งนิสิตจะต้องเรียนตามหลักสูตรที่แต่ละวิชากำหนดไว้

วิชาเลือกเสรี นิสิตสามารถเลือกเรียนวิชาที่ตนสนใจ จะเป็นวิชาในสาขาหรือต่างสาขา เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ก็ได้
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิชาภาษาอังกฤษเสริม เป็นวิชาบังคับที่จัดเสริมหลักสูตรมุ่งให้บัณฑิตมีความรู้ภาษาอังกฤษถึงขั้นใช้งานได้

แผนการจัดการเรียน

การจัดการเรียน ใช้เวลาเรียนปกติ 4 ปี แบ่งการเรียนเป็นปีละ 2 ภาคเรียนปกติ การจกรายวิชา รายวิชาพื้นฐานทั้งหมด จะจัดให้เรียนในปีที่ 1-2 ส่วนวิชาโท และวิชาเอก รวมทั้งวิชาเลือกเสรีจะจัดให้เรียนในปีที่ 3 และ 4

สำหรับคณะครุศาสตร์ จะนำรายวิชาชีพครูบางส่วนมาจัดให้เรียนในปีที่ 1 และ 2 ด้วย ดังรายละเอียดที่กำหนดไว้เป็นแนวกังนี้

การเรียนสำหรับชั้นปีที่ 1, 2

วิชาที่เรียน คือ

- วิชาแกนพุทธศาสตร์
- วิชาพื้นฐานทั่วไป
- วิชาเอก
- วิชาโทหรือวิชาเลือก
- วิชาภาษาอังกฤษเสริม

คณะครุศาสตร์จะเพิ่มวิชาชีพครู

การเรียนสำหรับชั้นปีที่ 3, 4

วิชาที่เรียน คือ

- วิชาแกนพุทธศาสตร์
- วิชาเอก
- วิชาโท (พระพุทธศาสนา)
- วิชาเลือก
- วิชาภาษาอังกฤษ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาภาคปฏิบัติ

นักศึกษาทุกรูปทุกคณะที่เรียนจบหลักสูตรภาควิชาการแล้ว ต้องปฏิบัติตามฐาน และปฏิบัติศาสนกิจ ซึ่งเป็นหลักสูตรภาคปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ทั้ง 3 ชั้น ตามหลักการทางพระพุทธศาสนา คือ ปรีชาปฏิบัติ ปฏิเวธ และเพื่อให้นักศึกษาได้สร้างเสริมประสบการณ์ อีกทั้งได้แทนคุณพระศาสนาและบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม มีระเบียบปฏิบัติดังนี้

1. ปฏิบัติกรรมฐาน ณ สถานที่และตามระยะเวลาซึ่งมหาวิทยาลัยกำหนดให้

2. ปฏิบัติศาสนกิจ เป็นเวลา 1 ปี คือ

2.1 ไปปฏิบัติศาสนกิจในต่างประเทศ ตามคำสั่งของมหาวิทยาลัย

หรือ 2.2 เป็นเจ้าหน้าที่หรือครูอาจารย์ ในสถานศึกษาที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้

หรือ 2.3 ไปปฏิบัติศาสนกิจ อื่น ๆ ตามที่มหาวิทยาลัยจะกำหนด

หรือ 2.4 ปฏิบัติศาสนกิจในวัดของตน โดยเจ้าอาวาสแสดงความจำนงค์ต่อมหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยอนุมัติ

นักศึกษาที่อยู่ในระหว่างการศึกษภาคปฏิบัติ ตามที่ระบุไว้ในข้อ 1 และ 2 ต้องทำรายงานกิจการที่ได้ปฏิบัติเสนอมหาวิทยาลัยด้วย จึงจะถือว่าได้ปฏิบัติครบถ้วนตามกฎข้อบังคับ และระเบียบของมหาวิทยาลัยและมีสิทธิได้รับปริญญา

รายละเอียดรายวิชา

วิชาพื้นฐาน แบ่งเป็น 2 วิชา คือ

1. วิชาแกนพุทธศาสตร์ แบ่งเป็น 2 หมวด ดังนี้

1.1 หมวดบาลี

- แดงแปลบาลี 1
- แดงแปลบาลี 2
- บาลีไวยากรณ์ชั้นสูง 1
- บาลีไวยากรณ์ชั้นสูง 2
- ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดีบาลี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 หมวดพระพุทธรูปศาสนา

- พระวินยปิฎก 1 และ 2
- พระสุตตันตปิฎก 1 และ 2
- ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพระไตรปิฎก
- ขรรณภาคปฏิบัติ 1 และ 2
- พระอภิธรรมปิฎก 1 และ 2
- ขรรณภาคปฏิบัติ 3 และ 4
- ขรรณประยุกต์
- พระไตรปิฎกวิจารณ์
- ขรรณภาคปฏิบัติ 5, 6 และ 7

2. วิชาพื้นฐานทั่วไป ซึ่งเป็นรายวิชาสามัญ สำหรับ การศึกษาระดับปริญญาตรี แบ่งเป็น 4 หมวด วิชา ดังนี้

2.1 หมวดสังคมศาสตร์

- รัฐศาสตร์เบื้องต้น
- สังคมวิทยาเบื้องต้น
- กฎหมายทั่วไป
- จิตวิทยาทั่วไป
- เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น

2.2 หมวดมนุษยศาสตร์

- ปรัชญาเบื้องต้น
- บรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น
- วัฒนธรรมไทย
- ศาสนาทั่วไป
- ประวัติอารยธรรม
- ตรรกศาสตร์เบื้องต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 หมวดภาษา

- ภาษากับการสื่อสาร
- อังกฤษ 1, 2
- สันสกฤต 1, 2
- วาทกรรม
- อังกฤษ 3
- สันสกฤต 3

2.4 หมวดวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

- คณิตศาสตร์เบื้องต้น
- วิทยาศาสตร์ทั่วไป

วิชาโท

เป็นวิชาค้ำพระพุทธรูปศาสนาประยุกต์ แบ่งเป็น 2 วิชา

1. วิชาบังคับ
2. วิชาเลือก

วิชาบังคับ

- ประวัติพระพุทธศาสนาเถรวาท
- ประวัติพระพุทธศาสนาในประเทศไทย
- การปกครองคณะสงฆ์ไทย
- แนวคิดและขบวนการใหม่ทางศาสนา
- ธรรมเนียมภาษาอังกฤษ
- ศัพทพระพุทธศาสนา
- เทศกาลและพิธีกรรมในพระพุทธศาสนา

วิชาเลือก

- ธรรมบทศึกษา
- ชာคศึกษา
- พุทธปรัชญา
- พระพุทธศาสนากับการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับศึกษาเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเผยแพร่ต่อสาธารณะ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้